1848

február 11

— Amely nemzetnek nincs történelmi étvágya, annak számára a' történelem nem főz ebédet. (Kossuth Lajos 1848 febr. 11-iki levele báró Wesselényi Miklóshoz.)

1848

egyház és állam megegyezése érdekében kifejtett publicisztikai és társadalmi tevékenységünket rossz értelembe véve «hídverésnek» nevezik el. Ez a szó a hitlerizmus idején keletkezett, amikor egyes katolikus körök jóhiszeműen vagy opportinizmusból modus vivendit kerestek a náci rendszerrel. Ez a hasonlat azonban erősen sántít. Mi nem az egyház és az antikrisztust hírdető, a legszörnyűbb barbarizmust megteremtő nácizmus között akarunk hidat verni, *hanem az egyház és a demokrácia között.* Igaz, hogy ennek a demokráciának vannak hibái, túlkapásai, amelyek kiküszöbölése elsőrendű kötelessége a demokrácia minden őszinte hívének, az egyháznak is.

— Mi vállaljuk úgy a hídverést, mint a hibák kiküszöbölését minden gyanúsítás és félreértés ellenére. Egyformán kívánunk szolgálni a demokráciának és az egyháznak. Mert csak a kettő kiegyezése nyomán áll helyre a lelki egyensúly, amelyre a magyar közéletnek, a magyar nép fölfelé irányuló fejlődésének, a hároméves terv megvalósításának éppen olyan szüksége van, mint e költségvetésben kifejezésre jutott gazdasági egyensúlynak. Az egyik feltételezi a másikat. A lelki stabilizáció kiegészíti a gazdasági stabilizációt. Csak a kettő együttes jelenléte biztosítja demokráciánk virágzását és a magyar nép testi, lelki jólétét.

— Miután nem a demokrácia, hanem a kormány ellenzéke vagyok, a költségvetést nem fogadom el — fejezte be nagyhatású beszédét Parragi.

A kisgazdapárt új útjai

Bognár József (kg) a költségvetés bírálata során visszatekintést nyujtott a kisgazdapárt hároméves fejlődéséről és megállapította, hogy sok hiba, tévedés, bukdácsolás ellenére az új vezetőség megtalálta a népi demokrácia útját. Még mindig nincs meg a kellő összhang a párt vezetői, a vezetőség tettei és a tömegek nézetei között. Bognár ezután megállapította, hogy a büdsének jellemző vonása *az ugrásszerű eme kedés*, mely ritkaság a költségvetések történetében. Szükséges a termelés fokozása, amelyet azonban csak tervgazdálkodás megvalósításával, a fokozott államosítás és állami ellenőrzés bevezetésével a gazdasági életbe tudunk elérni s mi ezt az utat választottuk. Természetes, hogy az állami üzemek vezetésében hibák is akadnak, azonban ezek a hibák a magánvállalatok ügyvezetéséből sem hiányoznak. A költségvetést elfogadta.

Gém Ferenc előadó benyujtotta az összeférhetetlenségi bizottság jelentését.

Groh József (Slachta-párt) a költségvetési vita kapcsán az állami szénbányák deficites ügykezelését bírálta. Feltette a kérdést, igaz-e, hogy az államosított szénbányákra az állam havonta 120 milliót fizet rá? Kijelentette, hogy a MALERD költségvetési tételeiből hiányzik annak az ismertetése, hogy az államosított erdőgazdálkodás nem fizet adót, sem más közterheket. Így könnyű jó kimutatásokat eszközölni. Bírálta a 140.000 holdon való állami mezőgazdálkodást is, mely semmi jövedelmet nem mutat ki. Felvetette a kérdést, államosított vállalatok az államtól vehetnek-e fel hitelt, mert ha igen, úgy a Nemzeti Bank hitelkeretét valószínűen teljes egészében az államosított üzemek kapják. Rámutatott arra, hogy az egymilliárdos betétállománynak feltüntetett összegből csupán 268 millió volt betét, a többi folyószámla. A stabilizáció után a pénzügyminiszter azt ígérte, hogy a bankjegymennyiség nem emelkedik egy milliárdon felül és az árak szilárdak lesznek. Azóta a bankjegymennyiségünk meghaladta a kétmilliárdot és az árak emelkednek. Így például most emelték a vas árát 10—25 százalékkal. A költségvetést nem fogadta el.

Tóth Endre előadó az alkotmányjogi bizottság jelentését nyujtotta be.

Vajda Imre (szocdem) arról beszélt, hogy a nemzetközi kötelezettségeink megszünése után csökkennek az adóterhek. Egyes külföldi országokban messze túl mennek az adótételek azon a mértéken, amit mi előirányoztunk. *Angliában a nemzeti jövedelem 30 százaléka az adóteher.* Nem áll az, hogy a hároméves terv menete megtorpan. Demagógia azt állítani, hogy 43.000-rel emelkedett az állami alkalmazottak száma. *(Közbeszólás: Ennyit mutatnak ki.)* Azokat a feladatokat, amelyeket, ma el kell látni, kisebb apparátussal nem lehetne elvégezni.

Dénes István (fmdp): A korlátozásokat kell megszüntetni és akkor kevesebb tisztviselőre lesz szükség.

Vajda Imre (szocdem): Sok szó esett a kölcsönökről is. Senki sem olyan őrült, hogy kölcsönt visszautasítana, de politikai feltételekkel viszont senki sem akar külföldi tőkét. A nemzetközi együttműködéssel és a Szovjetunióval való együttmunkálkodással át fogjuk törni szegénységünk korlátait és megtaláljuk a jobb magyar jövőt. A költségvetést elfogadja.

Kabakovits József (pdp): termelésünk költségességére mutatott rá. Áraink a világpiaci árak felett vannak, exportunk lehetetlen, s ez rövid időn belül hátrányosan hat vissza majd gazdasági életünkre. Az államosított deficitjét is sürgősen meg kellene szüntetni, mert az államosítást diszkreditálják. A költségvetéssel kapcsolatban megemlítette, hogy a pénzügyminiszternek igaza van a maga optimizmusával, de ugyanígy helytállóak és igazak azok a megállapítások is, amelyek a bajokra és hibákra világítanak rá. A költségvetést nem fogadta el.

Farkas Ferenc (pp): Az ellenzék egyik szónoka azt mondotta, hogy a bankjegyforgalom a tavalyi 1 milliárdról 2 milliárdra emelkedett. Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy ez korántsem jelent inflációt: *a bérek és árak alakulása tette szükségessé a bankjegy-szaporulatot,* ami egyébként most már csökkenő irányt mutat. A mezőgazdaság a felszabadulás óta nem tudta behozni a háborús kiesést olyan mértékben, mint a gazdaság többi ágai. Kétmillió parasztcsaládból 1,400.000-nek 5 holdon alul van a birtoka. Ezeknek a munkaerejéből átlag 120 nap kihasználatlan. Ezt a problémát decentralizált iparpolitikával és háziiparral lehet megoldani. Földek tovább már nem oszthatók, sőt az apró birtokok kiegészítésére volna szükség. A költségvetést elfogadja.

Kende Zsigmond (rp) a demokrácia fogalmát boncolgatta. Kijelentette, hogy a politikai jogok csak azokat illetik meg, akik a demokrácia alapelveit vállalják. A költségvetést elfogadta.

Ezután az elnök javasolta, hogy a Ház legközelebbi ülését szerdán 10 órakor a költségvetés további tárgyalásával tartják. Ezzel az ülés véget ért.

Peyer Károly és társai bűnügyében a különbíróság *Sipos* Zoltán tanácselnök vezetésével kedden, a délutáni órákban folytatta a tárgyalást. *Szalai* József ügyész mondotta el vádbeszédét.

Az alakulóban lévő

Magyar Kéményseprők Beszerző és Elosztó Szövetkezete

1948. február hó 21-én d. e. 10 órakor tartja alakuló közgyülését Budapesten, VI., Aradi-utca 15. szám, II. emelet 5. szám alatt, Erre az összes érdekelteket meghívják az alapítók.

Budapest egyik legnagyobb detaille papírszaküzlete keres üzletvezetésben, kalkuláció minden ágában jártas felelős

üzletvezetőt

magas fizetéssel. Csakis elsőrendű, minden információt kibírók ajánlatát kérem. Ugyanott irodáknál és közületeknél bevezetett üzletszerző magas fizetéssel és jutalékkal felvétetik. „Diszkréció biztosítva 7396" jel. főkiad.

Gazdasági hírek

A tőzsde

Üzlettelen és gyenge volt a keddi tőzsde. Zárlatkor erősebb kinálat mutatkozott. Kötések: Kőszén 23.75—24, Salgó 1.90, Ganz 1.75, Lampart 2.20, Rima 3.40—3.50, Magyar Cukor 28.75—29.25, Georgia 6.20, Gschwindt 190—200, 1914-es föv. kölcsön 32. Zárlati kurzusok: Első Magyar Biztosító 170 pénz, Budapesti Gőz 1.80, Hungária Gőzmalom 3.60, Bauxit 24—24.50, Borsodi Szén 85 fillér, Salgó 1.90—2, Ganz 1.75—1.90, Lampart 2.20—2.30, Schuler 17.50—18.50, Nasici 36—37, Trust 4.75—5, Magyar Cukor 29—29.50, Izzó 24.50, Dreher 23, Polgári Sör 70, Hungária Szálló 55—60, Chinoin 10.50—11.50, Hungária Vegyi 8.25—8.75, Klotild 4.50, Felten 35, Gumi 20—21, Vasútforg. 6.25—6.50, Zagyvapálfalvai 7—7.50, Népszövetségi fontkölcsön 145—150, 1927-es fővárosi kölcsön 750.

A Nemzeti Bank hetijelentése

A bankjegyforgalom a február 7-i kimutatás szerint a január 31-i forgalommal szemben 75.7 millió forinttal 1.886.6 millió forintra csökkent. Az állami zsirószámlák egyenlege 82.8 millió forinttal 205.1 millió forintra növekedett, az egyéb számlák egyenlege 32.2 millió forinttal 162.1 millió forintra apadt, végeredményben tehát a zsirókövetelések összállománya 50.6 millió forinttal 367.2 millió forintra emelkedett. Az érckészlet 4 millió forinttal 503.1 millió forintra csökkent. A váltópénzkészlet 1.1 millió forinttal 30.9 millió forintra szaporodott. A leszámitolt váltók összege 12.1 millió forinttal 1611.8 millió forintra apadt. Az «Egyéb követelések» 1.9 millió forinttal 141.2 millió forintra, az «Egyéb tartozások» 11.9 millió forinttal 240.9 millió forintra növekedtek. *(MTI)*

Földrengés volt Budapesten

Budapesten kedden délután 3 óra 40 perckor kisebb földrengést észleltek a Pasaréti-út vidékén és Sasad környékén. Az Országos Földrengés Vizsgáló Intézet igazgatója, *Simon* Béla megvizsgálta a Nemzeti Múzeum pincéjében elhelyezett földrengést jelző készülékeket, amelyek csak egészen jelentéktelen kilengést mutattak. A földrengés okát egyelőre még nem tudják megállapítani. Emberéletben nem történt kár.

Tíz interpelláció szerdán

Szerdára a következő interpellációkat jegyezték be:

1. *Kolbert* János (pk) az oltóanyagtermelés racionalizálásával kapcsolatos 160.100/1948. sz. rendelet visszavonása tárgyában.
2. *Zoltán* Pál (pk) törvényeink, illetve rendeleteink be nem tartása tárgyában.
3. *Nánási* László (NPP) a tanyai iskolák tanítóinak kinevezése ügyében.
4. *Kovács* István (FKGP) a parasztságra sérelmes beszolgáltatási kötelezettség tárgyában.
5. *Tóth* László (FKGP) a tudományos pótléknak a nyugdíjasokra és a hátramaradottakra való kiterjesztése tárgyában.
6. *Farkas* Dénes (DNP) a szántási üzemanyag tárgyában.
7. *Kolbert* János (pk) baromfiállományunk és baromfiexportunk megmentése érdekében szükséges intézkedések megtétele tárgyában.
8. *Kolbert* János (pk) a sertésbetegségek elleni védekezés előmozdítása tárgyában.
9. *Kolbert* János (pk) a veszettség elleni védekezés előmozdítása tárgyában.
10. *Kerek* Gábor (NPP) a pedagógus-státus újbóli rendezése ügyében.

Magyarország és Csehszlovákia 12. helyen végzett a téli olimpián

A téli olimpián résztvett nemzetek sorrendje az elért eredmények alapján a következő: 1. Svédország (1., 3 II., 3 III. helyezés) 82 ponttal, 2. Svájc (3, 4, 2) 77 p. 3. Amerika (3, 4, 2) 73¼ p. 4. Norvégia (4, 3, 3) 69¼ p. 5. Ausztria (1, 3, 4) 51 p. 6. Finnország (1, 3 —) 49 p. 7. Franciaország (2, 1, 2) 39 p. 8. Olaszország (1, —, —) 25 p. 9. Kanada (2, —, 1) 24¼ p. 10. Belgium (1, 1, —) 18 p. 11. Anglia (—, —, 2) 15 p. 12. és 13. Magyarország és Csehszlovákia egy-egy második helyezéssel elért 10—10 ponttal. 14. Hollandia 6 p. 15. Lengyelország 1 p. Tizenhárom nemzet nem szerzett egyetlen pontot sem.

Magyarország képviselője a Nemzetközi Olimpiai Bizottságban dr Mező Ferenc, a Magyar O. B. ügyvezető alelnöke lett.

Gerevich Aladár nyerte a törvivők próbaversenyét 7 győzelemmel. 2. Masztay (6), 3. Hátszegi (4), 4. Palócz E. (4), 5. Hajdu (4), 6. Esztárhás (3), 7. Tilly (3), 8. dr Balthazár (3), 9. Palócz Gy. (2).

A műkorcsolyázó-világbajnokság szerdán kezdődik Davosban. A magyar színeket Király Ede, Kékessy Andrea, Saáry Marika és a Nagytestvérek fogják képviselni.

Budapest birkózóbajnokságai során győztek az első napon Simon (lepkesuly), Tóth (pehelysuly), Szilvásy (váltósuly) és Kovács (élnehézsuly). A szabadfogású mérkőzésekben: Bencze (légsuly), Fejes (könnyűsuly), Erdélyi (középsuly) és Bóbus (nehézsuly).

Az „Atalanta" női törvivő csapata 9:7 arányban legyőzte az UTE csapatát.

A nyertes keresztek a vasárnapi totó-főnyeremény 347.135 forintjának az átvételére. A szerencse-szelvény száma 598.500! Az egyetlen szelvény a vasárnapra beküldött 694.000 szelvény között, melynek a beküldője 12-es „telitalálatot" csinált. A 11 találatosok sem panaszkodhatnak, nyolcan vannak, de fejenkint 38.135 forint üti a markukat. És 122 a száma azoknak, akiknek a 10-es találat sikerült, ők „szegények" 2799 forintot kapnak fejenkint.

Az embersport-fogadások 16-ik fordulója a következő találós kérdéseket adja fel a játékosoknak: Elsőosztályú bajnoki mérkőzések: Mogürt—Szeged, Szentlőrinc—Csepel, Ferencváros—Ujpest, Vasas—Kispest, Debreceni Vasutas—Salgótarján. Téli kupamérkőzések: M. Acél—Budafok, KTK—KPSE, Memosz—Zuglói HAC. Angol ligamérkőzések: Blackburn Rovers—Manchester City, Chelsea Wolverhampton—Wanderers. Egy kézilabdamérkőzés: Elektromos—Csepel. Pótmérkőzések: bajnoki: Haladás—Szolnok, Mateosz—Elektromos. Téli kupa: Előre—Ferencvárosi SE, BEAC—Sparta.

Csillárt az üzemből legolcsóbban NAPFÉNY Király-u. 80. (Csengery-utca sarok) Telefon 420—378

Nyilvános e adás.

A Magyar Általános Hitelbank budapesti (V, József nádor-tér 2—3) bej. cég a K. T. 306. §-a alapján a részére kézizálogul lekötött kerékpáralkatrészeket, mégpedig 1542 drb kerékpárcsapágyházat és 6240 drb kerékpármuffot több tételben 1948. évi február hó 12. napjának d. e. 10 órájakor a Magyar Postatakarékpénztár árverés csarnokának közbenjöttével Eisner Lajos cég által a Budapest, II., Keleti Károly-u. 30—32. szám alatt bérelt üzlethelyiségben nyilvánosan eladatja. A kikiáltási ár összesen 10.229.— Ft, a vételár készpénzben helyszínen fizetendő a vevőt terhelő költségekkel és illetékekkel együtt. Az eladásra kerülő ingóságok az árverés előtt a helyszínen megtekinthetők.

Mire jogosít a textilvásárlási igazolvány

A gazdasági rendőrség textilellenőrző nyomozói a Teleki-téren elfogták *Schiff* Tamásnét, aki tíz darab új textilvásárlási igazolványt vásárolt. A nyomozók a számmal és névvel ellátott igazolványok alapján kihallgatták azokat a személyeket, akik a vásárlási igazolványokat eladták és ekkor kiderült, hogy *nem volt tudomásuk arról, hogy ez az igazolvány korlátlan textilvásárlásra jogosít.*

Éppen ezért a gazdasági rendőrség ez úton óhajtja felvilágosítani a közönséget, hogy *mindenkinek saját érdeke megőrizni vásárlási igazolványát, mert arra korlátlan mennyiségben lehet textilárut vásárolni;* csupán ha feltűnően sokat vásárol valaki, kell igazolnia, hogy nem üzérkedésre használja fel az árut.

A népbírák adtak össze ebédrevalót a felmentett volt bárónak

(A Magyar Nemzet debreceni tudósítójától.) A debreceni népbíróság elé került «báró *Apor* József, a történelmi erdélyi Apor-család sarja, volt tengerészkapitány, volt földbirtokos, jelenleg pedig — 71 éves korában — *órássegéd Budafokon.* A vád szerint a debreceni népbíróság illetékességi területén fekvő *Zsurk* községben demokráciaellenes kijelentéseket tett és az egyik koalíciós pártot gyalázta. A tárgyaláson a tanuk kihallgatása során kiderült, hogy *Apor nem tette meg az inkriminált kijelentéseket, feljelentése csupán bosszú müve volt. A népbíróság fel is mentette a vot bárót.* Tárgyalás után a kopott külsejű, többnapos szakállú aggastyánnal elbeszélgettek a népbírák. *60 fillér van csak a zsebében* — panaszolta el, *nincs ebédrevalója, nem is tud hazautazni Budafokra, még borotválkozni is szeretne.* A népbírák és az ügyvédek gyüjtést rögtönöztek a volt bárónak, a népügyészség pedig szivességből tolonclevéllel küldte haza.

Millok Sándor lemondott a Beszkárt elnökségéről

Millok Sándor, a Beszkárt elnöke kedden délelőtt levelet intézett a Beszkárt ügyvezetőségéhez és közölte, hogy a vasútvállalatnál viselt elnöki tisztségéről *lemond.* Leveléhez mellékelte szabadjegyeit is. A Beszkárt elnöki tanácsa csütörtökön ülést tart, amelyen foglalkozik Millok Sándor lemondásával és megbeszéli a további teendőket. Rövidesen összehívják a Beszkárt rendkívüli közgyülését is, miután az új elnök megválasztása a közgyülés hatáskörébe tartozik.

A kommunisták üldözése a USA-ban

New Yorkból jelenti az *MTI:* A *Magyar Jövő* című newyorki magyar napilap írja, az Amerika-ellenes bizottság egyik albizottsága azzal foglalkozik, hogy *a kommunista párt tagjait idegen hatalom ügynökeinek minősítse.* A párttagoknak, valamint oly egyesületek tagjainak, amelyeknek működését a kommunista párt irányítja, lajstromoztatni kellene magukat az igazságügyminisztériumban. Az albizottság jogi és alkotmányos formát keres, amelynek keretében a kommunistákat «hazaárulóknak» minősítheti s bizonyítékokat gyüjt ellenük. Hat napon át tanukat szándékszik kihallgatni, akik között *Nagy* Ferenc is szerepel.

Hekus Lonci a bíróság előtt

Király Dezső, a *Szabad száj* szerkesztője és *Vasi Kálmán* Tibor rajzoló szerzői jogbitorlás miatt beperelték a Royal Revű Varieté tulajdonosát, *Ehren hal* Teddyt és *Turay* Ida szinművésznőt, amiatt, mert az orfeum februári műsorában engedély nélkül szerepeltették a *Szabad száj* népszerű figuráját, a *Hekus Lonci* személyében megtestesített női rendőrt. A per beadásával egyidejűleg zárlat elrendelését is kérték azzal, hogy mondja ki a bíróság, hogy Hekus Loncit szinpadon az ő engedélyük nélkül szerepeltetni nem szabad.

A zárlati kérelmet most tárgyalta *Rehák* Tibor tanácselnök, de döntést nem hozott, mert a tárgyalás folyamán úgy a Varieté igazgatósága, mint Turay Ida kijelentették, hogy a kérdéses jelenetet *levet ék a műsorról,* és kötelezettséget vállaltak arra, hogy a per jogerős befejezéséig Hekus Loncit sehol sem szerepeltetik. A zárlati kérelem ezzel tárgytalanná vált, az ügy érdemében azonban a bíróság új határnapot tűzött ki és ítéletet fog hozni.

Cinikusan vallanak a nagysármási gyilkosok

A népbíróság *László* Dezső-tanácsa kedden folytatta a nagysármási 126-szoros gyilkosok bűnügyének tárgyalását. *Csökmei* Gábor és *Horváth* Ferenc hadnagy tagadta bűnösségét, őt *Józsa* főhadnagy hívta meg a kivégzéshez. Amikor a helyszínre érkeztek, *Mátyási* emberei már ásták a sirgödröket. A kivégzés előtt vacsorára ültek össze egy tiszttársuknál, ahol borozgattak és kártyáztak. A zsidóktól minden ismertetőjelt, tükröt, fésűt, iratokat és ékszereket elvettek, kendőbe kötötték és Józsának adták át. A kivégzendőket előbb ötös csoportokba vitték a sírgödrökhöz, arccal a gödör felé állították és tarkón lőtték. Az első kivégzésnél jelen volt. *Müller* Antal lakatos, a harmadik vádlott csoportokat kisért a sírgödrökhöz. Elmondotta, hogy eleinte csoportokba kisérték az áldozatokat, később azonban egy csomóba hajtották oda azokat és így lövöldözték le őket. A következő vádlott *Brandenburg* Gyula, aki részt vett a zsidók összegyüjtésében. *Józsa* János az egyetlen vádlott, aki bűnösnek érzi magát. Elismeri, hogy a sírgödrök mellett részt vett a vetkőztetésben és *Oláh* nevü szakaszvezetővel együtt mentek el az üldözöttekért. Elmondja, hogy megásták a sírt, majd *Oláh* szakaszvezető géppisztoly-sorozattal végezte ki az embereket. *Farkas* Sándor az ügy utolsó vádlottja jelentéktelen vallomást tett. A tárgyalást szerdán folytatják.

Szemlécske

Rónai Sándor mondotta a dolgozók kereskedelmi iskolájának érettségijén: „a demokrácia *afelé halad,* hogy ne a bizonyítvány, hanem valóban a tudás legyen a döntő ahhoz, hogy bárki bármilyen posztot elfoglalhasson." — A magunk részéről csak azt óhajtanók, ha az efelé haladás tempója egy kicsit meggyorsulna.

★

„A sodródók és konjunkturalovagok rohama ellen egyetlen párt sincsen bebiztositva" — írja a *Szabad Nép.* Ez így igaz. Sőt. Meggyőződésünk, ha a sodródók és konjunkturalovagok önálló pártot alapithatnának, ez lenne az ország leghatalmasabb pártja.

32 millió forint a hazatérő hadifoglyoknak

A szovjet és magyar hatóságok között megindult tárgyalások értelmében a hadifoglyok hazaszállitása ismét megindult. A népjóléti minisztérium fokozottabban kíván gondoskodni a hazatérő hadifoglyok egészségügyi és szociális helyzetéről. Míg az elmult esztendőben ötmillió forintot irányzott elő a költségvetés a hazatérő hadifoglyok ellátására, addig ebben az esztendőben 31,900.000 forintot. Igy lehetővé válik, hogy az 5 forint útipénzt és 100 forint egyszeri segélyt 20, illetőleg 200 forintra emeljék fel. A hadifoglyok részére folyósított kölcsönakciót is kiterjesztették, a kölcsön kamatmentes, és négy és fél éven keresztül törleszthető. A ruha-akció keretében 15.000 polgári ruha készült el többmillió forint értékben. A szükséges élelmiszerekkel való ellátáson kívül a hadifoglyok egészségéről is gondoskodnak. A debreceni általános orvosi vizsgálat után a betegeket gyógyintézetekbe, a gyengélkedőket üdülőkbe helyezik el. A hazatérők fogait ingyen kezelik és a rászorulók ingyen szemüveget kapnak.

Bírósági hírek

Feiks Gyulát, a Palais de Dance tulajdonosát árdrágítás miatt nyolchónapi börtönre és mellékbüntetésekre ítélte az uzsorabíróság A semmisségi panaszok folytán kedden foglalkozott a bűnüggyel a tábla dr *Lakatos* Géza elnöklésével és az uzsorabíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a mellékbüntetéseken kívül foglalkozásának gyakorlásától öt évre eltiltotta.

Az újjászervezett Népbíróságok Országos Tanácsa kedden délelőtt megkezdte működését. Az I. sz. tanács *Jankó* Péter elnöklése mellett zárt ülésben felfolyamodások, szabadlábrahelyezések, különböző előterjesztések kérdésével foglalkozott, a III. sz. tanács *Szabó* Mihály dr és a IV. sz. tanács dr *Téglás* István elnöklésével háborus és népellenes bűnügyeket tárgyalt. A Szabó-tanács dr *Gécsi* István rozsnyói lakos felmentő ítéletét megsemmisítette és az I. foku bíróságot uj ítélet hozatalára utasította. A Téglás-tanács *Polák* József volt hadiüzemi parancsnok kétévi börtönbüntetését helybenhagyta.

Kilencévi fegyházbüntetésre ítélte *Kovács* József kecskeméti bornagykereskedőt a munkásbíróság dr *Biró* Béla-tanácsa árdrágítás miatt, társát, *Bedő* István malomtisztviselőt vétségben találta bűnösnek és háromhónapi fogházra ítélte.

Hangversenyek

FISCHER ANNIE MA Z. 8. Jegyek **Koncertnél,** pénztárnál.—

Koncert Léner-quartett bérletestje 11. helyett 14-én. —

Filmhírek

Misztikus szerelem, titokzatos gyilkosság, líra és feszültség Eric *Portman* és Edana *Romney* különleges színészi alakításai, ezekből épül a szezón legszebb angol filmje a «*Panoptikum*». —

MADAME CURIE óriási sikere a **Fórumban** és a **Royal Apollóban**

„Eddig életem legnagyobb filmélménye!" — ezekkel a szavakkal végezte Laczkó Géza, a kiváló kritikus bírálatát a Curie-filmről. A Mrs. Miniver és a Megtalált évek után **Greer Garson** új alakitással bizonyította, hogy ma a világ első filmszínésznője. A nagy Metro—Mopex-film ötödik hete pereg diadalmasan.

Ára: 60 fillér

Magyar Nemzet

Szerda
1948 február 11
IV. év 34. szám

Az országgyűlés megkezdte az új költségvetés vitáját

Nagy Imre elnök kedden 10 óra 5 perckor nyitotta meg az országgyűlés ülését. Bemutatta *Taksonyi* János képviselő levelét, amelyben betegségére való hivatkozással hatheti szabadságot kér. Az elnök ezután megállapította, mivel az üléstermében csak *25 képviselő van jelen, a Ház nem tanácskozóképes, azért az ülést felfüggeszti.* Tíz óra tizenhét perckor nyitotta meg az elnök ismét az ülést. Elrendelte a jelenlévő képviselők összeszámlálását. A soros jegyzők megállapították, hogy *62 képviselő van az üléstermében.* Az elnök közölte, hogy a *Ház tanácskozóképes.*

Napirend szerint következett *az 1947—48. évi állami költségvetés tárgyalása.*

Lupkovics György (kg.) előadó ismertette a költségvetést. Bevezetőben visszapillantást vetett a *költségvetési közjog fejlődésére. Kossuth* Lajos 1848 augusztus 1-én terjesztette az országgyűlés elé az 1848—49. évi pénzügyi előirányzatot és ezzel a költségvetés az addigi *állami titok homályából a nemzet nagy nyilvánossága elé került.*

Az államháztartás egyensúlyának helyreállítása az első világháború után csak *a nyolcadik évben sikerült.* A második világháború után 1945/46-ban nem volt rendszeres és teljes költségvetés, a mult évben pedig még hiány mutatkozott. Ezzel szemben most a háború utáni *negyedik évben a kormány deficitmentes előirányzattal jött az országgyűlés elé.* E költségvetés az állami és üzemi kiadásokat egybevéve, kereken *22 millió bevételi fölösleget foglal magában.* A számsorok tanulmányozása mindenkit meggyőzhet afelől, hogy a kormányzat *a szociális terhek arányos elosztására és a társadalmi kiegyenlítődésre törekszik.*

Barankovics István (dnp) szólalt fel elsőnek a költségvetés vitájában. Azt fejtegette, hogy az 1914. évet megelőző korszakban *a nemzeti jövedelemnek 14.2 százalékát vették igénybe közteherviselés céljára.* Bethlenék idejében ez *28,* a Gömbös-korban *37—38,* a mostani Nyárádi—Antos korszakban *39—40 százalékot tesz ki.* Feleletet szeretne arra a kérdésre: hol látják *az adófizetés legfelsőbb határát?* Lesz-e adóösszeírás és adóstatisztika? A személyes szabadság tartozékának tekinti azt, hogy minden kisember *kis családi hajlékot szerezhessen magának.* Kifogásolja, hogy *az államosított vállalatok költségvetése nincs benn az előirányzatban.* Például a *West Orient* utódjának, a *Magyar Külforgalminak* nyomát sem találjuk. Csupán annyit tudunk meg, hogy *a NIK és MÁSZ deficitjére 299 milliót fordítunk.* A magángazdasághoz hasonló költségvetést, zárszámadást és kettős könyvvitelt kellene vezetnie az államnak is. Beruházásokra 1326 milliót vettek fel. A kiadásoknál pedig csak 800 millió szerepel. Az 526 milliót hitelművelet útján fedezik. Vajjon milyen hitelművelet útján?

P. Ábrahám Dezső (fmdp): *Folyószámlákon.*

Barankovics István: Az előirányzat *90 százalékkal,* a nemzeti jövedelem pedig csak *29* százalékkal emelkedett. A költségvetést annak hibái miatt *nem fogadja el.*

Donáth Ferenc (mkp) polemizál *Barankovics* Istvánnal. A mult összel a reakció súlyos vereséget szenvedett. A *Pfeiffer*-párt feloszlatása után pedig lehetővé vált, hogy az ország a gazdasági kérdések felé forduljon. Három szempontból kell nézni a költségvetést: jelentős *a belső strukturális változás.* Tervszerűség vonul végig a számadatok között. *A bevételek nagy mértékben emelkedtek.* Harmadszor pedig ez a költségelőirányzat *deficitmentes. Sulyok* Dezső egy évvel ezelőtt azt mondotta, hogy a stabilizáció és a költségvetési egyensúly fenntartásához *bankóprés vagy külföldi kölcsön kell.* Most egyik sincs meg és mégis kiegyensúlyozott a költségvetés. A deficitmentes költségvetés *a demokrácia nagy csatanyerése a reakció és az imperializmus fölött.* Barankovics bírálatának kiindulási pontja rossz. Nemcsak a termelés emelkedik, hanem az *életszínvonal* is. Demagógia a mai viszonyokat a tőkés, kizsákmányoló rendszerekkel összehasonlítani. A költségvetést *elfogadja.*

Parragi György költségvetési beszéde

Parragi György (fmdp) volt a következő felszólaló. Megállapította, hogy a demokráciának ez a második költségvetése nagy haladást jelent a gazdasági konszolidáció és a többtermelés útján. A költségvetés nagy célgondolata a stabilizáció fenntartása, ami rendkívül óvatos és reális gazdaságpolitikát követel, ugyanakkor még nagyobb áldozatokra támaszt igényt a nemzet egyetemével szemben. Ez a nagyvonalú gazdasági politika sok tekintetben nem bizonyosodott állandó jellegűnek, sőt súlyos hibák történtek. A legfőbb hiba az, hogy gyakran inkább szóhoz jut a pártpolitikai érdek, mint a szakértelem és a tárgyilagosság. Éppen ezért az ellenzéknek egyrészt el kell ismernie a költségvetés komoly eredményeit, másrészt nem hisszük, hogy ez a költségvetés híven fejezné ki a magyar gazdasági élet belső egyensúlyát is.

Parragi György ezután rámutatott, hogy Európában csak három ország van, amelynek termelése elérte a békebeli színvonalat. Ha termelésünk az eddigi tempóban fokozódik, a hároméves terv eddigi eredményei alapján megvan minden reményünk, hogy ez évben felsorakozunk a három ország mellé. A termelési adatok mindenekelőtt a magyar ipari munkásság hőskölteményét zengik. A stabilizáció megteremtésének és fenntartásának fő terhét ők viselik, ami a munkásság életének mai alacsony színvonalában jut kifejezésre. Mezőgazdaságunk nem mutat olyan kedvező képet, mint az ipari fejlődés, ez azonban nem a magyar parasztság hibája. A munkásság és parasztság áldozatkészségét kiegészítik a kis- és középipart és a kereskedelmet folytató produktív rétegek. Amíg azonban a munkásság és parasztság áldozatait mindenki készségesen elismeri, a másik két kategória áldozatait gyakran lekicsinylik. Ezután így folytatta beszédét:

A polgárság áldozatvállalása

— A kis- és középipar a kereskedelem művelőit sokszor megvető értelemben nevezi polgárságnak és úgy beszélnek róla, mint egy diluviális állatfaj megmaradt példányairól, amelynek se jövője, se létjogosultsága. A polgár szót a gazdasági tények meghamisításával egyszerűen az élősdi fogalmával azonosítják.

— A polgárság fogalmát nálunk gyakran összetévesztik a nagypolgársággal, a burzsoá fogalmával, amely a mult században a munkásság segítségével a nyugateurópai államokban megdöntötte a feudalizmus uralmát, de azután a munkásság kijátszásával, sőt kizsákmányolásával a maga osztályuralmát teremtette meg. E nagypolgárság szerezte meg magának a termelési eszközöket, amelyek végül is az osztály egyre kevesebb tagjának vagy családjának kezében összpontosultak, és így végső fokon létrehozták a kapitalista rendszer utolsó szakaszának jellegzetes termelési formáját, a monopolkapitalizmust.

— A magyar demokrácia az államosításokkal véget vetett ama néhány nagypolgári vagy monopolkapitalista család uralmának, amelyeket nálunk jogilag lehetett elnevezni nagyburzsoáziának. Bár súlyos aggodalmakat táplálunk olyan jelenségek láttán, amelyek ezidőszerint azt a látszatot keltik, mintha *az egészségtelen és igazságtalan monopolkapitalizmus helyét egy egészségtelen államkapitalizmussal* akarnák felcserélni, mégis meg kell mondanunk, hogy a magyarországi monopolkapitalizmus felszámolása a demokrácia történelmi cselekedete, és reméljük, az események ezt fogják bizonyítani, nagy szociális tette is volt. A monopolkapitalizmusnak azonban semmi köze sincsen ahhoz a polgári társadalomhoz, amelynek tagjai kisiparosokból, kis és közép gyárüzemek tulajdonosaiból, szabadfoglalkozásúakból állnak és akiket megkülönböztet ugyan a proletariátustól az, hogy nem bérért dolgoznak, hanem saját termelőeszközeikbe fektetett tőkéjükkel, de munkájukkal is vesznek részt a termelésben, az ország terheinek viselésében. Ezt az osztályt tehát kímélni kell. A szocializmus útja ugyanis egyrészt távol van még a maga kitűzött céljától, a kommunizmus megteremtésétől, másrészt ez az út, mint a szovjet példa is mutatja, nem jelenti szükségszerűen minden magántulajdon, minden magán termelési eszköz megsemmisítését, épp ezért nem értjük annak a polgárellenes hangulatnak a létjogosultságát, amely gyakran a Ház tiszteletreméltó falai között is megnyilatkozik. A magunk részéről ennek a polgárságnak nem a megsemmisítését, likvidálását kívánjuk, hanem azt, hogy az önálló exisztenciák száma növekedjék, hogy az ipari, kereskedelmi életben is ugyanolyan folyamat következzék be, mint földbirtokviszonyaink demokratikus rendezésében, vagyis az, hogy a nagyvagyonok helyett sok életképes kisexisztencia létesítését segítsük elő, akik a demokráciának nem gazdasági és politikai ellenfelei, de erősítői és fenntartói lesznek.

A középosztály új helyzete

— Nem ellenforradalmi kádert képzelünk el a független polgári exisztenciák számának növelésében, hanem ellenkezőleg a demokrácia megerősítését kívánjuk általuk szolgálni.

— Egy másik általános elfogultság, amelybe minduntalan beleütközünk, *a középosztállyal szemben jelentkezik.* Tudjuk, hogy a középosztály súlyos organikus hibákban, hamis illúziókban, szociális közömbösségben marasztaltatott el jogosan a multban a munkásság és a parasztság részéről. E hibák azonban jórészben nemannyira a középosztálynak, hanem *az elmult igazságtalan társadalmi rendszernek hibái voltak.* Tisza Kálmántól, Gömbös Gyuláig minden autokratikus kormány arra törekedett, hogy a középosztály gerincét megtörje. Az uralkodó osztályok fizetett csatlósaivá süllyessze le, mindenekelőtt pedig távol tartsa az ipari és paraszti rétegektől.

— Ugyanúgy, ahogy a személytelen és láthatatlan nagytőke, amely végeredményében kizsarolta a munkásságot, a munkásság és a maga párnázott ajtai közé odaállította profitvadászként és a munkásság elkeseredésének villámhárítójaként a mérnököt, ahogy a feudális nagybirtokos a cselédség nyakára ültette az ispánt és a kasznárt, ugyanígy a mult rendszer uralkodó osztályai ilyen ütközőnek használták fel a kinullázott magyar nép széles rétegei és a maguk önző osztályuralma között a középosztályt. És ahogy ma a mérnök felszabadultan, hajcsári szerepétől megváltan állíthatja be képességeit a többtermelés érdekében, ugyanúgy kell a középosztályt is felhasználni a demokrácia érdekében. Természetesen kettőn áll a vásár. A demokrácia hiába nagylelkű, ha a középosztály egy része a maga vágyálmaival még mindig a multban vesztegel, ha maga is nem működik közre az egykor mesterségesen emelt társadalmi és osztályválaszfalak lebontásában és ha tovább is hamis illúziók áldozata kíván maradni. Azzal a középosztállyal szemben azonban, amely lelkében megszabadult a mult kísértő traumáitól, amely a demokráciával szemben pozitív magatartást foglal el, nincs helye sem az elfogultságnak, sem ez osztály hibái felnagyításának. A középosztályból való származás ne szolgáltasson tehát alapot állandó gyanakvásra, ne nevezzünk minden középosztálybelit nyugatosnak, fasisztának, reakciósnak. Ha megtudtunk bocsátani a félrevezetett kisnyilasoknak, akkor tudjunk elnézők lenni a félrevezetett középosztállyal is.

Parragi György ezután kifejtette, hogy a költségvetés figyelmeztetés a pénzügyi kormányzat felé. Figyelmeztetés arra, hogy talán már eddig is túlmesszе mentünk el az adóprés szorításában. A több adó most már nem jelent több jövedelmet is az államnak. Ezt a szempontot nyomatékosan ajánlja a pénzügyi kormányzat figyelmébe.

Az egyház és az állam viszonya

Parragi ezután áttért a magyar demokrácia egyik legsúlyosabb és legidőszerűbb kérdésére, az egyháznak és az államnak viszonyára és a következőket mondotta:

— A kérdés aktualitását *Rákosi* Mátyás miniszterelnökhelyettes január 10-i beszéde vetette fel. Ez a beszéd egyre kiszélesedő vitát indított el. Tárgyilagos állásfoglalás végett szükséges, hogy ezt a kérdést egyformán beállítsuk a katolikus egyház kétezeréves és a magyar demokrácia hároméves távlatába. A kétezer év és a három év felemlítése nem akar provokáló szembeállítást jelenteni, ellenkezőleg, mindkét évszám történelmet jelent. Az egyház és az állam viszonyának kérdése már ott lebegett a demokrácia kezdete felett. Sajnálatos, hogy sem a Függetlenségi Front szegedi programjának megszövegezésénél, sem a demokrácia debreceni elindításánál nem működött közre a katolikus hierarchia, a hivatalos egyház, ami főleg arra vetethető vissza, hogy Esztergom jóval később szabadult fel, mint Szeged és Debrecen. Mégis e közreműködés nélkül is úgy Szegeden, mint Debrecenben messzemenő figyelemben részesültek az egyházak, így a katolikus egyház érdekei is. A Függetlenségi Front programja első bekezdésének 10-ik pontja nemcsak a vallásgyakorlat szabadságát, de annak anyagi feltételeit is biztosítja. Ez a pont szószerint így hangzik: *„Biztosítani kell a teljes vallásszabadságot, biztosítani annak anyagi feltételeit".*

— A demokrácia ellenségei ezzel szemben arra hivatkoznak, hogy az egyházat megfosztották anyagi feltételeitől, az egyházi birtokoktól. Való igaz, hogy az egyházak épp úgy elveszítették nagyobb birtokaikat, mint más földbirtokosok. Hazúg azonban az a beállítás, minthogyha a földreformot az egyház ellen hajtották volna végre. A földreform a demokrácia legnagyobb szociális és politikai kötelessége volt. A korszerűtlen nagybirtok rendszer fenntartása az egyház szociális lelkiismeretével sem volt többé összeegyeztethető. Az egyháznak is tudomásul kellett vennie a földreform végrehajtásának elkerülhetetlenségét, amelyet *Prohászka* püspök már 1916-ban hirdetett. A földreformban tehát nem lehet egyházellenes intézkedést látni, annál kevésbbé, mert akadtak szép számban olyan plébániák, amelyeknek azelőtt nem volt földjük és amelyek a demokráciában kaptak földet. Természetes, hogy a végrehajtás során az egyházat is érték sérelmek, amelyek forradalmi idők velejárói, amelyek azonban egy nyugodtabb légkörben mindig orvosolhatók. Más azonban az elkövetett hibák orvoslása, és más a földreform nagy művének visszacsinálása. Az egyház illetékes körei részben az *Uj Ember* legutóbbi cikkében, részben *Rákosi* Mátyás miniszterelnökhelyettes amerikai interjújára adott válaszában kifejezésre juttatta, hogy a földreformot befejezett tényként ismeri el és felismerte azt a történelmi tapasztalatot, hogy földreformot nem lehet visszacsinálni.

— A szegedi program nem maradt papirmaszlag. A demokrácia szegedi ígéretének, vagyis a szabad vallásgyakorlat anyagi biztosításának megvalósítását tanusítja az 1947/48. évi költségvetési előirányzat is, amelyben a kultusztárca keretében vallási célok támogatása és egyházak javadalmazása címén 36 millió forintot találunk, *majdnem négy millióval többet, mint a mult évben.* Ugyancsak növekedő támogatásban részesítette az állam a felekezeti iskolákat.

— Ezek a demokrácia toleráns magatartásának letagadhatatlan tényei, amelyeket a legelfogultabbaknak is tudomásul kell venniök. Igaz ezzel szemben, hogy az 1945. földbirtokfelosztó törvény kárpótlást ígért az egyháznak, amelyre mindmáig nem került sor. Illetékes egyházi helyen azonban éppen a napokban jelentették ki, hogy az egyház megértéssel van a kártérítés kérdésében az állam mostani nehéz helyzetével szemben.

— Az anyagiak terén tehát nincsenek áthidalhatatlan felfogáskülönbségek az egyház és az állam között. Mélyebb ellentéteket találunk az egyház és az állam viszonyában *a demokrácia érte mezése* körül. Egyházi oldalról arra hivatkoznak, hogy az egyház nem ellensége a demokráciának. Ezzel szemben demokráciánk nem egy felelős tényezője azt állítja, hogy az egyház nem tanusít kellő megértést a demokráciával szemben, sőt egyes egyházi tényezők szembefordunak a demokráciával és módot adnak arra, hogy a reakció az egyház palástja mögé bujjék el. Kétségtelen, hogy amíg a demokrácia értelmezésében az egyház és az állam nem találkoznak, vagy meg nem egyeznek, nem fog enyhülni a feszültség és nem oszlik el a bizalmatlanságnak az a légköre, amely most nyomasztóan fekszi meg az egyház és az állam viszonyát. Valljuk meg őszintén, hogy *egyházi körök, ha demokráciáról beszélnek, elsősorban a nyugati demokráciára, a polgári demokráciára gondolnak, a magyar demokrácia politikai irányítói viszont a népi demokráciát tartják az igazi demokráciának.*

— A magam részéről őszintén kijelentem, hogy az egyház a mai viszonyok mellett nagy politikai hibát követne el, ha a demokrácia értelmezése terén olyan merev felfogást képviselne, amely szükségszerűen és tartósan szembeállítaná a népi demokráciával. Ebben látom az egész kérdés lényegét. Hogy ebből a merevségből az egyház kibontakozhassék, ismét csak az egyház történelmi távlatában kell szemlélnünk az egész kérdést. Mire tanít bennünket ez a történelmi távlat? *Arra, hogy az egyház demokráciája sokkal régibb és sokkal őszintébb,* mint az úgynevezett polgári forradalmakból született formális, vagy ha úgy tetszik *osztálydemokrácia.* Az egyház demokráciája olyan régi, mint maga a kereszténység.

— A keresztény természetjog az emberi szabadság elismerése, az emberi méltóság tisztelete mellett a legfontosabbnak az ember földi boldogulásának biztosítását tekintette. Vagyis a politikai szabadságjogok mellett a szociális szabadságot is magában foglalja Krisztus tanítása.

— A népi demokrácia a politikai szabadságjogoknál fontosabbnak tartja a szociális szabadságok, vagyis a nyomormentes élet megteremtését. Az egyháznak ugyanakkor, amikor a maga tanításaihoz és hivatásához hű marad, szabadságához ragaszkodik, meg kell találnia az egészséges szintézist a formális polgári demokráciák és a népi demokráciák törekvései között, vagyis *egyformán kell hirdetnie a politikai szabadságjogok és a szociális szabadság megvalósítását, egyformán kell sikra szállnia a nyomormentes és félelemmentes élet feltételeinek biztosítása mellett.* Más szóval ez azt jelenti, hogy az egyház nem kötheti le magát a formális vagy ahogy nevezik, a nyugati demokrácia mellett és nem zárkózhatik el a népi demokráciákkal szemben. Az egyház egy politikai rendszernek sem lehet a kiszolgálója, nem részesítheti előnyben az egyik gazdasági rendszert a másikkal szemben. Természetesen ennek előfeltétele az, hogy *a népi demokrácia is biztosítsa az egyház tanításának szabadságát és hiveinek szabad vallásgyakorlatát.*

— Magyarországon az egyház népi demokráciában él. Amennyiben ez a demokrácia biztosítani kívánja a szabad vallásgyakorlatot, így az egyháznak nincs oka arra, hogy szakadékot mélyítsen ki önmaga és a demokráciának e formája között. Ezt annak a számos hívőnek az érdekében sem teheti, akik ennek a népi demokráciának a kifejlesztésében a különböző politikai pártokban, a kommunista pártban is részt vesznek, és a demokratikus pártok politikai és szociális célkitűzéseivel összeegyeztethetőnek tartják az egyházhoz való hűségüket. Ezeket a hívő lelkeket hozza a legsúlyosabb dilemmába és gyötrő lelkiismereti tusába az egyház és az állam közötti feszültség. Ezt a lelkiismereti konfliktust az elviselhetetlenségig fokozná egy kulturharc kitörése, amelynek nemcsak fizikai, de lelki pusztításai is beláthatatlanok lennének.

— Kétségtelen, hogy a népi demokráciák kialakulása új helyzet és gyakorlat elé állítja a katolikus egyházat.

— Senki sem kívánhatja az egyháztól, hívő katolikus a legkevésbé, hogy földi javakért, anyagi előnyökért lemondjon a depositum fideiről, a tanítás szabadságáról. De az állam segítsége nélkül az egyház sok intézményének működését kellene beszüntetni, sok papját és hívőjét hozná kétségbeejtő anyagi helyzetbe.

— Gyakorlati kérdések ezek, amelyekre nem lehet paletikus frázisokkal megadni a tárgyilagos és igazságos választ. Ezt a választ nem a politika szenvedélyeinek kavargásában, hanem a lélek csendjében és mindenek előtt a felelősségtudatunk jelenlétében kell megadni. És hogyha ezt a felelősségérzetet idézzük fel, akkor a felelet nem lehet más, mint hogy az egyháznak meg kell tennie önként és szívesen a kezdeményező lépést a demokrácia s az egyház viszonyának pozitív értelmű kialakítása és rendezése érdekében. A kulturharcért való felelősség nemcsak a demokráciára, hanem az egyházra is nehezedik a mai viszonyok mellett. Ezért az egyház és az állam viszonyának rendezése felé a gyakorlati út állomásaiként szerény véleményünk szerint a következőket kellene kijelölni:

— A magyar püspöki kar küldjön ki megbizottat abból a célból, hogy kövessen el mindent az egyház és az állam közötti bizalmatlanság jelenlegi légkörének eloszlatása érdekében. Teremtsék meg az állam és az egyház modus vivendijét addig, amíg e kérdést a Vatikánnal való diplomáciai viszony újabb felvétele után konkordátummal véglegesen rendezhetjük. Figyelmébe ajánljuk egyházi köröknek az osztrák néppárt ideológiai folyóiratának, az *Österreichische Monatschefte* januári számából dr Otto *Forst-Battaglia* egyetemi tanárnak, az Európaszerte ismert katolikus publicistának tanulmányát, amelynek végkövetkeztetése az, hogy az egyháznak nem szabad visszautasítania a békés együttélés lehetőségeit egy olyan rezsimmel szemben sem, amelyben a kommunisták jelentős mértékben, vagy legalább is egyenrangúan képviselve vannak.

— Tudom, hogy akadnak szép számmal olyanok katolikus testvéreim közül, akik az

KALANDOROK KÍMÉLJENEK!

FRANCIA HÁZASSÁGI NOVELLA

1.

Maga elé készítette a levélpapírt, rágyujtott még, aztán írni kezdett:

„Kedves ismeretlen! A «Journal» vasárnapi számában megjelent „Kalandorok kíméljenek" jeligéjű apróhirdetésére válaszolok. Látja, én nem kímélem. Bevallom őszintén: kalandor vagyok, aki azonban nem hajlandó kitérni útjából, akit nem riaszt el rideg jeligéje ..."

Még három oldalt írt tele, aztán gondosan leragasztotta a borítékot s másnap leadta a «Journal» kiadóhivatalában.

2.

A hölgy összesen 24 levelet kapott apróhirdetésére. Mindegyiket figyelmesen elolvasta, aztán gondolkozott egy keveset, majd egyedül a fönti levél írójának válaszolt és adott randevút.

3.

A harmadik találkozáskor pertut ittak és már nagyon jóban voltak. A nő már mindent tudott a férfiről. Tudta, hogy elég magasállású hivatalnok, szépen keres s azon kívül is elég tekintélyes vagyonnal rendelkezik.

4.

Az esküvő után a tengerpartra mentek nászútra.

— Mondd — kérdezte a vonaton az újdonsült asszonyka—, miért írtad azt a leveledben, hogy kalandor vagy, mikor pedig nem vagy az?

A fiatal férfi kicsit öntelten elmosolyodott.

— Egyszerű a dolog. Azt akartam, hogy választ kapjak a levelemre s biztosra vettem, hogy erre a levélre válaszolni fogsz. Semmi az egész, drágám, csak egy kicsit ismerni kell a nőket — mondta s ismét önelégülten mosolygott.

5.

Perzselően sütött a nap, lustán heverésztek a homokban. A nő hirtelen felállt:

— Ejnye, a szállóban felejtettem a napolajat. El kell mennem érte.

— Majd én elmegyek — ajánlkozott készségesen a háromnapos férj.

— Nem, úgysem találnád meg, én megyek, hiszen igazán egy ugrás az egész.

Elmúlt tíz perc. Még mindig nem tért vissza. 15, 20, 30 perc, már régen itt kellene lenniel Csak nem történt valami baja? Még várt tíz percet, aztán összeszedte a holmijukat s elindult a szállóba.

A szobában rendetlenség volt. Mintha valaki nagyon gyorsan pakkolt volna. Az asztalon levél:

„Drágám! Kár, hogy nem vagyunk egymáshoz valók! Én ugyanis kalandornő vagyok. A szép családi ékszereket, amiket nekem adtál még egyszer köszönöm. Magammal vittem őket és a tárcádat is; emlékül. Amikor a 24 levelet elolvastam, rögtön tudtam, hogy csak te nem lehetsz kalandor, ezért válaszoltam csak neked. Semmi az egész, drágám, csak egy kicsit ismerni kell a férfiakat!"

François Lelong

BIZTOS TRÜKK

Az utcai árus felállítja asztalkáját és nagyhangon kiáltozni kezd:

— Hölgyeim és Uraim! Soha vissza nem térő alkalom! Három forint a nadrágtartó! Tiszta gumi! Nem szakad, nem nyúlik ki! Elnyűhetetlen! A meg nem felelő árut visszaveszem! Tessék! Tessék! Hölgyeim és Uraim! Lepjék meg, hölgyeim, férjüket, vőlegényüket, udvarlójukat! Vegyenek, uraim, míg a készlet tart...

S fáradhatatlanul jár a szája. A tömeg mind nagyobb lesz körülötte, azonban a vásárló kedv meglehetősen lanyha. Egy megbízhatónak látszó idősebb úr lép most oda az árus asztalához és rátámad a kikiáltóra:

— Maga csirkefogó! Nem szégyenli magát?!

A tömeg érdeklődéssel figyeli az eseményeket. Egyesek remélik, hogy egy kis verekedésnek is tanui lehetnek. Az idős úr pedig folytatja az árus szidalmazását:

— Maga hétpróbás gazember! Négy forintért veszi nálam a nadrágtartó darabját és háromért adja el! Persze, esze ágában sincs fizetni, mert különben nem lenne bolond, hogy veszteséggel adjon túl az árun. Majd adok én magának. Rendőrt hívok és lecsukatom!...

S dohogva elmegy.

Alig tűnt el a legközelebbi sarkon az idős úr, az emberek megrohanják az árust és szinte szétszedik a raktárát.

Egy óra multva egy komoly megbízható úr és egy utcai árus egy külvárosi kocsmában megosztoznak a hasznon.

A SIKER...

Írta: Hegedüs Bite Dániel

Nem a vekker csengése, saját gyomrának korgása ébresztette fel. Hideg volt. A nyirkos ősz besurrant az ablak résein és kopott paplan alatt didergette sovány végtagjait. Fel kell kelni, biztatgatta önmagát. Annál is inkább, mert a vice mingyárt itt lesz és a házbérrel macerál. Meg kell kísérelned pénzt szerezni minden áron, mondogatta, a képet eladod, parancsolt magára. Akármennyiért, mondjuk háromszázért. Nem, az kevés, négyet kell adnia legalább..

A kép ott állt az állványon, csendélet volt. Hónapok óta dolgozott rajta és még mindig befejezetlennek érezte. Volt úgy, hogy hetekig hozzá sem nyúlt, falnak fordította, rá sem tudott nézni, mint egy hűtlen szeretőre. Másszor órákig, szinte lázas önkivületben dolgozott.

Tegnap is ilyen napja volt. Úgy érezte most... Most befejezi. A gázlángnál melengette ujjait, festékjét és későig úgy dolgozott, mint akinek utolsó órája elérkezett. Most a reggeli szürkületben nem mert a képre nézni. A tegnap kimosott ingét nézte, amely ott száradt az ablak melletti padon, elnyűtt cipőit, az esetlen-sután kicsüngő rongyos harisnyával, kalapját nézte s szeme megakadt a rojtos szalagon.

Kint szitálni kezdett az eső és bevert a rosszul üvegezett műteremablakon. Sötétszürke felhők gomolyogtak az égen és fenyegették a foghíjas háztetőket.

Kiugrott az ágyból és sebtében megborotválkozott. A tükörből sovány, barázdás arc nézett vissza rá, hajába ősz szálak vegyültek. Öregszem, tünődött, itt az ősz. Be kellene takarítani a termést, — érezte s szeme végigsiklott a falnak borított képeken.

Nem volt sikeres festő. Önálló kiállításhoz sem jutott. Néhány képét megvette néha egy-egy szűkpénzű műértő s ha nagyon éhezett, plakátokat tervezett egy hirdetővállalatnak.

— Barátom, ezzel az iskolával sikert sohasem ér el Két műfaj közé esett, az egyik már elmúlt, a másik még ki sem alakult. S maga ennek a kusza, látomásokkal teli átmenetnek a művelője. Ha élni akar, fessen zsánerképeket. Ime — mutatott a falon aranyos keretben függő tucatárukra a műkereskedő s ő kihordult az ajtón.

Ez járt most is az eszében, míg hóna alatt vigyázva vitte a gondosan becsomagolt képet. Ez tökéletes. Elértem, amit akartam: a színek, tárgyak, emberek és a lüktető kor harmóniáját. Ez a kép a jövőbe vetített ma...

Megfeledkezett arról, hogy vasárnap van. Tehetetlenül ácsorgott a lehúzott redőny előtt, úgy érezte magát, mint aki kincset szorongat a markában és nem tud venni érte egy falat kenyeret.

Csavargott, rótta az utcákat céltalanul.

— Ákos, te lennél az? — csapott a vállára szeretetteI valaki.

Szekeres Laci volt. Nem találkoztak, amióta elhagyták az iskolapadot. Szekeres tanárnak készült, színigazgató lett, egy divatos színház vezetője.

— Te itt? És hallani sem lehet felőled.

— Felőled annál többet.

— Hát miért nem kerestél fel?

— Mi keresni valóm lenne nálad? Te más úton haladsz és én máson. Mindketten úgy indultunk, hogy felkutatjuk az élet titkait, új csapást vágunk a jövő irdatlan rengetegében. Te a pedagógiában és én az új képzőművészeti látásban. Te kikötöttél az első tisztáson ..

— Oh, csodás ifjú lázadások! Hát benned még nem higgadt le a régi tűz? Gyere — karolt bele, megejtve a régi napok emlékeitől —, be kell mutassalak a feleségemnek.

A kandallóban hasábok égtek. Esetlenül lépkedett a süppedő szőnyegen. A nagy színésznő érdeklődve szorított kezet férje fiatalkori barátjával.

A konyak elmelegítette. S a harmadik pohárnál már könnyű mámort érzett. Talán kissé öntelten is hallgatta a szépasszony áradozását a közben kibontott képről, mely ott ragyogott az asztal közepén, az ablakon beszüremlő bágyadt napsugárban.

Az asszony tagadhatatlanul értett a képhez, meghatározásai hozzáértők voltak, a beszélgetés élénken pergett, már ott tartottak, hogy a legközelebbi darab díszleteit is elvállalta. Papír került s pár kusza vonással felvázolta egy-két jelenet elképzelt formáját. A barát, az asszony elragadtatva szemlélték.

Gyorsan dolgozott, ötlet-ötlet után született meg benne.

— Természetesen nálunk marad ebédre — vonult vissza az asszony s a barát is kiment, hogy különleges szivarkészletéből hozzon neki.

Egyedül maradt. S véletlenül a képre pillantott... A kép jó volt. De csak kezdet. Folytatnod kellene s most te is eladod magad? Megjetted a kényelem, a meleg, az asszony, s már kikötnél te is? Ledobta a ceruzát...

Az utcán az őszi napsugárban úgy csillogtak az ázott falevelek, mint az aranyak...

S ekkor hirtelen megvillant előtte egy kép a gyermekkorából. Egy emlék. Dűlősor a város végén. Kis erdő, nedves ősz, bíbor, arany, sárga s a zöld ezernyi árnyalatában játszó falevelek. A felhős kék ég kibukó nappal, a fatörzsek szürkésbarna feketéje, a nepomuki Szent János szobor és a hazatérő szüretesek. Igen. Most talán meg tudná festeni a kékkötényes, bajszos férfiakat, akik benyakalva kurjongatnak a kocsik mellett. A mezitlábos lányokat, amint szoknyájukat csipőre kötve cipelik a válogatott téli fürtöket .

A másik szobában tányérok csörrompöltek. Felkapta képét, s lábujjhegyen, mint egy tolvaj, kiosont a lakásból.

NEM FÉLÜNK *a farkastól*

EGY EMBERKE, EGY ASSZONYKA ÉS EGY SZÁL VIRÁG VIDÁM TRAGÉDIÁJA

Rajz: **VASI** — Szöveg: **REX**

Tizenkétszer hívtak hadba
Minden földi nációt
Az utolsó ki is ölte
A civilizációt.

Emberek, ti dőre népség
Felkopott az állatok
Rosszabb sorba süllyedtek, mint
Az oktalan állatok.

A kutyák is fintorogva
Oldalogtak tőlük el
Ilyen hitvány emberiség
Még a kutyának se kell.

Elfeledték mi az ágyúl
Markukban nincs egy garas,
Pedig egykor generális
Volt e gyatra két pasas.

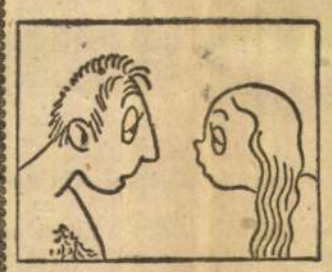

Figyelmüket itt egy lányra
És fiúra terelem
Bambán néznek... Elfeledték,
Mi is az a szerelem.

Ám a lányka addig járta
Ezt az árva világot:
Míg egy napon megtelé az
Utolsó szál virágot.

Persze hívta a fiút is
Világos ez, mint a nap.
Ápolgatják a virágot
És az új erőre kap.

Madár dalolt és a réten
Mézes illat kábított...
És a kacér virág egy kis
Pillangót elcsábított.

Idő multán a virágok
Sokasodnak, jól teszik,
És, a fiú rájön, hogy a
Lányt becézni jólesik...

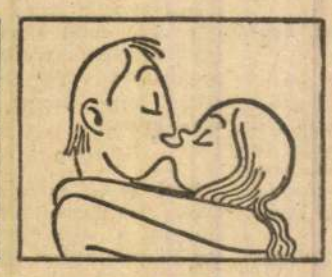

Innen persze csak egy lépés
És az ajkuk összeért...
Heurékal A szerelem
Bús földünkre visszatért.

Páros élet, gyermekmosoly
Gyógyulóban a sebek...
És a meleg ételszagra
Visszatérnek az ebek.

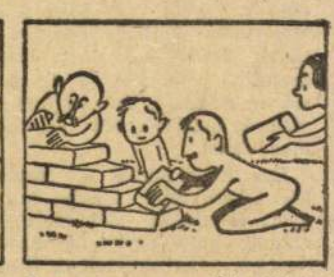

És egy nap az ifjú férjet
Elfogja a munkaláz.
Tudatában tisztul a köd:
És már épül is a ház.

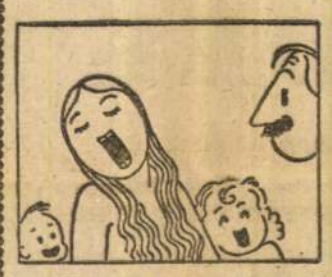

Visszatér a boldogság is
Szívük megint fiatal.
És az asszony édes ajkán
Felcsendül az első dal.

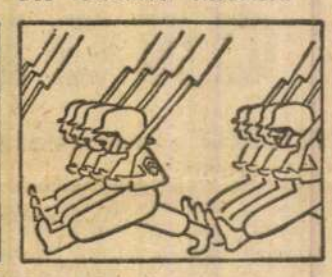

Jaj, de hát az emberek oly
Vígasztalanul buták.
Nem nyugszanak s hamarosan
Vonulnak a rekruták.

És mivel a baj és bánat
Sohasem jár egyedül,
A csapatok élére már
Generális is kerül.

Bőrébe nem fér az ember!
Akár férfi, akár hölgy
Csúcsra vágyik, fel is mászik
S árva lesz a kies völgy.

De viszont a heavlakó is
Másra vágyik nemdebár?
Gondol egyet, azzal hipp-hopp
Indul is a völgybe már.

És a színre lépnek újból
A lelketlen bufitók,
Gyűlölködő diktátorok,
Háborúra uszítók,

Ismét dúl a háború, a
Tizenharmadik, az ám!
És elpusztul minden élet
Hisz ez tudjuk, peches szám.

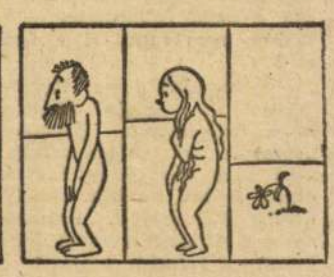

Nem marad más csak egy virág...
Csak egy fiú... Meg egy lány...
Hölgyek, urak, azt hiszem a
Többit sejtik már talán...

Akar-e házasodni?

Budapest egyik kerületi elöljáróságán, az anyakönyvvezető mondja el a következőket:

— A mostani házasságkötések legjellegzetesebb tünete, hogy *nem készülődnek rá az emberek*... Nincs merengés, tünődés, töprengés... Ma elhatározzák, hogy esküsznek, s holnap már túl is akarnak esni az egész «ügyön». Gyerünk gyorsan azokkal az okmányokkal, beírással, miegyébbel, mert sietős az élet, mást is el kell intézni...

— Idehallgass! A multkor megjelenik nálam egy ifjú pár, a férfit ismertem is, mérnök valami gyárban, az «ara» is tisztviselőnő, kedves, finom, szép kis teremtés... Kabátzsebből, retiküllből húzzák elő az iratokat... Minden a legnagyobb rendben.. Azonnal esküdni akarnak... Mondom: lehet...! Csak előbb beírom az adatokat a «nagykönyvbe»...

— A vőlegény, délceg, határozottszemű, jóvágású fiú, csuklót ránt, órájára néz, s azt mondja:

— Míg te frod, addig én átszaladok ide az adóhivatalba, van valami hátralékügyem, azt addig elintézem...!

A menyasszony szeliden, kissé szemrehányóan ránéz, s azt mondja:

— De Károly...! Ezt talán elintézhetnéd «azután» is!?

A fiú mosolyogva, de határozottan lép is már az ajtó felé:

— Ez a beírás legalább húsz perc, azalatt én is végzek... Minek zavarja meg első «mézes-perceinket» a 80 forintos adóhátralék «belki nyomatéka»...

— No csak menj! — mondtam én is, a menyasszony is, — mosolyogva, — s közben arra gondoltam: Ezek aztán tempós «országépítők»... Két fontos «állampolgári» aktust elintézni egy fél óra alatt...! Ez igen! Bizonyos, hogy pontosan kilenc hónap mulva be fogjuk itt jegyezni a születési anyakönyvbe — az új állampolgárt is...

(—th)

Feltűnően csinos, szőke rokonomat 48—55-ig, pozícionált úrhoz élettársnak ajánlom «Amerikai magyarhoz is» jeligére.

Katolikus, házias, intelligens nő komoly úriember férjet keres 42-től «Livia» jeligére.

34 éves katolikus, házias, szolid lány, intelligens úriember férjet keres. «Margareta» jeligére.

Orvosok, mérnökök, ki szeretne szőke kékszemű, jóalakú, fiatal kat. divattervezőnőt feleségül, aki szeretetrevágyó szívvel, otthonát gondozó dolgos kezekkel rendelkezik. Írjon «Várom a párom» jeligére Magyar Vasárnap kiadóhivatalába.

HETEN ÉS MIND GONOSZOK...

ANTHONY ASTOR BŰNÜGYI REGÉNYE – FORDÍTOTTA SZABÓ MIKLÓS

Az eddigiek összefoglalása:

Limehouse nem a mennyország, lakossága nem az angyalok népe. Sötét negyed London szívében, kapu, amelyen Dél színes emberei szivárognak a városóriásba. Éjszaka az utcák sötétek, de nem néptelenek, mert Limehouse-nak megvannak az éji madarai, amelyek vándorútjukon eszméletlen embert találnak a járdán. Beviszik dr Barry szegényes rendelőjébe, ahol a különös — sem nem férfi, sem nem nő — orvos, ahelyett, hogy a sebesült embert első segélyben részesítené, meg akarja ölni. Ebben egy kis külvárosi gyermek, Tilly Munt akadályozza meg. Így szabadul meg a haláltól Noel Wren felügyelő.

II. FEJEZET

Croll, a sakkozó

1.

Ha egyszer majd Noel Wren befejezi földi pályafutását és kihűlt testét a föld alá helyezik, sírkövére bizonyára ezt vésik: „Ember volt, bátor és egyszerű."

Igen, Noel Wren felügyelő bátor és egyszerű volt. A nép gyermeke. Minden iskolát végigjárt, amelyben megismerte a nyomort, a bűnt, a fájdalmat, a kínt, a borzalmat és a bűnhődést is.

Külsejére ne vesztegessünk sok szót, mert mi a külső? Burok, amelyben „valami" van és nem a külső, hanem ez a *valami* dönti el, hogy ember-e az ember. Szőke, kékszemű, magas és vállas volt. Mindig egyszerű, szürke ruhában járt, keveset beszélt és sohasem tett felesleges mozdulatot.

Egy hétig feküdt a stepneyi kórházban, amíg fejsebe begyógyult és azalatt elég ideje volt ahhoz, hogy egyen-máson töprengjen. Sokat gondolt dr Barryra is és keserűen nevetett, amikor jelentették neki, hogy a Narrow Streeti orvos nyomtalanul eltűnt.

— Most aztán bottal ütheted a nyomát — mondta halkan és az ablak egyre sötétülő keretét bámulta. — Furcsa a véletlen. Bennet Applin gyilkosát kerestem, már-már a nyomába jutottam, amikor valaki leütött. Barryhoz vittek és az orvos meg akart ölni... Elárulta, hogy tudja ki ütött le. A „többiekről" beszélt. Egy kis kölyöknek köszönhetem az életemet és azt is, hogy ma már sok mindent sejtek...

— Mit, Noel? — kérdezte az őszhajú, nagybajuszú kerületi kapitány, Boniface Pack, aki Wren ágya mellett ült és aggodalommal vegyes szeretettel nézett a fiatal felügyelőre. — Remélem, nem ragad el a fantáziád...

— Fantázia! — legyintett Wren. — Applin halálában nincs fantasztikum. Limehouse gyermeke volt. Régen ismertem és tudtam róla, hogy négyszer-ötször *üdülni* küldték. Amolyan óvatos játékos volt, nem mert sokat kockáztatni; azzal foglalkozott, ami éppen a kezeügyébe akadt. A legtöbbször zsarolt. Ma egy hete ölték meg. Hiszen tudod... Kis lakásában összekötözték a kezét, betömték a száját, azután kinyitották a gázcsapot... Mire a házbeliek megérezték a gázszagot, Applin már halott volt. Miért kellett meghalnia?

Pack megsodorta a bajuszát és hümmögött.

— Mit tudhatott? — kérdezte később.

— Ez az: mit tudhatott és kiről? Életében talán először olyan titok birtokába jutott, amely búsásan fizetett volna. És ahelyett, hogy kapott volna valamit, ő fizetett...

— És te ki után nyomoztál?

— Valaki azt mondta, tanáros külsejű, szelídarcú, öregember társaságában látták utoljára. Hosszas utánjárással megállapítottam, hogy Zachary Crollnak hívják és valahol a Narrow Streeten lakik. Odamentem, mert névtelen levélben figyelmeztettek, hogy tíz óra tájban jár haza. Lesbeálltam és egyszerre csak leütöttek. *Hijack*-kel, azzal a görbe vasdarabbal, amellyel csak a legelszántabb útonállók tudnak bánni. Rosszabb, mint a puskagolyó és én csak azért nem haltam meg, mert az utolsó pillanatban kissé félrerántottam a fejem...

— Tudod, kicsoda-micsoda ez a Croll?

— Szelíd öregember. De akárki, Bennet Applin társaságában látták. Van egy szenvedélye, amely — remélem — előbb-utóbb a nyomába vezet.

— Iszik?

— Nem. Sakkozik.

— Akkor valóban szelíd öregúr lehet...

— Még sohasem találkoztam vele, de azt mondják, hetenként egyszer-kétszer megjelenik Limehouse legkevésbé előkelő kávéházaiban és néhány partit játszik. Még a partnerei is csak úgy ismerik, hogy *Croll, a sakkozó*. Lehetséges, hogy valóban ártatlan és hogy csak véletlenül ismerte Applint, de az is lehet, hogy...

— Miért nem folytatod?

— Azért, mert megint azzal vádolnál, hogy elragad a fantáziám. Valami motoszkál bennem, valami, ami nem hagy nyugodni. Azóta van ez, amióta Applin holttestét megláttam. Mondhatod, rossz sejtelem, de több annál. Mindegy. Utána kell járnom a dolognak. Meg kell találnom az összefüggést. Alig, hogy kikerülök innen... Legelőször Tilly Munt-öt keresem fel. Elvégre neki köszönhetem az életem. Remek kölyök. Amíg élek, nem felejtem el, hogyan tartotta a pisztolyomat. Majdnem lehúzta a kezét. Szemében konok elszántság ült és annyi meggyőző erő volt a hangjában, hogy még dr Barry is elhitte neki: ha nem kötöz be, hasbalövi. Képzeld el! Hat-hétéves kislány!

Boniface Pack sóhajtott, aztán elmosolyodott.

— Utánanézettem az ő dolgának. Árva és egy Nan Harper nevű, részeges virágáruslány neveli. Nem veri feleslegesen és elég ennivalót ad neki, de arra már nem telik, hogy rendesen ruházza is. Egyébként Nan tüdőbajos.

Wren megint az ablakkeretet nézte, mert nem szerette volna, hogyha főnöke meglátja szemében a felcsillanó fényeket. Kissé rekedt hangon jelentette ki:

— Segítenem kell azon a kölykön. Amikor tegnap meglátam, első gondolatom az volt, hogy ilyen gyermeket szeretnék. Ilyen okosat, bátrat és szemtelent. Felfogóképessége gyors, vakmerősége nem ismer határt, esze úgy vág, mint a borotva. És mindenekelőtt: páratlan az emberismerete. Tegnap azonnal látta, hogy Barry alapjában véve gyáva.

— Itt van a «Kukac», elhoztam!

2.

Noel Wren november huszadikán, két nappal azután, hogy elhagyta a kórházat, felmászott egy Phoebe Streeti ház negyedik emeletére és mire felért, megtudta, hogy Tilly valahol az utcán csavarog. Elhagyta a sötét, piszkos házat, amelyben ajtó ajtó mellett volt és megállt a kapu előtt. A járdán és a kocsiúton játszó gyerekek jogos gyanakvással méregették és végül egy kisfiú hozzálépett és megkérdezte:

— Keres valakit?

— Igen. Tilly Munt-öt. Itt egy shilling. Kerítsd elő nekem. —

A kisfiú alaposan megvizsgálta a pénzdarabot, még bele is harapott és miután megállapította, hogy valódi shillinget kapott, előramodott. Negyedóra sem telt el és az utcasarkon már ordítozás, sikoltozás támadt. Két gyerek verekedett. Kiderült, hogy a fiú hozta az ellenkező Tillyt. Arcán látszott, hogy alaposan megdolgozott a shillingért. Jó néhány pofont kapott.

— Itt van a *kukac*, uram! — jelentette a fiú, amikor „előállította„ a kislányt. — Nem akart jönni, de én hoztam.

— Ezt még megkeserülöd! — bőgte Tilly Munt és csak akkor apadtak el a könnyei, amikor Noel Wrent megismerte.

— Né, a zsaru! — kiáltotta.

— Benőtt már a feje?

— Amint látod, be. Tudod-e miért jöttem?

A fiúrongyokba öltöztetett kiny elvigyorodott.

— Hogyne tudnám. Azt szeretné, ha megmondanám, merre találja a *Bálnát*. De, sajnos, nem tudom. Úgy eliszkolt, hogy nyoma sem maradt. Pedig tudom, szeretné megabajgatni, amiért fejbe akarta magát verni...

— Nem azért jöttem, hanem...

— Akkor azt is tudom. Azt szeretné tudni, hol találja meg a *Sakkozót*.

Wren megdöbbent. Megragadta a kislány vékony karját és idegesen kérdezte:

— Honnan tudod, hogy őt keresem?

A kislánynak kerekre nyílt a szeme.

— Hiszen a *Bálnával* róla beszéltek. Zachary Crollról, a sakkozó öreg bácsiról...

Noel Wren zavarban volt. Úgy érezte, a kislány eltalálta legtitkosabb gondolatát. Megsimogatta lenyírt haját, maszatos, szénporos arcát és zavarában így szólt hozzá:

— Hát idefigyelj, *Kukac!* Elsősorban azért kerestelek, mert meg akartam neked köszönni, hogy a multkor segítettél rajtam. Azonkívül szeretném veled megünnepelni felgyógyulásom napját. Vezess valami előkelő helyre, ahol finom enni-innivalót lehet kapni, hogy nagy lakomát csaphassunk.

A gyereknek felcsillant a szeme.

— Akkor csakis Sukeyhez mehetünk. Nagyon előkelő, meleg hely, tele kávéval, teával, sütteménnyel. Mindennap megállok előtte és bámulok. Még sohasem mehettem be. Maga fizet?

— Hát persze. Csak vezess!

A kislány szinte lázas igyekezettel indult neki a sötétedő utcának, úgyhogy Wren alig tudott vele lépést tartani. Néhány perc múlva megérkeztek Sukey Wood kávézójába, ahol áporodott meleg, füstös levegő fogadta őket.

3.

Sukey Wood valamikor fürge pincér volt, de amióta megnyitotta *Kávéoázis* című lebuját, elhízott és már csak hírből ismerte a fürgeséget. Kétszázötven font súlyával valamilyen trónon ült és onnan dirigálta pincérnőit.

Amikor a kövér Wood meglátta Tilly Munt-öt, rákiáltott, ki akarta kergetni, de a kislány csak megvetően legyintett, otthonosan letelepedett az egyik kerek asztal mellé és várakozóan nézett Noel Wrenre. A felügyelő csak intett neki:

— Rajta!

És Tilly rendelt és evett. Három kakaót ivott meg, kisérőként négy kalácsot csúsztatott le kis torkán és amikor látta, hogy Wren nem ellenkezik, másfél tucat apró süteményt is elnyelt. Csak amikor mindezzel végzett, nézett újra a férfira.

— Ez jó volt! — jelentette ki és a könnyen érthetőség kedvéért megsimogatta kerek hasát. — És most?

Wren nem bírta tovább.

— Mit tudsz Zachary Crollról, *Kukac?* — kérdezte.

— Ó, gyakran jár errefelé! — jelentette ki fontoskodva a gyermek. — Olyan, mint egy tanár. Hosszú, fekete kabátja van, sima az arca. Bankhivatalnok.

— Micsoda?

— Bankhivatalnok. A Southern Limehouse Bank könyvelője. Ó, nem igazgató, csak olyan kishivatalnok. Jó ember, mindig cukrot osztogat a gyerekek közöt; de én nem szeretem.

— Mért?

— Azért, mert olyan furcsa a szeme. Mint a döglött halé.

— Ha a bank könyvelője, akkor könnyen megtalálhatom — mondotta szinte csak magának Wren.

Tilly Munt felhúzta kis szemöldökét.

— Miért szaladgálna utána?

— Könnyebb ülni és várni...

— Miért mondod ezt.

— Azért, mert éppen itt jön!

Wren megdöbbent. Először nem is értette, mit mond a kislány, de amikor meglátta a feketekabátos férfit, aki lassú, fáradt léptekkel ballagott át a kávézón, rádöbbent arra, hogy Tilly úgy varázsolta eléje Crollt, mint bűvész a nyulat.

Közben Croll, akinek testét majdnem földigérő, pecsétes, kifényesedett felöltő takarta és akinek fejét gyér, ősz haj fedte, már el is tűnt a kávézó hátterében, egy keskeny ajtó mögött.

— Sakkozni megy! — jelentette ki nyugodtan a kislány. — Oda, a különszobába...

— Utánamegyünk! — jelentette ki Wren határozottan.

— Talán várjunk néhány percet, nehogy feltűnést keltsünk — ajánlotta a gyerek, amivel mosolyra késztette a férfit.

— Bölcs vagy!

Tíz percig még elfecsegtek, azután minden feltűnés nélkül felálltak és a különszoba felé mentek. Az ajtón túl Wren az első percben alig látott valamit. A helyiségben az asztalok mellett férfiak, nők ültek és kártyáztak. Matrózok, rakodómunkások, négerek, mulattok, szingalézek. És az egyik távoli asztal mellett ült Croll.

Négyen-öten körülállták az asztalt és a sakkpartit nézték. Az öreg férfi egy hatalmas termetű, vöröshajú fiúval játszott. Az ír ideges volt, Croll nyugodt. Olyan mozdulatlanul ült, mintha viaszból lett volna. Tekintetét egy pillanatra sem vette le a tábláról és amikor Wren megállt az asztalnál és a férfi tekintetét kereste, megértette, miért mondta Tilly, hogy olyan a szeme, mint a döglött halé. A szürke szem kerek, kissé előredülledt, mozdulatlan volt.

Wren, amikor megállt, úgy érezte, Zachary Croll tudja, hogy ő ott van. Ez pedig azt jelenti, hogy rövidesen valami történik... Valami szokatlan, talán rettenetes...

A jövő héten megjelenő harmadik fejezet címe:

„A játszma"

A CSODÁK HÁZA

UPTON SINCLAIR riportregénye

Fordította Békessy Imre

2. folytatás

Nem győzöm eléggé ismételni, hogy nem hiszek semmiféle «csodában» és utálom a kuruzslókat. Akármilyen meglepő volt dr Abrams «távdiagnózisa» egy csöpp vérből, nem tudtam egészen határozottan ellentmondani feleségemnek, akit erre az útra magammal vittem San Franciskóba, mikor ezt sugta a fülembe:

— Hátha összebeszélt azzal az orvossal és már előre tudta, mit fog neki telefonálni?

— Jó — mondtam halkan —, blöffel szemben nem vagyok teljesen megvédve. De inkább figyeljünk tovább, mielőtt gyanusítunk.

Feleségem, szkeptikus lélek, a fejét csóválta. Annyi ilyen blöfföt láttunk Amerikában és különösen Kaliforniában, hogy benne talán még jobban megcrősödött az ellenszenv minden «csodával» szemben.

Dr Abrams közben kivette a kazettából a vérpróbát, eldobta, majd egy mágnessel megérintette a kazetta belsejét és fedelét.

— Hát ezt miért teszi? — kérdeztem.

— A vérnek rádióaktivítása van és pedig minden ember vérének más és más. A mágnes ezt szétrombolja. Mielőtt új anyagot teszünk a kazettába, megsemmisítjük az előző vérpróba rádióaktivitását. Tegyen újat a kazettába, — mondta dr Abrams az asszisztensnőhöz fordulva. És csak úgy mellékesen kérdezte: «Ez a vérpróba honnan jött?»

— Bostonból. Jelzése: férfi, kor 52 év. Dr Clifford W. McDonald küldte.

— Ezt az orvost sem ismerem. És ez se küld semmilyen közelebbi adatot. Ma úgy látszik egész délelőtt végig kell mennünk a rendszer abc-jén. Tehát: állapítsuk meg először, hogy embervérről van-e szó? Kérem, állítsa be a rheostatot 49-re.

A rheostat tudvalevőleg az az eszköz, amely szabályozza és ellenőrzi az áramkörön keresztülhaladó elektromos áramot és szabályozható ellenállást szolgáltat. Minden motor alkatelleme is ez biztosítja a különféle sebbességet.

A kísérleti ember homlokára teszi az elektródot és dr Abrams kezdi lekopogtatni.

— Tréfa, mondja. Nem emberi vér. A dolog egészen világos. Nézzenek ide: a reakció ezen a helyen jelentkezik. (Rámutat a fiatalember gyomortájára.) A hang nem változik. Tehát se férfivér, se női. Valaki már megint bosszantani akart. Ez minden héten megtörténik. De az állati vérnek is van meghatározott reakciója.

Dr Adams beállítja a készüléket három különböző számra.

— Tehénvér? Nem. Kutyavér? Nem. Majom, macska vagy bárányvér? Nem. Azaz... igen, itt a reakció. Bárányvér. Nos, ne vesztegessük ezzel az időt. Az itatóspapírra, amelyen a vérpróbát küldték, ráírja: «bárányvér». A következő...

Ez így ment tovább, amíg csak beküldött anyag rendelkezésére állt. Az egyiknél megállapította, hogy nőről van szó, akinek tíz-tizenkét éve előrehaladott tüdővésze van. A nő 25 év körül lehet, a bajt egész fiatalkorában szerezte. Ilyen és hasonló diagnózisokat két-három perc alatt végzett, egyik se tartott tíz percnél tovább. Körülbelül egy óráig figyeltem ezeket a távdiagnózisokat egy csepp vérből.

Lángész, vagy bolond?

Ebből a másfélóráből először erre a következtetésre jutottam: Ez a dr Abrams vagy az emberiség egyik legnagyobb lángesze vagy egyik legnagyobb bolondja. Kétségeimet, hogy melyik kategóriába sorozzam, a következő néhány nap nem változtatta meg. Egy bizonyosságot azonban nyertem. Csalásról nem lehet szó. Ez az ember tudományos fölfedezésének komolyságáról teljesen meg van győződve, tiszteli az orvostudomány tradícióit és ha valamelyik orvostársa új gondolatot ad neki módszeréhez, úgy veti rá magát, mint a macska az egérre.

Nincs oyan kísérlet, amelyet ne lenne hajlandó elvégezni. Ha este valaki fölvetett egy gondolatot, reggel arról értesül, hogy dr Abrams egész éjjel azon dolgozott. Nincs az emberi gondolkodásnak olyan területe, amely idegen lenne számára és nincs kérdés, amelyről ne mondana valami okosat és megszívlelésre méltót. Emellett melegszívű, szeretetreméltó ember, akivel örőm érintkezni.

Különösen megragadta figyelmemet, hogy körülbelül mindent tud az atomfizikáról, ami egyáltalán tudható.

Mint megtudtam, dr Abrams neve már régebben ismert volt az orvostudományban. Sok évvel ezelőtt fedezte fel azt, amit most már az orvostudomány az *«Abrams-reflex.k»*-nek nevez. Akkor az idegrendszerrel foglalkozott, minden egyes idegszálat tanulmány tárgyává tett és rájött, hogy az idegeknek különféle vibrációi vannak, amelyekből megállapítható, hogy az emberi test melyik részén okozhat emez vagy amaz az ideg zavarokat. Az idegeknek ezt a reakcióját fejlesztette tovább mostani vizsgálati és diagnosztikai módszerében.

Az idegek, dr Abrams szerint, az egész idegrendszerbe elviszik vibrációjukat. Ha az emberi testbe rádióaktivitást bocsátunk, az idegek ezt fölveszik és a vibráció azon a helyen válik legerősebbé, ahol a baj és fájdalom jelentkezik.

Egy mérges öregúr...

Ha már most a magamfajta laikus megfigyelő emberismerete alapján elfogadja, hogy ez az ember nem csaló, akkor fölmerül a kérdés, vajjon nem csalja-e meg önmagát és csak képzeli, hogy a reakciók valóban léteznek. Az autoszugesztió ilyen esete nem lenne új. De eltekintve az esetek sokaságától, a jelenlevő orvosok nyilatkozataitól, akik többnyire mint betegek jöttek hozzá és meggyógyultak vagy javulást értek el, egy eset olyan frappáns volt, hogy még az önesalás gyanuját is kizártam.

Ott'étem alatt egyik reggel idősebb úr jelentkezett, aki — mint mondta — «zilált idegekkel» szanatóriumba vonult és végleg föladta önmagát és a reményt, hogy valaha még visszatérhessen munkájához. A beszélgetés elején, szivarral a szájában és kalappal a fején, azt mondta dr Abramsnak:

— Figyeljen ide, doktor. Engem ezek a mamlaszok, akik itt magát körülállják, nem zavarnak. Én előttük is megmondom a véleményemet. Én mindent tudok a betegségemről. Egyáltalán, én mindent tudok, amit maguk orvosok összetanultak. A villamosságban pedig egyáltalán nem hiszek. Egyszerűen próbára akarom tenni magát... ez az egész.

A feleségem hozzám fordult:

— Ezt az öreget gyógyíthatatlan butaság miatt minden diagnózis nélkül otthagynám a szanatóriumban...

Dr Abrams azt kérdezte a betegtől:

— Kíméletlenül megmondhatom önnek, hogy mi a baja?

— Tessék, — mondta az öreg, lerágta egy új szivar végét és köpött egyet.

Dr Abrams vérpróbát vett, rátette az itatóspapirosra, megvizsgálta a reakciókat és egészen higgadtan, csöndesen azt mondta:

— Hátgerinc tuberkulózis.

— Ördögöt... — mormogta a beteg. Aztán hozzáfűzte: — «Ha megmutatja nekem azt a helyett, ahol a legerősebb fájdalmaim vannak, el fogom hinni, hogy maga tud valamit, doktor.»

Dr Adams derékig levetkőztette a beteget és rátette az elektródot a hátgerincére. Aztán lassan kopogtatni kezdte és az asszisztensnő mozgatta az elektródot. Egyszerre tompa hangot hallottunk. Dr Abrams ezt mondta:

— Itt van a fájdalom helye. Igaz?

— Igaz — felelte az öreg és ámultan nézett dr Abramsra.

— A kezeléséről majd később beszélünk, ha akarja Gondolja, hogy mégis van valami abban az «elektromosságban?»

— Úgy látszik — mormogta a beteg. Sápadt volt és előbbi hetykesége egészen eltűnt.

Ilyen és hasonló diagnózisokat tucatjával láttam a két hét alatt, amit feleségemmel dr Abrams klinikáján töltöttem.

Minden kétkedéssel szemben azt állítom, hogy olyan szélhámos még nem volt a világon, aki meg tudott volna téveszteni 12.000 orvost és sokezer beteget. Márpedig dr Abramsnak eddig 12.000 orvos követője van, akik nemcsak feltétlenül elfogadják diagnosztikai megállapításait, de az ő gyógymódja szerint — amelyről később fogok beszámolni — sokszázezer embert gyógyítottak meg vagy lega ábbis megmentettek a helytelen kezeléstől.

(Folytatjuk.)

PÁRBESZÉD

— Mit szólsz, hogy nyolcvan huszonhat éven aluli képviselő van?

— Hát kérlek, régi tétel, hogy a fiatalságnak valahol ki kell tombolnia magát...

Kicsit válogatós a lelkem...

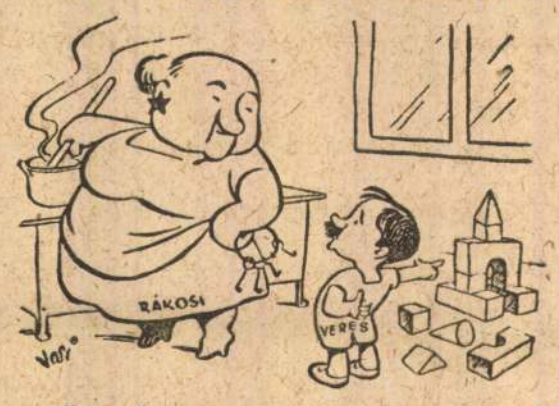

— Ezt már meguntam mama, most szeretnék egy kicsit katonásdit játszani.

NYOMDÁBAN

Dobi: Szépen sikerült, ez a levonat.
Rákosi: Óh kérem, ez még csak a próbanyomás...

(Vasi rajza)

Tud őszinte is lenni!...

A nagystílű panamistát, akit a közgazdasági lexikonok kissé egyoldalúan csak mint üzletembert tartanak számon, egy este szűk baráti körben megkérdezte az egyik haver:

— Mondd, apafej, mennyit tudsz te így összepanamázni?

— Nem tudnám megmondani, öregem — válaszolt elmerengve a kérdezett —, annyit még sosem panamáztam...

Új folytatásos regény a Világban

Miért hiszik sokan, *hogy minden kezdeményezés, egyetlen pártból indul ki?*

Brabács megérkezik Debrecenbe és lelkendezve meséli:

— Én mondom nektek, hogy Budapest a legcsendesebb város. Tegnap délben a Nagykörúton voltam és nem hallottam, se villamos-csillingelést, se autotülkölést, se motorkerékpárberregést.

— Hogy lehet az?

— Úgy, hogy egy aszfaltfúrógép olyan dübörgést csapott, hogy semmi mást nem lehetett hallani!

Tessék nagyon megszívlelni:

A Hitler és Mussolini féle humortalan áttekintélyek egyik jelentős bűne, hogy a jókedv helyét a komor nagyképűség és a kába világmegváltás vágyakozása foglalta el.

(Supka Géza)

AZ ELMÚLT HÉT MARGÓJÁRA

Több olvasónk fordult hozzánk azzal a kéréssel, hogy magyarázzuk meg a választások előtt lezajlott és sokszor szinte hihetetlennek hangzó politikai *benősülések* indítóokát és a «*szókon szerzett vőlegények*» szerepét. Egy kis történetet mondunk el válaszul:

Az öreg bohémhez odalép valaki a kávéházban és így szól:

— Na, mondhatom, szép kis ember a te jövendőbeli vőd. Hiszen az mindenkit megpumpol.

Az öreg bohém elégedett mosollyal mondja:

— Éppen az ilyen ember kell a mi családunkba. *Nekünk már úgy sem hitelez senki.*

Nem választási vicc, *csak a poenja gyanús kissé*

Bandit az első órán kihívja a hitoktató felelni:

— Mondd meg nekem fiam, mit csinált Isten, amikor az első embert megteremtette agyagból?

Bandi gondolkozik egy kicsit, aztán kivágja:

— Mást nem csinálhatott, minthogy a *falhoz állította száradni*...

Vándorszínész-história

Misoga László, a kitűnő jellemszínész és komikus fiatal korában mint vándorszínész tengette életét. Még soványabb fiú volt, mint most és az egyik falu ivójában berendezett „színpadon" Adyverseket szavalt. Bejelentette az első vers címét:

— „Én a halál rokona vagyok."

Mire megszólal egy borízű hang a nézőtéren:

— *Az meg is látszik magán.*

SZEMORVOSNÁL

— Ajjaj, professzor úr, baj van.
— Micsoda?
— El tudom olvasni...

Lecke a nyelvről

A mélyebb szavak súlya robban;
beszélj mindig tömondatokban!
Légy világosabb és rövidebb.
— A sok szót a fene eszi meg.

S mert „sok beszédnek sok az alja":
az észt más kell, hogy vígasztalja:
Ápold a szót, mint gépet az ész,
másként a müved kárbavész.

Berda József

Párbeszéd 1947-ben

— Miért lóg úgy az orra Ficzere úr?

— Hagyja el Brabácskám. Van fogalma, hogy levitte Isten a dolgomat?

Jaj, csak a pártoknak eszükbe ne jusson!...

Brabács és Ficzere ülnek a kávéházban. Egyszerre csak Brabács leteszi az ujságot és így szól:

— Érdekes.

— Mi az érdekes?

— Olvasom, hogy Bécsben egy régi, kopott képről levakarták a festéket és alatta egy gyönyörű nő portréját találták.

Ficzere erre szó nélkül felkel és távozni készül.

— Hova megy? — kérdi Brabács.

— Rohanok haza a feleségemhez és lekaparom róla a festéket. Mit lehessen tudni?...

Mintha csak politikus lenne...

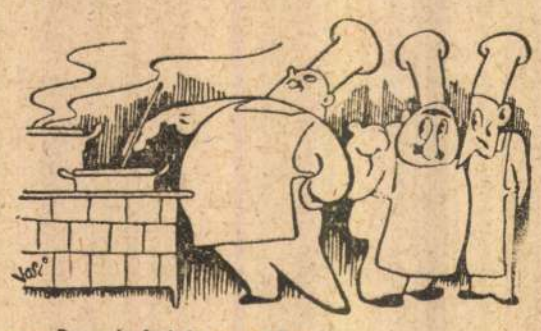

— Remek fickó ez a Jimmy.
— Olyan jól főz?
— Fenét, de minden nap más nevet talál ki ugyanannak a levesnek.

Ékes bizonyíték

Még a választási hadjárat idején történt, hogy Kondor Imre, a paraszt-párt ismert bölcse lement vidékre és nagy beszédet tartott. Két öreg paraszt hallgatja a beszédet, majd az egyik elégedetten dünnyögi:

— Látod-e komám, ez osztán tudja *főzni* a népet!

— Úhöm! — dörmögi a másik. — A nép fele már el is *párolgott*...

Azért van annyi uralkodó!...

Az ember hibái által uralkodik azokon, akik szeretik.

(Mme de Staël)

Hekus Lonci kalandjai

— Szemtelen aszfaltbetyár! Ha nem hagy békén, szólok egy rendőrnek...!

Zeneelmélet

Komlós Vilitől megkérdi egy barátja:

— Mondd, öregem, mi az a „kantáta"?

— Kantáta? — tűnődik Komlós. — Például, ha azt éneklem, hogy „Ugyan mondd meg Julcsa, hol a pince kulcsa?"

— Ez a kantáta?

— Nem, ez még nem egészen kantáta. De ha így énekelem: „Ugyan mondd meg, mondd meg, ugyan, hol a mondd meg, hol a ugyan, mondd meg, hol a pince, ugyan kulcsa, ugyan Julcsa, pince kulcsa, kulcsa pince, pince mondd meg, hol a Julcsa, kulcsa kulcsa, Julcsa kulcsa..." Látod, ez már majdnem kantáta!

— Kik ezek?
— Ez az árellenőrzőbizottság. Mennek letörni az árakat.

Miért fúzionálnak a nagy pártok a kisebb pártokkal?

Krampácsnak meghalt a felesége és a gyászév letelte után elvette a felesége hugát. Ám az is meghalt és Krampács, ahogy a gyászév letelt, akkor meg annak a hugát jegyezte el.

— Két feleséged már meghalt ebből a családból — mondta neki egy barátja — és te harmadszor is innen nősülsz?

— Nézd — felelte Krampács — én ezt a familiát ki akarom írtani.

FŐ A PROPAGANDA

A házasságközvetítő elviszi a fiatalembert egy családhoz háztűznézőbe. A vacsora jó, a leány szép és a fiatalember is tetszik az öreg családfőnek. Vacsora után a leány apja, a fiatalember és a házasságközvetítő visszavonulnak, hogy a továbbiakat megbeszéljék.

— Hát aztán miből él maga, fiatalember? — kérdi az apa.

— Van egy kis üzletem — mondja szerényen a jólnevelt fiatalember.

— Mit kis üzlete — harsogja a házasságközvetítő —, egy nagy gyára van 40 hivatalnokkal és háromszáz munkással.

— Na és van-e autója? — érdeklődik az apa.

— Van egy kis tragacsom

Borotválás után
RIÓ crém

— Mit kis tragacsa — szavalja a házasságközvetítő —, egy Packardja és egy Mercedese van.

A fiatalember ebben a pillanatban elköhinti magát.

— Maga köhög? — kérdezi az apa.

— Egy kicsit.

— Mit egy kicsit — ordítja a házasságközvetítő —, az éjjel úgy köhögött, hogy az egész szállodát felverte álmából.

Jó annak, aki érti a madárnyelvet!

— Tudja, Micike, mit csiripelnek a verebek? Hogy majd mi is nézzük meg a Nemzeti Szalonban a karikatura kiállítást! Október 12-én nyílik...

Dr Lentulay Gyula
Lujzmányos-u. 16. Jobb.

— …evetséges! Csak
16 …tá!
(Wilhelm Busch)

ÁRA 50 FILLÉR

Szabad száj

II. évfolyam. (69.) 41. 1947 október 11 szám

VEZÉRCIKK

A makadámiai választásokkal kapcsolatban súlyos támadások érték azt az ellenzéki pártot, mely egy korábban feloszlott ugyancsak ellenzéki párt helyébe lépett. A párt vezére felkereste hát a tudós rabbit, hogy elpanaszolja a dolgot. A bölcs férfiú rövid gondolkozás után, elmesélte az alábbi adomát:

— Brabács állandó kártyakibice volt Ficzerének. Egy ízben Ficzere megkérte a barátját:

— Brabácskám, vegye át a lapomat és játssza le helyettem ezt a partit.

Azzal kiment a kártyaszobából, Brabács pedig boldogan vette kezébe a lapokat és a helyzethez illően bemondta:

— Kvart, bélakassza, összesaducsalád, trúlultimó…

Ebben a pillanatban egy termetes hölgy bukkant fel Brabács előtt, és kiáltozni kezdett:

A, hát maga az a piszok Ficzere, aki miatt az uram már hetek óta hajnalban jár haza?! — És ernyőjével alaposan helybenhagyta szegény Brabácsot.

Az ellenzéki pártvezér reménykedve kérdezte:

— De hiszen ebből az a tanulság, hogy a támadás igazságtalan!?

— Lehet fiam, hogy a támadás igazságtalan, de a tanulság egészen más. És pedig az, hogy **nem okos dolog másnak a kártyáját átvenni és azzal tovább játszani…**

Egy kis bárban

mennyi, mennyi, mennyi báj van…

Néztél kicsit *jobbra*,
Néztél kicsit *balra*,
S ebből mindent érték én…
(Zene amerikai, szöveg Elszakíthatatlan Zsüttmann.)

Tanulságos történet
az alkalmazkodás nehéz művészetéről

A fiatal politikusnak panaszkodik magányosan éldegélő nagymamája, hogy háztartási alkalmazottja itthagyta, mert férjhezment.

— Majd én szerzek neked, nagymama, egy ügyes lányt… — igéri meg az unoka.

Másnap már be is állít és örömmel ujságolja:

— Nagymama, egy kitűnő leányt sikerült szereznem… csak… izé…, egy baj van… minden este egy katona jár hozzá…

Mire a nagymama angyali mosollyal, megadóan mondja:

— Nem baj az, fiam! *Legfeljebb majd szalutálok!* …

Némely szónoknak disznója van

Egyik párt nagygyűlést tartott a faluban, a szónok felmászott az emelvényre és beszédét így fejezte be:

— Igaz, hogy kevesen vagyunk, az ellenfeleink meg sokan és azt mondják, sok lúd disznót győz… (itt rövid szünetet tartott, valami frappáns befejezésen gondolkozva, majd így folytatta), de a mi vezérünk olyan nagy disznó, hogy sok lúd se tudja legyőzni!

A NAGY DIVATPROBLÉMA:

hosszú legyen vagy rövid?

— Ha rajtam állna Szivem —, én inkább a rövid szoknya mellett maradnék!…

Ortutay mégis repül

és nem vonaton jön haza külföldi útjáról.

Veres Péter honvédelmi miniszter
2. számú hadparancsa

— Tilos a jövőben a Vérmezőn, a repülőtereken, a régi lóversenypályán, vagy más nyilvános térségen katonai gyakorlatokat tartani. Katonai alakulatok ezentúl kizárólag a **Rákosi**-gyakorlótéren képezhetők ki.

Veres Péter
tart. tizedes, honvédelmi miniszter s. k.

MÚZEUMBAN

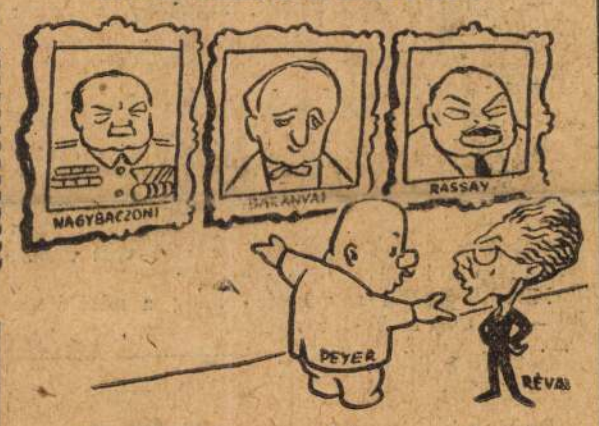

— Mondd Jóska, nem lehetne ezeket használni?

— Ugyan menj! Mikor van egy Veres Péterünk, egy Dabasi — Schwengünk és egy Vészy Mátyásunk…!

AMI BIZTOS, BIZTOS…

A hirtelen meggazdagodott vállalati igazgatóhoz bejön az altiszt és így szól:

— Egy úr van kint, a nevét nem akarja megmondani és az igazgató úrral szeretne beszélni.

— Mit akar?

— Azt mondja, hogy szeretné megtudni az igazgató úr meggazdagodásának a titkát.

— Menjen ki hozzá — mondja az igazgató — és kérdezze meg tőle, hogy mi a foglalkozása: ujságíró vagy detektív?

HAT EZT NEM VESSZÜK ÉSZRE!

Minden politikus annyit veszít súlyából, amennyi pozíciót kiszorít — a rokonai számára.

(Brandy kapitány)

Komolyan veszik egymás programját…

A parlament folyosóján összeakad két neves ploitikusunk. A lelkes üdvözlés után egyikük előveszi a tárcáját és odakinálja a másiknak:

— Parancsolj egy cigarettát, öregem.

— Köszönöm, nem kérek — hangzik a határozott elutasítás. — Éppen ma fogadtam meg, hogy végleg leszokom a dohányzásról.

A kináló mosolyogva ismét odanyujtja a tárcát:

— *Akkor tegyél el egyet holnapra.*

VANNAK MÉG ÖRÖMÖK!

Egy pesti bérház kapuján kis tábla jelent meg:
Zongora eladó, földszint 1.
Egy féléra mulva másik tábla került alá:
Hurrá! Földszint 2.

Mosolygó parlament

Az ember ne kérdezzen, ha nem muszáj. Ezt a bölcs tanácsot adta egy tapasztaltabb honatya a Ház folyosóján azoknak az ifjabb képviselőtársainak, akik azon disputáltak, kell-e összeférhetetlenségi bejelentést tenniök önmaguk ellen.

Aki még ezután is nyugtalan maradt, annak magyarázatot is adott.

Megbetegedett a vallásos Grün és az orvos finom sonkát rendelt neki. Izgatottan szaladt a rabbihoz, hogy tanácsát kérje. A pap szigorúan leintette és keményen eltiltotta a sonkaevéstől.

— De rabbi — siránkozott Grün —, amikor te voltál beteg, láttam, hogy te is megetted a sonkát.

A rabbi nyugalommal válaszolt:

— Stimmel. De én nem is kérdeztem senkitől.

*

Szegény *Peyer* határozottan rossz formában van. Még fel sem kelt a deresről, ahová a szociáldemokrata párt fektette, most meg már a *Zsolt* is kizárta szerencsét az ő saját külön radikális pártjából. Ebből tudta meg Peyer, hogy tagja volt a pártnak.

Hiszen nem is annyira Peyerrel van baj, mint azzal a féltucat mandátummal, amit a választáson szerzett. Zsolt azt hitte, hogy — neki.

Szegény Peyert kizárták, pedig ő olyan ártatlan, mint a csapi kereskedő, aki *három és fél év után* jött haza a Csillagból, egy sikeresen elkövetett sikkasztás után. Hazaérve megölelte feleségét, közben kérdő pillantást vetett az asszony mellett pityergő csecsemőre. Szegény porontyot pár nap mulva el is temették s a család — a hazatért férj is — rituális szokás szerint, bánatoan ült a földön.

A család egyik barátja részvétét fejezte ki a férjnek, mire ez mély meggyőződéssel válaszolta:

— Mondhatom, már rég nem ültem ilyen — *ártatlanul*.

Paff

Ez az a kötél,

— melyet Ortutay Gyulát saját kijelentése szerint visszahúzták a kultuszminiszterséghez.

Kormányváltozás idején…

— Jajj, Mariska, kezdem már nagyon unni a maga hanyagságát. A szekrény tetején legalább hathetes por van!

— De naccsága kérem, az nem az én hibám, hiszen még csak három hete vagyok itt!

LAKÁSKÖZVETÍTÉS

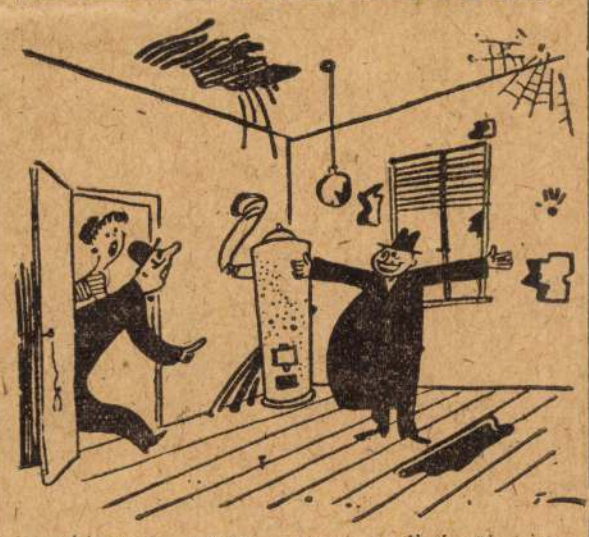

— Monda kérem, nincs véletlenül egy SZEB lakása?…

NYELVTANÓRÁN

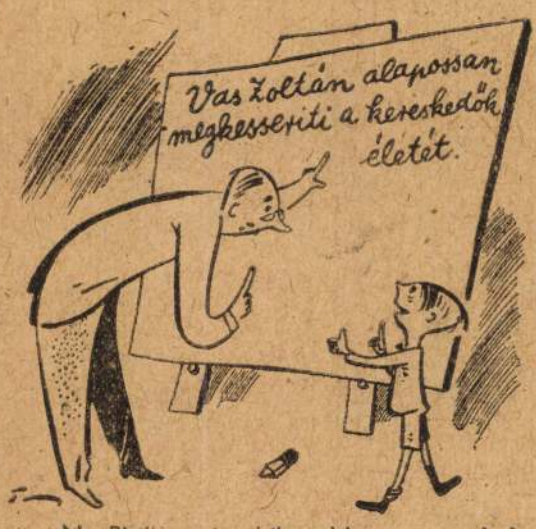

— Na Pistike, mi a hiba ebben a mondatban?
— Alapossan megkesseríti? Az nem két «s» …

SULIBAN

A tanárnő megkérdezi a kislánytól:

— Hogy hívták azt a királynőt, aki miatt kitört a trójai háború?

Csend.

— No, Helénkém, gondolkozz csak. Ugyanúgy hívták, mint téged.

A kislány szeme felcsillan és kivágja:

— *Schlesinger!*

A JÓLNEVELT KUTYUS

Kép szöveg nélkül.

Történelmi arcképcsarnok

DARVAS JÓZSEF

miniszter, a nagy építő

– az új Übl Miklós

Művészi illusztráció

a pártoknak egymásról tett megállapításaihoz

Brabácsné méltatlankodva mondja Ficerénének:

— Képzelje, az uram ma azt mondta, hogy én egy hárpia vagyok.

— Legyen nyugodt — mondja Ficeréné —, ha a maga ura ezt merte mondani, akkor maga nem az.

TIGRISÉK VACSORÁZNAK

— Jóllaktál, apus?
— Igen, anyus, most hozhatod a feketét...

Hogyan illik köszönni egyes deficites állami csúcs-szerveknek?

– PÁ – NIK...

Férfi-szolidaritás

Brabács és felesége kapuzárás után érkezik haza.

— Nem tudok kapupénzt adni — mondja Brabács —, mert csak tizforintosom van és a házmester biztosan nem visszaadni.

— Már pedig ne maradj neki adós, mert goromba ember — — feleli az asszony —, inkább próbálj váltani.

Brabács körülnézeti és látja, hogy a túlsó oldalról egy pasas közeledik. Megkéri, hogy váltsa fel a tizesét, a pásas zsebébe nyúl és készséggel kotorássza elő az aprópénzt. Brabács hálálkodva mond köszönetet, mire az ipse így szól:

— Ugyan kérem, férfiúi kötelességem volt.

— Hogy-hogy? — kérdi Brabács.

— Na hallja? — feleli a pasas —, csak nem engedhetem, hogy tíz forintot adjon egy ilyen csúf, vén tyúknak!

HELYREIGAZÍTÁS

Kedves Szabad száj

Kérem, hogy alábbi soraimnak a sajtótörvény vonatkozó paragrafusa alapján helyt adni szíveskedjenek.

A Szabad száj 40. számában egy közlemény jelent meg, mely szerint *NIK* azt jelenti, hogy *Nem Illik Kritizálni*. Megállapítom, hogy ez rosszindulatú ráfogás, mert *NIK* annyit jelent, hogy *Nem Ilyennek Képzeltem.*

Igaz szeretettel
VAS ZOLTÁN
s. k.

A másolat hiteléül:
Szabad száj

(S. K. Viszont annyit jelent: Sohase Kibukni. Üdv. Fenti)

Szabad posta

Sportember: Ön téved. *Kispéter*, nem politikus, hanem fedezet a Fradiban.

Espressós: Mi kedveljük az espressót, de már ne haragudjék, csak múló divatnak tartjuk, míg a kávéház szorosan hozzátartozik a magyar élethez és történelmi hagyományai vannak. Idézzük dr. Strauss Vilmosnak, a kávésok elnökének finom mondását, mely szerint a különbség az espresso és kávéház között olyan, mint a futó kaland és a házasság között. Röpke örömöket a kaland is okoz, — de a pihenést és boldogságot jelentő igazi otthont, a házasságban találja meg az ember.

Villámkritikák. *Operettszínház:* Ó, vagy Ó. *Kritika:* Egyikse. *Medgyaszay:* Kezdhetjük elölről. *Kritika:* Nem érdemes. *Madách:* Fiúk, lányok, kutyák. *Kritika:* Kitűnő fiatal színészek, nagyszerű rendezés, kutyabaj sincs. *Belvárosi:* Egy bálarizs. *Kritika:* Félbálarizs, félbála unalom. *Nemzeti:* Ember tragédiája. *Kritika:* Bothesinálta Tragédia. *Víg:* Így múlik el az életünk. *Kritika:* Nem olyan kitűnő, hogy megérdemelte volna a sok támadást. *Összkritika:* Nem a legjobb start, de még a leggyengébbet is érdemesebb megnézni, mint bármelyik dizőzparádét.

Művészeti *Tanács:* Berei Mária nagy dicsőséget szerzett az énekversenyen elnyert igen előkelő 2. helyezésével. Önök előzőleg nem tartották méltónak a kitüntetésre, sőt még útlevélkönnyítésre se ajánlották. Érdekes véletlen. — *vagy talán nem is véletlen*, — hogy több olyan művészünk került döntőbe, akiket önök nem véleményeztek. Most nem tudjuk mihez gratuláljunk. *Az elfogulatlanságukhoz*, vagy a *hozzáértésükhöz?*

Münnich főkapitány úr: A Somogyi Béla-út környékének lakói, hálásan köszönik a forgalmi rendőrt.

Vizipólózók: Örülünk, hogy a kényszerleszállás szerencsésen végződött. Reméljük, hogy néhány vezető részére a *kényszerleszállás* után, most bekövetkezik, — a *kényszerrepülés...*

Janus: Terjedelmes és kissé erős, de kísérletezzen tovább. **Dr. T. Dénes,** Kitűnő, de csak egyik jöhet. Várlak, valamelyik csütörtök délelőtt és kérem a folytatást. Üdv. **Dr. P. J. Debr,** Legutóbbi anyagod igen jó. Folytasd, üdv.

Megtörtént

Nem túlságosan népszerű honatyánk ujságot akar venni, de nincs aprópénze. A rikkancs így szól:

— Nem baj, képviselő úr, majd holnap megkapom a 40 fillért.

— Könnyelmű ember. És ha holnapig meghalok?

Az élelmes pesti rikkancs gondolkozik kissé, majd így szól:

— Akkor se oly nagy a veszteség, képviselő úr...

Korjegyzők, ha találkoznak

— Siess Pistike, mingyájt tezdődik az ülés...

Miért van az, hogy egyes panamák oly nehezen derülnek ki?

Erről beszélgetnek a képviselőház folyosóján, amire Nagy Imre házelnök a következő adomával felel:

Az öreg nem szól semmit, csak pipázik. Beérnek a városba, bevásárolnak, alkonyatkor hazafelé indulnak. Mikor messziről feltűnik a tanya, megszólal az öreg:

— Elég nem szip tűle!

— No?

— Idősapám, mögcsajja kedet az idősanyám!

Az öreg nem szól semmit, csak pipázik. Beérnek a városba, bevásárolnak, alkonyatkor hazafelé indulnak. Mikor messziről feltűnik a tanya, megszólal az öreg:

— Elég nem szip tűle!

— No?

— Idősapám, mögcsajja kedet az idősanyám!

EZ AZTÁN A KLASSZIKUS IDÉZET!

Ahol túlsók az állami autó, ott a demokrácia ólomlábakon halad.

(Ismeretlen tettes, Kr. u. 1947)

KRITIKA

A t. Ház folyosóján Veres Péterről beszélgetnek, ki csipkelődve, ki komolyan, de az évődésekből is ki lehet érezni, hogy valódi képességeit mindenki ismeri. Mikor már nagyon szapulják Péter bácsit, megszólal P. Ábrahám Dezső, a magyar politikusok ma is daliás termetű és jókedélyű doyenje:

— Már akármit mondtok, a Péter legény a talpán. Végre egy miniszter, aki nemcsak ígér, meg beszél, *hanem olykor — meg is pödri a bajuszát.*

Ez így van!

A törvény vak és béna; semmi egyéb, mint papiros, mindaddig, amíg a közvélemény élő leket nem lehel a holt betükbe.

(Macaulay)

Kabalás srác

— Mire vársz itt kisfiam?

— Vettem egy sorsjegyet és szeretném, ha szerencsém lenne...

ÉRDEKES ÉS TANULSÁGOS

Deák öcska sárga papirosokból csinált egy álmot, nem olyat, amilyent szeretett volna, nem olyant, amivel meg volnánk elégedve, de olyat, aminőt lehetett.

(Mikszáth)

MASzOBSz jelszava:

REGGEL *MEGA*
DÉLBEN *MEGA*

ESTE MAGA MEG A
MEGA

Ahány ház, annyi szokás

— Nekünk is van otthon kisbabánk, de annak csak az egyik végén van feje!...

Polgár Pali vallomásai

— Sóhajtani azt tudok...
— Tessék sóhajtani.

Szabad száj

Felelős szerkesztő: Király Dezső
Felelős kiadó: Verebély Károly
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bajcsy-Zsilinszky-út 34. Telefon: 125—340
Kéziratokat, rajzokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza
Hungária Hírlapnyomda Rt., Budapest. Bajcsy Zsilinszky-út 34.
Felelős: dr Bródy László
Előfizetési díj 1 hónapra 2 forint, negyed évre 6 forint

Ő vagy ő?

— Te, nem tudok addig aludni, míg meg nem tudom, hogy ki írta az Operett Színház újdonságát? Vaszary vagy Zágon?

— Zágson!

Végre egy szellemes oldal!

Russel a spiritizmusról

— A spiritiszták a leganyagiasabb emberek a világon. Mindenáron folytatni akarják ezt az életüket.

AZ ASSZONY A TÚLVILÁGON IS ASSZONY...

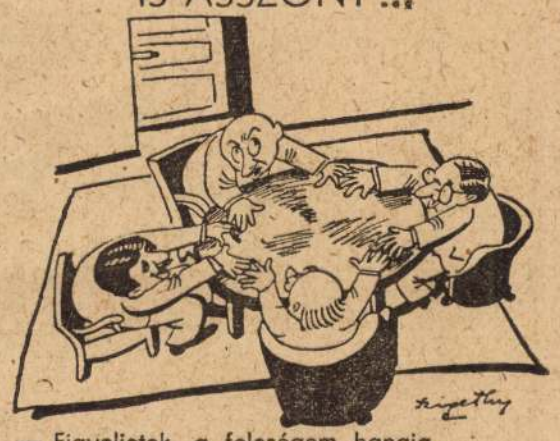

— Figyeljetek, a feleségem hangja...
— Pszt... Mit mond?
— Hogy vegyük le a kezünket az asztalról, mert árt a politurnak!

(Szigethy István rajza)

LEGENDA

Két kísértet találkozik éjfél után az utcán.

— Rémes, mondja az egyik — véletlenül az adóhivatalba tévedtem és rámhúzták a vizes lepedőt...

— Te panaszkodsz, — sír a másik — rólam még a saját lepedőmet is lehúzták!...

Csuda rendes ember

Kohn haldoklik és utolsó erőfeszítésével azt mondja a feleségének, hogy hívassa el az anyakönyvvezetőt.

— Minek hívassam az anyakönyvvezetőt? — kérdi csodálkozva az asszony.

Mire Kohn elhaló hangon feleli:

— Meg akarok bocsátani neki...

Lidércnyomás

— Na öreg, — sorsoljunk...

SZELLEMIDÉZÉS

Beethoven szelleme

. megjelent.

Hazajáró lelkek

— Ugye mondtam hogy gombamérgezésben haltunk meg!...

Praktikus ember

Puszpáng elmegy a spiritiszták egyesületébe. Odamegy az elnökhöz és azt mondja:

— Van itt az urak között valaki, aki asztalokat és egyéb bútordarabokat el tud mozdítani a helyükből, anélkül, hogy hozzányulna?

— Hogyne — feleli az elnök —, itt vagyok például mindjárt én is.

— Nahát, ez remek — örvendezik Puszpáng → nagyon lekötelezne, ha velem jönne és segítene hurcolkodni.

Egy „szellemes" hölgy

Közéletünk egyik súlyos egyéniségének még nálánál is súlyosabb felesége gyakran eljár spiritiszta szeánszokra. Tekintve, hogy otthon csak férjével érintkezik, nem lehet rossz néven venni, hogy mindenáron „szellemet" akar idézni. Vele történt, hogy a legutolsó szeánszon, amikor a szellem sehogy sem akart „életjelt" adni magáról, türelmetlenül így szólt:

— Szellem, *ha jelen vagy, koppants kettőt, ha nem vagy jelen, koppants hármat!...*

SZEANSZ 2047-BEN

— Ki van itt?

— A közszellem 1947-ből.

SZEANSZON

— Jaj, itt az Ödön! — Neki voltak ilyen hülye viccei!...

A POTYAUTAS

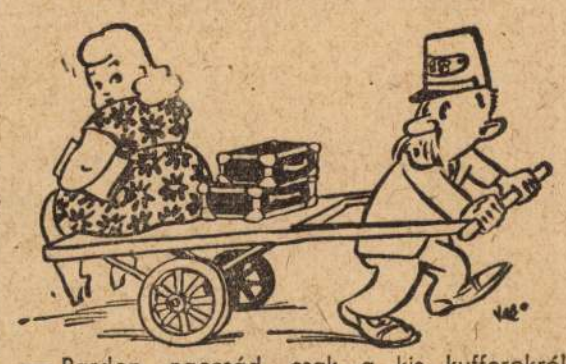

— Pardon, naccsád, csak a kis kufferokról volt szó...!

Kísértet a nagyáruházban

— Lepedőket hányadik emeleten kapni?

Tsalafinta tanmese
a közéleti etikáról

— Mondd papa, mi az, hogy etika?

— Etika például az, ha egy vevő tízforintos helyett véletlenül százforintossal fizet és nekem döntenem kell afelett, hogy a diferenciát megfelezzem-e a társammal, vagy az egészet magamnak tartsam meg.

HAMLET 1947

Tragikus játék 1 felvonásban. Irta: *Bexpeáre*

Személyek: Hamlet dán királyfi; Horatio; Hamlet atyjának szelleme

Szín és idő: Budapest, napjainkban (sőt hapjainkban...

HORATIO: Üdv néked Hamlet királyfi itt Pestnek csodálatos városában az Ur 1947. esztendejében.

HAMLET: Üdv neked Horatio, te hív barát. De hah, hol késik atyám Szelleme?

HORATIO: Hah barátom, amióta megérkezénk ide Budapestre, mindenütt keresém, de sehol se lelém. Mintha csak eltünt volna a Szellem e szép városban.

HAMLET: Hol kereséd Horatio a Szellemet?

HORATIO: Elsőben is keresém a Tudományos Akadémián, de nem lelém. Onnan átmenék a minisztériumba, végigkutatám az összes helyiségeket, de seholse akadtam egy icurka-picurka Szellemre se.

HAMLET: Hah, mily fájdalom, Horatio, te hív barát. De mért nem kéreséd a Szellemet a színházakban?

HORATIO: Lámpással keresém, oh Hamlet, de hasztalan. Mindenütt kutattam utána, még a rendeleteket is átböngésztem a Magyar Közlönyben, de egyikben se találtam Szellemet.

HAMLET: És a Városházán?

HORATIO: Ott is járék, de azt mondták, ne zaklassam őket ily dőreségekkel, mert már évtizedek óta nem láttanak arrafelé semmiféle Szellemet.

HAMLET: Talán a politikai világban húzódott meg?

HORATIO: Elolvasék minden nyilatkozatot és meghallgaték minden beszédet, de sehol nyoma se vala a Szellemnek.

HAMLET: Hah Horatio, mily keserű sors. Im, hát elveszett a Szellem.

(Villámlás, mennydörgés, majd csend és lila fényözönben megjelenik a Szellem.)

SZELLEM: Ne búsulj Hamlet, én vagyok, atyád Szelleme.

HAMLET: Üdv néked, dicső Szellem. Lásd Horatio, azt mondád, mindenütt kereséd, de sehol se leléd és im, hah, mégis előkerüle.

HORATIO: Hol rejtőzél dicső Szellem?

SZELLEM: A Parlamentben húzódtam meg, gyermekeim.

HAMLET: Na látod, Horatio, a Parlamentben volt a Szellem, ott mért nem kereséd?

HORATIO: Ne verd fel az éj csendjét murizásoddal, oh Hamlet, arra jgazán nem gondolhaték, hogy ott találom.

HAMLET: És jól érezéd magad oh dicső Szellem, a Parlamentben?

SZELLEM: Fenséges béke és nyugalom lakozék a gyönyörű épületben. De hajh, most el kellett hagynom e csendes lakot.

HAMLET: Miért, mi történt, dicső Szellem?

SZELLEM: Kezdődnek az ülések, az épület megtelik képviselőkkel és a háznagy azt mondá, most már nincs számomra hely...

(FÜGGÖNY)

ZÁRÓVICC!

— Mondja, Brabács úr, miért nem szerepel egy politikus sem ezen az oldalon?

— Hát nem látja, Ficzere szomszéd, hogy ez szellemes oldal?

MEXIKÓI SZEANSZ

— Nézd az államtitkároszt, még az asztal is táncol a szavára...

— Hja, az okosabb enged...

A HARMADIK ÉS EGYBEN UTOLSÓ KÍVÁNSÁG

— Óh, nagy szellem, hozd el nékem Rita Hayworth-ot!...

— Látom, már egész hülye vagy, óh gazdám! — Mondd, ne hozzam el inkább a Woronoffot?...

Főaroma zár, Főaroma zár! Minden szabad ember erre vár! Végre kávé finom íze, gőze-aromája
Mit zár? Mit zár? Kávé ízét, gőzét, aromáját megfogtuk már. levegőbe, veszendőbe nem megy már
Mert megérkezett Budapestre, legelőször a Főaroma zár.
Világszabadalom! A legjobb Espresso gépkávé CSAK Főaromazárral! Kapható legelőször Budapesten
OLD FIRENZE KÁVÉZÓ-VACSORÁZÓ HELY
a Bécsi Kapunál, I Vár, VERBŐCZY-U. 25. Asztalrendelés: 166-814 GERBEAUD SÜTEMÉNYEK

Vasi

Igady és Vasi nagy érdeklődéssel várt könyve, «*A humorista ember*» végre megjelent. A könyvhöz, *Király* Dezső, a «*Szabad száj*» főszerkesztője írt előszót. Az olvasók egy régen nélkülözött humoros könyvsorozat első részével ismerkednek meg, melyben tökéletesen egyesül *Igady* sziporkázó humora és *Vasi* zseniális rajzművészete.

Magyar Nemzet

1947. szept. 14.

1—3. ábra.

A szerajevói villamos telep 150—180 lóerős kompaund

Vasi

gunyáp rajzoló

Érdekes és humoros könyvsorozat kerül a közeljövőben a közönség elé. *Igady Kiss* Sándor, a tehetséges fiatal ujságíró és *Vasi* mester, a *„Szabad száj"* kitünő karikaturistája „A humorista is ember" címmel elkészítették első könyvüket, mely biztosan megtalálja az útat az olvasók felé.

Magyar Nemzet

1947. jul. 18.

[illegible]

[illegible] jó minőségű komlót limit 150 P.,

[illegible]részesedésünket 11.998.56 P. ma átutaltuk a Kalo-

[illegible]alocsa mely összeg átvételének elismer-

Kiváló tisztelettel
Lakos és Tsa
Kelemen Halmay

Husvét

Kereszténveknek, zsidóknak és mohamedánoknak egyaránt nagy ünnepe húsvét napja. A zsidóság Mózes óta az egyiptomi kivonulás emlékét üli meg ezen a napon, az izlám pedig azért gyüjti össze erre a napra tömegeit Jeruzsálembe, hogy ellensúlyozhassa keresztények és zsidók ünnepségét. Mint a zsidók az Ószövetségben, a kereszténység is felszabadulást ünnepel ezen a napon, de a lélek felszabadulását a bűn alól, a Megváltás ünnepét. A lélek elsőbbségének ünnepe ez, de egyben a lélek és a test elválaszthatatlan földi egybetartozásának jelképe is, mert a Megváltó lelke, aki a nagypénteki halál órájában elvált testétől, húsvét hajnalán ismét örökre egyesült emberi testével. Földi életünkben elválaszthatatlan a test a lélektől, az anyag a szellemtől s amint a Megváltás nagy művét az Isten Fia testben és lélekben egyaránt hajtotta végre, úgy nekünk is testben és lélekben egyaránt készülnünk kell, hogy ennek a Megváltásnak részeseivé lehessünk. A testi élet minden apró vonatkozásában, minden földi, anyagi problémánkban legyen vezetőnk az a tudat, hogy minden tettünk, minden gondolatunk, amely földi, anyagi ittlétünkből indul ki, csak egy célt szolgál: a lélek megváltását.

m. j.

A Bazilika

újjáépítésére legutóbbi kimutatásunk óta beérkezett adományok összege 719.— Ft.

Katolikus világ

Mindszenty József bíboros, Magyarország hercegprímása március 20-án viszontlátogatást tett *Ortutay* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternél. A bíboros hercegprímást, aki *Mátray* Gyula dr. hercegprímási irodaigazgató és *Zakar* András dr. hercegprímási titkár kíséretében érkezett a kultuszminisztériumba, *Boér* Miklós dr., a minisztérium I. főosztályának főnöke és *Ignácz* László dr. miniszteri tanácsos fogadták és kísérték fel a miniszter dolgozószobájába, ahol egy félórát tartózkodott.

Brüsszelben ünnepélyesen felavatták azt az emléktáblát, amelyet XIII. Leo pápa akkori brüsszeli nuncius lakóházának falára helyeztek el. Az ünnepi beszédet *Van Roey* bíboros, Belgium primása mondotta.

A kanadai rutének winnipegi exarhátusát három exarhátusra osztotta a pápa. Az eddigi székhely mellett nyugaton *Edmonton*, keleten pedig Toronto székhellyel alakult új exarhátus.

Madarász István kassai püspök az *Aquinoi Szent Tamás* társaság közgyűlésén előadást tartott „A kultúra és a theisztikus világnézet" címmel. Előadásában kimutatta, hogy a természetfölötti hit a kultúra épületének *alapköve*, az erkölcsi világszemlélettel *gerincet*, a természetfölötti ideálok kitűzésével pedig *szárnyakat* ad az anyagi nehézségekkel küzdő dolgozó embernek.

A Fájdalmas Péntekre eső Szent József ünnepen, március 19-én az ország valamennyi városában és községében a papság és a hívek szentmise után közös imában emlékeztek meg Magyarország bíboros hercegprímásáról, akinek Szent József a védőszentje. Ugyanezen a napon a püspöki kar rendelkezése értelmében az ország katolikusai önkéntes böjtöt vállaltak a hazáért. A böjtre való figyelmeztetésül délelőtt és délután negyedórát szóltak az összes templomok harangjai.

A francia papok számáról megjelent kimutatás szerint szerte a világon jelenleg 6400 francia hittérítő pap működik, míg az országban magában 50 százalékos paphiány mutatkozik.

Columbia munkássága szakszervezeti kongresszusán háromszázötven szakszervezet kiküldöttei hat pontban foglalták össze a szociális törvényhozás követelményeit. A kongresszus megállapította, hogy a munkások *a munkástörvényhozás kérdésében a keresztény erkölcsi tanítások alkalmazását követelik.*

Pétery József váci püspök husvét vasárnap adja át ünnepélyes felszentelés keretében rendeltetésének a váci új katolikus tanoncotthont.

A bécsi Szent István székesegyház 1943-ban légvédelmi célokból befalazott gyönyörű főkapuját ismét szabaddá tették. Ausztria legnagyobb és legdíszesebb román stílusú kapuja ismét teljes épségben látható.

A holland parlament hatvankét szavazattal nyolc ellenében törvényjavaslatot fogadott el, amely állami támogatást biztosít a két hollandi katolikus egyetemnek. Ezzel a törvénnyel végetért a kisebbségben lévő katolikusok küzdelme iskoláik egyenjogusításáért, mert az elemi és középiskolák már eddig is ugyanazt a támogatást élvezték, mint az államiak.

Assisi és **Perugia** szegényei most kapták meg azt a huszonötezer dollárnál nagyobb örökséget, amelyet *Merwill*, a newporti Szentháromság-templom rektora hagyott a két olasz város szegényeire. A pénz eddig alapítványokban feküdt és 1940-ben szabadult fel, de a háború alatt nem tudták átutalni. Az összeget most kamatokkal együtt fizették ki a bostoni olasz konzulátuson.

A Liberté című svájci lap adatai szerint a világon *460 millió elégtelenül táplálkozó gyermek* van, 230 millió gyermeket pedig *éhhalál fenyeget*. Európában 50 millió gyermek él a legnagyobb nyomorban. Lengyelországban minden ötödik gyermek első életévében meghal, Kínában pedig 64 millió gyermek szenved éhségtől.

A lourdesi zarándokhelyet 1947 májusától októberéig 1.4 millió zarándok kereste fel. Közülük huszonhatezer volt oly súlyos beteg, hogy kórházban kellett elhelyezni.

Halálozás. Wertz Béla újságíró március 16-án, 60 éves korában meghalt. Nagy részvét mellett temették el a rákoskeresztúri temetőben.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, IV., Ferenciek-tere 7. I. lépcső, 1. emelet.

Felelős szerkesztő: PÉNZES BALDUIN

Felelős kiadó: MIHALOVICS ZSIGMOND

Levélcím: Budapest főposta, postafiók 145. — Telefon: 188—098 és 188—068. — Csekkszámla: 16.820.

Előfizetési díj: negyedévre 12 forint, félévre 24 forint, egész évre 48 forint. Szövegoldal-hirdetés mm 6 forint, hirdetési rovatban mm 3 forint. — Engedélyezési szám: 1852/M. E. — 1945. — A közlemény végén (x) fizetett hirdetést jelent. — Légrády Testvérek Rt. nyomása, Budapest. Igazgató: Agárdi Károly.

KŐSZEGI KALAPOS MESTER IX. RÁDAY U. 26. FIÓKÜZLET: CALVIN-TÉR Múzeum-körút sarok. VASALÁS, TISZTÍTÁS FORMÁZÁS

LAKÁSOK, HIVATALOK ÉS IRODÁK GYORS KÖLTÖZTETÉSE BÚTORSZÁLLÍTÁS, TEHERFUVAROZÁS ZERGÉNYI SZÁLLÍTÓVÁLLALAT Bpest, VIII., Pál-u. 2. Telefon: 136-389. Állandó szolgálat!

KRIZSÁN Kossuth L.-u. 1. (A. C. épületében) zongorák, pianinók

PÁLHÁZI FEHÉRNEMŰ-KÉSZÍTŐ, IX., Ráday-u. 30. Fióküzlet: XI., Bartók Béla-út 60. Hozott anyagból is készít.

ÜVEG CSISZOLÓ **TÜKÖR** KÉSZÍTŐ **Ludányi István,** VIII., Práter-utca 63. Telefon: 135—060.

Diadal Jó süteményhez sütőpor, vanillincukor

SIPOS fest tisztít IV., Fehérhajó-u. 12—14. Tel.: 181—157.

Templomgyertyák valódi méhvlasszal készített padlóbereszlő viasz. MECSEKI JÓZSEF oltárgyertyakészítő, Budapest, VII., Rózsa Ferenc-utca 13. sz. Telefon: 424—220

FATH harisnya IV., Ferenciek-tere 2.

Világmárkás **ZONGORÁT, PIANINOT** legolcsóbban részletre is. KÖZISMERT **GRIMM LÁSZLÓ** zongorakészítő- hangolótól VIII. PRÁTER-U 56-58 Bérlet, csere, vétel!

A legszebb gyermekfelvételek a legolcsóbban, sorozatban: Foto Kováts Géza, IV., Harris-köz 2. Telefon.

Arc- és kézápoláshoz csak **Kinga** krémet vegyen. 1 doboz Ft 4.50 Nagy Drogéria, Bpest, VIII., József-körút 19.

Linoleum-szőnyeg CSASZÁR IMRÉ-től, viaszos vászonáru Bpest, IX. Lónyay-u. 36. Tel. 184—047.

Csillárt vesz, elad, javít, felüvegez részletre is VOGEL csillárüzem. Mária Terézia-tér 1.

SZÉKELY JÁNOS ÉS FIA vas- és konyhaszerek szaküzlete, Budapest, IV., Tolbuchin- (Vámház-) körút 12. Telefon: 389—100.

ÁTLÁTSZÓ eső-, ballon- loden- és viharkabát **MÁRTON ÉS SZÁSZ,** Budapest, V., Gróf Teleki Pál-utca 3.

Minőségi **BÚTOROK** TÓTH-KÁLMÁN képesített asztalosmester bútorüzlete IV., Kecskeméti-u. 9.

Villámossági és háztartást cikkek kirakati fémparabolák és sugárzók előállítási áron kaphatók. **TALÁNYI SÁNDOR** fémáru, Budapest, VI. Izabella-u. 13. Telefon: 425—592.

RETIKÜL, BÖRÖND, PÉNZTÁRCA **OLBRICH**-nál VI., Teréz-körút 3. Telefon: 421—925.

ARANY EZÜST, ÉKSZER, VÉTEL, ELADÁS. Kehely, ciborium szentségtartó nagy választékban Dr. Bajmócziné Wintermantel Teréz Budapest, VII., Rákóczi-út 10., I. em. 2.

Fa, vas és vászon **redőny** NAPELLENZŐK Csőbör I. Tel. 224—041. VII. Damjanich-u. 9.

Irógépet, számológépet, roncsot is veszünk **ÉDES és DECSY** Budapest, VII., Akácfa-u. 13. Tel.: 222-624, Javítás, karbantartás, kellékek.

SZEMÜVEG különleges receptre is Horváth Optika, IV., Váczi-utca 61.

Vas-, szerszám-, háztartási cikkek IMREY MIHÁLY Budapest, VI., Király-utca 58.

SZANYI Bartók Béla-út 60. Szabadság (Simplon) mozi mellett. **CIPŐ**

ZONGORÁT romosat is vesz vidékről is **Kernács** VIII., Rákóczi-út 13. I.

R-né GRÓNAY G. aranyművesmester Hites szakértő, Arany, ezüst, ékszer. IV., Régiposta-u. 5. T. 381-007.

Kertibútorok intézeti csőágyak, összecsukós kárp. vaságyak, gyermekkocsik a. készítőnél. Vincze, Népszínház-utca 26. Tel: 339—290.

Hauer Rezső cukrász cukrászdája és csokoládégyára, VIII., Rákóczi-út 49. Telefon: 139—012.

12 havi részletre előleggel **BUTORT** Bp. Andrássy-ut 66.

Irodabútor? Szék? **CITY SORSZÉK** IV, Párisi-u. 6/a Telefon: 181—396.

MAJOR JÁNOS vasüzlet kerti szerszámok és háztartási cikkek nagy raktára, Budapest, VIII., Rákóczi-út 59.

Cipő DOMONKOS-nál jó, szép, olcsó VI, Teréz-krt 27

ECKER TÖLTŐTOLL JAVÍTÁS IS VIII., VAS-U. 12.

ZONGORÁT pianinót harmoniumot GRIMM MESTERTŐL, aranyéremmel kitüntetve. Javítás, hangolás, bérlet. József-körut 65. sz. Tel 135—545.

„Tábor"-papír Veres Pálné-u. 3.

KINIZSI BUTOR Rekamiék Ft 645-től, Használthálók 1.290-", Uj háló 1.875-", Komb. szobák 9 drb. 2.759, Fizetési kedvezmény! IX., Kinizsi-utca 35.

CIPŐT BALAZSTÓL, IV., Múzeum-körút 11.

FOTOKÓPIA azonnal készül: Foto Kováts Géza, IV., Harris-köz 2. Telefon. 384—468.

Egyházművészeti munkák! **Krasznai Lajos** szobrászművész és oltárépítő Egyházművészeti műterem. Budapest, VI., Lehel-utca 14.

Orvosi orthopäd kötszerész üzem **Nagyiván Ferenc** Budapest, IX., Ráday-utca 50. Tel.: 184—563. Gyógy haskötők, sérvkötők és orthopäd gép készítője.

Bőrkesztyűt NÁD kesztyűstől XI., Bartók B.-út 46.

LUDVIG éremverő, Bpest, Thék Endre-u. 18. Tel.: 135—157. Sportérmék, plakettek, zászlószögek, jelvények művészi kivitelben.

Butort megbízhatót BÓDISTÓL VIII., Gutenberg-tér 3. (Volt Sándor-tér.)

STRAUB U. festék szaküzlete, IV., Eskü-tér 3.

FÉNYKÉPEZŐGÉPET objektivet, fototartozékokat magas áron veszek, bizományi eladást vállalok. Foto Kováts Géza IV., Haris-köz 2. Telefon: 384—468

ROSIWALL ERNYŐ Baross-utca 4. Kálvin-térnél. Javítás, áthuzás.

Penzió, üdülő berendezés CITY IV, Párisi-u. 6/a.

IGAZOLVÁNYKÉP azonnal, olcsón: Foto Kováts Géza, IV., Harris-köz 2. Telefon. 384—468.

Kavics-, homok- és épületanyagfuvarozás. Telefon: 136—389.

BAZSO ING hozott anyagból is készül. *Baross u. 66-68.*

Tűzhelyek, vasáruk! Oláh József vaskereskedő, Bp., XI., Bartók Béla-út 49. T.: 358—471.

Fából faragott szobrok, feszületek készítője **SUGÁR GYULA** faszobrász Bp., IV., Fehérhajó-u. 8—10.

Forintos hirdetés

E rovatban hirdetési díjak: magánosoknak szavanként 1.— forint, cégeknek a általában üzletszerű hirdetéseknél szavanként 2.— forint. Legkisebb hirdetés 10 szó. Vastagbetűs szavak két szónak számítanak. Vidékről a hirdetési díj a szöveggel egyidejüleg postabélyegben is beküldhető. Házassági hirdetést csak abban az esetben közlünk, ha a hirdetés szövegét a hirdető lelkiatyja vagy plébánosa láttamozza. A kiadóhivatal fenntartja a jogot, hogy a feladott hirdetések közlését indokolás nélkül megtagadja s a pénzt visszaküldje.

Megnyilt a Kat. Házassági Tanácsadóval kapcsolatos **Házasságközvetítő-Szolgálat,** lélektani alapon. Bp., VI., Veres Pálné-u. 9. Hétfőn: 12—2-ig, pénteken: 4—7-ig.

Centenáriumi ünnepségekre nevelő gyermekszindarab tíz forint. Babócsay János, Baja.

3 darab igazolványkép államiaknak, háztartási alkalmazottaknak csak 8 forint. Margit-foto, VIII., Üllői-út 4.

Keresek lakást vagy kisebb házmesterséget, vagy bértörlesztéssel kertesházat vennék vagy bérelnék. Leveleket a kiadóba „1913" kérek.

Bútorának üres szobát, kosztot kér munkájáért, magányos úrlasszony „Középkorú" jeligére a kiadóba.

Szeretnék levelezni házasság céljából fiatal 19—22 éves rk. vallásos tanítónővel. „Merőföldi tanító" jeligére.

Jómegjelenésű 42 éves jólkereső nőtlen férfi édesanyja halála folytán egyedül maradt és keresi jólelkű, házias, csinos, anyagilag hozzávaló nő ismeretségét házasság céljából „35 évig" jeligére a kiadóba.

Vidéki katolikus internátus részére vennék egyforma sodronyos cső-ágyakat, kisméretű szekrényeket, asztalokat, székeket, edényeket. Ajánlatokat továbbít: Kaszap titkárság, Bpest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. I. 6.

Alkalmazást keres B) pont alapján b-listázott tanítónő, kereskedelmi, gazdasági, szövőtanfolyamokat végzett. Zárdában nevelkedett, jó katolikus családból való. Szívgárda vezető volt. Cím a kiadóban.

Intelligens nő, ki a háztartáshoz és varráshoz ért, úricsaládhoz ajánlkozik. Cím: Dittler / Ottmárné, Pécs, Esztergályos J.-u. 22.

Áldozási, bérmálási és menyasszonyi koszorúk és fátyol a legszebb kivitelben: Práger és Zebinkó művirágüzem. Bp. V., Sas-u. 4. alatt kapható.

36 éves, rendezett anyagi körülmények között élő, állásban lévő, ipariskolát végzett, házias, szolid, gyermekszerető boldogságra vágyó, berendezett lakással bíró, jólelkű úrlány keresi hasonló férfi ismeretségét házasság céljából. Jelige: „Pecsületes".

Volt OTI tisztviselő állást keres. Ajánlatokat „Megbízható" jeligére kér a kiadóhivatalba.

Csinos (diplomás) magántisztviselőnő havi 750 Ft fizetéssel, mellékessel és kedvezményekkel, társaság hiányában házasság céljából levelezne 30—45 év közötti művelt, állásban lévő úriemberrel. Özvegy is lehet gyermekkel, (elvált nem). Főváros környékén családi házban, özvegy édesanyjával lakik. Szíves választ kér: „Békesség" jeligére a kiadóba.

Kínálunk: Doucin-, Paradicsomi almasarjat, vadcseresznye, dió, mogyoró, szeligdesztenye, akác, fagyal, Gleditschia, hárs, juhar, Maclura csemetéket, lucfenyőket kiiskolázásra, buxusokat, Diósorfát, szelidgesztenyét, gömbakácot, éger, hárs, juhar, kőris, nyir, nyársorfákat. Orgonaoltványokat, díszcserjéket, bokorrózsát. Kolauch Faiskola, Szeged.

Zongora Bösendorfer Sch. 2500.— Zongorák, pianinók feltűnő olcsón részletre is. Rákóczi-út 50. zongorateremben.

Diplomás tisztviselő elmenne katolikus családhoz gyermekek oktatására. „Lakásért" jeligére a kiadóba.

Magántitkári elfoglaltságot keres megbízható fiatal író, gyakorlattal. Jelige: „S. O. S."

Két személyhez gyermekszerető főzőmindenest keresek. Farkas. X., Sibriki-u. 88.

Szabni-varrni tanítok. Dr. B.-né Eszenyi Eta, Kálvin-tér három.

Ribizlit, egrest, (sarjat, gyökeresdugványt) földieperpalántát keresünk. „Agrárinduszlria" jeligére Blocknerhez, Városház-u. 10. Őszre is átvesszük. Termelésre útbaigazítást adunk.

Férjhezadnám, szép, szőke, 25 éves, tisztamultu, magasintelligenciájú leányomat, ingatlannal, jövedelemmel. Pozicióval bíró, erkölcsileg, szellemileg, korban hozzáillő rk. férfi, teljes című levelére válaszolok diszkrécióval. „Isten nevében" jeligével a kiadóba.

Házmesterséget, kertészkedést, házgondozást, takarítást vállal szorgalmas házaspár. A férfi műszaki képzettségű, gőzgép, traktor, gépkocsi vezetésében és kezelésében jártas szakember. Értesítést „Jó helyért jó munkát" jeligére a kiadóba kérünk.

Idősebb úriasszony keres szépen bútorozott utcai szobát kevés konyha-használattal. „Jó helyen" jeligére.

Mérlegképes könyvelő tízéves gyakorlattal keres bármilyen könyvelői állást. Üzletek, kisebb üzemek könyvelését, mérlegét elkészíti. Választ „Elsőrendű munkaerő" jeligére a kiadóba kér.

Évadnyitó Máriaremetén március 30-án husvét kedden 6, 7, 8, 8 és 12 órakor csendes szentmisék. 10 órakor szentbeszéd mondja dr. Nádas Zoltán püsp. tanácsos, utána az ünepélyes szentmisét Angyán M. Fülöp szervitarendi tartományfőnök celebrálja.

Unio Eucharistica társaság jótékonycélú sorsjegyének húzása május 17-én lesz.

Női lelkigyakorlatos otthon. Ludányban (Nógrád m.) Jelentkezés ugyanott a Szegénygondozó Növérenél. Három és fél napra 27.— Ft, 10 dg zsír, fejadag szerinti liszt. Kenyéradagot, ágyhuzatot párnára, dunnára, lepedőt a résztvevők hozzanak. Gazdálkodók készpénz helyett természetbeniekkel is fizetnek.

Árpádházi Szent Erzsébet **Mezőgazdasági Leányközépiskola** az Isteni Szeretet Leányai vezetése alatt felvesz jelentkezőket, Budapest, Széchenyi-hegy XII., Farkasvölgyi-út 12—14. Bővebb felvilágosítást válaszbélyeg ellenében mindenkor szívesen küld az igazgatóság.

Francia hölgy órákat ad. Gyors módszer, „Páris" jeligére a főkiadóba.

Rózsafák, magas törzsű rózsák, bokor rózsák, futórózsák, orgona különlegességek és különböző díszcserjék legelőnyösebb árakon kaphatók Hungária virágház és kertészet. Bp., Múzeum-krt. 11.

HIRDESSEN az UJ EMBER-ben

KEZAI BÉLA:

Julián visszatér

KET SZERZETESTÁRSÁT a vándorlásban, akik súlyos betegek voltak már, Nagy-Bolgárország határán, a puszta szélén hagyta hátra.

Gerhard, a harmadik, aki tán a legszívósabb volt mindnyájuk között, egy napon összeroppant s többé nem követhette Juliánt, mert emezt már a lelke vitte az őshaza felé.

Tér és idő, meg testi szívósság mérkőzhetik-e a lélekkel, azzal a másfajta erővel, ami nem is erre a világra való? De Juliánban, éppen, mert ebből az erőből volt legtöbbje, a test nem is akadékoskodhatott, hanem rábízta magát angyalára: arra a hitre, amely Juliánt kora ifjúságától kezdve betöltötte.

Most itt állott, útja végcélja előtt. Tarisznyájában már csak három hamuban sült pogácsa zörgött. A csizma lefoszlott a lábáról, kámzsája, szakálla csupa sár és bojtorján.

Teste megtette a magáét: idáig vonszolta csontjait, a vért, a nyugatról szakadt magyart, hogy találkozzék a keleten maradt ősibb ivadékokkal, akik tán holtnak hitték már a közülük kivált hét törzsnyi magyarságot.

Nekiiramodott a domboknak. Rajtuk ritkás erdő takarta el a távolabbi tájat, ami már a cél volt, az utolért álom: Magna Hungária.

A fák között eléje jött a valóság, eléje jött szüntelennek tetsző zúgással. Előbb azt hitte csak, hogy a fák viaskodnak a világsirató széllel, de kevéssel fentebb megcsillámlott a messzeség. Ime: az Etil folyó volt, ez zúgott, ez csillámlott ezüstös díszében, ez fogadta egyedül az idevergődött jövevényt. A visszatértet, Béla király követét. Vagy inkább a mezítlábas szegény haza hírnökét, aki a hét törzsnyi kalandos „szakadárokról" hozott üzenetet s akit az Etil fogadott most, a keleti nagypuszták fejedelmi folyója, méltósága ezüstös díszében.

Az Etil is tudja: közel tíz emberöltő messzeségből tért vissza az eltávozottak közül egyetlen egy: Juliánius barát. Pedig voltak vagy kétszázezren, amikor nekivágtak nyugatnak.

Az Etil ősöreg ember módjára emlékezik s azt mondja: mintha csak tegnap történt volna. Csillogó hátamon, rejtett gázlóimon törtek keresztül a „szökevények", akik Etele király nyugati örökségének felkutatására indultak el.

Vakmerő portyázó sereg hatolt át elsőnek azon a háromszáz év előtti hajnalon. Könnyű lovaik nyerítve ereszkedtek alá a menedékes partról az Etil hullámaiba és hihették talán, hogy estére visszaérnek a megszokott karámba. Lovasaik kezében könnyű csákány, vállukon íjj, bőrtokban hajlékony dárda: mintha csak bölényvadászatra indultak volna a füves sivatagba.

Mögöttük azonban, mint az égszakadás: sátoros szekér mellett sátoros szekér, iszonyú hadak, szakadatlan menetelésben és gulyák és ménesek, örvényt kavaró csordák.

Láttukra a vén folyam arca is elsötétült s tudta már, hogy ezek nem jönnek többé vissza. Amit ezek tesznek: több mint kaland, több mint vadászat, több mint zsákmányszerző vállalkozás. Nem volt heje-hujás lakodalmas népség. Komor és elszánt volt az arcuk. Tudták-e tán, hogy minek mennek elébe: haddal, fegyveresen, arra is eltökélten, hogy nem adják olcsón az életüket, akármi állja az útjukat. Legázolnak mindent és mindenkit, aki feltartóztatni akarja őket.

Hét napig döngtek a sámánok dobjai a nagy folyam partján, hogy előzzék az útjokba meredő rontást és járható ösvényt vágjanak az ismeretlen messzeségbe.

Öreg Etil: a maradék haza maradi öre, csak később sejtette meg mindezt, amikor az utolsó szekérkaravánt, az utolsó gulyát s az utolsó hátvédő hadat is elnyelte a messzeség. Azóta a jó öreg Etil szüntelen zúgással dohog az eltávozottak után. Kiült a pusztaság szélére, megbujt a ritkás erdő mögött s úgy lesett a lebukó napra, amerre a turul-madár elrepült. Kétszázezer lelket ragadott magával s ez az elragadott Lélek hamarosan új vihart támasztott nyugaton. Erejüktől lett visszhangos a szépművű városokkal ékes nyugati világ, egészen az Operenciáig.

Elindultak az Etil biztonságos partja mellől és belevesztek a népek óceánjába.

De vajjon belevesztek-e?

Juliánus, egy inaszakadt utolsó erejével felvergődik a legmagasabb dombgerincre. A nap is már magasan áll a zúgó folyam felett. A vakító fénybe néz, napkeletre. Áll és úgy érzi: betelt a világidő. Valaki a kétszázezer késői ivadékai közül visszatalált az Etil partjához, az Őshaza kapujához. Tarisznyájában már csak három hamuban sült pogácsa zörög. A csizma lefoszlott a visszavándorló lábáról. Kámzsája csupa sár, arcát veriték önti el, szakálla bogáncs, de ismerős a szava.

— Nem vesztünk el, öreg Etil — kiáltja bele a torlódó szélbe. — Elindultunk valaha Attila örökségéért. Elindultunk, hogy megkeressük a hun király kincsét. Nekivágtunk a világnak aranyért, ezüstért, a görög császár lányáért. Hívott a messzi délibáb s a délibáb világosságában tornyos városokat láttunk, árus szekereket és lobogódíszes gályákat... Ha megárad a fiatal szív, nem néz a veszedelemre s ha egy fiatal nép szíve árad ki, mint ahogy a mienk tíz emberöltőnek előtte, abból világveszedelem lesz, ott tűz támad és vér fakad. Ott nincs menekülése a gyöngének, az ügyefogyottnak. Ott nincs jog, igazság és szeretet s az irgalom is vasálarc mögé rejti magát.

— Mégis én mondom: visszajöttem, öreg Etil. Ismerős, értett szóm a bizonyság rá, hogy élünk még és megnövekedtünk. Megfizettünk a délibábért, a rablott ezüstért, a dús szekerek ízes javaiért, az alán király szép leányáért. S akkorát buktunk, hogy regés multunkat is resteljük felidézni. Csak lopva emlékeztünk a Scythiából kijöttekről. Az idegen napvilágon, nyugat égboltja alatt, csacska beszédnek csúfoltuk magunk előtt is mindazt, amit ők műveltek és véghezvittek.

— Ime, üres tarisznyával jöttem haza, első hírmondónak. Mutasd meg az ősi gázlót, hogy visszataláljak atyáink honába. Széjjelnyargaltunk a világban: kardunk ekevas volt, amivel felszántottuk nyugatot. Kerestük Etele király aranykoporsóját: nem találtuk. Feltörtük városok bezárt kapuját: szívünk nem elégült ki a tenger zsákmánnyal. Evilági boldogságot kerestünk: héttörzsnyi erővel, héttörzsnyi furfanggal és mohósággal s nem leltünk meg.

— De nem volt oktalan a kiszakadásunk, haszontalan a kalandozásunk és meddő a vágyakozásunk. Mert megtaláltunk valaki mást — mondta Julián s a pusztát nyüvő szélben belekiáltott egy másik szót, amely ezen a tájon, igazi értelme szerint ismeretlen volt.

— Jézus!... Halljátok a nevét, puszták, karámok, sátrak népe. Halljátok-e, feleim! Tán még nektek is idejében hoztam el a szabadító nevét, aki megtartott minket.

S ahogy Jézus nevét, az oltalmazóét, belekiáltotta a visszhangtalan csendbe, emésztő nyugtalanság lódította ismét előre. Mindenéből kifosztva, szinte halálos betegen ért ide az ősi küszöbre, mint egy hírt hozó. Juliánus az Evangéliumot hozza. Talán még idejében ért ide véle. Még segíthet Jézus nevével azokon, kik az Etilen túl, sátrak alatt tanyáznak.

Arra messze füstoszlop emelkedik a magasba. Nem is egy, de több is. Magyarok ülnek a tűz körül s talán épp az ő jövetelét várják már tíz nemzedék óta. Halásznak, tesznek-vesznek és öregesen üldögélnek, hallgatják a világidő múlását, a csillagok járását, néha megpiszkálják az őrtüzet, hogy ki tár...

— Csak az Istentől féljek, semmi mástól. És igazsággal akarom legyőzni a tévedéseket.

GANDHI

Szombathely ünnepe

A háború alatt rombadőlt szombathelyi székesegyház újjáépítéséről emlékkönyvet adtak ki „Szombathely ünnepe" címmel, amely most jelent meg. A könyv előszavát *Kovács* Sándor megyéspüspök írta, szerzője *toronyi Németh* István. 1945 március 4-én az öt hullámban támadó repülőgépek másfélórás bombazáporában, félezernél több halott között halottá vált a székesegyház is, az építőművészet remeke. Az egész város és az egyházmegye társadalma mozdult meg és állott páratlan áldozatkészséggel munkába a székesegyház újjáépítésére. A legnehezebb időkben, nélkülözések között, gyenge termések után, a hívők és papság áldozatkészségéből két éven át megnemszűnő adakozásból újjáépítették a székesegyházat. Színes leírását adja az emlékkönyv a székesegyház 1947 szeptember 7-i felejthetetlen templomszentelési ünnepségének, amelyen a bíboros hercegprímás és a püspöki kar valamennyi tagja is résztvett. Beszámol az esti gyertyás körmenetről és a másnapi Mária-ünnepségekről, amelyeken 100.000-nél több hívő vett részt. A gazdag kiállítású, szép illusztrációkkal díszes könyv ezekkel a szavakkal zárul: „Ujjáépült székesegyházunk biztató jele a katolikus Dunántúlnak. A bombák lesöpörték oromzatának tetejéről a hit, remény és szeretet jelképes szoborcsoportját, ma már újra fenn trónol a két torony karjai közt a város legmagasabb pontján a diadalmas Hit, az erőtadó Remény és az építő Szeretet".

Felhívjuk k. olvasóink figyelmét a mai lapunkban megjelent 50-éves fennálló Dörge Bank hirdetésére. (x)

Wolszky Sándor megbízatása

Örömmel és kettős büszkeséggel — mint magyarok és katolikusok — emlékezünk meg egy magyar és katolikus tudós felfelé ívelő tudományos pályájának újabb állomásáról.

Dr. Wolszky Sándor egyetemi tanár, régebben a tihanyi Biológiai Intézet igazgatója, 1945 novembere óta a Pázmány Péter Tudomány Egyetem állattani intézetében az általános állattan előadója, egy évvel ezelőtt állami ösztöndíjjal tanulmányútra Svédországba utazott. Innen hívta meg az UNESCO-ba — (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation) az Egyesült Nemzetek tudományos és kulturális szervezetébe — annak vezetője, Julian *Huxley*, a világhírű biológus. Julian Huxleyt és Wolszkyt két évtizedes baráti kapcsolat köti össze; ezután közös munkaszervezetben fognak dolgozni is.

A magyar természetudóst *nagyszabású feladattal bízták meg:* a délázsiai természettudományi központ megszervezésével. Székhelye *New-Delhi* lesz, célja e természettudományilag elmaradt földrész civilizációjának előmozdítása. Felvilágosító és oktató munkával, ottani tudósok bekapcsolásával és a nemzetközi érintkezés kiépítésével akarnak jobb közélelmezést, korszerű mezőgazdasági termelést, olcsóbb gyógyszert és tudományos alapon történő iparfejlesztést teremteni. Ennek az óriási munkának *szervezője és vezetője lesz a magyar Wolszky professzor,* aki amellett, hogy nagy tudós, *hívő és cselekvő katolikus is* és a magyar Actio Catholica régi munkatársa.

Szerkesztői üzenet

Aggódó anya. Nem adatott meg nekünk, hogy ismerjük a jövendőt és ne is fürkésszük azt, ami fölöttünk van. Elég, hogy ismerjük a mi mennyei Atyánkat, aki gondot visel ránk és tudjuk, hogy Ő az Ur — és nincs több.

Ugy-e jó cigaretta a Mese ?
Még izesebbet, enyhébbet kiván ?
Próbálja meg, milyen a
Nikotex-Harmonia !

Itt a tavasz!
Napszemüvegek, elsőrendű szemüvegek
LIBAL LAJOSTÓL IV., VERES PALNÉ-UTCA 7.

Minden sport— Cserkészbolt
KÖZPONT: VI., HAJÓS-U. 14.
Üzletek: V., Nagy Sándor-u. 6. — VIII., Rákóczi-út 67.
Kérjen díjmentes árjegyzéket!

VEGYEN OSZTÁLYSORSJEGYET
Főnyeremény 500.000 Ft
szerencsés esetben
Ön is megnyerheti
Húzás már április 9.-én kezdődik

Csabai szűcs
BUNDÁK
PRÉMEK
divatos átszabását
modell után.
Bpest, VII., Dob-utca 82.

Dikk Fidél és Társa
gyümölcs-, főzelékkonzerv és kávépótlékgyárak
BUDAPEST — GYŐR

Mi bántja a magyart
Mit érez a magyar
Mit készít a magyar
Mit tervez a magyar
Mit épít a magyar
Mit akar a magyar

?

Megírja a

MAGYAR VASÁRNAP

Magadat építed — Magadat segíted

ha mindenki ujságjára előfizetsz

Előfizetési díja:
negyedévre 12·50, félévre 25, egy évre 50 forint.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 8001

Főszerkesztő: **PARRAGI GYÖRGY**

Főmunkatársak: Balogh István, Kunszery Gyula, Babay József, Kun Andor, Éber Antal, Udvary Gyöngyvér, Weninger Antal, Hegyaljai-Kiss Géza, Németh Imre, Fendrik Ferenc, Vámos Imre, Vasi

F. k: Dr. Hegedüs Tamás — Hegedüs-nyomda, VI, Dessewffy utca 5

Mi bántja a magyart
Mit érez a magyar
Mit készít a magyar
Mit tervez a magyar
Mit épít a magyar
Mit akar a magyar

Megírja a

MAGYAR VASÁRNAP

Magadat építed — Magadat segíted

ha mindenki ujságjára előfizetsz

Előfizetési díja:
negyedévre 12·50, félévre 25, egy évre 50 forint.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 8001

Főszerkesztő: **PARRAGI GYÖRGY**

Főmunkatársak: Balogh István, Kunszery Gyula, Babay József, Kun Andor, Éber Antal, Udvary Gyöngyvér, Weninger Antal, Hegyaljai-Kiss Géza, Németh Imre, Fendrik Ferenc, Vámos Imre, Vasi

Vasi Kálmán

F. K.: Dr. Hegedűs Tamás — Hegedűs-nyomda, VI, Dessewffy utca 5

Ezt hallottuk

PESTA LÁSZLÓ miniszterelnökségi államtitkár rövid szabadságáról hazaérkezett. A jóvátételi hivatalban és a miniszterelnökségen átvette munkáját.

●

HALÁSZ GITTA, a színház évtizedeken át volt elsővonalbeli énekesnőjét, az Operaház örökös tagjává választották.

●

A FŐVÁROSI ISKOLÁK centenáris énekversenyének győztese a dr. Haitsch Ilona igazgatónő vezetése alatt álló Veres Pálné leánygimnázium énekkara. A jelentős siker Serényi Emma tanárnő-karnagy érdeme.

●

A TÉLI OLIMPIA idején feltűnést keltettek azok a színes tudósítások, amiket Karl Fröhlich, a kitűnő szalonmuzsikus küldött a Világ-nak. A kis Fröhlich befejezte svájci vendégszereplését és újból visszatér Budapestre.

●

DR. TÓTH ALADÁR, az Operaház igazgatója közölte velünk, hogy a milánói Scala énekeseinek budapesti szereplését végleg lemondotta. Az idény hátralévő részében — mondotta az igazgató — a színház az Igor herceget és a rég nem hallott Lammermoori Luciát újítja fel. »Örömmel közölhetem azt is, hogy Székely Mihály még ebben a hónapban hazatér és Budapestre érkeznek rövidesen Ernszter Dezső, Svéd Sándor és Torsten Ralf is.«

●

ILLÉS BÉLA, a kitűnő író mondja:

— Olvastam a Világban a Suhaj Miklósról, a híres verhovinai haramia-királyról írt kis visszaemlékezést. Elárulhatom, hogy Suhaj velem együtt járt Beregszászon gimnáziumba, egy osztállyal feljebb, mint én. Nagyon erős fiú volt, én meg vitatkozó természetű gyerek, így aztán

Szőrszálak, szemölcsök végleges **eltávolítása,**
mitesszeres arcok
tökéletes rendbehozása **Gáog Erzsébet**
kozmetikai műtermében
VII., Rákóczi-út 6. Telefon **220-417**
Díjtalan tanácsadás

Iskolakerülőket talált a razzia a Híradó Moziban

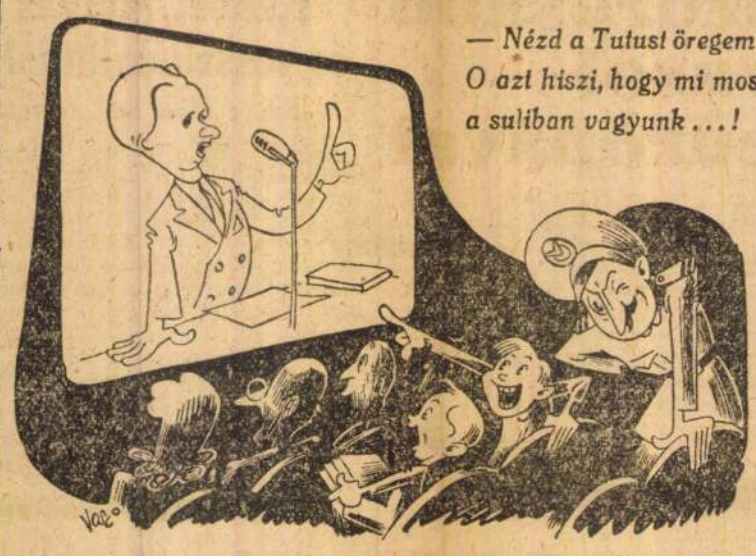

többször előfordult, hogy alaposan elvert. Nem sejtettük, hogy olyan híres rablóvezér lesz, akiről regényt, könyvet írnak. Jómagam novellát írtam egykori diáktársamról. Ez a novella eddig 17 nyelven jelent meg.

●

DR. FORBÁTH SÁNDOR, a Londonban élő kitűnő magyar újságíró budapesti látogatás után visszaérkezett az angol fővárosba. Egyik jóbarátjának többek között a következő sorokkal indokolta meg a késedelmes levélírást. »Három hétig tart, amíg a Pesten vállalt komissiókat teljesítem. Húsz filmszüzsét juttattam Kordához. Négy új találmányt szabadalmaztattam. Aggodó pesti anya kérésére elé em ismeretlen londoni fiát lebeszéltem, hogy elvegyen egy nála tíz évvel idősebb nőt. Másik ismeretlen hölgy venezuelai vizumát intéztem el és a küldött szalámit szeletenkint elosztottam.«

●

NAGYJELENTŐSÉGŰ meghívás érkezett Budapestre a prágai zenei ünnepségekre. *Lukács Pál*, a kiváló brácsaművész, a mélyhegedű első magyar főiskolai tanára és *Antal István* zongoraművész szerepelnek május 23-án Prágában, ahol szonátaestét adnak.

Marx-térről induló 6-os autobusz *Sipos Halászkert* előtt, Lajos-utca 46, megáll. (X)

»REVISTA ROMANO — MAGHIARA« címmel most jelent meg Bukarestben a magyar kulturkapcsolatokat ápoló folyóirat első száma. *Groza* miniszterelnök előszava után számos érdekes cikk ismerteti a magyar irodalom jelentősebb mozzanatait. Klasszikus íróinkon kívül közli *Bölöni György*, *Kovai Lőrinc*, *Illyés Gyula*, *Déry Tibor* és mások írásait.

●

400 MILLIÓ DOLLÁR értékű élelmiszert pusztítanak el évente Amerikában a patkányok — állapította meg egy képviselő és szemrehányást tesz az amerikai városoknak, hogy nem törődnek a patkányveszedelemmel, noha a patkányok kiirtására 100.000 dollár bőségesen elegendő lenne. Szerinte az amerikai kikötővárosokban annyi a patkány, hogy a közegészséget veszélyeztetik, gyerekeket harapnak össze és rengeteg kárt okoznak. Washingtonban javaslatot nyújtottak be, hogy rendezzenek »Patkányölő hetet«.

Belváros legelőkelőbb helyén
évtizedes ota tennálló **divatüzlet**
berendezéssel, prima árukészlettel **eladó**
Érdeklődés délután 4—6 között
Tel. 181-271 (százhetvenegy-kettőhetvenegy)

Miért ment a Dunának egy gimnazista lány?

Tegnap este a Ferenc József-rakparton egy fiatal leány eldobta kézitáskáját, majd a Dunába ugrott. A közelben tartózkodó *orosz hajósok* mentették ki Osváh Anna 18 éves gimnazistát.

A didergő lányt a mentők a Rókus-kórház életvédelmi osztályára vitték. Ott kijelentette, hogy nem hajlandó megmondani senkinek, miért akarta eldobni magától az életet!

Kezelőorvosának mégis megsúgta, hogy *rossz bizonyítványa miatt* akart öngyilkos lenni.

Az osztályfőnöknő szerint viszont Osváh Anna *nem volt rossz tanuló*. Inkább azt gondolja, hogy a kislány *családi okok miatt* határozta el magát tettére.

Az édesanya azt mondja:

— Nekem is azt mondotta, hogy a rossz bizonyítványtól való félelme miatt ment a Dunának. Tény, hogy férjemtől különváltan élek és emiatt kislányom sokat idegeskedett, de egészen bizonyos, nem a mi rossz házasságunk miatt akarta magát a Dunába ölni.

Osvátt Annát elbocsátották a Rókus-kórházból. Megígérte, hogy soha többé nem ismétli meg tettét.

Olympiai karikák

Irja Somogyi Vilmos

DR. WILLY MEISL, a Londonban élő kiváló hírlapíró, Meisl Hugó fivére, a volt osztrák válogatott kapus megkérdezte J. Ferristől, az amerikai AAU (Amateur Athletic Union) főtitkárát, mik a jóslatai a londoni olimpia atlétikai versenyeire. A következő választ adta:

— 100 és 200 méter M. Patton (USA), 400 m McKenley (Jamaika), 800 m Hansenne (Franciaország), 1500 m Strand (Svédország), 5000 m Zapotek (Csehszlovákia), 10.000 m Heino (Finnország), 100 méteres gát Dillard (USA), 400 m gát R. Cochrano (USA), 3000 m akadály Siltaloppi (Finnország), magasugrás Vessio (USA), távolugrás Steele (USA), Rúdugrás G. Smith (USA), Hármasugrás Ahman (Svédország), súlydobás Fonville (USA), diszkoszvetés Gordien (USA), gerelyvetés Seymour (USA), kalapácsvetés *Németh (Magyarország)*.

*

A LOSANGELESI OLIMPIAI VERSENY előtt nem sokkal kipróbáltak nálunk egy ismeretlen fiatalembert, akiről az a hír járta, hogy »csodafutó« *Lukács* Sándornak hívták. A szénaléri pályán próbálták ki, *Gaambos* volt a tréningpartnere. 10.000 méterre 37 p 38 mp-cet futott. Amikor a 15 kilométert 58 perc alatt befejezte, néhai *Hasenfeld* professzor megvizsgálta.

— Nagyon jó szíve van. Nagyon hamar megnyugszik — mondotta.

— Maga ne legyen futó — szólt hozzá ekkor *Lovas* Antal komolyan és atyailag. — Azok az urak — mutatott a sportkritikusok egy csoportjára — egyszer-kétszer megdicsérik, aztán úgy kicsufolják, hogy epeömlést kap. Lelki nyomorékot csinálnak magából.

Miután *Lovas* a csodafutót így megvigasztalta, mindketten elvonultak a küzdőtérről. *Lukácsról* azóta sem hallottunk. *Lovas* pedig, mint tudjuk, ma is fut.

*

BÉCSBEN nagy port vert fel az olimpiai jelöltetések során, hogy az osztrák olimpiai bizottság egy lovat szerzett be, katonai lovasgyakorlatok céljaira.

A lovat *Tejának* hívják.

Tarthatatlan állapot, írja az egyik lap, hogy *Teját* már másfél év óta az olimpiai bizottság tartja el. Állítólag 80.000 schillingért szerezték meg a lovat.

A laptámadások után és az élelmezési viszonyok ismeretében Teja sorsa a londoni olimpia után nem lehet irigylésreméltó.

*

A BERLINI olimpián a rosszullétig traktálták a látogatókat — zászlólobogtatással és térzenével. Az élelmezés tekintetében sorsunk nem volt irigylésreméltó. A második héten már nemcsak a térzenéből, hanem a bockwurstból is elegünk volt.

Az atlétikai versenyek utolsó részének idején híre járt, hogy a Kurfürstendammon, a magyar vendéglőben (a Weisz-csárdában) töltöttpaprikát lehet kapni 3 márkáért.

A Schiller-színházban működött sajtóközpontból holtfáradtan a Weisz-csárdának vettük az irányt. Arra biztosan emlékszem, hogy miközben a Kurfürstendamm szünni nem akaró benzinszagú végtelenségét róttam az éhségtől, *olimpiai karikák* táncoltak a szemem előtt...

A MÁV új menetrendjéről írott tegnapi tudósításunkban, a légijáratokról szóló mondat helyesen így hangzik: a MASzOVLET április 5. és augusztus 31-ike között légijáratokat indít.

Sarlós Györgyné Gerera Ila újságírónő irattárcáját tegnap elliptak a földalatti villamoson. Kéri a tettest, hogy igazolványát és irattát küldje a Szivárvány szerkesztőségébe. A pénzt megtarthatja.

Petrik kezdő diák táncfanfolyam szerdán 6—8-ig Párisi-u. 2. (X)

Halálozás. Somogyi Mátyás ny. állategészségügyi felügyelőt március 14-én helyezték örök pihenőre gyermekei, hitvese mellé a kerepesiúti kath. temetőben. (X)

Találkozásom az erdei rémmel

Irta Fodor József

Gyermekkori pályafutásomat azzal kezdtem, hogy libapásztor voltam. A libapásztorkodás a legalsó fokozat volt az ifjú süvölvényeknek kiosztott foglalkozások közt, a szünidőkben, rengetegek övezte erdélyi faluban. Még néhány évnek kellett ellelnie ahhoz, hogy az ember diszcókat őrizzen; de hogy azután marhapásztorrá emelkedjék, csontos, bütykös, kukorékolóhangú, szőrösödő legényfélének kellett lennie. Mint libapásztornak, nem sok élményem volt, azonkívül hogy eltángáltam vagy két leánykát a pacsnál, meg olyan mérgesen futott a falu mellett, hogy állandóan telelöpte a partot habbal. Ezek a kislányok mindenféle csúnya szavakkal illettek, meg a nyelvüket öltögették rám; volt nekem egy pirosszínű nadrágom, főleg amiatt csufoltak sokat. Mígnem, mint mondám, alaposan megcibáltam és betaszítottam őket ruhástul a patakba. Ennek a következménye viszont az lett, hogy a két gyönyörűség apjától hatalmas pofonokat kaptam.

A disznópásztorkodás már komolyabb dolog volt. Az ember korán kiment és késő alkonyatkor ballagott haza, a porfelhőben, a kurtafarkú állatok mögött, kik visítva, jajgatva apritottak rövid lábaikkal az otthoni kapuk felé. Mély völgyekben, kondneszagú, erdőközi pázsitokon, vízmosásoktól gyalult, sűrűlápus, vadszagú szurdokokban csatangoltunk napközben, ahol a hegyes-tüs szedrek nyiltak és a feltúrt erdei rögből kiömlött a gőz, mint a tej szaga, amikor kifut. A hideg forrásba, mely olyan volt, mint a híg kristály, belefeküdt a forróságtól epesztett göndörszőrű s még csak nem is köhögött tőle. Ezek a disznók voltak különben a legkielégíthetetlenebb bitangok. A legszebb füvek között is folyton turkáltak és közben szemtelenül röfögtek, egymásra villantva apró szemükkel. Nyilván azt mondták, hogy füvel traktálom őket, miközben én bizonyára bepofázom a jó zsíros ciberét és kukoricát, ami nekik járna.

Azonban a »legférfiasabb« foglalkozás volt a marhapásztorkodás. Messze elnyúló, végtelen, marhaszagú legelőkön bolyongani a csendes állatokkal. Ezek voltak a világ legszerényebb teremtményei. Hihetetlenül lekopasztott helyeken is találtak valamit, amit ügyesen összenyaláboltak nyelvükkel magukba pakoltak, miközben füleiket mozgalgatták és farkukkal csapdostak. Körül vadillatú virágok lélegzetét hordta a szél, szerteszét vadkörtefák, lehulló sárga gyümölcsükről ősszel virított a rét. Ilyenkor lehetett menni a tarlókra is, miknek égett barnájából valósággal kivisított egy-egy késői virág; estefelé pedig a porszagú utakon hazafelé, a kolompoló marhamenet nyomában, melynek csengetyűző hangja úgy zengett, mint az elaludni készülő élet lágy, utolsó, méla büs üteme.

Az andalgó, szelídnyugalmú napok azonban minden simaságuk mögött tele voltak nyugtalansággal és rejtelmekkel. Nagyanyám például megesküdött rá, hogy az ördögöt látta egyik estén fekete macska képében. A tehenek tejét is kiszopta ez az ördög; a javasasszonynak az istállóküszöbre tett pokrócokat kellett különböző varázsigék mellett püfölnie, hogy a tehenek tejje újra megjöjjön. Gábris bátyánk, a tapasztalt öreg vadász pedig azt mondta, — és ezt mások is erősítették — hogy az erdőkben ott tanyázik Fata Paduri, az erdők lánya. Hogy ez a lány miben volt ártalmas, azt nem tudta senki; de mindenesetre iszonyú rejtelmek vették körül és arra, aki összeakad vele, nem jót jósoltak. Nos: hát én egyszer találkoztam az erdei leánnyal!

Akkoriban nem foglalkoztam versírással; ezt azért mondom, hogy ne mutassanak olvasóim a fejükre, megértő, gyanús célzásokkal, amikor azt állítom, hogy az erdők lányával találkoztam. Egy nyári délutánon a Plesényerdő völgyében, miközben a csorda a tisztáson legelt, bementem az erdőbe. Sürű erdő volt, olyan, hogy nappal is sötétség uralkodott benne valami különös, zöldes sötétség. A levelek mindig nyirkosak voltak itt, rejtelmes ágakról állandóan csöppek csöppentek és olyan dohhal teli illat szállt, mint a feltúrt rög nehéz szaga. Valami halk zúgás is volt ebben az erdőben mindig; hallani lehetett egy-egy csurgó vérszegény hangját, látszott is, ahogy megvillan egy-egy vízér a zsíros sötétben. Ezek a vízsugarak úgy világítottak ottan, mint apró villámok; ez volt jóformán minden világítás, ami itt uralkodott.

Titokzatos erő vont egyre beljebb. Leültem egy mohára, mely dagadt alattam és belebámultam az egybefolyó lombozatú vadonba. És ekkor, az összeérő levelek közül kirajzolódva, vékony, ködszerű testével, bokáig nyúló zöld hajhullámokkal, ahogy imbolygott, hajlott, megláttam az erdők lányát! Alig lehetett különbséget tenni közte és az erdő között, de határozottan kivehettem az alakját. A hullámzó, légies testet, a hosszú karjait, ahogy összefogta a feje fölött, sőt a forrásvíz-színű szemét, ahogy rámszegezve, felém közeledett. Megdermedve álltam föl, szívverésem elakadt. A tündéri rém egyre közelebb jött. Még egy perc: és földbe gyökerezik a lábam a varázstól s nem tudok mozdulni! Utolsó erőmmel összefogva magam, rohantam ki az erdőből és a tisztás szélén félig eszméletlenül elvágódtam.

A megkönnyítő önfeledtvesztésben, boldogító, sötét félhalálban hirtelen újabb rémség tudata hasított belém. Éreztem, most már egész éber tudatommal, igen, hogy a tündér csókolgat. Nem mertem kinyitni a számat, de leghatározottabban éreztem, hogy nyelvével surolja, nyalja végig az arcomat, a szememet. Milyen hosszú, érdes, furcsa érintése van, állapítottam meg rémüldözésem mellett is önkénytelenül magamban. A következő pillanatban, hatalmas fúvás és szuszogás közt, óriási nyelv nyúlt be a számba! Olyan váratlan volt ez már, hogy ki kellett nyitnom a szememet. Micsoda megkönnyebbülés! Micsoda fellélegzés!

Aki csókolt, ugyanis nem a tündér — hanem az egyik tehén volt.

A brit béketanács szorosabb kapcsolatot javasol a Szovjettel és Keleteurópával

A Szovjet Tájékoztató Iroda értesülése szerint Washington és London között titkos tárgyalások kezdődtek olyan új szerződés kötésére, amely *amerikai katonai segítséggel Nagybritanniát tenné Európa uralkodó erejévé.* A kommunista *Daily Worker* tegnapi vezércikkében azzal vádolta meg az *Attlee*-kormányt, hogy »a Marshall-tervért előretolt bázisnak adta el Angliát az USA-nak«.

A Marshall-terv

átment az amerikai törvényhozás szűrőjén, miután tegnap a képviselőház is elfogadta a törvényjavaslatot. *Lovett* külügyi államtitkár közlése szerint *a segélyprogram már hétfőn életbe lép* és nyomban megindulnak a szállítások Európa felé. A legfőbb célpont jelenleg Olaszország. Washingtonban remélik, hogy *tíz napon belül Olaszországba érkeznek az első segélyszállítmányok* és ilymódon a Marshall-terv is eszköze lesz az olasz választásokkal kapcsolatos amerikai akciónak.

Az olasz baloldali pártok tegnap közös nyilatkozatban újból állást foglaltak az USA beavatkozása ellen és azzal vádolták meg a *de Gasperi*-kormányt, hogy támogatja az új-fasiszta szervezkedést. (Római jelentés szerint Washingtonból különrepülőgépeken érkezik a kommunista-ellenes választási röpiratanyag Olaszországba.

Franco

Spanyolországa nem részesül a Marshall-tervből. A moszkvai rádió szerint »ez nem változtat azon, hogy az amerikai reakció továbbra is támogatja a spanyol fasizmust«. A szovjet rádió megállapította, hogy *Franco* még az USA által kért néhány »reformgesztust« sem hajlandó megtenni, »*mert bízik abban, hogy úgyis beleveszik a játékba*«. MTI-jelentés szerint Guy *Lloyd* őrnagy, angol konzervatív képviselő a spanyol fővárosban tartott előadásában »szerencsét kívánt Spanyolországnak, amiért ilyen erős vezére van, aki a kommunistákat sikeresen nyomta el« és kifejezte azt a reményét, hogy »Amerika a vörös veszedelem elleni küzdelemben feltétlenül segítséget nyújt majd az egyesített Európának«.

Robertson

tábornok, Németország brit katonai kormányzója — a TASS jelentése szerint — úgy nyilatkozott, »*szükség van egy külön nyugatnémet államra, amely a Marshall-terv részese és a nyugateurópai tömb tagja*«. A nyugati övezetek és Berlin közötti közlekedés ellenőrzésével kapcsolatos szovjet intézkedések továbbra is éles vitára adnak alkalmat. Szovjet részről ismételten leszögezték, hogy *Szokolovszki* intézkedésének célja *az ipari és katonai kémkedés megakadályozása*, valamint az élelmiszerek, iparcikkek és gyárberendezések Berlinből történt tömeges Nyugatra szállításának megszüntetése.

A szovjet övezet sajtója, valamint Nyugat-Európa baloldali lapjai *helyeslik a szovjet intézkedést*, az angol és amerikai sajtó azonban rendkívül éles hangon támadja miatta a Szovjetuniót. (Az angolszászok példáját követve, tegnap a franciák is beszüntették a vasuti forgalmat a francia övezet és Berlin között és sürgős esetekben ők is repülőgépet vesznek igénybe.)

Berlin

négyhatalmi ellenőrzésével kapcsolatban igen sok jóslat hangzott el. Tegnap azonban mindhárom nyugati nagyhatalom bejelentette, hogy *mindaddig nem hagyja el a német fővárost, amíg Németország négyhatalmi ellenőrzése fenn*áll. A kommunista *Daily Worker* a *Pravdára* hivatkozva annak a véleményének ad kifejezést, hogy »miután a nyugati hatalmak befejezték Németország feldarabolását, a SzEB többé nem létezik és *további fenntartása groteszk fikció lenne*.« A brit külügyminisztérium ezzel szemben tegnap este úgy nyilatkozott, hogy »Nagybritannia a maga részéről szívesen venné, ha a berlini SzEB folytatná munkáját«. Ma reggel érkezett jelentés szerint erre *pillanatnyilag nincs sok remény.*

Világhíradó

Az USA képviselőháza és szenátusa nagy többséggel visszautasította *Truman* elnöknek az adócsökkentésre vonatkozó törvényjavaslat ellen emelt vétóját.

Forrestal nemzetvédelmi miniszter tegnap hivatalosan is felkérte a kongresszust, *fogadja el az általános katonai kiképzésről szóló törvényt és rendelje el a 19—26 éves férfiak sorozását.*

Prágában megcáfolták azt a külföldi eredetű híresztelést, amely szerint Csehszlovákiában tilos külföldi rádióállomásokat hallgatni.

Nagybritannia országos béketanácsa ma reggel kiadott nyilatkozatában javasolja a nyugati országok egy táborba tömörítésének további megszilárdítását, valamint a gazdasági és kulturális kapcsolatoknak *a Szovjetunióra és Kelet-Európára való kiterjesztését.*

n. gy.

Rákosi Mátyás a túlbúzgalomból és rosszindulatból elkövetett hibákról

Rajk: Nem kell szorongással nézni a holnap elé

Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettes a közös pártiskolán előadást tartott.

A két munkáspárt 1919-es egyesülésének egyik főhibája az volt, — mondta — hogy a Szociáldemokrata Pártból nem távolították el a Szovjetunió, a Kommunista Párt és a munkásegység ellenségeit. A mostani egyesülésnél néha az az érzésem, hogy

helyenkint az ellenkezője történik.

Olyan szociáldemokratát is kizárnak, akiknek helyük volna az egyesült pártban.

— Néha az az érzésem, — folytatta — hogy nemcsak túlbuzgalom van ebben, hanem helyenkint

számítás, sőt rosszindulat.

Van, aki azt hiszi, hogy jó osztályzatot kap, ha legnagyobb számú szociáldemokratát zárnak ki. De kétségtelenül vannak rosszindulatúak, akik szándékosan zárnak ki olyanokat, akik erre nem szolgáltak rá, mert tudják, hogy az ilyen esetek

visszatetszést szülnek

a szociáldemokratáknál és a kommunistáknál egyaránt, azt a benyomást keltik, hogy üldöznek szociáldemokratákat és mind ennek a következménye, hogy az egyesülés egészséges folyamata megromlik.

— Ezért, mi már utasítottuk közös bizottságokban dolgozó elvtársainkat, — akik azzal védekeznek, hogy ők a kizárásoknál legtöbbször a szociáldemokrata javaslatot fogadták el, — változtassák meg álláspontjukat. Ne fogadják el egyszerűen a szociáldemokraták által javasolt kizárásokat, hanem

vizsgálják meg egyenként az eseteket.

Rajk László belügyminiszter Debrecenben mondott beszédet és kijelentette: Rémhírterjesztők a magyar demokrácia egyre nyugodtabbá váló légkörét akarják megzavarni. Ezeknek, akik nem tudnak kibékülni a demokráciával, nincs keresnivalójuk országunkban, de aki szaktudását a dolgozó nép ügyének szolgálatába állítja, annak

nem kell szorongással nézni a holnap elé:

vajjon nem teszik-e ki állásából. Éppen a kommunisták lennének azok, akik felépnének ilyen sérelmek orvoslása érdekében.

Házasság. Klein Ágnes (Budapest) és Alfred Greenwald március 21-én New-Yorkban házasságot kötöttek. (Z)

A bankközi forgalomban tartott irányzat mellett a következő árfolyamok alakultak ki a kötvényeknél: 1914. évi főv. kötv. 150—160, 1927. évi 380, Népszövetségi kötvény fontcímlete 90, Speyer-kötvény 225 forint (pénz).

Diana Clayton nem jelent meg népellenes bűnügyének főtárgyalásán

A népbíróság Keresztély tanácsa mára tűzte ki *Schlembach Hillebrand* Jenőné, Diana *Clayton* ismert dízöz népellenes bűnügyének tárgyalását.

A vádirat szerint Diana Clayton 1944 nyarán feljelentette a politikai rendőrségen a vele együtt lakó *Reiber* Antal pilótahadnagy útján *Kemény* Lászlónét és *Lóránt* Jenőnét, az angol rádió hallgatása miatt. 1944 májusában *Jávor* Pált, *Fürer* Izidort és *Tauszt* Árpádot jelentette fel, hogy nem vonultak be. 1944-ben többízben látták a ház lakói, hogy katonai teherautókon szőnyegeket, bőröndöket, ruhaneműket szállított.

1944 decemberében a Pozsonyi-út 33. számú házban az óvóhelyen követelte, hogy különítsék el az óvóhely zsidó lakóit, mert nem hajlandó zsidókkal együtt lenni.

A tárgyaláson Diana Clayton nem jelent meg. A népbíróság elfogatási parancsot adott ki ellene.

A „Tanulj jobban" mozgalom nagygyűlése a Sportcsarnokban

A Sportcsarnok előtt hatalmas diáktömeg. Bent a teremben diákok ezrei; a pódiumon négy kislány és két fiú festői csoportban tartja a zászlókat. Óriási szalagfelírás: »*Tanulj jobban nemzeted és magad javára.*« Szülők is szép számban ülnek a teremben.

Dr. *Kerek* Gábor, a Magyar Diákok Nemzeti Szövetségének elnöke megnyitó beszédében üdvözli a nagygyűlést, majd *Várhelyi* György főtitkár beszél.

— Művelt, szakképzett, a népért dolgozó ifjúságot akarunk nevelni — mondja. — Nem lakájszellemű strébereket, mint a Horthy-rezsim. Lépést kell tartanunk a fejlődő népi demokráciával. Az ifjúságnak tudásával kell hozzájárulnia az országépítő munkához. *Tanult, okos, intelligens, a népért élő és dolgozó ifjúságot akarunk nevelni.*

— A diákság viszonya a néphez megváltozott. A diák látja, hogy érdemes tanulnia. Bizalma van a jövőben, amelyet a népi demokrácia biztosított számára. A tanfegyelem megszilárdítása, a tanulás módszereinek megváltoztatása, a tanulás nívójának emelése is célja ennek a mozgalomnak.

Ki vesztette el Tóth Tihamért?

Tegnap délután a Móricz Zsigmond körtéren szolgálatot teljesítő rendőr három éves, síró kisfiút talált, aki nem tudta megmondani a lakáscímét, csak annyit sírt el a rendőrnek, hogy Tóth Tihamérnak hívják. Az élénk vöröshajú kisfiú a XI. kerületi rendőrkapitányságon várja, **hogy szülei jelentkezzenek érte.**

A Magyar Állami Szénbányák R. T. közli fogyasztóival:

a szénbányászok példamutató munkaversenyének köszönhetően

felszabadult a háztartási szén

Az ipar szénszükséglete a most megindult munkaversenyek folytán emelkedni fog. Kívánatos tehát, hogy háztartásának téli szükségletét mindenki már most fedezze. Az ipar szénigényének emelkedésével őszre előreláthatólag újabb korlátozásokra kerül sor.

A MÁSz Rt. most borsodvidéki és nógrádmedencei háztartási szeneket vagóntételben is — kereskedőknek és magánosoknak egyaránt — **jegy nélkül szállít.**

Rendeléseket felvesz:

Budapest: MÁSz Rt. kereskedelmi főosztálya, V., Zoltán-utca 2—4. Telefon: 123-420. Levélcím: Budapest IV., Postafiók 135.

Baja: Délvidéki Szénkereskedelmi Rt., Ferencjek-tere 2.

Debrecen: Vas László Vöröshadsereg-útja 43.

Kecskemét: Dr. Szappanos Sándor.

Miskolc: MÁSz Rt. lerakata.

Nyiregyháza: Dercsényi és Társa, Selyem-utca 12.

Szeged: Délvidéki Szénkereskedelmi Rt., Boldogasszony-sugárút 17.

A tavasz jele-

HOGY SZOKÁS SZERINT NÉHÁNY OLCSÓ SZEZONCIKKET AJÁNLUNK:

FÉRFI RUHA	Forint
Férfi gyapjú tipus ruha	398.—
Férfi tipus ruha	288.—
Munkaruha erős anyagból	98.—
Munkaoveral erős ceigből	98.—
Felöltő divatos szabásban	495.—
Fiú öltöny, rövid nadrággal, 6—12 évesig ..	195.—
emelkedés	10.—
MÉTERÁRU	
Divatos imprimé ruhaanyag	36.96
Fehérneműselyem ujdonság	33.13
Tweed szövet +20% ..	14.17
Paplanklott 140 széles +20%	22.40
NŐI ÉS FÉRFI DIVAT	
Csipkeszövésű táncnadrág	8.95
Női divatzsebkendő	2.80
Kosztüm-blúz kötszövött anyagból	38.—

	Forint
Férfi ing, kötött anyagból, v. kék és szürke színben	29.80
Férfizokni, strapabíró	6.60
Gyermek ing, kötött, 5 évesig	9.80
Gyermek ing, jóminőségű, Exellent, 5 évesig	17.50
NŐI KABÁTOK	
Női kulikabát, piros színben	145.—
Női kabát, bélelt, drapp, kék és csau színben ..	487.—
Esőkabát, áttetsző külföldi anyagból	128.—
és még néhány cikk!	
Törökös nyaksál twill anyagból	38.—
Paplan, mindkét oldalán klott huzattal	185.—
Nyugágy, lábtartóval ..	79.80
M. D. Cs. kerékpártömlő, gyári garanciával	7.98
Gyermek sportkocsi, elsőrendű kivitelben..	288.70
Áldozó vagy bérmaruhák krepdesinből, 6 évestől	100.—
számonkénti emelkedés	5.—

Forgalmi adót nem számítunk fel. Postán utánvéttel szállítunk. Tavaszi árjegyzékünk a közeli napokban megjelenik, kérje.

DIVATCSARNOK

VII. RÁKÓCZI-ÚT 70-76. T: 420-708

Vasi Viktor: Hekus Lonci.

Meyer Nemet.

1946. IX. 29. ; II. Cof. 218.

(: Riport. :)

Vasi Viktor: Hegedüs Gyula karikaturája.

Magyar Nemzet.
1946. IX. 29. ; II. évf. 218.
(: Ripost :)

Meleg nappalok, hideg éjszakák

Nagy olvadás az Alpokban

A hazánkba betört sarkvidéki hideg erősen lehütötte a levegőt. Egerben és Debrecenben —7 fok talajmenti fagyot észleltek. A viharos északnyugati szél viszont vesztett erejéből.

A Duna a száraz március ellenére rohamosan megnövekedett. Ezt az elmúlt napok enyhesége okozta, amely igen sok havat olvasztott meg az Alpokban.

A szél további gyengülése várható, újból megerősödő nappali felmelegedéssel, hideg éjszakákkal, eső nélkül.

Budapesten ma délelőtt 6 fok meleg volt.

Üldözötteket mentett a rendőr,

demokráciaellenes izgatással vádolta egy nyilas

A népbíróság ötös különtanácsa dr. *Sipos* Zoltán elnökletével egy demokráciaellenes izgatással vádolt rendőrszakaszvezető, Mattyasovszky János ügyét tárgyalta. A főtárgyaláson kiderült, hogy a vádlott a nyilas terror idején hősies önfeláldozással mentette az üldözötteket és a *mostani feljelentés nyilas bosszú műve.* A feljelentő hamis tanut a tárgyaláson hamis vádért letartóztatták. A népügyész elejtette a vádat, a bíróság az eljárást megszüntette.

Megbukott a vizsgán:

okiratham isítással vádolja a színész-szakszervezet vezetőségét

Minden színészjelöltnek vizsgáznia kell a színészszakszervezet bizottsága előtt. Ha a vizsgán megfelel, felveszik a szakszervezet kötelékébe.

Nemrégiben jelentkezett egy színészjelölt, aki azonban *nem adta tanujelét tehetségének: a feltett kérdésekre nem tudott megfelelni és színésztével sem ülött meg* — a bizottság véleménye szerint — *a mértéket.* A jelöltet *trásban* értesítették a bizottság elutasító határozatáról.

Az ügy ezzel nem zárult le. Igen meglepődött a színészszakszervezet vezetősége, amikor legutóbb hivatalos kézbesítő hozta a vizsgálóbírához való idézést. *A bukott jelölt okiratham isításért és csalásért bűnvádi eljárást indított a főtitkár és több tisztviselő ellen* azon a címen, hogy — *meghamisították a bizottság eredeti döntését.*

A színész szakszervezetben most solyognak az egészen: a vád olyan alaptalan, hogy tárgyalni sem kellene. A szakszervezet ügyésze, dr. *Ádám* Tibor, kérdésünkre úgy nyilatkozott, hogy a per megindítóját alkalmasint *idegérzékenység* indította a szakszervezet vezetősége elleni akcióra, de ez nem változtat a bizottság döntésén. *Aki színésznek tehetségtelen, menjen más pályára.*

NAGY GYÓGYSZERHAMISITÁS pattant ki Torinóban. Egy bűnszövetkezet idősebb férfiak részére »élénkítő tablettákat« hozott forgalomba, kiderült, hogy szódabikarbonából.

Kétkoffer

ruhanemüvel Nemzeti Színház—Déli vasút útvonalon

taxiról leesett

Megtaláló vagy nyomravezető magas jutalomban részesül. Donáth, Népszínház-utca 13. IV. 1.

Rádiójavítás jótállással **Radiovox** VI., Andrássy-út 3 Telefon: 426-253

1 nap alatt tisztít Splendid, Bajcsy-Zsilinszky-út 47

MA Márc. 25 — 100 ÉVE

A budai kir. kamara — amely a forradalomig csökönyösen ragaszkodott a német nyelvhez — elrendelte az alája tartozó hivatalaknál a magyar nyelv használatának azonnali bevezetését. — Stanczics Mihály Táncsicsra magyarosította nevét. A pesti zsidó gabonakereskedők 137 forintot adtak Táncsics Mihálynak, a »Pesti Divatlap« útján — István főherceg nádor a királyhoz intézett feliratában három módot javasol a magyar forradalmi párt céljainak lehetetlenné tevésére: 1. Az országból minden katonaság kivonassék és az romlására hagyassék. 2. Batthyány-val és Deákkal alkudozni a törvényjavaslat felett és menteni, ami még menthető. 3. Teljhatalmú kir. biztost küldeni Pozsonyba, nagy katonai erő kíséretében, az országgyülést feloszlatni, aztán Pesten vasökölléel kormányozni, amíg szükséges. Ő főként a második módot ajánlja és — mint írja — ebben az ország zászlósurai is egyetértenek vele. — Pest megye közgyülése minden címet megszüntet, ezentúl csak a polgártárs és polgártársnő megszólítás törvényes.

GAZDASÁGI KÖRÖKBŐL

A nemzetközi mezőgazdasági tudományos kapcsolatok megteremtése érdekében Mezőgazdasági Tudományok Tájékoztató Intézetet alapított, amelynek feadata, hogy a külföldi agrártudományos körökkel felvegye a kapcsolatokat. A külföldi tudományos tapasztalatokat alkalmazzák a hazai kutatásokban és megismertetik a gazdaközönséggel.

⊙

A Magyar Posztógyár Rt.-t és a Csepeli Fésülsfonalgyár Rt.-t az iparügyi miniszter állami kezelésbe vette.

Modern autogramgyüjtő

(Javaslatot tettek: az artistákról és a színésznőkről ujjlenyomatot kell venni.)

— Művésznő, kérek egy ujjlenyomatot

Manót, a színházak „rémét" átadták a valutaügyészségnek

Gyenes Sándor úridivat üzlettulajdonos, a pesti Broadway és lokálvilág nem éppen népszerű »Manója«, akiről a pesti színházi világban azt a hírt terjesztették, hogy ahová belép, oda szerencsétlenséget hoz, ma délelőtt árdrágító visszaélések miatt *átadták a valutaügyészségnek.*

Gyenes mint a Komlós-féle úridivatüzlet kiszolgálója kezdte. Működése alatt egymást követték Komlósoknál a betörések. Gyenes önállósította magát. Mint kis szabó kezdte, később nagy üzlethelyiséget bérelt az Andrássy-út 34. számú házban és ott osztályonfelüli *úridivatüzletet* létesített. Rövidesen kedvelt szabója lett a pesti aranyifjúságnak.

Az elmult hetekben több feljelentés érkezett ellene árdrágító visszaélés miatt. A gazdasági rendőrség nyomozói házkutatást tartottak nála, majd őrizetbe vették. További sorsáról a valutaügyészségen döntenek.

Ezt hallottuk...

RÉTHY ESZTER teljes magyar szerepsikerrel jelent meg a Szép Heléna próbáján. A bécsi operaénekesnő magyar zeneakadémiát végzett, az itteni operában hallotta először Bruno Walter és ő szerződtette. Faust »Margaréta«-jában mutatkozott be, később Salzburgban is ezt a szerepet énekelte. A budapesti vendégjáték után Svájcba utazik.

●

ELEGÁNS HÖLGY száll fel a villamosra. A kalauz hozzálép s megkérdi, milyen jegyet parancsol?

— Adjon egy szimplát.

— Mit adjak kérem?

— Egy duplát.

— Nem értem, kérem — feleli a kalauz.

— Egy szakaszjegyet kérek — eszmél végre a hölgy.

●

MAGYAR DARABOK egész sora jelenik meg a közeljövőben Bécsben. Dr. Keledi Géza, a Marton-iroda vezetője most érkezett vissza az osztrák fővárosból. Elmondta, hogy elhelyezte Török Sándor »Különös éjszaka« című darabját, Zerkovitz Béla »Csókos asszony«-át Karl Farkas átdolgozásában, Bus Fekete László Amerikában Werfel társaságában írt darabját és a Janika című vígjátékot. Készülnek Molnár Ferenc új darabjának, a Panoptikumnak a bemutatójára és a Csárdáskirálynő reprizére. A legnagyobb külföldi siker Bécsben Priestley új vígjátéka, amelynek a címe: »Seit Adam amd Eva«.

●

A MEGHATÓ kutyatörténetekkel, békés sporthírekkel, valamint a bőrápolás legújabb módszereinek szakszerű leírásával teletüzdelt, látszólag »családias« és politikamentes, valójában azonban ügyesen bujtatott politikai propagandát kifejtő illusztrált nagy amerikai folyóiratok (számszerint 16) néhány milliomoscsalád érdekeltségébe tartoznak. A vatikáni kapcsolatairól is ismert protestáns Morgan kiadója áll a 2.8 milliós példányszámú »Collier's« és ugyancsak Morgan egy másik kiadója az 1.2 milliós példányszámú közismert »Time« és az ugyancsak jólismert 3.3 milliós példányszámú »Life« mögött is.

●

FEDÉL ALÁ jutnak az elaggott gyógyszerészek. A Gyógyszerész Szakszervezet Nyugdíjintézete megvásárolta a Bécsi-út egyik nagy parkos villáját, ahol félmillió forintos költséggel felépítik az elaggott, vagy rokkant gyógyszerészek otthonát. A volt Pannonia szálló 22 szobaberendezését vásárolták meg és június elején ünnepélyesen felavatják Magyarország első gyógyszerész otthonát.

●

FURTWÄNGLER, a világhírű karmester mostani londoni szereplésével csupán félsikert tudott elérni. »A nem német műveknél csak a külsőségeket tudta érzékeltetni, de adós maradt a művek belső értékeinek megfelelő tolmácsolásával« — írják a lapok. Hír szerint még mindig nem tudta kiheverni az igazolása körül támadt izgalmakat.

●

ÚJ ÜVEGANYAGOT mutatnak be a brit ipari vásáron. Olyan finom üvegrostokból áll, hogy majdnem láthatatlan. Egy ötnyolcad hüvelyk átmérőjü gömböcskéből 97 mérföld hosszú szál húzható ki. A legkülönbözőbb formákra alakítható: cipőnek, falbevonásra használható, bársonyszerű változata kárpitozásra alkalmas, mint műbőrt útifelszerelésekhez használják. 22 színben gyártják.

Házat az árvízkárosultaknak!

A házépítésre szánt adományát fizesse be az építés- és közmunkaügyi minisztérium 167.000. sz. „É. K. M. Letéti számla, Budapest" elnevezésű postatakarékpénztári csekkszámlájára.

Corso Pensio

IV., Váci-utca 12. Telefon: 184-840. Közp. fűt., melegvíz, Elegáns modern szobák, diéta, mérsékelt árak.

EGY FORINT

Irta Petrovics Béla

Amikor a tízforintost átadta a trafikosnénak, azon gondolkodott, ha már a zsebében lenne az érettségi bizonyítványa, esetleg meg is hívhatná a lányt vacsorára. A lány határozottan szép volt, szinte bátorítóan mosolygott rá, miközben visszaadott a pénzből, de ő csak hetedik gimnáziumba volt s különben is új vevők jöttek a boltba, azután megint mások, nem lehetett beszélgetni, zsebrevágta az aprót meg a cigarettát és ment.

Az utcán is a csinos lány járt az eszében.

— Kár, hogy messze lakik, állandóan ide járna cigarettáért, de hát hosszabb gyaloglást nem is ér meg a kicsike — gondolta cinikusan magában. Ezzel aztán már le is zárta a meg sem született kalandot s szórakozottan kezdett játszani a zsebében csörgő pénzzel, amíg a villamosra várt. Természetesen most sem számolta meg, mennyit kapott vissza, rossz szokása volt eltenni a pénzt megolvasás nélkül. Amikor édesanyja szemrehányásokat tett ezért, mindig azzal érvelt, még sohasem csapták be. Most hirtelen eszébe ötlött, honnan tudja ő ezt? Hátha ez a trafikoslány is csak azért nézett olyan szépen a szemébe, hogy elterelje figyelmét a pénzről. Szinte szégyelte magát a gyanusítás miatt, de kezdte izgatni az ügy. Itt az alkalom, hogy megtudja, igaza van-e az apjának. Zsebében a visszakapott pénzt még nem felejtette el, mennyinek kell lenni. Ha most rendben van minden, akkor ez visszamenőleg is érvényes, az ő oldalán az igazság, az emberek becsületesek, viszont ha nem...

De erre nem is akart gondolni.

Megszámolja? Ne számolja?

Ő is, mint az emberek általában, félt a bizonyosságtól.

Ha véletlenül nem késik a villamos, áttette volna a visszakapott pénzt a másik zsebébe, a többi apró közé, de a villamos nem jött, így maga előtt pironkodva bár, de hozzálátott a számoláshoz.

Nyolc negyvennek kell lennie — állapította meg rövid fejszámolás után.

Kilenc negyven volt. Ötször is megszámolta: kilenc negyven.

Az tökéletesen lehetetlen, hogy zsebében lett volna egy forint, mert ebben a zsebben sohasem tart pénzt, most is szórakozottságból tette ide. Kétségtelen hogy a leány adott egy forinttal többet.

Először valami ismeretlen, jóleső érzés futott rajta át.

— Találtam egy forintot... — De néhány pillanat múlva már érezte, hogy ezt a forintot tulajdonképpen lopta attól a szépszemű kislánytól.

Jött a villamos. Nem szállt fel, egyre töprengett, mit csináljon? Vissza vigye, ne vigye?

Bizonyára észre sem veszik — igyekezett megnyugtatni magát, de azonnal megszólalt a lelkiismerete, amely kis lopások esetében még idősebb férfiaknál is megszólal s határozott hangon utasította: vigye vissza a pénzt.

Kicsit bosszankodott az időveszteség miatt, aztán önkéntelen úgy kezdett filozofálni, mint a nagyok: egy forintért nem érdemes becstelennek lenni. Szegény lányt esetleg ép ezért az egyforintos hiányért tennék ki az állásából. Megéri, hogy élete végéig átkozza őt emiatt?

Talán özvegy édesanyja van, esetleg kistestvérkék is... Á, gyerünk vissza.

Aztán eszébe jutott, hogy a lány talán még hálás is lesz.

Szinte diadalmasan nyitott be a bolt ajtaján és sugárzó arccal helyezte el a pulton a pénzt.

— Többet adott vissza kisasszony, nem akarom megkárosítani, itt van, tegye el szépen.

S várta a hálát.

De a hála nem jött, helyette egy csúf öregasszony csoszogott elő valami fiókos szekrény mögül. Szó nélkül bedobta a kasszába a forintot, mindkettőjüket végigmérte, aztán valami olyasmit mondott a lánynak, hogy holnap már nem kell bejönnie, mert akit az első próbanapon így meg tud szídni egy férfi, hogy többet ad vissza, mint ami jár, az nem alkalmas a kiszolgálásra...

Aztán csend lett.

Csak egy vén kaknkos óra kotyogott halkan a kistrafik falán.

S a fiú érezte, hogy most rendült meg benne a hit, amit a világrend igazságosságába vetett.

Horganylemez

raktárról minden mennyiségben

Metalloglobus r. t.

Budapest, VI., Bajcsy Zsilinszky-út 24. Telefon: 128-543.

Rádió-műsor

Ma: Hitlerrel a siralomházban

VILÁG

845 SZÁM * ÁRA 60 FILLÉR — Főszerkesztő SUPKA GÉZA DR. — 1948 MÁRCIUS 25 * CSÜTÖRTÖK

Eltörölték a gázkorlátozást

A KÖZJEGYZŐI HITBIZOMÁNY

megszűnésével az ügyvédek és bíróságok veszik át munkakörét

A szövetkezet,

írja a Népszava, legkevésbé sem ellensége, vagy sírásója a kiskereskedelemnek.

Irja pedig abból az alkalomból, hogy a tegnapelőtti nagygyűlésen úgy Rákosi Mátyás, mint Vas Zoltán rendkívül megnyugtató kijelentéseket tettek a kiskereskedelem és kisipar jövőjéről és lehetőségeiről.

Azokban a vonatkozásokban, amelyeket Rákosi Mátyás és Vas Zoltán érintettek, kétségtelenül megnyugvás töltheti el a kiskereskedőt és kisiparost.

Maga az elismerés, amely a felszabadulást követő idők fürge és leleményes eredményeit illette, erkölcsi elégtétel volt a két foglalkozási ág számára, ellentétben azzal a mesterséges hangulatkeltéssel, amely hovatovább veszedelmesen kezdett elharapózni.

De az ugyancsak hangulatkeltésnek és ijesztgetésnek szánt hír, amely államosítási tervekről vélt tudni, szintén kemény és félreérthetetlen cáfolatot kapott a gyűlésen, azzal a méltányos és igazságos toldással, hogy a kereskedelem nem tudja hivatását teljesíteni, ha állandóan izgalomban tartják.

Ezen a vonalon tehát hihetően beáll a nyugalom és zavartalanul folytatódik a munka.

Ám a szövetkezetek versenyének kérdése ezzel nincs még megoldva.

A szövetkezetek feladatát, szükségét, természetesen nem lehet vitatni.

De egy példaadónak semmiképen sem tekinthető mult tapasztalataiból szűrve le tanulságot, azt kell mondanunk, hogy a szövetkezetek versenye a kiskereskedelem számára akkor lesz elviselhető, ha:

a szövetkezet nem mentesül a közterhek alól, amelyeket a kereskedőnek viselnie kell;

ha a szövetkezet és a kereskedő az egyenlő elbírálás elve alapján kap árut;

ha a szövetkezet nem részesül közpénzekből olyan anyagi segítségben, amely a tőke erejével ruházza fel, szemben a kereskedő tőkeszegénységével; végül

a szövetkezet és a kereskedő hitelelhetőségei is nagyjában azonosak lesznek.

Egészen bizonyos, hogy a kereskedők nem tekintik a szövetkezeteket sem ellenségeiknek, sem sírásóiknak.

De az is bizonyos, hogy a felsorolt feltételek szükségesek ahhoz, hogy egyenlőtlen versenyben óhatatlanul el ne bukják.

(v)

A Gazdasági Főtanács néhány héttel ezelőtt foglalkozott a

közjegyzői intézmény

átszervezésének, illetve megszüntetésének kérdésével.

A kormány azon az állásponton van, hogy a régi rendszer e maradványa a demokráciában nélkülözhető és ezért ezt az intézményt gyökeresen

átalakítja, illetve megszünteti.

A kormány már 1945-ben minisztertanácson foglalkozott a közjegyzői kérdéssel. Akkor az a döntés született, hogy a megüresedett közjegyzői állásokra csak olyan személyeket lehet kinevezni, akik a fasizmus ideje alatt vagy a Horthy-rendszer alatt a demokráciáért áldozatot hoztak.

A megüresedett közjegyzői állásokat az egész ország területén betöltötték, a régi közjegyzők igazolását befejezték.

Jólértesült helyről a *Világ* most azt a felvilágosítást kapta, hogy a kormánynak 1945 tavaszán felmerült tervét, a közjegyzőség megszüntetését, ismét napirendre tűzi. Az igazságügyminisztériumot felkérték

a közjegyzői intézmény megszüntetésére vonatkozó javaslat

kidolgozására. Hír szerint a munkát a minisztériumban már meg is kezdték. Heteken belül készen lesz a javaslat, melyet társminisztériumokkal és más hatóságokkal átbeszélnek, majd a minisztertanács elé terjesztik végleges döntés végett.

— A közjegyzői intézmény megszüntetése után — mondották beavatott helyen — a terv az, hogy

a közjegyzői munka egy részét a bíróságok, másik részét pedig az ügyvédek végzik a jövőben.

A kormánynak az az elhatározása, hogy a bíróságot cselekvőképesebben bekapcsolja a jogi munkába.

— A közjegyzők — az elgondolás szerint — ha az intézmény megszünik, kérhetik felvételüket az Ügyvédi Kamarákba és azoknak kebelén belül ügyvédi tevékenységet folytathatnak.

Kétségtelen visszásságot fog a reform megszüntetni. A közjegyzőség valóságos jogi hitbizomány volt, a multban kizárólag

párpolitikai érdemeket jutalmaztak

vele. Jövedelmezősége nem áll arányban a végzett munkával. Minthogy egyes jogi ténykedéseknek törvény szerint és **kötelezően a közjegyző közbenjöttével kellett történniök: a közönség valóságos adófizetőjévé lett a közjegyzőnek.**

A ténykedés átruházása a bíróságokra és ügyvédekre, az indokolatlanul való és szinte kötelező, egyeseknek jutó jövedelmek megszüntetése kétségtelenül jelentős demokratikus reform.

Sosem fog sikerülni ellenségeskedést szítani

a szovjet és az amerikai nép között

mondotta Panyuskin washingtoni szovjet nagykövet

Genfben tegnap — mintegy 50 ország 500 delegátusának részvételével — megkezdődött a sajtó és hírközlés szabadsága ügyében összehívott nemzetközi értekezlet. A megnyitó ülés legérdekesebb eseménye azt volt, hogy *Bogomolov* nagykövet, szovjet főmegbízott javasolta: adják meg a szavazati jogot azoknak az államoknak is, amelyek nem tagjai az UNO-nak. A javaslatot 26:10 arányban elvetették. (Igy tehát Magyarország sem kapott szavazati jogot.) A megnyitó ülésen *Cohen*, az UNO társtőtitkára kijelentette: »A mostani nagy zavarodottság idejében az emberek bizonytalanok az események várható iránya felől és mohón érdeklődnek aziránt, mi is történik valójában a világban. Az egyetlen megoldás, hogy *az igazsággal megfelelő, könnyen felfogható és idejekorán elterjesztett értesülések számoljanak be az eseményekről.*«

Panyuskin

washingtoni szovjet nagykövet Newyorkban egy bankéten kijelentette: »Szörnyű félrevezető hírek és rágalmak félreértést idéznek elő az USA-ban a Szovjetunió békés külpolitikájáról. Bizonyos körök az USA-ban arra törekszenek, hogy az ellenségeskedés magvát hintsék el a Szovjetunió népei és az amerikai nép között. *Ez azonban soha sem fog sikerülni.*« *Panyuskin* példaképpen a csehszlovákiai fordulattal kapcsolatos propagandahadjáratot említette meg, leszögezve, hogy a csehszlovákiai kormányváltozás »a csehszlovák nép belügye és *teljes összhangban áll a csehszlovák köztársaság alkotmányával*«.

A biztonsági tanács

tegnap folytatta a Csehszlovákiával kapcsolatos chili panasz megvitatását. *Parodi* francia főmegbízott és *Warren Austin*, az USA képviselője felszólalásukban éles hangon támadta a jelenlegi csehszlovák kormányt és vádat emelt a Szovjetunió ellen is. *Gromiko* szovjet delegátus beszédében erélyes hangon visszautasította, mintha a Szovjetunió irányította volna a csehszlovákiai eseményeket, hangsúlyozta, hogy a nyugati államok azért vádaskodnak, mert nem sikerült ellenőrzésük alá vonni Prágát és megállapította, hogy *az USA durván beavatkozik Olaszország belügyeibe.*

Trieszt

ügyében az elmult 24 órában nem történt jelentősebb fejlemény. Az USA külügyminisztériuma tegnap közölte, hogy kézhez kapta a Trieszttel kapcsolatos jugoszláv tiltakozó jegyzéket és egyidejűleg bejelentette, továbbra is ellenzi Jugoszlávia meghallgatását ebben az ügyben, mert annak megvitatása kizárólag a békeszerződést aláírt négy nagyhatalom ügye.

Trieszben tegnap a nyugati hatalmakat imperializmussal vádoló röpcédulákat terjesztettek és *több tüntetés zajlott le a vidéknek Olaszországhoz való visszacsatolása ellen.* Brit részről hivatalosan közölték, hogy a brit katonai rendőrség erősítéseket kapott. A párisi *Époque* szerint »a *trieszti kérdés felvetésével a béke egész rendszere szőnyegre került*«. A francia lap megállapítja: »Ez csak egyik kérdés, amelyen sorra kövét Palesztina ügye és a berlini SzEB problémája is. Mindezeket a kérdéseket azért kellett újra revízió alá venni, mert a nagyhatalmak sajnálatos könnyelműséggel döntöttek e fontos problémákban.«

Palesztinában

egyre nő a feszültség. A hétfői összetűzéseknek *87 halálos áldozatu kvolt.* Jeruzsálemben az arabok tegnap felrobbantottak 30—40 zsidó épületet. Ma reggel érkezett jelentés szerint az arabok nehéz fegyverekkel felszerelt csapatokat vontak össze a határon. Zsidó körökben arra számítanak, hogy az arabok, főként Észak-Palesztinában *erős támadásokat indítanak. Bevin* az alsóház tegnapi ülésén leszögezte, hogy Nagybritannia — függetlenül mindentől és mindenkitől — május 15-én visszaadja mandátumát és augusztusig összes csapatait kivonja Palesztinából. A Zsidó Iroda tegnap elhatározta, hogy május 16-án, vagyis egy nappal azután, hogy Nagybritannia leteszi a mandátumot, *Palesztinában kikiáltja a zsidó államot.*

Németország

nyugati övezeteinek katonai kormányzói tegnap nagyjelentőségűnek beharangozott értekezletet tartottak Berlinben. A SzEB kebelén belül támadt és meglehetősen nagy feszültséget előidézett nézeteltérések még nem simultak el. Angolszász részről tegnap kijelentették, hogy a brit és az amerikai megbízottak mindaddig semmiféle négyhatalmi megbeszélésen nem vesznek részt, amíg a SzEB-ben támadt kaidesz nem oldódik meg.

A nézeteltérések megszüntetése érdekében *Clay* és *Robertson* felkérik *Szokolovszkij tüzze ki a SzEB legközelebbi ülésének időpontját.* Német viszonylatban még két jelentés érdemel említést: 1. Az USA kormánya úgy döntött, hogy az eredeti tervektől eltérőleg *július 1-e után is a hadsereg kezében marad Németország amerikai övezetének igazgatása.* 2. Az angol alsóház tegnapi ülésén erős kifogások hangzottak el az ellen, hogy a brit kormány *német hadifogolytiszteket szerződtet* a brit hadseregnek »a téli harcokra való kiképzése céljából«.

Világhíradó:

Francia mértékadó körökben képtelennek minősítették azokat a híreket, amelyek szerint Franciaország tengerentúli területein katonai támaszpontokat engedett át az USA-nak.

Az USA szenátusa tegnap további 275 millió dolláros katonai segélyt szavazott meg Török- és Görögországnak.

Washingtonban abból a tényből, hogy *Marshall* is résztvett a bogotai pánamerikai értekezleten, arra következtetnek, hogy *az USA kormánya a jövő hetekben semmiféle nyugtalanító fejleményre nem számit.* s. gy.

Kedden: Hutter és Lever a munkástanács előtt

Az uzsorabíróság munkás ülnöktanácsa dr. *Lukács* Tibor elnöklésével március 30-án kezdi meg a *Hutter és Lever* gyár nagyszabású árdrágítási és magánokirathamisítási bűnügyének tárgyalását. Az ügynek 38 vádlottja van.

Rádió-műsor

Ma: A gyilkos ráksejt

VILÁG

1041. SZÁM * ÁRA 60 FILLÉR | **Főszerkesztő SUPKA GÉZA DR.** | 1948 NOVEMBER 19 * PÉNTEK

Döntő csata Nankingért

Útban a szocializmus felé

(S. G.) A kollektív gazdasági rend felé az utóbbi hónapokban erőteljesebb lépésekkel közeledik a magyar termelés és fogyasztás. Ugyanezek a hírek érkeznek a velünk szomszédos országokból is. A nem helyesen tájékozott közvélemény ebből a tényből egyenesen arra a hiedelemre következtethetne, hogy ez a szocializálási folyamat csupán a »keleti tömbre« szorítkozik, s hogy viszont »nyugaton a helyzet változatlan«, ott továbbra is a kapitalizmus bőségszaruja önti a gazdagságát — már arra, akire.

Nos, nézzünk csak a kapitalizmus állítólagos két fellegvárába, az angolszász világba, éspedig közvetlenül a legutóbbi hetek eseményeinek világánál.

Itt van mindjárt e hónap elején az angol trónbeszéd, amely több apró javaslaton kívül — az angol partoknak a szél- és vízjárás ellen való védelme, a halászó ipar fejlesztése, a tejszolgáltatás biztosítása, Skóciában vízművek létesítése — valóságos robbanást idézett fel a legfontosabb bejelentésével: »Olyan rendszabályokat kívánunk a Két Ház elé terjeszteni, amelyekkel köztulajdonba fogjuk venni mindazokat a vállalatokat, amelyek vasérctermeléssel, acélfinomítással vagy az acélnak hengerlésével foglalkoznak.« Már három nap multán ott is feküdt a kormány törvényjavaslata a Ház előtt. A javaslat 107 vállalatot, ezeken keresztül az egész ipar 70%-át és 300-000 munkást érint.

Elképzelhető, hogy ez a javaslat minő forrongást váltott ki a tory-pártnál, de még a munkáspártból disszidált Ivor Thomas képviselő is ezt vágta oda a kormánynak: »A francia forradalom legalább olyanfajta eszményekkel ajándékozta meg a világot, mint a Szabadság, Egyenlőség és Testvériség. A munkáspárt forradalmának jelszavai azonban: Haszon, Elővételi jog, Nyomorúság!« Mire az egyik munkáspárti képviselő, Wenceslaus *Morgan*, az angol parlamentben persze kissé szokatlan hangon reagált: »Maga piszkos kutya!«

Ebből a vitából is látszik, mennyire az elevenjére tapint az angol közéletnek ez a kollektivizáló javaslat.

Nem ennyire teátrális hatáson épül fel, de annál mélyebbre ható egy neves amerikai közgazdának, Henry *Hazlitt*nek a kimutatása arról, hogy a USA-ban mennyire haladt már előre a szocializálási folyamat. Csupán a legfontosabb tételeket említjük fel ebből a tanulmányból.

»A világ többi része mind úgy hivatkozik ránk, mint a szabad gazdálkodás hazájára. Ez azonban igazán csak viszonylagos feltevésnek mondható« — kezdi a tanulmány.

Azzal, hogy Truman — folytatja a kimutatás — 1946 óta mind több és több téren követelte a kormányellenőrzést, főként az árak rögzítésével, már ezzel egymagában is elérkeztünk az ellenőrzött gazdálkodáshoz.

Hazlitt a kötött gazdálkodás jelentőségét három csoportban taglalja: 1. a New Deal előtti, 2. a New Deal által előidézett és 3. a háború alatt bekövetkezett ellenőrzési vagy szigorítási rendszabályokban.

A New Deal előtti időkből ered a védvám, a vasúti árszabályzat megkötése, a bankforgalom ellenőrzése és a bevándorlás lecsökkentése.

A New Deal rendszere alatt lépett életbe az u. n. Wagner-féle törvény, amely megköti a munkaadó jogát az alkalmazottainak felvételénél, elbocsátásánál, előléptetésénél és áthelyezésénél, továbbá az egyénenként vagy közösségben való haszonrészesedésnél. A Norris—La Guardia-törvény eltiltja a munkaadót attól, hogy sztrájk esetén a bíróság segítségét vegye igénybe. Az órabértörvény, amely óránként 40 centes minimumbért ír elő, de a 40 órán felüli munkánál 50 százalékos többletbért rendel el. Az úgynevezett közkereseti holdingtársaságokat megfékező törvények. A TVA-név alatt futó kormánygazdasági szervek, amelyek a kormány támogatásával versenyt teremtettek a magángazdaságnak. A háború utáni árkiegyenlítések a mezőgazdasági termelők érdekében. A társadalombiztosítási törvények, a munkanélküliség esetére szóló kötelező biztosítás, az aggkori, a munkaképtelenségi és a hátramaradottakat segítő biztosítás.

A háborúutáni rendszabályok közül: a járadékellenőrzés, az erősen emelkedő jövedelmi adók, a súlyos testületi adók. A kivitel és behozatal állami ellenőrzése, külön engedélyek alapján. A tőzsdei nyereségszegély állami irányítása. A gabonatőzsdére vonatkozó kormányrendszabályok. A fogyasztói hitelszervezetek szabályozása. Newyork államban és más államokban a kormányhatóságok intézkedései, amelyek a munkaadónak megtiltják, hogy faj, nem, testszín vagy vallásfelekezet szerint tegyen különbséget a munkavállalók alkalmazása dolgában. A kormány közvetlen gabonavásárlásai amerikai és külföldi segélyakciók számára. Az egész Marshall-terv. A vállalati nyereségrészesedések mesterséges leszorítása.

Hazlitt szerint Truman elnökségének most következő négy esztendeje alatt semmi remény sincs arra, hogy a kötött gazdálkodásnak ez a rendszere bármiképpen is enyhülne. Sőt ellenkezőleg, nagy a valószerűsége annak, hogy az államszocialisztikus gazdálkodásnak újabb és újabb rendszabályait várhatja Amerika népe.

Fontosak ezek a megállapítások a jövendő szempontjából. Szovjet illetékes helyről ugyanis immár több ízben is elhangzott a kijelentés, hogy semmi akadálya sincs annak, hogy a kétféle — a kollektív és a kapitalista — gazdasági rendszer békés szomszédságban élhessen egymás mellett. Ha mármost a fentismertetett angolszász gazdasági forradalom (mert annak kell neveznünk) tényezőit és irányát figyeljük, azt kell mondanunk, hogy a szovjetnyilatkozat nemcsak bölcs és előrelátó, hanem a politikai realizmusnak igen jellemző tünete is, mert minden politikai vita végcéljában, a lehetséges, sőt kívánatos szintézisben csendül ki.

S ezzel — sok minden egyéb okon kívül — ezzel is messzire hárítja a háborús kilobbanás lehetőségét és a legnemesebb eszközökkel szolgálja az emberiség békevágyát és szociális haladó törekvéseit.

Kína elvesztése komoly veszteséget jelent Amerikának, írja a New York Herald Tribune

Általános sztrájkba lépnek a francia kikötők munkásai

A berlini

kérdés újabb fordulathoz érkezett: a három nyugati nagyhatalom külön-külön jegyzékben *Evatt* dr. és *Lie* tudomására hozta, hogy a berlini kérdés rendezésére továbbra is a biztonsági tanácsot tartja illetékesnek és hogy a közlekedési korlátozások felfüggesztését előfeltételnek tekinti a négyhatalmi tárgyalások folytatásához. A párisi *Humanité* a nyugatiak visszautasító állásfoglalásával kapcsolatban így ír: »Marshall tábornok szemében veszedelmesnek tűnik minden felhívás a béke érdekében. A népeket azonban azok a veszedelmek, amelyeket Marshall tábornok szerint a béke magában rejt, *egyáltalán nem rémítik meg*.«

Evatt dr. és *Lie* a nagyhatalmak válaszáról kiadott nyilatkozatában megelégedéssel jelenti ki, hogy a válaszokból megállapíthatólag a négy nagyhatalom szeretné a berlini kérdést a közgyűlés november 3-i határozatának szellemében megoldani s annak a reményének ad kifejezést, hogy »*a közös vágy a lehető legrövidebb időn belül újabb megoldási kísérletben jut kifejezésre*«. *Evatt* és *Lie* nyilatkozata végén megújítja november 13-i felhívását azzal, hogy a további kezdeményezést átengedi *Bramuglia*nak, a biztonsági tanács elnökének. *Bramuglia* már meg is kezdte tanácskozásait a tanácsban helyetfoglaló »nem-érdekelt államok« képviselőivel. A berlini helyzet legújabb fejleménye: *Szokolovszki* szovjet tábornagy parancsa értelmében december 1-től kezdődően *kötelező személyazonossági igazolványt adnak ki* a szovjet övezet és Berlin város egész területe lakosai számára.

A francia

nemzetgyűlés tegnap esti ülésén a KP szónokai rendkívül éles hangon bírálták *Moch* belügyminiszter keddi kirohanásait. *Lecoeur* kommunista képviselő azt követelte a belügyminisztertől, bizonyítsa be az idegen támogatásról szóló kijelentéseit, mert ellenkező esetben a KP *a tények meghamisításával vádolja*. A képviselő kijelentette: »A kormány szándékosan mérgesítette el a bányászsztrájkot. A belügyminiszternek szüksége volt arra, hogy kihívások árán is *zavarossá tegye a Párisban székelő UNO légkörét*. Ez azért történt, mert a kormány kiszolgálja amerikai urait és háborút készít elő az országban«. Amikor *Lecoeur* részletesen szólani kezdett a kartatalom erőszakosságairól, a kormánytöbbség képviselői egymásután felálltak és a kijárat felé siettek. A nagy zűrzavarban egy MRP-képviselő sértéseket kiabált *Lecoeur* felé, aki azonnal lerohant a szónoki emelvényről. *A verekedést csak a teremőröknek sikerült megakadályozniok*.

Herriot elnök az általános zűrzavarban az ülést félbeszakította és az üléstermet, valamint a karzatokat kiürítette. Az *Humanité Moch* beszédével kapcsolatban így ír: »Az egész fecsegésből csak az derül ki, hogy a kormány menynyire fél a harcrakész, kitartó bányászoktól. Harckocsik, rendőrcsapatok és a nagy hazugságok egyetlen grammot sem tudnak felhozni a felszínre. *A győzelem a bányászok kezében van*«. Közben tovább tart a bányászok sztrájkja és mint egy ma délelőtt érkezett párisi jelentés közli, a francia kikötői rakodómunkások szakszervezete — a titkos szavazás eredményeképpen — hétfőn kezdődő, *határidőnélküli általános sztrájkra szólította fel Franciaország és Algír rakodómunkásait*.

Nanking

és már a néphadsereg kezén levő Szucsau között tovább folyik a kínai polgárháború legelkeseredettebb csatája. Szucsautól egy pontig, amely körülbelül 80 kilométerre fekszik Nankingtól, *minden város és falu lángtengerben áll*. A néphadsereget most már csak a pengpui erődítményrendszer választja el Nankingtól. Tiencsinben mozgósították a 18 és 45 év közötti férfilakosságot. Egyidejűleg *Csen-Csang-Sich* tábornok megcáfolta, hogy Pekinget és Tiencsint nyílt városnak nyilvánítják. A kínai KP egyik vezetője kijelentette: »A felszabadító háború *jóval rövidebb ideig fog tartani, mint amennyire a párt eredetileg számított*.«

Miután *Csangkisek* washingtoni nagykövete felkérte az amerikai hadügyminisztériumot, hogy »kínai politikájáról tegyen egyértelmű nyilatkozatot«, Washingtonban újabb tárgyalássorozat kezdődött a kínai helyzetről. Politikai körökben úgy tudják, *Truman* azért kérette hétfőre a floridai Key Westbe a Párisban tárgyaló *Marshallt*, hogy *elsősorban a kínai kérdésről értekezzék vele*.

A *New York Herald Tribune* pesszimista hangú cikkében megállapítja: »Kína elvesztése komoly vereséget jelent Amerikának és további vereségek bevezetője lehet«. Ma délelőtt érkezett jelentés szerint *Forrestal* amerikai nemzetvédelmi miniszter tegnap közölte a sajtó képviselőivel, hogy *1500 amerikai tengerészgyalogos van úton Csingtau felé* és hogy 3 amerikai csapatszállító hajó tart kínai kikötők felé, hogy résztvegyen az amerikai állampolgárok elszállításában. Egy újságírónak arra a kérdésre, vajjon az amerikai katonák felveszik-e a harcot, ha a néphadsereg csapatai megtámadják a kikötőket, *Forrestal kitérő választ adott*.

Világhíradó:

Az északkínai Sheffieldben *Douglas* londoni USA-nagykövet beszédet mondott az angol-amerikai egységről. A beszéd megkezdése előtt tüntető munkások tiltakozó röpiratokat osztogattak, majd amikor a nagykövet megkezdte beszédét a tüntető tömeg közbekiáltásokkal zavarta meg az előadót: *Küldjék haza az amerikai bombázókat!«*, »*Le a Marshall-segéllyel!«*, »*Békét akarunk!«*, »*Küldjék Douglast haza!«*.

Washingtonban bejelentették, hogy az USA kormánya az ismételt francia tiltakozások ellenére is végrehajtja azt az amerikai tervet, amelynek értelmében a ruhrvidéki vas- és acélipar irányítását német »gondnokokra bízzák«.

A moszkvai rádió jelenti: »A napokban hat amerikai repülőgép jelent meg Ausztria szovjet övezetében lévő Amstetten város felett és 20 percen át keringett a város légiterében, *zuhanórepüléseket végezve*. Az amerikai repülők kihívó fellépésük után eltávoztak. A szovjet katonai parancsnokság felhívta az illetékes amerikai hatóság figyelmét arra, hogy a légügyi egyezménynek ez a példátlan megsértése nem az első eset. *Az egymástkövető berepülések egyre inkább tüntető jelleget öltenek*. A szovjet parancsnokság erélyes tiltakozást jelentett be, követelte az ügy kivizsgálását és *a felelősök szigorú megbüntetését*.«

Lapzárlakor érkezett:

Megerősítetlen, de rendszerint jó forrásból származó UNO-hírek szerint a berlini kérdésben érdekelt négy nagyhatalom szerdán este magántárgyaláson elfogadta volna Bramuglianak, a Biztonsági Tanács elnökének a berlini kérdés megoldására vonatkozó újabb kompromisszumos tervét. E terv lényegében a keleti pénz kizárólagos bevezetésének és a korlátozó intézkedések felfüggesztésének egyidejűségén alapszik, amelyet fokozatosan akar megvalósítani. E terv — az UNO-megfigyelők szerint — közeledést jelent a Szovjetunió által a tárgyalások kezdete óta képviselt álláspontho z.

Nem volt gyerekjáték...

Jancsi és Juliska kétezer gyerek előtt

A Városi Színházban tegnap soronkívüli ifjúsági előadáson a »Jancsi és Juliská«-t játszották kétezer gyerek előtt.

A »Jancsi és Julsika« előadása minden ellenkező hírrel szemben — nem gyerekjáték. A vastag és szövevényes, át nem látszó hangszerelés nagy feladat a karmesternek. (A weimari bemutatón Richard Strauss vezényelte ezt a Humperdinck-operát.) Az instrumentáció kiáltó ellentétben áll a gyermeteg cselekménnyel s éppen ez a bökkenő: brünnhildai hang hatoljon át a wagner—brahmsi zenekaron, de közben vigyázunk az illúzióra is: gyerekeknek, gyereket kell játszani. Ha ez nem megy: a darab pantomimmé alakul át...

Koltai Ferenc nem tompította a zenekart, komoly művészi munkát végzett — minden zenekari próba nélkül. A főszerepeket a sajnálatosan ritkán szerepeltetett Páka Jolán és Dósa Mária, valamint Virág Ilona és Buday Mária játták el. Reményi Sándor, Surányi Éva és Werner Mária is helyt álltak gyerekek és felnőttek előtt.

A mesejátékból húztak vagy félórányit. Nehogy a gyerekek unatkozzanak. De a vasorrú bába szólamát csaknem teljesen érintetlenül hagyták — mert ezt szeretik a gyerekek...

A bolgár állami énekkar

A bolgár-magyar művészhéten Szófiában járt Tátrai vonósnégyes tagjai bámulattal beszéltek a bolgár kóruskultúráról. Tegnap a Vasas-székházban hallhattuk a bolgár rádió 75 tagú állami énekkarát. Másfélórás színes és változatos műsoruk tomboló sikert aratott. Fő erényeik: lágy és könnyed előadásuk és rugalmasságuk, a döbbenetesen nagy hangerő és a halk pianók. Hangképzésük tökéletes. Számos hasonló kiváló kórussal rendelkeznek! Obretenov karnagy vezényelt.

Gertler Endre hegedűestje

Húsz éve Belgiumban élő kiváló művészünk tegnap Petri Endrével szonátaestet adott. Műsorán a XVII. századbeli Leclairen kívül modernek: Milhaud, Bartók és César Franck szerepeltek.

Gertler a Leclair-szonátát nagyon szépen, romantikusan játszotta. A Milhaud-szonáta első tétel megnyerően szép volt. A harmadik tétel mintha valami régiségbolt ódon óráinak ketyegését érzékeltetné.

A Bartók-szonátában Gertler bebizonyította, hogy tud hangulatot teremteni, színe van a játékának és hogy modern szerzők kiváló tolmácsa.

A belga César Franck népszerű és hangulatos szonátáját Gertler Belgiumban állandóan játssza. Látszik is, hogy elmerült Franck szellemének mély, kutató komolyságában. A közönség szeretettel búcsúztatta Gertler Endrét.

Petri, aki a Bartók-versenyben kimagasló sikert ért el a győztes Piovesan kíséretével, most is kifogástalan partner volt.

Somogyi Vilmos

Megszünt a cipőtalpalási utalvány

Mennyit kell fizetni javitásokért

A G. F. főutkára rendelettel szabályozta a lábbeli javításokért számítható díjakat. A cipész köteles a javítási díjtáblázatot üzletében kifüggeszteni. A három osztályba sorolt iparosok javítási díjai a következők:

Ha az anyagot a cipésziparos edja:

Férfilábbeli varrott talpalása 32, 30.50, 29 forint, szeges talpalás 28, 27, 26. Sarkalás alsófolt kligazítással 12, 11, 10.50. Uj sarok 27, 25, 23.50. Női cipő varrott talpalás 25, 23.50, 22. Szeges: 25, 20, 19. Sarkalás alsófolt kligazítással 7.50, 6.50, 6. Uj női sarok: bőrből 25.20, 23.50, 20 forint. Ezek az árak kruppontalp felhasználásával értendők.

Ha az anyagot a rendelő adja, le kell vonni annak értékét.

A talpalási utalványrendszer megszünt. A már kiadott utalványokat a fogyasztó november 25-ig, a kisiparos december 5-ig, a készbőrkereskedő pedig december 15-ig beválthatja.

Elloptak egy tankroncsot

Debrecen, november 18. (A Világ tud. tel. jel.) Kéri Dániel püspökladányi vas- és fémkereskedő a NIK megbízásából összegyüjti a Hajdu- és Bihar-megyében található harckocsi-roncsokat. Kéri most feljelentést tett a rendőrségen egy tank ellopása miatt. Báránd község állomásáról tűnt el a harckocsi, mint már kiderült: egy berettyóújfalusi ócskavaskereskedő szedette szét és szállíttatta el.

Ügetőeredmények

A nap szenzációja **Prímás** győzelme a Csepeli-díjban. A versenyt ugyan **Pazar** nyerte, de fogadások nélkül indult, így a másodiknak beérkező **Prímás** háromszázszoros szólót és nyolcszázhúszszoros befutóosztalékot fizetett. Az amatőrversenyben **Brown Castle** lemaradása érintette érzékenyen a fogadókat. Az utolsó futamban a versenyintézőség elfelejtette diszkvalifikálni **Bellonát** tisztátlan ügetés miatt. Ilyen járművel könnyen előzte meg a favorit **Tunikát.** Konta másik lova, a közönség által másodsorban favorizált **Lajos** helyezetlenül végzett. Az összenyerőt nem találták el. Körülbelül 6000 forint megy át a következő versenynap összenyerőfogadásához. A futamok helyezettjei: I. **Twiddle, Lousiana.** II. **Prímás, Hetera, Little Fellow.** III. **Belmonte, Brown Castle, Versec.** IV. **Édes, Sátán, Katinka.** V. **Pandur, Vámos, Csalafinta.** VI. **Jávor, Meridian III., Babér.** VII. **Fáni, Derűre-ború, Judit.** VIII. **Jászó II., Vuet, Jupiter.** IX. **Bellona, Tunika, Winnetou.**

November 15-iki zürichi devizazárlat: London 17.35, Newyork 4.30, Páris 2.01 névlegesen, Brüsszel 9.87½, Amsterdam 162.30, Buenos Ares 86.00, Stockholm 119.75.

A ½ kg-os szabad mosószappan fogyasztói ára az egész ország területén darabonként 6 forint.

Szombattól hétfőig: Margitszigeti Összköltség 120.— Ft. (×)

Szempillafestés, szőrszálak, szemölcsök végleges eltávolítása egyéni arcápolás Dernői kozmetikában, IV., Ferenciek tere 7. II/5. Telefon 186-539

Megszünteték a dohányzást az iskolában

A srác: Pont most, amikor olcsóbb lett a cigaretta

Ezt hallottuk...

KUTTNER MIHÁLY, az Amerikában működő magyar karmester Guatemalából jelentkezett. Megküldte a Teatro Capitolban megtartott koncertjének programját. Műsorán Debussy Egy faun délutánja, Paul Dukas egyik műve és Richard Strauss Rózsalovag keringője szerepelt. A spanyolnyelvű program megjegyzi, hogy Kuttner Mihály a budapesti Zeneakadémiát végezte. Kuttner egyébként a Sevillai borbélyt is vezényelte Guatemalában.

●

A TIME című lapban közölték, hogy Maria Manton Riva, Marlene Dietrich leánya egészséges fügyermeknek adott életet. Marlene tehát nagymama lett.

●

92 ÉVES KORÁBAN meghalt Ulrich Mátyás nyugalmazott törvényszéki jeremőr. Ő volt az első képzett magyar solymász. Ifjúkorában a Pappenheim grófoknál volt uraságí inas, ők Angliába küldték, hogy kitanulja a sportsolymászat titkait. Tizenöt éve idomította az utolsó sólymot.

NÉGY MAGYAR ZENEKART hívnak a világ négy tája felé. Holéczy Ákos együttesét Libanonba, a Mikulay-zenekart a hátsóindiai Saigonba Szabó Géza zenekarát Gibraltárba, egy jazzhármast pedig a szudáni Khartumba.

●

FELAVATTÁK 1500 óbudai mártír siremlékét a Lajos-utcai zsidó emplomban. Dr. Neuman és dr. Katona főrabbik, Spatz hitközségi elnök és mások mondtak beszédet a nagyszámú megható gyászoló közönség előtt.

●

DANIELLE DARIEUX harmadszor is férjhez megy. Férjét Georges Milsikiadesnek hívják.

●

EGY MOST műsoron levő filmben szerepel a következő felirat: »Ez teljesen irrelevánsa. A moziban ülő közönség felszisszen.

●

JOSE ITURBI zongoraművészt és filmszínészt gyorshajtásért elítélték. Sietett, mert nem akart elkésni hangversenyéről. A rendőrbíró az ítélethirdetés után a következőt mondta:

— Felhívom művész úr figyelmét arra, hogy zongorázni lehet »prestos, de autózni csak »lentos szabad.

●

FERENCSIK JÁNOS Bécsben a most következő napokban három Carmen, egy Lohengrin, egy Tannhäuser és egy Traviata elő-adást, valamint egy filharmoniai koncertet dirigál. Most érkezett levelében jelzi, hogy 25-én érkezik Budapestre és 29-én a Mozart-monikusokat vezényli.

●

A NEMZETKÖZI REPÜLŐSZÖVETSÉG most hitelesítette John Cunningham brit repülő 18.119 méteres magassági világrekordját, amelyet idén március 23-án ért el egy Havilland »Vampir« típusú repülőgéppel.

●

BÉCSBEN melegen ünnepelték Jeritza Máriát, mert pénzt gyüjtött a bécsi Operaház számára. Jeritza harmadszor is férjhez ment. Uj férje Irving J. Seery newarki nagyiparos.

●

RUDOLF ÉS VECSERA Mária történetét »Tíz kok Mayerling körül« címmel dolgozzák fel francia filmre. Egy amerikai gyár szintén filmet akar készíteni a mayerlingi tragédiából. A bíróságon dől el, kié a jog.

●

KÁLMÁN IMRE »Csárdáskirálynő« című operettjének néhány részlete is benne van abban az uj szovjet-filmben, mely Zoja Sztrelnyikova híres szovjet színésznő életéről és művészetéről szól.

Végre? Soha

Irta Gyenes Rózsa

»Matild súlyos beteg, rögtön gyere, Ákos.«

Az öregasszony újra és újra elolvasta a sürgönyt. Végre! Negyven évig várt erre. Most megvalósul minden titkos álma.

Az izgalomtól reszket a lába, leül. Képzelete dolgozni kezd.

Matild meghal... Persze, hogy beteg. Büntetlenül nem lehet zsíros husokon és vajastésztákon élni. Biztosan gyomorrákja van. A rák gyógyíthatatlan... Ott marad a szép, nagy falusi kuria... Öt szoba... szőnyegek, ezüstök... Nyári konyha is van a kert végében. Rövid és hosszú bunda... Be kell vétetni majd belőle, mert bizony ő nem zsíros husokon és vajastésztákon élt. És Ákos...

Negyven évvel ezelőtt Ákos neki udvarolt és elvette a nővérét, a tömzsi Matildot. Az öregasszony szivében rég kialudt a fiatalkori szerelem, a szenvedés, csak azon tépelődött évek óta, hogy ő milyen szegény nyomorult, Matildot meg felveti a pénz. De most ez mind az övé lesz, Matildnak nincs gyereke. Már látja magát, mint új úrnőt a gazdag kuriában, aki megvigasztalja az özvegy Ákost.

Minden visszafojtott nélkülözés, elkeseredés benne fröcsköli a gondolataiban.

A rozsdás vaskályhából kipattant egy szikra a szőnyegre. Kopott, rongyos, de szőnyeg. A hajdani polgári jólét pusztuló jelképe. Vigyázott rá az öregasszony, hisz a látszatot tartani kell. Most nem törődött a kipattanó szikrával, pedig lyukat égetett.

— Tizennyolc perzsája volt Matildnak, öt éve, mikor meghívott nyaralni — gondolta.

Keseredett benne a nyaralás emléke. Evett, ivott, jóllakott, de Matild nem vonta be a vidéki »társadalmi« életbe. A vendégek jöttek, megtűrte, de nem vitte vizitbe a pesti rokont. Nem szólva arról, hogy az összes foltozást, harisnyajavítást a vendégre sózta.

— Úgy is unatkozol szívem, — nyájaskodott Matild — én folyton betegeskedem, pihennem kell. A szakácsnő, a szobalány tudod mennyire be van fogva.

Javította Ákos harisnyáit és arra gondolt, hogy bizony mikor még ő is nagyságosasszony és nem szegény rokon volt, nála nem ténfergett, hanem dolgozott a személyzet.

A szőnyegen a friss perzselés bebüdösítette a szobát. Az öregasszony rátiport a lábával az égett lyukra, félre hajlította a szőnyeget, de ablakot nem nyitott.

Kirántotta ruhásszekrény ajtaját. Pár kopott fekete rongy lézengett a szekrényben.

Az öregasszony felkapta a kabátját és rohant a lányához.

— Az is megéri a pénzét — dünnyögte útközben. — Eszébe sem jutott az anyja. Nem is ő a hibás. Az ura, a gazember... Mióta kinevezték, fenn hordja az orrát

— Háromszáz forintot adjatok! — rontott be a lányához. — Utazom! Matild haldoklik! Cipőt, ruhát kell venni. Nem mehetek rongyosan. Megadom! Bár remélem, rátok is hagy majd valamit.

A vő fanyalgott. Honnan vegyen háromszáz forintot? Nem tud adni.

— Majd jöttök ti még az én utcámba! — kiabált az öregasszony és dühösen elrobogott.

Lesz még kedves is vőura, ha Ákos elveszi feleségül. Akkor megmutatja! A lányát, az unokáját, természetes, hogy meghívja, de a vő be nem teszi a lábát a gazdagságba.

Elutazott. Kölcsönkért a szomszédban egy jó kabátot, kalapot. Rendesen akart megjelenni, lássa »Mucsa« nem afféle szegény rokon.

— Kocsit! — rendelkezett a vidéki pályaudvaron. Bár lelohadt az önbizalma, mert senkisem várta. Ákos kijöhetett volna az állomásra. Vagy lehet, hogy mióta elindult, itt bekövetkezett a katasztrófa? Kezeügyébe igazította a zsebkendőjét.

Megérkezett a nővére háza elé. Borravalót adott a kocsisnak. Gavallérosan, hisz kisvárosban mindennek hire szalad.

A kutya nem ugatott. Senkit sem látott, mikor benyitott a házba.

— Halotti csend — gondolta és a zsebkendőjét a kabátja zsebébe tette a retiküljéből.

Benyitott az első szobába. Senki. Pillanatig végigmérte a szobát. Csámcsogott a szeme. Szép! Következő szoba az ebédlő volt. Senki. Terített asztal. Rendetlenség. Székek felborulva. A tányérokon hideg étel.

Valami történt! Megtörtént? Hirtelen? De még evett a »nagybeteg«, hisz két teríték van az asztalon.

Végre hangokat hallott. Halk nyöszörgést, vinnyogást a negyedik szoba felől.

Lábujjhegyen közeledett az ajtóhoz. A zsebkendőt a zsebéből a balkezébe gyürte. Benyitott.

A komor hálószoba kettős hitvesi ágyán Ákos feküdt. Keze a mellén összekulcsolva, a két éjjeliszekrényen jobbról és balra gyertya.

Matild a földön fetrengett, nyöszörgött, sírt. A szobalány, a szakácsnő riadtan nézte halott gazdáját.

Az öregasszony megdermedt. Hát: Soha!

— Oh Istenem! — jajgatta Matild. — Itt vagy lelkem! Már jobban voltam, gondoltam nem is fárasztlak. Felkeltem. Gondoltam vele ebédelek, hisz jobban ízlett az étel szegénykémnek, ha vele ettem. Jaj Istenem! Éppen a kacsasült után nyult, amikor leforduit a székről. Én szegény nyomorult özvegy.

Az öregasszony csak nézte a halott Ákos arcát. Olyan síma volt, mint negyven éve.

— Azért jó, hogy itt vagy — sírt az özvegy — a temetés az izgalom, annyi a hivatalos dolog. Majd elintézed.

— Igen — felelte halkan az öregasszony és felsegítette a földről Matildot. Keze hozzáért az özvegy pongyolájához.

— Valódi selyem, milyen puha — gondolta.

Már sírt. Kicsit a halottat, de inkább önmagát siratta.

Lefektette Matildot, rendet teremtett a szobában.

— Egy-két hét mulva hazamehetsz — jajgatott az özvegy — el kell intézni a hivatalos dolgokat, adóügyeket, ügyvédet. Addig ne hagyj el.

— Soha! — csak ez dobolt az öregasszonyban és tudta, Matild túl fogja élni.

Debrecenben lesz a Református Világszövetség legközelebbi kongresszusa

A *Református Világszövetség* záróülésén elhatározták, hogy bár az amerikaiak részéről külön meghívás érkezett,

a legközelebbi világkongresszust Debrecenbe hívják össze.

Az újonnan megválasztott elnök, *Hagan* edingbourghi lelkész felhatalmazást kapott az előkészítő munkálatok elvégzésére. Tudomásul vették dr. Bush, az amerikai presbiteriánus egyház vezetőjének bejelentését, hogy a 25.000 dolláros amerikai segítséget a szlovákiai magyar református lelkészek felsegítésére fordítják, mert nagyon mostoha anyagi helyzetben élnek.

Az utolsó ülésen a kongresszus kimondotta azt is, hogy az egyház tartozik harcolni a háború megakadályozására és minden eszközzel tartozik faji előítéletekkel szemben síkraszállni.

Krisztus parancsai ellen vétkeztek azok, akik nem védték meg a zsidókat és a másvallásúakat.

amikor egy öncélú embertelen rendszer szabad prédául dobta őket a gyilkosok elé. A politikai és kulturális felelősség teljes megtagadása Jézus Krisztus tanaival ellentétben áll.

MARKOVITS MAGDA:

Magyar asszonyok

náci-máglyán

7

Ezzel a hírrel érkeztek vissza a halottvivők és még jobban felborzolták vele az amúgyis ágaskodó idegeket. Ismét leszállt az este. Péntek lévén, néhányan »szombati gyertyát« akartak gyujtani, de a kísérők ezt megtiltották.

Éjféltájban óriási esemény történt. Két veder vizet kaptunk és L. doktor igazságosan elosztotta. A mi kis családunk teljes pohárral kapott belőle. Egymást kínálgattuk. Végül is apám úgy döntött, hogy mi nők igyuk meg a csodálatos nektárt. Hiába könyörögtünk, egyetlen kortyot sem akart lenyelni.

— Jól tudjátok, hogy az orvos eltiltott a folyadéktól — mondotta szomorú tréfálkozással.

Anyám ölébe kuporodtam, mint kislánykoromban, valami csendes, magam költötte imát mormogtam és néhány percre elszenderedtem.

IV. FEJEZET

Élet a nők siralomházában

Emlékeim színes és kegyetlen filmje egyszerre megszakadt. Állati üvöltésre rezzentem fel.

— Aufstehen! — kiabálta egy szörnyű némber.

Megismerkedtem feletteseimmel. Tizenöt leány teljesített a mi blokkunkban felügyelői szolgálatot. Az úgynevezett block-ältestét blokovának hívták s a szobalányokat stubenmädcheneket stubovának. Blokovák, stubovák! Csak a borzalomra emlékeztetnek. Porkolábjaink már külsejükkel is kiváltak a szerencsétlen fogolynők sorából, noha eredetileg ők maguk is foglyok voltak. Mindenük volt, ruhájuk, cipőjük, élelmiszerük és hatalmuk. Mintha felesküdtek volna a kegyetlenségre és az embertelenségre, csaknem valamennyien szörnyűn bántak a szegény fogolynőkkel. Természetesen akadtak kedvenceik is, varrónők, akik a ruhájukat varrták vagy énekesnők, táncosnők, akik szórakoztatták őket, ezek kiváltságos helyzetben voltak, élvezték a földi jókat (egy darab kenyér, egy cigaretta vagy két deka marmeládé) és éppen ezért nagyon fent hordták a fejecskéjüket. A mi blockältesténket Rosie-nak hívták. Koromfekete gyönyörű fiatal leány volt. Álmos, barna szemei mintha örökké könnyfátyolon keresztül bámultak volna a világba. Ötödik éve raboskodott. Hicsinka, egy örökké szomorú, ráncosképű cseh leány, a stubenälteste, schasem mosolygott. Sonja-nak, másik főnöknőnknek különös legenda övezte junói alakját Már régebben Auschwitzba került, itt tifuszt kapott, a krematóriumba vitték hordágyon elégetni. Az előcsarnokban várakozott, hogy bejusson a halál birodalmába, amikor véletlenül megpillantotta az egyik SS, egy szudétanémet fiú, aki évekkel ezelőtt reménytelenül szerelmes volt belé. Kiszöktette a kórházba, gondoskodott az ápolásáról, majd elhelyezte az egyik barakban és most már a blokova büszke rangját viseli.

Az összes blokovák és stubovák egy SS-nő parancsnoksága alá tartoztak. Frau Hildának kellett szólítani ezt a szörnyeteget, aki állandóan egy Jucker nevű hatalmas farkaskutyával járt Ez a szadista bestia minden ok nélkül mindenkit ütlegelt. Egyetlen kedvence volt egy Edit nevű 12 éves kislány, holland zsidók gyermeke, a tábor régi lakója. Szülei résztvettek az ellenállási mozgalomban és kivégezték őket. Edit úgynevezett lauferin (kifutólány) volt. Sovány, értelmes, feketehajú gyermek, aki jól tudta, mi történt a szüleivel. Szabad járása volt a lágerben és mindenkiről tudott. Ő magyarázta meg azokat a jelzéseket, amiket még nem ismertem. Betűket is viseltek vörös háromszögben a foglyok, P-betűt a lengyelek (Polen), R-betűt az oroszok (Russe), I-t az olaszok (Italiener), K-t a horvátok (Kroate). Göthös kis karjára öt számjegyet tetováltak. Közölte velünk, hogy nemsokára mi is megkapjuk a számunkat. Edit a blokovák és főképpen Hilda legfelsőbb védelme alatt állott. Ezek a kegyetlen szörnyetegek anyai ösztönnel dédelgették.

Másik kedvence volt a vezetőségnek egy görög zsidólány, akit Tananak hívtak. Hét testvérével és az anyjával hozták ide. Félelmetes tűz szikrázott mély tekintetében. A táborban »őrült Tanának« hívta mindenki. Gyönyörű hangja volt, esténként szórakoztatta a blokovákat és ezért hagyták életben. Ő maga a stubova rangját viselte. Legtöbbször szeliden viselkedett, de néha állati dühroham fogta el és ilyenkor kegyetlenül verte a lányokat. Rettenetes ereje volt. Ha tombolt, négyen-öten fogták le és kényszerzubbonyba bujtatták. Hildán kívül tőle féltünk a legjobban, mert teljesen beszámíthatatlan volt.

Folytatása következik

A Magyar Szabadságharcos Szövetség VI. ker. csoportja augusztus 30-án délután félhat órakor tartja alakuló díszközgyülését az Andrássy-út 65. szám alatti állami leánygimnáziumban. Az alakuló díszközgyülés ünnepi beszédét *Nógrádi* Sándor miniszterelnökségi államtitkár, a Szövetség elnöke mondja. Az ünnepség után a szabadságharcosok emlék áblát lepleznek le a Petőfi-házon. It *Kiss* Roland államtitkár mond emlékbeszédet.

Művészi síremlékek

márványból gránitból — olcsó áron
Boros József, Dob-utca 2.

Szobek András

államtitkár, az Országos Közellátási Hivatal főtitkára, a munkásmozgalom egyik legrégibb harcosa. Mindennapi nagyobb karéj kenyerünk biztosításának egyik fő kezdeményezője. Az ő közreműködésével készült el a közellátás intézményesítése óta a gazdák szempontjából a legszociálisabb beszolgáltatási rendelet. Az Apponyiak békésmegyei birtokán volt béresgyerek, libapásztor, míg tanoncnak be nem adták. Korán megismerkedett a csendőrszuronnyal. Tizegynéhány éves korában részt vett az aratósztrájkban, amelynek apja volt főszervezője. Mint ifjúmunkás sokszor került szembe a rendőrséggel. Négy évig harcolt az első világháborúban, utána folytatta forradalmi tevékenységét, feketelistára került, aminek következménye büntetőszázad és internálótábor lett. Hivatalának példaadóan szorgalmas tisztviselője. Szenvedéllyel látja el munkakörét. Mint önellátó — feleségének másfél hold földje van — a maga kenyerét eszi, amit sajátkezüleg aratott le. Az idei aratáskor váratlanul megjelent Somogyban, kivette az egyik aratóasszony kezéből a kaszát s rövid idő alatt olyan halalmas táblát vágott le, hogy az asszony azonnal le akarta szerződtetni aratónak. Piros pozsgás arccal mondja, hogy a szabad levegő hiánya kezdi már gyilkolni. Néhány napi szabadságát arra használta fel, hogy saját kis földjét aratta le családjával együtt. Mintagazda. Az idei évet kivéve, amikor fagykár érte vetését, mindig rekordtermése volt. Szívesen kertészkedik »családi« kertjében, melyben a földiepertől kezdve százötven saját nevelésű gyümölcsfáján minden megterem. (D)

Lóversenyeredmények

A nap főszámában, az Állványdíj hendikepben a súlyban igen kedvezően álló **Hajadon** győzött a klasszis ló, **Bánk** ellen. A vegyeshendikepben a reás favorit osztrák vendégló, **Orpheus** egy pillanatra sem volt versenyben, de a többi vendégló sem bizonyította be, hogy szereplése attrakciót jelent a magyar lóversenyüzemben. Rossz hendikeplovakból nekünk is van elég. A futamok helyezettjei: I. **Alca II.** (1½), **Remény III.** (p), **Daisy** (4). II. **Lubica** (7/10), **Redeeming Star** (5). III. **Pityő** (5), **Gézengúz** (2), **Haver** (5). IV. **Hajadon** (p), **Bánk** (2), **Valma** (2). V. **Boy** (4), **Ninon** (12), **Aranykalász** (4). VI. **Pansy** (2½), **Cukorka** (1½). **Parancs** (3). VII. **Kiskoma** (5), **Fergeteg** (8), **Zulejka** (2½). VIII. **Április V.** (p), **Dóra** (5), **Resistante** (3). IX. **Lidérc II.** (3), **Pali** (12), **Mami II.** (4).

A »TÜKERT« új feladata. A G. F. határozata értelmében a házartási- és kovácsszén eladását a központi fűtéses házak és közintézmények szénellátását a »TÜKERT« (Bp., VIII. Baross-tér 10. tel.: 186-950) veszi át a MÁSztól. A »TÜKERT« felhívja az érdekelt ügyfeleket, hogy a zökkenésmentes áruellátás érdekében megrendeléseiket szeptember 1-től kezdve a fenti címre irányítsák. (X)

SZÍNHÁZ ÉS FILM

A nagy bérletérdeklődés és a GF szigorú határozata értelmében:

nincs többé szabadjegy az állami színházakban

A *Nemzeti Színház* üzemi bizottsága *körlevélben* hívta fel a tagok figyelmét arra, hogy *az új évadban nem áll módjában az eddigi mértékben szabadjegyet, vagy kedvezményes jegyet adni.* Ez a szavadjegy- és kedvezményesjegytilalom egyrészt *a bérletek iránti óriási érdeklődés,* másrészt pedig *a Gazdasági Főtanács szigorú rendelkezései* miatt állt fenn. Az üzemi bizottság éppen ezért közli a tagokkal, hogy aki a maga, vagy hozzátartozói számára gondoskodni óhajt a Nemzeti Színház, Operaház, Magyar Színház vagy Madách Színház előadásainak megtekintéséről, váltson kedvezményes bérletet a *Szakszervezeti Tanács kultúrosztályán keresztül.*

Szörényi Éva és Mészáros Ági Rómában

Laczó István a nápolyi San Carlo Operaházban

Róma, augusztus. *(A Világ alkalmi tudósítójától.)* *Szörényi* Éva és *Mészáros* Ági, a Nemzeti Színház ösztöndíjával tanulmányúton vannak Olaszországban. Római tartózkodásuk alatt a *Magyar Akadémián* előadóest volt, amelyen *igen nagy sikert aratott* a két művésznő. Kijuolt az ünneplésből *Dániel* Ernő zongoraművésznek is. Szörényi Évát elkísérte útjára férje, *Örkényi* István gépészmérnök is, aki az olasz színpadtechnika világítási berendezéseit tanulmányozza.

Laczó István Operaházunk kiváló tenoristája *szerződést írt alá a nápolyi San Carlo színházhoz 12 fellépésre.* Ezt megelőzően *Perugiában* oratórium előadásokon lép fel. Ezekre az előadásokra büszkék lehetünk. A *»Sagra musicale dell'Umbriá«*-hoz történő meghívás nemcsak az ő személyét és művészetét érte, hanem az egész magyarságot, hiszen itt Tullio *Serafin* és más kiváló karmesterek vezényelnek.

„Távoli menyasszony"

Film a bajtársiasságról és a szerelemről

A szovjet emberek nemes érzéseiről, a szovjet népek testvériségéről, bajtársiasságáról és barátságáról, szerelemről és fiatalságról mesél az új szovjet filmvígjáték, amelynek címe: *»A távoli menyasszony«.* Az asztabadi filmstudióban készült.

Robog a Diesel-expressz a végeláthatatlan középázsiai homoksivatagon. Két barát, leszerelt frontkatonák utaznak az egyik fülkében: a turkmen Kerim és Zahar, a doni kozák. Zahar elszundikál és *álmában megjelenik a közelmúlt:* a front mögötti erdőn a hóval borított erdei tiszás a vendégek a távoli napos Turkmeniából, akik ajándékokat hoztak a frontkatonák számára. Gjuzel, a fiatal holhozista lány tüzes paripát ad át Zaharnak. Ezt a lovat bízzák rá otthon, hogy adja át *a legbátrabb lovasnak.*

Igy kezdődik a film és így kezdődik el a fiatal kozák katona és turkmén kolhozista lány tiszta, lángoló szerelme.

A budapesti szovjet filmhét keretében mutatják be.

Földes Imre: „Csak harminc darabot írtam"

A Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete most összeírja szerzőinek munkásságát. Ezzel kapcsolatban elterjedt a híre, hogy a legtöbb darabot Földes Imre írta, aki állítólag száz estét betöltő darab írója »fehéren és feketén«.

Földes Imre ezzel kapcsolatban a következőket írja nekünk:

— Összeszámoltam egész estét betöltő műveim számát. Kiderült, hogy eddig mindössze harmincat írtam. Nyilván az egyfelvonásosokat és kabarétréfákat is hozzácsaphatták. Ebből is csak harminckettő van. Így aztán a többivel a legnagyobb sajnálatomra tartozásban vagyok. Megígérem, hogy éjtnapot összetéve arra fogok törekedni, hogy a még hátralévő néhány év során a hiányzó darabokat megírjam. Egy szatirikus vígjátékon máris dolgozom.

Új Állatkerti Színpad
kedden este 8 órakor
CARMEN
teljes operaházi előadása

Csütörtökön kezdődik az operaházi munka

Az Operaház személyzete csütörtök délelőtt jelentkezik a színházban. Megkezdődnek az új évad előkészületei.

„Korunk hőse!"

Megkezdték Illyés Gyula darabjának próbáit

A *Nemzeti Színház* színpadán megkezdték *Illyés* Gyula szatirikus darabjának próbáit. Címe: *»Korunk hőse«.* A Nemzeti új kamaraszínpadán: a *Magyar Színházban* lesz nyitó ujdonság.

Molière »Fösvény«-ét is próbálják, amelyet új szereposztásban a Nemzeti Színház hoz majd színre.

Hollywoodi filmíró Budapesten

A magyar fővárosban tartózkodik néhány nap óta egy hollywoodi filmíró, Paul *Jerrico,* akinek több filmje aratott már világsikert. A filmíró vasárnap *Balázs* Bélánál tett látogatást.

Belga könyv Bartók Béláról

Zenei lapokban nagy figyelmet szentelnek egy Brüsszelben megjelent *új Bartók-életrajznak.* A könyv szerzője Denijs *Dille,* belga esztétikus. A »Tempo« című angol folyóirat kiemeli, hogy ez a könyv az eddeig megjelent legjobb Bartók biográfia és a legtisztább képet nyujtja a zseniális zeneszerzőről.

Színházi hírek

Sala Sándor, az MDP sajtóosztályának eddigi vezetője lett az Országos Filmhivatal elnöke.

Raskó Magda, az Operaház tagja Salzburgban tartózkodik és hétfőn Svájcba utazik tanulmányútra.

Buday Mária operaénekesnő szerepelt a milánói rádióban.

Károlyi-kert:
SZÉKESFŐVÁROSI ZENEKAR.
Komor: Csajkovszki-est
IV. szimf. Olasz capriccio. Hegedűverseny, Kern István, ma este ½8.

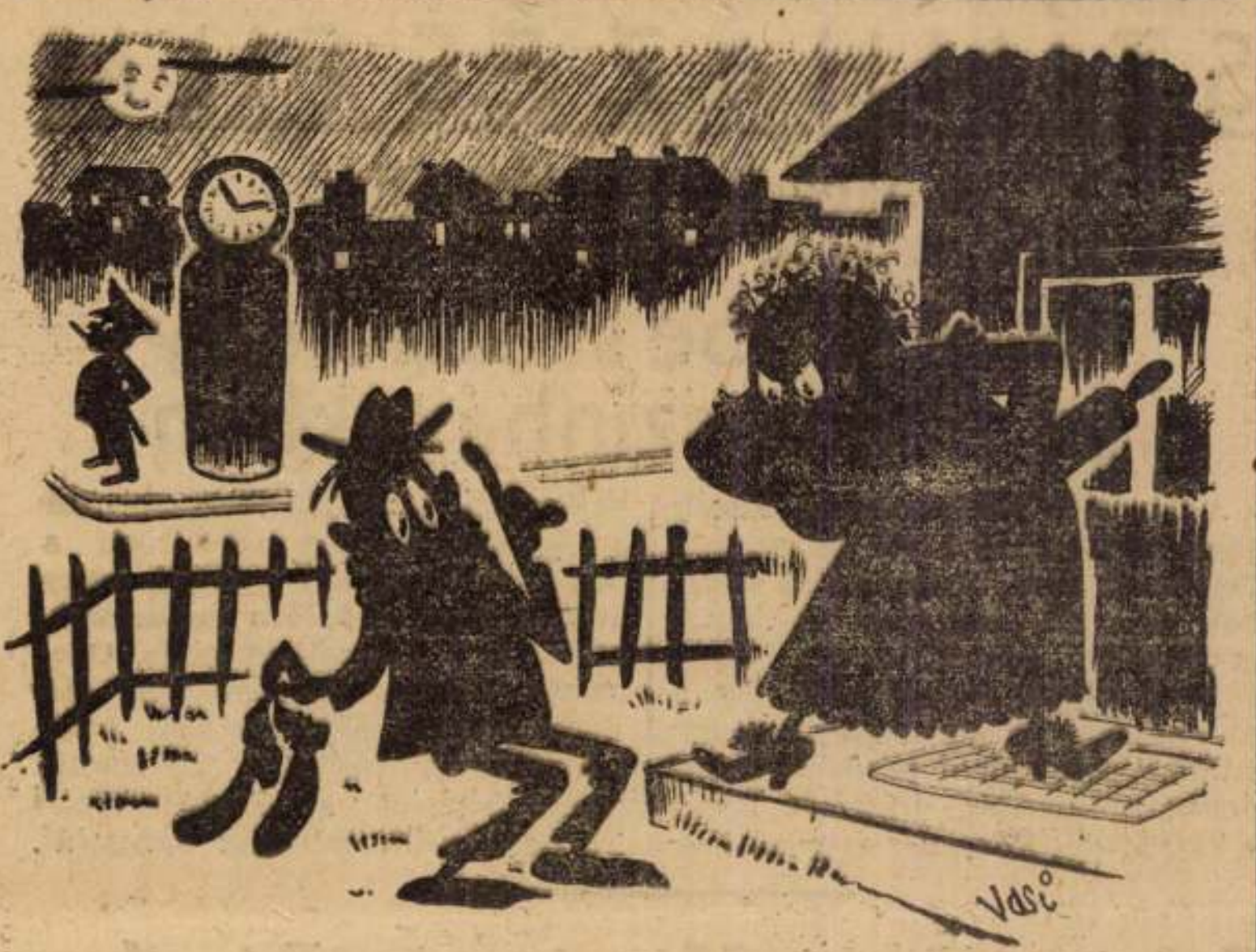

Szót se anyjuk! Csendrendelet van!

Demokratikus zsinatot követelt Mihályfi Ernő a béri evangélikus ünnepségen

Mihályfi Ernő miniszter vasárnap a nógrádmegyei *Bér* községben beszédet mondott abból az alkalomból, hogy átadták az evangélikus egyháznak a kormány ajándékát, az új harangot. Mihályfi Ernő hangoztatta, hogy *vonuljanak vissza az evangélikus egyház reakciós vezetői és üljön össze az új demokratikus zsinat.* Ez a zsinat hivatott arra, hogy megkösse *a megegyezést az állammal az iskolák kérdésében.*

— *Demokratikus zsinatot követelünk!* — mondotta Mihályfi, — *amely megszabja az evangélikus egyház helyét és szerepét az új társadalomban.*

Rendelet a mezőgazdasági ingatlanok haszonbérletéről

A hivatalos lap vasárnapi számában *kormányrendelet* jelent meg *a mezőgazdasági ingatlanok haszonbérletéről.* A rendelet kimondja, hogy a mezőgazdasági haszonbérleteknél előhaszonbérleti jog gyakorlásának van helye abban az esetben, ha a haszonbérleti ingatlan a 25 holdat meghaladja, vagy ha a haszonbérlő jogi személy és ha a mezőgazdasági termeléssel *nem élethivatásszerűen foglalkozó személy által bérelt terület;* a saját ingatlannal együtt az 5 kat. holdat meghaladja. *A jog kiterjed az élő és holt felszerelésre is.* Vasárnaptól számított nyolc napon belül *be kell jelenteni* azokat az ingatlanokat, amelyekre a rendelet értelmében előhaszonbérleti jog gyakorlásának van helye.

Községi *földbérlőbizottságok alakítását* rendeli el a kormányrendelet, amely határoz majd az előhaszonbérleti jogról. Ezt a már megalakult vagy ezután megalakuló *földbérlő szövetkezeteknek* kell felajánlani. Jogosultak elsősorban az élethivatásszerűen földműveléssel foglalkozó családos mezőgazdasági munkások.

MEZŐLAK ÖRÖMÜNNEPE

Ortutay Gyula felavatta az újjáépített állami iskolát

Két iskolát avattak Péren

A *»dolgozók az iskoláért«* mozgalom a felekezeti iskolák államosítása után indult meg. Akkoriban elsőnek a Magyar Állami Ládagyár alkalmazottai ajánlották fel, hogy *újjáépítik a veszprémmegyei Mezőlak község háborúrongálta, elhanyagolt romos iskoláját.* Uj ablakokat, ajtókat és padokat készítettek, a Mezőlakra érkezett falujárók pedig a községbeli lakossággal karöltve kijavították a falakat, rendbehozták az udvart, kimeszelték az újjáépített iskolát. Vasárnap délben valóságos örömünnep keretében adták át a mezőlaki iskolát rendeltetésének. A falu lakossága az avatásra érkező *Ortutay* Gyula kultuszminisztert *diadalkapuval várta.* A ládagyár munkásai nevében Huszár igazgató üdvözölte a minisztert, aki a megjelent ünneplők lelkes tapsa közepette bejelentette, hogy a ládagyár dolgozói nemcsak helyreállították ezt az iskolát, hanem örömmel vállalják, hogy két legjobb tanulóját évente kétszer felruházzák.

Andorka Sándor iskolaigazgató kijelentette, hogy az újjáépített iskolában a demokrácia szeretetére nevelik majd a jövő nemzedéket. *Tóth* Sándor evangélikus lelkész a falubeli három keresztény felekezet egyházközségének nevében köszönte meg a falu és a város dolgozóinak ezt a nemes összefogását. *Nagy* Károly a szülők, *Kövi* Boldizsár a Nemzeti Bizottság nevében mondott köszönetet az iskola újjáépítéséért, majd *Ortutay* kultuszminiszter beszélt. Kijelentette, hogy a magyar demokrácia olyan iskolát akar, amely a nép felszabadítását, gazdasági és kulturális felemelését szolgálja.

Vasárnap avatták fel a »Dolgozók az iskoláért« mozgalom keretében a győri nagyüzemek munkásai által Pér községben újjáépített két iskolát.

12 napos kedvezményes üdülőutazások

a **Magas Tátrába, Karlovy Vary-ba (Karlsbad) Marienska Lázné-ba (Marienbad)**

szeptember 18-tól 29-ig.
Jelentkezés szakszervezeti tagok részére szept. 4
az »IBUSz MUNKASUTAZÁSI OSZTÁLYÁNÁL
(Budapest, V., Akadémia-utca 10. IV. emelet. Tel.: 127—0..),
a vigadói főirodában és az IBUSz összes budapesti, vidéki menetjegyirodáinál.

Hűtlenség, összeesküvés, vesztegetés . . .

A földmívelésügyi minisztérium vádlottainak teljes névsora

A földmívelésügyi minisztériumban leleplezett összeesküvés ügyében a népügyészség elkészítette a vádiratot. Bodonyi Márton, a népügyészség vezetője Gyarmati István népügyésszel kihallgatta a vádlottakat és a tanukat. A 190 oldalas vádirat

hűtlenséget, összeesküvést, népellenes bűncselekményt, vesztegetést, befolyással való üzérkedést, tiltott ajándékozást és okirathamisítást

állapít meg.

A vádlottaknak előreláthatólag kedden kikézbesítik a vádiratot, hogy kellő idejük legyen annak áttanulmányozására. A főtárgyalás időpontjáról még nem döntöttek. Értesülésünk szerint a bűnügyben az Olti Vilmos vezetése alatt működő tanács ítélkezik, míg a vádat Bodonyi Márton, a népügyészség elnöke képviseli.

Öt főtisztviselőt vádol a népügyészség a demokratikus államrend megdöntésére irányuló bűncselekményekkel: Perneczky Béla miniszteri osztályfőnököt, dr. Solti Ernő miniszteri tanácsost, dr. Sibelka-Perleberg Artur miniszteri tanácsost, Ottó Ernő miniszteri osztályfőnököt és Fabinyi Rudolf miniszteri tanácsost.

A második csoport tagjai elősegítették a bűncselekményt.

Dr. Hinfner Kálmán ügyosztályvezető, dr. Liszy Edvárd miniszteri osztályfőnök, dr. Zalányi Andor, Kökényesi Pál miniszteri osztálytanácsos, dr. Kotzián Imre ügyvéd, dr. Végh Zoltán okl. közgazda, Serényi Gusztáv sajtóelőadó, dr. Mészáros Oszkár miniszteri tanácsos, dr. Péterhidy Jenő miniszteri osztálytanácsos, Simányi Richárd, Fejes Béla jószágfelügyelők, Toepler István, a bábolnai ménes igazgatója, Csengeri Tibor jószágigazg., Fáber György szövetkezeti igazgató, Keresztessy Gyula miniszteri tanácsos, Negró Tibor jószágfelügyelő, Schmidt István gazdatiszt, dr. Daniska József miniszteri tanácsos, Visnovszky Sándor igazgató-főmérnök és dr. Hegedűs Gyula miniszteri tanácsos.

A harmadik csoport tagjait hűtlenséggel vádolja

a népügyészség: Kiss Elemér, dr. Gurka Márton, Fabonyi Rudolf és Kiss Ferenc.

A többi vádlott ellen népellenes bűncselekmény, folytatólagosan elkövetett vesztegetés, tiltott ajándékozás, befolyással való üzérkedés és zsarolás bűncselekménye a vád. Martos Gyula, Bárány Sándor, Reviczky György, Rittinger Pál, Galambos Zoltán, dr. Czibere Kálmán, Váraljay Béla, dr. Kendy Elemér, dr. Tóth Kálmán, dr. Draskóczy Géza, Pálya József, dr. Téglássy Lajos, Generál Miklós, Poór Mihály, Rétay Antal, Lónyai László, Uray Sándor, Tesszelszky László, Jancsó Barna, Szentgálly Géza, Ramsey Győző, Bán Dezső, Klinger Pál, Pallay Lajos, Orkényi József, Várhidy Viktor, Lázár Imre, dr. Beszedits István, Morva László, Mártonffy Miklós, Takács Vilmos, Zámbó Tibor, dr. Kotzián Emil, dr. Bathó János, Sipos József, Szabó József, Merschich Imre, dr. Balogh Vilmos, dr. Némethy Béla, Bernát Endre, Kelényi Ákos, Mócsi Béla, dr. Kubinyi Tibor, Vörösvári László, Weisz Sámuel a csoport tagjai. Befolyással való üzérkedés vétségével vádolják: Pásztori Pált és dr. Zámbó Ernőnét, zsarolás bűntettével Mahovics Józsefet, tiltott ajándékozás vétségével: Maróti-Müller Károlyt.

Maróti-Müller Károlyt ezenkívül közokirathamisítással is vádolják. Kapitány Mária, Undi Mária, özv. Varga Istvánné, Ferenczi István, Pálos Irén, Buga Mihály és Czeisler László, tiltott ajándékozás vétsége miatt szerepelnek a bűnügyben.

Szabályozták a kenyér- és lisztgazdálkodást

A földművelésügyi miniszter rendelete alapján Budapest és környékének a központi ellátásba vont üzemek hatósági lisztellátását az OKH utasításai szerint a Malomipari és Takarmányközpont Rt., a törvényhatóságok hatósági lisztellátását pedig ugyane szerv megbízása alapján a MOSzK kirendeltségei végzik el. Sütőiparos kenyeret csak erre a célra kiutalt lisztből állíthat elő és a kenyér készítéséhez burgonyát az OKH engedélyével használhat fel. Olyan sütőipari termékeket, amelyeknek tésztája korlátozás alá nem eső őrleményből készült, szabadon készíthetnek, de ezekhez búzából rozsból, kétszeresből vagy árpából származó lisztet csak kötőanyagként és legfeljebb 20 százalékban használhatnak fel. A vendéglátóipari és édesipari üzemek kalácsot, kuglófot, briósféléket, behajtott túróssüteményeket, élesztővel kelesztett bármilyen tésztát, pogácsaféléket, vagy ezek tésztájából készült másformájú süteményeket, pozsonyi diós- és mákoskiflit csak az OKH engedélye alapján állíthatnak elő és kötőanyagként búzából, rozsból, kétszeresből vagy árpából származó lisztet legfeljebb 30 százalékban használhatnak fel.

Denevér az Állatkertben

Klemperer Strauss Denevérjét vezényelte és rendezte az Állatkertben. A kétméteres főzeneigazgató Johann Strauss apostol és a valcer szerelmese. Csodálatos meggyőződéssel és az átérzés hallatlan intenzitásával szólaltatja meg a keringőmelódiák pezsgőmámorát és hirdeti a második felvonás végén a valcer apoteozisát.

Klemperer háromszor átírta az állatkerti betéthangverseny műsorát. Hogy azonban a valcer a gyengéje, azt bizonyította azzal, hogy a saját valcerének minden alkalommal megkegyelmezett. Az elegáns, könnyed szerzemény ezt a címet viselhetné: Hódolat Kálmán Imre előtt. (Bár mint szellemi ős szóba jön a Víg özvegy szerzője is.)

A balett kimaradt. Klemperer ugyanis teljes terjedelmében elő akarta adatni a Kék Duna keringőt. Szép is lett volna ez, a második felvonás hatásos színpadi keretében a széltől borzolt fák előtt, abban a hangulatos keretben, amit a természet és a festett díszlet szövetkezése nyujtott. De mivel a Kék Duna öt számból áll, a táncosok ezt nem bírják erővel. Az operában ugyancsak hagyományosan csak hármat játszanak. Klemperer viszont nem végez félmunkát.

A betéthangversenyből kiemeljük a szólistaként öt éve nem hallott Janosim Ferenc hegedűművész, kvartett-primárius és hangversenymester széptónusú, érzelmes Csajkovszkij-játékát.

Mesteri volt a Mendelssohn Szentivánéji álom Scherzója. Ennél finomabb és sejtelmesebb játék alig képzelhető el. Különösen jól hatott a susogó fák között. Közben az augusztusi égről lehullott egy csillag.

Derék művészeink a rögtönzések pergőtüzét zúdították ránk. A Szilvássy—Rösler-kettős az első felvonásban ezt énekelte: »Ki fogja most meghajdíni a marhahúslevest . . .« Hiába, nyár van és nem vagyunk kőszínházban. Általában friss hangulatú, tehetségesen vidám, mulatságos és színvonalas nyári előadás volt. A főszereplők közül *Szilvássy* Margitot, *Gencsy* Sári, *Rösler* Endre, *Fehér* Pál, *Máleczky* Oszkár és *Kishegyi* Árpád említhető meg. *Fekete* Pál ragyogóan ötletes komédiázása a részeges Frosch szerepében az előadás fénypontja.

Somogyi Vilmos

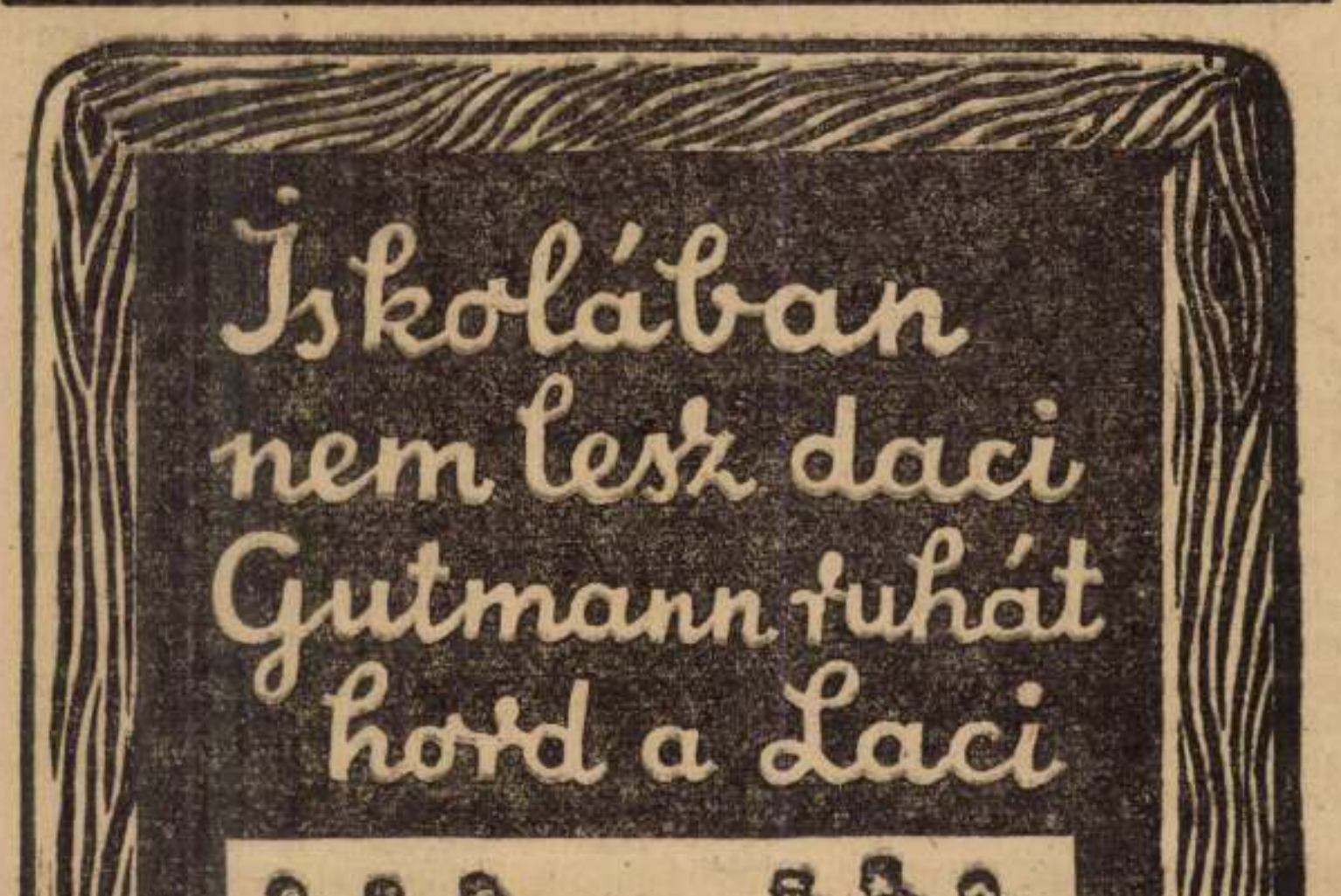

Diákruha 6. sz. . . 198.—
Lódenkabát 3. sz. 198.—
Tiroli nadrág 3. sz. 39.80
Cloth tornanadrág 12.80

Gutmann-sarok
Budapest, VII., Rákóczi-út 12

Antenna. 1943. 52. 14.

Megindul a magyar

szines rajzfilmgyártás egész Európa számára

A karácsonyi filmbemutatók szenzációja egy kicsi film, szakkörök és közönség egyaránt sokat mesél máris róla. Nem csoda. Megjelent a magyar filmpiacon az első igazán versenyképes magyar színes rajzfilm!

Az alakok már nem rezzennek meg, nem ugrálnak, a színek kellemesen természetesek. Mindegy, hogy miről szól ez a kis film és mik az alakjai. Hogy a portás, meg az ő végtelen hosszúságú dakszlikutyája hogyan szenvednek a rosszakarati csengő aljas okvetlenkedései miatt! Bár a figurák igen ötletesek és egyénien rajzoltak.

Még nagyobb lett a meglepetésünk, amikor a rajzfilm megalkotóinak a nevét is megtudtuk. Mecseky Rudolf? De hiszen ő az egyik Pécsi öregdiák! És Vasi? Az ismert magyar rajzoló?

Mecseky Rudolfot betegsége ágyhoz köti, így sikerült otthon találnunk. Amit kicsi rajzfilmjükben láttunk, az bizonyossá tette előttünk, hogy a dolog nem marad ennyiben, itt más valaminek is kell a háttérben lennie. Jóval nagyobb tervnek, előkészületnek! Mióta az európai filmpiacról hiányzanak Walt Disney rajzfilmjei, tulajdonképpen csak azóta érezi a közönség, mit jelentettek neki ezek a tarka és bűbájos film-mesék! A filmraktárak ócskaságai közül is szívesen elővarázsolnák most a Disney-filmek ezerszer lejátszott darabkáit is.

Mecseky Rudolf egy pillanatra sem tagad.

— Igen, arról van szó, hogy megindítjuk Vasival a magyar színes rajzfilmgyártást. Én írom a meséket, ő rajzolja munkatársaival a rajzokat hozzá. Már ki is válogattuk a munkatársait. Hatalmas laboratórium kell majd hozzá, ahol úgy a kisebb, mint az egész estét kitöltő rajzfilmek is elkészülhetnek.

Emlékszünk rá, a magyar filmgyárak azért húzódoztak már régebben is a rajzfilmelőállítástól, mert az amerikai eljárások ismerete nélkül képtelenek voltak versenyképes rajzfilmeket kihozni. A német kísérletek sem sikerültek. Elmondjuk aggodalmainkat, de Mecseky csak int és nevet.

— Ezeken már túlvagyunk. A mi eljárásunk legalább olyan jó, mint az amerikaiaké, de én remélem: jobb! Minden rajzfilmünk színes lesz és olyan, hogy nyitva találja maga előtt az egész nemzetközi filmpiacot. A szereplőink állatok, növények, tárgyak, akik nem beszélik a világ egyetlen nyelvét sem.

— Némafilmek lesznek?

— Dehogy. De mindenki, hogy úgy mondjam: a maga nyelvén beszél majd és úgy is énekel. A madár csicseregve kérdez és felel, a kutya morog és ugat, a tücsök cirpel, de úgy, hogy a helyzetből kifolyólag mindenki tudni fogja, miről van szó köztük? Az eláfestő muzsika természetesen el nem hagyható, így egész műsort kitöltő nagy filmek mehetnek egyetlen emberi hang nélkül. Vasi szerintem nagyon szerencsés kézzel találja el az állatok, tárgyak, növények jellemző vonásait és megszemélyesítésüket, nagy és örvendetes meglepetést várunk.

— Kinek az ötlete volt a dolog?

— A kettőnké, együtt tárgyaltunk, dolgoztunk rajta a megvalósításig. Óriás tőke kellett hozzá, hiszen egy estét kitöltő rajzfilm drágább, mint a sztárokat szerepeltető rendes magyar film. Ez átlagban most is megy háromszázötvenezer pengős költséggel, a rajzfilm meg négyszázötvenezer pengőbe, vagy egy félmillióba kerül.

— Behozza, — vigasztaltuk. — Kapkodni fog utána.

— Mi is azt hisszük. Jellegzetes, magyar rajzfilmet akarunk megteremteni, még az állatokat is magyarosan stilizáljuk és a meséink egészen elütnek a germán-angolszász mesevilágtól, mert ősi dolgok lesznek. Új állatalakjainkat is legszívesebben a magyar fauna tipikus furcsa alakjaiból szedjük. Például szeretnék állandó, kedves alaknak egy — hörcsögöt!

— Hörcsögöt?

— Azt. Ezt a kedves, mindig mérges, vitéz és gyüjtögető kis állatot. Megláthatják, mindenki megszereti az első pillanatra. És tele vagyunk még más tervekkel, természetesen azonban ezekről még nem szívesen beszélnék. Nagy meglepetés lesz, hogy a magyar állatvilág és mesevilág állatai mennyivel jellemzőbbek és kedvesebbek tudnak lenni, mint az eddig látottak. Ezek primitívek egy kicsit és fantáziátlanok a mi meséink állataihoz képest. Tudjuk, hogy ez nagyon hiányzott a magyar film egyre szélesedő skálájából. De — igazán — sok kellett hozzá!

A magyar rádió hallgatói bizonyára nagy érdeklődéssel várják, mikor csendül föl a készülékeikben az első, egész estét betöltő színmagyar rajzfilm muzsikája és hangriportja, Hörcsög uram berzenkedő morgásával és hosszú fogának csattogtatásával.

Rádióadó-készülékre

alakítja

régi **telefonhirmondó** erősítőjét.

Bolás IV. Prohászka Ottokár utca 4/6.

1000 P.-t jövedelmez

havonta az angóratenyésztés. Válaszbélyegért tájékoztatót küld **Tuma Zoltán** angóratenyészete **Pécel.**

BIBÓ LAJOS

harminc éves írói jubileuma

Bibó Lajos az a „magyar író", aki minden megnyilvánulásában együtt ég nemcsak a magyarság örök harcával, népi problémáival, hanem mindazzal a küzdelemmel is, ami az életért, a szerelemért folyik. Kiszakadt az Alföldből, de érette és küzdő népéért él tovább is írásaiban, színpadi szereplőinek száján.

Harminc éve alkot Bibó Lajos. Harminc éve folytat céltudatos, diadalmas harcot úton a halhatatlanság felé. Művészi meggyőződése ellen soha meg nem alkudott, nem csábította az ellobbanó, könnyű népszerűség, mégis megismerték az ország minden rétegében, szeretik, megbecsülik minden írását. Írói jubileumának ünnepségein együtt örült minden magyar olvasó. Érdeklődéssel, szeretettel várta azt huszonnégy kötetes gyüjteményes kiadást, amely a nagy magyar író munkásságának legszebb, legértékesebb eredményeit tartalmazza.

Az ünnepi gyüjtemény első, hatkötetes sorozata most megjelent. A „Meg kell a szívnek hasadni" két kötete, az „Utolsó kaland", a „Halovány virág", a „Nincs irgalom", a „Halott szerető" felölelik Bibó Lajos csaknem minden tárgykörét. A művészregény, a föld gyermekének históriája, a serdülőkor keserves problémái, egy házasság, két csodálatos nő története, az elmúlt világháború előtti hónapok derüje él és lélekzik ebben a hat kötetben. A mondanivalók változatossága, a tárgykörök nagy gazdagsága páratlan. Ha a föld népéről ír Bibó Lajos, vagy a város kifinomultabb, de compultabb ösztönü lakóiról, mindig a lélek legmélyére hatol. Onnan vetíti ki az örök emberit, megmutatja az élet derüs oldalát és törvényeinek mindenek felett uralkodó erejét.

Lírája a legdrámaibb írásokban is felzeng, mint egy viharok felett uralkodó, elrejtett csodálatos hangszer zenéje. Törékeny, átszellemült nőalakjaiban épen olyan igaz és eleven az élet, mint akár a tanyai parasztfiú erőteljes, küzdő alakjában, vagy a vidéki helyőrség önkénteseinek színes, derüs ábrázolásában.

Bibó Lajos müvei kincsek az értéket kereső olvasó számára, mert a magyarság igazi szellemét képviselik. Feltárják az emberi élet szenvedéseit, a népi sors keserveit, megmutatják a szerelem mindenható szépségeit, a bölcs mosolyt és az emberi szív vérét, mindezt mesteri meseszövéssel, a magyar nyelv kezelésének szépséges művészetével egy magasabbrendü világszemléleten át.

T. K.

Operett filmen, vagy:

filmdarab operettszínpadon a rádió legközelebbi újdonsága?

Alig pár napja, hogy a Királynő Csókja című nagyoperett az előreláthatóan nagy sikert aratta a Fővárosi Operettszínház színpadán, máris megindultak a tárgyalások az ötletes és szépmuzsikájú darab rádió-közvetítésére.

A Királynő csókja nagyon gyorsan indult el az európai sikerek felé is. Német filmvállalat szerezte meg a filmeztetési jogát, a Balkánra pedig még az első próbák után lekötötték magát az operettet. Annál nagyobb volt a meglepetés, amikor kipattant, — hogy a nagy színházi siker tulajdonképpen — filmdarab volt, illetőleg: film-vázlat. Csak a színházi szakértők vették benne észre a nagy színpadi lehetőségeket is, így került sor a színpadi előadására, — mielőtt még filmmé dolgozhatták volna.

Mint szerzők: Radványi Géza és Orbók Attila, sok, nagysikerű színjáték szerzője, ezeket mondta el kérdésünkre:

— Radványi Géza vázlata már forgatókönyvnek is beillett, olyan teljes volt és olyan kidolgozott. A dolog nagyon megtetszett nekem, így örömmel vállaltam a társszerzőséget. Őszintén szólva, a filmszüzsé átformálása nem valami sok munkát adott. Egyáltalán nem fárasztott, nagy szórakozásomra szolgált a munka vele.

— Nincs egy harmadik társszerző is? Egy — idegen?

— No, ez túlzás. De az ötlet idegen. A fordulatos és ötletes szüzsé ma időszerű is, — az idegen földön, emigrációban élő királyi párról. Némi szatirikus él is belecsúszik természetesen a szerelmi játékokkal fűszerezett történet sorába, a gyors „rendszerváltozás" furcsaságai is, könnyű, csúfolódó mókák.

— Elégedettek a szerzők a szereposztással?

— Természetesen. A színház páratlan bőkezűséggel hozta színre a darabunkat. És a szereplők? Karádi Katalin, Csikós Rózsi, Somogyi Nusi, Hajmássy Miklós, Latabár Kálmán, id. Latabár, Földényi László, meg Veszelyn kívül Iványi Zoltán, az új bonvivánt! Ez valósággal sztár-parádé. A sikerben nagy része van Tihanyi Vilmosnak, aki nagy kedvvel rendezte a darabot és olyan fáradhatatlan energiával, hogy ugyancsak megbámultuk. Különben is őt tartom az operettrendezés legkitűnőbb magyar mesterének.

— A muzsika?

— Nemcsak a közönségnek tetszik, nekünk is, a szerzőknek. Fényes Szabolcsról tudtuk, hogy a kabátujjából rázza ki a slágerokat, de nagyon meglepett stílusos, fejedelmi csillogású zenéjével! A mámorító melódiák közé igen ötletes és a méltósággal teljes muzsikát hozott, hogy teljesen a régi nagyoperettekre emlékeztet hatásában.

— Ugyancsak sok vita előzte meg a női főszereplőt, — emlékeztettük. — Ki vált a választásuk? Sok más nevet is hallottunk...

— Igen, nagyon válogattunk. Lehetett, kitűnő erők jöhettek számításba. De Karádi Katalin már a mozgásával, külsőségével is legjobban megfelelt. Lám, most végre csakugyan az egyéniségéhez illő színpadi szerepet kapott. Véleményem szerint eddig — bizonyos filmsikerek alapján — félreismerték az egyéniségét. Talán nem tévedek, ha azt mondom: egy új Karádit fedezett fel ebben a szerepében a színházi közönség!

Csodálkoznak népszerűtlenségükön a rádió dzsezz-zenekarai

A magyar rádióhallgatók táborában régóta folyik a háborúskodás a dzsezzmuzsika kérdésében. A táncoló fiatalság nagyrésze, de korosztályra való különbség nélkül a nagyobb városok lakossága szívesen hallgatja a dzsezzzenét, azonban kétségtelen, hogy éppen a dzsezznek vannak a leghevesebb gyűlölői. Még hevesebben tiltakoznak ellene, mint az operák és a nehézmuzsika ellen!

Mi lehet ennek az oka?

Ahogy végigvizsgáljuk a dzsezz ellen tiltakozó levelek tízezreit, érdekes dolog ötlik a szemünkbe. Egy dühös, szabadkai levél például így szól:

— Követeljük a dzsezz teljes eltörlését a rádióból! Magyar fülnek nem való ez a fülsértő macskanyávogás! Az ember szégyenkezik otthon, amikor már szabadna hallgatnia a magyar rádiót, Budapestet és mégis legtöbbször kénytelen elfordítania a készülékét — Belgrádra és annak a muzsikáját hallgatnia a budapesti dzsezz miatt!

Hát ez elég furcsa levél. Ugyanis Belgrád könnyű zenét közvetít, az igaz, de ennek a könnyű muzsikának jóval nagyobb százaléka dzsezz, mint Budapesté! A tiltakozó tehát szívesen hallgatja Belgrád dzsezz-zenéjét, csak Budapestét nem!

Más levél még sajátságosabb:

— Hagyják végre abba a vad néger muzsikát, a dzsezzt! Inkább adjanak tangókat, finom és kellemes cariocákat! Kinek kell a dzsezz? A magyar fül irtózik tőle.

Újabb meglepetés. Hiszen a tangókat, cariocákat dzsezz-zenekarok játsszák, még pedig ugyancsak egzotikus hangszerekkel!

A levelek, levelezőlapok gondos átnézése után kiderül, mi a baj?

A melodikus dzsezz-számokat éppúgy hajlandó elfogadni és élvezni a hallgatóság, mint bármely más zenét, csak a hangszerekkel való visszaélésnek nem barátja. A nyávogtató, sipítozó, melodiátlan brummogást, nyüszítést borzadva hallgatja és ez igazán érthető is. Ezek ellen harcol és tiltakozik kézzellábbal! Belgrád dzsezz-műsorán észre sem veszik, hogy: dzsezz, mert dallamos — ott nagyon vigyáznak erre.

A budapesti dzsezz-zenekarok legtöbbször csak arra ügyelnek, hogy jó táncszám legyen, amit előadnak, kiverje az ütemet. Így aztán sűrűn kerülnek a műsorukba egészen kakofonikus, rosszhangzású és ellenszenves dzsezz-táncszámok. A másik nagy hibájuk, hogy rendkívül egyhangúak. Az egymásból lopott ütemű slowfoxok egymást érik a műsorukon. Ezt a táncoló nem veszik észre, de a fülnek bizony elég keserves. A szaxofonnal és a dobokkal való visszaélések főleg a fordarabokban böszítik fel a hallgatókat, bár lassanként enyhült itt a helyzet.

Maguk, a rádióban szereplő dzsezzzenekarok szörnyen csodálkoznak népszerűtlenségükön. Egészen mázhoz szoktak a muzsikáló helyeiken! De ott mindenki táncol a zenéjükre és csak a táncütemmel, meg a párjával törődik. A rádió mikrofonján keresztül azonban százezer nem táncoló hallgatja őket!

— Bennünket épp úgy ostromolnak autogrammért, mint a legkedveltebb sztárokat — vonogatják a vállukat a dzsezz-együttesek vezető dirigensei. — Leveleket kapunk, gratulálnak a muzsikánkhoz. Tessék megnézni, egynapi postánk!

Rengeteg levél, az tény. És ha nem kellene a dzsezz-muzsika, csakugyan nem fizetnék az együtteseknek a tekintélyes nagyságú honoráriumokat!

Sok levelünk arra hivatkozik, hogy a német, sőt az olasz rádiókban már régen nincsen az „undorító néger-dzsezz". Hát ez is tévedés. A német és olasz rádiók is adnak dzsezz-muzsikát. Minél jobb, amelyik tánczenét közvetít. Csak éppen: jobban válogat, mint a magyar rádió.

A megoldás tehát igen egyszerű lesz a jövőre nézve: vizsgálja át a rádió a közvetítésre kerülő dzsezz-együttesek műsorát!

Uj gyári rádiókat

telepes és hálózati kivitelben,

alkatrészeket

elsőrendű minőségben, dús raktárról azonnal szállít a belváros legrégibb keresztény szaküzlete Dr. Horváth Demő utóda

NAGY KÁLMÁN

CSERE! IV., Múzeum-körút 11. JAVITAS!

Jobbra hajts!

Éppen akkor jártam Bécsben és Grácban, amikor ott a baloldali közlekedésről áttértek a jobboldalira, néhány héttel az Anschluss után.

Az esemény számomra nem volt túlságosan érdekes. Nem éreztem benne a változást, vendég voltam itt, átfutó idegen, s a vendég nem szokta észrevenni, ha új huzatot kap az ülőgarnitúra, vagy átrendezik a szobát a házban, ahová ritkán jár.

Kicsit túlzottnak találtam hát a lázat, amivel ez a két város a változást fogadta. Lakói izgatottak voltak és kíváncsiskodók, az utcakereszteződéseken SS- és SA-legények két-háromféle nyomtatványt osztogattak a járókelők között, mint megtudtam, az új közlekedési rend szigorú kiskátéját. Nyilak és táblák mutatták lépten-nyomon az irányt, a lakosság szájába rágták az új rendet, gyerekes bőbeszédűséggel, mint egy elemista beszéd- és értelemgyakorlaton, amikor a jobbot és a balt tanítják. Az emberek mégis tanácstalanul ténferegtek az utcán, láthatóan nem ismerték ki magukat a saját városukban, ott, ahol én, az idegen, két perc alatt kitűnően tudtam tájékozódni.

A városok dúltak voltak és morcosak, mint aki nem aludta ki magát. Mondom, nem értettem furcsa izgalmukat.

Most, három és fél év multán, megértem. Most, hogy jártam a városban, az én városomban, amely tegnap reggeltől szintén másként közlekedik, mint eddig.

Villamosai az utcák jobboldalán jönnek szembe, igen, ez a döntő változás. A villamos, amely eddig helyhez volt kötve. Tudtam róla, hogy a Csillag-patika előtt kell felszállnom rá, ha a hidhoz akarok jutni s az Emke előtt, ha a Keletihez, az Abbázia előtt, ha a Nyugatihoz s egy drogéria előtt, ha a Boráros-térre. Behunyt szemmel is tudtam ezt, a véremben volt, reflexszerűen. Most újra tanulhatom elölről s bizonyos, hogy az életben már soha többé nem fogom úgy tudni, mint eddig. Igazán szóra sem érdemes tulajdonképpen, de azért kár. Az ember mindig sajnálja, ha kénytelen elfelejteni valamit, amit már tudott és megszokott.

Még aztán kár az emlékekért is, amelyeket az új közlekedési rend most összekúszál. Ott, azon a megállóhelyen volt életemben először randevúm. Hóvirág volt a kezemben, — mert az a szerelem is koratavasszal kezdődött, szokás szerint — és mérhetetlen izgalom a szivemben. Azóta sem éreztem ilyet. Most áthelyezték a megállóhelyet s így át kellene helyeznem az első szép találkozásom emlékét is. A múlttal azonban oly nehéz hurcolkodni! Nem is lehet. A sarok meghalt s vele a fiatalság egy része. Kár érte. Amott meg, azon a megállóhelyen vártam mindig a villamost, amikor iskolába mentem. Sokszor álmos voltam, emlékszem rá, rossz emlék volt, mégis sajnálom, hiszen hozzám tartozott. A múlt megsérül és használhatatlanná válik, ha megbolygatják, mint egy váza, költözködéskor.

Ahogy így nézem, nemcsak künn kell megtanulnom az új közlekedési rendet, hanem belül is, mélyen magamban és a multban s ez a nehezebb. Ezért értem már, miért voltak olyan dúltak és mogorvák, miért voltak olyan izgatottak a bécsiek, meg a gráciak, sorstársaim az időben, három és fél évvel ezelőtt, amikor találkoztunk. Megváltozott körülöttük is a városuk, mint most az enyém s ami a döntőbb, megváltozott a képük róla, amelyet pedig már betéve tudtak, mint a Miatyánkot.

Nézem én is a várost, tanácstalanul és kicsit megzavarva s fáj a szívem. Kár érte és kár értem, hogy így megváltoztunk. Öregszünk, pajtás, Budapest, múlnak a közös emlékeink! Változik az arcod s az enyém is, bizony.

Nem baj. Megszokjuk ezt is. Ez a praktikusabb rend, nyilván. Holnapra, holnaputánra tudni fogom, tudni fogjuk mindannyian, hol kell fölszállni a villamosra, tudni fogják, akiknek autójuk van, hol kell parkírozni. Egy hét mulva a kutyának sem kellenek majd a nyilak, meg a táblák, amelyek az irányt mutatják, ahogyan nem kellett Bécsben sem és Grácban egy hét után. Megszokjuk.

De azért mégis jó volt tegnap délben megállni a Dunaparton az őszben s nézni a folyót, amely fölött a város most új irányban halad. Nézni a vizet, amely tegnap is, ma is a Margitsziget felől folyt hatalmas nyugalommal, a Lánchíd felé, Északról Délnek s így fog folyni akkor is, amikor nekünk már rég elállt a szavunk. Úgy jöttem el a partjáról, olyan vén bölcsességgel, mintha a Természet maga itatott volna meg, tengeréből, az örökkévalóság vizeivel.

Mátrai-Betegh Béla

BUDAPEST ÉS A JOBBOLDAL

Képes beszámoló a nagy változásról

Irta és rajzolta: HORTOBÁGYI — VASI

Vasárnap hajnalra beköszöntött Budapestre a jobboldali közlekedés. Mi sem természetesebb, minthogy közvetlenül 3 óra után *Vasi* mesterrel együtt nagyszabású kirándulásra indultunk, az *„ismeretlen Budapesten“*... Jómagam nagyon vigyáztam arra, hogy lehetőleg *jobblábbal* lépjek le az ágyról s amikor kimegyek a kapun, akkor se a ballábam okvetetlenkedjék elől. Sikeresen megoldottam ezt a két feladatot, mint a jobboldali közlekedés első lépéseit, de közben szomorúan gondoltam azokra, akik — *két-ballábasok*...

Egyszóval, álmosan csatangoltunk a sötét pesti éjszakában és irigykedve beszéltünk azokról, akik alszanak és éppen most fordulnak a fal felé, bal oldalról a jobboldalra...

A villamosmegállóknál mindenütt díszes ünnepségek zajlottak e. Működtek a Beszkárt *„telepelző“, „tépő“* és *„pappendekli-szaggató“* osztagai.

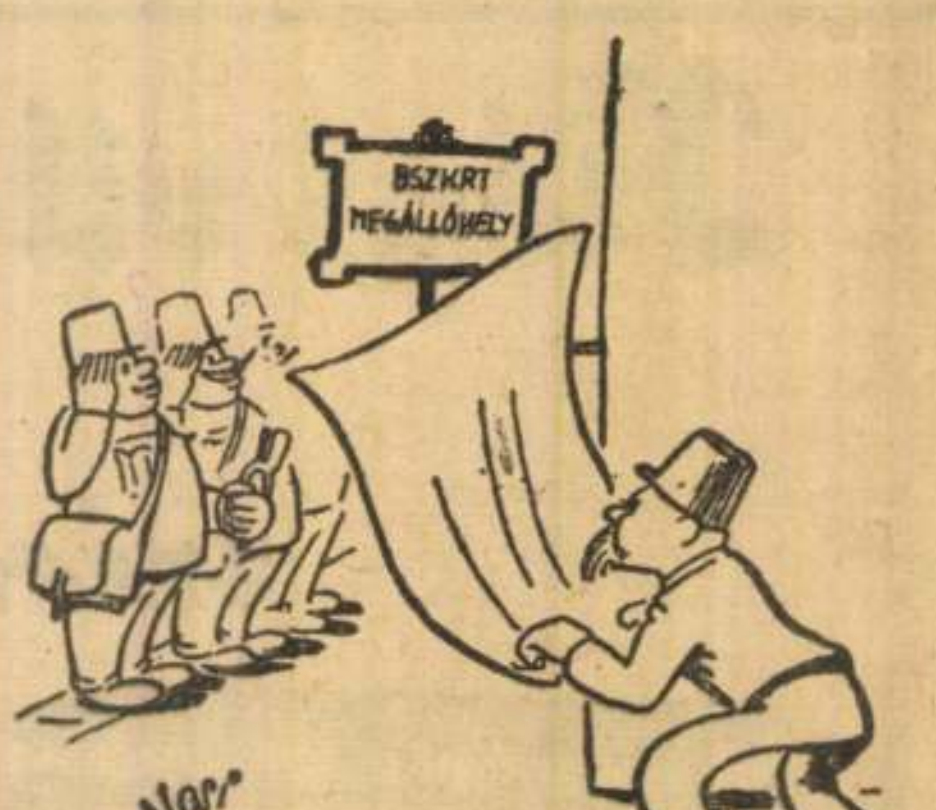

Ránéztem az órámra. Szorgalmasan ketyegett s a mutatók tovább forogtak, nyugodtan, *balról-jobbra*...

— Nézd csak, — mutattam Vasinak egy lumpra — nagy zavarban lehet az öreg... Most jött ki a korcsmából, hazafelé tartott, azután megzavarta a gondolat, hogy neki *„jobboldalon“* kéne hazajutni... Látod, leegyszerűsíti a dolgot, *visszafordul*, akkor a bal egyszeribe *jobb* lesz, s ahogy hallom visszajuthat a *korcsmába*, ahol *„jobb, mint otthon“*...

Lassan-lassan megvirradt. Egy rikkancs a kezünkbe nyomta a nyilasok hajnali lapját. Ennek első oldalán, legalul olvashattuk, hogy „Minden öntudatos magyar mától kezdve — jobbra tart!“ *Jó-jó, csak próbáljon ne jobbra tartani, hanem balra!?*

A kirándulók és más koránkelők szédelegtek az utcán. Mindenki hangosan okoskodott:

— Hogy is, ha most az út *egyik* oldalról átmegyek a *másikra*, akkor tulajdonképpen a *baloldalról* átmentem a *jobboldalra*, ami a régi rendszer szerint *nem más*, mintha a *jobboldalról* átjönnék a *baloldalra*, amiből nyilvánvaló, hogy én most a *jobboldalon* vagyok...

Ez elég egyszerű, *férfiokoskodás*. A nőkkel már sokkal komplikáltabb események következhetnek be. Mert: eddig a villamoskalauzok azért panaszkodtak, hogy a nők nem tudtak helyesen, tehát a *menetirány* felé lelépni a villamosokról. Mindig visszafelé ugrottak le, ezért estek el.

Most, hogy a villamosok *„visszafelé“* mennek, azt hiszik, hogy a nők előre fognak leugrani? A, dehogy:

Egyik közlekedésügyi szakember a rádióban előadást tartott a jobboldali közlekedésről. Hangoztatta, hogy addig nem szokható meg a jobboldali közlekedés, amíg *„nem megy át teljesen a vérünkbe...“* Vasi ezt a problémát a *lovaknál* így oldaná meg:

És ha már az állatoknál tartunk, állapítsuk meg gyorsan, hogy a sok plakát és reklám után ezentúl már *csak a szamár nem tudja*, hogy melyik a jobb és melyik a bal...

A további okoskodások során rájöttünk arra, hogy a fővárosban *a földalattit nem érdekli* a jobboldali közlekedés. A *sikló* sem sokat törődik az új renddel. Ezentúl is szaporán megy fel és le, *hol a jobb, hol pedig a baloldalon*...

A továbbiakban még felmerülhetnek egyéb kérdések is. Például, mi lesz *a műjégen*, a köröket ezentúl visszafelé fogják futni?

Hát az öreg *Duna*... Hogy igazodik majd az új rendhez? Mert ugyebár, van egy jobbpart és egy balpart... Nem, itt felesleges minden ügyeskedés és töprengés. *A Duna sohasem fog visszafelé folyni!*

És még egy közérdekű intézkedésre van szükség. A bankokban a mai napig a folyószámla osztályon úgy volt, hogy a nagy könyvekben *jobb* oldalon volt a *„Követel“*, — *bal* oldalon pedig a *„Tartozik“*... Na már most... Többek érdekében itt is mielőbb át kellene térni az új rendszerre, ami egyszerű: ami a bal oldalon volt, *írják át szépen a jobboldalra*...

Végül pedig itt van a legújabb, hamisítatlan pesti vicc:

— Tudod-e, hogy ezentúl nem lesz több baleset??

— ????

— *Csak jobb-eset!*

RÁDIÓ

1941 NOVEMBER 10, HÉTFŐ

15.30: Székesfővárosi Tűzoltózenekar. — **16.15:** A napoleoni háborúk magyar hadimestersége. Markó Árpád nyugállományú ezredes hadtörténelmi előadása. — **16.45:** Időjelzés, hírek. — **17:** Hírek szlovák és ruszin nyelven. — **17.15:** A magyar leánylevente-intézmény. Zsigmond Judit testnevelési főelőadó előadása. — **17.30:** Melles Béla-zenekar. — Közben **17.50:** A takarékos építés mai kérdései. Müller Pál dr. iparügyi miniszteri osztálytanácsos előadása. — **18.30:** Székely mívesmesterek. Hangképek Korondról. Hangfelvétel. — **19:** Hírek magyar, német és román nyelven. — **19.20:** Esik eső, nagy a sár. Dóry József magyar nótákat énekel, cigányzenekísérettel. — **20:** A szeretet hullámhosszán. Üzenet a Magyar Vöröskereszt második honvéd kívánsághangversenyéről. Salacz Tibor előadása. Hangfelvétel. — **20.10:** Bolgár hangverseny. Vezényel Bojan Ikonowov, a magyar—bolgár művészcsere keretében. — A szünetben kb. **20.50:** Mi bolgárok Budapesten. Konstantin Fortunov bolgárnyelvű beszámolója. Hangfelvétel. — **21.40:** Hírek. — **22.10:** Szórakoztató hanglemezek. — **23:** Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. — **23.30:** Kalmár Tibor tánczenekara játszik. — **24:** Hírek.

MIEFHOF SZINHÁZJEGYIRODA RÁKÓCZI-ÚT 51. TFL. 132—132

1941 NOVEMBER 11, KEDD

6.40: Ébresztő. Torna. — **7:** Hírek. Közlemények. Étrend. Hanglemezek. — **10:** Hírek. — **10.20:** Régi pesti alakok: Bernát Gazsi, a tréfamester. Felolvasás. — **10.45:** Divattudósítás. — **11.10:** Nemzetközi vízjelzőszolgálat. — **12:** Harangszó. Fohász. Himnusz. — **12.10:** Cigányzene. — **12.40:** Hírek. — **12.50:** A kassai rádió műsorából: Gróf Teleki Pál kassai emléktáblájának leleplezése. Emlékbeszédet mond Pohl Sándor dr. polgármester. — **13.20:** Időjelzés, vízállásjelentés. — **13.30:** Országos Postászenekar. — **14.30:** Hírek. — **14.45:** Műsorismertetés. — **15:** Árfolyamhírek, piaci árak. — **15.20:** Sohár Vilma zongorázik. — **15.40:** Mit főzzünk? Háziasszonyok beszélgetnek. — **15.55:** Szentmihályi Tibor énekel, zongorakísérettel. — **16.15:** Bábszínház. Közvetítés a székesfővárosi Lehel-utcai elemi fiúiskola ifjúsági Vöröskereszt-csoportjából. Hangfelvétel. — **16.45:** Időjelzés, hírek. — **17:** Hírek szlovák és ruszin nyelven. — **17.15:** Szórakoztató zene. Hangfelvétel. — **18.05:** Magyar költők szépprózája. A korai romantika. III. rész. Németh László dr. előadása. — **18.35:** Zalánffy Aladár orgonál az óbudai evangélikus templomból. — **19:** Hírek magyar, német és román nyelven. — **19.20:** A nyolcas akadály. Illés Endre elbeszélése. — **19.40:** Zitta Emma dalokat énekel, zongorakísérettel. — **20:** Katona József. Hangjáték. — **21.40:** Hírek. — **22.10:** Sztára Sándor együttese. — **22.35:** Uhl Antal magyar lelkipásztor üzenete a franciaországi magyarokhoz. — Utána: K[illegible] vetítés az Ostende-kávéházból. Közreműködik a Rajkó-zenekar, Sthymmel Miklós tánczenekara, Manuel de Blanco és Helmos István. — Közben **23:** Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. — **24:** Hírek.

Erdélyország csodás télen.
[illegible]

fordulhat dec. 4-től sora, ha idejében megveszi 3 P-ért a jótékonycélú

állami sorsjegyet:

Hiszen egyetlen sorsjeggyel már

40.000 pengőt nyerhet!

Sorsjegyek kaphatók: a Székesfővárosi m. kir. Pénzügyigazgatóságnál (Budapest, V., Szalay-u. 10.), azonkívül a dohánytőzsdékben és az osztálysorsjáték főárusítóknál.

Beszkárt-kocsik a vasárnapi főpróbán figyelmeztetnek a „Jobbra hajts"-ra

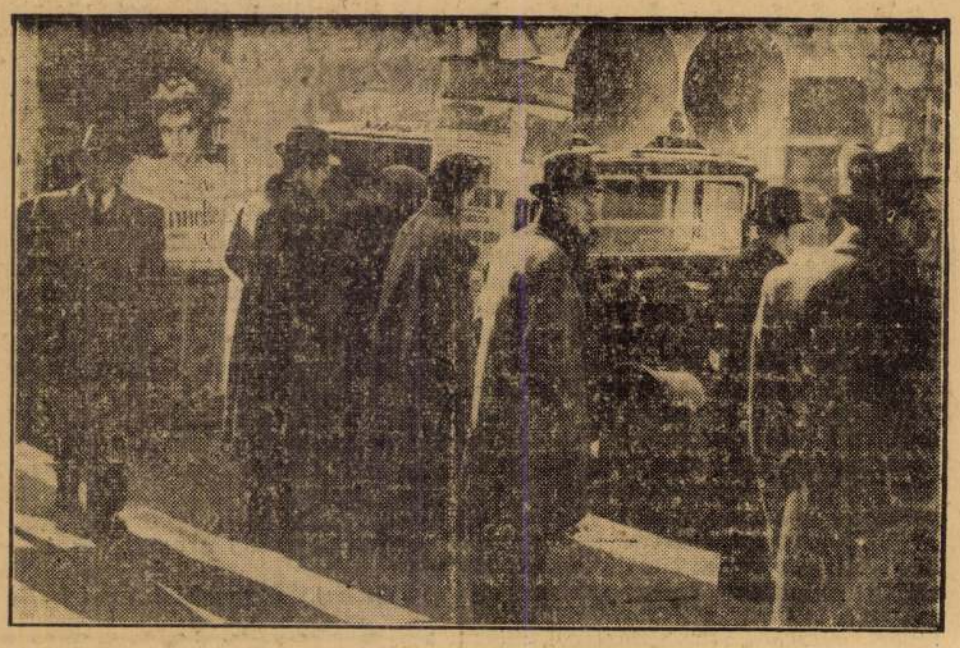

A rendőrség hangszórós autói kioktatják a közönséget

Újságírók szemleutja a „Jobbra hajts!" premierjén

Fegyelmezetten fogadta a közönség az új rendet

Ma reggel nyolc órakor dr. *Bartóffy* János rendőrfőkapitányhelyettes, a közigazgatási osztály vezetője, *Marinovich* Marcell rendőrkapitány és *Horváth* András rendőrtanácsos, a rendőri sajtóiroda vezetője útmutatása mellett az ujságírók szemlét tartottak a főváros közlekedési gócpontjaiban. A rendőrségi autó a Lánchídon keresztül, a Főutcán végig először a Széna-térre ment. Itt újítás volt a körforgalom bevezetése. Megtekintették az ujságírók

a Széll Kálmán-téri új autóbusz-végállomást.

A 22-es, 12-es és 16-os autobuszok futnak be ide, illetve indulnak innen. A végállomás közvetlenül az új villamospályaudvar mellett van. A Margit-körúton végig, át a Margithidon jutott a társaság a Berlini-térre, itt minden nagyobb zökkenő nélkül halad a forgalom. Sokkal nehezebb a helyzet

a Kálvin-téren.

Ott a balra hajts idejében is voltak közlekedési nehézségek. Sajnos, ezek a forgalomváltozás bevezetésével sem csökkentek.

A Baross-téren

mindössze annyi a változás, hogy *megfordult a körforgalom.* A Keleti-pályaudvar előtt az eddigi négy villamossín helyett most *csak három van.* A pályaudvarról érkező közönség most nem zsúfolódik össze a villamosmegállónál. Itt javított a közlekedési helyzeten a „jobbra hajts!" bevezetése.

Általában megállapítható, hogy *az új hajtási irány minden nagyobb zökkenő nélkül ment végbe.* A fontosabb útkeresztezéseknél és nagyobb közlekedési csomópontoknál mindenütt a rendes létszámon felül is teljesítenek szolgálatot rendőrök, akik utbaigazítják a járművezetőket és a gyalogosokat is. Természetesen a közlekedésváltozás leggondosabb előkészítése és tökéletes végrehajtása sem kímélheti meg a közönséget azoktól a balesetektől, amelyeknek maga a közönség vigyázatlansága és gondatlansága az oka. Eddig a jobboldali közlekedés bevezetése óta a következő

közlekedési balesetek

történtek:

Gondos Jakab 70 éves ügyvéd vasárnap a Vígszínház előtt villamosra akart szállni,

megcsúszott és visszaesett

a járdaszigetre, onnan a sinekre zuhant, *egy 6-os kocsi elgázolta.* Ma reggel 6 óra tíz perckor a Boráros-téren özv. *Csokonai* Mihályné 51 éves takarítónőt

elgázolta

egy 6-os kocsi. Gerinctöréssel szállították a kórházba. Hat óra 20 perckor a Horthy Miklós-híd budai hídfőjénél *Lőwinger* Jakabné, 64 éves tojáskereskedő

rosszul lépett le egy kocsiról,

agyrázkódással a Rókus-kórházba szállították. Kórházba vittek a mentők egy áldott állapotban lévő asszonyt is, aki

leugrott a robogó villamosról

azonban olyan szerencsésen, hogy semmi különösebb baja sem történt. A Margithíd pesti hídfőjénél a mozgásban lévő kocsiról

leugrott egy fiatal leány,

elesett, majd felugrott és úgy elszaladt, hogy még a nevét sem tudta felírni a rendőrőrszem.

A Beszkárt vezetősége állandóan ellenőrizteti a forgalmat s pár napon belül összegezik a befutó jelentéseket és ahol szükség mutatkozik, ott még kisebb-nagyobb módosításokat eszközölnek a villamosjáratokon. Elsősorban sor kerülhet

az egyes megállóhelyek újabb áthelyezésére,

aszerint, amint azt a jobb oldali forgalom megkívánja.

Különösen kiemeli a Beszkárt vezetősége, hogy a főváros közönsége milyen fegyelmezetten fogadta az új közlekedési szabályokat és megértésével, türelmével nagyban elősegítette a jobb oldali hajtásra való áttérést.

Török kikötőbe menekült három szovjet gyorsnaszád

Ankara, nov. 10.

(NST.) Vasárnap befutott Kefken kis feketetengeri török kikötőbe a feketetengeri szovjet hajóhad három gyorsnaszádja. A török hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket, hogy internálják a hajókat és a Szovjet tengerészeket, ha 48 órán túl a kikötőben maradnának. Ugylátszik, hogy a három gyorsnaszád önkényesen hagyta el kötelékét és szökésszerűen menekült a török kikötőbe.

Arany vitézségi érmet kapott egy olasz repülő-század lobogója

Róma, nov. 10.

(Magyar Távirati Iroda)

A 36. olasz torpedóvető repülőgépszázad zászlaját arany vitézségi éremmel tüntették ki. Ez a század volt az, amelynek repülői szeptember 27-én a Gibraltárból Málta felé tartó hatalmas angol hajókaravánt bámulatos merészséggel megtámadták. Az angol hajóegységek több mint 300 ágyúból okádták az olasz gépekre a tüzet, a torpedóvető repülőgépek azonban minden veszéllyel dacolva, a páncélszörnyetegek közvetlen közelébe repültek és így dobták le mindent kockára téve torpedóikat. A leghevesebb támadási hullámból, amely 11 olasz gépből állt, 6 nem tért vissza. A 34 hősi halott között volt a századparancsnok és három rajparancsnok is. A század valamennyi hősi halált halt tagja megkapta az arany vitézségi érmet.

Rombolási kísérletet lepleztek le Stockholmban

Stockholm, nov. 10.

(Német Távirati Iroda)

A Dagens Nyheter jelentése szerint Stockholmban újra lelepleztek egy rombolási kísérletet. A svéd bünügyi rendőrség letartóztatott egy svéd állampolgárt és egy külföldi egyént robbantási kisérlet miatt. A letartóztatottak ez év augusztusában megkiséreltek időzített bombát elhelyezni egy finn hajón, amely a stockholmi Hammerbyhamnen kikötőben időzött. (MTI)

TÖLTŐTOLL TINTAKULI Javítások MINERVA PAPIRÁRU Andrássy-út 8.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Régi világhírnév: SIEMENS ezért fogalom a 卐 SIEMENS RÁDIÓ

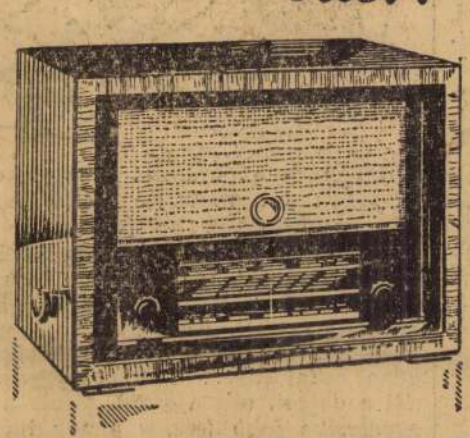

342 U

NAGYTELJESITMÉNYŰ SZUPERVEVŐ

BEMUTATJA MARNITZ VIII., József-körút 37—39. Tel. 134—028.

Bemutatás, csere, javítás, árjegyzék Sternberg hangszergyár, RÁKÓCZI-ÚT 60.

Hangszereit és rádióit legelőzékenyebben bemutatja MOGYORÓSSY hangszergyár, Budapest, Rákóczi-út 71. Csere, részlet. Árjegyzék ingyen.

Részletre is kapható HAHN ARTHUR és TÁRSAI VI., ANDRÁSSY-ÚT 10 99 évre adó cég Telefon: 113—618.

CIANO Madridba repül

Bikaviadalt rendeztek a tiszteletére

Sansebastian, júl. 15.

Gróf *Ciano* olasz külügyminiszter pénteken résztvett a tiszteletére rendezett bikaviadalon. Megjelentek az arénában a kormány tagjai, valamint a diplomáciai kar is.

Szombaton gépkocsin Bilbaoba utazik Ciano, majd rövid ottartózkodás után repülőgépre száll és Madridba repül. Madridban ünnepélyes fogadtatás lesz a városházán. Az olasz külügyminiszter még szombaton este tovább utazik Toledo felé. (MTI.)

Csökkentik a font és a frank értékét?

Páris, júl. 15.

(A 8 Órai Ujság tudósítása)

A francia fővárosban egy hetilap cikke nyomán ismét híresztelések terjedtek el arról, hogy *a háromhatalmi valutaegyezményt* aláíró hatalmak, tehát Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok

ismét le akarják értékelni valutájukat.

A politikai hetilap nem titkolja, hogy *a francia államkincstár rendkívül nehéz helyzetben van* és a francia kormánynak súlyos gondot okoz, hogy kiutat találjon a mindig sulyosabbá váló pénzügyi helyzetből. A kezdeményezésnek azonban Londonból kell kiindulnia. Az angol kormány, a lap szerint, máris

fontolóra vette volna az angol font értékcsökkenését.

Franciaország a háromhatalmi egyezménynek megfelelően azután hasonló mértékben szintén leértékelné valutáját. A leértékelésre esetleg már *ősz elején sor kerül*, ha addig tisztul a külpolitikai helyzet.

Véres féltékenységi dráma

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Véres féltékenységi dráma játszódott le az éjszaka a Határ-úton. A Határ-út 14. számú ház előtt sétált hazafelé *Horváth* Zoltán cipészsegéd felesége *Vinkovics* Pál napszámos társaságában. A ház előtt hirtelen eléjük ugrott Horváth Zoltán és rövid szóváltás után *késsel nekitámadt az asszonynak, akit megszúrt.* Vinkovics az asszony védelmére kelt, miközben *a cipészsegéd őt is összeszurkálta aztán elmenekült.* A két vérbeborult, eszméletlen embert a járókelők szedték fel az utcáról. A mentők mindkettőjüket a Szent István-kórházba szállították súlyos állapotban. A rendőrség keresi a megszökött cipészsegédet.

Jugoszláviai nyaralásokat

a legjobban a 8 ÓRAI ÚJSÁG UTAZÁSI IRODÁJA VI., Andrássy-út 16. bonyolítja le

A RÉGI LEMEZ

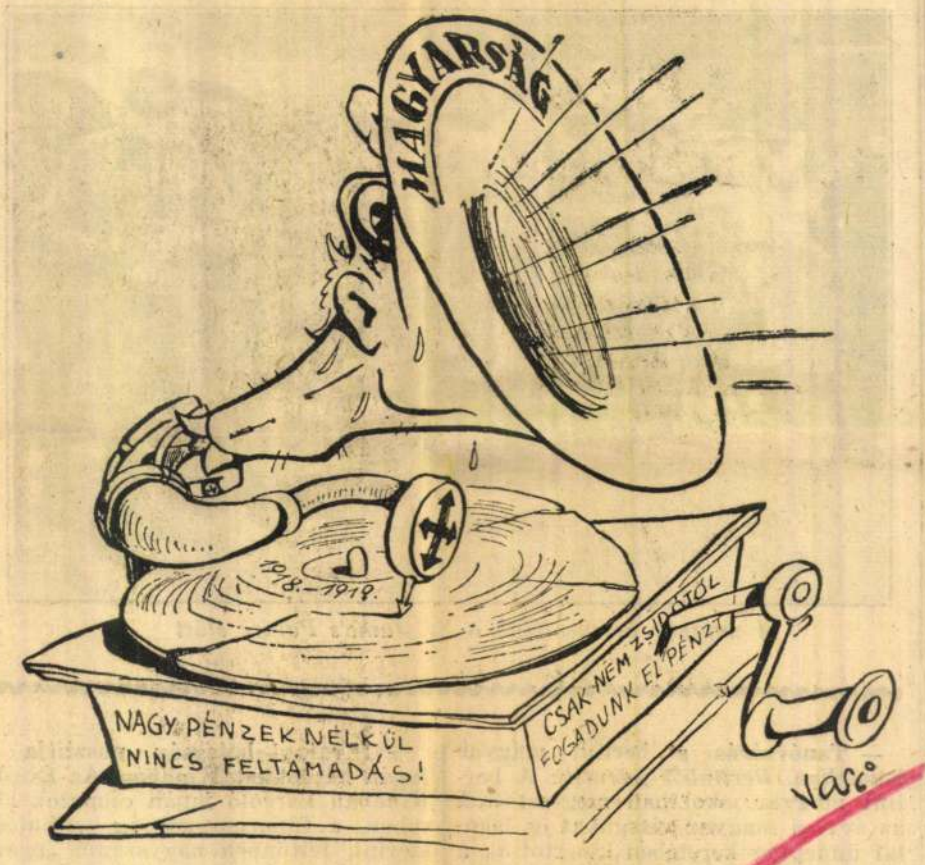

Uj táplálkozási elméletet tanítanak a német szakácsoknak

Hadüzenet a levesnek és a buzakenyérnek
Előlép a burgonya

A rosenheimi gyermeknevelő otthonban most indult meg egy szakácsnőátképző tanfolyam. A *Völkischer Beobachter* müncheni kiadása hosszabb cikkben foglalkozik evvel az átképzéssel, mivel ez az első olyan kezdeményezés, amely *a szakácsnőket „az uj idők táplálkozásának" szolgálatába akarja állitani.*

„Az uj idők táplálkozása" az utóbbi időben a német nép legszélesebb rétegeiben is fogalommá vált és a táplálkozás irányitására vonatkozó azokat a törekvéseket értik rajta, amelyek

a német nép táplálását lehetőség szerint a saját földje termékeiből kívánják ellátni.

A legtöbb néptárs azonban azt hiszi, hogy ezeknek a követelményeknek mindenféle kompromisszumok által már eleget tett. Hallottak valamit „vitaminokról és gyümölcsről" és arról, hogy „sok főzeléket kell enni", beállitják hát ezeket az ételeket gazdag választékban étlapjukra és azt gondolják már, hogy konyhájukat evvel az uj stilusu táplálkozási mód szerint vezetik.

Hogy ez milyen kevéssé igaz, azt meglehet állapitani a rosenheimi szakácsnőátképző tanfolyamon.

A legjobb és legegészségesebb táplálék számára ugyanis

nem az a döntő, hogy mit főznek, hanem hogy hogyan főzik azt meg.

Öreg, tapasztalt szakácsnők is meggyőződtek róla a praktikus tanítás és a régi és új módon elkészített ételek praktikus összehasonlítása által, hogy itt magasabb alapvető ismeretekről van szó, hogy igazán *egészségesebb táplálkozás, jobb ízlés és a tápanyagok teljes kiértékelése folyik itt mindenféle szamárságok mellőzésével*, amelyek az idők folyamán a főzés szakmában kifejlődtek. Hamar fölismerték ezek, hogy a mindenféle főzelék agyonfőzése fontos tápanyagokat megsemmisit, olyan tápanyagokat, amelyekre a szervezetnek szüksége van. A nőknek az a régi téves véleménye is, hogy az új reformétkezésnél kizárólagos nyerskosztról, vagy vegetáriánus táplálkozásról van szó, helyesbbítésre szorul.

Mivel ezek a szakácsnők gyermekotthonokban dolgoznak, természetesen

a gyermek táplálási módja

volt a legfontosabb. A jövőben ennél számolni kell a növekvő gyermeki szervezet követelményeivel, amely meg nem hamisított tápanyagokat kíván és ezek koncentrálva csak nyers természetes tápanyagokban vannak meg. Ezeknek az oly fontos anyagoknak a hiánya okozta az idők folyamán az ételek rossz elkészítése következtében azokat a betegségeket, amelyek ellen pusztító következményeik miatt a legélesebben kell harcolni.

Az új gyermekotthonok ebből a szempontból *úttörőek lesznek.* A legfontosabb a *nyerskoszt* elkészítése, mivel az az életanyagoknak a legfőbb hordozója. *A főétel előtt legjobb salátát felszolgálni*, mivel annak gyomorsav ingerlő hatása van.

Leveseket az új idők étlapján csak az „egytál" formájában fognak megtűrni,

a többieket törlik, mivel csekély táperejük nem áll arányban azzal a munkával, amelyet a szervezetnek szolgáltatni kell, hogy azt a folyadékot, amelyre alapjában véve egyáltalán nincs szüksége, ismét kiválassza.

A burgonya a legkülönbözőbb feldolgozásokban ismét igazi értékeléséhez jut.

Az otthonok táplálkozásának átszervezésével bevezetik a *rozskenyeret* is, mivel csak a rozskenyérnek van meg minden természetes tápanyaga. A vegetáriánus *kenyérfölvágottak*, amelyek valamilyen kenőanyaggal (vaj, vagy túró) bekenve, retekkel, vagy felvágott kemény tojásokkal stb. vannak elkészitve, gyermekeknél és felnőtteknél már közkedveltek.

A kurzus, ahol természetesen étlapok összeállítását és számvetését is tanitották, *meggyőzően igazolta a szakácsnők képességeit.* A jövőben ezek mellé a konyhába kisegitőket is fognak alkalmazni, hogy — természetesen további hasonló tanfolyamokkal is — de ilymódon is tudásukat tovább adva, az új táplálkozási mód számára minél több kifogástalan szakácsnőt nyerjenek. Az igazi nagy cél azonban az, hogy ezekhez a szakácsnőkhöz hasonlóan *az utolsó német háziasszonyt is meggyőzzék és megtanitsák az új idők táplálkozására és besoroljak ebbe a táplálkozási frontba.*

Lord és lady Astor „leépül"

Takarékosságból kiköltöznek híres kastélyukból

London, julius 15.

(A 8 Órai Ujság tudósítása)

Lord és lady *Astor*, az ismert politikus házaspár elhatározta, hogy *takarékossági okokból*

elköltözik híres clivedeni birtokáról.

Cliveden az angol „felső tizezer" legelső kastélyai közé tartozott és mind vendégszeretetéről, mind fényűző berendezéséről országszerte híres volt. A régi nemesi kastély 1849-ben leégett, de azután még pompásabban épitették újjá. Astor lord 1906-ban örökölte, amikor megnősült. Az elmult években londoni politikai körökben sokat suttogtak arról, hogy

valóságos politikai klikk alakult a clivedeni kastélyban

és ez a csoport a kormányra is nagy befolyást gyakorol, különösen az angol külpolitika irányában.

— Női bajok a tisztán természetes „Ferenc József" keserűvíz használata által sok esetben lényegesen enyhülhetnek, mert ez könnyű és lágy bélürülést biztosit és az anyagcserét hathatósan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát!

Reggeli torna

a Szent Gellért hullámfürdőben

Gyep — Napfény — Levegő. ★ Csoport tornaórák hétköznap 7¹⁵, 8¹⁵ és 9¹⁵ órakor. ★ Tornatanár: ifj. Dobránszky István. ★ Megnyitás: julius 17-én

A SZEBB JÖVŐ

Az Erzsébet-tér egyik csendes fasorában meghitt kis társaság gyűl össze minden áldott délután: fiatal mamák, előttük szép, modern, áramvonalas bölcsőben, vagy sportkocsiban a gyermekük, pufók arcú, mosolygós kis lányok és virgonc, harsányan rikoltozó fiúcskák. A mamák minden délután itt találkoznak, itt is ismerkedtek össze, nem voltak egymásnál annak rendje és módja szerint bemutatkozó látogatáson, mégis jó barátságban vannak; összetartja őket a legnagyobb és legszentebb érzés: az anyai szeretet.

Nem a divatiránt érdeklődnek, itt nem téma a legújabb váci-utcai ruha- vagy kalapmodell, sem a drágaság, itt egyetlen téma van: a gyerek. Mennyit szopott, hogy tűrte az „elválasztást", szabad-e már gyümölcsöt ennie, sikeres volt-e az oltása, ül-e már, jár-e már, jön-e már a fogacskája és így tovább, ezer apró kérdés, mely elfoglalja és betölti a boldog ifjú mamák egész gondolatvilágát. Itt senki se tudja, hogy a másiknak mit keres az ura, hány ékszere van, milyen a lakása, a világnézeti felfogása, de arról egészen pontosan értesült, hogy a másik bébi mit szeret jobban: a parajt, vagy a sárgarépát, milyen magas láza volt, amikor beoltották és hány gügyögő szótagból áll már a szókincse?

Csak egy fiatal mama, szinte még gyereklány, ül távolabb a csoporttól. Orosz nő, a férje pedig svájci francia. Gyönyörű, kékszemű, kislánya vígan szalad már, de beszélni még nem tud. Nyilván zavarban van szegényke, melyik nyelven szólaljon meg: az anya nyelvén, oroszul, vagy a papája nyelvén, franciául. Magyarul pedig nem tud, így aztán nem közeledhet kis pajtásaihoz sem. De azért a mamák megértik egymást így is.

— Szép a kislánya, — integetnek a karcsú, szőke orosz asszonykának.

És az orosz mama boldogan mosolyog. A szeme csupa hála és csupa derű...

Ülnek, üldögélnek a fiatal mamák az áldott napfényben. Előttük a bölcsőkben a gyerekek. A rikkancs harsányan kiabálja a legfrissebb külpolitikai szenzációk címét. Ott túlnan, a másik fasorban férfiak ülnek. Lázasan veszik és olvassák a friss lapokat. A mamák szeliden mosolyognak. Mennyivel érdekesebb Danzignál és Tiencsinnél az, hogy Andriskának megint kijött egy csillogó, hófehér fogacskája, hogy Jutka már nem lázas és újra kijöhetett a sétatérre s hogy Tomika megint hízott vagy három dekát! Igen, az ostoba, önhitt férfiak csak a jelenben élnek, amelyet sikerült alaposan elrontaniok, de a mamák az édesanyák a jövőre gondolnak, áldott, szelíd, puha kezük a jövendőt ápolja, becézi, ott a kis áramvonalas fehér és kék bölcsőkben a jövőt, az új generációt, amely ha felnő, talán majd újra szebbé, otthonossá varázsolja az életet és a világot.

(—ny—)

* **Családanyák ügyeljenek** kereső férjük és gyermekeik egészségére. A Diana-sósborszesz első segítség a háznál.

Nyaralási tanácsadó

Ingyenes Utazási Irodája, Andrássy-út 16

Magyar cserkészek Londonban

A magyar cserkészfiuk a St. James's Palace előtt

— **Tanévzárás a berlini magyar iskolában.** *Berlinből jelentik:* A berlini magyar iskolában megtartották az évvégi magyar vizsgákat és iskolai ünnepség keretében kiosztották a bizonyítványokat. A berlini magyar iskola a rendes német iskolával párhuzamosan működik, annál örvendetesebb az iskola negyven tanulójának felmutatott kitűnő eredménye. Megható volt, amint a nagyrészt már idegen földön született magyar gyermekek, néhol idegenszerű kiejtéssel, de magyaros lelkesedéssel beszéltek feleleteikben a magyar történelem és irodalom nagyjairól. A szép ünnepség után dr. *Farkas* Gyula egyetemi tanár, a berlini egyetem magyar intézetének igazgatója és a magyar iskola elnöke buzdító beszédet intézett a tanulókhoz és felszólította őket, hogy a jövőben még nagyobb szorgalommal műveljék hazánk nyelvét, a szülőket pedig felkérte, hogy gyermekeiket jó magyarokká neveljék. A magyar iskola negyven tanulója a berlini magyarok áldozatkészsége és a magyar kormány támogatása révén a szünidőt Magyarországon tölti.

* **Fürdött már Cinkotán? Hév.-vel fél óra.**

— **Ma temetik Kussbach Gertrudot.** Dr. *Kussbach* Ferenc ügyvéd kislánya, a tizenegyéves *Kussbach* Gertrud Dunaharasztin két nappal ezelőtt tudvalevően tragikus szerencsétlenség áldozata lett: egy gyorsforraló borszeszlángjától meggyulladt a ruhája s a fiatal leányka belehalt súlyos égési sebeibe. A gyászbaborult szülők gyermekük holttestét Budapestre szállíttatták, ahol Kussbach Gertrudot *ma délután öt órakor kísérik utolsó útjára* a kerepesi-úti temetőben. Az engesztelő szentmiseáldozatot ma reggel mutatták be a Scitovszky-téri jezsuita templomban.

— **A Budapesti Kisipari Hitelintézet** tegnap tartotta rendkívüli érdeklődés mellett idei közgyűlését, amelyen *Girardi* Tibor kormányfőtanácsos elnöki megnyitója után dr. *Szél* Jenő vezérigazgató terjesztette elő tartalmas évi jelentését. E szerint az intézet a legteljesebb mértékben állott a mult évben is a fővárosi kisiparos és kiskereskedő társadalom rendelkezésére s *összesen 5,603.645 pengőt folyósított számukra a lefolyt üzletévben.* A főváros nevében dr. *Felkay* Ferenc tanácsnok mondott köszönetet az intézet munkájáért, majd több felszólalás után bejelentette, hogy *a főváros levette a napirendről az intézet beolvasztásának tervét.* Végül új igazgatósági tagokul dr. *Fehér* Andrást, *Girardi* Tibort, dr. *Kresz* Károlyt, *Munkácsi* Gyulát, *Schöndorfer* Istvánt, *Tábory* Gábort és *Tóth* Gábort, a felügyelőbizottság tagjaiul *Barcs* Kálmánt, *Fekete* Józsefet, *Furtkovics* Bélát, *Jakab* Jánost és *Vályi* Gábort választották meg.

— **Sivatagi betegség pusztítja a japán katonákat Kínában.** Az Észak-Kínában harcoló japán csapatok körében, a főparancsnokság jelentése szerint, feltünően nagyszámú „pneumonoultra-microscopicsilicovolconiosis" megbetegedések fordulnak elő, ami belélegzés által előidézett légzőszervi bajokat jelent. A járványszerű tüneteket a Gobi-sivatag fölött felkavart homokviharoknak tulajdonítják.

— **Egy ing és két lábas ellopásáért nyolchónapi börtön.** Dr. *Igyártó* Zoltán büntetőtörvényszéki bíró elnökletével ma tárgyalta a törvényszék özvegy *Szauermann* Józsefné bünügyét, akit a királyi ügyészség *lopás büntettével* vádolt meg, mert főbérlőjétől *egy inget és lábast ellopott.* Az ügyész, hivatkozva az özvegyasszony *büntetett előéletére, szigorított dologház* kiszabását kérte. A bíróság lopás büntettéért *8 hónapi börtönre* itélte el özvegy *Szauermann* Józsefnét.

— **Különhajó Komáromba.** Az Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Szent István Bajtársi Szövetsége augusztus 15-én egynapos szórakoztató hajókirándulást rendez a felszabadult Komáromba. Indulás reggel fél 7 órakor a MFTR Eskü-téri hajóállomásáról. Részvételi díj személyenként 3,20 P. Jegyek csakis elővételben a rendezőségnél kaphatók. (IV. Ferenciek tere 3.).

A Nagy Háború Emléklapjai

Július 15.

A derék és bátor kötelességteljesítés szép megnyilatkozását látjuk Kineses István volt 306. honvédgyalogezredbeli tizedes esetében, akit századparancsnoka a Csernovicz környéki védelmi harcaink alatt azért vett maga mellé, mert tudta, hogy parancsait, mint igen ügyes jelentőfutó, még a legnehezebb viszonyok közepette is, helyesen és a leggyorsabban fogja rendeltetési helyükre eljuttatni. Ennek pedig Kineses tizedes eleget is tett, mert amikor széjjellőtték a távbeszélő vonalat és ugyanakkor az íráshoz sem volt idő, Kineses tizedes a századparancsnoka által adott szóbeli parancsokat a legnagyobb golyózápor közepette, valamennyi alkalommal, hibátlanul és legteljesebb pontossággal közvetítette. Mivel pedig Kineses tizedes eképen lényegesen megkönnyítette a harc vezetését és ezen a réven a védelem sikerében is bizonyos fokig része volt, derekassége elismeréséképpen a kisezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

— **Trócsányi Zoltán egyetemi magántanár.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kultuszminiszter dr. *Trócsányi* Zoltán nemzeti múzeumi főkönyvtárnoknak „A magyar könyv története" c. tárgykörből a budapesti tudományegyetem bölcsészettudományi karán egyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette. Trócsányi Zoltán újabb emelkedése a tudományos ranglétrán barátainak széles körében keltett általános megelégedést.

— **Befejezték a műszaki- és ásványolajkereskedelemre átképző tanfolyamot. Az Értelmiségi Munkanélküliség Ügyeinek Kormánybiztossága által szervezett műszaki- és ásványolajkereskedelemre átképző tanfolyam julius 12-én befejeződött. A tanfolyam hét hónapig tartott. A hallgatók több mint fele jelesen végzett, a többi jó eredménnyel tette le a műszaki- és ásványolajkereskedelem minden ágazatát felölelő vizsgát.**

— **Öngyilkossági hullám Angliában.** Dr. W. H. *Whitehouse*, Lewisham londoni kerület törvényszéki orvosa, egy halottkémi tárgyalás során kijelentette, hogy Angliát újabb *öngyilkossági hullám* sepri végig. Az öngyilkosságok feltünő szaporodása szerinte a háborús rémhírek által előidézett általános nyugtalansággal és izgalmakkal áll összefüggésben.

Figyelje mindennap a PENGŐS HIRDETÉSEKET!

Halló! Rádió Budapest!

Szombat—vasárnap

Július 15:

BUDAPEST I.:

— **4.15:** Hárman mesélünk. (Hanglemezekkel.) — **4.45:** Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — **5.00:** Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. — **5.10:** A tengely s az angol bekerítés. Caiszár Béla előadása. — **5.40:** Isabelle Norval zongorázik. — **6.05:** Jönnek a bombavetők. Mi mindent csinálnak a repülők? Bischits Tibor őrnagy előadása. — **6.30:** Magyar hétköznapok. A kecskeméti piac. Hangképek. — **7.15:** Hírek. — **7.25:** Nóták a falu nyári életéből. Énekel Fazekas Mária és Kubányi György. — **8.25:** A magyarság sorsfolyója. Versek a Dunáról. Összeállította Vajda Endre. A verseket Táray Ferenc mondja el. — **9.05:** Tánclemezek. — Közben, **9.40:** Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. — **10.30:** Budapesti Hangversenyzenekar. Vezényel Friedl Frigyes. — Közben, **10.40:** Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. — **00.05:** Hírek.

BUDAPEST II.:

6.50: A Földmívelésügyi Minisztérium mezőgazdasági félórája. — **7.35:** Perényi Gabriella énekel, zongorán kíséri Földes László. — **8.00:** Hírek magyar, szlovák és magyar-orosz nyelven. — **8.20:** A József nádor 2. honvéd gyalogezred zenekara. — **9.00:** A két Medici. Huszti Dénes dr. előadása. — **9.30:** Hanglemezek. — **10.00:** Időjárásjelentés.

Július 16:

BUDAPEST I.:

8.00: Szózat. — Utána: Hanglemezek. — **8.45:** Hírek. — **9.00:** Görögkatolikus magyar istentisztelet. — **10.00:** Református istentisztelet. — **11.00:** Egyházi népének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból. — **12.20:** Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. — **12.30:** Operaházi zenekar. Vezényel Fridl Frigyes. — Közben, **13.10:** Székelyudvarhely. Nyirő József városképe. Felolvassa Sala Domokos. — **2.00:** Hanglemezek. — **3.00:** Nyár végén, vagy tavasszal telepítsünk-e gyepet? Kolbai Károly gazdasági akad. tanár előad. — **3.45:** Chappy tánczenekar. — **4.30:** Emlékezés Nagybányára. Réti István előad. — **5.00:** Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. — **5.10:** A magyar huszár nyomában. Willant Rezső előadása, hanglemezekkel. (Felolvasás.) — **5.50:** Cigányzene. — **6.40:** Ismerkedések. Gárdonyi Géza elbeszélése. Felolvassa Sala Domokos. — **7.15:** Hírek. **7.25:** A ballerina. Operett 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc. Zenéjét szerezte Szirmai Albert. — Utána, kb. **9.40:** Hírek, sporteredmények, időjárásjelentés, szlovák és magyar-orosz nyelvű hírek. — **10.05:** Lászlóffy Margit zongorázik. — **10.40:** Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. — **11.00:** Cigányzene. — **0.05:** Hírek.

BUDAPEST II.:

11.20: Budapesti Polgári Dalkör. — **3.05:** Chappy tánczenekar. — **6.10:** Rablóvilág a Tauruszban. Fehértáji Tibor útleírása. — **7.30:** Spanyol műkincsek Genfben. Kállai Ernő előadása. — **8.00:** Hírek, lóversenyeredmények, szlovák és magyar-orosz nyelvű hírek. — **8.20:** Hanglemezek. — **9.30:** Időjárásjelentés. — **9.35:** Tánclemezek.

8 ÓRAI ÚJSÁG 1938 ápr. 26.

Diplomás ujságírás

Kvalifikációhoz akarják kötni az ujságírást.

— Hé, hová rohan? Előbb lássuk az oklevelét!

Vasi

H·I·R·E·K

— **Bemutatják a kurjanzót, a kúnok kedvenc italát.** A fülöpszállási kiskunok május 8.-án kunünnepet, háziipari kiállítást rendeznek, amelynek főérdekessége a kiskunok kedvenc italának, a „Kurjanzó"-nak bemutatása lesz. Ekkor leplezik le a város nagy adományozójának, Therpay Vilmos kun gazdának az emléktábláját is díszes ünnepség keretében, amelyen az emlékbeszédet dr. Vári Albert országgyűlési képviselő, a város díszpolgára mondja.

— **Elefántfuttatás és teknősbékaverseny.** A világ két új sporttal gazdagodott: Ceylonban divatba jött az elefántfuttatás. A

— **Jön a tavasz, felbukkant a lochnessi szörny.** A tavasz közeledtével újból felbukkant a lochnessi szörnyeteg Fort William közelében. Leslie Rule Wilson tiszteletes, a fort williami szent András-templom lelkésze, a tó közepe táján látta a szörnyeteget, mikor három edinburgi barátja kíséretében elhaladt a tengerszem mellett. Hat fekete púpja körülbelül másfél méter magasságban marádt ki a vízből, az óriási állat hosszúságát tizenkét méterre becsülték. A szemtanuk öt percig bámulták a víz felszínén játszadozó szörnyeteget, amelynek irtózatos farkcsapásait óriási örvények

Színház 1947. 14.

Húsvéti tojástánc

A levegőben lassan-lassan
Immár illata száll a nyárnak
S a pesti színházdirektorok
Húsvéti tojástáncot járnak.

E táncnak lényege ügyesség
És óvatosság módfölött.
Amint té olvasóink látják,
Egy tojás máris eltörött

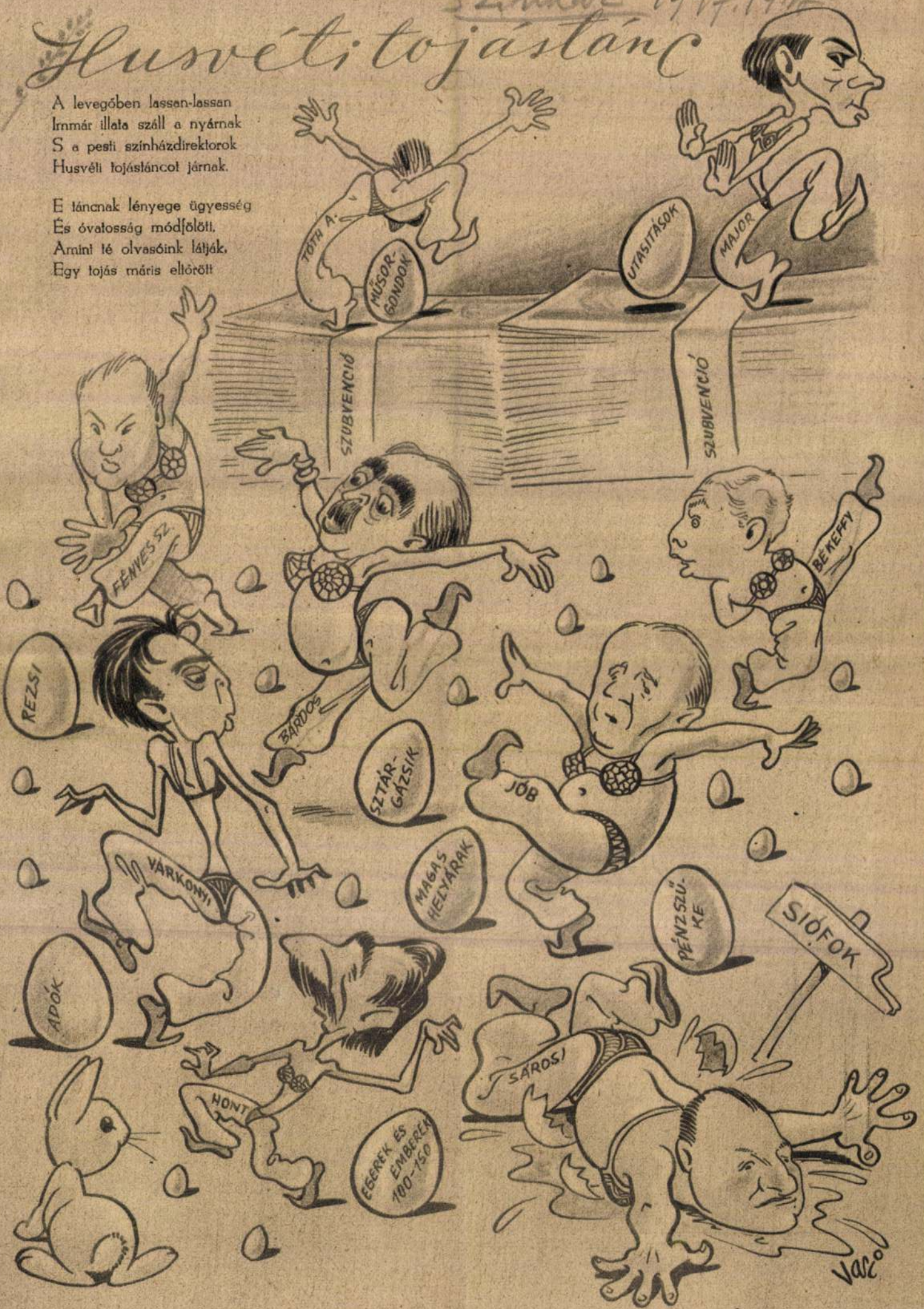

IGY OLVASTOK TI

Irta: SZÉKELY JULIA

Egy magyar író megír egy darabot és elviszi valamelyik budapesti színházhoz. Reszkető kézzel helyezi el a vaskos kéziratot a színigazgatói iroda íróasztalának kellős közepére, s mielőtt elhagyja a helyiséget, még lopva megsimogatja a címlapot, ott, ahol ez a szó áll: „írta:".

DRAMATURG,

aki saját szobájába viszi a kéziratot, onnan a kávéházba, majd egy barátjához, ahol meg van hívva vacsorára. Innen éjfél felé indul el a kézirat a dramaturg lakására, ahol a nachtkasztlin nyer elhelyezést ötven-három más kézirat között. Alig telik el másfél év, a dramaturg máris kézbeveszi a kéziratot. Megnézi a címet, elolvassa az első oldalt, az utolsót, majd gyorsan lapozgatva végigfutja az egész művet, hogy jelenetezéséről tiszta képet nyerjen, közbe-közbe elolvas egy-egy jelenetet. Olvasás közben sűrűn csóválja a fejét, végül pedig ezt a jelentést írja a darabról:

Tartalom: Lucifer a többi angyallal ellentétben nincs megelégedve a teremtéssel, s hogy bebizonyítsa az Urnak, mily silány, amit alkotott, az első emberpárt álomképekben hurcolja magával a történelmen keresztül.

Kétségtelenül figyelemreméltó írói alkotás, bár dramatúrgiailag tökéletesen elhibázottnak mondható. Szétesö, laza, formátlan, mintha a szerző sohasem hallott volna semmit az aristotelesi hármasegységről. Tér, idő, cselekmény-egységről szó sincs. A zárt és egyedül kívánatos három felvonás helyett tizenöt képből áll, rengeteg átöltözéssel és átdíszletezéssel. Megoldhatatlan rendezői feladat.

Aztán a jelentéssel együtt visszaviszi a kéziratot a színházba, ahol az véletlenül a

RENDEZŐ

kezébe kerül, aki nyomban elolvassa a jelentést, s szemetszúr neki az utolsó mondat. A rendező szereti a megoldhatatlan feladatokat, s azonnal nekilát, hogy végigolvassa a darabot. Az első betűtől az utolsóig elolvassa, olvasás közben sűrűn bólogat. Aztán lelkendezve szalad az igazgatói irodába, ahol nem talál mást, csak a gazdasági főnököt. Jobb híján ennek magyarázza lelkesedve, milyen kincset talált. Nevet, csapkod, tombol, széles jókedvében és ezeket mondja:

— Barátom, micsoda siker! Képzeld, minden kénben töménteln ember a színpadon. Tömegeket mozgatni, ez aztán a nekemvaló feladat! Angyalok kara, rabszolgasereg, görög harcosok, keresztesvitézek, londoni vásár, haláltánc, udvaroncok, forradalmi néptömeg, akasztás, csupacsupa tömegjelenet, ezeket mozgatni, ide-oda, ez aztán az élvezet. Hát még a világítás! Sohasem hagytátok, hogy megmutassam, micsoda szín- és fényhatásokat lehet azon a koszos színpadon kihozni. Hát itt majd megmutatom. Olyan mennyország lesz itt, angyalok karával, jupiterrel, szufitával, rivaldával, kékkel, sárgával, vörössel, hogy olyat még az a magasságos Uristen se látott!

A GAZDASÁGI FŐNÖK

komoly arccal, figyelmesen hallgatja a rendezőt, átveszi tőle a kéziratot, odaadja gimnazista fiának, hogy az olvassa el, s mondja el neki az egészet részletesen. Ennek megtörténte után előveszi noteszét, töltötollát és hosszabb számtani feladat elvégzésébe kezd. Számolás közben ilyenféléket mormol foga között:

— Tizenöt kép, az tizenöt díszlet, illetve csak tizennégy, mert a második szín díszlete azonos az utolsóval. Csupa új díszlet, régiekből lehetetlen kihozni. S milyen drágák! Mennyország, piramis, görög templom, paradicsom, csillagvizsgáló torony, falanszter, nem is érdemes tovább számolni. Még ha a görög díszletet ki is lehet hozni esetleg a tavalyi Elektrából, a többihez új molinó kell, új léc és új furnírlemez. Rengetegbe kerülnek a szögek és a munkásoknak túlórát kell fizetni. Irgalmatlan statisztéria, esténként hatvan ember, fejenként nyolc forint. Kísérőzene, karmester. A ruhákat kölcsön lehet kérni a Nemzetitől és az Operától, a paradicsomi jelmezeket esetleg ideadják a Moulin Rougeból, ez nem probléma. De azért akárhogy kalkulálok, a darab rezsije kilencven százalékos. A darab tehát rossz.

De megérkezik a színház férfisztárja, a rendező ugyanis közben felhívta figyelmét a műre, s elcseni a kéziratot a gazdasági főnök kisfiának tanulóasztaláról.

— És melyik szerepet szántad nekem? — kérdi a

SZINÉSZ

a rendezőt, miután elolvasta azokat a jeleneteket, melyekben a két férfifőszereplő valamelyike előfordul.

— Természetesen Ádámot kell játszanod — mondja a rendező. — Lucifert Takácsnak gondoltam — teszi hozzá félénken.

— Ez marhaság. Lucifernek sokkal okosabb szövege van, mint Ádámnak. Az a műveletlen hülye a négy elemijével nem tud ilyen okos szövegeket mondani a színpadon. A közönség nem hiszi el neki. Lucifer szerepe nemcsak okosabb, hanem hosszabb is, mint Ádámé. Nem bánom, adjátok elő a darabot, de Lucifert én játszom.

A lelkes rendezőt nem lehet elkedvetleníteni, szalad a darabbal a Nagy Művésznőhöz, olvasná el a darabot. Legszívesebben minden egyes betűtől külön-külön búcsút venne, mert sejti, hogy elválásuk hosszú időre szól, s ki tudja, milyen lesz a viszontlátás. De érzékenykedésre nincs idő, mert egy dermesztően jóindulatú úr máris fogja a paksamétát és viszi magával bizonytalan kalandok felé. Ez az úr

A SZINÉSZNŐ

gyorsan elkészül az olvasással, mert csak azt olvassa a darabból, ami így kezdődik: „Éva:"

— Nos, hogy tetszik? — kérdi szorongva a rendező.

— Nem vállalom a szerepet — mondja a színésznő, s csak hosszas könyörgés és rimánkodás után mond ennél többet.

— Ha vállalnám, csak úgy, ha a darabot átírjátok. Túl ellenszenves ez a nő. A közönség nem ezt várja tőlem. Ellenszenves nő halljon meg. Ez a dolog a Paradicsomban nem rossz, jól lehet öltözködni hozzá, ezért a jelenetért érdemes volna átírni a darabot. De Keplerné ne csalja meg az urát, hanem vonuljon kolostorba, a Fáraó vegye feleségül a rabszolganőt és a londoni kislány ne fogadjon el ékszert idegen férfitől. Aztán tegyetek bele két-három énekszámot, egy őrülési jelenetet, egy haldoklást, meg egy táncszámot. Különben, tudod, mit? Van egy remek ötletem. Dobjátok a darabot a fenébe és adjátok elő a Kaméliás hölgyet. Az legalább irodalom.

A rendező fejét fogja kétségbeesésében, s ennyi eltérő vélemény után szalad a kézirattal a színigazgatóhoz, döntsön ő a darab sorsa felől, elvégre övé a színház és a felelősség. Olvasson hát a színigazgató.

De ez a fejezet kimarad a krokiból. Nem helyszűke miatt, hanem azért, mert a

SZINIGAZGATÓ

egyáltalán nem olvas darabot.

SZINHÁZ • MOZI • MŰVÉSZET

Zokogva játszotta végig tegnap este az előadást Polo Rivels

Kislányát repülőgépen haldokolva szállították Franciaországba

Egyetlen egy ember sem volt tegnap este a ligeti cirkuszban, aki észrevette volna, hogy Polo *Rivels*, a Budapesten vendégszereplő Rivelsek feje, vigyorgósra festett maszkja mögött *végigzokogta az egész előadást.* A közönség ugyanúgy mulatott az „Eine Gitaaár" és az „Eine Brücke" mókáin, mint máskor és nem vette észre, hogy *micsoda nyomasztó, sötét tragédiák játszódtak le a látszólag vidáman mókázó bohóc lelkében.*

A „Kacagj, Bajazzo!" esete megismétlődött tegnap este a Városligetben...!

Amíg ugyanis a népszerű artistacsalád produkcióját végezte a porondon, *a legkisebb Rivels-gyereket, a hároméves kis Annamariet egy magánrepülőgép szállította haldokolva Boulogne Sur Mer felé.*

A kis Annamarie, a kilencedik a híres Rivels-gyerekek közül, amikor a család Budapestre érkezett, *súlyosan megbetegedett.* Reitter Ferenc-utcai lakásukon feküdt lázas betegen egy ápolónő állandó felügyelete mellett és *állapota állandóan súlyosbodott.* Szombaton kezelőorvosa megállapította, hogy *a kislánynál tüdőgyulladás lépett fel* és állapota rendkívül súlyos. Kijelentette, hogy *a kislány érverése kihagy és csak sürgős vérátömlesztéssel lehet megmenteni az életét.*

A szomorú esetről természetesen azonnal értesítették Polo feleségét, aki Boulogne Sur Mer-ben *várja a tizedik Rivels-gyerek érkezését.* Az asszony telefonon érintkezésbe lépett Poloval és felszólította, hogy *a kis Anamariet ültessék azonnal repülőgépre* és szállítsák a Boulogne Sur Merben levő Rivels-villába.

A kislányt rendkívül súlyos állapotban, egy orvos felügyelete mellett tették tegnap este lázas betegen a repülőgépbe.

Előadás előtt, amikor a család éppen az öltözőben maszkirozta magát, távirat érkezett a repülőgépről a kislányt kísérő orvostól:

„A kislánynál fuldoklási rohamok léptek fel, állapota válságos."

A család a rossz hír hatása alatt, halálos aggodalommal, ilyen borzalmas lelkiállapotban játszotta végig az előadást.

Előadás után Polo Rivels *zokogva odament Fényes György igazgatóhoz és bejelentette, hogy kénytelen itthagyni Budapestet,* mert repülőgépen azonnal Boulogne Sur Merbe utazik haldokló kislányához.

Fényes direktor megnyugtatta, hogy bármilyen anyagi veszteség is éri őt, *beleegyezik abba, hogy elutazzék.*

Polo már utazáshoz készülődött, amikor újabb rádiógram érkezett Boulogne Sur Mer-ből, amelyben Rivels mama értesíti férjét, hogy a kislány megérkezett, azonnal vérátömlesztést hajtottak végre és *jobban van.* Halvány remény van rá, hogy meggyógyul s akkor Polonak nem kell többé zokogva mókáznia, úgy, mint tegnap este...

Második nászút

Csókkal kezdődik, csókkal végződik és közben is rengeteget csókolóznak. A volt férj Miamiban találkozik volt feleségével, kiüti a nyeregből a 2. számú férjet és kész a heppi end. Közben azonban olyan szellemes és bájos — ha nem járatták volna úgy le ezt a szót, azt írnánk: *bűbájos* — történet pereg le előttünk, amely szerelem és humor, líra és komikum a legszerencsésebben egyesül. *Loretta Youngnak* ez a legszebb filmje, amelyet eddig láttunk, *Tyrone Power* pedig egyszerűen remek fickó, aki megérdemli szerencséjét. Pompás milió, nagyszerű felvételek, izgalmas szigonyos halvadászat, bravúros veszekedő duett a láthatatlan anyós körül, ennivaló riválisnő (nevét sajnos, nem tudjuk) még hercigebb mosómedve, amely pánikot kelt egy repülőgép utasfülkéjében, egy mindentudó inas és még féltucat nagyszerű mellékfőszereplő, tökéletesen művészi nüánszrendezés — ez a film, amelyet a *Fox* alkotott és a *Royal Apolló* — joggal — díszbemutatón tálalt. A legkedvesebb tavaszi élmény ezt a filmet megnézni. Sürgősen és felelősséggel ajánljuk mindenkinek!

— **Blaha Lujza, Péchi Erzsi és Lábass Juci filmen.** Az elmult negyven esztendő színházi életének illusztris képviselői kaptak méltó emléket azáltal, hogy összegyüjtötték azokat a filmeket, melyekben szerepeltek. Felejthetetlen emlékű órákat köszönhet a magyar színházba és moziba járó közönség ezeknek a művészeknek s bizonyára szívesen látja viszont egykori kedvenceit. A „Történelmi időket élünk" című filmben felvonulnak előttünk az elmult negyven esztendő filmhíresség einek ünnepelt sztárjai.

Ünnepi Játékok Pécsett

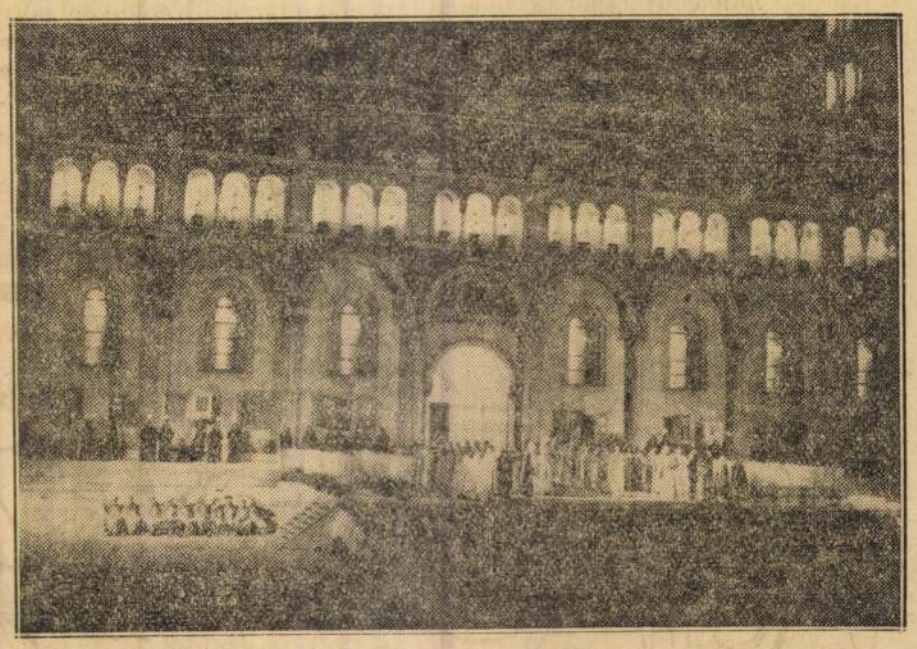

A pécsi Ünnepi Játékok során Ujházy György liturgikus drámája, a Missa Solemnis kerül szinre a dóm előtt.

Pécs, június 7.

Az idei pécsi Szabadtéri Játékoknak még a két év előttit is felülmuló hatalmas sikere van. Szombaton volt *Ujházy* György hatalmas liturgikus drámájának a Missa Solemnisnek idei pécsi első előadása, amelyhez a kisérő zenét ezúttal is Liszt Ferenc hatalmas esztergomi miséje szolgáltatta.

Nemcsak Baranya megyéből, hanem az ország minden részéből valóságos népvándorlás indult meg Pécs városa felé, amelynek Ünnepi Játékain különösen vasárnap este vett részt rendkívül előkelő közönség. Ekkor nézte meg az előadást *Hlond* varsói biboros érsek, akit *Orlovski* lengyel követ és a követség tagjai is lekisértek, jelen volt az előadáson *József Ferenc* királyi herceg, *Anna* királyi hercegasszony, *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter, *Szily* Kálmán államtitkár, *Shvoy* Lajos székesfehérvári püspök és természetesen ott volt Hlond biboros házigazdája, *Virágh* Ferenc megyéspüspök, a pécsi klérus tagjaival.

Az első ciklus a hétfői előadással véget ért és *pénteken kezdődik a második ciklus három előadása,* amelyre 12 városból jön filléres vonat, sőt két filléres vonat érkezik Jugoszláviából is. Az idei szabadtéri játékok, a jelek szerint, a legnagyobb erkölcsi és anyagi sikerrel zárulnak.

A BUDAPESTI ÉNEK- ÉS ZENEKAREGYESÜLET *május 31-én tartotta 31. évi közgyülését vitéz dr. Mátyásfalvi Erich elnöklete alatt. A közgyülés a Hubay Jenő halálával megürült elnöki tisztségre közfelkiáltással dr. Hegedüs Lóránt ny. pénzügyminisztert választotta meg és köszönetet mondott az egyesület művészi vezetőjének, Lichtenberg Emilnek kiváló munkásságáért.*

A FELVIDÉKI MAGYAR DALOS SZÖVETSÉG *idei hangversenyét Komáromban rendezte. A hangversenyt, amelyen 1500 dalos vett részt, pünkösdkor tartották.*

A mai műsor

OPERAHÁZ: Varázsfuvola (½8). — NEMZETI: Hazajáró lélek (8). — BELVÁROSI: Nincsenek véletlenek (8). — PESTI: Husvét (8). — VÁROSI: Tosca (8). — TEREZKÖRÚTI: Kacagó esték (9). — ERZSÉBETVÁROSI: Bolondóra (6, 9). — KISFALUDY: Marica grófnő (6 és háromn. 9). — FÉNYES NAGY CIRKUSZ (113-374): Póló, René Rivels új revüje: Rivelsék a majomszigeten és Hacsek—Sajó (4, 8). — MAGYAR MŰSZINKÓR: Marika hadnagya (½5). — MARKUS PARKSZINPAD: Méla Tempefői (8).

Eggert Márta és Jan Kiepura Budapesten

A világhírű énekes-házaspár tegnap este Budapestre érkezett

Julius 2-án indul a 8 ÓRAI ÚJSÁG
15 és 28 napos
Első nyári Azur Express vonata
OLASZORSZÁGBA ÉS SVÁJCBA

Abbazia
Alessio
Jesolo-Lido
Venezia-Lido
Portorose
Cesenatico
San Remo
Arbe
Cirkvenica
Cortina d'Ampezzo
San Martino di Castrozza
Mendola

Az olasz városok megtekintésére 15 napos utazás
(Firenze, Roma, Napoli, Pisa, Viareggio, Genua, Milano)
Részletes felvilágositással szolgál:
8 ÓRAI ÚJSÁG
UTAZÁSI IRODA
VI., Andrássy-út 16. szám
Telefon: 12-89-81

TÁNCISKOLA

„A kormány nem tűri a sajtóban a durva hangot és főképpen, hogy a lapok egymással való polémiáikban túllépjék az illendőség határait."

Hogy baj ne legyen, a kormány atyai gondossággal nem mulasztotta el, hogy a lapok mlelé új tánc- és illemtanárt alkalmazzon. Képünkön nagy örömmel szemléljük az eddig oly marcona szerkesztőket és cikkírókat, amint szirupédes mosollyal válogatott bókokat suttognak egymás fülébe, — bár meg kell hagyni, hogy mind e szende szűzek és olvadékony ifjak között a tánctanár úr a legbübájosabb és a legmegejtőbb.

Uraim, annál szebb a táncunk,
minél lágyabb és elhalóbb,
úgy táncoljunk, ahogy a Főnök
játssza a talp alá valót.
Járjuk andante, csendesen!
és főleg illedelmesen!

Ne szorítsuk agyon a partnert,
ne fokozzuk az ütemet,
ne vétsünk lépést — Isten őrizz! —
csak lassan, mint egy gyászmenet!
Járjuk andante, csendesen
és főleg illedelmesen!

Tipegjünk szürkén és egyformán,
lám, ez az összhang biztató,
úgy szép a tánc, ha nincsen benne
semmi duhaj, vagy izgató.
Járjuk andante, csendesen
és főleg illedelmesen!

(vér)

Nyilatkozat

A következő nyilatkozat közlésére kérték fel a *8 Órai Ujság*-ot:

— A *Magyar Harc* című lapszerű röpiratnak utolsó száma azt írja *Kornis* Gyula őnagyméltóságáról, hogy *„könyveit az Athenaeum adja ki s azokért busás ezreket fizet írói honorárium címén"*. Kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy Kornis Gyula őnagyméltóságának soha semmiféle könyve az Athenaeumnál nem jelent meg, sem honorárium, sem semmiféle más címen neki az Athenauem, vagy ennek valamelyik vállalata soha egyetlen fillért sem utalt ki. Éppen így valótlan a cikk különböző személyiségeknek intézetünkkel kapcsolatban közölt minden állítása és ezért a büntető eljárást már folyamatba is tettük.

Athenauem Rt. igazgatósága.

— **Az Ojság** új száma ismerteti a talajgyökeres nyílasprogrammot, megmagyarázza, hogy 1948 óta hány korszak volt, bemutatja, hogy udvarolják körül a liberálisok Imrédyt, mesét hoz a szombati kugliról és elénk tartja a hét görbe tükrét.

A FŐNÖK LAPJA
Üzletemberek tanácsadó munkatársa
Melléklete:
A TÁRSAS VÁLLALKOZÁS
Budapest, V., Pozsonyi-út 12. Kérjen mutatványszámok

Bombák zuhogtak egy kantoni kórházra

Hongkong, június 7.

(A 8 Órai Ujság távirati tudósítása)

A pünkösdi ünnepek alatt Kantont kétízben is bombázták japán repülőgépek. Különösen a második bombázás volt erősen pusztító hatású. Ezt a támadást hétfőn délelőtt hajtotta végre 50 japán repülőgép. A gépekről óriási mennyiségű bombát zudítottak a városra. A pusztítás méreteit egyelőre nem lehet áttekinteni, úgy hírlik azonban, hogy a bombázásnak ezuttal is, mint szombaton, több mint ezer halálos és kétezer sebesült áldozata volt.

Bombák estek a francia negyedben fekvő Doumer-kórházra is, ahol a felrobbant bombák borzalmas pusztítást vittek véghez. Francia matrózok szálltak partra, hogy a kórházépület romjait eltakarítsák.

Tokio, június 7.

Az angol és az amerikai nagykövet után most a francia nagykövet kormánya nevében tiltakozott a japán helyettes külügyminiszternél a Kanton elleni légitámadások miatt. A nagykövet kijelentette, hogy az ilyen esetek érintik Franciaország és Japán kapcsolatait.

A helyettes külügyminiszter azt válaszolta, hogy a japán támadásokat jogi szempontból nem lehet kifogásolni, mert Kanton megerősített város. (MTI)

PAX? REX? FIX?
GUTMANN SAROK!

Valutaigénylését, ha utazni akar, elintézi Ön helyett a 8 Órai Ujság Utazási Irodája (VI., Andrásy-út 16).

— **Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknél,** akiknél igen fontos, hogy erőlködés nélkül mindennap könnyű bélkiürülésük legyen, a természetes **„Ferenc József"** keserűvíz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral bevéve, — a lehető legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

Jézus király flottája a magyar tengeren

Balatonfüred, junius 7.

(A 8 Órai Ujság tudósítójától)

Pünkösd vasárnap este a Balatonon megismételték az Eucharisztikus Kongresszus ideje alatt Budapesten, a Dunán megtartott *hajókörmenetet*. Az Oltáriszentség diadalútja a Balatonon épp olyan gyönyörű és bensőséges ünnep volt, mint Budapesten a Dunán. Ezrek nézték végig a magyar tenger partjáról csodálatos esti körmenetet, amely a balatonfüredi kápolnából indult el félnyolckor. Az Oltáriszentséget Angelo *Rotta*, apostoli nincius kísérte a díszbe öltözött papsággal a hajóra. *Tizenkét balatoni hajóból alakult meg a fáklyás vizi körmenet*, amelynek végcélja a tihanyi bencés kolostor volt. Innen fordult vissza Jézus király flottája Balatonfüred felé. A parton álló tmeget az apostoli nincius megáldotta, majd visszatért Tihanyba.

Leleplezték Ferdinánd cár emléktábláját

Jászberény, junius 7.

(A 8 Órai Ujság tudósítójától)

Pünkösdhétfőn délelőtt leplezték le *I. Ferdinánd* volt bolgár cárnak Jászberényben az 1887. évben történt *huszártiszti szolgálatának emlékére emelt bronz emléktáblát*. Az emlékműbizottság nevében gróf *Festetics* Domonkos országgyűlési képviselő adta át a művészi kivitelű dombormüvet *Lóskay* Ferenc alezredes, 5. honvédkerékpáros-zászlóalj parancsnoknak. Az ünnepségen Stoil C. *Stoiloff* bolgár rendkívüli követ meleg szavakkal emlékezett meg a bolgár-magyar barátság újabb tanujeléről. A honvédelmi miniszter képviseletében az ünnepségen vitéz *Littay* András altábornagy vett részt és jelen volt a város országgyűlési képviselője, dr. *Antal* István államtitkár is. Katonai díszszemle után a vendégek a Jász-múzeum ritkaságát, a Lehelkürtöt tekintették meg.

— **Uj könyv a faluról.** Dr. *Scherer* Péter Pál *„Igy látom én"* című mankája, melyben az alföldi falvaink lakosságának szocális problémáit dolgozza fel az utóbbi idők egyik legalaposabb és legnagyobb körültekintéssel megírt könyve. A falukutatóknak ahhoz a csoportjához tartozik dr. Scherer, aki nem íróasztal mellől, szakmunkákból meríti könyvének témáját, hanem vette magának a fáradságot, hogy hosszú éveket töltsön az Alföld egyszerű népe között. Világosan, érthetően és sok helyen megrázóan festi a falusi nép életét, a falusi vezetőknek és intelligenciának egyes vidékeken előforduló hibáit. Művében nemcsak a hibákra mutat rá, hanem tárgyilagosan felsorolja mindazokat az intézkedéseket is, melyek a bajok enyhítésére már eddig is megindultak és nagyrészt eredménnyel is biztatnak.

GYAPJÚ SZÖVET
közvetlen a gyárból
Frunkhahn
IV. PROHÁSZKA O.-U. 8. VI. TERÉZ-KRT. 8
ÚJ BOLT:
II. MARGIT KÖRUT 50.
VII. BAROSS-TÉR 15.

Az öreg Ludas Matyi köszönti a fiatalt

a magyar nép mulattató képes ujsága.

Megjelenik minden vasárnap. Ára 3 hóra csak egy forint. | Az előfizetési pénz [illegible] | Pest, sept. 8. 1867. Mutatványszám. | Gyüjtőknek öt előfizető után [illegible] | SZERKESZTŐI IRODA: Magyarutca 1. sz. [illegible]

Kedves öcsém, Matyi!

Én itt porosodom a múzeumi hirlaptárban, sőt az sincs kizárva, hogy nagyrészt porrá és hamuvá váltam más könyvtári és múzeumi polcokon. Bizony el is felejtettek az emberek, kevesen tudják, hogy 1867-ben születtem Pesten és 1873 őszén már el is távoztam az élő ujságok sorából. Fiatalon mult ki az öreg Ludas Matyi, a te nagyapád, aki mint a magyar nép mulattató képes ujsága, minden vasárnap jelent meg és az ára egy hóra csak 3 forint volt. (Egyébként itt küldöm neked jól sikerült képmásomat, az első „Mutatványszámon", amin azt is olvashatod, hogy én mindenkinek, aki öt előfizetőt gyüjtött, tiszteletpéldányt adtam magamból, amire neked, hála Istennek, nincs szükséged. Hej, keserves élet volt az, akkoriban, öcsém, Matyi!) Remélem, a tied nem ilyen lesz. Adja Isten, hogy hosszú életű légy a földön, s jó sorodban, jó dolgodban szentelj egy-két percet, azaz egy kis helyet az öreg Ludas Matyinak is, akit múzeumból kotorászolt elő.

Lestyán Sándor.

Dal a talpraesett emberről

Tegnap zöld voltam, ma veres,
A jelszavam: Mindig keress!
Örök jelszó és nem tilos
És az is egy szín, a piros
Kedvelnek kicsik és nagyok,
Mert talpraesett lény vagyok.

Hánom pártkönyvet bírok én,
És igazolást írok én
Alá, bár sokat sírok én,
Mert zsidót már nem nyirok én,
Nekik most már békét hagyok,
Mert talpraesett lény vagyok.

A nyilast vadul átkozom,
Még a rendőrt is náhozom,
(Van rendőrkomám is, nem egy),
S az ulti fent hármasba' megy,
Sok firkász akármit gagyog,
Én talpraesett lény vagyok.

Az élet furcsa kis verem,
De nincs baj, mert én ismerem,
Nincs alkú! Szent az elv, a tan,
Annak szabott ára van.
Cserben csak bukottat hagyok,
Mert talpraesett lény vagyok.

Talpraesetten élek én.
És semmitől se félek én,
Mindegy nekem, ha jobb, ha bal,
Mindig enyém a diadal,
A végén mindig én nyerek,
Ó, fejreesett emberek

Gergely Miklós

Jön a szesztilalom!

— Az a Leányka elszédített és otthagyott... Meg tudsz nekem bocsátani??

A nyúl és a teknősbéka

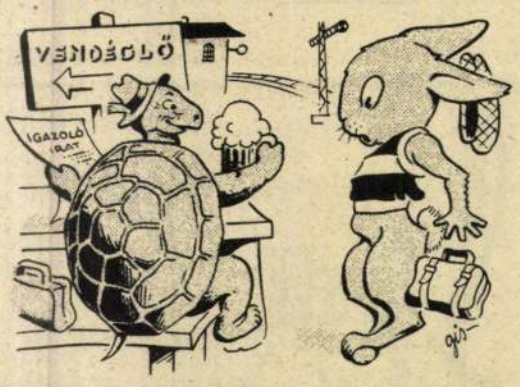

Azt mondta egyszer a Teknőc a Nyúlnak:

— Rendezzünk valami versenyt, ez ma divat. Döntsük el, hogy melyikünk fürgébb, tehát ki ér le Szegedre hamarább?

— Rendben van — felelte a Nyúl. — Indulás vasárnap hajnalban, találkozunk a szegedi Népbiróság előtt.

Lábat adtak egymásnak s készülődni kezdtek.

A Nyúl azonban homályosan még emlékezett arra, hogy az ókori időkben a Teknősbéka már egyszer becsapta és megelőzte; míg ő gyors lábaiban bízva, elaludt, a lomha Teknőc szépen beérkezett a célba.

— Nosza, most majd másként eredek útnak — határozta el.

Szépen kibaktatott a pályaudvarra, felkapaszkodott a mozdony tetejére és útnak indult. Ment, döcögött nagy nevetve:

— Ki tudja, hol gyalogolhat az a mafla Teknősbéka?!

Mire a vonattal megérkezett, a Teknősbéka már régen kipihenve és legazoltan várta Szegeden!

Mert volt esze és gyalog ment.

Tanulja meg kivülről!

Szőrméjét, ha új vagy használt, a moly könnyen megeszi. Vigye inkább SZESZLER szűcshöz, s ő jó pénzért megveszi

Budapest, IV. Bécsi-utca 5. szám.

Hangtalan Heti Hiradó

Ilyen az élet...

— Miért olyan szomorú, Csepelka néni?

— Hogyne lennék szomorú, amikor így állok itt ni, mint a kisujjam... Se férjem, se fiam...

— Szegény... Mauthausen?

— Áh... Razzia.

Kényes kérdés

— Pistike, most az első emberpár megteremtéséről fogok beszélni.

Mire Pistike:

— Azt már mesélted, nagyapó. Beszélj inkább a harmadik ember megteremtéséről.

Türelem

Kropacsek délután három órakor az egyik kávéház előtt állt. Arra siető barátja, Brüll kedvesen üdvözli. Este hétkor Brüll ismét arra megy, s megdöbbenve látja, hogy Kropacsek még mindég ott áll.

— Mondd, öregem, te azóta itt vagy?

— Igen. Azt a pasast figyelem ott a kávéházban. Azóta ott ül. De hogy mit tud csinálni annyi ideig, fogalmam sincs.

Ön a Ludas benne!

Ha nincs még rádiója rendbe.

BORSODY RÁDIÓ

V., Pozsonyi-út 10.

Szabott áron javít, helyszinen is.

Ilyen dohányjegy kellene

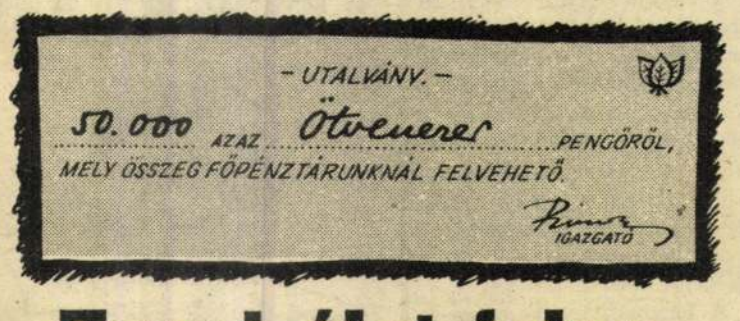

Zenei élet falun

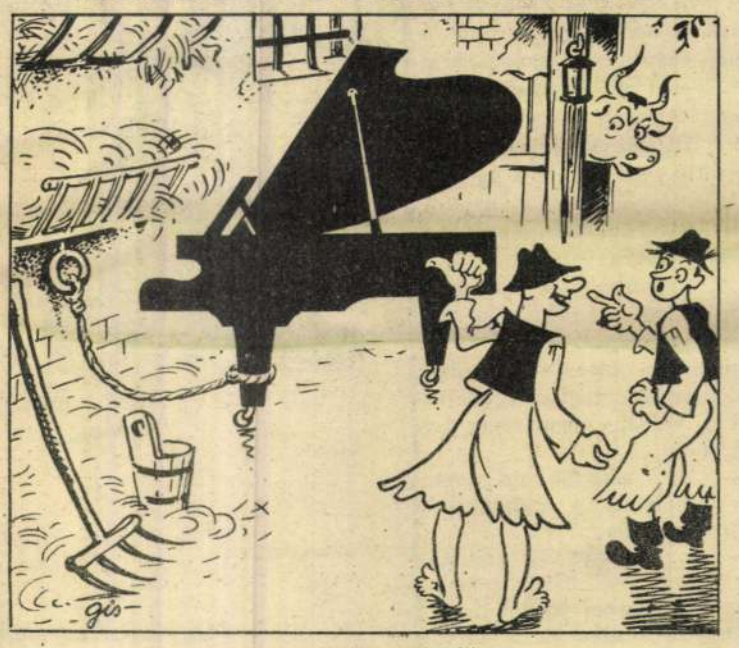

— Ezt cseréltük a Riskáért.

Ludas Matyi

1. évfolyam, 10. szám. **SZATIRIKUS HETILAP** Budapest, 1945 július 22.

Arccal a léggömb felé!

A pesti és budai polgárok rövidesen égre irányuló tekintettel fognak járkálni s ha az ember megkérdezi majd tőlük, hogy hova néznek, ezt felelik:

— A gömbre!

Magasan szárnyaló ötlet ez: piros léggömbbel jelezni, hogy a „Manci" — amint a Margithíd melletti cölöphidat elnevezték — zárva van. A gömböcöket olyan helyeken eresztik légnek, ahol sok ember megfordul: az előljáróságok előtt, a fekete piacon, a tőzsdénél és az Andrássy-út 60 előtt, viszont nem lesz léggömb a közmunkahivatalok és a színházak tájékán. Ezek ugyanis majdnem pótolják a léggömböt: fel vannak fújva és belül üresek.

A léggömböket jó magasra engedik fel, hogy már távolról lehessen látni őket, persze nem olyan magasra, mint a zsír, cukor és szalonna ára, amelyeket az utóbbi napokban sem távolról, sem közelről nem láttunk. A gömböcöt alul rögzítik és a kötél tetején látható a hólyag, a halálra ítélt háborús bünösöknél ez pont fordítva van.

A léggömb-jelzés hamarosan átment a köztudatba. Ez abból is tapasztalható, hogy Pamlicska Ottó ny. nyilas csoportvezető tegnap léggömbbel a karján ment végig az utcán.

— No, sikerült magának így áthidalnia a multat? — kérdezték tőle.

— Á, dehogy! — felelte megtörten. — Csak ismerőseimnek akarom jelezni, hogy holnaptól kezdve én is zárva leszek...

Egy pesti szerkesztőségben

elfogták Hubay Kálmánt

Csak kevesen tudják, hogy a politikai rendőrség és a pesti sajtó között nemes vetélkedés folyik: melyikük

fog el több

háborús bűnöst? Lapunk büszkén jelentheti, hogy az első félévi versenyt fölényesen

a sajtó

nyerte: 49 háborús bűnöst fogott el. A rendőrség viszont csak 6-at.

Felkerestük Blöff Ede lapszerkesztőt, és gratuláltunk, amiért az ő munkatársai bizonyultak a legeredményesebbeknek.

— Semmiség — mondta szerényen —, csupán lelkiismeret kérdése az egész. A bűnösöket *el kell* fogni, tehát elfogjuk őket.

Egyetlenegy sem

menekülhet!

— Hubayt is el kellene már fogni — jegyeztük meg.

— Igaza van — felelte és becsengette egyik munkatársát. Amikor az illető megjelent, így szólt hozzá:

— Van tíz perc időd?

— Van.

— Akkor légy szíves, fogd el Hubay Kálmánt.

— Háromhasábosan?

— Persze.

— Kérlek, a szobámat éppen takarítják. Megengeded, hogy itt fogjam el?

— Tessék.

Tíz perc sem telt bele, s Blöff! Ede már megkapta az első flekket. Büszkén olvasta fel nekem a címet:

LUFTSTADTBAN ELFOGTÁK A KENYERESLÁNYNAK MASZKÍROZOTT HUBAY KÁLMÁNT!

— Szenzáció! — kiáltottam lelkesülten. Egyetlenegy sem menekülhet! Egyúttal el is köszöntem.

— Ne szóljon senkinek — mondta Blöff Ede —, mert elírják előlünk. Fogjon a többi lap is magának, ha háborús bűnöst akar!

— Remélem, sort kerítenek a többire is!

— Sort!? Cikket!

Lent az utcán találkoztam Pavelkával, régi, kedves ellenségemmel.

— Mizujs? — kérdezte valami idegen nyelven.

— Semmi különös. Most hallottam, hogy elfogták Hubay Kálmánt.

Legyintett:

— Annyi ilyen pletyka van... Én csak majd akkor hiszem, ha benne áll az ujságban.

MENNI, VAGY NEM MENNI...?

(Képtáviratunk az izgalmas lemondás finiséből)

— *Megyünk, Kegyelmes úr?*

— *Dehogy megyünk, mikor olyan kényelmesen ülök!*

Búcsú

Én, mint humorista,
Jaj, de búsulok,
Hogyha Faraghóra
Lesúlyt a Sulyok.

Bárha ezzel több lesz
A közélelem,
Mégis, mint egyénnel,
Baj van énvelem.

Számomra megcsappan
A megélhetés,
A kenyerem javát
Levágta a kés.

Kiver a verejték,
Eláll a szavam,
Leghálásabb témám
Immár odavan.

Én már humorista
Nem maradhatok,
Pályát változtatni
Kénytelen vagyok.

Mi legyek? Katona?
Bíró vagy rabi?
Tönkretettél engem
Faraghó Gabi!

Gábortwor

Ára 4 pengő

A „Kisgazdához" címzett csárdában

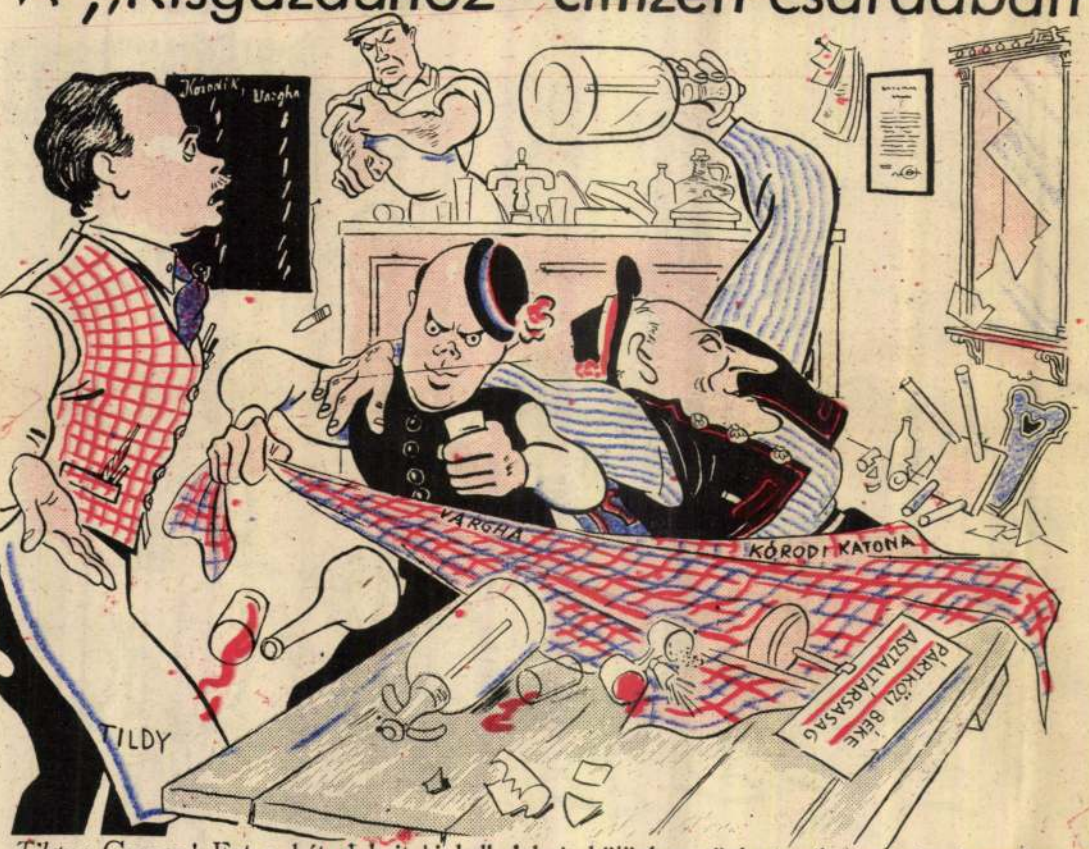

Tildy: Csapos! Ezt a két duhajt ki kell dobni, különben tönkreteszik az egész berendezést.

A Népbíróság bonbonnal, virággal kedveskedik a betegszabadságra küldött

Wünscher Fricinek

Mint ismeretes, a Népbíróság Wünscher Frigyest, a Hangya volt vezérigazgatóját, ideiglenesen szabadlábra helyezte. A tapintatáról és gyengédségéről közismert Népbíróság Wünscher megrongált egészségi állapotára való tekintettel határozott így. Szegény Wünscher egészségét nagyon aláásta az a szakadatlan munka, amit a magyar gazdasági élet elnácisítása érdekében éveken át végzett. Már mindjárt a felszabadulás után panaszkodott, hogy *egyre rosszabbul érzi magát.*

— Mintha Hangya mászkálna rajtam, — mondogatta doktorainak, akik konziliumot tartottak betegügyénél.

— A Népbíróság féltő szeretettel veszi körül Wünschert, virágot, bonbont küld neki és biztatja, ne izgassa magát, pihenjen, napozzon, hízzon meg és ne gondoljon semmi olyasmire, ami idegesíti. A Népbíróság figyelme arra is kiterjedt, hogy Wünscher Frigyest betegsége alatt, az ellene kiadott vádiratokon is a betegeknek kijáró gyengédséggel kezeljék és ne Frigyesnek írják a nevét, hanem Fricinek becézzék.

„Uj vezetés" a Madách Színházban

Madách Színház, ahol nemrég
Levizsgázott Palasovszky,
Hallom, „új vezetés" alatt
Legközelebb Sekszpirt hoz ki.

Tévedések vígjátékát
Mutatja be majd a népnek,
Ebből tanulj Palasovszky!
Itt nem lesznek tévedések.

— A nemkívá
internálják. De
ván a t o s elem

Levél egy pesti polgártól

Az óvóhelyen oly szerény volt,
Beretválatlan és kopott...
A mécsese, e gyönge fényfolt
Részére — ez közismert tény volt —
Kis gyertyavégeket lopott.

Ön felszedett — mint fürge rablány —
Mindent, amit más eldobott.
A szemétből élt, mint a patkány
És ez, mint mértani haladvány,
Naponta csak rosszabbodott.

Csak emberként élhessen újra,
— Azt mondta — mindent újrakezd.
A lemondást most megtanulja,
S ha pucéran is, mint az ujja,
Csak élve még megússza ezt!

A vihar elvonult vonyítva...
És tegnap újra láttam önt.
S ön — enyhe szavakba szorítva —
A történtekhez viszonyítva
Elég fölényesen köszönt.

Hogyan lehet az — kérdi Vince komám —, hogy sokszoros gyilkosok ellen lámpással keresnek terhelő tanukat. No, majd én megmagyarázom!

Péter páter hittéríteni járt Afrikában. Egyszercsak jelentkezik nála egy megtérített vadember, hogy ő gyónni akar.

— Jól van fiam — így a páter —, gyere három nap múlva, de addig békülj ki minden ellenségeddel.

— De szentatyám, nekem nincs ellenségem!

— Nincs fiam? Hát az hogy lehet?

— Úgy, hogy már mindet megettem.

Miért vártak a feketepiac felszamolásával hónapokig? Én még ezt is megmagyarázom.

Tóth uram felkötött állal sétálgat a faluban. Találkozik a komájával, aki megkérdi tőle:

— Mi a baja kendnek?

— Jaj, a fogam úgy fáj, hogy a csillagokat látom. Harmadik éjjel nem alszom már miatta...

— Hát miért nem húzatja ki kend azt a rusnya fogat?

— Mert félek, hogy fáj.

Egy nyilas naplójából

Hétfő

Őrizetben vagyunk. Megvertük az őrizetest...

Kedd

Ma munkára vittek a rendőrök. Megvertük a rendőröket...

Szerda

Ma nézők voltak az utcán, mikor munkára vonultunk. Megvertük a nézőket...

Csütörtök

Ma nők hoztak ebédet a munkahelyünkre. Megvertük a nőket.

Péntek

Ma gyermekeket toltak kocsiban a kivonulásunk mentén. Megvertük a gyermekeket.

Szombat

Ma nem vonultunk ki, nem értünk rá, megvertünk mindenkit.

Vasárnap

Ma nem verünk. Egyszer egy héten pihenni is kell.

Budai autóbusz

— Ne méltóztassanak félreérteni, a felirás nem a n. é. utazóközönségre vonatkozik!

Egy nyilas izgalmas

Ma tíz éve sorsa őt még létra fokain találja
S mivel címtáblákat mázolt: Hitler volt az ideálja.

Egy szép napon inge zöld lett, kefe-bajsz nőtt orra alatt,
Ekkor már a honi führer nehéz feje után haladt.

Jövője is volt már fényes, bár a multja kissé feslett,
Híve volt a rögeszmének és — kijelölt textiles lett.

Ujabb LAPALAPITÁSI TERVEIM

IRTA Kálmánjeno

Ma délelőtt végigmentem Rákóczi-úton. Bevallom, kissé szabálytalanul közlekedtem: háttal a vasút felé. Mégsem írt fel a közlekedési rendőr, mert nálunk hál'Istennek van *Szabadság* (2.— P) és *Igazság* (3.— P). Miközben azon tünödtem, hogy miért mérik nálunk drágábban az *Igazságot*, mint a *Szabadságot*, hirtelen *Világosság* (2.— P) támad az agyamban. Nyilvánvaló, hogy *Kossuth Népe* (2.— P), e *Szabad Nép* (2.— P) most éli a *Demokrácia* (4.— P) mézesheteit.

Hosszan elgondolkoztam azon, hogy a ság... ség... képzővel ellátott magyar szavak közül mit lehetne még hirtelenében lapcímnek és egyben pergze politikai célkitüzésnek is felhasználni. Hirtelen, mint egy új Columbus, a fejemre ütöttem és így szóltam: megvan! Lapindítási engedélyt kérek a kormánytól *Boldogság* címen. Mert határozottan érzem, hogy már csak ez hiányzik nekünk. Milyen szép lesz, amikor majd a hét egy meghatározott napján kiállnak rikkancsaink az utcára és minden rendü és rangú ember megveheti magának a *Boldogságot* 5.— pengőért, mert ha a *Szabadság* 2.— pengő, az *Igazság* pedig 3.— pengő, akkor a *Boldogság* még a bolondnak is megér ötöt.

A Boldogsághoz a mai új demokratikus Magyarországon mindenkinek egyformán joga van, a lapengedélyt tehát pártonkívüli programmal kérem.

Ezenkívül azonban van egy másik korszakalkotó ötletem is. Miután itt már minden osztálynak és minden politikai árnyalatnak megvan a maga organuma, eszembe jutott, hogy van még itt egy szellemileg teljesen ellátatlan réteg: az irni-olvasni nem tudó felnőttek népes társadalma. Ezeknek részére *Segitség* cimen szándékozom lapot alapitani. A lap ára szerényen megszámítva 2.— pengő lesz. Az ötlet lényege az, hogy miután irni-olvasni nem tudó közönségről van szó, papirra és nyomdára egyáltalán nem kell költenem. Egyszerüen kiállítok az utcára 1000 rikkancsot á 100 példány. Rikkancsaim szivhezszóló hangon elkezdik majd kiabálni:

— Segitség! Segitséhég! Mindössze 2.— pengő!

Kérdem, kinek lesz szive megtagadni ilyen csekély összeget a segitségért kiabáló emberektől. Ötven százalékos remittendát feltételezve, még mindig összejön esetenként százezer pengő. Ebből negyven percentet kapnak a rikkancsok, marad tehát nekem netto hatvanezer.

Az új lap tehát kitünő üzletnek igérkezik, pláne ha hozzáveszem, hogy sikerül a volt jobboldali irókat, publicistákat és ujságirókat állandó előfizetőül beszerveznem.

Újabb tervezetünk:

Nincs többé híd-lezárás

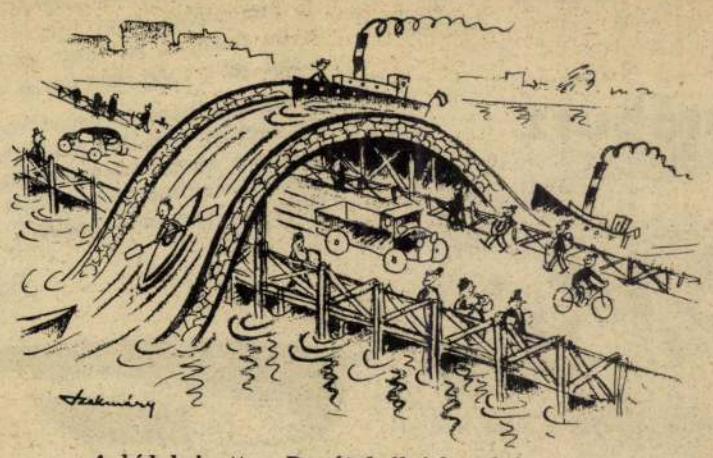

— A híd helyett a Dunát kell felemelni.

A gyöngéd férj...

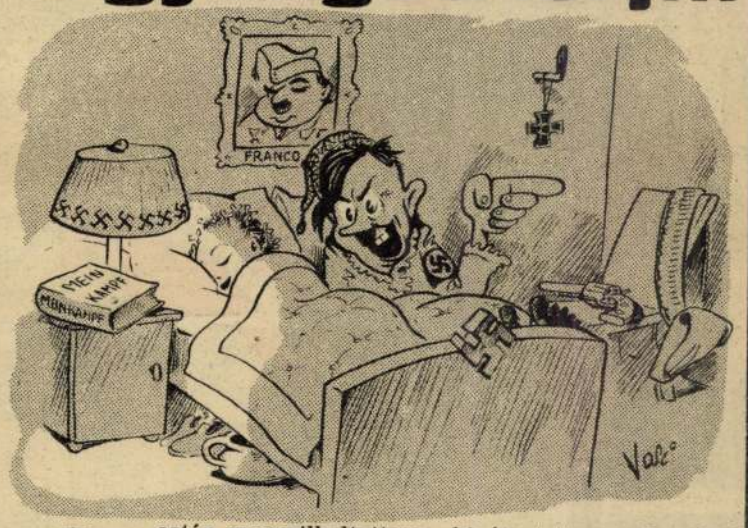

— „... aztán meggyilkoltattam, kivégeztettem, városokat felgyujtattam, tábornokaimat felkoncoltam, ötmillió deportáltat gázkamrába küldtem...

Alszol, szívem...? Vagy folytathatom....

Bizonyítványosztáskor

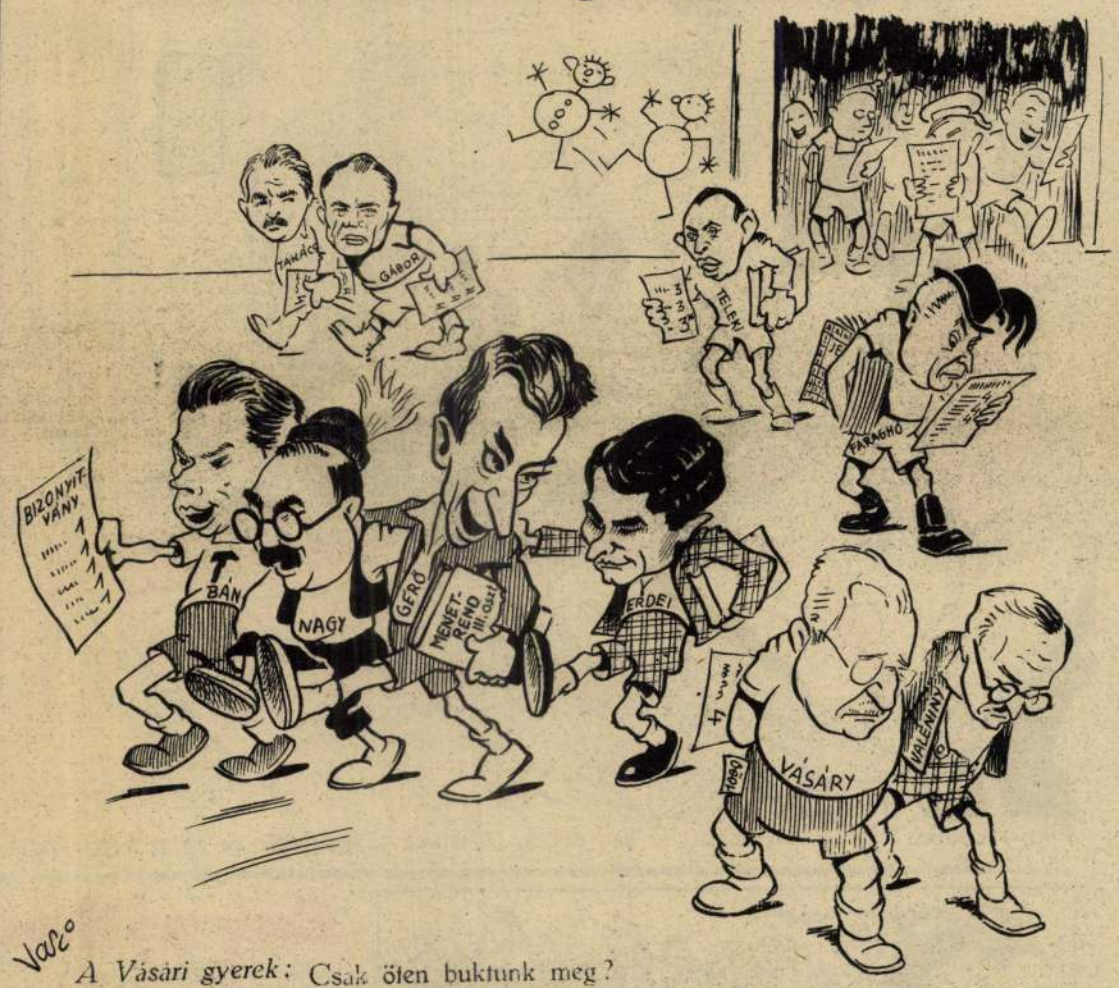

A Vásári gyerek: Csak ötén buktunk meg?

Valentiny: Óh dehogy is! Vannak akik még nem merték megnézni a bizonyítványukat.

Az üzérek átfésülték a rendőrség főtészkét, a főkapitányságot is

Félmillió feketéző razziája 500 detektív és 300 rendőr ellen

Némelyik detektív álruhában próbált kicsúszni a láncolók gyűrűjéből

Budapest serényen dolgozó feketézői már régóta figyelték azt a gyanús tevékenységet, ami a rendőrség részéről fenyegette a fekete piacot. A helyzet már olyan tarthatatlan volt, hogy

az üzérek radikális lépésre szánták el magukat:

razziát rendeztek az egyre jobban elszaporodó rendőrök és detektívek ellen.

A feketepiac irányitói kénytelenek voltak ehhez a szigorú eszközhöz nyúlni, mert a detektívek vakmerősége az utóbbi időben már odáig fajult, hogy leszólították az utcán, kapu alatt, kávéházi zugokban békésen üzérkedő fekete árusokat és kínos kérdésekkel molesztálták őket.

A nagy fekete főnök elrendeli a razziát

A pesti feketepiac nagy apparátussal lá ott neki a detektívek és rendörök felgöngyölítésének. A nagy fekete főnök utasitására: félmillió feketéző vett részt a rendőrség elleni razzián, amelynek során végigjárták a detektívek tanyáit, a rendörök laktanyáiról sem feledkezve meg.

Jószimatú feketézők kutatták végig mindazokat a helyeket, ahol detektívet vagy rendőrt sejtettek.

Átfésülték a rendörség főfészkét, a főkapitányságot is. Megkönnyitette a razziázó üzérek munkáját, hogy a rajtaütés időpontjában esett az eső, a rossz idő miatt nem volt rendörtüntetés a főváros utcáin és így a detektívek és rendörök szokatlanul nagy számban tartózkodtak a főkapitányságon. A razziát vezető főüzér utasitására

fürge feketézők állták el a főkapitányság kijáratait

és a mellékutcák torkolatát, hogy egyetlen detektív vagy

rendőr se csuszhasson ki a razzia gyürüjéből. Ennek a gyürünek a razzia szempontjából komoly súlya volt, a fazont nem is számítva. A láncolók gyürüjéből egyik-másik detektív álruhában próbált kicsúszni, de ezek a kísérletek meghiusultak a feketézők éberségén.

Balhé a Savoyban

A razzián előállított detektíveket és rendöröket *bekisérték a Savoy-kávéházba*, ahol nyomban megkezdték kihallgatásukat. Az előállított detektívek nagyrésze arra a kérdésre, hogy miből él, nem tudott kielégitő választ adni. Azokat,

akik azt állitották, hogy rendőrségi fizetésükből élnek, nyomban a „gyanusak" csoportjába terelték.

A detektívek közül sokan megtörtek a keresztkérdések súlya alatt és bevallották, hogy rendörségi fizetésük még a közmunkaváltságuk összegét sem fedezi. Részletes kihallgatásuk fogja tisztázni, hogy *miből élnek mégis, miből dőzsölnek a kifőzésekben, miből telik nekik a napi egytál főzelékre?*

Némelyik rendör, mikor faggatni kezdték miből táplálkozik, azt felelte, hogy a remény táplálja. Ezeket elengedték, de üzéri felügyelet alá helyezték őket.

A detektiv zsebrejtelmei

Az egyik detektívnél, megmotozása alkalmával, két darab aszpirint találtak. *A ritka gyógyszereket nyomban lefoglalta az egyik legtöbbet igérő üzér*, de aztán némi felárral visszaadta. A detektiv ugyanis lakásadónőjével igazolta, hogy az aszpirineket azért rejtegette zsebében, mert már most fáj a feje, hogy elsején miből fizeti ki albérleti szobája bérét.

A nagyszabásu razzián *500 detektiv és 300 rendör akadt az üzérek hálójába*. Nyomasztó pénzügyük kivizsgálása folyamatban van. Két előállított lovasrendört nyaralatási javaslattal nyomban Kisbérre utaltak, de az intézkedés foganatositását felfüggesztették, mert kiderült, hogy mindketten *kis béren* éltek eddig is.

Hidvéghy Ferenc.

ERDEI VADÁSZAT SÓLYOMMAL

(Erdei Ferenc belügyminiszter megbízta Sólyom László főkapitányt, hogy göngyölítse fel a feketepiacot.)

Az Erdei vadász felújította ezt a régi vadászsportot, a feketepiac hiénái ellen:

A Sólyom elindul támaszpontjáról

Szép Ernő: CSUDA FINOM LÉLEK

Az asztalunknál, a Fészekben, szóba hozza a piktor egy jóismerősét. Hogy annak, azt mondja, most kell igazolóbizottság elé állani és hogy nagyon fél szegény. Egypáran a társaságban ismerik az illetőt, feljött néha vendégképpen a Fészekbe. Én nem ismerem, megmondja a piktorom: vegyészmérnök, igazgatója volt egy vegyi gyárnak, ritka jó ember, mindig vett képet, ha valamelyik festőpajtás bajba került. Pedig sohse volt valami sok fölösleges pénze.

Kérdik miért fél, mit vétett?

— Nem tudom elképzeni, hogy ez az ember valami csúnya dolgot csinált. A németeket pláne sohase szívelte. Reméljük, nem iesz semmi kellemetlensége. Különben, hogy milyen csuda finom lélek ez az ember, kérlek, elmondok egy dolgát, a felesége mesélte most hét vagy nyolc éve. Zsidólány volt a felesége. Igen jóképű nő, én csináltam a portréját. A nő, kérlek, olyan szent zsidók gyereke, asszonykorában is tovább tartotta a vallást, kósert kellett náluk a szakácsnénak főzni, péntek este gyertyát gyujtott és a templomba is elment minden pénteken délután. Az ura, persze, mindenbe belement, a legszebb harmóniába éltek. Hát, kérlek, ez a hűséges ember, ha csak szabadulhatott már az irodájából, péntek esténkint el szokott menni az elé az Aréna-úti imaház elé, ahová járt a nő, megvárta, együtt sétáltak haza. Egy bizonyos pénteken is odamegy, akkor, várja a feleségit. Ott áll egypár perce, elkezd esni az eső, hát csak oda hátal az ajtónak és ázik, ázik mint a kutya. Egyszer csak nyitják a háta megett az ajtót, kidugja az orrát egy zsidó bácsi; észreveszi a barátunkat, mondja neki: tessék bejönni, mér tetszik idekinn ázni?

— Kérem, én római katolikus vagyok.

— Nem tesz semmit, méltóztassék befáradni, meg fog hűlni idekint.

— Köszönöm, nem vagyok olyan hűlős.

Nem, hát nem: behúzta a bácsi az ajtót, ez meg ázik még vagy öt percig, akkor osztán jönnek kifele a templomból. Mikor az asszony is kint van és meglátja ott az urát, elijed: szent Isten, maga meg itt várt, csupa lucsok, nézzen le a nadrágjára. Mondja, mér nem jött be? azt hiszi leharaptak volna az orrát? Hogy lehet ilyen gyáva valaki?

Barátunk erre diszkréten a füléhez hajlik az asszonynak:

— Nem mehettem be, fiam, *tíz deka sonka van a zsebemben.*

Elégia

Szegény nagybátyám! Azt remélte,
hogy boldog öregsége lesz.
Van egy kis háza, kertje, pénze,
könyvtára: Shelley..., Sokrates...

Majd éldegél csendben, szerényen.
Naphosszat elkertészkedik,
s ha minden rendben lesz kertjében,
olvasgat és elmélkedik.

Meg átjár a szomszéd telekre
s beszélget, lassan ejtve szót,
de jaj, tallált, — óh, balszerencse! —,
egy tucat villanykapcsolót.

Egy szerelő megvette tőle.
Ezerkétszáz pengőt adott!
Ő csak bámult a szerelőre:
tréfál? Nem. S vérszemet kapott.

Vett dohányt, rézgálicot, zsákot,
szalonnát, alkoholt, szeget.
Vett és adott, loholt, ficánkolt,
kalkulált, tombolt, lihegett.

És most? Kertjében dudva-bokrok...,
vén por a könyvek fedelén...
Elveszett ember. Nem lesz boldog.
Soha. Csak gazdag lesz szegény.

Divat-problémák

1.

Önagyságának nincs ruhája.

2.

A fotöjnek nincs ruhája.

TIROLI IDILL

„Csendesen kérődzik, igen jámbor fajta,
Pedig éhes Borcsa nagyokat döf rajta..."

Női vaslogika

— Meg kell értened — magyarázta Mancika hű barátnőjének —, hogy most abban más időket élünk. Komolyan kell venni az életet, nincs idő szamárságokra. Persze a férfiak ezt nem értik, ők még ma is szerelemről, meg más csintalanságokról beszélnek, amin csak nevetni lehet. Én megkomolyodtam és átérzem a mai idők komolyságát. Beleléptem a szocdem, a kommunista, a demokrata és más hasonló pártokba, hogy résztvegyek minden erömmel az újjáépítés munkájában.

A szerelem, a flört, az új ruha és más szamárságok nem érdekelnek. Persze ezt hiába magyarázom a Lajosnak, aki nem változott és ma is ugyanazt akarja, mint egy évvel ezelőtt. Nem érti meg az idők szelét. Én persze oktatom és magyarázom neki, hogy mik vannak, de ő csak a szemem dicséri, meg a számat és az alakomat és az új cipőmet, a kis csacsi és multkor is meg akart csókolni. Hagytam, nem vette észre, hogy csak ugratom, hogy én már egy egészen más világban élek, csak kacagnom kell az egészen.

És itt van kérlek szépen a Laci. Orvos, komoly ember, igazán mást vártam volna tőle és tessék. Ugyanúgy viselkedett, mint a többi, mintha az utolsó évek nem is múltak volna el felettünk. Este ott maradt nálam, mert már fáradt volt hazamenni, nem szóltam semmit, mégis orvos, úgye, dehát kérlekszépen az már mégiscsak különös, hogy nem tud másról beszélni, csak arról, hogy így szeret, meg úgy szeret és legyek az övé és senki másé. Megáll az ember esze, hogy ilyen lehetetlen dolgokkal jöjjön valaki, ilyen komoly időkben. Persze nem tiltakoztam, ő ezt bátorításnak vette, holott csak ugratás volt és remekül mulattam magamban, mikor szorongatta a kezemet a moziban, mintha béke lenne, mintha nem történt volna semmi és kérlek, mit mondjak neked, a Feri se különb. Ő csak adja a nagy közgazdászt, de ez csak külső máz, egyébként gyerekesen viselkedik velem, olyan, mint egy csecsemő, mindig csak csókolózni akar, még dicséri a dolgaimat kérlek, megáll az ember esze, egy komoly ember, közgazdász és ilyeneket csinál. Persze én úgy teszek, mintha hagynám, nem akarom megsérteni, de titokban remekül mulatok, hogy ő, a híres, milyen komolyan veszi az egészet és nem veszi észre, hogy csak ugratom.

Nehogy azt hidd, hogy az Árpád különb lenne, a férfiak mind egyformák, bár ügyvéd, de nem használ ez sem, mert képzeld, ő még féltékeny is és ő is azt mondja, hogy csak az övé legyek és senki másé, az ember halálra únja magát, annyit hallja ezt az ostoba szöveget, a régi idők idétlen kisértetét, hogy csak pont az övé és azt mindegyik természetesnek tartja kérlek, de azon már csodálkozik, ha az ember másfelé is figyel. De én ráhagyom az Árpádra is, bár titokban kacagnom kell, hogy pont a Jenőre féltékeny, holott a Lacival dolgozik együtt egész nap, mégse jut eszébe, hogy inkább őrá lenne féltékeny, ha már, na, de nem érdekes az egész, hol vagyunk már ezektől a biedermayer dolgoktól a mai modern időkben, amikor cukrot egyáltalában nem kapni és nézd meg a zsír árát, dehát ez más lapra tartozik.

A legmulatságosabb a Pista, aki egy-két csók, egy ölelés után, amit engedélyeztem, de, persze, nem komolyan csak ugratásból, már mindjárt következtetéseket akar levonni, hogy így elvesz, meg úgy elvesz, holott én csak kacagok rajta, mint macska szokott az egérrel.

Királyhegyi Pál

elemeket
sz a ki-
?

Ami a Reggeli Ujságból kimaradt

Hiteles tudósitás Hitler és Éva Braun esküvőjéről

Szerelem 350 méterre a föld alatt

Örömmel tudatjuk olvasóinkkal, hogy az összes polgári lapokat megelőzve közölhetjük Otto von Kruxlhaber volt S. S. törzsőrmester, jelenleg a Budakeszi Selyemzsinórgyár igazolóbizottsági elnökének megrázó elbeszélését Hitler különös esküvőjéről.

Kruxlhaber szerint a szertartás minden ceremónia mellőzésével az e célra rendszeresitett bunkerban, többszáz méterre a föld alatt zajlott le. Az esküvő előtt Hitler rövid buzdítóbeszédet tartott, melyben kitért a küszöbön álló csodafegyverre is. Ezután az ifjú pár a tábori nászkamrába, környezetük pedig 300 kilométerre vonult vissza. Kruxlhaber a továbbiakban csak feltevésekre támaszkodik, úgyhogy Hitlernek erről az utolsó földalatti munkájáról semmi biztosat nem tudhatunk.

Eddig tart Kruxlhaber elbeszélése. Más forrásokból nyert értesülés szerint a házasságból két gyerek is született. Igen valószínű, hogy a földalatti esküvő meséje magától Hitlertől származik, a két gyerek azonban semmiesetre sem.

Mégis megállt pár szót beszélni.
(Én csak néztem: ez ugyanaz?)
Hogy: éppen csak hogy meg tud élni
És hogy itt nincs is mit remélni...
Ömlött szájából a panasz.

Ár hónap alatt elfeledte
bableves sápadt színét...
znapi csirkéjét megette,
ép új ruhája volt: ma vette
sírt, hogy nincs több taxi még.

pesti polgár, kész tanulmány.
nek nincs, csak privát ügye,
nek minden jó hír: koholmány,
azt szeretné, hogy a kormány
kávét ágyához vigye.

án egy villamos jött, melyre
szállt, miközben elköszönt...
azt gondoltam: ejnye, ejnye,
ártana egy óvóhelyre
hétig visszadugni önt!

tintelő Live
Bókay Antal

A makacs borjú

Detektívek állítanak be egy Király-utcai mészároshoz. Kinyitják a jégszekrényt is, és két félborjút találnak

— Honnan van ez a borjú?

— kérdezi a detektív. A mészáros szabadkozik:

— Higgyék el uraim, napok óta próbálom kikergetni onnan...

Uri kiszolgálás

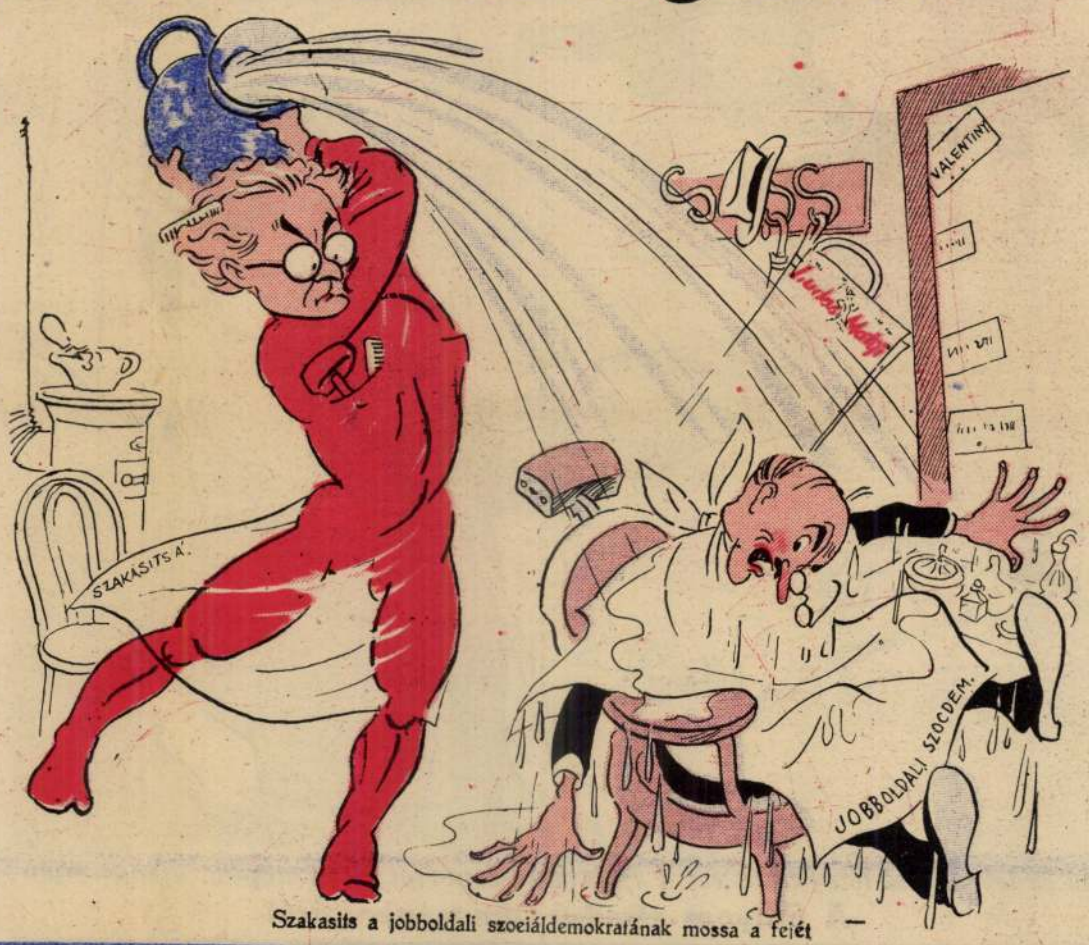

Szakasits a jobboldali szocialdemokratának mossa a fejét

Egy ember hiányzik

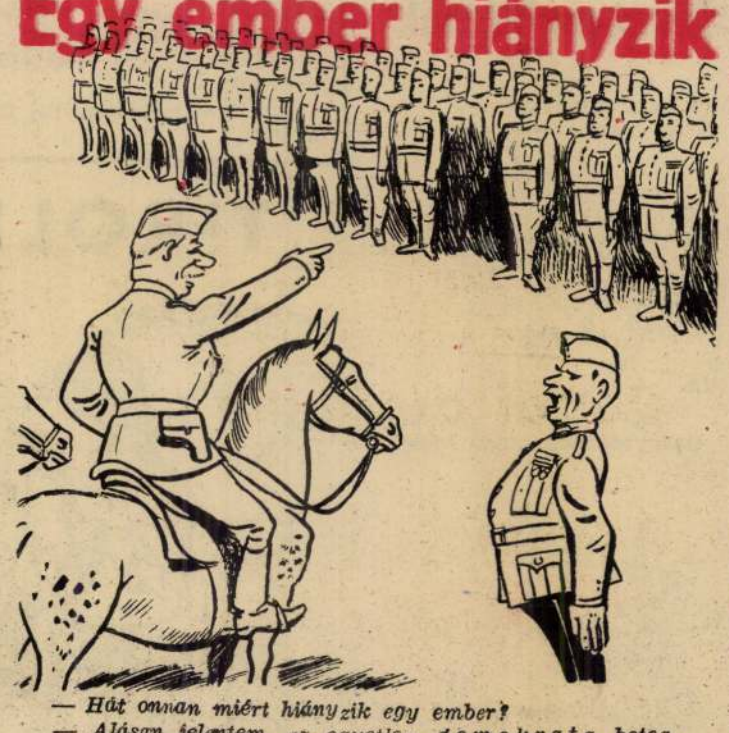

— *Hát onnan miért hiányzik egy ember?*
— *Alásan jelentem, az egyetlen demokrata beteg.*

Egészségi állapota miatt szabadlábra helyezték

Malcsák Benőt

A rendőrség kedden letartóztatta Malcsák Benő tömeggyilkost, nem sokkal azután, hogy önként jelentkezett. Megállapították róla, hogy egymaga 162 embert vert agyon, ezért az ügyészség fogdájába vitték és

felszólítást tettek

közzé a lapokban, hogy aki Malcsákról valami terhelőt tud, jelentkezzék.

Már két napja ült Malcsák a fogdában, amikor fegyőrének feltűnt, hogy

csak immel-ámmal eszi

a rántott sniclit. Azonnal jelentette a dolgot a fogházigazgatónak, aki maga elé hivatta az étvágytalan tömeggyilkost.

— Igaz, hogy nincs étvágya?

— Igaz.

— Ha valami baja van, kérheti szabadlábra helyezését. Kéri?

— Kérem.

Másnap reggel az ügyészség autóján bevitték Malcsákot a MABI-ba, mert kiderült, hogy *mabitang*. Három osztályvezető orvos vizsgálta meg. Malcsák elpanaszolta, hogy a jobbkarjában

erős izomlázat

érez, amióta a 162 embert agyonverte, azonkívül az a gyanúja, hogy

erős gyomoremésztése és kétoldali fülhallása

van.

Az orvosi vizsgálat igazolta Malcsák panaszait.

A vádhatóság ezekután úgy döntött, hogy Malcsákot egészségi állapotára való tekintettel szabadlábra helyezi, de minden február 29-én jelentkeznie kell.

Ha jelentkezését háromszor egymásután elmulasztja, élelmiszer-pótjegyeit megvonják.

...ltja a Népbirósáqiq

...gyon szüknek találta már mindenütt a kereteket:
...retlegénynek csapott fel, imádta e szerepeket.

„Búcsúestjén" villámgyorsan kifosztott egy textilboltot:
Fehér ingre volt szüksége, hisz évekig zöldet hordott.

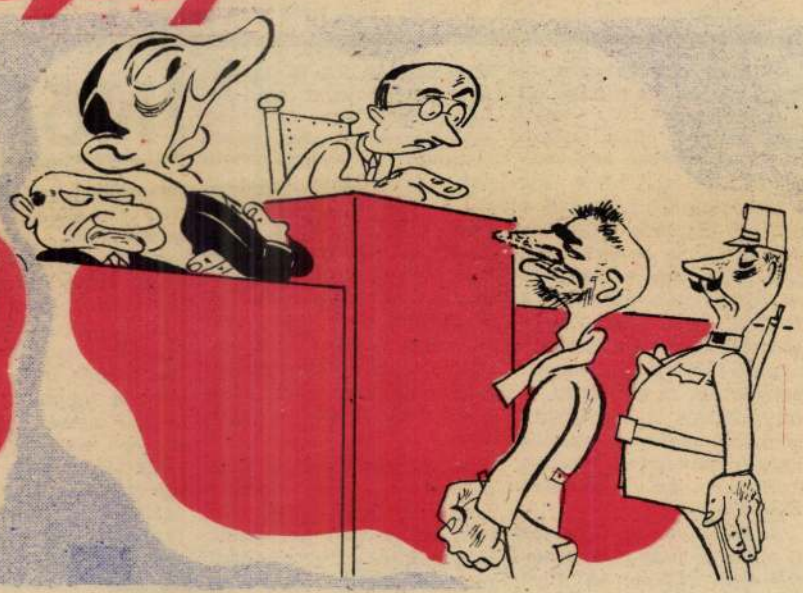

Friss tagja már egy új pártnak, mert elveit fürgén váltja.
Nyilasunk most népbíró lett, mint pártjának — delegáltja.

Mai lány

Fiú: És mi lesz, ha a szüleid nem egyeznek bele a házasságba?

Leány: Akkor illegalitásba vonulunk...

Pluhár SC — Igazoló TK 1:0 (2:1)

Sándor-utca, 20.000 elnéző

Itt állok a politikai multam B.-tri bűnjével vádoltan. A vezető bíró feldobja a megbizhatóság kérdését; nem estem fejre, engem illet a pályaválasztás joga. A rádióbemondói pályát választom.

Megindul a játék a szavakkal. A hatodik percben kiderül, hogy egy ideig a jobbszélre húzódtam. Az egyik taccsbíró beint, hogy mindennek van határa. Ejnye, ejnye Pista, mért nem vigyázol, még büntető kirúgás lesz a vége.

Fordulás után szembekerülök a felkelő nappal és ez erősen zavar. Az első percekben azt sem tudom megállapítani, hogy merről fúj a szél. Az igazolások kihasználják zavaromat és les: állásból beadják, hogy böröm megmentése érdekében le akartam szerződni a Hungárista KFT-be. Az utolsó percben majdnem Szálasi hálójába kerülök. Öngól.

Újrakezdés után a baloldalra állok és a bíró megengedi, hogy ezután vörös mezt öltsek...

Brávó Pista, megint jól helyezkedtél!

Ballada

Faraghó tábornok
Nagy könyvét megírta,
Antiszovjet könnyel
Azt is telesírta.

De amikor baj lett,
Kicsit meggondolta,
Szerzőség terhét a
Cenzurára tolta.

S amikor már majdnem
Sikerült a móka
Találtak egy példányt
Valamely fiókba...

Egy példányt a könyvből,
Egy madárlátottat,
Beregffy Károlynak
Szépen ajánlottat.

Csinos kis karrier
Szakad itten félbe,
Mi ez? Tragédia,
Dalban elbeszélve.

— *A kéményseprők tüntető felvonulást rendeztek.*

— *És megengedték a felvonulásukat?*

— *Próbálták volna megtiltani: akkor feketén vonultak volna fel.*

Ez komoly

Legtöbbet fizet irodagépeiért

NOVUM számoló- és írógépüzlet VII., Dembinszky-u. 18 — Szíves meghívásra gépeit a helyszínen felértékelem. Tel.: 420—918. — V., Teleky Pál-u. 22.

E heti számunkat

írták

Békeffi István, Darvas Szilárd, Farkas Lujza, Gábor Andor, Gádor Béla, Gergely Miklós, Hidvéghy Ferenc, Kálmán Jenő, Király Dezső, Királyhegyi Pál, Lestyán Sándor, Leszkay András, Palásti László, Szép Ernő, Tabi László.

rajzolták:

Aranyos Gusztáv, Gáspár Antal, Kanyó Sándor, Polya Gogó, Roxi, Sándor Károly, Szakmáry László, Szegő Gizi, Tonez Tibor, Török János, Vasi.

Mi is szervezkedünk!

Megalakult a BUMSz

Közöljük a Bukott Miniszterek Szindikátusának alapszabályait

Illetékes köröktől nyert értesülés szerint a kormány távozó, távozás alatt és távozás előtt álló tagjai érdekeik megvédésére szervezetbe tömörülnek. Az egyesület alapszabályait az alábbiakban kivonatosan közöljük.

1. Az egyesületnek tagja lehet minden miniszter, aki lemondott, aki lemondhat, aki lemondani akar és aki nem akar lemondani.

2. Kültagok lehetnek azok az államtitkárok, akiket már letartóztattak, akiket letartóztathatnak, akiket letartóztatni akarnak és akiket nem akarnak letartóztatni.

3. Tagjai lehetnek továbbá az egyesületnek olyan államférfiak is, akik még nem miniszterek, de előreláthető, hogyha miniszterek lesznek, megbuknak.

4. Az egyesület célja a bukott miniszteréknek tisztességes polgári pályán elhelyezkedését elősegíteni, lehetőleg tanult szakmáik keretében. Amennyiben valamely iparág időközben megszűnt volna (csendőrség, levente-intézmény stb.), az abban működő tagok sürgősen átképzendők.

5. Minden tagnak jogában áll tárcájához görcsösen ragaszkodni, amennyiben ennek komolyabb következményei nem lehetnek. Cáfolni, nyilatkozni korlátlan mennyiségben lehet, a multra borított fátyol méreteit azonban az egyesület szabja meg.

6. Minden tag köteles megüresedett tárcáját a kormány rendelkezésére bocsátani, a tele tárcákat viszont az egyesületnek kell beszolgáltatnia.

Így történt...

Ez a munkácsi polgármester műve — Ez ugyancsak az ő műve — Ez pedig az igazságszolgáltatás műve

A 7 LEGSZOMORÚBB VICCE

— *Na, én jól kibabráltam a közmunkahivatallal!*

— *Hogyan?*

— *Azt írtam be, hogy le akarom dolgozni a négy munkanapot...*

Műegyetemi tragédia

Hirig Simon fölött összecsaptak a hullámok.

BRILIÁNST, ÉKSZERT, Aranyat

napi áron vásárol

Scheer György Semmelweis-u. 19, félemelet 1.

Palásti László a Ludas Matyi munkatársa, a szerbiai kényszermunkások szenvedéseiről „A bori halálút regénye" címen könyvet írt, amely a könyvnapon megérdemelt sikert aratott.

Ludas Matyi

Szatirikus hetilap. — Megjelenik minden vasárnap

Szerkesztő:
GÁL GYÖRGY

Felelős szerkesztő:
SZEGEDI EMIL

Felelős kiadó:
DR. HELTAI JÁNOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, József-körút 5.

Szerkesztőségi órák: Minden hétköznap 9—1-ig.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Nyomatott a „Szikra" Lapvállalat offset-körforgógépein.

Felelős nyomdavezető: Nedeczky László.

Úgy éltek eddig mint a galambok...

...aztán jött a dohányjegy.

Hubert Kratzl
mennybemenetele

A Dunántúlon végelgyengülésben meghalt egy volksbundista, névszerint Hubert Kratzl.

Miközben életben maradt társainak hosszú sora utolsó útjára kísérte földi maradványait, Hubert Kratzl már a mennyország kapuját döngette.

Szent Péter kinyitotta a kaput és megkérdezte:

— Ki vagy te, hogy ilyen erőszakosan kérsz bebocsátást?

— Volksbundista vagyok! — válaszolta öntudatosan Hubert.

— És biztos vagy benne, hogy itt van a helyed?

— Természetesen! A dunántúli földi paradicsomnak az égben csak itt lehet a folytatása.

— Jól van... — bólintott rá a mennyország kapujának őre s maga köré gyűjtve az arkangyalokat, már meg is indította az igazolási eljárást.

— Gondolj vissza e múlt életedre és sorold el összes jócselekedeteidet.

A volksbundista sokáig gondolkozott, azután átszellemült arccal fordult a bizottság felé:

— Emlékezzenek vissza uraim az 1940-es esztendőre, amikor minden néptársam addig rúgta a magyarokat, ameddig a lába bírta... Én akkor csak egyet rúgtam!

— Ez lenne minden jócselekedeted? — kérdezte Szent Péter.

— Van még egy. 1944 márciusában mindenki ott és addig, rúgta a szocikat, ameddig a lába bírta. Én akkor is csak egyet rúgtam!

— Ennél több jót nem tettél? — csóválta fejét elégedetlenül Szent Péter.

— De, de! — vágott szavaiba Hubert Kratzl szenvedélyesen. 1944 nyarán mindenki többet rúgott a zsidókba, mint ameddig a lába bírta és én akkor is csak egyet rúgtam!

Szent Péter elégedetten bólintott, majd magához intette Gábor arkangyalt, mondván:

— Gábor fiam, add neki vissza, amit a földön adott. Rúgj bele háromszor... és küldd gyorsan a pokolba!

Farkas Lujza.

A RENDELET

A *Magyar Közlöny* most megjelent 22. száma közli a magyar minisztérium 800/1940. M. E. számú rendeletét, amely közti... összeállítja... osztály havi díjazása 5.025, gyermekek számától függően még újabb *12—18%-al emelkedik.* ... a IX/1—750, a IX/2—710, a IX/3—670, a X/1—620, a X/2—590, a X/3—560 a XI/... a XI/2—... a ... havi fizetés... A ... és I... fizetés... osztálytiszt... sor... tiszt... a VI.-ban 110 P. a VII.-ben külön pótlék havi 1000 P.

LUDAS MATYI KOMOLY MELLÉKLETE — *SZERKESZTI: TABI LÁSZLÓ*

IV/1-ben 2.144. a IV/2-ben 1.952 pengő. Az V/1—1.768. A *pénzügyi tisztviselők* a III. fiz. osztálban havi 150 másodelnökeinek, a koronaügyésznek és a legfőbb

RENDELET

a lelkelete mindennek. Rendelet nélkül nincs rend, nincs társadalom, nincs szabadság, nincs humor. Rendelet nélkül csak kaosz van. Sok millió évvel ezelőtt a Naprendszer is kaosz volt. Sőt, még Nap sem volt, rendszer sem volt. Millió évek kellettek hozzá, hogy a kaoszból legyen valami. Miért kellett ilyen, aránylag hosszú idő? Mert nem volt, aki rendeletekkel intézkedett volna. A ködfoltok tanácstalanul rohangáltak fel és alá az űrben. Amikor végre az első ür-lap megjelent, a helyzet mingyárt javulni kezdett.

Űrlap a lelke mindennek. A rendelet és az ür-lap tejtestvérek. Szeresd és becsüld az ürlapot, mert ő az, aki végigkísér egész életeden át. Mindenedet elveszítheted, de az ürlapok nem hagynak el. És szeresd a rendeleteket is, mert ők adják meg teneked a mindennapi ürlapokat. *Töltsd ki* az ürlapot úgy, mint a gyöngyöző pezsgőt. És ne úgy *töltsd ki*, mint valami börtönbüntetést. Mert az ürlap sok embernek ad kenyeret, az ürlap oktat, nevel és arra késztet, hogy foglalkozz magaddal.

Ismerd meg tenmagadat! Tölts ki minél több ürlapot és add be őket oda, ahova kell, hogy békesség legyen a házban és munka a közhivatalokban.

HÍREK

A **miniszterta**nács elhatározta, hogy a közeljövőben kibocsátásra kerülő 25.000-ik rendelet alkalmából bankettet rendez. Az erre vonatkozó 25.001-ik rendelet rövidesen megjelenik.

A nigériai Uraluia nevű városkában M'Bangi, a városka polgármestere egy rendeletet bocsátott ki. Három gyermeket hagyott maga után.

A fővárosi műkedvelők műsoros estjükön előadták a dramatizált lakásrendeletet. A siker olyan nagy volt, hogy egyes paragrafusokat meg kellett ismételniök.

Kiállítás. A főváros a Szépművészeti Múzeumban kiállítást rendez az eddig megjelent rendeletpalakátokból. A 46 tenmet megtöltő anyagot most rendezik ábécé szerint.

Itt a rendeletrento!
Tanuljon hasznos új nyelveket

Minthogy a rendeletek nyelve semilyen élő nyelvhez nem hasonlít, a Berlitz-nyelviskola új tanfolyamot indít. Ezen a tanfolyamon egy miniszteri tanácsos fogja tanítani a rendeletrentot, amelynek segítségével állítólag minden rendelet érthetővé válik. Alkalmunk volt beszélni a professzorral, aki a következő érdekes nyilatkozatot adta:

— A ndeletrento a halandzsa-nyelvek családjába tartozó nyelv, amelyet különösen a tiltószavak változatos használata tesz körülményessé. Egyszerű módszerem lehetővé teszi, hogy a tanuló negyedévi tanulás után egyszerűbb rendeleteket már meg tud érteni, féléves tanulás után pedig már ki is tudja játszani azokat.

Megkértük a professzort, mutasson egy részletet a rendeletrento nyelvtanából. Készséggel állt rendelkezésünkre. Ime:

I. ragozás:

Aki, illetve vagyis illetőleg,
Ami, illetőleg gyanánt vagyis,
Azok, illetve illetőleg miként,
Akik, továbbá illetőleg azért,
Amik, továbbá azért — vagyis
Illetőleg, illetve amik ahol:

Két plakát beszélget

— Hallja kolléga, maga mindig olyan díszes ruhában jelenik meg! Miből telik?
— Hitelbe csináltatom!
— Majd elárverezik!
— Ne féljen! Engem nem lehet végrehajtani!

Hirdetmény

A közellátási minisztérium rendeletre hirdet pályázatot, amely hivatva van pótolni az élelmiszerhiányt. A rendelet feltételei:

1. Huszonöt paragrafusnál rövidebb nem lehet.
2. Ügyelni kell az érthetőség hiányára.
3. Az a szó, hogy „van", nem szerepelhet benne, csak az, hogy „lesz".

A legjobb pályázatok között kiosztásra kerülő díjak:

1. 5 kiló kockacukor.
2. 20 drb. valódi Szimfónia.
3. A közellátási miniszter tárcája.

Olvasóinkhoz!

Rejtvénypályázatunkat technikai akadályok miatt későbbre halasztottuk.

TÁVIRAT

ribbentrop fogolytábor. Eltörött tengelyének meghegesztésére mi sem vállalkozunk.

„UNIVERSÁL HEGESZTŐIPARI VÁLLALAT"
Budapest, VI., Ó-utca 9.

Egy kis szamár kalandjai a nagy Budapesten II.

KUKSI ÉS A DRÁGASÁG

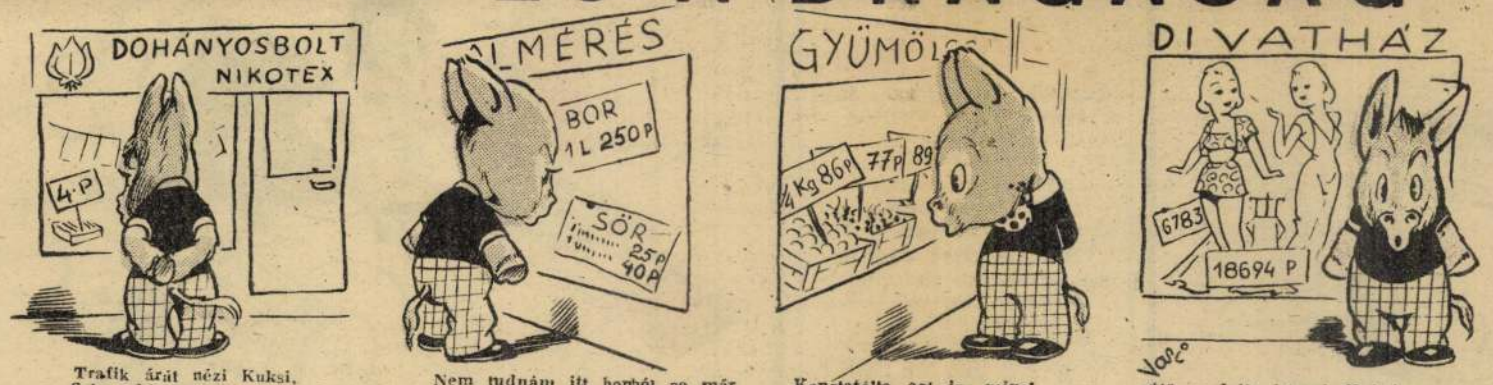

Trafik árát nézi Kuksi,
Sok neki, mert nem jár lopni,
És így sóhajt: úgy látom a
Dohányzásról le kell szokni.

Nem tudnám itt borból se már
Magamat én jól leszopni,
Mondja búsan Kuksi csacsi:
A borról is le kell szokni.

Konstatálta azt is, mivel
Kuksikánk a hasa bölcse:
Gyümölcsről is le kell szokni,
Ez a drágaság gyümölcse.

Élő modellt bámul Kuksi,
Árat is lát rajtuk, ott ni!
Töpreng most a szegény csacsi:
Itt miről kell majd leszokni?

AZ Ő KIS REVÜJÜK

Látta ön, tisztelt olvasó, a Vígszínház új darabját? Ha még nem látta volna, sürgősen nézze meg. »*A mi kis városunk*« a címe. A színpadon semmi kellék, semmi díszlet, de a színészek ajkáról a legszintisztább irodalom szólal meg.

Látta ön, tisztelt olvasó, az »*Automat oh?*« című revűt? Ha még nem látta volna... különben nem akarjuk befolyásolni. Tegyen tetszés szerint. Ez a revű pont fordítottja Thornton Wilder darabjának. A színpadon sok díszlet, sok kellék, de az *irodalomnak, a művészetnek legparányibb nyoma nélkül.* Eszünk ágában sincs a Kisfaludy Társaság színvonalát keresni a

A tündéri Déri, mint szeksz-epil bajnok

Revűpalotában, de ami sok, az sok, illetőleg ami kevés, az kevés. Tudomásunk szerint a revű műfaja is kitermelt egy bizonyos fajta művészetet, a szövegnek valamilyen szellemességét és értelmességét, nem is szólva a kabaréról, amelynek tömegesen voltak hivatott művelői, amíg ezt a műfajt a háború el nem pusztította. Véleményünk szerint egy revűszínház műsorának ártanak a kabarébetétek. Pesten is csak azért alakult ki a kabaré-varieté alapú vegyes műsor, mert a kabarészámok olcsóbbak, mint az artisták. Nincsenek jó artistaszámok? Üsse kő, elhisszük, hogy a nemzetközi helyzet az oka. De vajjon a nemzetközi helyzet kö-

Heinemann és az ő sztárja: Rév

Színházi Magazin. 1944. 8. 7.

SZELLEMJÁRÁS NÉMETH THYRÁÉKNÁL

Németh Thyra, a »Ballépés jobbra« együttesének pompás színésznője spiritiszta szeánszra hívta meg a Vidám Színház hölgytagjait. A hölgyek minden héten összegyűlnek valahol, ahol *Ballépészsúr* keretében ünneplik a zenés vígjáték szünni nem akaró sikerét. Ezeken a *szigorúan férfimentes* összejöveteleken rendszerint pletykázás húzódik végig vörös fonálként. A mostani találkozó azonban kiemelkedett a többiek sorából. Egyrészt azért, mert összeesett a Ballépés jobbra *kétszázadik* előadásával, másrészt azért, mert Németh Thyra bejelentette, hogy *szellemet fognak idézni*. Meg akarják kérdezni Shakespearét, Wagner Richardot, vagy a könnyű múzsa valamely más tekintélyes képviselőjét, hogy a *Létraz—Pünkösti—Hegedűs-operett megéri-e az ötszázadik előadást?*

Németh Thyra és édesanyja lelkesen működtek közre, mint háziasszonyok, hogy a hölgykoszorú minél jobban érezze magát. Ott volt *Fejes* Teri, *Fábry* Éva, *Hollós* Melita és *Bihari* Nándorné. A kitűnő hangulatban elköltött házisütetű pogácsák után sor került a szellemidézésre. A lányok körülültek egy asztalt és nekifogtak az idézésnek. Az izgalom tetőpontjára hágott, amikor az asztal megmozdult, sőt vehemensen ugrálni kezdett. A résztvevőkön vad izgalom járt át és miután az asztal megmozdulását igenlő válasznak vették, megállapították, hogy a Ballépés valóban be fogja futni az ötszázas szériát.

A szeansz végén Fejes Teri odasúgta Fábry Évának:

— Te Éva, akarod látni a szellemet?

— Akarom hát! — modta Éva kissé meghökkenve.

— Hát nézz ide! — szólott Teri és a ballábára mutatott. Az egész szeansz alatt ugyanis ő rugdalta az asztalt...

Ex! A kétszázadik előadás örömére iszik egy kortyot Éva, Teri, Melitta és Thyra

Szellemek legjobb tápláléka: a házisütésű pogácsa. Németh Thyra édesanyja kínálja, tőle jobbfelé Bihari Nándorné, Fábry Éva, Fejes Teri, Hollós Melitta és Németh Thyra

Ugylátszik, a szeansz gyümölcsöző befektetés volt...
(Kováts felvételek)

vetkeztében olyan mérhetetlenül alacsony színvonalnak a szövegrészek?

Egyszer meg kell már őszintén mondani, hogy ez a nagy reklámmal dolgozó revüpalota visszanál központi fekvésével és a konfunktúrával és amit nyujt, az nemcsak »karzati« színvonal, de egyben vidéki is. Képzeljék el, hogy lenne egy kis idegenforgalom Budapesten és a Revüpalotába betévedne valaki, aki látott már revüszínházi előadást valamely nyugateurópai kis városban? (Párizsról, Berlinről, Londonról nem is beszélve...) Istenem, mit lehetne produkálni stilizált színpadi képekben egy revüszínpadon! És mi mindent lehetne produkálni táncban és tréfában, mi mindent, ami itt nincs!

A »gépesített« revüben pont a gépesítés mond csődöt, kezdve a sajtóhibákkal teli műsortól, végezve a nem egyszerre perdülő görlcsapaton. Egyénileg *Déri* Sári szekszepilje ezúttal is jól érvényesül, de színészileg nincs kihasználva. A második számú primadonna, *Rév* Erzsi nagyon helyesen tenné, ha vasszorgalommal tanulgatna énekelni és táncolni és a kuliszák mögött hagyná azt a szplínt, amely minden színpadi jeleneténél árad belőle. A harmadik számú primadonna, *Szondi* Biri a legszebb kezű pesti színésznők egyike. A férfifronton *Kazal* László áll a gárda élén. Testben elhízott, »művészetben« mérsékelt, ő a karzati tapsok diadalmas learatója. *Ráthonyi* most is megállja a helyét. A többi színészhez hozzá se szólunk. De említsük meg, hogy artista vonatkozásban a »kínai *melange szenzáció*« alcímet viselő szám a tányért pörgető és szaltozó lányokkal enyhén szólva ósdi. Kivülük egyetlen humoros nyujtószám képviseli az artistavilágot. Az Angela és Anthony szám kitünően táncol, de évek óta annyiszor láttuk már azt a slágerüket, amikor a férfi félkarjára kapaszkodó nő behúnyt szemmel kering a légben, hogy kívülről tudjuk minden libbenésüket.

Heinemann, a puffok trombitás-igazgató jól tenné, ha másnak adná át müintézetének művészi vezetését, aki valamit adna is azért a pénzért, amelyet a közönség színházába hord, mert bizony nagyon rossz vice ez a körúti automata, ahol a közönség elől bedob egy tízpengőst és hátul kijön egy ilyen revü...

A férfibáj megtestesítője: Fodor Artur

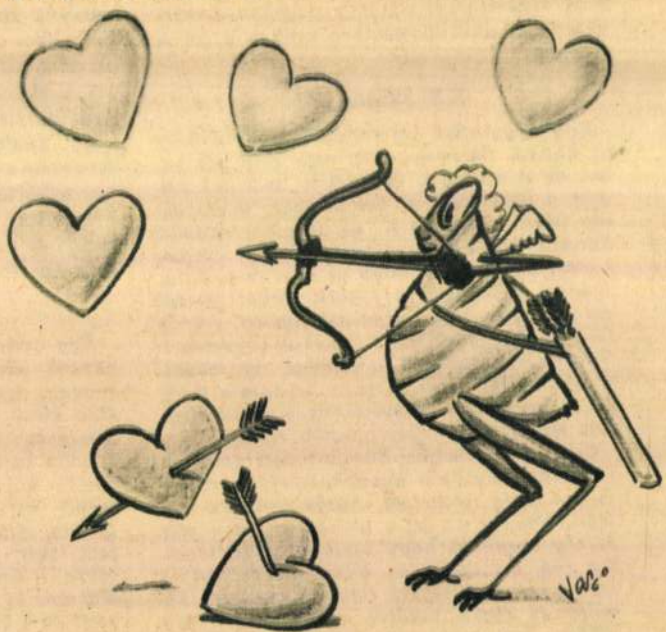

Botha Ámor, az utolsó revükép főszereplője (Vasi karikatúrái)

Csupajó

E HÉTEN IRJA: Udvary Gyöngyvér

ÖRÖK TÖRVÉNYEK

A nagy írót felkereste egy könyvkiadó és regényt rendelt.

— Olyan regényre gondolok, — mondotta — amely a kor igényeinek megfelelően terjedelmében legalább ötszáz oldalas. Témájában és stílusában izig-vérig mai. Megírási tempója — természetesen — rekordszerűen gyors. Továbbá...

— Ne folytassa, — szólt a nagy író és felemelkedett. Rendelését úgysem szállíthatom. Amit Ön tőlem kér, az lehetetlen. *Először* azért, mert az írói műnek se hossz-, se súlymértéke nincs. Csak mint a nemes fémnek — fajsúlya van. *Másodszor* azért, mert az írói téma isteni sugallat, tehát az idők felett áll, — kortalan és időtelen. *Harmadszor* pedig azért, mert a földön a szellem az egyetlen szuverén hatalom: nem tűr se nógatást, se késleltetést.

A könyvkiadó mély csalódásának adott kifejezést, mert hirtelenében nem fogta fel: mily vigasztaló és jó, hogy még ma is akadnak írók, akik tiszteletben tartják a mű és a szellem törvényeit.

ÉLET-SZEMLÉLET

Egy hegyesfülű kis farkaskutya kiszökött az utcára. Öklömnyi volt, csak alig pár hetes, de a szívében, úgylátszik, már ott sajgott a nosztalgia az ősi állapot: a szabadság után. Egyenesen az úttestre szaladt, hármat vakkantott, megszagolta a levegőt, s mert úgy találta, hogy az édes és jóillatú, boldog, vihráncolásba fogott. Ekkor történt valami. Egy nagy sárga szörnyeteg, éppoly félelmetes és dühödt, mint a rengetegek fenevadjai, iszonyú ordítással rohant. S ha el nem ugrik, menten bekapja a fejét. De kiskutyánkat, megsegítette a sors s gyorsan elinaltatta biztonságosabb tájak felé.

Csöndes kapualjba húzódzkodott szegény. Azonban még itt is nagyokat vert a szive s még mindig reszketett hátán minden szál szőr.. Sokáig ült ott s oly boldogtalan volt és oly megható, hogy lassanként felfigyeltek reá az emberek. Sajnálták és kedves szavakkal szólították. Egy úr cukorral kínálta és finom kezével megsimogatta egy hölgy. Igy aztán újra kiderült körötte a világ. Rémülete eloszlott, szive megnyugodott s újból vakkantott egy végtelen boldogat, mintegy jelezvén, hogy az élet veszélyekkel telten is, mégis csak szép.

Kérem, fogadjuk el mi is e tételt, hiszen az állatok ösztöne mindig csalhatatlan és jó.

HASZNOS ERÉNY

Kedves Hölgyek és tisztelt Urak, kérem hallgassák meg a székelyországi Julis néni »Csupajó« históriáját:

— Az úgy volt, lelkeim, hogy bémentem Udvarhelyre. Sietök éppen a vásárba s ideoda lökdösnek a népek, pedig nagy átalvető volt a vállamon. Egyszer csak egy szép kisasszonyféle jön felém és én tisztelettudóan félre akarok állani, hogy utat engedjek neki. Igen ám, csakhogy a kisasszonyka is félreáll, mert hogy ő is mindenáron engem akar előre hagyni. Én meg újra csak őt. Erre megfogja a kezem és azt mondja kedvesen: Néni, lelkem, ki az idősebb, maga, vagy én? Mondom, hogy márcsak a kisasszony a fiatalabb. Na lássa, — beszél, — hát akkor nékem kell az útjából félreállani, az nem baj, hogy maga falusi, minden öreget tisztelni kell... Olyan jól esett szívemnek, higyjék el lelkeim, ez a szép beszéd, hogy meglestem, hol lakik a szép kisasszonyféle s mikor még béjövök Udvarhelyre, két tojást hozok neki.

Tanulság, Hölgyeim és Uraim: az öregek tisztelete nem csupán erény, de íme, néha még hasznos is.

KEGYELET

Egy őszhajú dámáról mesélünk most. Magányos életéről végeredményben keveset tudunk, úgyszólván csak annyit, hogy e finom kicsi dáma azokon az évfordulókon, amelyeken a nemzet egy-egy nagyja a boldogabb hazába költözött, dombos kis hátára borítja köpenyét s fájós lábával a végtelen csönd kertjébe tipeg. Megáll Munkácsy, Krudy, Ady előtt, meghajtja a fejét s egy szál fehér virágot hullajt a dermedt hantokra. A kor s a nemzet nevében így rója le adózatát és kegyeletét, mert úgy véli, elveszett az a kor és az a társadalom, amelyben nincs alázat és kegyes emlékezés.

MINDENRE VAN MEGOLDÁS!

— írja és rajzolja Vasi

Vasárnap azt hitte a Március, hogy ő téli hónap. Hétfőre *revideálta* álláspontját. Tavaszt játszott. A tél és a tavasz összekeveréséből az eddigi feljegyzések szerint *nátha és latyak* keletkezik.

Tapasztalataim azonban azt mutatják, hogy eddig semmi említésreméltó intézkedés nem történt Március következetesebbé tételére, de arra sem, hogy legalább a latyak ellen felvegyék a küzdelmet a járókelő közönség oldalán. Bátorkodom tehát néhány szerény ötlettel a t. közönség segítségére sietni.

A hölgyek *harisnyájának* érdekében *sárhányót* javasolok a cipősarok fölé, esetleg *sarkantyúszerű profillal*.

Száguldó autók sistergő locsolását *ereszcsatornával ellátott védőpajzs* kivédi. Természetesen csak akkor, ha azt az úttest felőli karunkon viseljük.

Villamosmegállóknál a kalauzok vessenek ügyesen *lasszót* a megálló táblájára. Az így aztán kifeszített kötélen a közönségnek a távolugrással hivatásszerűen nem foglalkozó egyedei is száraz lábbal juthatnak el a villamos perronjáról a járda latyakjára.

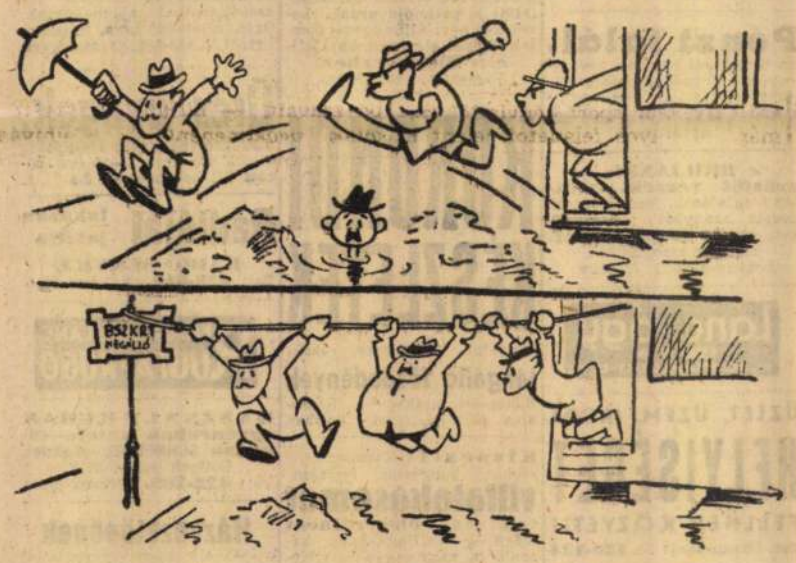

Forgalmasabb útkereszteződéseknél élelmes emberek *gólyalábakat* adhatnának bérbe az átkeléshez.

Hogy mindezek megelőzésére a havat idejében el is lehetne takarítani? Az is jó... *lehetne.*

Az angolszászok erélyes rendszabályokat akarnak végrehajtani Argentina ellen

London márc. 8.

(Bud. Tud.) Farrel kormányának Chile és Bolivia által történt elismerése az Egyesült Államokban, ahol a pánamerikai arcvonalat nem akarják széthullani látni, mély benyomást keltett. A Daily Mail tudósítója jelenti Washingtonból, hogy az Egyesült Államok Nagybritanniával együtt a közeljövőben drámai lépéseket szándékoznak tenni, hogy a szövetségesek tekintélyét Délamerikában egyszersmindenkorra helyreállítsák. Washington és London szilárd elhatározása — írja a lap tudósítója — kikényszeríti, hogy Délamerikában valamennyi fasiszta körök kártyáikat végleges felfedjék. Lord Halifax ezzel kapcsolatban állandó tanácskozást folytat a Fehér Házzal. A Daily Mail feltűnést keltő jelentése lehetségesnek mondja gazdasági rendszabályok azonnali meghozatalát és Argentina tengeri blokádját.

— A teherárufelvétel kiterjesztése a hajózási forgalomban. A MFTR közli, hogy a teherárufelvételt (darabáru és teljes kocsirakományok) a már megnyitott állomások forgalmának kiterjesztéseképen, Dunaradvány—Dunamocs állomásra is kiterjeszti. Ezek szerint tehát a teherárufelvétel a magyar Dunaszakasz összes állomásain megnyílt.

Hírkoholás

Dr. *Csöngős* Antal ügyvéd több ügyében képviselte *Kenyeres* Lajosné iparművésznő, lakberendezőnőt, akinek a Türr István-utcában van az üzlete. Az ügyvéd megjelent az üzletben, referált egyik-másik peres ügyről s aztán privátbeszélgetésre terelődött a szó. A háborúval kapcsolatban dr. Csöngös Antal olyan kijelentést tett, amely miatt eljárás indult ellene *hírkoholás vétsége* miatt. A budapesti büntetőtörvényszék vonta felelősségre és bűnösségének megállapítása után az ügyvédet *2000 pengő pénzbüntetésre* ítélte el. Fellebbezés folytán a budapesti tábla dr. *Lányi* János elnöklésével tartott tárgyaláson dr. *Grottó* László kir. főügyészhelyettes felszólalása után, a törvényszék ítéletét helybenhagyta. Az ügyvéd a tábla ítéletét semmiségi panaszokkal támadta meg, úgy, hogy végső fokon a Kúria dönt ebben az ügyben.

Partraszállás — a Rákóczi-úton

A Rákóczi-úton történt. A villamosok, mint a rohamcsónakok száguldottak az úttest egész szélességét elárasztó dús latyakban, s útjuk mentén piszkos hullámok csapkodtak jobbra-balra. Az egyik megállónál egy cvikkeres bácsi szállt le elsőnek a villamosról és a bokáig érő hólé láttára hirtelen megtorpant. Riadt szemekkel mérlegelte a villamos és a gyalogjáró közti tekintélyes távolságot és közben, persze, feltartóztatta a többi leszállni akaró utast. Egy hölgy ingerülten rászólt:

— Mi az, kérem, tessék már megmozdulni, én is le akarok szállni.

— Várjon, várjon. Azt hiszi, hogy olyan könnyen megy a partraszállás....

NAGY ADOMÁNYOK A HIRLAPÍRÓK NYUGDIJBIZTOSITÓ INTÉZETÉNEK

A *Magyar Hirlapirók Országos Nyugdíjbiztosító Intézete* kedden délben igazgatósági ülést tartott *Zimmer* Ferenc elnöklésével a március 15-ikére egybehívott közgyűlés előkészítésére. *Lovik* Károly titkár előterjesztette az Intézet örvendetes fejlődéséről tanuskodó évi jelentést. Tagfelvétel után bejelentették, hogy Sopron szab. kir. város törvényhatósága az épülő Ciklámen-szálló telkének kiegészítéseképpen egy 370 négyszögöl terjedelmű erdősávot a szálló gazdasági udvarának céljaira pedig a harkai dombon egy 800 négyszögölnyi telket szavazott meg. Egy, magát megnevezni nem kívánó adakozó 80.000 pengőt, az Esti Kurir 3000 pengőt, az Új Magyar Színház 1268 pengőt, a Pesti Színház a Fecske és denevér főpróbabevételéből 393 pengőt adományozott az Intézetnek; befolyt továbbá kisebb adományokból együttesen 4520 pengő.

Ma ügető

I. *Majorana, Borsos, Ékes.*
II. *Budamér, Zimony, Vica.*
III. *Gigolo—Vitamin D.* fogat, *Jávor—Pezsgő* fogat.
IV. *Ámor, Élharcos, Formás.*
V. *Cirkáló, Muki, Mangán.* Száraz pályán *Hádli* a nyerő esély
VI. *Előre, Theklus, Index.*
VII. *Elimár D., Dolfy, H. Paló*
VIII. *Irat, Poysony II, Drága.*
IX. *Bázis, Domoszlói Bajnok, Cimbóra.*

8 Órai Ujság 1944. március 8.

Március 15-én lobogódiszt ölt a főváros

Szendy Károly polgármester aláírásával a következő szövegű, nemzeti színű szalaggal keretezett falragaszok jelentek meg a főváros utcáin:

— „Szabadságunk nemzeti ünnepén, március 15-én, szerdán öltsön lobogódiszt a székesfőváros". (MOT)

Ujabb angolszász légitámadás Róma ellen

(NST) Angolszász repülőgépek kedden délelőtt újból megtámadták Róma városát, — jelenti kedden este a római rádió. A támadás két hullámban ment végbe. Számos bomba hullott San Paolo, Trastevere és Tessaccio városnegyedeire, amelyek már a legutóbbi légitámadást is erősen megsinylették. A trasteverei San Girolamo templom teljesen rombadőlt. A második támadásnál telitalálatot kapott a San Giovanni árvaház is. A romok alatt heverő áldozatok számát még nem lehetett megállapítani. Róma környékére is sok robbanó- és gyujtóbomba esett. Egyelőre még megközelítőleg sem tudják, mennyi emberéletet követelt áldozatul az újabb támadás.

Apriliától délre erős tűz alatt tartották a német állásokat, a német tüzérség pedig az aprilia-anzioi úttól keletre sikeresen tüzelt két amerikai gépesített ütegre. A német tüzérség tüze már az első lövéseknél olyan pontos volt, hogy az amerikaiak a hadianyagban elszenvedett veszteségeken kívül kétségtelenül súlyos, véres veszteségeket is szenvedtek. Az angol-amerikai vonalak mögött tapasztalható nagyarányú csapatmozdulatokból arra lehet következtetni, hogy a partraszállt csapatok a hídfőállásból kiindulva, rövidesen támadó hadműveleteket akarnak kezdeni. (MTI) é

Hol lesz az elözönlés?

Berlin, márc. 8.

(NST) Nincs kizárva, hogy a nyugateurópai elözönlés első felvonása, — eltekintve a már folyamatban levő angolszász légioffenzivától, — a keleti hadszintéren fog lejátszódni, — jelentette ki Dittmar altábornagy, a német rádió ismert katona hírmagyarázója kedd esti rádióelőadásában, amelyet a katonai helyzetről tartott. A sepetovkai térségben folyó nagy szovjettámadás tulajdonképen felhivás akar lenni az angolszászok címére, hogy alakítsák ki most már sürgősen a második arcvonalat. A szovjet offenzivának emellett természetesen saját külön céljai is vannak. Nyilvánvaló, hogy a német vezetés és a német arcvonal ilymódon ismét súlyos feladatokkal került szembe, ugyanilyen bizonyos azonban az is, hogy a német vezetés számára nagyjában véve nem jelenthet semmiféle meglepetést a nyugati és keleti, sőt esetleg földközitengeri hadműveletek egyidejű megindítása. Dittmar altábornagy meg van győződve arról, hogy a német vezetés méltónak bizonyul majd nemcsak az ilyen, hanem az ennél még jóval nehezebb problémákhoz is.

Nettunónál szövetséges támadás készül?

Berlin, márc. 8.

Az Interinf az olaszországi hadszintérről a következőket jelenti:

Az olasz hadszintéren — kimondottan rossz időjárási viszonyok közepette — a hétfői nap is nagyjából minden említésreméltó harci tevékenység nélkül telt el. Csupán a nettunói hídfőállásnál folyt mindkét részről rendkívül élénk tüzérségi tevékenység. A partraszállt csapatok

Nagyszerű eredmény az arcpuder divatban

Ma már elkerülhető a „kikészítés" látszata

A GYÖNYÖRŰ TERMÉSZETES SZÉPSÉG LÁTSZATÁT ADJA EZ A SZINTE „LÁTHATATLAN" PUDER

A sikkes francia nők olyan arcpúdert használnak, amelytől arcbőrük szépnek és üdének látszik egész nap, a zsíros fény minden nyoma és a kikészítettség látszata nélkül.

A Tokalon cég gyártási titka abban áll, hogy miképpen kell az általa krémhabosnak nevezett anyagot előállítani és azután a légzsákkal kezelt púderrel elegyíteni. Ezt az eljárást, — amely francia vegyészek évekig tartó kutatásainak eredménye, — a Tokalon cég Párizsban szabadalmaztatta. A **Magyarországon** készülő Tokalon púder is lehetővé teszi Önnek, hogy végre elbúcsúzzék a fényes orrtól és a zsírosnak látszó arcbőrtől. Olyan szép arcbőrt biztosíthat, amely fénytelen maradhat órákon keresztül; sem szél, sem eső, sem izzadás nem teszi fényessé az Ön bőrét, ha Tokalon púdert használt. Olyan üdévé válhatik rendszeres bőrápolással sok nő arcbőre, mint a rózsabimbó. Kérje a Tokalon púdert, amely 10 gyönyörű színben kapható: **P 3.— és P 5.27.**

LAPZÁRTA

Wolhyniától Krivoj Rogig, 600 kilométeres fronton áll a harc

Berlin, márc. 8.

(NST) A Wolhynia felé nyúló szovjet ék déli részén tovább folyik a sepetovka—zvengorodkai kettős csata, amelynek szárnyai körülbelül 600 kilométerre vannak egymástól: Dubnonál és Krivoj Rognál. A keddi nap nem hozott lényeges változást a helyzet megítélésében. A harci tevékenység különösen a szárnyakon még jobban fokozódott. A csata két gyujtópontja továbra is Sepetovka és Zvenigorodka térsége, egymástól körülbelül 300 kilométer távolságban. A két gyujtóponton továbbra is tömörített súllyal támad a szovjet, anélkül, hogy a két támadás között térbeli összefüggés lenne. Zvenigorodkánál a szovjet nem ért el említésre méltó területnyereséget — Sepetovkánál és Proszkurovtól északra a németek hatásos ellentámadást hajtottak végre az előnyomuló szovjet csapatok támadási ékei ellen. A harcok egyelőre még a mozgóháború szakaszában vannak; egyes pontokon azonban már jelentkezik a német ellenintézkedések hatása.

MacArthur tábornok főhadiszállása jelenti a délnyugat-csendesóceáni hadszintérről, hogy Ujguineán amerikai csapatok a japánok hátában szálltak partra. A partraszállási hadművelet Saidortól nyugatra 50 kilométernyire folyt le. Ugyanakkor egy erős amerikai hadoszlop a tengerpart másik oldaláról nyomul előre a japánok ellen. A partraszállás a flotta és a légihaderő erős támogatásával történt. Az Admiralitás szigetekről jelentik, hogy Los Negros szigetén az amerikaiak folytatják előnyomulásukat észak felé. Az előnyomulás a Momete repülőterétől északra fekvő japán utánpótlási központ ellen irányul. Egy másik amerikai csoport nyugati irányban Manus szigete ellen nyomul előre.

Törökország számít arra, hogy az egyesült nemzetek beszüntetnek minden szállítást

Ankara, márc. 8.

(Bud. Tud.) A török sajtó valószínűnek tartja, hogy az egyesült nemzetek belátható időn belül teljesen beszüntetik a Törökország felé irányuló ón-, gumi-, olaj- és benzinszállításokat.

Mint a brit hírszolgálat Washingtonból jelenti, Knox ezredes, haditengerészeti miniszter, a keddi sajtóértekezleten az Egyesült Államok hajóhadának erejét körülbelül 900 egységre becsülte. Ebben a számban a hadihajókon, cirkálókon, repülőgéphordozókon és rombolókon kívül benne vannak a kisérő rombolók és a tengeralattjárók is. Knox ezredes ismét kifejezésre juttatta azt a meggyőződését, hogy a tengeralattjáróháború még nem ért véget, bár „a mult év második felében minden ezer hajó közül, amely az Atlanti óceánon átkelt, csupán egy veszett el".

Egy részeg férj halálos bánata

Baranyai Zsigmond 41 éves géplakatos este vacsoratájban ittasan tért haza lakására. Az étel nem volt készen, Baranyai kötekedni kezdett az asszonnyal, majd ráparancsolt, hogy hozzon neki bort. Az asszony megtagadta a kívánság teljesítését és szemére vetette férjének, hogy már úgyis eleget ivott. A géplakatos egy ideig sértődötten járt-kelt a lakásban, a következő pillanatban a belső szobából revolverdörrenés hallatszott. Felesége rémülten rohant be, urát a *földön fekve találta, a fejéből szivárgott a vér.* Értesítette a mentőket, mire azonban az orvos megérkezett, Baranyai *már halott volt.*

PENGŐS HIRDETÉSEK

580.-

Tölgyfairóasztal

150 x 80 cm. nagyságban, központi zárás, 9 fiókkal, 2 kihúzható diktáló lappal, amíg készletünk tart

FENYVES ÁRUHÁZ

Budapest, Kálvin-tér 7.

BALLON

Eső- és viharkabát

Márton és Szász

Gr. Telekí Pál (Bálvány)-u. 3.

Pénzt talál,

ha összesedi használt szelonnagólit 1.30 pengőt fizetek darabjáért Vidékről utánvéttel. **VÁRADY**, Király-utca 32 udvarban

BRILIÁNST, ezüstöt veszek. Javítások, foglalások megvárhatók. Hozott aranyból jegygyűrűket, egyéb ékszert készítek. Schwarz aranyműves, Dohány-utca 22. I. négy

Lánc-ágy

198.- R-tól.

VI. PODMANICZKY-U. 19.

ÜZLET, ÜZEM, IRODA

HELYISÉGET

FELLNER KÖZVETÍT

Sst. István-körút 30. **120-124**

Keresek flatal

mindenesleányt

aki a főzésen és nagymosáson kívül a háziteendőket elvégzi Telefon: **163-004** d. e. 8—9 vagy 2—3 között

Nutovits fizet legtöbbet

ruhákért, fehérneműkért, cipőkért, szőnyegekért, zálogban lévő minden tárgyért. Üzlet, Népszínház-u. **26** Tel.: **340-367.**

Nyugodtan alhat

ha újrendszerű gázzal féregmentesíti garanciával: «Nemcián» féregirtó vállalat, Városmajor-utca 9. Tel.: **350-359.**

MACH

TAXIGÉPIRÓ

vállalat óránként P **3.—**

Telefon: **423—501**

Vennék zongorát

v. **pianinót** sürgősen. Telefon: **115-934.** Andrássy-út 2. Tőzsde, **vidékről is.**

Perzsa- és másfajta szőnyeget vesznek, hibásat is **Jármos Garay-tér 19. T: 228-331**

Ágymatracok

VIII., Baross-utca 59.

Kulikabát

Boleró

legszebb, legolcsóbb,

Kleinberger szűcsnél, Vay Ádám-u. 8. Népszínházutca sarok. **II. emeleten.**

Mindenkinél többet

fizetek urirruhákért, fehérneműkért, szőnyegekért, egyenruhákért. Hilvert, Lujza u. 2/b. T. **342-961**

Hívásra jövök.

Szent Istvánparki luxuslakásban

kiadó berendezett **szoba**

gőzfűtéssel, fürdőszobahasználattal jó pozicióju urnak. Leveleket név, állás pontos megjelölésével «luxusszoba» jeligére **Blocknerhez,** Városház-u. 10. kérünk

KORONDI KÉSZLETEK

dísztálak, félméteres vázák,

lángálló főzőedények

Budapesti lerakat VI., Rózsautca 86. háziipari boltban

Kispesti villamosmenti 2 szobás komfortos terrászos

villalakásomat

telefonnal **elcserélném** lehetőleg Csillaghegyen hasonlóért, vagy nagyobbért. Keresek még egy szobás lakást is. Telefon: **142-107**

Antik butorok,

Mária Terézia üveg, biedermeier bronz-, vas- és facsillárok, a Magyar Vacuum Cleaner helyiségeiben, V. Visegrádi u. 62. Forgács Zoltán-cég. Vétel, csere

Beszkárt nyugdíjast

alkalmasunk könnyű munkára Fenyves Áruház

1 drb. féligkész

esztergapad 75 cm. csucstávolsággal **eladó.** Rákospalota. Klapka György-u. 40.

I. osztályú **ripária** és **otelló** gyökeres darabonként **1.— P.**

csemege olványok

árjegyzéki árban. Megrendelhető Szabó János telepén Abasár, Postafiók

TÓTH JÓZSEF ÓBUDA

ismeretségét keresi **Sz. T.** XIV. Tengerszem-utca 24.

Bevezetett úri-női **fodrászüzlet** régibérű 6 munkahellyel sürgősen eladó. Budapest, V., Kresz Géza-utca 32.

Kárpitos házakhoz legolcsóbban ajánlkozik. Szabó István Viola-u 36 Hásfelügyelőnél

Pianello zongora hangá

Sternberg

Rákóczi-út hatvan.

Briliánst

órát, ezüst tárgyakat, magas áron veszek. Régi aranyból új tárgyakat készítek. Javítások megvárhatók **Holczer** ékszerész Ferenciek-tere négy. T: **187-304**

FELHÍVÁS!

Használt ruhákért mindenkinél többet fizetek, saját üzletem részére MORGENSTERN, Kazár-u **21.** Tel: **310-965.**

Farkaskutyát találtunk

állatbarátoknak házőrző és szobakutyákat ajándékozunk. Orsz. Állatvédő Liga, Múzeumkrt. 31. T. 189-681. Válaszbélyeg

Üres üvegek,

virágcserepek, régi ujságpapir eladó. Délelőtt 8—10 óra között XII. Levendula-u. 6/a. II. 1.

Rádióját lakásán javítja

RÁDIÓ SERVICE

Tel: **423-610.** Rákóczi-út 6.

REKAMIÉBA-LÁNC RUGFA-RUGÓ

HASZNÁLT RUHÁK egyenruhák vétele—eladása SCHMERGEL ruhaüzlet. Rottenbiller-u. 37/F. Tel: **422-269.** Hívásra jövök

Házvezetőnőnek

ajánlkozik nagy gyakorlattal kitünő főző-sütő, diétában jártas intelligens 50 éves nő. Csak kishástartásba. Dalszinház-u. 8. III. 3

Dr. Gartner Pál

Válságos lelki élmények

Ára P 18.—

Kapható a 8 Órai Ujság könyvosztályán. Andrássy-út 47.

Kérjük az összeg előzetes beküldését, valamint 24 fill. portóköltséget.

Festmények

olcsón, részletre is.

Képszalon, VII. Garay-u. 5. Telefon: **425-348.**

Maróczy Géza

Világversenyek élén

Ára: 9.— P

Kapható a 8 Órai Ujság könyvosztályán, VI., Andrássy-út 47

Kérjük az összeg előzetes beküldését valamint 24 fill. ajánlási díjat

Mit is irjak?

Utmutató magánlevelek megfogalmazásához

Szerkesztette: Vadas György Ára: **3·20** pengő

Megrendelhető a 8 Órai Ujság könyvosztályában, Andrássy-út 47.

Kérjük az összeg előzetes beküldését, valamint 24 fill. portóköltséget.

Hirdessen a Pengősben

AZ OSZTÁLYSORSJÁTÉK MAI NYERŐSZÁMAI

8—9 óráig:

3000 pengőt nyert: 9230 71430
2000 pengőt nyert: 64545
1000 pengőt nyert: 83548 90047 99724
800 pengőt nyert: 38412
600 pengőt nyert: 55953 77182
500 pengőt nyert: 5244 5888 7031
400 pengőt nyert: 7098 15722 29933 32396 41393 48880 64748 83459 86308
250 pengőt nyert: 232 248 367 867 1117 138 239 276 388 408 2155 3008 081 192 199 495 609 688 851 4192 451 494 572 594 608 5093 299 581 652 742 748 899 930 995 6013 016 108 183 851 7009 029 076 235 350 377 422 663 8155 528 671 683 718 862 9061 166 240 247 463 548 793 965 996 10015 146 187 192 225 228 269 395 414 836 876 11153 829 875 12133 194 352 371 761 833 887 945 13316 378 503 738 806 829 934 14054 123 880 949 15098 476 500 712 973 978 993 16133 161 318 431 744 850 885 942 17012 019 185 392 620 679 838 874 978 18029 095 189 318 345 413 457 610 19012 249 440 893 952 20190 208 590 673 679 773 848 21060 246 287 429 541 623 774 776 821 822 22007 043 110 203 276 289 290 781 23245 504 579 748 874 959 24035 170 199 305 564 594 685 695 963 25252 511 560 748 848 870 969 26340 345 534 580 615 644 914 958 999 27115 218 317 394 439 630 785 28198 570 619 698 972 29046 330 385 560 691 30006 019 088 190 588 621 624 681 704 708 783 31051 163 201 248 249 316 324 828 32166 203 253 344 364 372 843 33049 074 127 164 313 375 412 459 532 712 789 814 898 34075 124 260 272 286 310 492 554 584 590 623 696 801 833 35022 183 266 510 865 36027 338 358 574 670 87 9978 37074 263 459 552 717 722 954 38234 255 295 313 464 515 544 614 616 630 679 777 788 822 896 916 39050

Az új, április 13-án kezdődő sorsjátékra sorsjegyek már kaphatók a

Benkő Bank Rt-nál

Budapest, VI., Andrássy-út 58. Telefon: **128-647.**

Felelős szerkesztő és kiadó: **DR. HALÁSZ SÁNDOR**

Alapította: **DR. NADÁNYI EMIL**

Kiadja a 8 Órai Ujság Lapkiadó Rt. Szerkesztőség: Honvéd-utca 10. Tel.: 11-53-60. Kiadó: Andrássy-út 47. Tel.: 22-42-32, 22-42-33, 22-42-34.

Megjelenik hetenként hatszor.

Nyomatott a Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt. körforgógépein. (Felelős: Győry Aladár igazgató.)

400 pengőt nyert: 15521 18228 20015 26870 27002 31360 36791 39280 40857 45105 57933 60641 61394 66857 71341 71828 76337 77250 79301 83943 85932 91533 91642 91874 92237

250 pengőt nyert: 145 191 247 404 438 473 746 783 968 1232 717 2174 381 491 666 683 927 954 997 3017 036 046 096 253 331 346 460 527 570 633 848 901 984 4153 169 316 631 5132 125 222 521 648 993 6241 278 512 753 7037 208 726 800 887 905 994 996 8053 176 821 830 897 986 9008 11015 023 036 324 678 896 382 11039 053 140 272 399 480 809 892 927 12176 127 382 491 581 816 13101 392 437 489 731 14081 504 725 844 925 15045 163 355 359 438 520 615 818 825 16036 412 538 627 717 853 931 971 17022 365 540 643 909 963 18023 142 153 238 267 313 384 386 542 870 882 926 19359 625 757 766 980 20136 229 724 771 858 997 21103 201 445 554 572 731 811 814 22272 844 23227 282 519 629 715 900 983 24497 580 582 25040 143 177 432 406 26000 255 365 455 716 797 813 27188 391 539 744 821 902 930 28146 180 322 500 627 716 778 837 29008 162 316 346 469 478 526 608 951 30067 104 156 293 807 810 945 973 989 31139 149 171 381 549 703 726 963 976 32309 599 796 898 33003 404 476 600 779 813 34016 092 208 562 594 35325 381 556 590 693 884 978 36287 372 599 752 919 37314 686 740 755 849 971 38369 565 39289 479 577 846 958 40005 168 293 600 603 780 817 846 857 41024 128 419 515 511 669 699 721 42117 187 190 375 582 641 783 980 43229 247 309 342 645 44008 327 475 45155 158 221 575 681 922 46214 224 555 717 908 938 47269 288 592 607 743 891 961 48108 216 391 443 627 771 855 49304 830 900 948 963 50081 141 187 249 396 424 686 861 897 51009 057 241 313 377 634 706 740 983 52068 172 447 521 561 712 843 921 53508 777 870 973 54302 696 857 889 896 53091 103 346 747 818 56220 485 617 798 57050 214 273 435 725 746 58376 382 481 517 533 565 579 902 933 59241 592 616 670 861 978 60206 400 610 712 920 954 61097 110 486 647 741 752 808 62655 760 961 63048 515 679 64045 385 438 549 945 65062 160 470 547 787 865 994 66012 024 058 449 568 680 748 990 67028 233 570 687 930 973 68373 468 787 790 806 991 69086 128 166 284 315 451 548 633 676 783 70019 029 230 328 604 731 773 71063 120 142 184 226 227 326 504 602 731 992 72326 698 730 73016 192 258 565 574 636 792 824 74201 204 283 286 407 913 988 75044 102 249 251 643 667 859 76185 195 224 523 654 668 759 871 915 77645 742 824 844 959 78017 107 198 411 300 686 707 856 867 958 79071 276 894 986

Vitéz DÉNES JÓZSEF főárusító

SZOLNOK Telefon: **777** Csekkszámla **7777**

80391 555 584 620 815 960 997 81005 160 247 259 271 363 527 572 881 946 984 82119 278 870 956 83120 142 332 342 613 630 651 662 675 724 759 850 868 884 84010 042 087 302 362 774 826 852 85151 213 434 566 591 643 905 86705 741 747 940 87060 259 364 373 578 668 669 876 88139 175 365 963 89052 193 258 274 375 930 90020 503 535 569 960 816 918 966 91114 328 506 624 694 896 92012 517 551 631 714 886 990 93021 043 205 214 385 729 781 887 918 94018 061 199 724 808 904 946 95618 625 800 916 96055 168 206 295 649 751 758 924 973 97369 468 802 836 98285 511 529 592 702 795 99065 309 398 433 495 571

*

Felelősség nélkül. A húzásról a gyorsjegyzéket **Dembinsky B.** bankház sorsjegyfőárusító (Zsigmond kir.-u. 8) adja ki. — Az ötödik osztály húzása márc. 13-án lesz.

—. oszt. sorsjegyek már kaphatók:

SUCHTÁR bankháznál **Budapest, Üllői-út 6.**

levelezőlapon vagy telefonon: 132-293

80183 230 319 533 636 824 964 81029 045 094 119 153 545 758 999 82003 382 393 610 996 83149 181 345 348 720 84331 621 698 712 782 825 922 85102 413 437 455 607 642 678 844 86027 077 387 416 483 681 781 796 814 843 924 87097 138 174 943 88000 122 214 422 430 537 745 870 89102 122 124 302 321 363 372 496 573 733 908 931 90171 331 514 549 585 741 785 789 998 91188 590 603 617 806 92205 272 311 450 677 991 995 93176 180 227 302 447 543 664 703 722 396 917 964 94046 180 366 622 95007 189 707 684 748 787 96100 125 566 841 97235 312 381 394 523 602 636 653 696 98054 074 266 389 471 629 810 99038 045 099 360 438 455 505 632 675 811 935

9—10 óráig:

5000 pengőt nyert: 5714
4000 pengőt nyert: 16911
3000 pengőt nyert: 85245
2000 pengőt nyert: 17223 69782
1000 pengőt nyert: 23216 28361
800 pengőt nyert: 53948 79738 84570 85274
600 pengőt nyert: 40600 72175 80363 84315 93357
500 pengőt nyert: 10638 11370 48607 59986 61119 61861 65458 72759 73851 87541

— **Halálozás.** Krompecher Szilárd ny. m. kir. állategészségügyi főtanácsos, volt m. kir. kormánybiztos, a Magyar Országos Állatorvos Egyesület volt elnöke, március 7-én elhunyt. Temetése március 10-én, pénteken délután négy órakor a Farkasréti-temetőben lesz. Az elhunytban Krompecher Jenő ny. tábornok fivérét, Krompecher László dr., az óvóhelyépítés miniszteri biztosa és Krompecher István dr. kolozsvári orvosprofesszor édesapjukat gyászolják.

— **Halálozás.** Földesi Nagy Sándor okl. gazda, ny. mátai biztos, március 7-én elhunyt. Csütörtökön délután temetik Debrecenben.

MEGMONDOTTUK ELŐRE

Írta: Kunszery Gyula

A *Demokrácia* a közelmúltban egyik glosszájában élesen — és jogosan — kikelt az *«utólagos jósok»* ellen, akik most úton-útfélen hangoztatják, hogy ők mindent „megmondtak előre." Mi — a «verba volant, scripta manent» elve alapján — abban a helyzetben vagyunk, hogy írásban igazolhatjuk: sok mindent megmondottunk, — a régi *Magyar Nemzet és A mai nap hasábjain* — meg is írtunk előre.

Mingyárt hozzá is tehetjük: nem kellett ehhez sok jóstehetség. Csak egy kis józan ész, kevés történelmi tudás, és divatos jelszavaktól és szenvedélyektől be nem felhőzött tekintet. Sajnos, ezek a szerény kellékek a legtöbb embernél hiányoztak, s így zsidóink *Cassandra-jóslatokká* váltak.

Ami stílusukat illeti, jellemző rájuk az allegórikus, szimbolikus jelmez, gyakori *a ki-nem-fejtett történelmi párhuzam*. Evvel természetesen nem az volt a célunk, hogy jóslataink misztikusságát fokozzuk, vagy delphibeli Pythiaként a jövendölések bizonytalanságát leplezzük. Nem; sokkal prózaibb szándék vezetett: a cenzúra kizátszása.

De lássuk az előre beharangozott, megsejtetett eseményeket történésük sorrendjében.

1939 január 8-án jelent meg *Oblomov és Stolz* című szimbólikus cikkünk (Oblomov=Oroszország, Stolz=Németország.) Az előbb-utóbb kirobbanó

német—orosz ellentétre

s az új Oroszország titokzatos erejére utalunk szónoki kérdések formájában:

Szentpétervárott és Oblomovkán lényegesen megváltozott a helyzet Oblomov halála óta. És mivé fejlődött Oblomov Andriska? — ezt tudjuk a legkevésbé. Örökölte-e apjának akaratgyengeségét, oblomovizmusát — életének megrendülései, szörnyűségei kemény, öntudatos férfiúvá edzették-e, vagy teljesen szétporlasztották jellemét, hajlandó-e tűrni Stolz gyámkodását, ő is olyan gyámoltalanul veszni hagyná vagyonát és boldogságát? Ki tud még ezekre a kérdésekre felelni?

— 1941 június 22. óta felel rájuk Oroszország, de ez a felelet már bennebujkált — vájtfülű olvasó kiérezhette — a fenti sorokban.

Amerika hadbalépése

csak 1941 december 19-én következett be, de nem kellett hozzá nagy prófétai megszállottság, hogy előre sejtessük ezt a lépést 1940 november 8-án Roosevelt harmadszori elnökké választása alkalmából megjelent «Tűzoltás» című, ugyancsak allegórikus jelentésű cikkünkben.

— „Egy északamerikai farmon 1921-ben tűz ütött ki. E közönséges hétköznapi eseménynek két évtized távlatából talán némi joggal világtörténelmi vonatkozású szimbolikus jelentőséget tulajdoníthatunk. A tűzoltás munkálataiban ugyanis személyesen résztvett a szomszédos földbirtok ura... Nemes cselekedetében bizonyára közrejátszott az egészséges önzés is: meg akarta akadályozni, hogy a veszedelmes tűzvész saját birtokára is átterjedjen...

Nem nehéz az allegóriát megfejteni: a nagy tűzvész az európai háború, az önkéntes tűzoltó: Roosevelt.

Olaszország kiugrása

1943 július 27-én, midőn *«Az ezeréves Olaszország»* című cikkünk megjelent, már nyilvánvaló volt s így bizonyára mindenki előtt világos volt — pláne miután tapintatosan rámutattunk az ezeréves német-olasz ellentétekre — a következő mondat értelme:

«Reméljük, hogy Olaszország a megpróbáltatás nehéz napjaiban meg fogja találni önmagát. Meg fogja találni azt az egyetlen helyes utat, amelyre ezeréves hagyományai kötelezik.»

— Olaszország pár hónap mulva — 1943 szeptemberében — valóban megtalálta ezt az egyetlen helyes utat.

Az Anschluss óta állandó traumás félelmünk volt.

Magyarország német megszállása

Az 1944 március 19-én bekövetkezett gyászos eseményt több cikkünkben előre megjósoltuk.

1938 szeptember 6-án megjelent *«Kún kérdés»* című általtörténelmi cikkünk arról szólt, hogy miközben IV. Béla magyarjai a kún-kérdés rendezésével bajlódtak, nem vették tudomásul a fenyegető tatár veszélyt. A történelmi párhuzam másik fele — a zsidó-kérdés és az egyre terjeszkedő német imperializmus — természetesen kidolgozatlan maradt s csak az utolsó mondatban történhetett rá utalás: «Az altaichi krónikába sietve bejegyezték: Magyarországot a tatárok 350 évi fennállása után megsemmisítették.

1939 március 31-én *«Levelek gróf Csáky Istvánhoz»* címmel tulajdonképpen a külügyminiszter figyelmét akartuk felhívni a náci-imperializmus veszélyére, miközben Zrinyi Miklósnak az akkoriban élt gróf Csáky Istvánhoz írt leveleit idézgettük: «Az török az eszéki hídhoz érkezett egynéhány nappal azelőtt, és most költözik derekasan által rajta, de még nem tudhatni, bizonyos szándékait, hova igyekszik?»

1942 április 21-én *«Nagy Károly és a Dunavölgye»* címmel írtunk egy történelmi mezbe bújtatott figyelmeztető cikket. Csak Nagy Károlyt kellett behelyettesíteni Hitlerrel és Avarországot Magyarországgal:

«A hanyatló Avarország került szembe Nagy Károly egyre erősebb imperializmusával... a hódító politika irányítója délkelet felé lendült, a dunai avar birodalom irányában... egy egészen rendkívüli méretű politikai és gazdasági koncepció tervébe szükségszerűen beletartozott az avar birodalom megtörése.»

De miközben előre rettegtünk a német megszállás rémétől, ugyanakkor már kezdettől fogva előre láttuk, hogy

a hitleri rendszer bukása

feltartóztathatatlan.

Mikor közvetlenül a háború kitörése előtt a nyilasok kiakasztották Hitler és Mussolini képét a Hűség háza falára avval a jelszóval, hogy «Velük megyünk», írtuk a következő sorokat:

Az ízléstelen, magyartalan, igaztalan, súlyos időkben a nemzet higgadtságát feleslegesen zavaró képakasztgató nyilas gesztusra összefoglalóan a Babits-vers befejező soraival válaszolhatunk: Raj jön a tavalyi rajra — új kép a falusi falra. — Azt is majd por keni jócskán — s búsan fog csüggeni ócskán.»

Elsőnek alkalmaztuk — még 1939 áprilisában — a Napoleon—Hitler párhuzamot:

«Az angol diplomácia makacsul, szívósan, a számtalan kudarctól el nem kedvetlenedve szövögette a szövetségesek hálóját, a franciák császára pedig elvakultan, mániákusan hazardirozva haladt elkerülhetetlen végzete felé. Hollandia elfoglalását nem számítva, a keleti vonalon haladt tovább. Bécs, Varsó, Moszkva... mígnem az irdatlan orosz birodalomban vállalkozása rettenetes kudarcba fulladt. Az oroszországi hadjárat után feltartóztathatatlanul következtek a végső állomások: Lipcse, Waterloo, Elba, Szent Ilona...»

Volt még egy utolsó jövendölésünk, amely manapság oly időszerű

magyar demokrácia

kérdésére vonatkozott. 1943 november 16-án írtuk *«Demokratatorysáq»* című cikkünkben:

«A demokratikus Magyarország megteremtését nem várhatjuk sem a konzervatív toryinktól, sem pedig a toryknál is torybb úgynevezett demokratáinktól.»

A történtek bennünket igazoltak e tekintetben is. A demokrácia nem felülről és belülről, hanem kívülről és alulról jött. Viszont az akkori kormányzat e jóslatért annyira megharagudott, hogy a lapot betiltotta nyolc napra, a sorok íróját pedig «örökre» eltiltotta az írástól.

Így jutalmazott a hivatalos Magyarország. És a Közvélemény? Vajjon mi lett a titulusunk: politikus, történetbölcselő, jós, jövendőmondó, próféta? — Nem, egyik sem. Egyszerűen: *zsidóbérenc!*

Gombostű

SORONKÍVÜL

esik itt néhány szó egy könyvecskéről, amely a napokban látott napvilágot, «A Gestapo foglya voltam» címmel és a könyvecskével kapcsolatban a szerzőről is, Petyke Mihályról. Előljáróban a következőket szeretnénk leszögezni: Petyke Mihályt egészen az elmult esztendő elejéig, helyesebben a németek bejöveteléig derék, baloldali ujságírónak ismertük, az Esti Kurir munkatársa volt és úgylátszott, mi sem áll tőle távolabb, minthogy egy követ fujjon a szakállas kamarai szörnyeteggel és annak galériájával. Azután bekövetkezett a német megszállás, az Esti Kurirt betiltották és Petyke csakugyan a Gestapó kezére került és annak fogságában is volt: öt napon keresztül. A hatodik napon Hain Péter személyesen hozta ki őt fogságából és néhány nap mulva Petyke már főszerkesztője volt a Rádió Ujságnak, sőt túl ezen: tulajdonosa is. Kolosváry-Borcsa csakugyan bőkezű volt hozzá és a nagy aranyhullás megszédítette. A Rádió Ujság tulajdonosi jogait egészen december elejéig bitorolta, amikor megszűnt az ujság és ezzel együtt Petyke karrierje is befellegzett.

Az Ujságíró Szövetség nem igazolta Petykét, jólismerve politikai pálfordulását, többhónapos silentiummal eltiltotta attól, hogy ismét megszólaljon a lapok hasábjain. Megszólalt hát könyvalakban és kiadta ötnapos Gestapó-fogságának «emlékiratait». Itt követett el hibát — ahelyett, hogy néhány hónapos teljes visszavonulással elfedtette volna tavalyi baklövését, Petyke ismét kiállt a nyilvánosság elé. Könyvet írt fogságáról, amely öt napig tartott, akkor, amikor voltak ujságírók, akik tizenhat hónapon keresztül sínylődtek német rabságban, akiket átcibáltak Mauthausen, Auschwitz poklain keresztül, amikor voltak, akik soha nem tértek vissza, tragikus mártírhalált haltak, mialatt Petyke Mihály itthon főszerkesztette és eltulajdonította a Rádió Ujságot. Ez ugyebár, enyhén szólva, mégiscsak — túlzás!

És ezzel kapcsolatban önként merül fel a kérdés: aki politikai multja miatt nem lehet ujságíró — írónak megfelel? Petykétől pedig megkérdezzük: — Nem szándékozik könyvet írni «Főszerkesztő voltam Szálasi alatt» címmel?

Sikere volna...

f (h. p.)

A MAGYAR VIDÉKEN

egyre jobban lábra kap az autonómia, a megyék, városok, községek; faluk önkormányzata. A vidéki kiskirályok adót vetnek ki, közmunkát rónak ki, útvámot szednek, szóval csupa olyan új rendelkezést hoznak, amelyhez kizárólag a kormánynak lenne joga. Az eredmény: túlkapások és súrlódások minden vonalon.

A vidéki autonómia legszebb, vicclapba illő produktumát azonban az egyik tiszántúli község hozta létre. Ideiglenesen kinevezett jegyzőjüket a falu képviselőtestülete hol elcsapta, hol megmarasztotta. Tette ezt pedig a közhangulatnak megfelelően, az illető jegyző vélt vagy tényleges magatartása szerint. Bővebb részletek nem állnak rendelkezésünkre, csak annyit tudunk, hogy a jegyző — családos, háromgyermekes férfi — végül is megsokallta az állandó bizonytalanságot. Éppen ezért beadvánnyal fordult a falu vezetőségéhez és abban hosszasan ecsetelte szomorú helyzetét. Illetve «ideiglenes» állásából és a gyakori elcsapásokból származó tarthatatlan állapotát.

A község bölcsei, hosszabb tanakodás után méltányosnak ítélték a jegyző álláspontját. Jó ember, derék ember; egy kicsit gyenge, engedékeny, — de mégis — három gyermek apja — és a szóbanforgó férfiút kinevezték: végleges ideiglenes jegyzőnek. Illetve a tudatlanoknak bővebb magyarázatul: a jegyző addig végleges, amíg az ideiglenes magyar kormány a helyén marad.

Hogy később mi lesz vele, azt már a falu újfajta önkormányzatától kellene megkérdezni...

(h. m.)

BÚTOROZOTT SZOBÁT KERES tisztviselőnő. Ajánlatokat Fehérné, Bp. VI., Andrássy-út 77. Új Studió címére.

ÓRAMAGAZIN VARGA, Üllői-út 9

RÁD FOTÓKÓPIA VI., ANDRÁSSY-ÚT 52 (OKTOGON-TÉRNÉL)

EGY ÁLOM VÉGE

és egyéb érdekességek az angol lapokban

A „Spectator" oregoni tudósítója érdekes beszámolót ír az amerikai gyümölcstermelésről, amely ismét számít az európai piacra. A háborús szállítási nehézségek új módszerek alkalmazására késztették a termelőket, hogy az exportra szánt mennyiséget otthon is hasznosíthassák. Különösen a nagy almakínálat hozta létre az új megoldásokat: almalé, szárított és cellofánba csomagolt alma, zselé, a cigarettagyártásnál glicerin helyett használt almaméz és takarmányfélék formájában értékesítették a termést. Az Európába tervezett gyümölcsszállítást fagyasztóeljárásokkal, légi úton, gyorshűtéssel akarják megoldani; igazi amerikai ötlet a frissen szedett gyümölccsel szubsztratoszférikus magasságban közlekedő repülőgép, amely útközben automatikusan fagyaszt. A tervek szerint a gyümölcsnek luxuscikkből elsőrendű élelmezési cikké kell válnia.

*

A lap Münchenben tartózkodó tudósítója „Egy álom vége" címmel ír beszámolót a német helyzetről. — Az itteni élet atomjaira bomlott — írja — nincsenek határozott körvonalak, minden kaotikus. 1918-ban Németország megmentette területét, vagyonát, szellemi és politikai kifejezőképességét — most megnémult a német nép és csak az egyének panaszkodnak hosszadalmasan. Hitler egyszerre tette bűntársaivá és áldozataivá a németeket, akik most a fata morgana romjain méltatlankodnak. Ki tudja, mi rejtőzik a látszat-engedelmesség mögött, amellyel a németek a szövetségesek szolgálatát keresik? Talán a régi «Kadaver-Disziplin», a német jellem legkárhozatosabb bűne? Sokan „az ellenmozgalom fővárosának" szeretnék feltüntetni Münchent, a nácizmus hivatalos székhelyét. Az antifasiszta egyesülésekre is vonatkozó általános tilalom lehetetlenné teszi annak megállapítását, hogy ezek adott esetben mekkora politikai ütőerővel bírnának. A tudósító szerint az a legfényegesebb kérdés, hogy meddig kell fennállnia Németország jelenlegi „belső alaktalanságának" és hogy a nép náciellenes reakciójából kikristályosodhat-e idővel az új német politikai beállítottság.

*

Az angol könyvpiacon néhány szépirodalmi újdonságon kívül — Joy Collier, Mulk Raj Anand, Edmund Blunden művei jelentek meg legutóbb — a választásokkal kapcsolatban főleg politikai könyvek szerepelnek. Általános felvilágosító írások mellett sok propagandamű jelent meg az érdekelt pártok részéről. A nemzetközi Who 's Who 1944—45. évi kötete is szerepel a piacon.

*

Nagy port vert fel az a vita, amely Peter F. Wiener könyve körül viharzik a sajtóban. A Hutchinson-kiadásban megjelent, Lutherről szóló könyv szerzője egyenesen Lutherig vezeti vissza Hitler ideológiáját és a nácizmus bűneit, azonkívül Niemöller lelkészt is köhiedelemmel ellentétes, Hitler-barát színben ábrázolja. A „New Statesman and Nation" és a „Spectator" irodalmi rovatában egymást érik a vélemények és ellenvélemények. A vitához egyre több irodalmi és egyházi hang szól hozzá.

*

A londoni mozikban egy Hepburn-Spencer Tracy-filmen kívül a legújabb Tarzan-film és egy humoros detektívtörténet fut. A színházi élet érdekessége Gogoly «Revizor»-a, amelyet koratavasszal Pesten is bemutattak, meglehetősen gyenge előadásban. A londoni Revizor osztatlan elismerést aratott.

„EZT AZ USZÍTÓ GYALÁZATOT NEM OLVASOM BE A MIKROFONBA"

Gecső Sándorné beszél a Rádió márciusi megszállásáról

Az elmult fekete esztendő március 19-éjén, amikor megjelentek a derűs tavaszi égen a viharthozó felhők és a vasárnapi utcákon már javában dübörögtek a német tankok, az első órákban mindenki a rádióhoz menekült, bizonyosságot kapni, mi is hát a helyzet tulajdonképpen? És ezek után mi lesz? A rádió diplomatikus és nyugodt maradt. Komor indulók követték egymást, hírszolgálat egyáltalában nem volt és bár a németek már javában rendezkedtek be a városban, a a studió épületét még elkerülték. Hogyan is zajlott hát le ez az örökké emlékezetes gyásznap a studióban — erről beszélgettünk most *Gecső* Sándornéval, aki 14 esztendőn keresztül szpíkere volt a rádiónak, egészen március 21-ig.

— Nagyon jól emlékszem az egészre — mondja —, a 19-re virradó éjszakán a rövidhullámon teljesítettem szolgálatot hajnali 4 óráig. Körülbelül éjszaka 1 óra tájban lélekszakadva rohant be hozzám az olasz követség sajtóattaséja és szaggatottan előadta, hogy órákon belül megszállják az országot a németek, neki menekülnie kell, kint várja az autó és száguld vele a repülőtérre.

— Azonnal felsiettem az irodába, feltelefonáltam néhány ismerősömet, de senki nem tudott semmit és valamilyen rémlátásnak minősítették a sajtóattasé közlését. Másnap délelőtt azután már kiderült, hogy mégsem volt rémlátás... *A studióban azonban semmi sem történt.* Én ekkor már nem mentem be, beteget jelentettem. Harmadnap aztán felhívtak telefonon, hogy okvetlen jöjjek be a studióba, odabent a helyzet teljesen nyugodt és a németek nem akarják lefoglalni a rádió épületét. Ekkor be is mentem és a kedd reggeli híranyagot a kezembe nyomták, hogy olvassam be. Ez félórával az adás előtt volt, tehát pontosan fél 7-kor. Ahogy nekiültem átolvasni az anyagot, már dübörögtek be a studió udvarára a német autók, az egyes számú nagy studiót teljesen megszállták, minden teremre jutott 3—4 fegyveres SS-katona, így én mögém is azonnal odaállt egy német bandita. Átfutottam a híreket, láttam, hogy csupa mocskolódó, gyalázkodó uszítás az egész és az első percben elhatároztam, hogy *ezt a véres pogromra uszító gyalázatot nem olvasom be a mikrofonba.* Az óramutató fürgén haladt előre, háromnegyed 7, azután tíz perc mulva 7, nemsokára kezdődnie kell az adásnak, az SS-katona látta meditálásomat a mikrofon előtt és fenyegetően előbbrelépett.

— Ekkor felálltam, felkaptam a híranyagot és indultam kifelé. Az SS-legény utánamkiáltott: Hova megy?!

— Válasz helyett gyorsan kisiettem az ajtón és egyenesen rohantam fel az igazgatóság szobái felé. A folyosókon akkor már hemzsegtek az SS-katonák, én egyenesen berohantam Koncz Sándorhoz, az akkori adminisztratív igazgatóhoz és odavágtam íróasztalára a kéziratot.

— Kérem, vegye tudomásul — közöltem vele izgatottan —, ezeket a híreket én nem olvasom fel és egyúttal bejelentem azt is, hogy állásomat a rendelkezésükre bocsátom.

Koncz fenyegetően felállt.

— Tisztában van azzal, hogy ez milyen következményekkel jár? Maga ellen az utóbbi időben különben is rengeteg panasz volt. Valósággal megszabotálta a híradásokat és nyilt dolog, hogy az ellenséghez húz. Ajánlani fogom a Gestapo figyelmébe...

— Diskurzusunk ezzel véget ért. Én eltávoztam a studió épületéből és többet nem mentem vissza. Koncz különben csakugyan beváltotta ígéretét, három nap mulva Gestapo-katonák kerestek a lakásomon, csakhogy akkorra én már falura mentem. Nem is tértem vissza Budapest felszabadulásáig.

— Felvette azóta a kapcsolatot a rádióval?

— Egyelőre még nem. Női ruhaszalónom van a Belvárosban, most azt csinálom, amihez mindig is kedvem volt. Azelőtt a rádióban olvastam fel minden kedden divattudósításokat és adtam tanácsokat a női hallgatóknak, hogyan lehet olcsón is sikkesen öltözködni. Most személyesen állok rendelkezésükre...

GYENES ISTVÁN:

Élet a föld alatt

Egy illegális mozgalom földalatti életének izgalmas napjait írja meg Gyenes István könyvnapi könyvében. A keretet Budapest ostroma adja. Élénk színekkel festi a földalatti élet idegtépő napjait. Könyvének olvasásakor sokszor eszünkbejut a pinceélet megszámlálhatatlan, keserves, szürke órája, bombák, gránátok robbanása, keserű, rossz emlékek, amiket mielőbb szeretnénk elfelejteni. Érdekes stílus, izgalmas fordulatok. Riportregény. Sem több, sem kevesebb. (Gábor Áron kiadása.)

Hazafi vagy világpolgár?

Az ember gondolkozó lény, többé-kevésbé mindennek az okát keresi és magyarázatot szeretne találni bizonyos jelenségekre. Különösen azokra, amelyek életét döntően befolyásolják vagy pláne elhatározzák. Így volt ez a multban s így van a jelenben is. A multra nézve elég a történelmi memoárok, életrajzok vagy tudományos szakkönyvek mérhetetlen tömegére hivatkoznunk, amelyek minden történelmi esemény mögött az előidéző okokat keresték s törvényszerüen kimondhatjuk, a most megindulo tudományos, vagy akárcsak pamflettjellegü visszaemlékezések is kizárólagosan az elmúlt történeti kor kritikáját kísérlik majd megadni.

A főbb kérdések nagyjából így csoportosulnak: *miért vettünk részt* a háborúban és ki vagy *kik voltak a részvétel okozói?*

Az első kérdéscsoportra *a rideg és tárgyilagos történettudomány, a másodikra a háborús bűnösök ügyét vizsgáló s őket elitélő jogi fórum* ád majd feleletet. Viszont a felelősség kérdésében felmerülő újabb kérdéskomplekszus

a mindenki bűnös

elvét veti fel s közelfekvő, hogy legalább áttekintően és az átlagember szempontjaiból megnézzük az egyéni felelősség vádjának súlyát s védelmének lehetőségét.

Kétségkívül nehéz a farkasokkal nem együtt üvölteni, különösen a modern társadalom mindenkit szemmeltartó és mindenkit közösségébe befonó szakszerűségében. Hiszen az államhatalom az elmúlt évtizedekben egyebet sem tett, mint *az egyént befonta szövevényes hálójába*, a földművest terménybeszolgáltatási kötelezettségektől gazdaszövetkezetekig, a munkást a szakszervezetek ellenőrzésétől a munkabérek önkényes szabályozásáig s felesleges lenne a tisztviselőosztály függését újra hangoztatni!

Ma már, az új államalakulás idején igen könnyü hangoztatni a «mindenkori» hűség elvét és a «lélekben» demokrata magatartást, valóság azonban, bármilyen lesujtó igazság is, hogy *sokkal kevesebben voltak a bátor kiállók, mint a csendben hallgatók, bár mind a két csoport számban messze elmarad a behódolók tömegei mellett.* Megjegyezzük, hogy e harmadik s nagyobb réteg természetesen igen sokszínezésü volt, a bólogató helyeslestől a lelkes tapsig sok kategóriára oszlott. «Az ember ingatag», olyan pártpolitikai törvény, amelylyel a racionális politikusnak mindig számolnia kell *s azok a pártok, amelyek szeretnek százezres tömegekkel dicsekedni, figyelembe vehetnék, hogy tagjaik nyolcvan százaléka még nem is olyan régen a másik táborban kereste az érvényesülést, de ugyanolyan lelkesedéssel üdvözölné a másik világnézetet, ha történetesen az került volna ki győztesként a nagy küzdelemből!*

Az egyéni felelősség kérdésén túllépve ma divat a vádlottak padjára ültetni

a hazafiasság fogalmát

és tartalmát is, mondván, hogy az egész világkatasztrófát, amelybe kerültünk, a hazafiság érzése váltotta ki és e «felesleges és bűnös» érzésnek köszönhetjük, hogy mi is belesodródtunk a háborúba.

A vád figyelemreméltó és a visszautasítás nehéz, mert magunk is elismerjük, hogy a «Deutschland über alles» és az «extra Hungariam non est vita» túlzó sovinizmusa végül is *az ostoba fajelmélethez, az elvakultsághoz és a bűnözéshez vezetett.* Természetesen magunk is elismerjük, hogy ezek a túlzó fogalmak alkalmasak az emberiség békéjét és fejlődését felbontani, meggátolni és lehetetlenné tenni. Nem is ezt a túlzó, extrém érzést akarjuk védelembe venni, csupán rá szeretnénk mutatni, hogy a szélsőségeken túl van egy erkölcsileg elfogadott és normává nemesült érzés is, amely a valódi hazafiságot jelenti s amely fogalmat meg kell védenünk a nyomasztó vád ellen s amelynek érdekében ki kell állanunk.

A nacionalizmus nem a tizenkilencedik század kitermelte fogalom, sokkal régebben és sokkal mélyebben benneélt már az emberek lelkében. Keletkezése egybeesik a gondolkozás rendszeres formáinak kiérésével s tulajdonképpen a klasszikus «amor loci natalis» fogalma, amely a valóban demokratikus Róma polgárainak lelkét éppen úgy betöltötte, mint a középkor vallási eszmékben egyesülő «világproletárjait» vagy akár a legmodernebb értelemben vett avantgardista és kozmopolita rajongókat. Ami itt paradoxnak tünik, az csupán a fogalmi kör szükítése, mert hiszen *a hazafiúi érzés elsősorban valóban a szülőföld, az anyanyelv s a tágabb értelemben vett «rokonsághoz», az egyfajta néphez való tartozás érzete.*

Ezzel szemben

a világpolgár

tulajdonképpen az emberi természeten kíván erőszakot elkövetni, amikor a világ valamennyi népének teljes egyesítését hangoztatja, hiszen ehhez több kellene az egyetlen «nemzet» elvének keresztülhajtásán, ehhez még az is kell, hogy a többi nemzetek véglegesen és minden konzekvenciákkal elismerjék ennek az egy nemzetnek világot maga-alá-gyürő hatalmát.

De tovább megyünk...

Világpolgár a szó elvont értelmében nincs is, hiszen aki magát világpolgárnak vallja, ha valami közelebbi jelzőt kérünk róla, készségesen teszi oda az «angol» vagy az «amerikai» vagy az «orosz» jelzőt, ezzel mingyárt elárulja azt is, hogy a világ egyesítését milyen nemzet vezetése alatt képzeli el egyedül üdvözítőnek. Viszont az is igaz, hogy sem az egyik, sem a másik, de még a harmadik nemzetnél sem találjuk meg azt a világuralmi törekvést, amely valóban «világpolgárokat» akarna kitenyészteni, valami csodálatosan sterilizált falansztert. Nem! E nemzetek között mindegyiknél, de talán éppen *az orosznál találjuk meg legjobban kifejlődve a nemzeti öntudatot és a nemzeti érzést, vagy ha úgy tetszik, a hazafiságot.*

És itt kell levonnunk a következtetést. Mi magyarok szeretünk túlozni és sokszor pápábbak vagyunk a pápánál. *Hozzánk mindig később érnek el eszmék és áramlatok s mi akkor lelkesedünk értük a túlzásig hajtott konzekvenciákkal, amikor az eszmék és áramlatok másutt módosultak és megnemesedtek.* «*Világpolgárok*» vagyunk akkor, midőn mindenki megvallja a nemzetét, feladjuk a hazafiság fogalmát, — sőt elítélik egyesek! — amikor más népek majdhogynem túlzásba viszik. Utóvégre magyarok vagyunk, ez letagadhatatlan tény s még a győzők és a szomszédok is elismerik, mi pedig megtagadjuk legbensőbb tartalmunkat. Mintha ezzel valamit is használnánk... Hazafinak lenni, — természetesen a legnemesebb értelemben, — hiszszük, hogy nemcsak szabad, de *kötelesség is!*

P. P.

Egységben az erő.

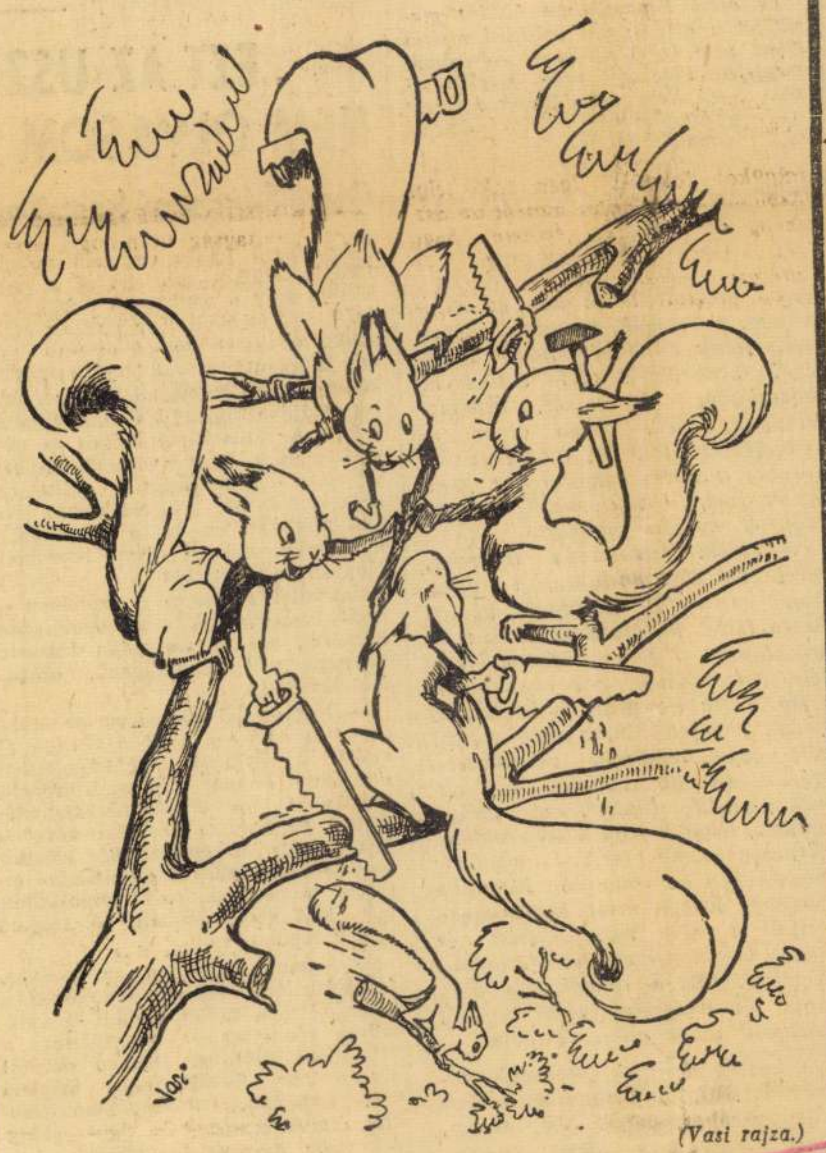

(Vasi rajza.)

JELENTKEZNEK A NYILAS OPERISTÁK

Az Operaház tagjai közül — mint ismeretes — többen kereket oldottak Budapestről, mikor a felszabadító orosz hadsereg a főváros kapui elé ért. *Laurisin* Lajos volt ennek az operaházi «nyilas különítmény»-nek a feje és köré csoportosultak azok, akik lelkendezve hirdették a német győzelmet, biztos terminusokat hangoztattak az újabb és újabb «megtorló fegyverek» harcbavetéséről, de ők voltak azok is, akik a legélesebb hajszát indították azokkal az operaházi tagokkal szemben, akik nem voltak hajlandók vezérüknek elismerni Szálasit...

Az elmenekült nyilas operisták közül többen kísérletet tettek arra, hogy — mintha mi sem történt volna — visszaszivárogjanak. *A napokban megérkezett Németországból Littasy György, a nyilas rádió buzgó szereplője, ugyanakkor Rajter Lajos, a közismerten nyilas karmester Pozsonyból adott életjelt és az onnan irt levelében aziránt érdeklődik, vajjon nyugodtan hazajöhet-e?*

Ezzel kapcsolatban arra is felhívjuk a Népbíróság figyelmét, hogy *Schmidthauer* Lajos, a súlyosan kompromittált orgonaművész minden ellenkező híresteléssel szemben *Pesten bujkál.* Schmidthauer egyébként a *Bach*-fugáknál sokkal prózaibb keserűvízszakmában is tevékenykedik és a «Demokrácia»-hoz érkezett bejelentés szerint nagy üzleteket bonyolít le az általa forgalomba hozott keserűvizek elhelyezésére terén.

LEVÉL A „VIHARSAROK"-BÓL

Az utazás

egy fejesugrással kezdődik. A Nyugati pályaudvar hajnali hangulatában többezer utas méregeti egymást fenyegetően: ki az a boldog halandó, aki még ülőhelyhez jut a szegedi vonaton? Egy betört ablak oldja meg számunkra a problémát, — „*start*" — vezényli az útitárs és már kint lohogunk a külső sínpárok mentén. A vonat azonban Walt Disney színes trükkfilmjeihez hasonlít: a tetőn, a lépcsőn, a vagonokban, az ütközőn mindenütt emberek. Akik óriási lelkinyugalommal mondják kérdésünkre: minek a fáradtság, a Ferdinánd-hídnál *ingyen* is beszállhat az élelmes utas.

Szegeden

egyetlen lépést sem tehetsz tartózkodási engedély nélkül. Ide-oda, oda-ide — végül este kilenckor egy álmos rendőrtiszt markodba nyom egy cédulát, mely szerint jogodban áll egy éjszakát a városban tölteni. *Minek az egész, ha még személyazonossági igazolványt sem kérnek mindehhez?* Az éjszaka és a reggel tapasztalata: kétágyas szoba — hosszas könyörgésre — személyenként 24 pengő. Reggeli: kávé, üres zsemlyével: 24 pengő. Az étteremben egy adag sertéssült burgonyával (vajjon fehéren vagy feketén mult ki a malacka?) 180 pengő. Remek amerikai jazztől hangos a város; a főtéren a Szociáldemokrata Párt hangszórója közvetíti a vérpezsdítő slágereket. Örülnek is neki a katonai kórház betegei, akik lenge fehérneműben napoznak a járda kellős közepén.

A „Viharsarok"

amely egykor megzengette az ország politikai fórumait, feltünően csendes. Csendes falu lett Makó, az utcán alig látni biciklit, talicskát, lovat, szekeret; a lakosság dolgozik vagy alszik. Bizalmatlan a légkör; zsaluzott ablakok, drótozott kerítések, lakatolt kapuk mindenfelé. Elhalkult a napi politika hullámverése, felosztották a földet, mindenki jogos jussához jutott. Csak a felekezetek között — igen sajnálatos módon — dúl még ma is a harc; *uszító feliratok a házak falán, a zsinagógával szemben, a kerítéseken.* A reakció még munkálkodik Makón és nem nyugszik meg gyászos vereségében. Mert a deportáltak jóformán teljes számban hazaérkeztek a faluba és a hatóságok gondossága folytán csaknem valamennyien fontos megbízatáshoz, közhivatalokhoz jutottak.

Népbíróság

egyelőre még nincsen. Pedig a reakció itt is szép számban garázdálkodott; egyesek elmenekültek, majd újra visszatértek. Igaz, hogy a hatóság a lakossággal vállvetve, népbíróság nélkül is elintézi a kérdést és a delikvensek lakat alatt, közmunkán vagy börtönben várják ennek a fontos szervezetnek felállítását. Igy például a polgármester «*üres óráiban*» utcát seper vagy szemetet hord, különböző gazdasági szakértők pedig *Mezőheggesen* munkálkodnak az állami telepeken. Munkálkodás alatt azonban pillanatnyilag nem a dirigálás, hanem a cukorrépa megművelése, kapálása értendő.

Az idegent

itt sem fogadják szívesebben, mint Szegeden. Háromórás sorbanállásba, valamint tíz pengőbe kerül az ötnapos tartózkodási engedély, melyet az utas «*tartózkodási engedélydij fejében* Makó m. város 10. kgy. 5100/1945. sz. határozata folytán a rendőrparancsnokság pénztárába befizetett». A szállodában pedig nyomban be- és kijelentőlapot kérnek: «*külföldiek*» számára, ahogy mondják. Apropos szálloda: a városka egyetlen szállodáját még a németek kifosztották, ágy, ágynemű, asztal, szék, minden elvándorolt nyugatra, a *győzedelmes hadsereg nyomában.* Határszéli kiskocsmákban lelni csak szobát, ott meg hiába kérés-könyörgés: *ennivalót nem adnak a pesti vendégnek.* A központban egyetlen helyen mérnek meleg ételt, a JOINT felekezeti alapon álló kifőzésében. Leves, főzelék pesti árban: 40—50 pengő. Olcsó azonban a kölcsönkönyvtár, ahol 3 pengőért egy hétre *Huxley, Bromfield,* Pearl S. *Buck* legremekebb könyvei kaphatók. Igaz, hogy a könyvtár forgalma kizárólag *Nick Carterből, Howardból, Marlittból* és egyéb ponyvából áll, ők igénylik a díszhelyet, míg a világirodalom árván porosodik a polcokon.

Élelmiszerhiénák

bőven járnak Makón. Az árakon, de meg a falu magatartásán is erősen érzik a pesti «*felhajtás*». Mi van, mi nincs? A gyümölcs kilója 40—65 pengő, a vajé 4—500 pengő, kis fonott kalácsé (amit Pesten 8 pengőért adnak) 5 pengő, olaj 120 pengő, egy szelet juhsajt a kifőzésben 35 pengő, egy adag uborkasaláta 10—15 pengő, kisadag kolbász (talán 5 deka) 100 pengő, zsír 450—520 pengő. Eltünt a piacról a szalonna és a kolbászáru, indok: *a gazdák természetben fizetik a napszámbéreket.* Minden áru egyébként is kiviteli engedélyhez kötött, úgy mondják, a hatóság teljesen letiltotta a liszt és a zsír kivitelét, mikor az orosz szok nagylelkü ajándéka Budapestre megérkezett. A «*hiénák*» tehát egyelőre főleg burgonyában utaznak, ahol az árakat sikerült már 14 pengőig felverniök.

Konzervgyár

is van a határban, az ország egyik leghíresebb szárítóüzeme. Itt gyártották még a háború alatt is a legkitünőbb szárított főzelékeket, hagymát, burgonyát, cellert, julient, káposztát, babot, borsót, sárgarépát. *Most áll a gyár, nincsen szene.* Pedig a kiutalás idejében megérkezett. Ugyanilyen nehézségek mutatkoznak a gyárat ellátó, háromszáz holdas, öntözésen alapuló kertgazdaságnál. Súlyos százezrek vesznek kárba, az öntözőberendezés felmondta a szolgálatot, a gépeket felelőtlen elemek kirámolták, a kertgazdaságot pedig felosztották kisbirtokosok között. *Akik most kukoricát termelnek a többszáz holdon.* Pedig a földmüvelésügyi minisztérium intézkedése szerint csak szövetkezeti vagy más társulati alapon szabadott volna megkezdeni a kertgazdálkodást. Itt súlyos hibák történtek, hiányzik az egységes vezetés.

És végül a hagyma,

Makó világviszonylatban is elsőrangú fűszerárúja körül mi az ujság? Kicsiny a termés, kevés a vetés, későn jött az eső. Foghagyma is alig mutatkozik, ami van sem képes beérni, mert a fővárosi kereskedők még «*lábon*» viszik az árut. Pedig ez is hatalmas, százalékban alig becsülhető közgazdasági kárt jelent. Az értékesítés körül is nagy a széthúzás. Volt egy értékesítési szövetkezet, azt szidták, amíg volt. Mégis hiányát érzik, tehát most szeretnének alakítani egyet. Most már tehát a parasztok azt szidják, ami — *lesz.* Egyébként is a közhangulat amellett szól: *nincsen szükség szövetkezeti értékesítésre, majd eladják «feketén» a pesti kereskedőknek.* Pedig valahol itt is hiba van a számításban. Mert egyrészt a budapesti fogyasztó teherbírása sem végtelen, másrészt: mi lesz jövőre, mi lesz a külföldi értékesítéssel?

Vagy akkor ismét megindul a vihar a «*Viharsarok*»-ban?

Baky Marica

ő értekezik erről a világraszóló eseményről. Még egy nagy esemény. Most már végérvényesen eldőlt a nagy pör. Budinszky László döntötte el: *Tiszaeszlár igaz!* — című győri előadásában erről értekezett.

Még egy jó hír: *«Szálasi eltörölte a Nemzetvédelmi Keresztet.»*

Csupa jó hír: *Megalakult a nyilas parlament. Vágó* Pál, *Hubay* Kálmán, *Pálffy* Fidél, *Kovarcz* Emil, *Kerekes* Béla, *Gruber* Lajos, *Süttő* Gyula, *Nesz* Károly, *Orosz* Mihály, *Hennyei* Árpád, *Gera* József, *Gergely* Gyula, *Kőfaragó Gyelnik* Vilmos, *Ostján* Antal, *dr. Kovács* Ernő, *Angyal* István, *Tóth* Béla, *Göllner* Lajos, *Török* István, dr. *Olaszi* Sándor, dr. *Jancsurka* Gábor, *Dalasi* János, *Török* Imre, *Adorján* József, dr. *Fazekas* János az új honatyák.

Bevalljuk, hogy egyszer összejöttek, különben *Nyirő* József nem üdvözölhette volna az új képviselőket.

Nicsak-nicsak, régi ismerősünk, *Csontó* Menyhért az *Uj Magyarság* volt riportere, párnapos pesti látogatásáról számol be a győri újságban. Sőt ez nagyobb szenzáció: *Páger* Antal él, most már végérvényesen, mert *március 8-án Győrben interjút adott* és kijelentette, hogy ő katona s mindegy, hogy a színházban vagy a fronton játszik. Ezt különben igazolják azok, akik vele együtt léptek fel, *Szili* Lajos, *Jánoki Dancs* Győző, *Kamarás* Miklós Klára és *Dékány* János művészek.

Játszottak, színházat, társadalmi életet, akadémiát, sajtót, kiskirályosdit. A függöny legördült, az előadásnak vége. A repríz a közeljövőben a nép ítélőszékének színpadán...

GYORS VÁLTOZÁSOK

korát éljük, ám a változások eme tüneményes korszakában is meglepőnek tartjuk egyik írótársunk gyors fordulását, akinek a neve külpolitikai szakértőként tűnt föl minap a sajtóban. Mert hiszen az illető külpolitikai szakértő volt nemrégiben: Vajta Ferenc és Surányi-Unger Tivadar testvérek társaságában szerkesztette a Donaueuropa című folyóiratot és a németek magyarországi propagandájának vezérharcosa volt. Nem akadt olyan hitlerista könyv, amit lelkes hozsannával ne fogadott volna: Farkas Gyulát, a magyarból németté lett disszimilánst a legnagyobb tudósnak koronázta az elismerés babérjával; Otto Isbertet, aki névelemzésével egész Dunántúl a németeknek követelte, a megbízható tudósként állította elénk. Szabadidejében náci propaganda-füzetkéket fordított s a benne fölébredő vér szavát követve csodás várakozással fordult a mind nagyobbra növekvő birodalom felé. Nem rajta múlott, hogy a «német-magyar kultúrkapcsolatok» nem fűződtek még szorosabbra, mint ahogy 1944 gyilkos esztendejében ránkhurkolódtak: ő mindenesetre jól előkészítette ezt a korszakot! — És most, íme egyszerre köztünk terem, multját és származását feledve kiáll, a fórumra, hogy külpolitikánkat irányítsa. Van-e nála nagyobb demokrata? Van-e, aki az övénél jobb összeköttetésekkel rendelkezne? Van-e, aki nála nagyobb fürgeséggel szaladozik egyik potentáttól a másikig? Még egy kis idő és demokráciánk diktátora lesz; hatalmasság, akár a multban. — Ma a volt fasiszták megítélésében nem követjük az ő módszereit: nem kívánjuk a fejét a kisebb bűnösöknek. De azt szeretnők, ha bizonyos illem és szerénység jellemezné őket, ha nem akarnának nyomban a fórumra furakodni, hangoskodni és irányítani; hanem talán várnának egy kis ideig, mondjuk addig, amíg elfelejtik közelmult tetteiket.

(K. J.)

Egy vagy kétszobás, jólbútorozott, komfortos, szeparált lakást vagy lakrészt keresazonnalra Pesten, belső területen Tokaji György, a „Demokrácia“ munkatársa. Levélbeli válaszokat, feltételekkel a lapszerkesztőségébe: VI., Eötvös-u. 12

FÉNYSZÓRÓ

A KÖNYVNAP körül nagy vita folyt az idén — mögötte ott árnyéklott a hamleti töprengés: *lenni vagy nem lenni*... Eleinte lelkesedéssel készülődtek a megtartására, azután a lelkesedés fokozatosan alábbhagyott, végül lefujták. Kifogás szép számmal akadt: az idő nem alkalmas, az írók még nem tértek magukhoz, a magyar könyvkiadás nehéz körülmények között próbál új életre kelni, rövid az idő, nem lehet megszervezni ... Ám azután, a sok kifogás ellenére még is megrendezték és helyes volt hogy megtartották. És az 1945-ös esztendő könyvnapjának éppen az a felejthetetlen erőssége, hogy akkor tartották meg, amikor két hónap előtt még szó sem lehetett könyvkiadásról. A könyvkiadók máskor hat-nyolc hónappal előre lerögzítették könyvnapi megjelenéseiket, idejében felkészülhettek, most rohammunkával kellett megoldani mindent. És ezt a rohammunkát vállalták egyformán: írók, könyvkiadók, nyomdák. Vállalták, hogy a magyar szellemiség mégis felvonulhasson, az írók gátlás nélkül szólhassanak olvasóikhoz, a magyar könyvkiadás folyamatosságában ne következzék be törés és megszülessen az első szabad magyar könyvnap.

Az eredmény, amit a könyvnap produkált: meglepő. *Ötvenegy könyvvel vonultak fel a kiadók*, ami számbelileg körülbelül harmada annak, amit a könyvnapok az utóbbi években átlagban adtak. És mindezt — ismételjük — két hónap, vagy talán még rövidebb idő alatt produkálták. A háromnapos könyvnap vásárlás szempontjából is kielégítő volt, bár egyesek szerint a könyvárak erősen felszöktek és furcsa volt megszokni, hogy akadt két-, sőt háromszáz pengős könyv is...

Valóban felszöktek a könyvárak, de ugyan mi nem emelkedett?

És vizsgáljuk meg kicsit közelebbről ezeket a «magas» könyvárakat s próbáljunk összehasonlítást tenni. *Az elsőrendű szellemi táplálékkal* állítsunk szembe *egy elsőrendű élelmiszert*, mondjuk a zsírt. Békében két és félpengő volt a zsír kilója, egy komolyabb könyv ára körülbelül öt pengő. Egy kiló zsír áráért tehát — egy fél könyvet lehetett kapni. Ma hatszáz pengő a zsír kilója és ezért legalább öt nagyon szép könyvet lehet vásárolni. Hát így fest a magas könyvár, ha kicsit közelebbről nézzük meg.

*

PÁRIZS soha nem ünnepelte olyan vidáman és annyi lelkesedéssel nemzeti ünnepét, Quatorze Juillet napját, mint az idén. Öt esztendő után újra szabadon köszönthették a szabadság napját. A német acélsisakok, a félelmetes SS-legények és a Gestapo sötéttekintetű emberei eltűntek Párizs utcáiról. Öt évig néma volt Párizs, legfájdalmasabb talán 1940 Quatorze Juillet-je volt, akkor fagyott meg először az örömük, hiszen éppen egy hónapja volt, hogy a németek bevonultak a francia fővárosba. De a következő négy esztendőben sem tudtak ünnepelni. A megszállás állapota nem alkalmas arra, hogy a szabadságot ünnepeljék. Most azonban, az öt esztendő utáni július tizennegyedikén a fény városa újra fénybe borult és a felszabadult franciák táncraperdültek az utcákon, úgy, mint a régi Quatorze Juillet-éken...

*

A HÁZIASSZONYOK vigasztalására hadd mondjuk el, hogy a cukorral, úgy látszik, világszerte baj van. Most került kezünkbe egy amerikai napilap, amely a cukorfejadag csökkentéséről a következőket írja:

„Az Office of War Information bejelentette a cukorfejadag 25 százalékos csökkentését, minthogy az Egyesült Államok cukorkészlete rendkívül megcsappant.

A 36. számú cukorszelvény, amely öt fontra (egy font 0.45 kg az öt font tehát 2.26 kg) érvényes, az eddigi három hónap helyett négy hónapra szól.

A befőzési fejadag is csökkent. Az 1944. évi fejadagnak csupán 70 százaléka kerül kiosztásra, így a mult esztendei húsz fonttal szemben (9.06 kg) a fejadag az idén csak tizenöt font lesz (6.79 kg). További korlátozást jelent az, hogy a legnépesebb család sem tarthat igényt 120 font (54.36 kg) cukornál többre, az 1944-ben engedélyezett 160 fonttal szemben."

Ebből a híradásból látjuk, hogy a cukorfejadag Amerikában sem sok, viszont a befőzési fejadagot még így — csökkentett mértékben is — akármelyik magyar háziasszony szívesen elfogadná.

*

A TÉLEN előreláthatólag nagy nehézségek lesznek a tüzelőellátás körül. Kevesebb lett az erdő, körülményesebb a szállítás, okos tehát idejében felkészülni, nehogy az elmúlt szörnyű és viszontagságos tél után újabb megpróbáltatások köszöntsenek ránk. A kormány, mint az elmúlt napokban olvashattuk, azzal a gondolattal foglalkozik, hogy tüzelőanyagforgalmi központot állít fel, ami igen helyes, különösen, ha a tüzelőanyagforgalmi központ el is látja majd a feladatát.

Amikor a tüzelőanyaggondokról beszélünk, nem szabad figyelmen kívül hagyni a központifűtéses házak problémáját. Nehogy félreértés legyen, nem a luxuslakások érdekében kívánunk szót emelni, hanem dolgozó emberek ügyében. A budapesti lakásépítés az utóbbi másfél évtizedben igen helyesen az egy- és kétszobás lakások produkálására helyezte a fősúlyt. Ezek a lakások túlnyomórészt központifűtésesek és ezekben a lakásokban dolgozó emberek, többnyire hivatalnokok laknak. Igen sok helyt nemcsak a családfő, hanem az asszony is dolgozik, érthető, hogy olyan otthont kerestek, amelynek ellátása minél kevesebb munkát igényel. Megvolt a központi fűtés: nem kellett vesződni a befűtéssel, megvolt a meleg víz: nem kellett bajlódni a melegítéssel. A mult télen azonban már baj volt a központifűtéses lakásokkal és az ilyen házak nyolcvan százalékában a háztulajdonosok már csak a fűtés és a melegvízszolgáltatás díját szedték be, de elfelejtettek az ellenszolgáltatásról gondoskodni. A lakók nem zúgolódtak. Háború volt, beállt az ostrom, nagyobbrészt pincében éltek, beletörődtek a helyzetbe. Még egy ilyen telet azonban nem szívesen szenvednének el. Fűtetlen lakásban élni veszélyes és egészségtelen, s talán nem szerénytelenség az a kívánság sem, hogy a mindennapos meleg víz helyett hetenként legalább egyszer-kétszer szolgáltassanak meleg vizet.

Erre azonban fel kell készülni a központifűtéses háztulajdonosoknak. Most még van idő és lehetőség, be lehet szerezni a télre szükséges szénmennyiséget. De komolyan kell hozzálátni!

*

A FAGYLALT újra megjelent a pesti utcákon, persze nem olyan szerény, filléres tölcsérekben mint régen, hanem alaposan megpengősödött az ára. Van olyan fagylaltárus, akinél tíz pengőnél kezdődik a legkisebb adag. Hiába, a fagylalt is nagy karriert futott be... És ebből az alkalomból, talán nem érdektelen, ha elmeséljük, miképpen született meg ez a népszerű hűsítő. Gasztronómusok kutatása szerint a XVII. század második felében, 1660 és 70 között készítette az első fagylaltot egy Cultelli nevű olasz cukrász. A derék cukrász órákat töltött a sütőkemence mellett, alig bírta a nagy hőséget s akárhány zuhanyt vett s akárhány pohár hideg vizet ivott, tovább szenvedett a hőségtől. Ekkor gondolt arra, hogy jégből kellene valami hűsítőt csinálni! A jégveremből rövidesen egy darab jéggel tért vissza, amit mozsárban porrá zúzott, majd citromlevet öntött hozzá és cukorral vegyítette. *Ez volt a világon az első fagylalt*, amit Cultelli mester a következő években tökéletesített és szép vagyont is szerzett találmányával.

*

A MOSZKVÁBAN megjelenő International Literatur című angolnyelvű havi folyóirat januári számában, amely most jutott el Budapestre, érdekes rajzot fedeztünk fel. A Saloon Bar New Europe-ban egy vendég ül az asztal mellett: a Halál, ölében egy csemete, akiben nem nehéz felismerni Hitlert és a csemete ingyenc tekintetet vet a közeledő pincérre, egy Szálasi szerű figurára, akinek kezében nagy tál és a tálon magyar katonák. A rajznak, amely Vassili Fomichov, egyik legkiválóbb szovjet-karikaturista műve, ez az aláírása: A következő fogás.

Fájdalom, így volt...

*

A KÖZMUNKARENDELET oly sok viszontagság után, úgy látszik, mégis csak tető alá kerül. Kiosztották a közmunka ügyében kötelező bejelentési íveket, amelyek bonyolult számtani feladatokat róttak a kitöltőre. És minden boszorkányos gyorsasággal ment. Például sok helyen *már július tizedikén* kikézbesítették azokat az íveket, amelyeket a rendelet értelmében — *július nyolcadikáig kellett beadni*...

*

BÉCSBEN, mint a «Neues Oesterreich» című lapban olvassuk, nagy szeretettel fogadták Maria Eist, a Burgtheater nagyszerű színésznőjét, akinek nevét az utóbbi esztendőkben hasztalan kerestük a színlapokon. Színpad helyett egyik koncentrációs táborból a másikba cipelték, a sok szenvedés azonban nem törte meg és azok az internáltak, akikkel együtt volt, áradozó hangon úgy beszélnek róla, mint egy új Florence Nightingaleről, aki bár maga is az üldözöttek és a szenvedők közé tartozott, minden igyekezetével azon volt, hogy a mások szenvedéseit enyhítse, a mások könnyeit felszárítsa.

A bécsi színésznő visszatéréséről annál szívesebben emlékezünk meg, mert Magyarországon is sokan emlékezhetnek a nevére: tíz év előtt, amikor a Burgtheater Madách remekét bemutatta, Évát játszotta Az ember tragédiájá-ban.

*

KEDVES kis történetet továbbítunk. Egy megrögzött nikotinista, aki most már nem csak azért aggódik, hogy a túlzásba vitt dohányzás megrontja az egészségét, hanem a magas trafikárak zsebileg is érzékenyen érintik, felmegy az orvosához és megkérdezi:

— Hogyan tudnék leszokni legbiztosabban a dohányzásról?

— Van egy nagyon olcsó kúra — feleli az orvos —, ne csináljon semmit, csak reggeltől estig sétáljon át Pestről Budára meg vissza a margitszigeti cölöphídon... Ott ugyanis tilos a dohányzás...

— Jó, jó, doktor úr — feleli a páciens — *de mit csinálok, amikor zárva van a híd?*

— ezáj

Textiláru vétel eladás
ARANYTEX, IX., Vámház-körút 11

Találkozzunk a
MagyarVilág étteremben
Esténként
Roosz Emil
rádióból közismert zenekara játszik
Sörözőben: Veres Károly
Tulajdonos: Szirmay László
IV., Semmelweis-utca 1—3.

Brilliáns, platina, arany, ezüst-vétele és eladása
TOCH ÉKSZERÜZLET
Budapest, IV. kerület, Városház-utca 16. szám

Mégis urambátyám országa

A márványterem a csillárok fehér fényében úszott, akár egy csodálatos hajó. A zenekar éppen hangolt, a karmester kissé előrehajolt, várta a pillanatot, amikor beinthet a kürtösöknek. Ő, a többszörös bálelnök, az emelvény lépcsőjén várakozott, kifogástalan frakkban, zömök termetén jól borotvált arc s az arcon ünnepi mosoly. A mutatvány megkezdődött s a bálelnök mély alázattal üdvözölte a védnököt, a szenilis főherceget, aki később elárulta Magyarországot.

A fiatal bálrendezőt ekkor láttam először. Később figyelni kezdtem, mert ez az emberi figura valahogy szemérmetlenül meztelen volt. Testtartása olyan, mintha ugrásra készülne, mintha mindig az áldozat nyomában volna és egy pillanatra sem vétené el a zsákmányt, melyet érdemes elragadni a többiek elől. Fölényes és közvetlen volt egyszerre, néha majdnem leereszkedő. Arcizmai remekül működtek, az álarcokat észrevétlenül cserélte, mint a világhírű bohócok. A finnyás történetők közül való volt, válogatós az eszközökben. Szerette a finom árnyalatokat s a diplomáciai manővereket is. Lassan, biztosan evickélt előre a békanyálas pocsolyában, melyet közéletnek neveztünk volt. A mellényzsebéből szedte elő az «urambátyámokat», ha éppen kellett valami. Mai, divatos szóval élve ízig-vérig reakciós ember volt.

Ugye, azt gondolod kedves olvasóm, hogy az effajta figurák már elvesztek a multban? Megvallom, ezt gondoltam én is. De nem, mert a többszörös bálelnök úr ősszel hintázni kezdett az ellenállás valamelyik mellékhajtásán (óvatosan, nehogy a fiatal ág leszakadjon, hiszen akkor a komáromi várbörtönben kellett volna felébrednie, kezében az új hazát hirdető olajággal) s most, mint a Hon megmentője, hivatali ranglétrájának majdnem tetejére lendült.

Úgy gondolom, hogy ma mindenkin, kivált írón és ujságírón fokozott felelősség nyugszik. A napi híradások és események mellett nem mehetünk el lezárt szemmel. E felelősség tudatában készítettem el a fenti történet glosszáját:

Sokan voltak, kik kávéházi beszélgetésekkel, gőzölgő fekete mellett álltak ellent a megszállóknak. De mikor arról volt szó, hogy tenni is kell valamit, gyorsan felhúzták mérföldes csizmáikat, mert nem akarták vásárra vinni a bőrüket. S a négy-öt magyarból, kik összehajoltak, talán ketten maradtak a porondon. Ezek a kevesek soha nem vártak s ma sem várnak jutalmat vagy elismerést. Amit cselekedtek, az kötelességük volt, mert igaz magyar becsülettel nem tehettek másként. Ezt a magatartást nem lehet megfizetni obuhusokkal, vagy előléptetéssel. Ez nem cifra vásári holmi, mit megvenni és eladni lehet. Mert e magatartással csak azt bizonyították, hogy a poszton, hová a sors vetette őket, lelkiismerettel állottak őrt. Így tudom s ha nem tudtam volna, a börtönben megtanulhattam, mikor a kihallgatások során egyik társamtól, ki suszter volt, a pribékek ezt kérdezték:

— No, szép fiú, csak nem államtitkár, vagy népbiztos akar lenni, ha elveszítjük a háborút?

— Nem — emelte fel összevert fejét a társam, — csak cipész, de szabad hazában!

Őt is tovább vitték a többiekkel. És nincs hír, mely elmondaná, hogy élnek-e, vagy felakasztották őket?

Itthon pedig egyre nagyobb karéjokat szelnek a mindennapi kenyérből a törtetők. S mire az igazak betegen és összetörve visszatérnek, talán betévő falat sem marad számunkra.

Vagy nekik jó lesz a rozzant bárka is, melyen Délamerikába hajózhatnak?

(k. v.)

Kapható!

Ecetsav,
Szalicil,
Cukrozott kávé,
Nápolyi szelet,
Hangyasav,
Tejsavpor,
Kén- és salétromsavak
Sósav, vegyianyagok,
Burgonyaliszt
Galelit kötőtű 10.000 drb
Török gyapjú
Telkek, házak stb.

ADÁS-VÉTELI IRODA
Nagyatádi Szabó-utca 33. II. 5

**Te kapád, te ásód, te baltád,
gereblyéd,
Lemez vasad, villád, ostorod és ekéd
Szebben fénylik nálam, mint arany bárányka,
Arany kulcs, csillagok, korona s pántlika.**

(Báró Orczy Lőrinc: A szegény parasztnéphez beszéd)

Demokrácia

IV. ÉV 14. SZÁM | ÁRA 4 PENGŐ | 1945 JÚLIUS 15

Mi történt Horthy és Szálasi utolsó találkozásán

Levél a „Viharsarok"-ból

Ismeretlen adatok a voronyezsi magyar katasztrófához

Közoktatásunk reformterve

A Független Kisgazdapárt, mint a demokratikus haladás annyi más kérdésében, az új magyar köznevelés óriási erőfeszítéseket igénylő területén is *átfogó kezdeményezéssel* kapcsolódik be a szellemi újjáépítés munkájába. Jelentőségében csak *a földreformhoz hasonlítható* a magyar nép demokratikus nemzetté nevelésének feladata. *Ortutay* Gyula és munkatársainak reformtervezete — igen helyesen — *a maximális igényekkel* lép fel, mert számol a feladat nagyságával arányos nehézségekkel.

A tervezet általánosságában és részleteiben egyaránt alkalmas arra, hogy jövő közoktatásunk alapja legyen. De szükségesnek látszik megvizsgálni abból a szempontból,

mi valósítható meg

belőle sürgősen, hogy antidemokratikus és antiszociális nevelési rendszerünk tehetetlenségi ereje a lehető legrövidebb ideig működjék tovább. *Az általános, kötelező, ingyenes és egységes nevelés a negyedik életévtől a tizennyolcadikig:* végső cél, amely csak hosszú évek múlva érhető el. Addig is helyesnek véljük, ha különbséget teszünk *oktatás* és *nevelés* között és az utóbbira helyezzük a fősúlyt.

Oktatás a tárgyi ismeretek átvitele az ifjúságra, nevelés pedig a lelki ráhatások összessége, az a szellemi légkör, amelyben a gyermek ifjúvá serdül, majd felnőtt lesz egy közösségen belül. Az oktatáshoz tankönyvek szükségesek, részletesen kidolgozott tanmenet és a segédeszközök tömege kell. Máglyára, vagy korszerűbben: zúzómalomba való tankönyveink nem alkalmasak az újszellemű oktatás meggyökereztetésére.

Ezért a szükségszerű

átmeneti megoldás

alapelvéül *a nevelés előtérbe helyezését kell tekinteni.* A nevelés, a tárgyi ismeretektől eltérően, *bizonyos szellemi készséget, lelki beállítottságot* ültet az ifjúság fogékony lelkületébe. Nem szükséges ezúttal is kifejteni, hogy az embertelenség és az önkény példátlan garázdálkodása után, amikor fiatalkorú tömeggyilkosok állnak a Népbíróság előtt, ennek a lelki beállításnak az alaphangja csak *a tiszta humánum és a demokratikus életforma* megkedveltetése lehet.

Ez a nevelői munka megindulhat azonnal, az új alapokra fektetett közoktatási apparátus üzembehelyezése előtt. Nem kell hozzá más, csak hivatástudattal bíró, meggyőződéses tanári garnitúra.

Az ifjúság szellemi készségének kifejlesztése ugyancsak az új köznevelés gyorsan megvalósítható, előkészítő munkálatai közé tartozik. Ezen a téren elsőrendű feladat azt elérni, hogy az ifjúság kötelezőnek érezze a műveltséget akkor is, ha gyakorlati pályán kíván tevékenykedni. Amerikában tudományosan vizsgálják, mi tette a német népet oly kitűnően alkalmassá a nácizmus embertelen eszmevilágának befogadására. Azt hisszük, a vizsgálat eredményének egyik sarkalatos tétele az lesz, hogy a német népből mesterségesen kiölték a fogékonyságot az igazi művelődési értékek iránt és a lelkekben támadt űrt gondosan kidolgozott hazugság-szövevénnyel töltötték meg.

A szellemi neveléssel párhuzamosan halad

az erkölcsi nevelés,

a magasabbrendű közösségi tudat kifejlesztése, nem a «közösség» régi, rosszemlékű értelmében, vagyis az egyéniség gleichschaltolásával, hanem az egyéni képességek és becsvágyak lehető legmagasabb fokra emelésével. Köztudomású, a nácinyilas uralom, a rendeletekkel intézményesített rablás és gyilkosság révén mennyire meglazította az erkölcsi felfogást. A tulajdon szentsége, a közéleti morál, a szabad foglalkozások tisztessége: mind alapfogalommá lett, amelyre rá kell nevelni az ifjúságot, addig is, amíg tervszerűen kiépített közoktatási rendszerünk önmagától közvetíti ezeket a művelődési javakat.

Az átmeneti időre meg kell szerveznünk

az iskolánkívüli népművelést

is, mint szükségmegoldást. A végleges demokratikus köznevelés ugyanis fölöslegessé fogja tenni ezt a segédszervet, mert az iskolákból teljes szellemi és erkölcsi fegyverzetben fog kikerülni az új magyar ifjúság és a továbbképzését az önművelés belé oltott vágya irányítja majd. Addig nélkülözhetetlen az iskolánkívüli népművelés megszervezése szemináriumokban, népfőiskolákon és munkásakadémiákon.

Addig is, amíg az első boldog, demokratikusan nevelt magyar nemzedék kikerül a tanintézetekből, mindenkit megnyugvással tölthet el, hogy megtörtént ezen a jövőnket jelentő területen a kezdeményezés nehéz, döntő lépése és népünk legjobb erői őrködnek a terv valóraváltásán. **Gyenes István**

Ez történt a Dunántúlon karácsonytól húsvétig

Hogyan játszottak színházat, akadémiát, társadalmi életet és kiskirályosdit a nyilasok

A dunántúli kiskirályosdi véget ért. Szálasi s vezérkara, a „testvérek" ezrei, a nyilas téboly megszállottjai, „valahol Németországban" reszketnek rongy életükért.

A magyar közvélemény, elesettségéből felocsúdva, joggal kíváncsi, mi történt abban az országrészben, amelyben a torzkeresztes hordák uraskodtak? Mit míveltek, hogyan tették tönkre, hogyan nyomorították meg a magyarságot a dunántúli részeken? Kik felelnek majd a gazságokért a nép ítélőszéke előtt?

A nyilas sajtó utolsó mohikánjai

A Népbíróság sajtóosztályán Szálasiék sajtó hekatombái tornyosodnak *Major* Róbert előtt. Megpróbálom a lehetetlent, hogy összefoglaló képet adjak a «*Szálasi-ország*» *elmúlt eseményeiről a* nyilas lapok közleményei alapján.

Ökölbe szorul a kéz az újságok láttára. Még véletlenül sincs egy igaz szavuk: akkor, amikor a szövetségesek már a döntő csapást mérték a náci fenevadra, *ők még áltatták olvasóikat.* Győzelemről beszéltek, amikor már veszve volt minden. Szálasi, a nácibérenc országrontó, egyetlen egyszer sem hallatta szavát, annál hangosabbak voltak azonban kullancsai, élükön *Kocsárd* Emánuellel, a hadműveleti «kormánybiztossal», aki egyúttal a soproni főispáni széket is betöltötte... Mellette a vezérszólamot *Merkóczy* János altábornagy vitte, aki a Németországba való áttelepülés ügyének vezetője volt.

A Dunántúl «Milotay Istvánja» *Kuntár* Lajos vezércikkíró volt s a nyilasok fő sajtóorgánuma: a «Magyarság» és a «Hungarista». *Lékai-Lingauer* Albin szombathelyi lapja, amelyet *Lékai* László és *Lelovich* Jenő szerkesztettek, szintén készséggel szolgálta hasábjain a nyilas eszmét. Volt egy *Ifjú Nemzet* című lapjuk is, amelyben *Csonka* Endre írta a vezércikkeket, valóságos iskolapéldájaként az írástudatlanságnak. Ebben a lapban szerepelt glosszaíróként Carlo *Puiatti* olasz renegát, *Sági* Antal, a hungarista mozgalom politikai vezetője s *Varga* József, *Fülöp* Kálmán, *Mészáros* József ifjúsági vezetők. Dr. *Csekei* István miniszteri osztályvezető, a nemzetvédelmi és propagandaminisztérium megbízottja, *Kálmán* József, *Lenke* Gyula, *Jáki* István a nyilas kultúra berkeibe vezették az olvasókat. Dr. vitéz *Dezséry* Endre, *Selymes* Miklós, *Kutassi Kovács* Lajos és *Bodrogligeti* András pedig vértől csepegő versekkel szórakoztatták a Dunántúlt.

Halálra ítélik Dálnoki Miklós Bélát

A *Hungaristá*-ban olvassuk az ordító címet: *Halálra ítélték Dálnoki Miklós Bélát két beosztottjával, Kéri Kálmán vezérkari ezredessel és vitéz Csukássy Lajos alezredessel együtt.*» A cikkből megtudjuk, hogy *Vörös* János volt vezérkari főnököt és *Faraghó* Gábor altábornagyot, a csendőrség volt felügyelőjét hasonló sors érte.

Tempora mutantur... Elgondolkoznak most az urak az idők múlásán?... Ott «valahol Németországban». Valahol egy zugoly magányában nem lennének kegyesek megváltoztatni az ítéletet?

A nyilas akadémia

Volt a nyilasoknak Szombathelyen egy különös intézménye. A patinás Magyar Tudományos Akadémia helyett ők megalapították az *Országos Nemzetvédelmi Akadémiát,* amelynek egyik leghűségesebb látogatója *Bárdossy* László volt, de szívesen eljárogatott oda *Horváth* Ferenc altábornagy. Az előadói székben hol *Németh* Jenő főszolgabíró, hol *Csordás* János, a *Zalai Összetartás* főmunkatársa voltak az akadémikusok.

Most egy új világlap került kezünkbe: «*Göcseji őrszem*», *Marton* Károly szerkesztette. Vajjon ki ő és merre van hazája? Az előbbire nehéz megadni a választ, az utóbbira igen könnyű. Bizonyos, hogy már úton van a Markó felé.

Dunántúlon megszűnt a *Harc.* Ehelyett megjelentették Szombathelyen a *Hungarista* című napilapot. Természetesen találtak megfelelő embert, dr. *Rátkay R.* Kálmánt. És ki volt ennek a lapnak a szerkesztője? Ki lehetett más: *Somodi* István. Nos és a felelős kiadó: dr. *Kerekes* Béla. Ő sem ismeretlen előttünk, ő volt az első nyilas képviselő, akit megfosztottak mandátumától. Holmi csekélységért. Mindössze büntetett előélete miatt. Nos és a kiadó: *Hűség Könyv- és Lapkiadó Vállalat.* Vajjon ki rejtőzik e szépen hangzó vállalat árnyékában?

Pápán is volt napilapjuk, a *Pápai Ujság,* Győrött pedig a *Győri Nemzeti Hírlap.* Ebből tudjuk meg, hogy «Hennyei Árpád altábornagyot a nemzetvezető személye körüli tárcanélküli miniszterré nevezték ki.»

Kedves kis személyi hír ötlik aztán szemünkbe: *a nemzetvezető születésnapja.* Hát még erre is ráért országos «gondjai» mellett? Megsúgjuk, hogy távollétével tündökölt, de azért *Németh* Ilonka, *Gárdos* Kornélia, *Kardoss* Géza, *Kádár* Margit, *Pethes* Ferenc, *Szombathelyi* Erzsébet, *Balogh* Béla, *Radnóti* Magda, *Mórócz* Ferenc «művészek» a feladatukat kifogástalanul látták el a színpadon.

Feléledt poraiból *Endre* László is. Szíve vágya március közepetáján teljesült, díszes polcra került. Ismét belügyi államtitkár lett és a hadműveleti területek polgári közbiztonságának felügyelőjévé nevezték ki.

Végre egy ismerős: *Bozóki* Lajos szerkesztő. Külpolitikai őrjárat címen vezércikket írt. De *Farkas* István sem hagyja magát, ő is külpolitizál. *Nagy* István hungarista díszriporter, *Kertész* József nyilasköltő szórakoztatják a *Vasvármegye* című lapban az olvasókat.

Tovább lapozgatunk a nyilas újságokban. Milyen erős a pozíciója ennek a *Hajdu* Györgynek, még mindig pártszolgálatvezető. A Német Akadémia ismét hallat magáról. Dr. *Baráth* Tibor egyetemi tanár «*Sorstudomány*» címmel tartott előadást. *D'Arrigo* Kornél olasz követségi titkár és *Füstös* Zoltán előadását hirdetik odább. A szöveg szerint a hungarista művészetről lesz szó. Jó volna megtudni, miben állt a hungarista művészet. Mindenesetre nagy az érdeklődés iránta, mert olyan előkelő személyiség is megígérte megjelenését, mint *Wesenmayer* Edmund, a fasiszta Magyarország Hitlerje. A díszemelvényen (honnan tudják ezt előre?) *Kassai* Ferenc nemzetvédelmi propagandaminiszter foglal majd helyet. A propagandaminiszternek majd egyszer eszébejuttatjuk, hogy a díszhely felcserélhető egy másik hellyel: a vádlottak padjával.

Megbukik Rajniss miniszter

A naptár március 14-ét mutat s óriási eseményeket jelentenek a lapok. Hatalmas címbetűk: «*A nemzetvezető felmentette a vallás és közoktatásügyi miniszterség alól Rajniss Ferencet.*» Megtudjuk, hogy a nemzetvezető hol töltötte ezeket a napokat. Mert rendelete azt mondja: *Kelt Törzsszállás,* 1945 március 14. Egy másik «legmagasabb» kézirat a kormányzótanácsi tagság alól is felmentette Rajniss Ferencet.

A *Győri Nemzeti Hírlap*-ból megtudjuk, hogy Zilahy Lajos, Herczeg Ferenc és Márai Sándor elköltöztek tőlünk és Moszkvában a Hotel Georgievben élnek.

Kitüntetéseket is osztogatott a «láthatatlan nagyúr». Nos kinek? Ezt sem nehéz kitalálni: *Basch* Ferencnek, dr. *Goldschmidt* Györgynek és *Méhely* Lajos bácsinak, a Magyar Érdemrend Nagykeresztjét a csillagokkal.

Huszonöt új honatya

Elrendelik, hogy négyéves kortól a gyermekeknek is hungarista módon kell köszönni. Bizonyos *Fabinyi* néni a főnevelőnő, legalább is

A PÁGER-VILLÁBAN MINDEN CSENDES...

Méla tarlózás az elhagyott bútorok, levelek, számlák, nemzeti-szocialista verseskönyvek s ki nem húzott sorsjegyek között

A széles, kékre festett kapu, amelyen nem is oly régen még büszke gőggel gördült be a hatalmas és méltóságteljes Alfa Romeo, rozsdásan, csikorogva nyílik. Mögötte hirtelen tárul fel a kis park s közepén a kastélyszerű villa. Köröskörül nagy csend, mozdulatlanság, a tornácról egy régi ujságlapot kerget le a szél. Felhők bukdácsolnak a nap körül.

Nyílik az ajtó és íme: mögötte feltárul a színész otthona, a színészé, aki nem elégedett meg szószékével, a színpaddal, hordót gurított a kíváncsi

Itt ették a nagy lakomákat Imrédyvel...

nép közé, felkapaszkodott rá és rekedt, hamis károgással szajkózta aljas politikai szélhámosok szólamait, sujtásos ruhában, kában és félőrülten, elrúgva Shakespearet és megdicsőítve *Kerecsendi Kiss* Mártont. A színész otthona, igen, a színészé, akiből torz ripacs lett, anélkül, hogy észrevette volna, aki akkor zuhant a legmélyebbre, amikor azt hitte, hogy elérte az isteneknek kijáró magaslatot: *együtt vacsorázhat Szálasi Ferenccel.*

Ó, még élénken emlékszünk erre az otthonra, fényképeztette éppen eleget; büszkélkedett keleti perzsáival, ame-

Ezen a konyhán se sütnek ki több propagandafilmet...

lyeken bokáig süppedt a láb, selyemkárpitjaival, római kényurak heverőire emlékeztető recamiéjaival, csillogó csillárjaival, tükreivel, külön mozitermével, három fürdőszobájával és konyhájával, melyen Lucullust megszégyenítő lakomákat főztek. *Közben persze a lemondást hirdette és a kisemberek színészének vallotta magát.* Ha valamelyik fiatal kollégája segítségét kérte, rövid göggel utasította el, mondván, hogy ő is lent kezdte és egyedül verekedte fel magát a csilla-

A telefon feldakasztotta magát bánatában.
(Vasi rajzai.)

gokig. Igen — teljesen megfeledkezett arról, hogy mégsem egészen egyedül verekedte fel magát s olyanok és főleg olyanok voltak a segítségére, akiknek később kiirtását követelte. Mert a Belvárosi Színháztól hosszú az út az Új Magyar-ig, a „Becsület nem szégyen"-től az „Elsőig', hosszú, a közben rájöhet az ember, hogy a becsület igenis szégyen, vagy legalább is ostobaság. Elfeledkezett arról, hogy sikerének országútját azok az írók kövezték ki, akiknek elhallgattatását oly hangosan követelte: *Királyhegyi* Pál, *Meller* Rózsi és *Fodor* László. Kedves, bohémes alakításait falhozcsapta a politikai vezérszégért. Őrséget váltott, kovácsistvánkodott és meg akarta váltani a nemzetet. S így lett belőle közveszélyes pojáca.

Az üres villában most tétován konganak a léptek. A bútorok nagy részét már elhordták *Págerné, Komár* Juliska rokonai. A középső, hallszerű moziteremben három kosár szemét, vakolathulladék, a fal mellett néhány rendetlen szék. Dolgozószobájában, ahol hajnalba nyúló beszélgetéseket folytatott *Imrédy* Bélával, vagy háziszerzőivel: *Kerecsendi Kissel* és *Tóth* Miklóssal, új és új propagandafilmeket eszkábálva, felborult fotőjök, szétdúlt recamié, a sarokban barna puhakalap, egy piros vödör. A kitárt ablakon keresztül nemrég még SS-legények lövöldöztek; nyomaikat hátrahagyták.

A hálószoba közepén nagy csomó kiszórt irat, filmtekercsek, könyvek. Verseskönyv, mély hódolattal és nemzetiszocialista üdvözléssel Págernek ajánlva. Címe: *„Győzni kell!"* A földön levél, cégjelzéssel: *Goy* András, kir. törvényszéki hites gépírás- és írógépszakértő. Tartalma érdekes, jellemző. Szószerint így:

Nagyságos Páger Antal színművész úrnak

Budapest, XII., Tamás-utca 40.

Kedves Barátom!

Még ez év elején elhatároztuk, hogy egyre fejlődő vállalatunkat rt.-vé alakítjuk át, mely tervünk keresztülvitelére valószínűleg az elkövetkező hetekben kerül sor.

Megtisztelve éreznők magunkat, ha beleegyeznél abba, hogy az új vállalat felügyelőbizottságába Téged beválaszthatunk. E tisztség betöltése sem szakértelmet, sem nagyobb időáldozatot nem jelent és funkcióid főleg abból állana, hogy a vállalat ügyvezetéséről készült, közgyűlésen jóváhagyandó jegyzőkönyveket a bizottság többi tagjaival együtt aláírd.

A köztünk fennálló barátság biztosít afelől, hogy az ezen tevékenységgel járó felelősségből eredő semmiféle hátrányt nem szenvedsz; előnyök közé pedig nem szabad számítanom azt a csekély tiszteletdíjat, amely a felügyelőbizottság tagjait megilleti.

Remélem, hogy szíves, beleegyező válaszod mielőbb megkapom és ez esetben az átalakítás lebonyolítása előtti napokban arra foglak megkérni, hogy a cégbírósághoz benyujtandó tervezethez melléklendő személyi okmányokat rövid időre légy szíves rendelkezésemre bocsátani. Ezekre azért lesz szükség, miután a vállalat tiszta keresztény jellegét a tagok okmányainak bemutatásával kell igazolni. Talán felesleges megemlítenem, hogy a vállalat minden tagja, kezdve az alapítóktól a legutolsó alkalmazottig tiszta keresztények, kik nemcsak a zsidótörvény, de leszármazás szerint azok.

Fogadd nagyrabecsülésem kifejezését és őszinte baráti üdvözletem:

András.

Fenti levélhez kommentár felesleges. Írógép rt., politika: egyremegy, hiszen *„...e tisztség betöltése sem szakértelmet, sem nagyobb időáldozatot nem jelent."* Fő a származás és a tiszta gallér és nem utolsó sorban a „csekély tiszteletdíj".

A levél mellett „Ebigazolvány" hever, mely szerint a színművész úr *Pacsuli* nevű ebét veszettség ellen beoltatta és *Cigány* nevű ebe után pedig lerótta az évi ebadót. Hever itt még sok-sok számla, az Új Magyar Színháztól az „Első" című darab jogdíjelszámolása. 1944 március 13-tól március 19-ig. A heti elszámolás összege: *Négyezerötven pengő.* Nyugta egy matlári nyaralásról: köszönettel felvettek hétezer pengőt. A Sugár és Barna cég (vajjon hogy állanak leszármazás szerint) egyszerre számláz angol átmeneti kabátot, drapp sportnadrágot, angol szürke kockás öltönyt, zsebkendőt, angol keszty ű t, selyem zakót és nadrágot, nyakkendőt, angol dejalin inget, pullóvert és angol bőrkabátot.

„A kisemberek színésze vagyok!" — verte a mellét, de míg gyermekeinek nőraze, külön szobája, fürdőszobája, strandja volt, egyszer sem jutott eszébe Alfa Romeoján külvárosi negyedek felé suhanni, ahol rosszultáplált, vérszegény gyerekek játszottak a porban. Francia linonzsebkendőt és angol bundahuzatot vásárolt, bőrmellényt, „himalaya-kabátot" de (bár annyiszor játszotta a kegyes vezért), *soha nem nézett a gyártelepek munkásai felé.* Légüres frázis volt minden szava.

A szoba közepén furcsán és anakronisztikusan hever egy sorsjegy. 54940.

Rossz sorsjeggyel játszott, művész úr!

Halász Péter

Vedd és olvasd!

nyújtják a könyvet a pesti olvasók felé a boltok és a hirlapok reklámjai. Minden könyvet szívesen veszünk és olvasunk és így kerültek kezünkbe a «Karpfenstein-utcai partizánok», a «Margit-sziget poklában» meg más hasonló című visszaemlékezések. Mert hirtelen egy egész, új műfaj született meg: a mult évről szóló visszaemlékezéseknek a műfaja. Az emberek tollat ragadnak, hogy megírják 1944 borzalmas történetét, mintha ennek a szégyenteljes évnek többféle története és többféle magyarázata volna. Érthető is, hiszen a nagy események után mindig jelentkezik a memoárirodalom. Amikor az első világháború elültével Raymond Poincaré, a francia köztársaság elnöke közrebocsátotta emlékiratait, a francia akadémia egyik szigorú tagja ekép ítélt róla: «Nem tudom, hogy jó politikus volt-e. De azt tudom, hogy rossz író.» Ki akarná a párisi mértéket alkalmazni a Duna partján és ki keresné a szigorú irodalmi szempontokat most, a szörnyű élmények lelkekből fakadó kiráadkor? Méltatlan lenne irodalmi kritikával közeledni ehhez a műfajhoz; nem a formájuk, inkább a tartalmuk vizsgálata érdekes. Csodálva tapasztaljuk, hogy milyen mérhetetlen bátorság, nemes önfeláldozás fűtötte a lelkeket 1944 oreapirító nyarán. Akkora bátorság tölti meg a memoárok lapjait, hogy annakidején egy töredékes paránya elég lett volna Szálasiék hordájának a legyűrésére. Dehát hol szunnyadt akkor ez a nagy vitézség? Ne áltassuk most önmagunkat, ne szőjjünk új legendát, ne alkossuk meg a hősiességről és országfelszabaditásról regélő szegedi gondolatnak a baloldali ellenpártot. Magunk között vagyunk, fájó szívvel ismerjük el az igazat. Az igazság pedig az, hogy 1944-re visszagondolva csak a teljes Confiteort mondhatjuk el és kiejtve az oly igaz peccavi-t, nem győzhetjük mellünket verni. Mert az igazság az, hogy néhány dicsérendő kivételtől eltekintve, akinek a nevét tisztelet és hála illeti, mindnyájan restek, tunyák és félénkek voltunk 1944-ben. Az ország aludt és dermedett, csak a gengszterek serénykedtek. Ne feledjük ezt a keserű önismeretet és emlékezzünk rá a hátrahagyott jövő reményében. Erre emlékezzünk a hősi memoárok helyett!

K. J.

7 HÍR

FARAGÓ BABA:

színházi

Békeffy István és Siella Adorján új vígjátékának címe: „Janika". A Belvárosi Színházban kerül színre.

Nóti Károly „Párizsi feleség" címmel operettet ír. Zeneszerzője Bródy Tamás, főszereplői: Bársony Rózsi és Dénes Oszkár. Bemutatja a Fővárosi Operettszínház.

Színházi trösztalakul Pesten. Az egyik előkelő prózai színházunk, az egyik revüszínház és egy varieté kerülne közös vezetés alá.

Ladomerszky Margit turnéra utazik a „Viharos alkonyat"-tal. Pécs, Ózd, Szeged, Tatabánya a turné állomásai. Ladomerszky, aki a jövő szezónban a Nemzeti Színházhoz szerződött, két darabban a Vígszínház színpadán is fel fog lépni.

Egy „csortosiáda": Dénes György, mint a „Mákostészta" rendezője, le akarta szerződtetni Csortos Gyulát a darab főszerepére. Az egyik tárgyaláson Csortos így fogadta: „Ne haragudjék kérem, választanom kellett a Rántottcsirke és a Mákostészta között. Érthető ugyebár, hogy a Rántottcsirkét választottam...

Bárdy Györgyöt a Vígszínház szerződtette.

120 prominens színész kapott „nehéz testimunkás" pótjegyet. Arról még nincsenek adataink, hogy a kisebb színészek közül hányan kapták meg.

zenei

Zenei körökben úgy tudják, hogy Dohnányi Ernő Londonban tartózkodik.

Ungár Imre zongoraművész romániai turnéra utazik.

Engel Iván zongoraművész a hörschingi amerikai táborban két hangversenyt adott.

Ugyanott műsoros est keretében fellépett Sebő Miklós is, aki erősen lefogyott. Egy számot tudott csak énekelni, a híres Csap-utcát. A műsoros estet Kolozsvári Andor filmíró konferálta.

Nagykovácsy Ilona lemezre énekli legújabb számát, egy kis orosz dalt, melynek címe: „Tudom, hogy visszajössz".

A hivatásos zenészek szabadszervezete legutóbb megtartott igazolási ülésén Holéczy Ákost feddésre ítélte.

Bukarestből hozták el a Rádiózenekar részére Greschwin néhány nagy zenekari művét, melyeket a rádiózenekar szeptemberben mutat be. Ugyancsak Bukarestből kapott a Studió hanglemezanyagot is.

film-

Hedy Lamarr és James Stuart főszereplői „Ziegfield görlök" című filmnek, melyet nemsokára Pesten is bemutatnak.

„Az amerikai sasok" mintájára készült az „Óceán hősei" című nagy amerikai film, mely a haditengerészet apotheozisa.

Chaplin nagy filmjének, a „Diktátor"-nak magyarországi előadási joga állítólag magánszemély kezében van.

Wilde híres regénye, a „Dorian Gray arcképe" is filmre került Amerikában. A filmről a Life közöl képeket, a képekből ítélve a szezón egyik legnagyobb filmje lesz.

Tamási Áron vezetésével készül az „Erdély szimfóniája" című magyar film.

Rövid filmek gyártása is megkezdődik. Az elsők között van Bársony Rózsi „Mauzi" című filmje.

Rita Hayworth, Amerika elsőszámú filmkedvence. Állítólag úgy táncol, mint Ginger Rogers, és olyan drámai színésznő, mint Greta Garbó.

képzőművészeti

A Képzőművészek Szabadszervezete nem igazolta Udvary Pált.

Petrovics Elek, a Szépművészeti Múzeum igazgatója súlyos betegen fekszik a Poliklinikán.

Kopp Jenő felügyelete alatt folyik a Károlyi-palotában a Fővárosi Képtár renoválása és újjárendezése.

Márk Lajos festőművész fia, ifj. Márk Lajos, mint az amerikai fegyverszüneti bizottság tagja, Budapestre érkezett.

A Szépművészeti Múzeum helyreállitására eddig 35.000 pengő gyült össze. Ebből az összegből a renoválási munkálatok 5 százalékát sem lehet elvégezni.

Teleki Géza kultuszminiszter elhatározta, hogy az állam részére 500.000 pengőért vásárol képeket magyar művészektől.

A „Vogue" júniusi száma reprodukciókat közöl négy híres francia művész: Bonnard, Matisse, Derain és Brague műveiről. A négy művész még a német megszállás előtt New-Yorkba utazott és ma is ott él.

irodalmi

Csathó Kálmán új regényén dolgozik. A regény, egy birtok története. Címe: „Rezedáspuszta".

Nagyiványi Zoltánnak a közeljövőben jelenik meg „Noé bárkája" című regénye.

Fedor Ágnes a jövő szezónban mint drámaíró mutatkozik be. Most dolgozik „Tanév" című háromfelvonásos drámáján.

Lóránth László, a Magyar Ujságírók Szabad Szervezetének főtitkára verses szindarabot írt „Don Quijote csodálatos feltámadása" címmel. A darab mielőtt színre kerül, könyvalakban is megjelenik.

Párizsban a német megszállás előtt jelent meg korunk két nagy szellemóriásának, Freudnak és Einsteinnek levélváltása könyvalakban „Warum krieg?" címmel. A könyv magyar nyelven is megjelenik, magyar címe: „Miért?

Zádor István „Elpusztított Budapest" képsorozata „Budapest 1945" címmel albumalakban jelenik meg.

Nagy sikere volt annak az alkalmi ujságnak, melyet Szász Miklós „Hörschingi tábori újság" címmel adott ki a hörschingi amerikai táborban. „Nyílt levél az amerikai hadseregparancsnoksághoz" címen Szász kitűnő cikkben ismerteti a deportált magyarok hörschingi életét. Érdekes, hogy a valutáris nehézségek miatt a lap árát három cigaretta volt.

— Minden színházi premierről egy-egy jeles írónk számol be a «Pesti Műsor»-ban. Az amerikaiasan ötletes, új műsorlapot Szánthó Dénes szerkeszti.

GYÖRGY ISTVÁN: Fegyvertelenül a tüzvonalban

A fiatal ujságíró, aki végigszenvedte Ukrajna és Bor valamennyi rémségét és aki mellől egyre-másra hullottak el bajtársai, könyvben írta meg hátborzongató élményeit. Nem törekszik regényszerűségre, helyenként egészen szárazon, az ujságíró objektivitásával számol be a történtekről, melyeknek szenvedő részese volt. A könyv hibájául csak azt hozhatjuk fel, hogy kissé korán fródott, akkor amikor írója még nem látta egészen tisztán a történteket, látását még elhatyolositotta az átélt szenvedések tömege. Esztendőkkel később ugyanezt jobban írta volna meg.

Vas Zoltán
polgármester
felhívja valamennyi vidéki
tégla-és cserépgyárat
közölje hivatalával:
Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. I. em.,
mennyi
cserepet és téglát
és milyen áron tud
szállítani vagónban Budapestre.
Szállításról és fizetésről Budapest Székesfőváros gondoskodik

Demokrácia
POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HETILAP
Szerkesztőbizottság: **Csornoky Viktor, Deák Zoltán, Ortutay Gyula**
Felelős szerkesztő: **ifj. Tildy Zoltán**
Szerkesztő: **Antalffy Gyula**
Kiadja a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt. Felelős kiadó: **Balassa Tibor**
Szerkesztőségi órák: 3—5-ig. — Kéziratokat nem őrizünk meg és nem adunk vissza. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Eötvös-u. 12. — Telefon: 420—112.
Magyária Nyomda Rt. Budapest, V., Bajcsy Zsilinszky-út 94. Felelős: Dr. Bródy László

„A FAGYOTT HONVÉDTŐL IS MEGKÖVETELEM A KATONÁS FELLÉPÉST"

Ismeretlen adatok a voronyezsi magyar katasztrófához

1943 január végén szörnyű katasztrófa érte *Voronyezsnél* a magyar haderőt. Valósággal megsemmisült. A voronyezsi magyar vereség azonban csak egy részlete volt annak az óriási katonai kudarcnak, amelyet a német hadsereg az egész oroszországi keleti fronton elszenvedett. Az orosz hadsereg akkor azt az egész német arcvonalat áttörte, felmorzsolta s jó részében megsemmisítette. A németek azonban régi szokásukhoz híven *saját kudarcukért a felelősséget másokra akarták áthárítani és hadseregparancsban a magyarokat vádolták a front felbomlasztásával. Német tisztek sértegettek, sőt inzultáltak magyar katonákat, kórházvonatokról magyar sebesülteket dobáltak ki.*

Sajnos, azonban ez a vád nem volt igaz, mert a magyar hadosztályokkal szomszédos olaszok — igen helyesen — az első erős orosz lökésre megadták magukat, a magyar vezér, *Jány*, ellenben ahelyett, hogy átvitte volna hadseregét az oroszhoz, kilépett volna e reménytelen háborúból, amelyben a magyarságnak semmi keresnivalója sem volt, utolsó töltényig való harcot parancsolt.

Az utóvédek utóvédjei

A magyarok az egész hadjárat legnehezebb pontján — Voronyezsnél — álltak, ahol az áttörés történt és nekik kellett a visszavonulást is fedezni, az utóvédek utóvédjei voltak. Ilija *Ehrenburg*, a degaulista *„Marsaillaise"*-nek küldött haditudósításában el is ítélte makacs helytállásukért a magyar katonákat.

Hogy, sajnos, „jól" verekedtek, annak bizonyítéka az is, hogy *Kállay*, akkori miniszterelnöknek a képviselőház külügyi bizottságában tett beismerése szerint ez ütközetekben *a magyar hadsereg vesztesége körülbelül 20.000 halott, 20 ezer sebesült és 35.000 eltűnt volt.* Márpedig ha megnyitották volna a frontot, korántsem lehetett volna ily nagy a halottak száma.

Ezen a bizalmas ülésen egyébként *Imrédy* kíméletlenül támadta a kormányt: azt tette felelőssé a katasztrófáért, mert *kevés katonát* küldtek s oly szakaszon, ahová ötvenezer embert kellett volna állítani, csak tízezer ember jutott, továbbá, hogy *„a zsidó hadigyárak bűne következtében silány a hadianyag"*.

Nagy Vilmos válaszában kijelentette, hogy a magyar hadosztályok kint német főparancsnokság alatt álltak, tehát ha kevés emberrel védettek fontos szakaszokat, az a főparancsnok hibája. Tagadta, hogy akár a zsidó, akár a keresztény gyárak rosszul dolgoznának. Ha azonban mégis silány a hadfelszerelés, akkor abban Imrédy Béla és Bartha hibás, mert a hadfelszerelési program végrehajtásában Imrédynek volt oroszlánrésze és a fegyvereket, hadianyagot Bartha honvédelmi miniszter vette át. Az volt a baj — tette hozzá *Nagy* Vilmos —, hogy a *„nagy szövetségesek" régebbi, tehát már idejét múlt modelljeit fogadták el Imrédyék és Barthéék.*

Jány felháborító hadseregparancsa

Nem sokkal ezután olyan ünnepségekkel fogadták *Jány* vezérezredest s vezérkarát, amikor azok átléptek a magyar határt és Budapestre érkeztek — persze hadsereg nélkül —, mint mikor győztes hadjárat után tér meg a diadalmas hadvezér. Alig pihent azonban a dicső Jány babérjain — *fegyelmi eljárást indítottak ellene és ennek befejeztével nyugdíjba kergették.* Kiderült ugyanis, hogy a katasztrófa után kiadott 294/2 hads. I. a) 4324. számú hadseregparancsában szószerint ezt írta: *„a magyar hadsereg elvesztette becsületét*, mert — kevés eskűjéhez és kötelességéhez hű ember kivételével — nem váltotta azt be, amit tőle mindenki joggal elvárhatott. Állásainkból elkeseredés túlerő akkor is kivetett volna, ha a csapat kötelességét megtette volna. Ez nem szégyen. *De becstelenség az a lélekvesztett, fejnélküli, gyáva menekülés, mit látnom kellett, amiért a szövetséges német hadsereg és az otthon mély sége*ser *megvet bennünket* s erre meg is van minden oka."

A hadparancs ezután bejelentette, hogy senki sem betegség, sem fagyás ürügyével nem távozhat onnan, ahol a hadsereget újjászervezik, ott kell maradnia, *„míg meg nem gyógyul vagy el nem pusztul"*. A vasfegyelmet helyre kell állítani, *„ha kell: a helyszínen való felkoncolással is."* «Akár tiszt, akár rendfokozatnélküli honvéd, ha nem engedelmeskedik, nem érdemli meg, hogy a nyomorult életét tovább tengesse."

Heszlényi altábornagyot, *Asztalos* és *Molnár* ezredeseket tette felelőssé, hogy a *belgorodi* és *prochovkai* felsorolt körleteket senki el ne hagyja. Aki megkísérli: *felkoncolandó*, ha egység teszi: megtizedelendő. „Alapos élelmezési korlátozásokat" rendelt el azzal az indokolással, hogy *„örüljenek, ha éhen nem pusztulnak»*. Agyba-főbe dícsérte e parancs a németeket, majd megállapította, hogy mely csapattestek mely körletbe vonuljanak. A vonatnál s parancsnokságoknál fiatalabb emberek nem maradhatnak. Azután így folytatta:

— Első a katonai külső. *Nem tűrök mindenféle ronggyal körülcsavart lábbelit, polgári köntöst, lehetetlen föveget, melyen nincs rózsa és rendfokozati jelvény... A fagyott honvédtől is megkövetelem a katonás fellépést...* Minden áp. a legkeményebb emberekből állítson össze mielőbb 1—1 táb. csö.-osztagot, ezek feladata a feltétlen rend és a parancsok teljesítésének kierőszakolása... Aki bármely okból távozni akar, felkoncolandó... *stb., stb...*

Végül ezzel fejezte be Jány dörgedelmes frásművét: «az utolsó napok alatt látottak azt mutatták, hogy *a zsidó munkásszázadok zárkózottan és rendben meneteltek, míg az úgynevezett csapatlegénység szétszóródott állati csürhe benyomását keltette.* E parancsom lényegét parancskiadáskor mindennap fel kell olvasni. Törzsszállás 1943. I. 24. v. Jány Gusztáv vezérezredes

Harácsolások, üzérkedések

Rákosi Mátyás könyvében *Lakatos Géza* vezérezredes több bizalmas parancsát ismerteti. A 80-as számú például megállapítja, hogy «*a meg nem engedett harácsolások és üzérkedések* nagy méreteket öltöttek, magas rendfokozatúak is *kockára téve a börtön vagy fogház következményeit, hoznak szégyent a magyar katonai becsületre.*» Ugyancsak Lakatos 10-es számú bizalmas parancsa azon háborodott fel, hogy «hivatalos küldemények közé hamis kiutalási rendelet alapján nagymennyiségű cigarettát, szeszt csempésztek üzérkedési céllal rohambürü aljában; hazacsempésztek nyersgumit, sőt hivatalos anyagszállítmányok közé «több ízben zongorát is rejtettek.» Az 5298/I. vk. f. sz. rendelet elmondja, hogy például egy tiszt csomagjában 15 kikészített báránybőrt, 2 kincstári pokrócot, 1 német katonaköpenyt, 1 német őrbundát, 3 pár kincstári bakancsot, 6 kiló talpbőrt, 1 nemes nyereglapot találtak.

Súlyos hiba lenne azonban az általánosítás. Voltak a hadseregnek ilyen tagjai *is*. Voltak azonban lovagias, korrekt, az ősi magyar katonai erényekhez méltó, a helyzetet tisztán látó, e háborútól s annak módszereitől irtózó tábornokai, tisztjei — főként nagy számmal a tartalékosok sorában — és altisztjei és legényei is. Ezekre vár az új, demokratikus honvédségnek megszervezése. *Szörnyű rombolást végzett mindenesetre a Gömbös óta rendszeresített antiszelekció, továbbá a tiszti iskolákra s kaszárnyákra erőszakolt úgynevezett világnézeti nevelés szelleme.* **Kun Andor.**

KÁRPÁTOROSZ PARASZT-ROMÁNCOK

Kalinovi erdőn

Kalinovi erdőn madárka csicsereg.
Kedvesemnek lován duzzad már a nyereg.
Duzzad már a nyereg. Viszik háborúba.
«Hogy hagyjalak rózsám epesztő borúba?
Megjövök egy évre, vagy talán kettőre.
Ha nem jövök, ne várj halott szeretődre.»
Kimegy a lány. Nézi. Jönnek-e már, jönnek?
Hát csak jönnek páran. Megállnak. Köszönnek.
Ne kérdezd, hogy honnan. Ne kérdezd, hogy hova.
Meghalt a szeretőd. Ihol ni a lova.
Megölték, megölték. Többé föl nem támad.
Szomorú szívemet megöli a bánat.
Mi haszna siratnod? Éld vidám világod!
Szakíts a kertedből kebledre virágot!
Jaj, ha rózsát tépek, új nő a helyébe,
Jaj, de új szeretőt nem kapok cserébe!

Jávor alatt

Jávor alatt folyik egy patak,
Limet-lomot takar.
Nem tudja azt apa, anya,
Hogy a lány mit akar.

Viszi a víz a levelet.
Hova viszi? Kinek?
Odaadtuk a lányunkat
Isten tudja, kinek.

Jávor alatt folyik egy patak.
Nem tudhatjuk soha:
A levélnek meg a lánynak
Milyen lesz a sora.

Tisza vize, Duna vize

Nem iszom én vizet a Tisza sodrából,
Nem iszom, ha mondom!
Meríts nekem vizet a Duna fodrából,
Azt iszom galambom!

Sötét Duna vize végig a világon
Lassacskán folydogál.
Hej de fényes ifjúságom olyan mint az álom:
Iramosan elszáll.

(Darás Gábor gyűjtése és fordítása)

AZ ELHÚZÓDÓ IGAZOLTATÁS akadálya a magyar filmgyártásnak

A Magyar Filmipari Szövetség, mint a magyar filmgyártók érdekképviseleti szerve, most folytatja le az igazolásokat. Eddig ötven filmgyártó jelentkezett s közülük huszonkét gyártót igazoltak.

Rendkívül izgalmas volt *Erdélyi* István igazolási ügye, amelyen negyven tanú hallgattak ki, közöttük: *Gaál* Francit, *Darvas* Józsefet, *Nóti* Károlyt, *Rózsahegyi* Kálmánt. Erdélyi ellen az volt a vád, hogy a nyilas éra alatt is vezetőségi tagja volt a gyártók érdekképviseleti szerveinek. Erdélyi Istvánt igazolták, mert megállapították, hogy 1944 március 19-e után a szervezet ülést nem tartott s azzal, hogy Erdélyi a helyét nem adta át, *megakadályozta, hogy a nyilasok még nagyobb károkat okozzanak a magyar filmszakmának.*

A közeljövőben kerülnek igazolásra az ismertebb filmgyártók közül: *Hodány* Béla, *Ráthonyi* Ákos, *Szapáry* Antal, *Ress* Ferenc, *Lajta* Andor, *Faludi* Sándor, *Güttler* Antal és *György* István.

Ugyancsak most folynak az igazoltatások a *Filmipari Alkalmazottak Szabadszervezetében*, ahol 1600 tag (rendező, felvételező, hangmérők, üzemvezető, operatőr, zeneszerző, forgatókönyvíró stb.) közül eddig csak kétszázat igazoltak. Itt a legnagyobb érdeklődést eddig *Daróczy* Józsefnek, az ismert rendezőnek igazolása keltette, *ügyében újabb tanúk kihallgatását rendelték el.*

Kétségtelen, hovy a nagyszámú igazoltatandó mellett lassú az igazoltatások menete és ez a körülmény jelentékenyen hátráltatja a magyar filmgyártás megindulását. Még csak tervezgetésekre sem gondolhatnak azok, akiknek igazolása nem történt meg. A filmgyártó munka helyett, a Hunnia és a Star filmgyárakban is egyelőre csak az igazoltatás folyik és természetesen a romeltakarítás és üzemfelújítás — *a nyilas filmvezetők dilletáns rablógazdálkodása eredményeképen.*

A Hivatásos Zenészek Szabadszervezetének igazolóbizottsága *Malcsiner* Béla zeneszerzőt 6 hónapra eltiltotta a működéstől, mert 1944-ben háborús indulókat adott ki. Ugyanez a bizottság *Holéczy* Ákost feddéssel sújtotta.

Pincében dohosodik Máhler Ede

világhírű egyiptomi régészeti gyüjteménye

Amikor a Sándor-utcai régi képviselőházban székelt a budapesti tudományegyetem bölcsészeti fakultása, a kapuból felvezető lépcsőtől balra eső kis szoba volt az előadó „terme". Akármilyen kicsiny volt is a szobácska, kényelmesen elfért benne az egész hallgatóság. Mert bizony mindössze hárman-négyen járogattunk el *Mahler* Ede óráira. Ha öten voltunk, már „zsúfolt terem"-ről panaszkodtunk és ha hatan, már arról ábrándoztunk, hogy rövidesen az Egyetem-téri új épület kupolacsarnokába kell áttelepednünk.

De ha kevesen voltunk is, annál nagyobb szeretettel és odaadással hallgattuk a professzor szavát. Mahler élete végéig se tudta kifogástalanul megtanulni nyelvünk kiejtését és kedélyes bécsiességel törte kerékbe a magyar stílust. Mégis éreztük, hogy ez a tudós a *mi* tudósunk és a tudomány, amelyre tanít, a *mi* tudományunk.

A kilencvenes években már a neves egyiptológusok közé sorolták a fiatal bécsi tudóst. Azt hiszem, valamelyik közoktatásügyi miniszterünkben buzdulhatott fel a magyar vér, nem türhette, hogy Bécsnek legyen világszerte ismert egyiptológusa, Budapest pedig ne dicsekedhessék ilyen csodabogárral. Meghívták hát Mahlert Budapestre. Egyelőre érje be a magántanársággal, — mondták neki, — egy-két év múlva majd katedrát szerveznek számára, akkor nyilvános rendes tanárrá nevezik ki. Ebből az egy-két évből csekély *két évtized* lett.

Közben Mahler Egyiptomban ásatásokat vezető külföldi tudós barátai révén nagyszerű *egyiptomi régészeti gyüjteményt* szerzett Magyarországnak — ingyen. Kevesen tudják, hogy, például, a világ egyik legtökéletesebb állapotban megmaradt múmiája Budapesten van. Egyiptomból szorgalmasan érkeztek a ládák nagyértékű ritkaságokkal megtömve. Mahler repesve felnyitogatta a ládákat, lelkendezve végigvizsgálta tartalmukat, aztán lelkiismeretesen — visszarakott mindent a maga ládájába és visszaszögezte rá a fedelet. A nagyjelentőségű gyüjtemény minden ládája bekerült egy dohos, nyirkos pincébe. Mert a Sándor-utcai előadó „terem" alig volt ugyan nagyobb a tenyérnyinél, de Máhler még ekkora helyiséget se kapott egyiptológiai gyüjteménye számára Budapesten. *Évtizedekig pusztult, rongálódott a külföldi tudósok önzetlen ajándéka a pincében*, amíg végre Mahlernek sikerült kiverekednie némi helyet a — *Néprajzi Múzeum* ideiglenes városligeti helyiségében. Akkor aztán boldogan csomagolt ki néhány ládát, hogy *a többi — visszakerüljön dohosodni a pincébe.*

A proletárdiktatúra után megindult hajsza Mahler Ede személyét is kikezdte. Bűnéül rótták fel, hogy a *Világosság Könyvtár* szocialista szerkesztője, egyik volt tanítványa, a könyvsorozat programjában jelezte Mahler: *„A munkásosztály sorsa az ókor keleti népeinél"* című könyvének megjelenését. A professzor dolgozott is a szerkesztő felkérésére ezen a könyvön, de a kézirat — úgy tudom — nem készült el. A hajsza eredményeképpen végül is a professzor nyugalomba került.

Ma már nyíltan megvallhatjuk, hogy a Mahler *szociális felfogását* támadó salabakterek nem kereskedtek rossz helyen. Éppen Mahler szociális érzéke tette az egyiptológia nagyon is elvont tudományát *korszerűvé*, minden haladó gondolkozású ember számára érdekessé és értékessé.

A Magyar Tudományos Akadémia kiadásában megjelent *„Ókori Egyiptom"* című kitűnő munkája részletesen ismerteti Óegyiptom munkásosztályának „éppen nem irígylésre méltó" helyzetét. *Az óegyiptomi hatalmas sztrájkmozgalmak* ismertetéséből ezt a következtetést vonja le: „Azon örvendetes jelenség tűnik elénk, hogy *már a második évezredben Kr. e. egy elnyomott embertömeg küzd jogáért...* De szomorú jelenség is az emberi szenvedések történetében, hogy a munkásosztály szerződésileg kikötött és nehezen megszolgált falat kenyerének megszerzésére rendkívüli lépéseket kénytelen tenni, holott a feliratok dicsekvő frázisai annyit beszélnek királyi fényről és gazdagságról."

Ugyancsak az Akadémia adta ki *„Babylonia és Assyria"* című munkáját. Ebben először jelentette meg magyarul *Hammurabi* híres, négyezeréves törvénykönyvét, az 1902 elején felfedezett 2¼ méter magas dioritтömbre vésett, csodálatraméltó jogi és társadalompolitikai alkotást. Az ősi törvénykönyv *biztosítja a dolgozók járandóságait, a nők jogait s szigorú büntetéssel sújtja a szegények és gyöngék megkárosítóit.*

Az utolsó fekete esztendő győtrelmei Mahler Edét sem kímélték meg és siettették a pátriárka-korú tudós halálát.

A kiváló orientalista, nagyszerű tudós és jó tanár félévszázados budapesti pályafutása *szomorúan jellemzi a magyar kultúrális politika utolsó ötven esztendejét.* A kitűnő tudós kijátszásában, ritka egyiptomi gyüjteményének megvető kezelésében, az ellene folyt hajszában, végső napjainak embertelen megcsúfolásában a magyar kultúra felelőseinek bűnös felelőtlensége nyilvánult meg. Mahler ravatalánál tetemre kell hívni mindazokat, akiknek a bűne Magyarország kultúrális elmaradottsága.

Mahler Ede az évezredekben gondolkozó tudós bölcs nyugalmával késő napjaiig folytatta összehasonlító naptártanulmányait, és bizonyára megbocsátott az ellene vétkezőknek. De akik láttuk azt a sok méltatlanságot, amit ennek a kiváló embernek el kellet viselnie, mert a magyar tudományt gazdagítani merészelte, ki kell hogy mondjuk: *ezekre a bűnökre nincsen bocsánat.*

B—y.

Oh mely dicséretös oly udvarbíró.
Ki mindönből úrnak hívön-takaró,
Az jámbor szolgáknak nem bűcsúadó,
Sőt minden javával őket tápláló.
(Tinódi Lantos Sebestyén: Az udvarbírákról és kulcsárokról)

Ez az istentelen német annyi kárt tett már:
Hozzá képest hogy mit sem tött török, sem tatár!
(Kuruc tábori dal)

ARANY, EZÜST, ÉKSZER
vétel, eladás. Dr. Bajmóczinė Wintermantel Teréz Budapest, VII. ker., Rákóczi-út 10. I. emelet 2

SZERVEZÉS, avagy műrostos munka

A nemzeti újjáépítés jelszavai alatt sokan csak szervezést s nem pedig munkát értenek. Mintha bizony nem a nemzeti munkára, hanem karrierjük munkátlan megalapozása végett igyekeznének sokan szervezkedni, vagy szervezni. Mi nem állítjuk ellentétbe a munkát a közérdekkel, mert működésünkkel nem hitvány klikkpolitikát s nem annál is hitványabb apolitizmust, úgynevezett politikamentességet szolgálunk. De éppen nemzetpolitikai érdekből — sőt nemzetközi politikai célszerűségből is — éles határt húzunk munkás és munkakerülő szervezkedés között. Félre ne értsük, szervezkedni is illik, sőt kell is, de csak az igazi munkára, nem pedig a munka megkerülésére: nem hamis vagyis «műrostos» munkálkodás végett. De tavasszal, mikor politikai érdek is lett volna tanulni, művelődni, az előző hitvány tanévek «légós» s egyéb lyukas óráit helyrehozni, ily hézagpótló művelet helyett legalább tízezer pesti diákot csak az úgynevezett szervezés érdekelt. Most pedig, hogy vége a tanévnek s le kellene időben szakítani a nyár óráinak gyümölcsét országutaink, vasútaink, hídjaink helyrehozásával és éppen szórakozásból a szabad órákat magúntanulásra forditani, megint csak fontosabb a fiatal tömegeknek munka helyett a munkátlan nagy szervezkedés. Vigyázzunk, mert a sok és nagyhangú szervezés közben kialszik egyszer a mennyegzői mécses: a lelkiismeret s a tiszta lelkesedés is. Ha pedig kialszik és szervezési álmokkal átaluszsza a munka óráit ez a fiatalság, nem kap bebocsátást a mennyegzői áldásra, mert a lusta szűzeknek bizonyos bibliai példája mindenütt és mindenkoron kísért. Bizonyára Bábel tornyának „építő munkáját" sem maga a munka, hanem a hamis túlszervezés omlasztotta össze: hiszen nem a kevés munka, de a sok szó okozta a zavart. Jó lenne legalább annyi munka, mint amennyi a szervezkedés most. Ha pedig a szervezésen kívül még táncra s teára avagy divatos táncos teákra is van kedve a fiatalságnak, jobb lenne ezeket egy elvégzendő munka végére hagyni, semmint a munkát megelőzni vagy elodázni velük.

N—y

NAGY ZOLTÁN

61 éves budapesti ügyvédet egy zsaroló banda meggyilkolta — ezt a rövid rendőri hírt közölték a budapesti lapok. És csak másnap vagy napok múlva döbbentünk rá, hogy a szerencsétlen sorsú áldozat — egy fasiszta időkből fennmaradt gengszterbanda áldozata — azonos Nagy Zoltánnal, a költővel, az ifjú Nyugat egyik nagyszerű értékével, aki azonban félreállt az irodalmi tülekedésben, kivált a karrierharcból és költői cím helyett ügyvédként került be a végső rendőri jelentésbe. Kosztolányi és Babits kortársa volt, velük együtt indult. De zárkózott, magános lelke, csendes szava sosem szerzett számára igazi népszerűséget; Tóth Árpádnak volt a barátja és lelkiekben is hozzá állt a legközelebb. A természet nagy képei és a halál örökké kísértő látomása szólal meg verseiben, soraiból valami borús muzsika szűrődik ki, elhaló zene, esős őszi esten.

A versek szépek voltak, de mivel soha póz nem ragadt hozzájuk, gyenge visszhangra leltek ebben az örökké pózoló magyar társadalomban. Elkedvetlenedve maga is hosszú időre visszavonult az irodalomtól, hogy csak öregedő éveiben térjen vissza ifjúsága porondjára, a Nyugathoz. Ekkor sem változott: magának és keveseknek írt, a nyomtatott betű komolyságára intett és meginf csak az elmúlás képei kísérték élete útját:

Elszált a szó s nem jön már sose vissza.
Fénye hol van elvillant pillantásnak?
Egy perc üli másiknak torát.
S korhely lelkem mohó kortyokban issza
Az elmulásnak
Nehéz borát.

A halállal barátkozott egy életen át, a versek minden művészetével. A halál minden formáját maga elé képzelte, de a zsarolók társaságára és a züllött suhanc kezében füstölgő revolverre sohasem gondolt. A fasiszta idők kísértete visszajárt és magával ragadta egy nemes kornak köztünk maradt tanuját.

Kósa János

EZERKÉTSZÁZ „ÍRÓ" OSTROMA AZ ÍRÓK SZABADSZERVEZETÉBEN

Felfüggesztették az igazolásokat, nyolctagú bizottság dönt a felvételek felett

— *Magasabbrendű szempontok tették szükségessé az írói igazoltatások felfüggesztését* — mondja, feltett kérdésünkre *Boross* Elemér, a szabadszervezet vezetője — Ha bűnös volt az író, akár politikai, akár polgári vonalon, *valahol amúgyis igazolásra került, esetleg felvették a háborús bűnösök listájára is.* Éppen ezért a jövőben nyolctagú tagfelvevő bizottság dönt az írói felvételeknél s akit ez a bizottság felvesz, az igazoltnak tekintendő. A bizottságban *Gellért* Oszkár, *Gergely* Sándor, *Illyés* Gyula, *Kassák* Lajos, *Kárpáti* Aurél, *Keresztury* Dezső, *Nagy* Lajos, *Szabó* Zoltán foglalnak helyet.

— Mi lesz a nem igazolt írókkal, azok az új eljárás szerint kérhetik újból a felvételüket?

— Nem! — tiltakozik Boross Elemér — mert a nem igazolt írók nem is kerülhetnek a bizottság elé. *Ilyen például Szabó Lőrinc és Kodolányi János ügye.* Ők már az az igazoló bizottság előtt állottak a demokrácia és a humánum elleni súlyos vádakkal terhelten, amikor az írói igazolásokat felfüggesztették, de természetes az, hogy *ők továbbra sem lehetnek tagjai az írók szabadszervezetének.*

— Mit fogad el a szervezet értékmérőül a felvételeknél?

— *A tehetséget!* — hangzik a válasz. — Szelektálnunk azért is kell, mert *sokkal több a kontár író, mint festő.* Amíg a festőnek ecset, festék, vászon, keret és esetleg még műterem is kell, az írónak elég egy ceruza és néhány villamosjegy, amelyeknek szélére versét feljegyezheti. Minden háború után tömegesen rajzanak ki, élményeik hatása alatt, ezek az «írók», de Remarque ritkán akad közöttük. Néha kisebb cél is íróvá *«avatna»* egyeseket, akár a kenyérpótjegy vagy a tervezett állami művészsegítség, de mi résen állunk... Ezerkétszáz író ostromolta meg a szabadszervezetet s *ebből a népes táborból kétszázhuszonnégyet találtunk felvételre jogosultnak...*

Fedák Sári, József Ferenc főherceg, Bubik Árpád a kizárt színpadi szerzők listáján

A szabadszervezet alosztálya: a Színpadi Szerzők Egyesülete működése iránt érdeklődünk.

— Itt is túl vagyunk az igazoltatások nagy részén, — mondja Boross Elemér. — Néhány szerző ügye még függőben van. Demokráciaellenes magatartásuk miatt hárman még vád alatt állanak. Az igazolások során *Fedák* Sárit, *Esterhás* Istvánt, *Bubik* Árpádot, *József Ferenc* főherceget, *Nyírő* Józsefet, *Vaszary* Jánost, *Vértes* Lajost zárták ki a szövetségből

— Nagy szám ez?

— Feltétlenül, mert olyanok, mint az *«Ártatlanok»* szerzői ide nem is kerülhettek. *Ők háborús bűnösök és magasabb politikai okokból kerülnek kivizsgálásra.* A szövetségnek kétszázötven tagja van. Az emberi aljasságra és fékezhetetlen indulatokra spekulálók, az egész magyar szellemi élet szerencsére, — *a színpadi szerzők között igen kis számban találtattak...*

Hitler magyargyalázó „Mein Kampf"-jáért ötvenezer pengőt fizettek tavaly a gyüjtők

40.000 fasiszta könyv, 2200 kiló nyilas folyóirat a Városi Könyvtárban

„A rendőrségi nyomozók megállapították, hogy a Székesfővárosi Könyvtár III. ker. fiókkönyvtárában például a fasiszta irodalom elkülönítését mindeddig egyáltalában nem hajtották végre. Ezt maguknak a politikai nyomozóknak kellett végrehajtani. Az elkülönített könyvek közt voltak Gáspár Jenőnek, Óláh Györgynek a könyvei, de ott volt még Hitler «Mein Kampf»-ja is."

(Ujsághír 1945 július 10-én.)

— *Alapvető tévedésből indult ki az újsághir* — cáfolt kérdésünkre dr. *Vágfalvy* Dezső főkönyvtáros, aki az ostrom utáni időben volt a könyvtár vezetője és legutóbb adta át helyét dr. *Szentkúty* Kálmán felügyelőnek — *Vas Zoltán polgármester rendelkezése értelmében mi a központ és a tizenkét kerületi fiók beszolgáltatási hely, vagyunk.* Természetes tehát, hogy nálunk mindig akad ezekből a népellenes sajtótermékekből, *amíg azokat be nem szállítjuk a Bazilika pincéjében levő központi raktárba.* Minden könyvtári tisztviselőnk tudja azonban azt, hogy ezeket kikölcsönözni, még tudományos buvárkodásra sem szabad. *Mi két-két példányt félreteszünk ezekből a „könyvekből"* — felsőbb utasításra, előttünk ismeretlen rendeltetési céllal.

— Nagy volt a száma a mételyműveknek?

— Eddig harminc métermázsát küldtünk a zúzómalomba. Pontosabban *40.000 kötet könyvet és 2200 kilogram folyóiratot. A könyvekből 4000 kötet szépirodalom, 36.000 pedig a politika, tudomány, ismeretterjesztés mezébe öltöztetett reakciós «mű» volt.* Leginkább a könyvkereskedők és kiadók küldik be ezt az anyagot, a magánosok nem merik, mert attól félnek, hogy ennek valamiféle következménye háramlik rájuk. *Ilyen következménye a beküldésnek most nincs;* megnyugtathatom a közönséget; de lehet, ha könyvtáraikat nem szabadítják meg a fasiszta művektől. Elég egy jó barát, aki megpillantja a könyvet és könnyen *megnyílhat az út a Népbíróság felé...*

— Milyen nyilas „remekművek" a példányszámrekorderek? — kérdezzük dr. Vágfalvit.

— Nehéz erre válaszolni. Egy-egy számot ragadhatunk csak ki. Így az ismeretlen: *„Lugosi: Milyen politikát?"* című könyvből 8320 példányt, a *«Szocializmus és kereszténység»* feliratú zagyvaságból 2216 példányt kaptunk. A politikai rémregények közül: *„Scarfoglió: Európa Anglia nélkül"* című „remeke" 900, *w. Picht: «Katonaember»*-e 886 példányban vándorolt hozzánk.

— A náci és nyilas „nagyok" — a hóhérok munkái nem szerepelnek a beküldött anyagban?

— *Azokat, úgy látszik, elégetik!* Egy-egy példányt magánosok adnak le, kisebb könyvtömeg a kereskedőktől fut be. *Válogatás nélkül. Hitler: „Mein Kampf"-ja sem tartja már szellemi bűvöletben az ostobákat, a kerekfejű reakciósokat.* Tavaly még az első kiadású «Mein Kamp», amelyben a hírhedt magyargyalázó részek is benne voltak, s amelyet visszavontak, *könyvgyüjtők között ötvenezer pengőért kelt el.*

Nyilasdúlás a Városi Könyvtárban

— A nyilas uralom mit művelt a könyvek várában?

— *Száznégyen őrködtünk hatszázezer könyv fölött.* Már a múlt év folyamán megkezdtük a szabotálást. Nem hajtottuk végre a demokráciaellenes határozatokat: *nem készítettük el a zsidó írók műveinek jegyzékét.* Megnehezítettük a fiókok működését is, hogy megmentsük a könyveket. *A könyvritkaságokat elrejtettük.* Párezer könyvet vittek csak át a nyilasok Budára, a többi elcipelését megakadályoztuk. Ma ott állunk, hogy a könyvtár majdnem sértetlen.

— A jövő tervei?

— A meglévő tizenkét kerületi fiókkönyvtár számát harmincra kívánjuk emelni. Egyéb irányban is dolgozunk. *Ma indul meg az első villamoskocsiba épített mozgókönyvtárunk a Béke-tér és Bosnyák-tér közötti vonalon.* A kocsiban 2000 kötet kap helyet, 5000 könyv pedig tartalékban lesz a villamosremizben. Az amerikaias ötletet, amellyel a dolgozó és egész nap elfoglalt, munkahelyükhöz vagy lakásukhoz kötött fizikai és szellemi munkások könyvszükségletét kívánjuk megoldani — tovább fejlesztjük. *Július 23-án a második villamoskocsikönyvtárfiók is útnak indul a Liget*tér—Kispest villanytelep közötti útvo-

Kulcsár László.

A dnyepri vízmű romjain

J. ANDRONOV

A háború, amely az Elba folyó partján fejeződött be — a Dnyepr partján vette kezdetét. A Vörös Hadsereg kemény harcok árán legyőzte az ellenség ellenállását, megtisztította Ukrajna földjét a benyomult német hadaktól. A dnyepri csaták zaja elmult, de a német invázió mély nyomait a közben eltelt másfél esztendő sem tudta eltörölni.

A Dnyepr partja súlyos sebesültre emlékeztet: a zöld mezőn fekete, tölcséralakú gödrök ásítanak s a földbe sok kilométer hosszú lövészárok van bevájva. A hatalmas vashidak maradványai ott fekszenek a folyó mélyén. A visszavonuló német csapatok dobták őket oda s a hidak hatalmas acélcsipkéit a Dnyepr zavaros vize nyaldossa. A háború előtt épült új város, Zaporozsje, fém- és kokszkémiai kombináltjaival, különleges acél- és vasheggesztő gyáraival még romokban hever.

Szörnyű képet nyujt az a felfordulás, melyet a németek által szétrombolt dnyepri vízerőmű környéke mutat. Egyike volt ez a világ legnagyobb vízerőműveinek s tizenkétmillió ember munkája vált itt porrá és hamuvá. A hatalmas gátat, amely a Dnyeprt másfél kilométer hosszúságban átszeli, 60 méter magas vasbeton szerkezetével úgyszólván teljesen szétrombolták. A folyó felett nagy tömbökben lógnak a vasbetonrészek, a villamossínek, acéldarabok, hídrészek. Teljesen megsemmisült a hídfő, mely 900 tonna súlyú volt. A gát és a Dnyepr jobb partja között 250 méternyi távolságban csak a gyaloghíd maradt meg. Döbbenetes hatást gyakorol a halott fémtömeg magán a telepen: a gépterem acélszerkezete, a tönkretett turbinák és generátorok. Ide nyomult az emberi akarat által legyőzött Dnyepr árja, itt változott át ereje elektromos energiává, az emberi agy legnagyobb eredményeként. Ez a rombolás, amely a német hadsereg vezérkarának parancsára történt, meggyalázása az emberi munkának.

Ezt a rombolást nem a hadműveletek okozták, nem hadműveleti megfontolás alapján történt ez. Amikor 1941 augusztusában a Vörös Hadsereg a Dnyepr mögé vonult vissza, a vízerőmű még majdnem érintetlen volt. A vízerőmű még működött a német megszállás alatt is. Németországból jött mérnökök szolgálták ki. A németek visszavonulásakor ugyanezek a mérnökök rabolták ki és semmisítették meg a vízművet.

A vízmű turbináinak és generátorainak egy részét Németországba szállították, ugyancsak oda vitték a komplikált laboratórium felszerelését, sok munkapadot és gépet a mechanikai gyárból. A helyszínen maradtak a rablás bizonyítékai: egy generátort egy kis turbinával együtt elloptak, de magát a turbinát nem volt idejük elvinni, ott áll becsomagolva és ellátva a megfelelő címmel. Szovjet mérnökök megtalálták és visszahozták.

A szovjet mérnökök és munkások, mihelyt visszatértek, mindent elkövettek, hogy megmentsék az óriási mű maradványait. Hatalmas leégett romhamazt találtak, embertelen pusztaságot, ezzé tették a németek visszavonulásuk alatt Zaporozsjét. Odacsúsztak a Vörös Hadsereggel együtt a tűzvonalba, hogy elvágják a zsinórt, amely a robbantó anyaghoz vezetett s amely fel akarta robbantani a gátat, minden felszerelésével együtt. Amikor a vízműállomást megtisztították az aknáktól, melyeket a németek raktak, sok aknakereső harcos adta életét azért, hogy megmentse a Dnyepr-vízmű maradványait. A magas folyóparton áll e hősök egyszerű síremléke és a májusi győzelem napjaiban ezer és ezer „Dnyeprosztroj"-i munkás járult ide, hogy meghajoljon azok előtt, akik halálukkal megvetették alapját az új életnek a Dnyepr partján.

A dnyepri vízműveknek fel kell támadniok a romokból. Ezer és ezer munkás dolgozik ezen és ukrán parasztok segítenek nekik. A munkát azok a mérnökök vezetik, akik annak idején 1927—1932-ig felépítették a híres vízműveket. A beton- és vastömbök kaotikus összevisszaságát kell rendbehozniok, visszaállítani azt, amit tudatosan tett tönkre a német hadsereg s a német mérnökök, akik rablómódra hatoltak be Ukrajna gazdag vidékeire.

És Dnyeprosztroj minden új munkása egyhangúlag követeli, hogy a Dnyeprhez hozzák a német hadsereg azon tisztjeit, katonáit és mérnökeit, akik kirabolták és szétrombolták az emberi munka eme nagy művét. Jöjjenek vissza fegyver nélkül és építsenek ott, ahol romboltak: saját kezeikkel építsék fel, amit tönkretettek. Ez a követelés elemi és igazságos.

NÉPJOG vagy utcai hangulat

„Éles különbséget kell tenni a nép és az utca, a néptömeg és a csőcselék között» — enunciálta egy tárgyalás kapesán a budapesti népbíróság egyik tanácsvezető bírája igen okosan. Nagyon érdemes lenne most jelmondattá avatni e mondást, mert, sajnos, sokan képtelenek határvonalat húzni e merőben különböző fogalmak közé. S ha azok hangulatpolitikája jut fölszínre, akik félnek a fogalmak tiszta vizétől, úgy a tegnap még méreggel itatott tömeg ma is csak mákonylét fog inni. Mi azonban azt mondjuk, hogy a mákonyból már elég volt. Ha voltak még tegnap hitvány elemek, kik a «nemzeti» jelszót — csak mint jelszót — le tudták járatni az úgynevezett jobboldali csőcselék és utca nacionalizmusával, nem engedhetjük, hogy a népkormányzati jogrend és szabadság tiszta értelmét a demokrácia utcai, sőt útszéli értelmezésével járassák le. Mert így akarta lejáratni a demokráciát az a 40 — vagy tán 50 — utcáról összehangolt ember, akik minap délelőtt érdemesebb munka s elfoglaltság híján egy hevenyészett papírtábla hevenyészett jelmondata alatt lármázva, ordítozva örtettek be a népbíróság hivatali folyosójára, hogy Béldy Alajos vezérezredes iránti hangulati ellenszenvük ürügye alatt a tárgyalásokat s a komoly munkarendet megzavarják.

A reakciónak ugyan nem ártottak, sőt éppen használtak ily magatartásukkal. Ám nagyon is ártottak a népnek, melynek jogos érdekeit nyilván és szándékosan összetévesztették a saját jogrendellenes nagyhangú követeléseikkel, a magyar nép ellenségeinek s a zavartkeltő belső reakciónak bizonyára igen nagy örömére. A népet ugyanis nem ily tömegek, avagy utcai csoportok képviselik, hanem a néppártok kijelölt bírái. A nép akkor érvényesítteti jogos akaratát, amikor bizalommal bíráskodni küldi pártjaiból a népbírákat. De az utcai csoport vagy tömeg, mely a kiküldött bírák lelkiismeretét befolyásolni s a jogrendet zavarni kívánja, a népnek árt elsősorban: a népbíróság munkájának méltóságát és alapvető értelmét ássa alá. A fasizmus «épített» hangulatpolitikára, az ellenforradalmi kor politikai pörcinek lelkiismeretlen bűnös bírái szállíthattak ítéleteket hangulatpolitikával s egyéb propagandakellékkel is előkészített úgynevezett fölső megrendelésekre: de a demokratikus bíráskodáshoz nagyon is lelkiismeret s értelmi megfontolás szükséges. Lelkiismerettel s értelmi megfontolással pedig nemcsak jobban lehet, de jobban is illik inkább a népjogot szolgálni, semmint a népkegyet, avagy az utcai tömeghangulatot keresni. A népbírák az előbbit hivatottak szolgálni s így nem az utóbbit keresik. Jól jegyezze meg mindenki. (n. t.)

MI TÖRTÉNT HORTHY ÉS SZÁLASI UTOLSÓ TALÁLKOZÁSÁN

1944. október 16. Budapest felett komor felhők úsznak. A nap csak nagynéha buvik ki a felhők mögül és árasztja el aranyos sugaraival a koraőszi délutánt. Az utcák emberekkel teli, arcukon gond ül, céltalanul rójják a körutakat. Mindenütt zöldinges fiatalemberek tünnek fel. Hangosak, kihívóak. A Várba vezető út mindkét oldalán SS katonák sorfala áll. Pillanatonként változik a kép. Hol dermedt csend ül a budai palota környékén, hol a német tankok dübörgése, az eszeveszetten száguldó, fegyveres katonákkal megrakott autók robaja döbbenti meg a szemlélőt.

Benn a várudvarban német harckocsik sorakoznak fel. Rengeteg az SS, magyar katonát nem látni. Nevetgélnek, hahotáznak, hangos ricsajozásuk velőkig hat.

„Költöztetik" a kormányzót

Valami készül, még nem tudjuk, mi. Nehéz koffereket cipelnek le. A szolgák szemében meghatódottság. Egy hatalmas, zárt túraautó áll meg az udvar közepén. Mögötte két kisebb német rendszámú gépkocsi. Jobbról géppisztolyos legényekkel megrakott motorkerékpárok robognak elő.

Izgalmas várakozás. Még senki sem tudja, mit jelent ez a készülődés. A várkapu felől egyszerre hangos szirénázással kanyarodik be egy luxusautó. *Szálasi* és *Vajna* szállnak ki belőle. Arcuk sápadt, de szemükben diadalmámor ül. Zöldinges, antantszíjas fickók: a gárda veszi körül az egynapos «nemzetvezetőt».

Szálasi arca merev. Kihúzza magát, mint egy Napoleon tekint maga köré.

Ezalatt fenn, a királyi palotában nagy élénkség uralkodik. «Költöztetik» Magyarország egykori kormányzóját. Minden lépésére a nácik vigyáznak. Megnézzük óránkat. Pontosan 4 órát mutat. Most már mindennel tisztában vagyunk: a «német védelem» alá helyezett Horthy Miklóst a nácik elszállítják Magyarországról.

Már jön is. Térdei rogyadoznak. Szemei alatt mély karikák ülnek. Halottsápadt. Előreszegezi fejét, nem tekint sem jobbra, sem balra. Polgári ruha van rajta: sötétszürke zakó, ugyanolyan nadrág. Fekete nyakkendőt visel. Kalapját kezében tartja. Egyenesen a túraautó felé tart. Ugy látszik már ismeri a programot, tudja sorsát. Bizonyára odafenn már kioktatták.

A soffőr a volánnál ül, mellette géppisztolyos SS katona. Ők is merevek, érdektelenség ül arcukon. Lélegzetfojtó, alélt csönd. A szembenlévő csoportban mozgás támad. *Szálasi* és *Vajna* lép ki a gyűrűből. Egyenesen a kormányzó felé tartanak. Horthy egyetlen arcizomrándulás nélkül, földreszegezett fejjel áll, *egy szempillantásra sem méltatja Szálasit.* Kényelmetlen a helyzet. Kínos, várakozásteli pillanatok mulnak el. Torkunkban érezzük szívünk dobogását. Mi lesz? Miért e teátrális rendezés?...

A találkozás

Egyszerre Szálasi megszólal. Hangja modulál, alig érteni szavát.

Horthy Miklós arcán ideges vonaglás fut végig. Unja a jelenetet, unja ennek az öntelt reklámembernek minden mozdulatát, minden hangfoszlányát. Gyülöli és megveti — ez az érzésünk. Órák, vagy percek múltak el? Nem tudjuk. Még mindig ott állnak szemközt egymással. Viviszekciónak tünik az egész. Csak egy biztos, hogy Horthy Miklós torkát nem hagyta el hang, tűrte némán ellenfele pillantását, szavait nem fogta fel, hallóérzéke ezekben a pillanatokban nem működött és úgy viselkedett, mint egy halálos beteg, aki már tehetetlen önmagával, akinek már mindegy s bármit csinálnak vele az orvosok, legadja magát sorsának.

A ceremóniának vége. A soffőr begyújtja a motort, Horthy Miklóst felsegítik az autóra, egy-egy Gestapo-tiszt jobbról és balról közrefogja Magyarország egykori hadurát. Az ablakokat lefüggönyzik. A minden oldalról közrefogó motorbicikli és autócsoport motorjai berregnek, a gépkocsikaraván megindul az ismeretlenség felé..

Mindezeket egy olyan valaki mondotta el, aki résztvett a Horthy—Szálasi utolsó találkozáson. Ő búcsúnak nevezte ezt a találkozást. Lírikus előadásának ellenőrzésére természetesen e pillanatban nincs mód. A történelemírók feladata lesz majd számotadni, mi ebben az igazság, mi a túlzás benne.

Kézfogás, meghajlás nélkül...

Talán nem is lenne érdekes mindezt elmondani, ha a vak véletlen kezünkbe nem adott volna egy ujságot, amely Horthy—Szálasi búcsújáról számol be. A lap: *Győri Nemzeti Hirlap.* Dátuma 1945. március 18., vasárnap. Tehát pontosan egy évvel a náci megrohanás és megszállás után.

A lap második oldalán háromhasábos cím: *«Horthy utoljára azt kérte Szálasitól, hogy a zsidókat vegye védelmébe.»* Alcíme: *«Vajna Gábor belügyminiszter március 15-i nagy beszéde.»*

Undorral olvassuk Vajna nagy beszédét, amelyet március 15-én, Győrött a szabadság ünnepén mondott el. Az az első gondolatunk, hát ezek a becstelen gonosztevők még 1945. március 15-én is perfidül hazudtak, csak egy volt szent számukra, hogy a szalmaszálba kapaszkodva néhány napra mentsék az irhájukat? Vajna szavaiból azonban más is olvasható ki, valami *önigazolás* féle, amelyből természetesen egy szó sem igaz és amely mintegy utólagos alibiként azt akarja elhitetni hallgatóival, hogy ők ártatlan bárányok Horthyhoz képest.

Majd a történelem dönti el e dicstelen párharcot. A magyar nép, a magyar nemzet ítélni fog. De meghozza verdiktjét a világ demokráciája, s a nagy perben csak az lehet vitás, ki a *nagyobb* bűnös.

De most nem erről van szó. Az ujságíró a napi események lerögzítője s feladata: nem a mult felhánytorgatása. Majd az utókor válaszol erre a kérdésre. Tollunkat csupán a tárgyilagos hűség vezeti, amikor helytadunk Vajna beszéde ama részének, amely *Horthy—Szálasi utolsó találkozásáról* számol be. Szól pedig ez a következőképen:

«Október 14-én a korareggeli órákban vártuk a Horthy szózatot a rádióban. Október 16-án délután, amikor Szálasi Ferenccel utoljára láttam az akkor már német védelem alatt álló kormányzót, rövid párperces búcsúzásképen azt mondotta:

— *Arra kérem, vigyázzanak a magyarországi zsidókra, legyenek velük szemben irgalmasak, mert igen nagy, értékes munkát végeztek, nekik köszönhetjük gyáriparunkat és sokban kultúránkat.*

— Köszönöm — válaszolta Szálasi — tudomásul veszem. A zsidókkal pedig úgy fogok elbánni, ahogy azok az utolsó pár esztendő alatt velünk elbántak.

Ezek voltak az utolsó szavak, kézfogás és meghajlás nélkül távozva.»

Tehát még az utolsó percben is csak egy gondjuk volt a nyilasoknak: ütni az üldözötteket. Nem az ujságíró feladata, hogy ezeket az állítólagos elhangzott «búcsúszavakat» a hitelesség, vagy a hazugság bélyegével ellássa, de minden józanul gondolkodó fő előtt világos, hogy ez logikai abszurdum, ez meg nem történhetett. Ezek a szavak el nem hangozhattak, mert egy hetvenhárom éves ember nem mondhatott ilyeneket, amikor sorsa bizonytalanná vált és egy «Szent Ilona» ismeretlen sötétsége rajzolódott le előtte.

A nyilasok egy-egy arcpirító hazugságért soha sem mentek a szomszédba. Ezúttal is azt tették, amit mindig: hazudtak rendületlenül...

Vajna Gábornak pedig Szálasival együtt, kortársaival egyetemben módot ad majd a magyar nemzet, hogy beszámoljon: mi is történt október 16-án a királyi vár udvarán, Horthy és Szálasi «búcsúján».

Mégpedig a nemzet ítélőszéke előtt: a vádlottak padján...

Mátrai Sándor.

Antal István a „SIRALOMHÁZBAN"

1944 október 20.

Mozgalmas napok odakint. Itt a fogházban pedig lázasan folyik az új rabok számbavétele. Ezen a napon, mint rendkívüliséget kell feljegyeznünk egy rendkívüli fogoly megjelenését a Pestvidéki fogházban. Ez a fogoly volt eddig a Gestapo legnagyobb tévedése.

Antal Istvánt hozták be, akinél ijedtebb «férfi» sem előtte, sem utána nem volt a foglyok között. A háromszoros miniszter, a halálmegvetést prédikáló propagandaminiszter halottsápadtan állt a fogház folyosóján és dadogva a rémülettől diktálta személyi adatait.

Miközben zsebeit ürítik és a nyakkendőjét veszik el tőle, már szinte úgy kell támogatni, hogy össze ne essen, kétségbeesetten törődeli kezeit és révetegen ismételgeti: «De hát mit is vétettem? Mit vétettem?»

A személyi adatok felvétele megtörtént és még csak ezután kezdődött Antal István hátborzongatóan nagy ijedelme.

A háromtárcás minisztert a zárkához vezették és amint megnyílt a kétszemélyes cella ajtaja, Kornis Gyula, Antal István legádázabb politikai ellenfele nézett rá a zárkából. Antal István kővémeredten állt az ajtóban, valósággal úgy kellett begurítani a cellába, ahol megbújt a zárka sarkában és szinte eszelősen motyogta:

— Mikor van itt kivégzés? Mikor végeznek ki engem?

Kornis Gyula, aki férfias nyugalommal viselte a kemény rabságot és aki most ennek az országnak talán leggyávább nyulát kapta fogolytársnak, enyhe undorral szemlélte Antalt és visszakérdezett:

— Minő jót tettél vajjon, hogy kiérdemelted e tiszles falakat? És minő nagyot cselekedtél hazádért, hogy kiérdemelhetnéd a Gestapo golyóját?

Ez volt az életmentő szalmaszál. Antal István még ebbe is belekapaszkodott. Ő valóban nem tett olyasmit, amivel kiérdemelte a Gestapo börtönét, hiszen nálánál csak igen kevesen szolgálták ki maradéktalanabbul Hitlert és Hitlernek az országot — mesélte lelkendezve Kornisnak.

— Hát ha csak ezt akarod, ezt minden fórum előtt készséggel igazolom — jelentette ki Kornis.

Helyzete valóban furcsa volt: legkevesebbet a Gestapo ellen vétkezett. Akik, illetve ami ellen vétkezett — szóra sem érdemes: a hazáról van szó — azt majd csak megússza valahogy. Egyelőre SS-pribékek veszélyeztetik háromszorosan kegyelmes életét és ő csak igazán tudja, mit tesz a Gestapo foglya lenni.

És elkövetkezett a nagy lelkiismeretvizsgálat. Meglepő eredménnyel: Antal István felfedezte bűnét. Egyetlen bűnét, amiért idekerült. Azonnal meggyónta Kornisnak.

Választókerületéből, Székesfehérvárról írt neki valaki. A neheztelés hangján számolt be arról, hogy a kerületben magyarokat is toboroznak az SS-kötelékbe. Leheteséges-e az — kérdezte a levélíró —, hogy Magyarországon a német hadsereg kötelékébe sorozzanak magyar állampolgárokat. Antal István az «aktára» ráírta: «Tanulmányozandó». Bűne tehát nyilvánvaló: ez az akta a Gestapo kezébe került...,

— Ha hosszú miniszterséged alatt ez volt az egyetlen bűn, amit ellenük elkövettél, akkor nem kell félned a Gestapo golyójától. De az Úristen mentsen meg téged a magyarok kötelétől — «nyugtatta» meg Kornis a lelkiismeretében mindinkább tisztuló minisztert.

És elkövetkezett az éjszaka. Rettentő bűnöket és rémületet rajzol a börtön éjszakája még az ártatlan lelkek vásznára is... Kornis aludt, Nem úgy Antal István. Fülelt, minden neszre összerezzent. Most valamit hallott a szomszéd cellában. Mi az? Zörej... sóhajtás... jajgatás. A másik pillanatban Antal István már ott zokogott Kornis Gyula mellén.

— Ébredj... ébredj már... nem hallod? Megismertem a hangját. Itt van mellettünk a másik cellában. A székesfehérvári... Az előbb vitték el... hallottam, amint meglán-colták.., Kivégezni vitték... Most... most én következem...

A másik cellában immár hatodik hónapja, egy erdélyi ujságíró raboskodik. E pillanatban az elfásult rabok szabad álmát alussza, talán mosolyog is... A fogházban minden csendes. Néha hallani, amint szőges csizmájában elkopog a fogház folyosóján az éjjeli őr. Kulcs csörren a derékszíjon Csend... Csak a 215-ös zárkában zajong a háborgó lelkiismeret: miniszter úr a fejét félti saját, becses fejét, mellyel egy országot és egy népet irányított — a halálba.

— Aludj már... Nemsokára reggel lesz. Világos lesz. Másképpen látod majd sorsodat.

És reggel lett. És eljöttek Antal Istvánért. Elvitték. És szabadlábra helyezték.

Ungvári Jenő.

Tokaji György:

T. ILLETÉKES!

Kihallod-e a röfrént, t. Illetékes, abból a kórusból, amelynek jószándékú szólistái akarunk lenni, mindnyájan, akik egy másik nótát nem kívántunk annakidején sem megtanulni, sem tudomásul venni? A röfrént, amely nem hízelgő, sem a szőlistáknak, sem a műnek — amelyhez hivatlan, kéretlen ötödik szólamnak csatlakozott, rikácsolva, hangosan és fülsértően — a röfrént, amely így szól „Elvégre demokrácia van!" Hallod? Hiszen hiába vattázod el a füled előle: zörejétől nem hallod a „demokrácia" tiszta szólamát. És hiába kendözöd el a szemed a betűi elől, amelyek ott kerekednek minden szembejövő szájaszélén, s valami mást, egészen mást mutatnak, mint amit mögé képzelsz a szónak, hogy „demokrácia". Látod? És figyelsz-e a garnirungra, amit odatálalnak zsírosan, emészthetetlenül az ételed mellé, hogy vadászhatsz benne vitamin után; így: „elvégre"! „Elvégre demokrácia van!"

Áruld el: ki állítja itt a váltókat örökké hamis vágányra? Micsoda elvetemültség tűzi ki lobogónak a legszebb színeket valami hitvány ügy cégéréül? Érted Illetékes? Miért hivatkozik nekem demokráciára a «barátom», aki száz pengőt akar kölcsön és a volt házmesterem, aki eltüntette a ruhámat, a manikürösöm, aki szakított a mesterségével, mondván, hogy a demokrácia „nem kedvez az ápolt kezek iparának", s ő inkább most feketézik gyógyszerekben? Micsoda kóros értelmezése a szónak! Milyen mérhetetlenül gonosz, ostoba torzítás! Vajjon hogyan tanulhatnának meg az emberek egy külön kis abc-t ebből az egyszerű, könnyű tantárgyból? Tudnál felelni, Illetékes?

*

Nem tudnál egy talpalatnyi dobogót számomra, t. Illetékes? Emelkedett szellemű előadást kívánnék tartani bizonyos matinékról, egynémely koncertekről, holmi „művészest"-ekről. Címet is választottam, így festene: „...és hörg az ízlés!" Vagy: „Csuklik a világegyetem!" Valamit kellene csinálnom t. Illetékes, mert forg a gyomr és fáj a fej, — ugyanettől!

Kérésem indokolásul előadom, hogy maradj le egyszer a villamosról, (nem lesz nehéz) és botorkálj végig a körúton, a plakátrengeteg között, szédülj tőle te is és töprengj: hogyan lehetne letépni arról a testes oszlopról, megnézni mi van mögötte, mit rejt egy ilyen ragasz-halmaz. Kezdhetnénk bármelyiken. Nagyjából ugyanarról van mindig szó. Ugyanazt a toborzót harsogják, egyöntetüen: a műkedvelés, a tehetségtelenség rikoltó kürtjelét és csalogatják csemegével néhány mit sem sejtő művész nevével az igen tisztelt jóhiszeműeket. Miért fáj ez nekem, t. Illetékes? Megmondom azt is. Fáj többek között egy Villon nevű költő miatt, akinek nekem kedves balladáit fakóra nyütték, használhatatlanná acsarkodták már a fentebb vázolt matinék, koncertek, művészestek közreműködői és fáj Ady miatt, József Attila miatt, akik szegények búsan ventillálnak a sírjukban egy-egy újabb plakát hallatára, fáj minden kótafej miatt, amely hangrapattan a méltatlan ujjak alatt, fáj a tiz, húsz, harminc pengők miatt, melyeken Gorkijt, Tamásit és Háy Gyulát lehet kapni és fáj mindenekelőtt a „szabadság" miatt, amit oly sűrűn és oly szívesen emleget e koncertek rendezősége, konferansziéja, valamilyen egyénien értelmezett tehetségtelenség, eh, mit cifrázzuk: a hülyeség szabadságát szabadságot persze és mindenekelőtt a hozzánemértés, a érti ezalatt.

tehetségtelenség, eh, mit cifrázzuk: a hülyeség szabadságát

*

Ismered-e őket, t. Illetékes, találkozol-e velük, hallod-e a hangjukat, figyelsz-e gesztusaikra, azoknak akik „elmennek"? Itt vannak közöttünk, látnod kell őket, habár egyelőre még egyenjehérnemű nélkül járnak. Ők, akik elmennek. Jelvényük nincs, igaz, s a szót sem kiáltják hangosan, de akad száj és akad fül mindennap az igére, amit jelszónak választottak. Elmennek! El az utcából, el a városból, el az országból. Arra nyugatnak, vagy keletnek tán, surranva, vagy tüntetőn, de mennek majd. Majd. Erre figyelj! Majd! A többit megsúgom én. Mennek, mert tegnap szürkületkor botlott valaki egy még járdán heverő téglában. Mennek, mert a villamos ma újra leállott egy félórára. Mennek, mert port repít a szél a szeméthordó kocsikról. Mennek, mert hárman laknak egy szobában, mennek, mert pottyant egy cserépdarab a minap is a Rózsa-utcán, mennek, mennek, mert ez a város nem város többé, a víz nem víz ezekután, s a fény romokat világít meg ott szemben Budán.

Én ideírok most valami retteneteset. Tudom hogy megértesz, Illetékes! Hát menjenek! Rohanjanak, száguldjanak, pusztuljanak máris ebből a városból, takarodjanak ebből az országból, amelynek volt parkja, sétánya, lakása, kényelme, vize, fénye, simogatása eddig nekik.

Menjenek, menjenek, ha az könnyebb nekik, mint felemelni azt a féltéglát, amelybe tegnap szürkületkor megbotlott valaki...

Köszönjük, Őrnagy Úr!

A magyar közvéleménynek és sajtónak egy súlyos mulasztását akarjuk pótolni, amikor a magyarság hálás köszönetét tolmácsoljuk Huderian őrnagynak, a diadalmas Vörös Hadsereg tisztjének. Huderian őrnagy, midőn a Hlinka gárda szellemű komáromi szlovák kormánybiztos bezáratta a magyar iskolákat és szlovák századokat vezényelt ki a cseh Comenius Ámos János «oktatástana» szerint gyermekeik anyanyelven való tanulhatását követelő magyarok ellen, a szlovák századokat visszaparancsolta kaszárnyájukba és megnyittatta a magyar iskolákat. Köszönjük Huderian őrnagynak ezt az elhatározását és rendelkezését! Nemcsak támasza lett a komáromi magyarok igaz ügyének, hanem megmutatta minden magyarnak, mint a szovjetnép egy tagja s a Vörös Hadsereg egy tisztje, hogy miként neveli s mire tanítja a lenini és sztálini nemzetiségi elv azokat, kik azt híven szolgálják.

Magyar hálával köszönjük, amit tett, Őrnagy úr!

PÉNZÉT
Gyümölcsöztesse
Adás-vételi Iroda
Nagyatádi Szabó-utca 33. II. em. 5

SZŐRMEKABÁTKÁK
BOLEROK BUNDÁK
olcsón SZEMERE szőrcsnél
VII, Erzsébet körut 26 szám. Második emelet

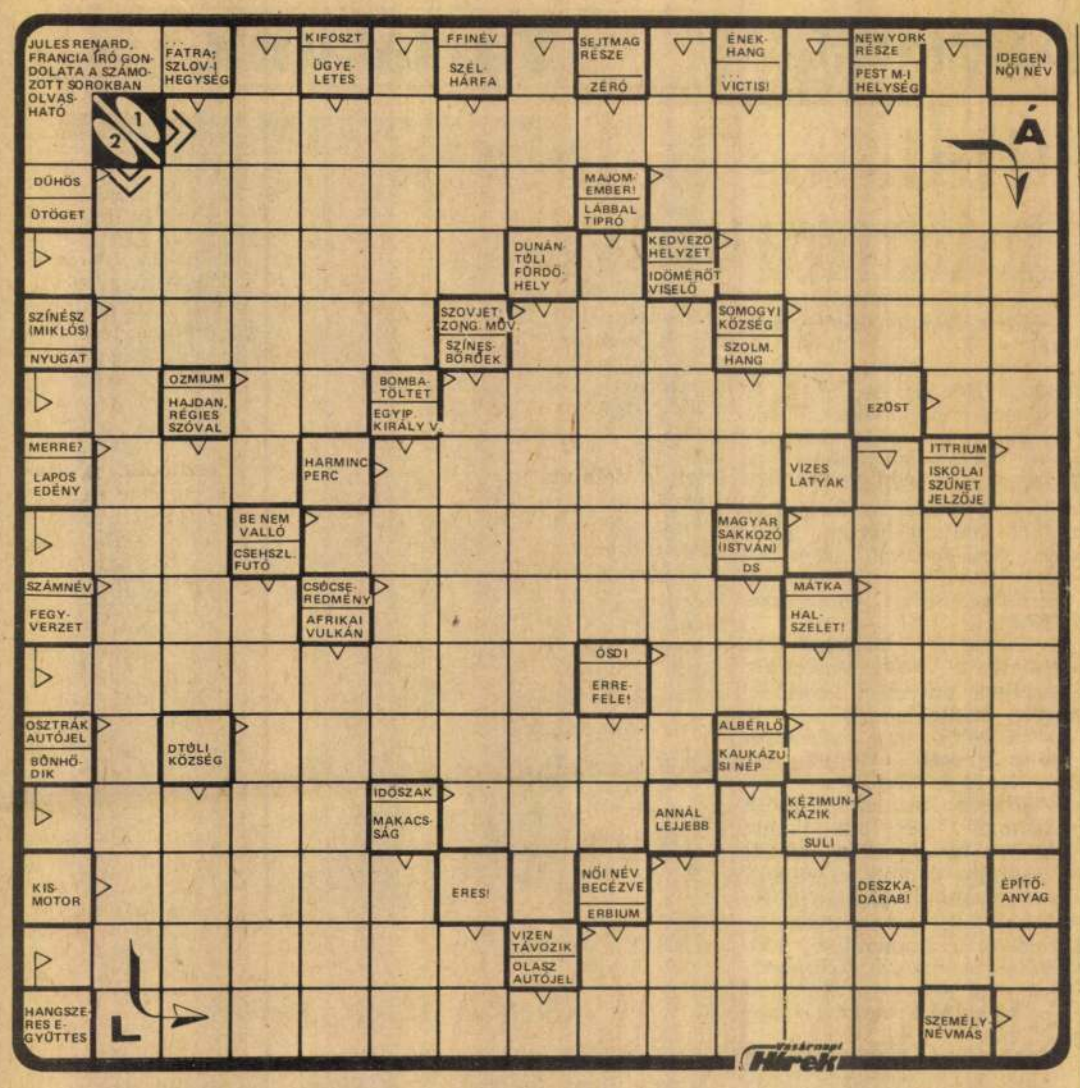

Az előző heti rejtvény megfejtése: Nem lehet szórakoztatni azokat, akik önmagukat unják.

A 25. számban megjelent rejtvény megfejtéséért 100 forintos könyvutalványt és a Rejtvényfejtő miniszótár 4. kötetét nyerte: Rocskár Jánosné, Orosháza, Bagó Györgyné, Budapest, Vérhalom tér 5., Ivanek Mária, Budapest, Zsókavár utca 54.

Részükre a nyereményt postán küldjük ki.

A mai számban megjelent rejtvény beküldési határideje: július 12. Címünk: Budapest 8., Pf. 14. 1979.

Sakk

Ötszörös áldozat

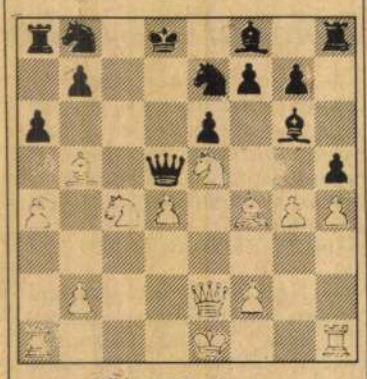

Világos lép és nyer

Hétlépéses képességmérő. A nagy nyári melegben is üdítő hatású a szép kombináció megtalálása. Nem nehéz, de azért mérjük megoldási időnket. Mestereknek kettő, mesterjelölteknek négy perc a játékerejüket igazoló gondolkodási idő. Természetesen csak fejben, sakktábla nélkül! Ha valaki öt perc alatt oldja meg az első, ha nyolc perc alatt az másod-, aki 10-15 perc alatt tud eljutni a megoldáshoz az harmadosztályú sakktudást bizonyított. Kellemes szórakozást!

A június 28-i számunkban megjelent feladat megoldása:

Világos — Ke1, Vh1, Fe8, Hg6. Sötét — Kh3, Bb4, Fh2, gy.: f5, g4, g3. (Világos lép és nyer.)

1. Fc6!! Bb1† 2. Ke2 Bxh1 3. Fg2†! (Az öntorlasz kikényszerítése!) 3. — Kxg2 4. Hf4† Kg1 5. Ke1! (A lépéskényszer létrehozása!) 5. — g2 6. He2† és matt. (A. A. Troicki, 1897.)

(Ozsváth)

Tárlatnaptár

Ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a Pécsi Galériában nyitja meg Pándi András, a Művelődési Minisztérium főosztályvezetője a X. országos kisplasztikai biennálét.

Július 9-én, csütörtökön 5 órakor három tárlat nyílik. Az Ernst Múzeumban Pólya Zoltán fotóművész kiállítása, a Budavári Galériában Gerle Margit keramikus és Lőrincz Etel textiltervező iparművész kiállítása; a veszprémi Dési Huber István Teremben Vertel Zsuzsa keramikus bemutatkozása.

Július 10-én, pénteken Százhalombattán, a DHV üzemi klubjában (Ifjúság u. 7.) 5 órakor Klimaj György festőművész tárlatának megnyitója.

Júliusban látható kiállítások: A hódmezővásárhelyi képzőművészek válogatott anyaga az esztergomi Rondella Galériában, ezzel párhuzamosan nyílik meg Hódmezővásárhelyen július 12-én, vasárnap 12 órakor a Komárom megyei képzőművészek tárlata. Bemutatja Gergely György, az MSZMP Komárom Megyei Bizottságának titkára, Farkas András és Réti Zoltán festőművészek közös tárlata látható a balassagyarmati Palóc Múzeumban és Agárdy Gábor Kossuth-díjas színművész ikonfestményei a Hatvani Galériában, továbbá Csorba Tibor emlékkiállítása a Dorottya utcai Kiállítóteremben, Swierkiewicz Róbert anyaga az Ernst Múzeumban, Elza Goeva festőművész tárlata a Bolgár Kulturális és Tájékoztató Központban, Stefániai Edit iparművész és Zajácz Tamás bőrművész új anyaga a soproni bemutatóteremben és a meisseni porcelángyár tárlata az Iparművészeti Múzeumban.

(I. m.)

Titkok nyomában

Mi különös van abban, ha egy idős professzor sétálni megy a kutyájával a Dunapartra? Általában semmi, sőt, még abban sincs, ha ez a kutya beúszik a folyóba. Az már azonban nem megszokott, hogy ez az eb egy fóliába burkolt csomaggal a fogai között úszik partra, az pedig végképp nem, hogy a csomag tartalma egy levágott emberi kar.

Ki lehet a kar gazdája? Mindenekelőtt ez foglalkoztatja a rendőrséget, s miközben folyik a nyomozás, újabb rejtélyes gyilkosságok és más bűncselekmények történnek. Nincsenek könnyű helyzetben a bűnüldözők, oly sok összekuszálódott szálat kell kibogozniuk.

Bűnügyi történetről lévén szó, természetesen ennél sokkal többet nem is árulhatunk el *Sebestyén Gábor* és *Vezda János* új könyvének — A szépségszalon titka — tartalmáról. Legfeljebb annyit, hogy a történet a mai magyar valóságban játszódik. Van benne tűzpárbaj és egy csipetnyi szex, autós üldözés és rejtélyes szépségszalon, különlegesen kiképzett rendőrtiszt és minden hájjal megkent bűnöző, tragikus emberi sors és némi humor. Arra is fény derül, hogy az úgynevezett ügyeskedés, a mértéktelen pénzsóvárság és a bűn között milyen közeli a kapcsolat. Bepillantunk az úgynevezett előkelő alvilágba, sőt azt is megtudjuk, hogy még a legjobb nyomozók magánélete is lehet rendezetlen, velük is megeshetnek mindazok a gondok-bajok, amelyek bármelyikünkkel. Mégis, a könyv olvastán Derrickhez, Maigret-hez és a többi regényalakhoz hasonlóan, őket is tiszteljük, mert egyben kérlelhetetlenek: a bűnözés elleni harcban.

Sebestyén Jenő könyvborítója jól sejteti az olvasóra váró izgalmakat, melyeket az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó a kellemes nyári olvasmányok kedvelőinek szánt.

(la)

Ki volt az igazi tettes?

Lakatos Sándor 53 éves büntetett előéletű alkalmi munkás élettársával, *Boros Mihályné* 30 éves, büntetett előéletű háztakarítóval és korábbi házasságából származó 14 éves kislányával, *N. Ilonával* betért a Béke téri Halászkert vendéglőbe.

Csaknem egy időben jött be a kocsmába *M. Márton* felsővezeték-szerelő is. Odaült a családi asztalhoz és italt rendelt a társaságnak. A 260 forintos számlát ezer forintossal fizette ki, és a visszakapott pénzt dzsekijének belső zsebébe tette.

A vendéglőből egyszerre indultak hazafelé a Mauthner Sándor utcán. Lakatos állítása szerint M. Márton udvarolni kezdett élettársának. Ezen összeszólalkoztak. A vita során Lakatos egy üveg sörrel M. Márton arcába sújtott. A férfi elszédült, és csak annyit látott, hogy a család tagjai eltüntek az egyik Mauthner Sándor utcai házban. S velük együtt eltűnt a dzsekijéből csaknem tízezer forintja is.

A férfi felépülése után — 10 napig feküdt agyrázkódással kórházban — a Budapesti Rendőr-főkapitányság vizsgálati osztálya megtalálta a Lakatos családot. A 14 éves leány első vallomásában azt vallotta, hogy ő ütötte le vendéglátójukat. Borosné viszont azt állítja, hogy Lakatos ütötte le M. Mártont. Lakatos a rendőrségen egyelőre tagadja a bűncselekményt. A Budapesti Rendőr-főkapitányság vizsgálati osztálya a család mindhárom tagját előzetes letartóztatásba helyezte. Hogy ki milyen szerepet játszott a bűncselekményben, a rendőrség most igyekszik tisztázni, ezért az ügyben még tart a vizsgálat.

(balla)

A HÉT -ben láthatjuk

A Hét ma este a szokásos időben jelentkezik. *A műsor tartalmából:*

Kiút program — kommentár a KB-ülés után.

Fém-fogyókúra kellene, avagy a túlsúly miatt milliókat és üzleteket veszítünk.

Összeállítás a hazánkba látogató János Károly spanyol király életútjáról, a király üzenete a magyar néphez.

Ítélet Lyonban: Klaus Barbie tárgyalásának helyszínén készített interjúcsokor.

Békemozgalom Hollandiában.

Ágyak és vágyak: Hogyan juthatnának a magyar turisták olcsó szálláshoz Nyugat-Európában?

Győrben tanácskoztak a városvédő és -szépítő egyesületek vezetői.

Egy moszkvai különc portréja.

A műsort *Bernát György* vezeti. Ismétlés a 2-es csatornán, 22.05-kor.

Vasárnapi rádió- és televízióműsor

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.05: Sporthírek. 8.10: Öt kontinens hét napja. 8.25: Énekszóval, muzsikával. 9.00: Neveletlenek. 10.05: Édes anyanyelvünk. 10.10: A világlíra gyöngyszemei. Paul Célán versei. 10.20: Örökzöld dallamok. 11.00: Gondolat—jel. 12.15: Nemzetközi magazin. 12.45: Faragó Vilmos jegyzete. 12.55: Népdalkórus pódiuma. 13.20: Mit üzen a Rádió? 14.10: Művészlemezek. 15.04: Illyés Gyula műveiből. 16.05: Arturo Toscanini vezényel. 17.00: Értékmegőrző. 17.30: Komolyzenei lemezlovas. 18.40: Remekírók hangszalagon. Gárdonyi Géza: A lámpás. 19.40: Népdalfeldolgozások. 20.11: Barátaim a költők. 20.26: Rossini: A sevillai borbély. Kétfelvonásos opera. 22.10: Sporthíradó. 23.15: Venezuelai népi dallamok. 23.30: Brahms: C-dúr trió.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Márkus László szerepeiből. A fehér elefánt. Horgas Béla mesejátéka. 8.54: Muzsikáló természet. 9.10: Magnósok, figyelem! 9.50: Volt egyszer egy varieté. 11.10: Vasárnapi koktél. 12.03: Jó ebédhez szól a nóta. 13.05: Mikrofonpróba. 14.00: Szerpentin. 15.05: Táskarádió. 16.00—21.00: Poptarisznya. 17.05: Sporthírek. 18.45: Sportösszefoglaló. Totó. 21.05: Társalgó. 22.30: Sikerlemezek. CD-n. 23.10: A könnyűzene legszebb melódiái.

BARTÓK RÁDIÓ: 8.12: Mozartművek. 9.25: Nagy alakítások a Magyar Állami Operaházban. 10.15: Új Zenei Újság. 10.45: Öt kontinens hét napja. 11.00: Nagy siker volt! Jean-Pierre Rampal (fuvola) és a Liszt Ferenc kamarazenekar hangversenye. 12.17: Lucio Pavarotti operafelvételei. 12.55: Kis magyar néprajz. 13.05: Eszperantó híradó. 13.15: Grieg: Peer Gynt — kísérőzene. 14.05: Magyar rock a Melkwebben. Zenei beszámoló a Holland Fesztivál magyar popzenei eseményeiről. 15.00: Chopin összes zongoraműve. 16.08: A Rádió Dalszínháza. Hidas Frigyes: Dunakanyar. 17.30: Tankanyaró. Magyar Irodalmi Hallgatókönyv. 18.08: Ivan Rebroff operaáriákat énekel. 18.30: Szerbhorvát nyelvű műsor. 19.05: Német nyelvű műsor. 19.35: Új lemezeinkből. 20.15: Igor Sztravinszkij — az ember és zenéje. 21.00: A heavy metal kedvelőinek. 21.50: Magyar előadóművészek. 22.30: Vajda László rádiós szerepeiből. 23.11: Angol madrigálok.

TELEVÍZIÓ 1. 9.00: Tévétorna gyerekeknek. 9.05: Kerek világ 6. (ism.). 9.20: A Topkai szeráj. NSZK ismeretterjesztő film. 9.50: Lábus postás. 10.25: 80 nap alatt a Föld körül Willy Foggal. Spanyol rajzfilmsorozat. 10.50: A cirkusz pillanatai. 11.45: Hírek. 15.15: A közönségszolgálat tájékoztatója. 15.25: Legyen a vendégem! Rátonyi Róbert műsora. 16.00: Szép volt fiúk . . .! Puskás „Öcsi". 16.55: Képújság. 17.05: Delta. 17.40: Nézzük együtt — Szegő András-sal. 18.20: Családi torna. 18.25: Meséről mesére. 19.00: A hét. 20.00: Híradó. 20.10: Zenélő filmkockák. Jézus Krisztus Szupersztár. 21.50: Telesport. 23.10: Hírek.

TELEVÍZIÓ 2. 14.50: Képújság. 14.55: Angol nemzetközi teniszbajnokság. kb.: 20.30: Híres magyar könyvtárak. Az Egri Érseki Könyvtár. 21.25: Popkorong. 22.05: A hét. (ism.). 22.55: Képújság.

HÉTFŐN ADÁSNAP!

TELEVÍZIÓ 1. MŰSOR: 17.03 Műsorismertetés. 17.05 Hírek. 17.10 Európa keresztútján. Salzburgi riport. 17.40 Esti mese. 17.50 Reklám. 17.55 Hungalu Budapest Nagydíj. Nemzetközi atlétikai verseny. Kb. 21.00 Híradó. Kb. 21.15 Ötmilliárd . . . Dokumentumműsor. 22.15 Hírek.

Mára, holnapra ajánljuk

VASÁRNAP. Munkakutya-bemutató és kutyavásár lesz a szántódpusztai idegenforgalmi és kulturális központban. A Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum területén délelőtt 9 órától hajdani mesterségekkel ismerkedhetnek meg az érdeklődők. A Budai Parkszínpadon este 8 órakor kezdődik Kálmán Imre: A montmartre-i ibolya című operettje. Ma van az utolsó napja a visegrádi lovagi játékoknak. A fél 11-kor kezdődő műsorban a sok egyéb érdekes látnivaló mellett ügyességi lovasjátékokat mutatnak be a lovasvitézek a régmúlt időkből. Délelőtt 10 órától népművészeti, képző- és iparművészeti vásár lesz a szentendrei templomdombon. A Petőfi Csarnokban délelőtt 9 órától délután 4 óráig tart a már megszokott bolhapiac. Ugyanitt délután 5 és este 10 óra között a Roller Skate Görkori Klub várja a fiatalokat.

HÉTFŐ. A balatonföldvári üdülőhelyi klubban este 8 órától a Benkó Dixieland Band koncertje hallható. A Zenélő Udvarban este 8 órakor kezdődik a Kellervonósnégyes kamaraestje.

(Tourinform)

MEGNYÍLT a nemzetközi anyanyelvi-honismereti olvasótábor szombaton Sopronban. A tábort ezúttal negyedik alkalommal rendezte meg a Hazafias Népfront Győr-Sopron Megyei Bizottsága — a Magyarok Világszövetsége, illetve a TIT támogatásával — a szomszédos Ausztria, Csehszlovákia és Jugoszlávia magyar lakta területein élő, valamint Győr-Sopron megyei középiskolások számára.

Rendeletekről

Tanácsi vezetőkről

Az állami személyzeti munkáról intézkedő 1001/1987. (I. 15.) Mt. h. számú határozatnak a *tanácsi szerveknél* történő végrehajtására a Miniszter-tanács Tanácsi Hivatalának elnöke 1/1987. (VI. 26.) Mt TH szám alatt rendeletet adott ki. A vezetőkre, az állományi dolgozókra, a nem társadalmi megbízatású tisztségviselőkre és a tanácsi vállalatok, intézmények vezetőire vonatkozó rendelkezés *a vezetőkkel szemben támasztott ismert hármas követelmény* (politikai, szakmai alkalmasság, erkölcsi feddhetetlenség) mellett *más elvárásokat is* megfogalmaz.

Tanácsi vezetőnek érzékelnie kell a terület- és településpolitikai problémákat, támaszkodni kell a lakosság véleményére, azt figyelembe kell vennie a döntések meghozatalánál. Össze kell hangolni a központi és helyi érdekeket, és alkalmasnak kell lennie a helyi érdekek képviseletére. A rendelet meghatározza a vezetők kiválasztásának, alkalmasságuk elbírálásának módját, szabályozza minősítésük rendjét.

A rendelkezés 1987. július 1-jén lépett életbe, s a *Magyar Közlöny 23. számában* olvasható.

Vásárnaptár

A rövidítések jelentése: országos állat- és kirakóvásár **—oák,** országos kirakóvásár **—ok,** országos állatvásár **—oá,** országos sertés- és kirakóvásár **—sk,** autóvásár **—av.**

Július 6.: Dunaújváros, Eger, Kölcse, Marcali, Ráckeve, Vásárosnamény **—oák,** Csongrád **—oá. Július 7.:** Beled, Pápa, Recsk **—oák,** Cegléd **—oá. Július 8.:** Csorna, Mezőcsát, Tápiószecső **—oák,** Makó **—oá. Július 9.:** Gyönk, Tét **—oák. Július 10.:** — **Július 11.:** Adony, Dévaványa, Kerekegyháza, Szentlőrinc, Zomba **—oák,** Debrecen, Makó, Siófok, Szentlőrinc **—av. Július 12.:** Dabas, Dombóvár, Jászkarajenő, Pilis, Szabadszállás, Szekszárd **—oák,** Szeged **—ok,** Gödöllő **—osk,** Pécs, Szentes **—oá,** Baja, Békéscsaba, Dabas, Debrecen, Hatvan, Heves, Hódmezővásárhely, Jánosháza, Kecskemét, Lajosmizse, Marcali, Miskolc, Mosonmagyaróvár, Nagykőrös, Nyíregyháza, Pécs, Szeged, Szekszárd, Szombathely, Tata, Veszprém, Zalaegerszeg **—av.**

A puszta, nyáron

Hej, mostan puszta ám igazán a puszta! — máig viszhangzik Petőfi 1848 januári sóhajtása. Milyen Köncsög-puszta Kecskemét határában 1987 júliusában? A Helvéciai Állami Gazdaság stílusosan helyrehozatta a nádfedeles építményeket, napfény szikrázik a fehérre meszelt szállás- és pihenőhelyeken, vörösboros marhapörkölt fő megint tűzön a bográcsokban. Legalábbis a külföldi és a hazai turistacsoportokat ilyen idillikus oázis várja homokhátsági útjaikon.

Július 18-án napnyugtától másnap hajnalig pedig a csendrendelet alól is felmentést kap a környék. A Hungária Biztosító kecskeméti területi fiókjának dolgozója, Sugár György elhatározta, hogy Holdsugár bál néven éjszakai tanyai vigasságot szervez. A negyvenéves biztosítási szakember már eddig is sikerrel indított kerékpártúrákat, kocogásokat, szilveszteri sakkversenyeket, három egymást követő gyermeknapra szamárkarnevállal vonzotta a hírős város apraját és nagyobbacska lakóit.

Most persze felnőttek jelentkezését várja a vállalkozó kedvű szervező. A programról csak annyit, hogy szépségkirálynő-választást sem nélkülöznek majd a résztvevők. Külföldi, svéd és NDK-beli turistacsoportok már jelezték érkezésüket. Hogy akad ebben reklám is? Meglehet! De alighanem minden jeleményességre szükség van, hogy véglegesen múltba merüljön a helybeliek régi mondásának utalása — Köncsög, Isten tőle mönts mög. — Hogy ne csupán sívó homoki puszta legyen nálunk a puszta.

— trap —

Vass Antal fest

Az öreg halász ügye

Egyik hetilapunk Moszkvában dolgozó munkatársa is beszámolt arról, hogy az *Ogonyok* több folytatásban közölte *Ilja Ehrenburg* emlékiratainak eddig nem publikált fejezeteit. Pontosabban azt a részt ismerteti, hogy 1955-ben miért *nem* jelenhetett meg oroszul Hemingway Nobel-díjas kisregénye, az *Öreg halász és a tenger*. A moszkvai tudósító szerint maga *Molotov* mesélte volna el az írónak, hogy a genfi konferencia idején sokat beszéltek erről a műről. Ezért Molotov „megkérte" az egyik diplomatát, olvassa el a kisregényt, s az ő beszámolója nem aratott sikert a külügyminiszternél. „És ez elég volt ahhoz, hogy akkor megakadályozza Hemingway könyvének megjelenését." Így a tudósító, akit azonban az olvasókkal együtt mégiscsak figyelmeztetni kellene, hogy Hemingway kisregénye *akkor*, már akkor megjelent, s ott jelent meg, ahol tervezték, a szovjet világirodalmi folyóiratban, az *Inosztrannaja Lityeratúrá*ban és Ehrenburg sem úgy mondja el ezt a szomorú anekdotát, ahogyan az a budapesti hetilapban olvasható.

A legjobb lesz, ha *pontosan* idézem Ehrenburgot. Az Inosztrannaja Lityeratúra szerkesztő bizottságának ülésén a főszerkesztő „komoran és titokzatosan közölte, hogy... Hemingway nem megy." Az ülés után megmagyarázta nekem, hogy miért nem közölhetjük az Öreg hallász és a tengert: »Molotov azt mondotta, hogy ez egy ostoba könyv.« Két hét múlva a békemozgalom ügyeiben V. M. Molotovnál jártam... Amikor a beszélgetés befejeződött, engedélyt kértem, hogy feladjam a kérdést: »Miért tartja Hemingway kisregényét ostobának?« Molotov elcsodálkozott és kijelentette, hogy az adott esetben ő »semleges«, mivel a könyvet nem olvasta, következésképpen véleménye sem lehet róla. Amikor hazaértem, telefonáltak a szerkesztőségből: »Az Öreg halász és a tenger — mehet.« Később találkoztam egy külügyessel, aki elmondotta, hogy mi is történt valójában..." Ezután következik az a történet, amelyet a moszkvai tudósító Molotov szájába ad.

A különbség tehát „csak" annyi, hogy az Öreg halász és a tenger *akkor* jelent meg, *nem* Molotov mesélte el Ehrenburgnak a történetet, sőt Molotov *korrigálta* álláspontját.

Ügyetlenség, figyelmetlenség, pontatlanság, ezek a jelzők illenek a tudósító munkájára, ami legalábbis *illetlenség* Ehrenburggal szemben. Ez sem helyes. De az Ogonyok szándéka az volt Ehrenburg emlékiratai kiadatlan részeinek közlésével, hogy segítse jobban, mélyebben megérteni a kort. Például a személyi kultusz korának utórezgéseit. Ez pedig csak *pontosan közölt tények* alapján lehetséges. Egyáltalán nem kívánom mentegetni Molotovot: a történelem az ügyében sem hozhat enyhe ítéletet. De ne olyasmivel vádoljuk, amit *nem* tett. És egyáltalán: a szovjet szellemi élet mai eseményeiben ne csak a szenzációt lássuk és láttassuk, mert ez tévútra vihet, rossz értelmezésekhez vezethet, hanem a természetes fejlődési folyamatot, a valóságos tények alapján. Ennek a kis felületességnek ilyen tanulsága is lehet.

E. Fehér Pál

A prímabalerina megszólal

Konferál és énekel a táncos háziasszony

A prímabalerina konferál, énekel és háziasszonya a Pesti Vigadó hétfő esti „Hej, cigányok, gyertek most velem..." című műsorának. *Lakatos Gabriella* úgy mondja, most végre azt csinálhatja, amire egész életében vágyott: színész lehet.

— Negyven évig némaságra voltam kárhoztatva a színpadon. Azért is szeretek annyit beszélni. Énekelni pedig előbb kezdtem, mint táncolni. Négyévesen énekes-csodagyerekként léptettek fel, merthogy ritka kincsem volt, basszbariton hangom, abszolút hallásom, muzikalitásom. Magyarnótákat még német nyelven is daloltam, hiszen a nagymamám németül nevelt. De 9 éves koromtól már táncoltam, és aztán nem jutott eszébe senkinek annak a régi kislánynak az énekhangja.

— *Mégiscsak emlékezett valaki...*

— Egy véletlen alkalom adódott. Néhány esztendeje a rádió egyik szilveszteri műsorában komoly műfajú művészeket hívtak meg, akik csak a könnyű műfajban produkálhatták magukat. Én is felléptem, tudtam három *Horváth Jenő*-sanzont, elénekeltem.

— *Ezzel indult énekes-pályafutása?*

— Kaptam meghívásokat többnyire a Pesti Vigadótól, énekeltem operettet, sanzont, tangót, cigánydalokat.

— *A hétfő esti műsorban nem is táncol?*

— Keveset. Boldogan csinálom végre azt, amire egész életemben vágytam, mert most már bevallhatom, énekelni mindig jobban szerettem mint táncolni. Csak hát mégis eszembe jut, hogy milyen sikerem volt Londonban, *Kenessey—Harangozó Keszkenőjének* cigánytáncával.

— *A mozgás nem hiányzik?*

— A takarítás elég mozgást igényel. Belefáradtam a táncba. Negyven év nem volt kevés.

— *Nincs is kapcsolata a tánccal?*

— Novemberben utazom Oszakába, a balettverseny zsűrijének tagja leszek.

— *Láthatjuk-e újabb műsorokban énekesként?*

— Szeptembertől országos turnét tervezek, filmvászonról idéznénk fel sikeres balettszerepeimet és a vetítések közben énekelnék. A televízióban is készül az *Előttem az utódom* című műsor, amelyben táncolok, énekelek és bemutatom az utódomat: *Hágai Katalint.*

(sebes)

Tárlatunk

Kurdy Ilona: Ketten

A héten nyílt meg a Buda Penta Hotel galériájában Kurdy Ilona festőművész kiállítása. Az egyéni technikával készült plasztikus alkotásokat július 29-ig tekintheti meg a nagyközönség.

Kezdeményező alkotótelepek

Azzal, hogy 1975-ben Kecskeméten megalakult a nemzetközi *zománcművészeti alkotótelep*, e fontos műfaj egyik új világműhelye lett ez a térség. Ebben a kezdeményezésben jelentős szerepet vállalt *Kátai Mihály*, a magyar tűzzománc egyik mértéke, aki társaival, *Turi Endrével, Goór Imrével, Lőrincz Vitussal* és másokkal elérte, hogy a tűzzománc polgárjogot nyert képzőművészetünkben. Örvendetes, hogy hosszú évek óta itt *szovjet, bolgár, olasz alkotók* is dolgoznak egy kontinentális tapasztalatcsere jegyében.

Kecskeméten 1978-ban kezdte meg működését a *Nemzetközi Kerámia Kísérleti Stúdió* a Bács-Kiskun Megyei Tanács segítségével, *Probstner János* keramikusművész vezetésével. A kísérlet felderítés, az értékteremtés szélesítése, melyen közös munkával több magyar, angol, izlandi, amerikai, lengyel, japán, dán, holland, jugoszláv, svájci, svéd keramikus fáradozik. A szerkesztett képzelőerő éppen e művek létrehozásával már több kísérletnél: eredmény. Különösen *Geszler Mária* és *Warren Mather* jeleskedik az új formák kialakításában.

A sort a *nagybaracskai fotográfiai alkotótelep* bemutatkozása zárja. Ez a kör 1981-ben jött létre azzal a szándékkal, hogy a *szociofotó* lehetőségeivel rögzítse korunk magyar társadalmának képpel jelölhető dokumentációját a közösségi lelkiismeret jegyében. Más-más hangulattal, de hasonló becsvággyal és minőséggel villantja fel az életről képi gondolatait *Fuszenecker Ferenc, Kiss Árpád, Kulcsár György* és *Soltész Éva.*

Egyenes arányban nő művésztelepeink, alkotóközösségeink száma képzőművészetünk és iparművészetünk általános fejlődésével. Ennek az is része, hogy fokozott figyelem kíséri napjainkban a vizuális kultúra régi és új törekvéseit.

Losonci Miklós

Az első Móricz-díjas

A Móricz Zsigmond lánya, Móricz Lili által alapított Móricz-díjat a Petőfi Irodalmi Múzeum és a Magyar Irodalomtörténeti Társaság védnöksége alatt most első alkalommal adták ki. Az első érdemes kitüntetett: Kerényi Ferenc irodalomtörténész, a Magyar Színházi Intézet igazgatója.

Waldapfel József egyetemi tanár tanítványának vallja magát, akitől a tények iránti tiszteletet és alázatot tanulta meg. Pályáját az intézet falain belül tudományos titkárként kezdte, előzőleg könyvtárosként, levéltárosként is tevékenykedett, ahol ma, immár négy esztendeje választott, igen fiatal igazgató.

— *A díj nem csupán a személyemnek szól — mondta —, sokkal inkább annak a folyamatnak, amely mind határozottabban értékeli az irodalmi forráskutatást.*

Állami tisztviselőként — vagyis nem függetlenített kutatóként —, az intézeti feladatai mellett kutat. Példákat sorol munkájáról, amelynek során megváltozott például Az ember tragédiája írójáról korábban kialakított képünk. Kutatási területe egyébként a XVIII—XIX. századi magyar dráma világa. Sorolja, mi mindenen dolgozik, és kerül majd ki a keze alól: a Thália Társaság történetéről szóló tudományos mű, tanulmánykötet Paulay Edéről..., A vándorszínészettől a Nemzeti Színházig című, részben már megjelent három kötetes dokumentatív kötet. Mindemellett tanár a bölcsészkaron, címzetes docens és egyúttal népművelő.

sz. b.

Felújított hagyomány

Magyar Salzburgnak is becézték fél évszázaddal ezelőtt *Tatát*, ahol 1933 és 1936 között szabadtéri operafesztiválokat rendeztek. *Basilides Mária, Székely Mihály, Palló Imre*, valamint *Oláh Gusztáv* és *Ferencsik János* neve fémjelezte ezeket az előadásokat.

Az idén augusztus 1-jén és 2-án Erkel Ferenc Bánk bán című operáját adják elő *Csemer Géza* rendezésében; karmester *Dénes István. Szirtes László* igazgatótól megtudtuk, hogy terv szerint nem egyszeri vállalkozásról van szó. A megye városai, ipari és mezőgazdasági üzemei támogatását élvezve már most az első évben is a két előadás mellett egy operagálaestet is rendeznek a Bánk bán szereplőinek — *Horváth Bálint, Melis György, Mészöly Katalin, Kukely Júlia, Németh Gábor, Gerberits Ferenc, Tóth János* és *Szilágyi Béla* — közreműködésével. S jövőre — ha a legfőbb mecénás, a közönség is támogatja ezt a szép ügyet — további bemutatókra is sor kerülhet.

Próba a Szigeten

Döbbenetes zenei mű

Pál Tamás Webber Requiemjéről

Szabadon árad a zene a késő délutáni órákban a Margitszigeti Szabadtéri Színpad környékén. Az arra sétálók önkéntelenül is megtorpannak, hallgatják. Ott bent ugyan üres a nézőtér, de a deszkákon késő estig tartanak a próbák. Kettős zenei műsor bemutatására készülnek: Andrew Lloyd Webber Requiemjére és Tolcsvay László—Tolcsvay Béla Magyar Miséjére, s a nagy lélegzetű, szokatlan összetételű vállalkozást Koltay Gábor rendezi. Mindkét zenei esemény karnagya Pál Tamás, akivel két próba szünetében beszélgetünk a bemutatóról.

— Webbert a Requiem megalkotására orgonista édesapjának halála, valamint egy újsághír olvasása késztette. Ebből értesült, hogy egy kambodzsai fiút olyan választás elé állítottak: vagy megöli a nővérét, vagy őt ölik meg. Ebből a két esetből született meg a Requiem, amelyet Webber egy férfi-, egy női és egy fiúhangra komponált. A szoprán szerepet a zeneszerző eredetileg feleségének — aki kitűnő rockénekesnő — írta. Az ősbemutatón a tenort *Placido Domingó* énekelte. Nálunk *Pitti Katalin* és *Molnár András* szólaltatja meg a felnőttszerepeket, a Debreceni Kodály Kórus és a KISZ Központi Művészegyüttes énekkarának közreműködésével.

— *Mi a véleménye a Requiemről?*

— Döbbenetes zenei mű! A XX. század zeneirodalmának nagy jelentőségű zenei alkotása. A Szupersztár, az Evita és a Macskák gyakorlott, komoly- és popzeneszerzője a hagyományos zenei anyag mellé latin nyelvű, liturgikus szövegeket is beillesztett. Nem populáris zene. Nehéz lélegzetű mű, ám minden nehézsége ellenére is felemelő, lelki megrázkódtatással járó muzsika. Technikai érdekessége, hogy nem játszanak benne hegedűk. Webber szintetizátort használ, és ezáltal modern színképpé áll össze a zenéje. Izgalmas, a rockzenére jellemző ütőhangszereket alkalmaz, de vállalja a klasszikus ütőket is. Modernizál és klasszicizál!

— *Hogy illeszkedik a Requiemhez a Mise?*

— Főleg tartalmi illeszkedésről beszélhetünk, felületi, formai rokonságok találhatók a két zenei mű között. A Mise eltávolodik a hagyományos rituális miseszövegtől. Improvizáció, amelyet erős humanista szándék hat át. Igazi modern rockzene. Nagy öröm, hogy a rockmuzsika ennyire erőteljesen fordul a legnagyobb emberi problémák felé. Az énekesek *Pitti Katalin, Begányi Ferenc, ifj. Csoóri Sándor, Demjén Ferenc, Tolcsvay László, Vikidál Gyula, Gerdesits Ferenc.* Közreműködik még a Muzsikás együttes, az Amadina Ütőegyüttes, a Tavasz női kar, és a Magyar Néphadsereg Művészegyüttese és tánckara.

Bemutató július 12-én, jövő vasárnap.

(szémann)

Kulissza

● *NYUGDÍJASKLUBOKBAN mutatta be az elmúlt hetekben Budapesten és Szegeden „Bokrétát kötöttem" című műsorát Moldován Stefánia, a Magyar Állami Operaház magánénekese és Magonyi Zsolt énekes, Sellei János zongoraművész közreműködésével. Zenés, vidám opera-, operett- és magyarnóta-összeállításuk a kánikulánál is forróbb sikert aratott.*

● HÚSZESZTENDŐS a zebegényi nyári képzőművészeti szabadiskola. A jubileum alkalmából ma, vasárnap délután 4 órakor a zebegényi Szőnyi István-emlékmúzeumban Nagy Sándorné, az MSZMP Pest Megyei Bizottságának titkára emlékezik meg a két évtizedről, majd a nyári szabadiskola korábbi és jelenlegi tanárainak közös kiállítását nyitja meg dr. Végvári Lajos ny. egyetemi tanár.

● *A FÁRADHATATLAN SZÍNÉSZNŐ. A 78 éves Bette Davis egyszerre két filmet forgat. Az egyik az Augusztusi pálmák, a másik A nagy szabadság. A forgatás színhelye: New York és az NSZK.*

● *A BŰNÜGYI REGÉNY KIRÁLYNŐJE címre Agatha Cristie halála után jó ideig nem volt jelölt. Az angol szaklapok szerint mostanában három írónő verseng a rangért: Phyllis Dorothy James, mintegy 60 könyvvel, Ruth Rendell, aki eddig több mint húsz kötettel jelentkezett, valamint B. M. Gill, aki tavaly elnyerte a bűnügyi történetek díját, a Gold Daggert.*

Az építész akvarelljei

Vass Antal Ybl-díjas építész most akvarellekkel mutatkozik be a székesfehérvári Mészöly Géza-teremben. A Magyar Iparművészeti Főiskola tanszékvezető egyetemi tanáraként ment nyugdíjba, s miközben épületeit és belső térképzéseit (a rózsadombi SZOT-üdülőt és az 1958-as brüsszeli világkiállítás magyar pavilonját) költői játékosság jellemzi, addig vízfestményeinek hangulata fegyelmezett architektúra. Minden önfeledt színben ragyogó virág szinte építmény, egyedi és megbonthatatlan szerkezet. Művészete csak műfajt váltott, — lényege megmaradt, ötlet és gondolati mélység lendíti képekké álmait. Székesfehérvár után önálló kiállításon hamarosan bemutatkozik Budapesten és Kanadában is.

— Képünkön: Fehérvári utca című akvarellje.

KISPEST CENTRUMÁBAN
MINDHÁROM SZINTÜNK 8-TÓL 13 ÓRÁIG TART NYITVA. ÉLELMISZERSZINTÜNKÖN A NAGYRÉDEI SZŐLŐSKERT MGTSZ ÁRUSÍTÁSSAL EGYBEKÖTÖTT
VÁRJUK AZ ÉRDEKLŐDŐKET. KÖSTOLÓ 8 ÉS 12 ÓRAKOR.
CENTRUM

S. Vasi Ildikó, építész, TTI.

Játékkocka-építészet — és az út tovább.

6. Hétvezér iskola, Székesfehérvár. (Callmeyer Ferenc, S. Vasi Ildikó TTI. [repr.]

6

6. Hétvezér iskola, Székesfehérvár (Callmeyer Ferenc, S. Vasi Ildikó, TTI)

A növényzettel erősen benőtt környezet megőrzése élvezhetőbbé teszi az épületet. A tervezők előnyben részesítették az oldalzsibongós ún. „via scholae"-rendszert. A külső és belső tér organikus kapcsolata hangulati elemévé válik az iskolának, segít a pedagógusnak a gyermekek környezeti kultúrára nevelésében

Magyar Építőművészet, 1986. 2., 15-old.

- Először Székesfehérváron láttam kiállításán képeit. Azután fölkeresten a nüternőben.

- És akkor igazán beleszeretett Ország Lili festményeibe.

- Engem az hatott meg, hogy olyan kis filigrán nő, mint Ország Lili volt, olyan hatalmas monumentális műveket alkotott, amelyik az emberi kultura évezredét tudta a modern ember elé hozni.

- Ország Lili 1978-ban váratlanul, mondhatnánk úgy is, hogy tragikusan váratlanul halt meg. Hány festményt őriz ma Ország Lilitől, hiszen a festőművésznő halála után képeinek java részét a Magyar Nemzeti Galériának adományozta ön.

- Igen. Körülbelül százhusz, százharminc darab művét én őrzöm féltő szeretettel.

1021

Vasilescu János, mérnök
műgyűjtő

1984. III. 17. Kossuth 4.25

Jó reggelt!

- A Budapest Galéria különleges vállalkozása, hogy bemutatja a XX. századi magyar képzőművészet magángyüjteményekben őrzött alkotásait. Az első kiállitóval, az évtizedek óta Magyarországon élő mügyüjtővel készitett interjut Szatmári Ilona.

- Elsőként idősebb Vaszileszku János mérnök gyüjteményéből délben nyilik a tárlat itt az Erzsébet-hid pesti hidfőjére, és a Szabadsajtó útjára néző reprezentativ kiállitóterében. Láthatjuk itt többi között Ripl Rónai József, Gulácsi Lajos, Egri József, Kssák Lajos, Bálint Endre, Barcsai Jenő, Saár Erzsébet, Vielt Tibor vagy Pierre Székely munkáit. A Vaszileszku gyüjtemény leggazdagabb anyagát azonban Ország Lili festményei alkotják. Az ősi kulturákat megörökitő, megjelenitő falak, kövek és irások. Vaszileszku János tulajdonképpen a 60-as évek elején kezdte képzőművészeti gyüjteménye kialakitását.

- Igen. Én és a fiam Zuglóban voltunk meghivva és láttam egy Ámos festményt, ami megtetszett és megvásároltam. Nem voltam olyan biztos, hogy ez Ámos Imre festmény, mert nem volt aláirva. Megkértem a fiam három szál rózsával keresse föl Anna Margitot, és igazolja, valóban Ámos Imre festménye-e. És az volt.

- A legnagyobb gyüjteménye Ország Lili alkotásaiból van.

SAROK

ano

Lényegre törően: azért kommunikáltál rosszul, mert az időhúzási taktikát választottad! Csak tudnánk, hogy kitől tanultad mindezt? Sajnos az idő már nem nekünk dolgozik, mint Josip és Kaya polgártársak ügyében, vagy a Dénes-féle projekt kapcsán. Nem beszélve arról, hogy az egész ország olyan reménykedéssel várta az általad jelzett karácsonyi meglepetést, mint kisded a beígért villanyvasutat. Bár a vasutat most hagyjuk...!

Érzelmesen: ártottál a jó hírünknek! Már azzal is, hogy az EU- vagy az észak-atlanti nyelvek helyett az oroszt választottad. Látod, ha Rosztovban végeztél volna, most mindannyiunknak jobb lenne! Voltál te egyáltalán koleszos? Tudsz te focizni?

Praktikusan: most ne a fellebbezéssel foglalkozzál, hanem a polgármesterséggel. Fel kell készülnöd arra, hogy esetleg az önkormányzati testület is elkezd kekeckedni, talán még fel is függeszteod, ztovban l volna, ost yiunknak lenne! egyáltalán szos?

nek. Mindig legyen nálad egy fémfűrész! Oroszul ezt úgy mondják, hogy: pilá. (Horn Gyula szíves közlése.)

Szakszerűen: utánanéztünk a nyomozásnak, nem állsz valami jól, bár mi is bízunk az ügyészség bölcsességében. Csak ők még nem tartoznak alánk, így aztán bármi megtörténhet. Még a legrosszabb is: az igazságügy-minisztertől kell majd kegyelmet kérned. Talán addigra már náluk is kettéválasztják a párt- és állami funkciókat. De addig ne telefonálj az Ibolyának, mert – saját kérésére – lehallgatják a telefonbeszélgetéseit.

Tréfásan: na, most hosszú ideig lesz témája a Heti hetesnek! Lényeg a lényeg: a Havas Henrik biztosan erről is mond majd egy jó kis történetet. Ha ki nem vágjuk...

Cinikusan: látod, ennyi idő alatt akár már meg is tanulhattál volna oroszul!

Trunkó Barnabás

Az MDF kell a koalíciónak

Boross Péter: Célszerű a viták keménységét csökkenteni

Folytatás az 1. oldalról

Emlékezhetünk arra az időszakra, amikor Fodor Gábor és társai kiléptek a Fideszből. Az ő kilépésük indoklása sok tekintetben emlékeztet azokéra, akik most az MDF-ből távoztak. Ezzel együtt az egész ügyet nem kellene túlbecsülni. A kisebbik koalíciós párt részéről persze egyfajta érzékenység természetes, néha túlzott, a nagyobb koalíciós pártnak pedig célszerű bizonyos lojalitást tanúsítania a kisebb partner iránt. A koalíciós együttműködés politikai intelligenciát igénylő szerepvállalás.

– Az MDF-ből kilépő két politikus – Demeter Ervin és Manninger Jenő – azt éreztette, hogy az MDF-nek inkább csak múltja van, nem jövője, és a Fidesz az a politikai csoportosulás, amely továbbviszi az MDF tegnapi értékeit. Ön szerint van-e az MDF-nek jövője, helye a palettán, lát-e markáns, megkülönböztető vonásokat?

– Előbb még a helyzetről: a Fidesz részéről gesztus volt, hogy politikai államtitkárként MDF-es politikusokat vett be egyes miniszterek mellé. Úgy is felfogható a dolog, hogy másfél év után most valósult meg az az eredeti elképzelés, hogy ne vegyes pártfelelősség érvényesüljön a tárca irányításában. Lehetséges a dolgoknak másfajta felfogása is. Mindenesetre, aminek tanúi vagyunk, az indokolástól eltekintve a nagyobbik párt vonzása.

Önállóságpártiak

– És hogy állunk az MDF jövőjére vonatkozó kérdéssel?

– Nem lehet eltekinteni attól, hogy az MDF valóban rosszul szerepelt a legutóbbi választáson, de azt mindenkinek látnia kell, hogy volt híveiben hajlam az önfeláldozásra is.

– Ez mit jelent?

– Abból indultak ki, hogy ne a baloldal maradjon kormányon és közülük igen sokan a Fideszre adták szavazataikat. Am a ma adott politikai mezőben is nagyon sokan vannak olyanok, akik egyetértenek azzal, hogy az MDF megmaradjon önálló politikai pártként. Természetesen semmiféle más pártnak, legyen kormányon vagy ellenzékben, nem fűződik különösebb érdeke az MDF fennmaradásához. Inkább azt látják érdeküknek, hogy minél kevesebb párt legyen a politikai mezőnyben. A dolog persze nem ilyen egyszerű. Figyelmeztető és kellemetlen tényként értékelhető a politikától való elfordulás, az, hogy csökken a szavazók száma. Az MDF-nek az adott politikai feltételek között nemcsak joga, hanem kötelessége is fennmaradni. Ha a mérsékelt jobboldal kormányon akar maradni, akkor ugyanis ebben az MDF jelentős szerepet vállalhat, mert megszerezheti a szavazópolgárok voksainak egy részét. Ha nem volna MDF, akkor nem bizonyos, hogy e szavazatok megmaradnának a mérsékelt jobboldal számára. Azt a konkrét kérdést, hogy milyen választási összefogásnak lesz az MDF részese a következő választásokon, csak mintegy háromnegyed évvel az esemény előtt lehet eldönteni. Hogy melyik párt milyen erős lesz addigra, most éppoly kevéssé látjuk, mint ahogy 1992 januárjában sem láttuk, hogy mit hoz 1994. Az volna célszerű, már csak a szoros eredmény lehetőségére való tekintettel is, ha a Fidesz, az FKGP és az MDF közös jelölteket állítana.

Nem tudhatjuk, mi lesz két év múlva SZABÓ BARNABÁS FELVÉTELE

– Észrevehető a fórumnak az a törek- lenleg ennek nincsenek még meg a feltételei. Amikor ilyen kérdéseket felvetek – én, akit a média gyakran valamilyen radikális jobboldali burokba csomagolt és ekként ábrázolt –, nem új nézeteket fogalmazok meg. Egyszerűen abból indulok ki, hogy az idősebb korosztálynak a maga tapasztalatai birtokában kötelessége ezeket felhasználni, és tágabb horizontok felé irányítani a politikát. A politika és a politikusok vonzerejét meg kell erősíteni. Hozzátartozik persze ehhez az is, hogy legyen maga a politikusállomány is rangosabb, így alakulhat ki a vonzása.

– Az MDF önmeghatározásában mi az új, és miként látja viszonyukat az MDNP-vel?

– Az MDF önmeghatározásában olyan jelző kapott hangsúlyt, amelyet negyven éven át negatív tartalommal töltöttek meg. Ez a konzervatív szó. Dávid bátran felvállalta a konzervatív jelzőt, és meg is mondta, mi értendő ezen.

Ígéretek, következmények

– És ön szerint mi?

– Ez a hagyományokból való építkezés és a szerves fejlődés elve. Azon alapul,

Vasilescu, a provokátor

Már az is bizarr, hogy egy román ember Magyarországon telepszik le ötvenöt évvel ezelőtt. Ép elméjű nyugat-európainak vagy kelet-ázsiainak ugyan felettébb nehéz volna megmagyarázni, hogy miért különösebb ez, mint ha ugyanezt osztrák, német vagy lengyel tette volna, de mi, itt, errefelé pontosan érezzük, hogy nincs ez egészen rendjén. A dolgot némiképp magyarázná, s ily módon mentené is, hogy az óromániai román ember ide szerelmesedett és ide nősült – ha nem halmozna azután is különösebbnél különösebb dolgokat Vasilescu János későbbi életrajza. Hogy valaki csaknem végig magánipáros a szocialista tulajdonformát oly féltékenyen őrző szocializmusban, hogy valaki a találmányai révén gyarapodik ugyanabban a gazdasági-politikai formációban, s hogy valaki a jelek szerint nem szűkös anyagi javait a magyar képzőművészet gyűjtésére fordítsa – miközben a mai napig elképesztően töri édes anyanyelvünket –, az már halmozottan rendellenes.

Ennyit el kellett mondanunk a műgyűjtőről – ha másba nem, a névbe a beavatatlanok úgyis beleakadnának. A lényeg azonban nem ez, ez legfeljebb a lényegnek a háttere és fundamentuma. A lényeg az, hogy Vasilescu olyan kép- és kisplasztika-kollekciót gyűjtött összesze húsz-harminc év alatt az e századi hazai művészettörténetből, amelyet méltán és nemes konkurenciaként állíthatott ki most a Nemzeti Galériában. Méltán: ha mást nem, csak Nemes Lampérth Kolozsvár című képét, ezt a zengő konstruktivitásból és rettenetes baljóslatokból komponált kilencszázhúszas monumentumot látnánk a harmadik emeleti teremsorban, már az is közügy volna. A forradalmak elbuktak, az aktivizmus menetoszlopait szétverték, a festő egy év múlva elmegyógyintézetbe vonul, és öt esztendő múlva mindebbe belehal, de a kép még úgy szabadít fel izzó rőteket kisvárosi tűzfalakon, s úgy fegyelmezi őket rettenetes, tusfekete fegyelemmel, mintha bent s kint semmi sem tört volna meg. Erő, rend és szenvedély emlékműve, hetvenszer százas papíron, méghozzá tussal megfestve.

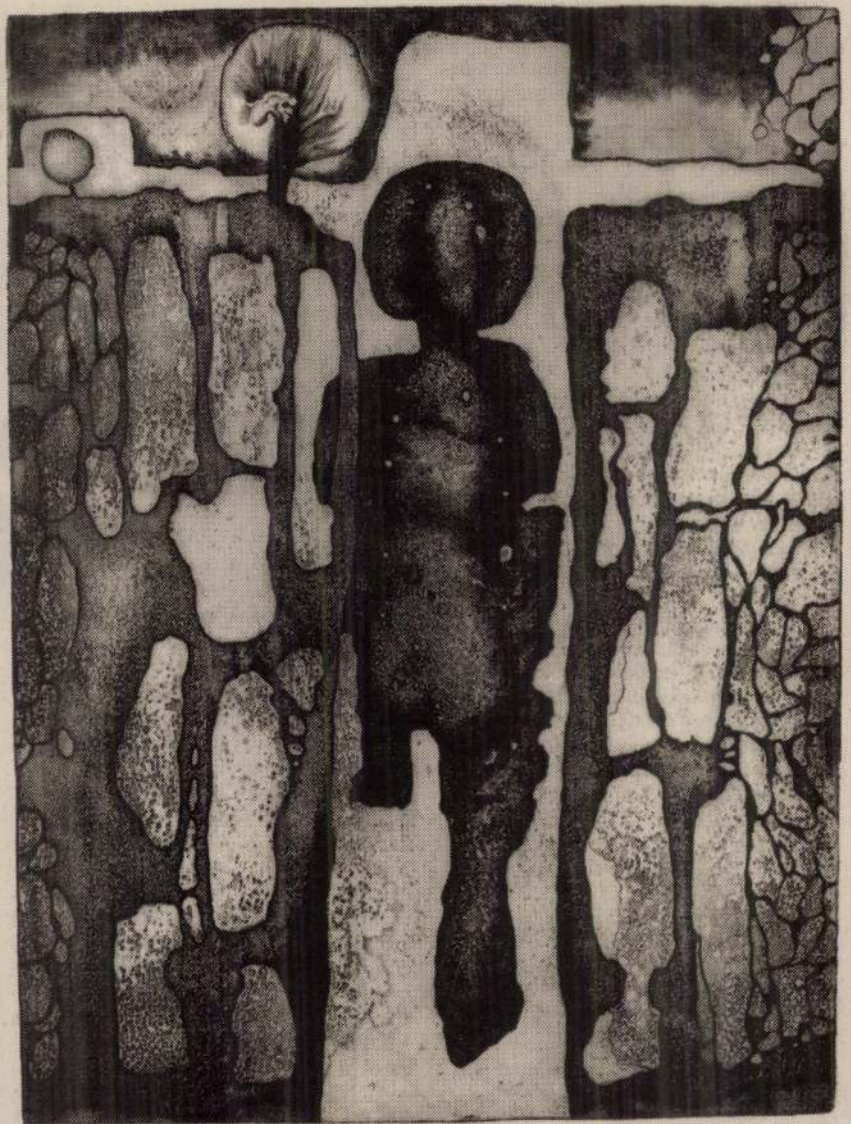

Közkedvelt korszakok helyett izgalmas korszakokat gyűjt: Maurer Dóra a Pompeji rézkarcsorozattal robbant be a pályára 1966-ban (Ugrálva a lugasban)

Vajda Lajos Őstermészete a paraván másik oldalán, szintén papír (ezúttal pasztell), hogy kitessék, mennyire fordult ki és formátlanodott szét a dráma nem egészen két évtized alatt – de nem lehet, nem is érdemes részletes méltatást adni erről a képtárnyi gyűjteményről. Vasilescu első osztályú, múzeumi kollekciót mondhat a magáénak a volt európai iskola volt tagjainak érett korszakából, Anna Margit, Korniss, Vilt; a Bálintjai teljes életművet reprezentálnak – még Martynjai is vannak, ami magángyűjtőnél a lehetetlennel egyenlő. Hogy folytatásként övé a legnagyobb Ország Lili-gyűjtemény, hogy a reáhagyott hagyatékból ő ajándékozta meg az ország nagy képtárait, az ma már köztudott. Kevésbé volt eddig ismert, milyen bátran kalandozott el a magyar avantgárdgyűjtők kicsi, de fegyelmezett táborából. Mert volt egy tábor már a borús egek alatt, a művészek életében is, amely feladatának látta, s szerény lehetőségei szerint teljesítette is a reménytelen kompenzálást, a kilátástalan igazságtevést. Akkor, amikor az állami művészetpolitika mellőzte, felemás mód vagy sehogysem méltányolta a kortárs művészetnek ezt az elátkozott ágát, maroknyi, csaknem titkos gyűjtők karolták fel művészettörténészek csaknem titkos bátorítására az életműveket.

A kis táborból mára nagyobb lett, kicsit sikk, nagyon pénzkérdés ezt az irányzatot gyűjteni, de Vasilescu, az egyik alapító sem a hőskorban, sem ma nem ismer kötelező közfegyelmet. Ez a finom deviancia a legtiszteletreméltóbb erénye. Kisplasztikákat gyűjt, ami arrafelé alig szokás, közkedvelt korszakok helyett izgalmas korszakokat karol fel egy-egy életműből, kihívóan fütyül a csoportszabályokra, ha vonzalmai úgy diktálják. Közben az újabb magyar művészettörténet elfeledett eseményeire emlékeztet. Egy harminchárom éve elvéreztetett emlékműügyre egy Vígh Tamás-szoborral, rég elfelejtett, dús pályakezdésre egy szürreális Maurer Dóra-rézkarcsorozattal. Provokációnak további biztos jele, hogy Francis Bacont vásárol, tehát nyugati műpiacon szerzeményez, magyar műgyűjtőként először, mondjuk a nagy gazdasági világválság óta.

Úgy viselkedik, mint egy múzeum. Impozáns, méregdrága albumot ad ki a Vasilescu-gyűjteményről, filmet készíttet, művészettörténészeket foglalkoztat, szakmai színvonalat szab meg. Teszi mindazt, amire az állami magyar képtárak ez idő szerint egyáltalán nem kapnak pénzt.

Már-már az a benyomásunk, magyar kultúrfölényt demonstrál a Kárpát-medencében.

Rózsa Gyula

MAGYAR HÍRLAP 2002 II. 14

Vasilescu-képek: penészveszély

Folytatás az 1. oldalról

Az épületben dohszag fogadta a művészettörténészeket, ami arra utal, a fal repedésein beszivároghat az esővíz. A KÖH szakemberei szerint a nedvesség elsősorban a papírgrafikákat veszélyeztetheti, de a karton-, illetve a farost képek sorsa sem megnyugtató.

A hivatal azt szeretné, ha a Nemzeti Galéria légkondicionált raktárában helyeznék el a bírósági döntésig a képeket. Elképzelhető: műemlékvédelmi bírságot fog kiszabni a KÖH a gyűjteményt felügyelő végrehajtóra, ha nem tudnak érvényt szerezni a képek elszállítását kimondó határozatnak.

A szóban forgó alkotásokat Vasilescu János román származású neves műgyűjtő adományozta még tavaly júniusban a magyar államnak, noha a kollekció egy részét korábban az elsőfokú bíróság a fiának ítélte. A képeket azt követően szállították Dunakeszire, hogy a Fővárosi Bíróság biztonsági intézkedésként végrehajtói felügyelet alá helyezte a gyűjtemény nagy részét.

Az itteni rossz körülményeket tapasztalva a KÖH tavaly év végén védetté nyilvánította a gyűjteményt, s arra kérte a hatóságokat, hogy járuljanak hozzá az alkotások megfelelő körülmények közé helyezéséhez. Erre azonban mindmáig nem került sor.

Lapunk úgy tudja, a kollekciót korábban az idősebb Vasilescu lakásában tárolták a dunakeszi raktárhoz hasonló feltételek között Budapesten, s a végrehajtó ezért nem tartja jogosnak a hivatal eljárását.

A KÖH garantálja, a jogerős ítéletig illetéktelenek nem férhetnek hozzá a képekhez, ezért – fogalmazott érdeklődésünkre Cselovszki Zoltán – érthetetlen számára, hogy miért vállalja a bíróság és a végrehajtó a képek megrongálódásának kockázatát. Az ÖVH szerint sürgős intézkedésre lenne szükség, mert a képeken már látszanak a károsodás első jelei.

kai motiváció áll-e a támadás hátterében, Orbán Viktor azt válaszolta: egy képviselőjelöltről van szó, a pártállás most másodlagos. Választási kampány idején képviselőjelölteket nem szoktak véletlenül megverni az utcán – jelentette ki.

Az MSZP a leghatározottabban elítéli a MIÉP képviselőjelöltje elleni brutális támadást – jelentette ki Kovács László. A szocialista párt elnöke szerint senkinek a politikai nézetei nem adhatnak okot arra, hogy bántal-

hogy néhány összegyűjtött ajánlószelvényt szeretnének neki átadni. A József Attila Színház melletti Déryné térre megbeszélt találkozóra két 30-35 év körüli fiatalember érkezett. Egyikük egy baseballütővel azonnal arcon vágta, eltörve orrcsontját, majd miután földre zuhant mindketten ütötték és rugdosták.

A BRFK Nyomozó Főosztályának munkatársai kedden késő este vették őrizetbe a két férfit. Beszállításukat követően meg-

sak jelzáloggal a székházat

ak vezetőjüknek hisznek

mondta, nem jótékonysági okokból szánta rá magát az ingatlanvásárlásra, pusztán üzleti megfontolások vezérelték a rendszerváltás után hazatelepült vállalkozót. Ehhez képest – mint mondta- még nem tudja, pontosan mit kezd az épülettel, de mindenképpen turisztikai hasznosításra gondolt.

A földhivatalban hozzáférhető szerződés szerint az ügyletet" testületi" határozat után kötötték

Hatpárti az

Mádl Ferenc azt fontolgatja, hogy február 25-re, hétfőre, egy nappal az utolsó plenáris ülés előttre hívja össze azt a hatpárti egyeztetést, amelyen a választási kampány eldurvulásáról lesz szó.

Értesülésünkről az államfői sajtóirodán azt mondták: még nincs hivatalos időpontja az SZDSZ javaslatára a köztársasági elnök által összehívott hatpárti egyeztetésnek. Információnk szerint az időpontról már volt egyeztetés, és a Fidesznek nem volt kifogása a 25-e ellen.

A Fidesz elnökének sajtótitká-

VASILESCU Janos műgyűjtő

A XX. század képzőművészete magyar magángyűjteményekben / [közr. a] Budapest Galéria. – Bp. : Budapest Galéria, 1984- . – 30 cm
ISBN 963 01 5607 5*
1., Vasilescu gyűjtemény : Budapest Kiállítóterem, 1984. március 17-április 29. / [a kiállítást rend. Török Tamás] ; [bev. Bereczky Loránd] ; [angol szöveg Szöllössy Ágnes]. – 1984. – [32] p. : ill.
Kiállítási katalógus. – Magyar és angol nyelven
ISBN 963 01 5608 3* fűzött : 60,- Ft
Vasilescu gyűjtemény

Ezenkívül pedig nincs bizonyítva, hogy egy művésznek okvetl
írónak kell lennie.

Visszatérve előszavamhoz, megkísérlek pár olyan megjeg
hogy előmozdíthatják köztünk a megértést. Hogy ezek nem
ezt azzal bizonyítom, hogy nem fesztészetről, hanem más műv

Esztétikai elméletemben *az európai művészet stílusváltozá*
zetességei ilyen szűk keretek között nem tárgyalhatók. Így cs
szimultán stíluskorszaknak neveztem el. Itt is, hogy elkerüljem
formáról beszélek, mintegy illusztráló példát nyújtva a lelki al

Az általános szokástól eltérően a stílusok elemzésénél ne
művészet szülőházát jelentő lélekből indultam ki. Ha meghat
korok emberének lelkialkata, érzelmi és értelmi rendszere, c
lusok meghatározására. Ugyanis ez a támpont az egyetlen,
azonosan megnyilvánuló jellegzetességeket fel lehet kutatni.
merhető egy meghatározható karakterű lelki átalakulás, mel
jellemezhető. A szimultán lelki alkat a mereven egyirányú ka
nizmussá. Ez is egyéniség, de magatartásának több érzelmi c
csönhatásukban változó érzelmek, a formailag *egy helyen és eg*
szavaival illusztrálható.

Nézzük pl. a zenét. A zene formai alapelemei – mint közis
hangszín. Ha megvizsgáljuk a mai, haladó zenét, mindenütt fel

A ritmus az időtartamot részekre osztó hangsúlyozás. A szi
rű. Tévedések elkerülése végett: nem azt állítom, hogy a szín
is előfordult, mint esetleges dísz, hanem azt, hogy ma ez a ge
megkísérel valamely színkópát hosszasabban ismételgetni, rö
tása, és egyszerű sántikálás lesz belőle. Mert a színkópához
és csak közvetlenül utána, míg annak emléke tart, vagy pedig
hatását. Íme két hatás egyszerre *szimultán jelleg.*

A harmónia az együtt hangzó hangok egysége. A mai harr
nancia se szimultán „találmány", de csak a szimultán zenébe
disszonáns harmónia nem a találkozó rezgéscsomópontok k
egybe nem foglalható, széthúzó, lebegő lüktetésű komplexu
denek többrétű: *szimultán módon.*

A melódia az egymást követő hangok egysége. Így a hangz
nek és a várt hangok reményének szövedéke. Az egyhatású
természetes konszonanciatörvényeit és azok szellemében va
Többhatású. Nem a várt hangot hozza, nem az elhangzott h

vagy Városliget mellett cserével életjáradék-szerződést kötnék. OTP-tartozás vállalása lehetséges. Tel.: 343-7127.

- Keresek háromszobás önkormányzati lakást Kelenföldön, adok másfél szobás öröklakást ugyanott. Tel.: 06-30/949-3906.
- Tetőteret, mosókonyhát, padlásteret keresek megvételre, bérletre a XIII. kerületben. Minden megoldás érdekel. Vas Tamás, 18 óra után: 332-8111, 06-30/222-1265.

LAKÁSBÉRLÉS

- XV. (esetleg IV.) kerületben 2 szobás lakást bérelnék, a piros vagy fekete 96-os busz vonalán, hosszú távra. Tel.: 233-2146, 18 óra után.

SZOLGÁLTATÁS

- Redőnyösmunkák. 262-4724. (B045877)

TÁRSKERESÉS

- Dorina – igényes hölgyek, urak, vállalkozók, diplomások társközvetítője. Tel.: 369-1140, 06-30/202-1316.

ÜDÜLÉS

- Eladó üdülőjog, kétszemélyes, egyhetes, külföldre is cserélhető. Tel.: 06-23/451-361.

VEGYES

- Életjáradéki szerződést kötnék készpénzzel, ottlakás nélkül, ügyvéddel, budapesti ingatlanra. Érd.: 282-2629.

A PROBLÉMÁKKAL KÜSZKÖDŐ, VESZÉLYBEN LÉVŐ GYERMEKEK ÉS FIATALOK HÍVÁSÁT VÁRJA

A KÉK VONAL HÉTKÖZNAP 8–21 ÓRÁIG, HÉT VÉGÉN ÉJJEL-NAPPAL A 06 (80) 505-000 TELEFONSZÁMON

Fizessen elő a NAPI MAGYARORSZÁG-ra egyetlen telefonhívással, OTP-bankkártyával!

Önnek nem szükséges csekkek kitöltésével, postázásával fáradnia.
Lapunkat telefonon is megrendelheti, és azt OTP-bankkártyája segítségével egyúttal ki is fizetheti.
Az *InterTicket* bankkártyás telefonos ügyfélszolgálata a
(06-1) 266-0000
számon hétfőtől szombatig 9–20 óráig hívható.

PILHÁL GYÖRGY
TOLLHEGYEN
című, nemrég megjelent könyve megrendelhető a **407-3451**-es vagy a **06-20-955-7788**-as telefonszámon.

Ha ön terméket, szolgáltatást, gyártót, forgalmazót, iparost vagy mesterembert keres, akkor hívja bizalommal mindennap 8–20-ig a Sárga Vonal 2000 Országos Szaktudakozót!
A Sárga Vonal mindenkinek megfelel!
Tel.: (06-1)-397-9797

…garányok 1999. 52. hét (december 27-től 2000. január 2-ig), ahol mind az öt reggeli műsor látható

XII. 27.	XII. 28.	XII. 29.	XII. 30.	XII. 31.	I. 01.	I. 02.	heti átlag
31,5	32,5	27,6	30,5	27,6	28,9	33,7	30,6
17,2	16,6	20,6	16,3	13,6	6,3	4,7	17,8
18,7	16,0	15,2	14,0	19,0	12,1	13,4	14,4
3,5	13,4	12,7	13,2	10,0	9,4	10,6	12,5
1,9	4,5	4,1	4,4	4,5	8,2	11,3	3,0

Képekből épített évszázad

A Vasilescu-gyűjtemény a Magyar Nemzeti Galériában

■ PSZE

Hogy milyen komoly magángyűjtemények voltak Magyarországon a második világháború előtt, arról az utóbbi években elsősorban az úgynevezett restitúció, azaz az elhurcolt műkincsek visszaadása kapcsán hallhattunk. Évtizedeken keresztül arról is kevés szó esett azonban, hogy hogyan alakult a műgyűjtés helyzete 1948, a fordulat éve után – nem véletlenül, hiszen a művek birtoklása affélé polgári csökevénynek számított. A gyűjtők a háttérbe húzódva tevékenykedtek, s csak a nyolcvanas években kerültek újra a figyelem középpontjába. Akkor rendezték meg a Magyar Nemzeti Galériában a magyar magángyűjtemények kincseit bemutató tárlatot, s akkor indította meg sorozatát a Budapest Galéria is, hogy a XX. századi magyar művészet és a gyűjtők kapcsolatát bemutassa.

A sorozat első tárlata *Vasilescu János* gyűjteményének 1948-as kiállítása volt. Az esemény a reveláció erejével hatott, annál is inkább, mivel e gyűjtemény egyik fő értékét az jelentette, jelenti, hogy elsősorban kortársak alkotásaiból áll össze, a másikat az, hogy a benne szereplő darabok szinte kivétel nélkül a legmagasabb színvonalat képviselik.

Tizenöt év múltán sincs más érzése a látogatónak, amint a Magyar Nemzeti Galéria termeiben látja viszont a Vasilescu-gyűjtemény válogatott darabjait. Igaz, a művek alkotói közül ma már jó néhány pályája lezárult, a kollekció azonban a két kiállítás között eltelt időszakban is tovább gyarapodott, s a tárlat mellett egy most megjelent, adatgazdag, több száz kiváló minőségű reprodukciót közlő kötet is segíti a gyűjtemény alaposabb megismerését.

Amiben természetesen a műegyüttes kialakulásának, Vasilescu János gyűjtővé válásának története is benne foglaltatik. Nem érdektelen ez a történet sem, hiszen a gyűjtő útja igen messziről indulva vezetett a kortárs magyar művészet felé. A romániai bojárcsaládban született gyűjtő németországi tanulmányok, majd világháborús katonai szolgálat után került Magyarországra, hogy az ötvenes években orvosi műszerek gyártásával, szabadalmakkal váljon ismertté, s teremtse meg a műgyűjtői lét anyagi alapjait.

Ország Lili: Fekete ruhás nő, kollázs, 1954–55

Glüks Ferenc, a Farkas-hagyaték gondozója tanácsára kereste fel *Ország Lili* festőművészt, majd ismerte meg rajta keresztül az Európai Iskola művészeit, *Korniss Dezsőt*, *Bálint Endrét*, *Barcsay Jenőt*, hogy azután rátaláljon *Kassákra*, *Kondor Bélára* s a közelmúlt olyan kimagasló jelentőségű alkotóira, mint *Schaár Erzsébet*, *Vilt Tibor*. Tallózásai újabb és újabb műveket jelentettek a gyűjtemény számára, de újabb és újabb emberi kapcsolatokat is, mert, ahogyan a kötet egyik interjújában fogalmaz, a művek barátok megszemélyesítését is jelentik számára.

A gyűjtemény középpontját, magját Ország Lili alkotásai jelentik, azé az alkotóé, aki az ötvenes években szürreális ihletettségű művekben fogalmazta meg vízióit, félelmeit, hogy azután rátaláljon központi motívumára, a labirintusra, amelyben mintegy századunk emblémáját fedezte fel. A Labirintus-sorozat megszületésében nagy szerepe volt Vasilescu János támogatásának is – amit a többi között az is jelez, hogy Ország Lili végakaratában valamennyi művét a gyűjtőre hagyta.

Kiváló együttes képviseli Korniss Dezső, Bálint, Barcsay művészetét, de a Vasilescu-gyűjtemény visszalép a nagy elődökhöz, például *Vajda Lajoshoz*, s nem feledkezik meg a közvetlen kortársakról, *Hencze Tamásról*, *Deim Pálról* s a többiekről sem. Átfogó képet ad a XX. század magyar művészetéről, s a gyűjtő vonzalmainak köszönhetően olyan kivételes értékek is belekerültek, mint az angol *Francis Bascon* triptichonja, amelyben Vasilescu a XXI. századot érzi megfogalmazódni. Hogy a gyűjtemény sorsa hogyan alakul a most induló évszázadban? Létrehozójának szándéka szerint az lenne jó, ha állandóan hozzáférhető lenne a közönség számára. És valóban: kevés olyan gyűjtemény van Magyarországon, amely valóban annyira méltó lenne erre, mint éppen az övé.

A műgyűjtő fiának a büntetőperében ma tartják a fellebbviteli tárgyalást a Fővárosi Bíróságon

Múzeumba kerülhet a Vasilescu-gyűjtemény

Hatással lehet-e ifjabb Vasilescu János büntetésére az a megállapodás, amelyet nemrégiben kötött apa és fia a híres Vasilescu-gyűjteményről az öröklési vita lezárásaként? Ez a legfőbb kérdés abban a perben, melynek másodfokú tárgyalása ma kezdődik a Fővárosi Bíróságon (FB). A büntetőeljárás azért indult meg, mert az ismert műgyűjtő fia megkísérelte önhatalmúlag rendezni a hagyatéki vitát: erőszakkal megszerezni azt, ami – szerinte – anyai örökségként megillette. A Vasilescu-dosszié a jogerős büntetőítélettel nem zárul le. Kérdés ugyanis, milyen szerződést köt a nemrégiben bejegyzett Vasilescu Alapítvány a kulturális tárcával a műkincsek múzeumi elhelyezéséről.

Kulcsár Anna

A Vasilescu-dosszié, az ismert műgyűjtő család vagyonának története számos különös jogi kérdést vetett fel. Az egyik az volt: mekkora érték illeti meg és milyen formában ifjabb Vasilescu Jánost. Az anya 1989-ben bekövetkezett halála után ugyanis a hagyatéki eljárást csak a férj és feleség közös öröklakásának fele részére folytatta le a közjegyző. Az ingóságok, a műkincsek tulajdonjoga tisztázatlan maradt. Kétségtelen volt ugyanakkor, hogy itt is érvényesül a szabály: a házasság idején szerzett vagyon fele része az egyik házastárs halálával a gyermeké lesz.

Az 1951-ben született ifjabb Vasilescu csak édesanyja halála után tíz évvel, 1999-ben indította meg a hagyatéki pert. Festmények, szobrok, kerámiák, ékszerek, vitrintárgyak, bútorok listáját csatolta be, magának követelve az akkor 160 millió forintra becsült vagyon fele részét. A Fővárosi Bíróság (FB) 2000 decemberében meg is ítélte ezt, a Legfelsőbb Bíróság (LB) azonban 2002. március 5-én hatályon kívül helyezte a döntést, és új eljárást rendelt el.

A perben nagy hangsúlyt kapott, hogy az ötven éve Magyarországon élő román műgyűjtő szeretné egyben tartani a páratlan kincset, s lehetővé tenni, hogy a közönség is megismerje azt. Az idősebb Vasilescu alapítványt hozott létre. A bejegyzést azonban 2001 decemberében megtagadta a Fővárosi Bíróság. Az alapítványnak szánt vagyon ugyanis nem volt egyértelműen az alapítványtevő tulajdona. Előbb be kellett fejezni a hagyatéki pert.

Az LB 2002. március 5-én lényegében eldöntötte az ügyet. Főként azért, mert úgy találta: lehet, hogy az apa részben már kifizette a fiát. Az anyja halálát követő tíz esztendő alatt ugyanis a fiú különféle összegeket kapott. Emiatt az új eljárásban tisztázni kellett volna: létrejött-e erről apa és fia között valamilyen megállapodás.

A vitatkozók az új eljárásban végül megegyeztek. A most nyolcvanesztendős idősebb Vasilescu János lapunknak azt mondta: a családi béke helyreállítása vezette. Fiának jogi képviselője, Szél Péter ügyvéd ugyanezt hangoztatta. Az apa is azt szeretné, ha a büntetőeljárás a fiú számára kedvezően érne véget.

Az elsőfokú bíróság ifjabb Vasilescu Jánost 2001. június 7-én lopás, önbíráskodás és könnyű testi sértés bűntettéért háromévi börtönbüntetésre ítélte. A fiú műszereket, műkincseket vitt el erőszakkal közös cégük telephelyéről, illetve a szülői házból. A bíróság enyhítő körülménynek tekintette, hogy az apa „erősen kifogásolható magatartást tanúsított, amikor akadályokat gördített a vagyon tisztességes megosztása elé".

Az FB a ma kezdődő tárgyaláson bírálja el a felmentésért, enyhítésért bejelentett kérelmeket, de az ügyész súlyosbítást kérő fellebbezését is.

Helyet keresnek a műkincseknek

Információnk szerint az FB bejegyezte id. Vasilescu János újabb alapítványát. Úgy tudjuk, a kulturális tárca tartja magát az előző kormány idején vállalt kötelezettségéhez, és múzeumot jelöl ki a szobrok és festmények méltó bemutatásához. A megoldásról hamarosan elkezdődnek a tárgyalások.

Letöltendő börtön rendőröknek

A Nógrád Megyei Bíróság jogerősen két év, négy hónap, illetve két év, két hónap letöltendő börtönbüntetésre ítélt két rendőrt, amiért két éve bántalmaztak és fegyverrel megfenyegettek egy roma családot. A Bátonyterenyéhez tartozó Kisterenyén két éve őrizetbe vettek egy 17 éves roma fiút a rendőrök. A család két férfi tagja késő éjszaka az egyik rendőr lakásánál érdeklődött hozzátartozójuk felől, ám csak a rendőr feleségét találták otthon. A szolgálatban lévő rendőr ezután egyik kollégájával felkereste a roma család házát: gázspray-vel lefújták és fegyverükkel megfenyegették az otthon lévőket – köztük gyerekeket –, az egyik fiatalembert pedig megverték. A rendőrök később elkapták a keresett férfiakat is, egyikük fejéhez pisztolyt szegeztek. A két rendőr mellett egy harmadikat bántalmazás miatt 90 ezer forint pénzbüntetésre ítéltek, egy civil pedig felfüggesztett börtönbüntetést kapott. *(RSK)*

VASILESCU GYŰJTEMÉNY

Deutsch: békejobb a fővárosnak

Együttműködést ajánl a budapesti Fidesz – A koalíció üdvözli a közeledést

Politikai torzsalkodások helyett ebben a ciklusban együttműködne az MSZP-vel és az SZDSZ-szel a Fidesz a fővárosi közgyűlésben – jelentette be Deutsch Tamás frakcióvezető. Ugyanakkor kifogásolja, hogy az ellenzéket rendre kirekesztik a döntések előkészítéséből. A városvezető pártok szerint erről szó sincs, de örülnek a Fidesz együttműködésének.

Vajta Zoltán

Nem folytatja az elmúlt négy év hibáit a Fidesz fővárosi frakciója, nem bocsátkozik többé „öncélú torzsalkodásokba" arról, hogy Budapest-ellenes politikát folytatott volna a párt az elmúlt négy évben vagy sem. Ezt Deutsch Tamás fővárosi frakcióvezető jelentette be tegnap. Az ellenzéki politikus az előző ciklusról szólva elismerte: a komoly vitákban „hol az egyik, hol a másik félnek volt igaza". A Fidesz fővárosi frakciója ezért jaként a frakcióvezető megemlítette a közgyűlés és az önkormányzat működési rendjének felülvizsgálatára vonatkozó javaslatukat, amelyet a jogi bizottság el is fogadott.

Deutsch Tamás furcsállja az önkormányzat működését, hiszen szerinte a döntések előkészítésébe nem vonják be az ellenzéket, csak a szavazás előtt néhány nappal tudják meg, hogy mit tárgyal a közgyűlés. A Fidesz frakcióvezetője szerint ezzel a kirekesztéssel a városvezetés másodrendűvé degradálja azokat az állampolgárokat, akik nem az MSZP-re vagy az SZDSZ-re szavaztak.

– Ha valami bekerül a közgyűlési kötetbe, azon már hogy évek óta az egyes esztendők- re csak azt tudom mondani: tet-

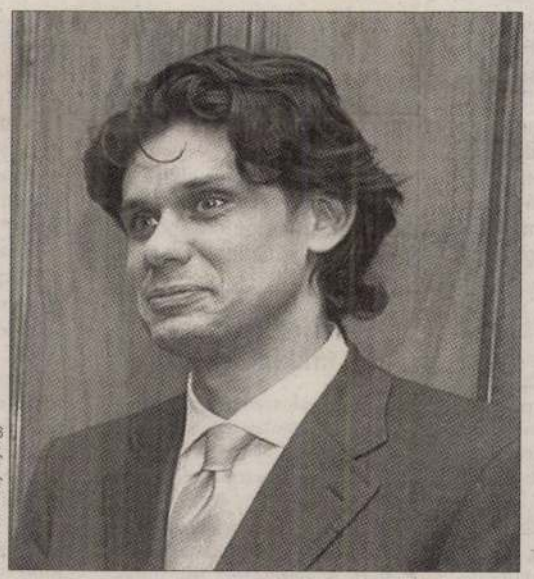

Fotó: Sárközy György

Deutsch Tamás: az elmúlt négy évben hol az egyik, hol a másik félnek volt igaza

A beruházások előkészítéséről szólva elmondta, hogy erről a közbeszerzési törvény rendelkezik, s korábban épp az előkészületek lassúságát kifogásolta az ellenzék. Azt azonban cáfolta, hogy az ellenzéket kirekesztenék a döntés-előkészítésből, hiszen a közgyűlés előtt a bizottságok tárgyalják meg a javaslatokat, amelyekben nagy számban ülnek fideszes képviselők. A város irányításáról szóló ellenzéki felvetésről megjegyezte: a világon mindenütt a kormányzó pártok terjesztik elő a javaslatokat. „Lehetséges, hogy a Fidesznek vannak más elképzelései, de er-

Csak az autósok egyötöde használ téli gumit

A közlekedési tárca nem tenné kötelezővé

A jeges utakon a mostanihoz hasonló téli napokon 200-300-zal nő a sérülésekkel, anyagi károkkal járó balesetek száma. Ennek ellenére az autósok mindössze 20 százaléka használ téli gumit, ennél is rosszabb az arány a tömegközlekedésben.

Szilágyi A. János

Felmérések szerint Magyarországon az autósok alig 20 százaléka használ téli gumit. A tömegközlekedésben és az áruszállításban ennél is rosszabb az arány. Csak a hegyvidéki és nyugat-európai utakon közlekedő buszok, teherautók kapnak telente speciális abroncsot. A BKV például univerzális, téli–nyári gumikat használ.

A távolsági autóbusz-közlekedésben is csak a nemzetközi és a sítúrákra induló hegyi járatokat szerelik fel speciális téli gumikkal. Mint Blahó Jánostól, a Vo-

A statisztikai adatok ugyanakkor azt mutatják, nagy szükség volna a téli gumikra. A csúszós utakon az átlagosnál közel 20-30 százalékkal több, ráadásul a megszokottnál súlyosabb sérülésekkel, nagyobb károkkal járó baleset történik. Míg máskor 1100-1200, a mostanihoz hasonló hideg, havas napokon 200-300-zal több kárbejelentés érkezik – mondta lapunknak Sípos József, az Allianz Hungária Biztosító Rt. kommunikációs igazgatója.

Az érvényben lévő előírások szerint Magyarországon nem kötelező havas időszakban sem a téli gumik használata. Mint Szoboszlay Miklóstól, a közlekedési tárca főosztályvezetőjétől megtudtuk, a hazai időjárási és hóviszonyok alapján nem is terveznek ezen a téren szigorítást.

A hazai biztosítókhoz érkeztek olyan javaslatok, adjanak kedvezményt a téli gumival rendelkezőknek. Lapunk érdeklődésére Sípos

A műszerész-feltaláló műgyűjtő

Ország Lili: Kislány fal előtt, 1955

Ma délután nyílik meg a Nemzeti Galériában a Vasilescu-gyűjtemény kiállítása. A 220 képből és 30 kisplasztikából álló kiállítás a teljes gyűjteménynek körülbelül a háromnegyed részét jelenti. A kiállítást és a katalógust a gyűjtő maga finanszírozta.

A gyűjtő, *idősebb Vasilescu János,* román származású, de 1945 óta Budapesten él. A második világháború idején diplomataként szolgált, amikor megismerkedett egy magyar lánnyal, akit feleségül vett, és hazánkban telepedtek le. A ma hetvenes éveiben járó gyűjtőnek nem sok köze volt a művészethez: műszerész a végzettsége, műszaki feltaláló volt. Az ötvenes években is magánvállalkozóként működött, így jelentős vagyonra tett szert. Befektetésként kezdett el képeket vásárolni a hatvanas évek elején.

A kiállításon látható 220 kép egy része a század első felének művészeitől származik: *Egry József-, Derkovits Gyula-, Gulácsy Lajos-, Anna Margit-, Nemes Lampérth-, Rudnay*-művek láthatók. Vasilescu a hetvenes évek elején megismerkedett *Ország Lili* festőművésszel, akinek mecénása lett. Ezért a művésznő 1978-ban bekövetkezett halála után a hagyaték a gyűjtőé lett, annak egy részét a Nemzeti Galériának adományozta, de nagyobbik része nála maradt. Ezekből jól nyomon követhető Ország Lili pályája. A hagyaték részét képezik a művésznő baráti körének – köztük Kondor Bélának – a képei is. A gyűjtemény egyik legrégibb darabja egy amerikai impresszionista festőnő, *Mary Cassatt* 1884-es képe.

A 30 kisplasztika alkotói közt van például *Pierre Székely, Vígh Tamás, Schaár Erzsébet.*

A gyűjtemény folyamatosan bővül, Vasilescu néhány hónapja vásárolta például *Deim Pál*: Magőrzők című festményét. A gyűjtőnek egyébként régi vágya, hogy megjelenjen a Nemzeti Galériában. A kiállítást és a hozzá kapcsolódó, a gyűjteményt bemutató könyvet Vasilescu saját maga finanszírozta. A ma délután 4 órakor nyíló és január végéig látható kiállítást *Kolozsváry Marianne* művészettörténész rendezte, aki egyben a könyv szerkesztője is.

P. R.

Vasilescu Jánó gyűjtő

BALETT

A szükséges rossz

Az ember azt hinné, hogy Keveházi Gábort nem kell félteni. Kossuth-díj, népszerűség, biznisz, nyaranta pedig egy kis botrány a bulvárlapoknak. Ha nem akarna folyton egész estés táncjátékokat készíteni, ő lehetne az év embere.

Így viszont csak a gond marad. Tényleg: mit tehet egy operaigazgató vagy balettigazgató, ha bejön a korábbi balettigazgató, azelőtt vezető táncos, és azt mondja, hogy szeretne elbúcsúzni a közönségtől? Nyilván elcsodálkozik, hiszen mindenki azt hitte, hogy Keveházi Gábor már réges-régen visszavonult, utoljára talán két éve, nyáron beugrott egy Csodálatos mandarinba, de már döngött a padló, mert a test súlya nem lehet messze a száztól. Nem baj, ő vállalja ezt a testet, akár kigombolt inggel is. Elkészíti a koreográfiát, tisztában van azzal, hogy mekkorát tud ugrani, mit bír ki a térde, bokája, gerince. A legutóbbi egész estés kísérlet, a Christophoro elég rosszul sült el, de miért ne kaphatna valaki még egy lehetőséget. A téma jó, Zorba. A zene népszerű, Mikisz Theodorakisz, és hangfelvételről szól, nem jelent különmunkát zenekarnak, kórusnak. Nem lehet mást mondani: csinálja. Megcsinálta.

Hágai Katalin és Keveházi Gábor MTI-FOTÓ

A zene népszerű, de ettől még nem lesz jó, ráadásul az erősítés olyan színvonalú az Erkel Színházban, hogy szinte csak a puffogásokat hallani. Mindenki számára világos, hogy a szirtakit kell valahogy kivárni – a darab becsületére legyen mondva, hogy a várakozás nem nyúlik a végtelenségbe. Az előadás hétkor kezdődik, és fél tízre már otthon lehet lenni, úgy, hogy a szirtakit néhányszor megismétlik, és az igazgatóság megszámlálhatatlan csokrot oszt ki a résztvevők között. A balett dramaturgiája elég kétes, kis délvidéki életkép, két nő meghal a második felvonásban, ez biztató, mert már nem tarthat sokáig. A két férfi viszonylag könnyen túl is teszi magát a dolgon, szirtaki, függöny. Élet és halál dolgai, Zorbának a nagy életigenlése, mediterrán életkedve egyáltalán nem jön ki a történetből, a főhős arcokat vág, és néha a levegőbe hajítja a sámlit, henteregve mulat, mint Bessenyei Ferenc az Egy magyar nábobban, azzal kész. Keveházi, a táncos, jobb koreográfust érdemel saját magánál. Tanulság nincs, zene nincs, táncolnivaló alig.

Viszont megható a táncosok kollegialitása: senki nem veszi félvállról a munkát. Pongor Ildikó elegáns, finom, bár láthatóan szenved attól, hogy nincs mit mondania, szeretne jellemet rajzolni a mozdulatokkal, ehelyett még a világosítókat is neki kell mozgósítani, hogy ha már szól a zene, legyenek szívesek fényt adni rá. Hasonlóan nehéz helyzetben van ifj. Nagy Zoltán, de csinálja, amit kell, odaadással, alázattal, becsülettel. Szerencsésebb Hágai Katalin az özvegy szerepében, mert neki eltáncolható személyiség jut, nemcsak dolgoznia kell, de megvillantja a szemét, történik vele valami, játék, arckifejezése valamiről szól, és nem is hatástalan.

A vicc az, hogy Keveházi Gábor egyelőre nem is vonul vissza. Még néhány előadás itt, aztán nyáron újabb adieu a Margitszigeten. Presser és Szörényi Levente irigyen néznek maguk elé: ők nem tudtak ennyi búcsúkoncertet összehozni.

Fáy Miklós

A Sneider Fáni marxista magyarázata

Kilencven éve született Darvas Szilárd

int a fizikatankönyv

a hit és a tudomány kapcsolatáról

beszél, s a tudomány illetékességének haerülhetnek szembe ások azért mindkét legalábbis a végső fokon – nem vonták be az elítélő döntésbe, hiszen *Bellarmin* bíboros köztudomásúlag nem volt pápa, így a tudós elleni fellépés elsősorban diszciplináris kérdés volt. *Galilei* ugyanakkor ellentmondásba keveredett önmagával, amikor azt állította: a föld forgását nem lehet olyan kísérlettel bizonyítani, amelyet itt a földön végeznek el, ugyanakkor az árapály jelenséget használta fel bizonyítékul. Erről könyve, a Dialógus megjelenése után fél évvel kimutatták, hogy az két koordinátarendszer összekeverésében áll. Mármost míg állandóan arról hallunk, hogy az egyházi bíróság miként fogott mellé az ügyben, arról sohasem értesülünk, hogy Galilei ezekben a kérdésekben mennyiben mondott ellent önmagának.

gyre gyorsabban fejlődik, az lik, mint a kisgyerek, aki kába SIMON ERIKA FELVÉTELE

– A tudománynak van-e mondanivalója a Szentírásról?

– *Luther* volt az első, aki *Kopernikuszt* bolondnak nevezte; a reformátor ugyanis azt hangoztatta, hogy a Szentírást fizikai kérdésekben is isteni kinyilatkoztatásnak kell tekinteni. Mivel pedig akkoriban az egyház azt gondolta: ellenfeleit úgy lehet a legjobban meggyőzni, ha elfogadja az általuk kijelölt csatateret, magáévá tette az állás-

k, és ez így lesz a

egyház által a kö- itált Galilei esetét

talos tekintélyét –

pontot, hogy vitapartnereit a Biblián keresztül kell megcáfolni. Ez szerintem óriási hiba volt, amit az egyház szerencsére később nem ismételt meg *Darwin* – számos jó észrevétellel rendelkező, ugya kor filozófiailag gyönge lábakon álló – evolúciós elméletével kapcsolatban.

– A közelmúltban a katolikus egyház illetékes szerve és a Lutheránus Világszövetség Augsburgban közös nyilatkozatot fogadott el a megigazulás tanáról. Egyes megfigyelők azt mondják: a katolikusok ezzel a számukra nagyobb lépéssel elveszítettek ugyan egy csatát, de így a háborút – az evangélikusoknak a „nyájba" való visszaterelését – megnyerhetik.

– A mostani dokumentumban foglalt teológiai állítások mind megtalálhatók a tridenti zsinat határozataiban. Sokatmondó tény, hogy bizonyos lutheránus közösségek tiltakoztak a legélénkebben az aláírás ellen – ami a katolikusokat kötelezi, ám nem mond számukra semmi újat, ugyanakkor nem biztosítható, hogy valamennyi evangélikus egyház elfogadja azt. Nem hiszem tehát, hogy esély volna a testületi egyesülésre. A katolikus egyház sokat várt az egyes anglikán irányzatokkal való együttműködéstől, de azzal, hogy az angliai anglikánok bevezették a nők pappá szentelését, elveszett a velük való testületi ökumené utolsó reménye is.

– A vasárnap elkezdődött advent összekapcsolódik a kétezredik esztendő előtti várakozással. Mire számít?

– Az lesz tökben, mint ami eddig volt makkban. Ugyanakkor nagyon jó, hogy a kétezredik év fokozottan Krisztusra emlékeztet bennünket; az emberek azonban tévednek, amikor a következő évezredtől vagy annak első száz évétől valami különöset várnak. Az ember gyöngesége s egy magasabb világ felé való vonzódása nem változik. Újdonság azonban, hogy a technika egyre gyorsabban fejlődik, egyre több eszközzel lát el bennünket; az ember pedig ebben a helyzetben ismételten úgy viselkedik, mint akisgyerek, aki nagykést kaparintott a markába.

Szőnyi Szilárd

Magy. Nemz.

Aki fittyet hányt a hivatalos kritikára

Vasilescu János gyűjteménye a Nemzeti Galériában

A Nemzeti Galéria már akkor bábáskodott a magángyűjtemények bemutatása fölött, amikor az első kiállításra készültek a háború után, jóllehet azt akkor nem itt, hanem még a Budapest Galériában rendezték meg – hangsúlyozta *Bereczky* Loránd, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója a csütörtöki sajtótájékoztatón. A tegnap megnyílt Vasilescu-gyűjtemény tulajdonosával a galéria már a nyolcvanas évektől kapcsolatban állt. Ezúttal azonban olyan kiállítást láthatunk, amelynek megszületését nemcsak azzal segítette a gyűjtő, *Vasilescu* János, hogy az értékes műveket a galéria rendelkezésére bocsátotta, hanem szponzorként is magára vállalta a rendezés hatalmas költségeit és a kiállításra megjelent kötet finanszírozását.

A közel négyszáz darabos gyűjtemény mintegy kétharmadát – kétszázhúsz festményt és 30–40 kisplasztikát – állították ki, mindez meg is vásárolható. A művek a harmincas évektől kezdve mutatják be a magyar képzőművészetet, elsősorban az Európai Iskola mesterei köré csoportosulva, de *Nemes Lampérth* József, *Egry* József, *Derkovits* Gyula és *Gulácsy* Lajos nagyszerű művei éppúgy megtalálhatók benne, mint a későbbiek, *Vajda* Lajos, *Korniss* Dezső, *Bálint* Endre vagy *Deim* Pál, *Hencze* Tamás, sőt Francis *Bacon* vagy Mary *Cassatt* munkái. Különösen alapos áttekintést kapunk *Ország* Lili munkásságának különböző korszakaiból; a művésznővel jó barátságba került a gyűjtő, és vásárlásával segített a hivatalos kultúrpolitika által elhanyagolt alkotónak a mindennapjait átvészelni, olyannyira, hogy piciny lakásából sikerült egy tágas műterembe is átköltöztetnie. Sajnos *Ország* Lili már nem sokáig élvezhette a megjavult életkörülményeket, néhány hónapra rá, hogy beköltözött, meghalt.

A gyűjtőnek, aki a hivatalos műkritikákra fittyet hányva pénzt mert fektetni azokba a művekbe, amelyek megtetszettek neki, iskolája, szakmája szerint semmi köze nincs a képzőművészetekhez. Romániából Magyarországra költözve Budapesten telepedett le még a háború előtt, majd Németországban finommechanikát tanult, és orvosi műszereket tervezett. Nemcsak letelepedett Magyarországon, hanem annyira megismerte és megszerette a magyar kortárs művészetet, hogy értő támogatója is lett. Nála megvalósult az, amit sok művész vall: a művek igazi otthonra a műértők mindennapi környezetében találnak.

„Nem szórakozás volt számomra a képzőművészet, hanem kikapcsolódás, fontos módja a pihenésnek" – magyarázta a tárlat megnyitása során. „Kutatói alkatnak" tartja magát, és miután a gyógyító eszközökkel sikerült anyagi biztonságot teremtenie saját magának, előbb a képcsarnoki hálózaton keresztül, később mind jobban a saját ízlésére támaszkodva vásárolni kezdte a kortárs művészek alkotásait. Mindig figyelembe vette, hogyan illeszkednek az új művek a már meglévőkhöz, soha nem esetlegesen vagy meggondolatlanul választotta ki az elé kerülő képzőművészeti alkotásokat. Olyan gyűjteményre tett így szert, amely a gyűjtő örömén túl a magyar művészettörténetnek is értékes tárháza. **(fekete)**

OKTATÁSI MINISZTÉRIUM

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az Oktatási Minisztérium pályázatot hirdet a szórvány magyarság anyanyelvi oktatásához szükséges művel elkészítésére a 10 - 12 éves, illetve 13 - 14 éves korosztály számára, széles körű iskolai és iskolán kívüli használatra A világ országaiban élő szórvány magyarság számára - más kisebbségi csoportokhoz hasonlóan - törvény biztosítj az anyaország kultúráját érintő művelődést. E jogok gyakorlásához természetesen elengedhetetlenek az ezen n színvonalasan közvetítő tankönyvek.

Annak érdekében, hogy a világ

A Vasilescu-gyűjtemény
The Vasilescu-Collection

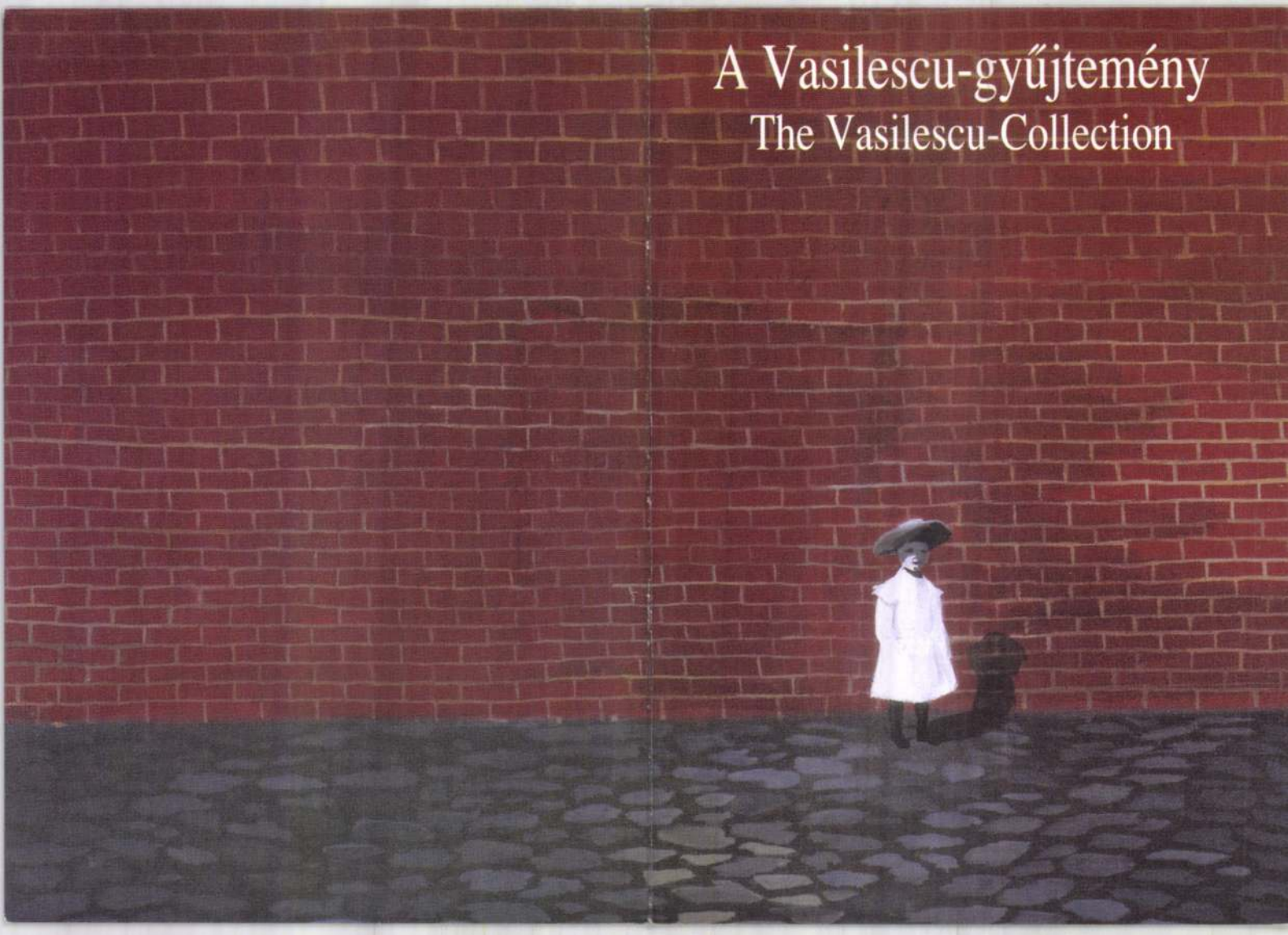

The Hungarian National Gallery
request the pleasure to invite you
to the opening of the exhibition

The Vasilescu-Collection

at 4 p.m. on 30 November 1999.

Opened by: József Drecin
retired under secretary of state for cultural affairs

The musical improvisation for Lili Ország's pictures
will by played by the Bálványos Group.

Buda Castle, Royal Palace, Building C, 3rd floor

The Exhibition is open until 30 January 2000.

On the invitation card: Lili Ország: Girl in front of Wall, 1955

A Magyar Nemzeti Galéria
tisztelettel meghívja Önt
1999. november 30-án 16 órára

A Vasilescu-gyűjtemény

kiállításának megnyitására.

A kiállítást megnyitja: Drecin József
nyugalmazott művelődési minisztériumi államtitkár

Elhangzik a Bálványos Társulat zenei improvizációja
Ország Lili képeire.

Budavári Palota C. épület III. emelet

A kiállítás megtekinthető: 2000. január 30-ig.

A meghívón: Ország Lili: Kislány fal előtt, 1955

Győr kapja a Vasilescu-gyűjteményt

Győrbe kerül a Vasilescu-gyűjtemény. A kortárs magyar képzőművészet remekeit, köztük Asszonyi Tamás, Ország Lili, Anna Margit, Kondor Béla és Schaár Erzsébet alkotásait az egykori zsinagógában helyezik el az épület felújítását követően. Nyolc város, köztük Pécs, Székesfehérvár, Szombathely és Miskolc is pályázott a Vasilescu Alapítvány kuratóriumához, hogy tartós letétbe kapja meg a 260 alkotást tartalmazó gyűjteményt. Vasilescu János utalt arra, hogy minden valószínűség szerint Győrbe kerül a Radnay-gyűjtemény is, amely a két világháború közötti magyar képzőművészet legjelentősebb alkotóit reprezentálja. A Vasilescu-kollekció egy részét még az idén bemutat-ják. *(mti)*

2004. nov. 3. Magyar Hírlap

Kortárs remekek kerülnek Győrbe

KÉPZŐMŰVÉSZET Győrbe kerül a Vasilescu-gyűjtemény: a kortárs magyar képzőművészet remekeit, köztük Asszonyi Tamás, Ország Lili, Anna Margit, Kondor Béla és Schaár Erzsébet alkotásait az egykori zsinagógában helyezik el az épület felújítását követően. A 260 alkotást a Vasilescu Alapítvány kuratóriumának határozata nyomán tartós letétbe kapja meg a Rába-parti város.

Vasilescu János, a nagyértékű kollekció tulajdonosa elmondta: azt szeretné, hogy állandó kiállításon vonultassák fel a teljes anyagot, megőrizve ezzel a nevét és a képzőművészeti értékek felmutatására irányuló évtizedes törekvését. MTI

2004. nov 3 Magyar Hírlap

#	(min)	
1	0.668	
2	0.952	
3	0.143	
4	1.393	
5	1.652	
6	1.827	
7	2.268	
8	2.910	
9	3.252	
10	3.527	
11	4.752	
12	6.768	
13	7.852	
14	10.077	
15	17.368	
16	18.918	
17	20.202	
18	22.377	

Stationary phase: Eurospher-100 C18, 5
Mobile phase: acetonitrile / 0.1 % aceta
Flow rate: 1.0 ml/min; Run time: 30
Detection: UV, λ=243 nm; Injection volum
Retentions: 16α-OH-Prednisolone, 1.83
Budesonide epimer B, 17.37 min; epimer
analogue, epimer B, 20.20 min; epimer A,

bevallasa szerint megszaba-

kotás. A történet szerint egy dunai lakatlan szigetre kerül egy szerb uszály matróza, akit Cserhalmi György alakít. A további főszerepeket Schell Judit, Kamarás Iván, Szabó Győző, Lippai László és Szakács Tibor játssza.

TOP 20 Fókusz könyvlista augusztus 14.

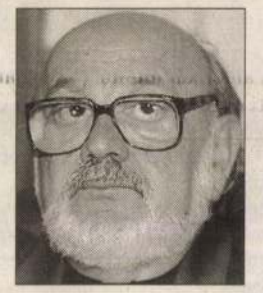

Popper Péter: A meghívott szenvedély

Szépirodalmi művek

K. B. Rottring:	**Heri Kökler és az epeköve**
Jean Sasson:	**A fátyol mögött**
Jean Sasson:	**A hercegnő lányai**
Márai Sándor:	**Füveskönyv**
Jean Sasson:	**Királyi sivatag**
Vámos Miklós:	**Apák könyve**
Márai Sándor:	**Eszter hagyatéka és három kisregény**
India Knight:	Szex, pasik, gyötrelmek
Leslie L. Lawrence:	**Véresszakállú Leif és a lávamező**
Francoise Giroud:	Alma Mahler, avagy a hódítás művészete
P. G. Wodehouse:	**Dinamit bácsi**
Umberto Eco:	**A rózsa neve**
Lugosi Viktória:	**Ajvé**
Helen Fielding:	**Bridget Jones naplója**
Poós Zoltán:	**Szivárvány áruház**
Moldova György:	**Az ellopott főutca**
Milan Kundera:	**Nemtudás**
Kenize Mourad:	**Szultána Geopen**
Mark Twain:	**Ádám és Éva naplója**
Márai Sándor:	**Válás Budán**

Ismeretterjesztő művek

Szarka Sándor:	**A horvát tengerpart**
Darvas Iván:	**Lábjegyzetek**
Révai nagy lexikona VII. kötet	
Horváth Ilona:	**Szakácskönyv**
Klösz György–Lugosi Lugo László:	**Budapest 1900–2000**
Ingo F. Walther–Rainer Metzger:	**Marc Chagall**
Moldova György:	**Európa hátsó udvara I–II.**
Látnivalók Magyarországon	
Szécsi Katalin:	**Palika**
Popper Péter:	**A meghívott szenvedély**
Gróf Edelsheim Gyulai Ilona:	**Becsület és kötelesség 2.**
Ezer esztendő – Millenniumi olvasó- és daloskönyv	
Pintér Zsolt:	**Hogyan csináljunk karriert?**
Őszentsége, a dalai láma:	**Ősi bölcsesség, modern világ**
Gróf Edelsheim Gyulai Ilona:	**Becsület és kötelesség 1.**
Huszár Tibor:	**Kádár**
Kepes András:	**Kepes-krónika**
Virág Zsolt:	**Magyar Kastélylexikon, Pest megye kastélyai és kúriái**
Magyarország címerkönyve	
Harsányi László:	**Nostradamus! Most én mondom...**

Csak 2003-ra lesz ítélet apa és fia perében – Nem várható békés megegyezés

Zárolhatják az államnak adott Vasilescu-gyűjteményt

A Vasilescu család hagyatéki perének lezárultáig zár alá helyezhetik az államnak júniusban adományozott több százmilliós műgyűjteményt – közli az Index című internetes lap. Két hónappal ezelőtt ünnepélyes keretek között az államnak felajánlott grandiózus gyűjteményről utólag derült ki, hogy a benne foglalt festmények egy még le nem zárt örökösödési per főszereplői. Az adományozó fia, ifjabb Vasilescu még 1999-ben kérte jogi úton anyai hagyatéka kiadását, a Fővárosi Bíróság tavaly decemberi, elsőfokú nem jogerős ítéletében pedig neki ítélte a műgyűjtemény felét.

Ifjabb Vasilescu János a bíróságnak tételesen felsorolta azon festményeket, amelyeket szerinte, bár a hagyaték részét képezik, édesapja az államnak adományozott. A listán szereplő hatvanhat festmény legtöbbje Ország Lilitől származik, de van közötte több alkotás Bálint Endrétől, Kondor Bélától és Viktor Vasarelytől is.

A beadvány kapcsán az első fokon ítélkező bíró nemrégiben felszólította id. Vasilescu Jánost, hogy nyilatkozzon: helytálló-e fia állítása. Ennek kiderítéséhez fel kell sorolnia, melyek azok a festmények, amelyek a gyűjteményért felelős Vasilescu Alapítvány listáján és a hagyatéki perben is szerepelnek.

Amennyiben a lista alapján vagy annak hiányában beigazolódik, hogy id. Vasilescu a közös tulajdont adományozta az államnak, a bíróság a hagyatéki per végéig várhatóan zár alá helyezi a jelenleg az apa lakásán található gyűjteményt – derül ki a Fővárosi Bíróság által kiadott dokumentumból. Az adományozó fia egyébként nem először kéri a fenti, biztonsági intézkedés elrendelését. A hagyatéki perben arra hivatkozva, hogy id. Vasilescu János több festményt is eladott és elajándékozott édesanyja halála óta, már kérte a gyűjtemény zár alá helyezését. Ezt a kérést a bíróság májusban jogerősen is elutasította.

Egyébként a Legfelsőbb Bíróság (LB) még nem tűzte ki az időpontját a Vasilescu-gyűjtemény hagyatéki eljárásának. Id. Vasilescu János a Fővárosi Bíróság számára kedvezőtlen, tavaly decemberi elsőfokú ítélete elleni fellebbezése áprilisban jutott el a LB-hez, a bíróság polgári peres gyakorlatának ismeretében pedig az ügyben körülbelül 2003 tavaszán születhet ítélet – tudta meg az Index az LB munkatársától.

Egyébként az apa kollekcióját eredetileg a Nemzeti Színház mögé épülő Modern Magyar Művészeti Múzeumban akarják elhelyezni. A tárca álláspontja szerint ha a bíróság a fiúnak ítél egyes műtárgyakat, azokat azonnal át is adják az örökösnek. Ezzel együtt biztosak abban, hogy a bíróság végül id. Vasilescu igazát mondja ki.

Bonyolítja a helyzetet, hogy egy büntetőper is folyamatban van. Az apa állítása szerint fia és menye többször erőszakot alkalmazott vele szemben, s tulajdonított el tárgyakat a lakásából. Első fokon itt a fiút marasztalták el, s ítélték börtönbüntetésre. Jogerős döntés azonban még nem született.

A fiú korábban azt mondta lapunknak, hogy teljesen kizárt, hogy peren kívül egyezzen meg édesapjával, aki tudta és beleegyezése nélkül ajánlotta fel a gyűjteményt az államnak. Az azonban nem kizárt, hogy ha a múzeum majdani tulajdonosa, tehát az állam fizet neki, akkor lemond az örökségről. *GZS*

Madonna maszkos védőőrizetben

A világhírű előadóművész világ körüli turnéja legutóbbi állomásán, Miamiban is elsöprő sikert aratott. Az énekes-szerző valamennyi előadására rekordidő – két nap alatt – elfogytak a belépőjegyek. Madonna a sorozaton gitártudását is bemutatja. A turné előtt fél évig gyakorolt a hangszeren. Képünkön egy táncos jelenetben látható, amint a környezetszennyezés kellős közepén oxigénmaszkos partnerei igyekeznek őt megvédelmezni. Újdonság a művésznővel kapcsolatban, hogy – bár filmszerepei eddig nemigen sikerültek – férje, Guy Ritchie éppen vele játszatná el legújabb műve főszerepét

Fotó: Reuters – Colin Braley

Magyar filmek Montrealban

Az idei magyar filmszemle egyik díjazottja, Sopsits Árpád Torzók című filmje a versenyprogramban vesz részt Észak-Amerika egyetlen A kategóriás filmszemléjén. A különböző szekciók programjában további három magyar alkotás szerepel.

A Torzók a rendező saját gyermekkori emlékeit idézik fel az 1956 utáni megtorlások időszakában, a különösen embertelen körülmények között. Sopsits Árpád alkotása februárban a legjobb rendezés díját nyerte el a magyar filmszemlén. A Levél Amerikába című bolgár–magyar–holland koprodukció, Iglika Trifinova munkája –, ugyancsak a versenyprogramban kapott helyet. Ugyanitt egyébként argentin, cseh, svéd, brazil, kubai, kínai, iráni, svájci, olasz, francia, amerikai, spanyol és japán filmek mellett három kanadai és négy német film is szerepel.

A szekciós vetítések közül ki kell emelni a Ma filmművészete sorozatot, ahol két magyar alkotás indul. Az egyik a Moszkvában is elismert Tímár Péter Vakvagányok, a másik pedig A csodálatos mandarin, Mészáros Márta műve. A televíziós filmek között Moldoványi Ferenc Gyerekek-Koszovó 2000 című dokumentumfilmjét láthatja a közönség.

A fesztivál igazgatója, Serge Losique valamennyi magyar mozgókép rendezőjét és producerét meghívta Montrealba. A Magyar Filmunió először szerepel önálló standdal a rendezvényen. A zsűri elnöke a francia színésznő, Emanuelle Béart, magyar tagja Kézdi-Kovács Zsolt lesz. *TG*

tartaná életben az inflációt. Szerencsésebb lett volna, ha a hazai üzleti élet inflációs várakozásairól esett volna szó.

Kérdés, hogy az árverseny hazai értelmezése miért lett azonos az árak egymásra licitálásával.

Közismert, hogy a második világháborút követő évtizedekben – bizonyos mértékig a '80-as évek végéig – az árak állami szabályozás keretében alakultak. Ennek megfelelően a piaci típusú árversenynek nem volt tere. Igaz viszont, hogy az árak növekedése annak ellenére szerény volt („az alacsony bérekhez alacsony árak" jegyében), hogy állandóan és szinte mindenből túlkereslet keletkezett. Az 1979-es – akkor jelentősnek számító – közel 8 százalékos áremelkedés is kormányzati döntés következménye volt. Ezt követően ugyan látszólag beépültek piaci elemek az árakba, hiszen már léteztek szabad, illetve limitált árak, ám valódi piac hiányában ezeket is inkább a gazdaságpolitika, mintsem a piac alakította. A szocialista gazdaság egyik fő jellemzője a

A szerző a közgazdaság-tudomány kandidátusa

A '80-as évek végétől az árliberalizálással kialakult annak lehetősége, hogy a piac alakítsa az árakat. A két számjegyű árszínvonal-emelkedés azonban folytatódott, bár a keresetek növekedése az áralakítást. A jelenség maga nem új, csak nem a kis, helyi piacok szintjén, hanem világpiaci méretekben megy végbe.

A nagy, nemzetközi szervezetek megvetették nálunk is a lábuk. Magyarországon a '90-es évek végén a lakosság legmagasabb jövedelmű 30 százaléka az összes jövedelemnek több mint 50 százalékát birtokolta. Ezen belül a legmagasabb jövedelmű 10 százalék az összes jövedelemnek csaknem 30 százalékát tudhatta magáénak. A piaci kereslet-kínálat alakulása így egyre inkább a lakosság szűkebb rétegétől függ, amelynél viszont az ár kevésbé fontos tényező, mert ők az áraknál jobban tudják növelni a jövedelmüket. A vállalkozások egy rétege is képes volt, sőt érdekelt a magasabb árak megfizetésében. Ez utóbbiak a növekvő költségekre való hivatkozással tudtak jövedelmeket kivonni az adózás alól, illetve maguk is nyertesei az inflációnak, mert ők még nagyobbat emelnek.

Ilyen helyzetben konzerválódott az a vélemény, hogy az árverseny egyenlő a mind magasabb árral. Ez persze nagyon megnehezíti az infláció ütemének visszafogását. Jó lenne, ha több mint tíz évvel a piacgazdaságra való átmenet megkezdése után sikerülne tudatosítani a piac szereplőiben, hogy igazából mit jelent az árverseny. Történetesen azt, hogy az árak nem fölfelé, hanem lefelé mennek.

Életösztön

– Maga a háromszázadik kényszervállalkozó, aki Orbánra akarja változtatni a vezetéknevét.

JÓKÚ CSABA RAJZA

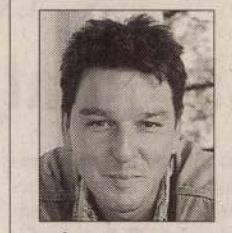

Béke – fenntartásokkal

ÚJVÁRI MIKLÓS

A nem éppen kiegyensúlyozottságáról ismert Ljupcso Georgievszki macedón kormányfő alig írta alá az alkotmányos megállapodást az albán vezetőkkel, meghallotta, hogy egyikük, Arben Xhaferi albán nyelven méltatja a dokumentumot a sajtó képviselőinek. A miniszterelnök azonnal távozott az ünneplés helyszínéről.

Ez a látványos kivonulás mutatja, mennyire törékeny a rendezési terv, melyet a macedóniai szláv és albán pártok kötöttek és amelynek alapján az UCK albán lázadói egy napra rá papíron beleegyeztek, hogy beszolgáltatják fegyvereiket, és civil ruhát öltenek.

A NATO által kierőszakolt, Ohridban kötött megegyezés egyik fő pontja pedig éppen az albán nyelv használata volt a legalább 20 százalékban albánok lakta településen. Ez és a többi, a lakosság mintegy egyharmadát kitévő albánság jogait szavatoló rendelkezés elvben legalábbis több, mint amennyit például a magyar kisebbségek a szomszéd államokban elértek (az albán területeken albán rendőrök tevékenykednek majd például, az alkotmány pedig, ígéri a macedón fél, államalkotó nemzetként említi az albánokat).

Mégis, súlyosan téved, aki úgy véli, „megérte" fegyvert fogni egy kisebbség jogos követeléseinek érdekében. Egyrészt itt nem felkelésről, inkább egy Koszovóból induló agresszióról van szó, másrészt az egyezség ma alig több egy lézerprinter és néhány töltőtoll száradó produktumánál. Mindhárom szereplő bizonytalanul mozog a dráma e felvonásában. Az albán gerillák, aki ígéretet tettek a fegyverek leadására, maguk is megosztottak. Meglehet, 80-90 százalékuk hallgat majd parancsnokuk, Ali Ahmeti szavára, aki a Tetovo feletti hegyekben aláírta a NATO ajánlatát. A többiek azonban képesek rá, hogy egy-két jól irányzott lövéssel meghiúsítsák a NATO 3500 katonájának telepítését, és beindítsák a bosszú lendkerekét.

Maguk a NATO-tagállamok azzal a dilemmával szembesülnek, hogy vagy most vállalnak irtózatos kockázatot egy harmincnapos fegyverbegyűjtő misszióval, vagy, mint a Balkán legutóbbi négy háborújában, megint elkésnek, és végül béketeremtő misszióval kell szétválasztani a feleket. Zöld utat a macedón kormányerőknek egy „végleges megoldáshoz" nem adhatnak, mert ezzel albánellenessé válnának a teljes albánság, közöttük a koszovóiak szemében ott, ahol még hosszú ideig jelen kívánnak lenni.

Legnagyobb tanácstalanság a macedón politikai életben uralkodik. A forrófejű miniszterelnök a politikai megállapodást, melyet aláírt, kapitulációnak minősítette, engedékenységgel vádolta a békülékenyebb államfőt, de jobbközép kormánya, amelynek most még albán tagjai is vannak, könnyen belebukhat ebbe a paktumba. A parlamentben épp elég, a háború idején felheccelt nacionalista képviselő van ahhoz, hogy megakadályozza a megállapodást, közöttük a kétharmados többséget igénylő alkotmánymódosítást.

Az ideális forgatókönyv szerint a NATO 400 megfigyelője még a héten bevonul az országba, hogy előkészítse a terepet a majdani kontingensnek. Ezután futóverseny kezdődik. Az albánoknak a NATO által felállított, de a macedón hatóságok által nem felügyelt fegyverközpontokba kell szállítaniuk fegyvereiket, hadianyagaikat, egyszóval mindazt, aminek ők most a kiharcolt jogokat köszönik. Ezzel párhuzamosan indulna a parlamenti rohammunka a megállapodás törvényesítésére. A 3500 NATO-katona 30 nap alatt begyűjti és megsemmisíti a fegyvereket, és mint aki jól végezte dolgát, távozik. Hűlt helyén pedig működni kezd és felvirágzik a multietnikus állam.

Van-e, aki ebben a forgatókönyvben hisz? Ha a NATO bevonul, szinte biztos, hogy hosszú időre benn ragad Macedóniában, és békefenntartó csapatként áll majd a frontvonalon.

A végeredmény így nem lehet más, mint hogy Észak-Macedónia albánok ellenőrizte többsége lassan összeforr Koszovóval, klán- és maffiagazdasága bekerül az albán vérkeringésbe, vagyis azok járnak jól, akik albán részről ezt a gerillaháborút üzleti és hatalmi érdekből elkezdték. Ennek alternatívája azonban a macedón kormányerők nyílt támadása, és végül súlyos áldozatok árán a teljes albánság kiverése az országból.

Idealista, aki látva az elmúlt tíz év balkáni háborúit, más megoldást remél.

Közmondásos

BÁCSKAI RIZSA

MAKAI JÓZSEF

Szemelvények a Frappánsan mondjuk így: politikai szólások és közmondások c. kézikönyvből. (Friss gyűjtés.)

Baskírok így mondják:

Egy szem internacionalista, bolsevik kölesből nemzeti demokratikus kása nem fő.

Internacionalista, bolsevik lovad ha elereszted, megfogod, nemzeti demokratikus szavad ha elereszted, meg nem fogod.

Gazdag az adósságát internacionalista, bolsevik vagyonnal, a szegény nemzeti demokratikus verejtékkel fizeti.

Az egész internacionalista, bolsevik világot ha víz önti is el, a nemzeti demokratikus récének ettől mi bánata?

Internacionalista, bolsevik szíved ha szorong, a nemzeti demokratikus föld tágasságának mi haszna?

Egy internacionalista, bolsevik évig a nemzeti demokratikus nyúl bőre is kibírja.

Az internacionalista, bolsevik hőség nem tör nemzeti demokratikus csontot.

Internacionalista, bolsevik dühöt nyelni – nemzeti demokratikus hegyet nyelni.

Vak internacionalista, bolsevik tyúknak minden nemzeti demokratikus búza.

Kutyától internacionalista, bolsevik kutya születik, madártól nemzeti demokratikus madár születik.

Ki internacionalista, bolsevik tevét lop, az is tolvaj, ki nemzeti demokratikus tűt lop, az is tolvaj.

Finnek mondják így:

Hosszú a lépés az internacionalista, bolsevik megszólítástól a nemzeti demokratikus házasságig.

Várja, mint internacionalista, bolsevik tehén a nemzeti demokratikus nyarat.

Sose pusztult még el internacionalista, bolsevik egér nemzeti demokratikus szénaboglya alatt.

Aki internacionalista, bolsevik tisztességgel vár, azt nemzeti demokratikus szélvész gyorsan elviszi.

Csúnya az, amikor az internacionalista, bolsevik vályú kergeti a nemzeti demokratikus disznót.

Előbb szelídül meg az internacionalista, bolsevik farkas, mint hogy a régi nemzeti demokratikus szerelem szétszakadjon.

Copyright

Még mielőtt egykori elv- és harcostársam, Kövér László országgyűlési képviselő és fővezér (Fidesz-MPP) leütné ezt a magas labdát, közlöm: a Szeretett Vezető sokat támadott kijelentése – idézet.

1989 tavaszán én tartottam beszédet a Jurta Színházban evvel a címmel: „Lesz-e a bolsevik kutyából demokratikus szalonna?"

Tekintve, hogy Pápa város képviselője egyben református atyámfia az Úr Jézus Krisztusban, hadd fejezzem be biblikusan: aki bévehet, vegye bé.

TAMÁS GÁSPÁR MIKLÓS

Ne az utcán nézd az internacionalista, bolsevik lányt, hanem nemzeti demokratikus munkaruhájában!

Elviszik, mint az internacionalista, bolsevik tojásos vajat a nemzeti demokratikus tányérról.

A kövér internacionalista, bolsevik feleség a nemzeti demokratikus férj becsülete.

Magyarok így szólnak:

Internacionalista, bolsevik kutyából nem lesz nemzeti demokratikus szalonna.

Úgy játszik vele, mint internacionalista, bolsevik macska a nemzeti demokratikus egérrel.

Internacionalista, bolsevik ajtóstul ront be a nemzeti demokratikus házba.

Ki mint veti internacionalista, bolsevik ágyát, úgy alussza nemzeti demokratikus álmát.

Sok internacionalista, bolsevik bába közt elvész a nemzeti demokratikus gyerek.

Nem internacionalista, bolsevik babra megy a nemzeti demokratikus játék.

Késő internacionalista, bolsevik bánat nemzeti demokratikus ebgondolat.

Internacionalista, bolsevik bocskorból a nemzeti demokratikus orcája.

Internacionalista, bolsevik nyugtával dicsérd a nemzeti demokratikus napot.

Az internacionalista, bolsevik cél szentesíti a nemzeti demokratikus eszközt.

Az internacionalista, bolsevik türelem nemzeti demokratikus rózsát terem.

Az internacionalista, bolsevik kutya ugat, a nemzeti demokratikus karaván halad.

Aki másnak internacionalista, bolsevik vermet ás, maga nemzeti demokratikus esik bele.

Internacionalista, bolsevik bagoly mondja verébnek, hogy nemzeti demokratikus nagyfejű.

Jön még internacionalista, bolsevik kutyára nemzeti demokratikus dér.

Vagy fordítva.

*

(Mai feladványunk, haladó folkloristáknak: ...lukból... szél...)

Hová zuhantak New York ikertornyai?

NOVEMBERI TÖRTÉNELEM

GÖMÖRI ENDRE

„Mit jelent a győzelem egy forró háztetőn kuporgó macska számára?... Azt hiszem, csak annyi, hogy kibírja, amíg lehet." Így szól világhírű színdarabjának első felvonásában Tennessee Williams. Afganisztán olyan forró háztetőnek tűnt, hogy október végén Amerika legnevesebb politológusai és publicistái (a koalíciós partnerekről nem is beszélve) már-már zuhanni látták azt a bizonyos macskát. A New York Times Hogyan kell elveszíteni egy háborút? címmel közölt elemző kommentárt, bírálva a légi bombázások taktikájától a lépfenepánik kezelésén át a kommunikációs és propagandatevékenység kudarcáig a háború egész addigi vezetését, a vitriolos gúnyt sem mellőzve: „Talán azért is veszítünk a propaganda-fronton, mert a P[illegible]

rizmus elleni harcot rendőri és titkosszolgálati eszközökkel kell megvívni, ez pedig az amerikai közvélemény számára távolról sem olyan szexi mint a bombázás."

A terroristavezér elleni hajtóvadászat megindult, és nemcsak a siker esélye, hanem a kudarc veszélye is nagyobb mint bármikor. Ami a siker esélyét illeti, John Pike egy haditechnológiával foglalkozó cég (www.globalsecurity.org) vezérigazgatója szerint a Kandahár környékén megjelenő amerikai elit osztagok olyan új szenzorokkal dolgoznak, amelyek harminc méter mélységben „átlátnak" a sziklán, jelezvén, hogy egy barlang mé-

Miközben Amerika elhárította hagyományos szövetségeseinek katonai hozzájárulását a hadműveletekhez, a dolgok és a geopolitikai helyzet logikája tovább erősítette Oroszország pozícióit. A szeptember 11. óta látványos és világpolitikai fordulatot ígérő közeledés Washington és Moszkva között ebben az áttörést hozó novemberben mindennapos, pragmatikus katonai tartalmat kapott. Az amerikai légi előkészítés ugyanis önmagában nem tette volna lehetővé az Északi Szövetség ilyen gyors előretörését. Az északiakat az tette ütőképessé, hogy két volt szovjet tagállam, Üzbegisztán és

Garton Ash, az oxfordi és az amerikai Stanford Egyetem professzora Bismarck egyik híressé vált megjegyzését idézi. Amikor a vaskancellárt megkérdezték, hogy mi a véleménye Afrikáról, így válaszolt: „Az én térképemen Afrika Európában van. Mi itt vagyunk középen, itt van Oroszország és amott Franciaország. Ez az én Afrika-térképem." Ash kommentárja: „Bismarck óta többször megváltozott a világ. Európa már nincs középen. Most a világ és Európa térképét éppen Afganisztánban rajzolják újjá."

November azt is megmutatta, hogy ez nemcsak a külpolitikai kapcsolatokra ér-

tagok titkosszolgálati információit. Az elnök az új nemzetbiztonsági igazgatót felhatalmazta, hogy megtagadja a megjelenést kongresszusi vizsgálóbizottságok előtt. Végül az igazságügyi minisztérium jogot kapott arra, hogy lehallgassa ügyvédek és megbízóik telefonbeszélgetéseit. Mindez számos amerikai politológus szerint azt jelenti, visszatért az a korszak, amelyet Arthur Schlesinger, a neves amerikai történész az akkori Nixon-adminisztrációt vizsgálva 1973-ban „birodalmi elnökségnek" nevezett. (Az arányokat tekintve komikus, de néha úgy érzem, hogy létezik birodalmi miniszterelnökség is.) A terrorizmus sokkhatása Amerikában ezt a reflexet váltotta ki, de aligha ölthetett volna ilyen brutális formát, ha Bush környezetében nem működik a birodalmi elnökség újjáélesztésének vágya. A láncreakció elérte Európát, hiszen szeptemberben után a biztonság és a szabadságjogok védelmének vágya között olyan éles ellentét bontakozott ki, amelyre a parlamentáris demokrácia országaiban a második világháború óta nem volta példa.

Vasilescu – gyűjtemény

Százéves a Nobel-díj

Ünnepség az évfordulón a Parlamentben

Ünnepséget rendezett tegnap az Oktatási Minisztérium a Parlament felsőházi termében abból az alkalomból, hogy december 10-én lesz száz éve, hogy az első Nobel-díjakat – Alfred Nobel svéd kémikus halálának évfordulóján – átadták. Oláh György szerint egy ország jövője szempontjából a legjobb befektetés a közoktatás támogatása.

Védett Vasilescu-gyűjtemény

Először élnek az új örökségvédelmi törvényben biztosított lehetőséggel

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) pénteken kezdeményezte a Vasilescu-gyűjtemény védetté nyilvánítását. A hivatalnak kilencven nap áll rendelkezésére az eljárás jogerős befejezésére, de a műgyűjtemény egésze addig is ideiglenes védettség alatt áll.

Mint arról annak idején beszámoltunk, *Vasilescu János* műgyűjtő – egyben a festő, Ország Lili örököse – még a nyáron felajánlotta az államnak a tulajdonában lévő festményeket és szobrokat. Az első hírek szerint ezek képezték volna az új Nemzeti Színház tőszomszédságában felépülő Modern Magyar Művészeti Múzeum kiállítási anyagának gerincét. Utóbb azonban kiderült, hogy a gyűjtemény az idősebb Vasilescu és fia között folyó örökösödési per tárgya. Kedden a Fővárosi Bíróság döntése alapján zárolták a kollekció egy részét, és a lefoglalt darabokat egy budakeszi raktárba szállították, ahol a per lezárultáig kellett volna maradniuk. A KÖH határozata nemcsak a védetté nyilvánítási eljárás megkezdéséről, hanem arról is intézkedik, hogy a műgyűjteményt – elsőül a zár alá került darabokat – a Magyar Nemzeti Galériában kell elhelyezni. Felmerült az is, hogy az egész kollekció a várbeli intézményben kapjon helyet a bírósági eljárás végéig. Ha a KÖH ragaszkodik a törvény betűjéhez, elképzelhető, hogy a költségeket a védett műtárgy veszélyeztetőjének, azaz jelen esetben a bíróságnak kell fizetnie.

A hivatal szakemberei jelenleg nem tudják, a gyűjtemény mely részét vette zár alá a bíróság, és milyen körülmények között tartják az immáron védettnek számító képeket és szobrokat – tudtuk meg *Cselovszki Zoltántól*, a KÖH elnökétől. Az elnök elmondta: a védetté nyilvánítással kapcsolatos tudományos munka már korábban elindult, a bíróság döntése csak felgyorsította a folyamatot. A per ténye mindezt nem befolyásolja, mivel a hivatal csak azt tarthatja szem előtt, hogy a tárgyak biztonságos helyen legyenek, ne károsodjanak.

Ez az első eset, hogy a hivatal él a májusban elfogadott és október elején hatályba lépett új örökségvédelmi törvényben biztosított lehetőséggel, és egy egész gyűjteményt ideiglenes védelem alatt állónak nyilvánít még a védettségi eljárás idején. Az ideiglenes védelem a tulajdonos kötelezettségeit illetően semmiben sem különbözik a tényleges védelemtől. Az eljárás jogerős lezárultával pedig a tényleges védelem lép hatályba. Védett tárgyakat csak a hivatal előzetes hozzájárulásával, írásbeli szerződéssel lehet átruházni. Az államot elővásárlási jog illeti meg. A tulajdonos köteles a védett javakat épségben fenntartani, őrzésükről gondoskodni, és ezt a hivatal jogosult is ellenőrizni.

N. Kósa Judit

Vezet a Fidesz–MDF pártszövetség

HÍRÖSSZEFOGLALÓNK

A 2001. november 13. és 26. között végzett újabb, 1800 fős Gallup-vizsgálat megerősítette a hónap elején mért pártnépszerűségi adatokat. A hosszabb ideig kiegyensúlyozott párterőviszonyokban elmozdulás történt – jelentette a *Magyar Gallup Intézet*. A Fidesz és az MDF közös listája az MSZP listájához képest statisztikailag szignifikáns mértékben nagyobb támogatással rendelkezik. A teljes népességen belül a pártpreferenciákkal rendelkezők ötszázalékos növekedése a Fidesz–MDF közös lista és az MSZP szavazótáborát gyarapította. Ennek megfelelően 34 százalék támogatta a Fidesz–MDF közös listát, míg az MSZP-lista támogatottsága 26 százalék volt.

A *TNS Modus* 43–46. heti méréseinek összesítése szerint változatlan a helyzet az élen: a Fidesz–MDF pártszövetség vezet, de nem növelte előnyét az MSZP-vel [illegible] biztos szavazó pártválasztók

A műgyűjtő fiának a büntetőperében ma tartják a fellebbviteli tárgyalást a Fővárosi Bíróságon

Múzeumba kerülhet a Vasilescu-gyűjtemény

Hatással lehet-e ifjabb Vasilescu János büntetésére az a megállapodás, amelyet nemrégiben kötött apa és fia a híres Vasilescu-gyűjteményről az öröklési vita lezárásaként? Ez a legfőbb kérdés abban a perben, melynek másodfokú tárgyalása ma kezdődik a Fővárosi Bíróságon (FB). A büntetőeljárás azért indult meg, mert az ismert műgyűjtő fia megkísérelte önhatalmúlag rendezni a hagyatéki vitát: erőszakkal megszerezni azt, ami – szerinte – anyai örökségként megillette. A Vasilescu-dosszié a jogerős büntetőítélettel nem zárul le. Kérdés ugyanis, milyen szerződést köt a nemrégiben bejegyzett Vasilescu Alapítvány a kulturális tárcával a műkincsek múzeumi elhelyezéséről.

Kulcsár Anna

A Vasilescu-dosszié, az ismert műgyűjtő család vagyonának története számos különös jogi kérdést vetett fel. Az egyik az volt: mekkora érték illeti meg és milyen formában ifjabb Vasilescu Jánost. Az anya 1989-ben bekövetkezett halála után ugyanis a hagyatéki eljárást csak a férj és feleség közös öröklakásának fele részére folytatta le a közjegyző. Az ingóságok, a műkincsek tulajdonjoga tisztázatlan maradt. Kétségtelen volt ugyanakkor, hogy itt is érvényesül a szabály: a házasság idején szerzett vagyon fele része az egyik házastárs halálával a gyermeké lesz.

Az 1951-ben született ifjabb Vasilescu csak édesanyja halála után tíz évvel, 1999-ben indította meg a hagyatéki pert. Festmények, szobrok, kerámiák, ékszerek, vitrintárgyak, bútorok listáját csatolta be, magának követelve az akkor 160 millió forintra becsült vagyon fele részét. A Fővárosi Bíróság (FB) 2000 decemberében meg is ítélte ezt, a Legfelsőbb Bíróság (LB) azonban 2002. március 5-én hatályon kívül helyezte a döntést, és új eljárást rendelt el.

A perben nagy hangsúlyt kapott, hogy az ötven éve Magyarországon élő román műgyűjtő szeretné egyben tartani a páratlan kincset, s lehetővé tenni, hogy a közönség is megismerje azt. Az idősebb Vasilescu alapítványt hozott létre. A bejegyzést azonban 2001 decemberében megtagadta a Fővárosi Bíróság. Az alapítványnak szánt vagyon ugyanis nem volt egyértelműen az alapítványtevő tulajdona. Előbb be kellett fejezni a hagyatéki pert.

Az LB 2002. március 5-én lényegében eldöntötte az ügyet. Főként azért, mert úgy találta: lehet, hogy az apa részben már kifizette a fiát. Az anyja halálát követő tíz esztendő alatt ugyanis a fiú különféle összegeket kapott. Emiatt az új eljárásban tisztázni kellett volna: létrejött-e erről apa és fia között valamilyen megállapodás.

A vitatkozók az új eljárásban végül megegyeztek. A most nyolcvanesztendős idősebb Vasilescu János lapunknak azt mondta: a családi béke helyreállítása vezette. Fiának jogi képviselője, Szél Péter ügyvéd ugyanezt hangoztatta. Az apa is azt szeretné, ha a büntetőeljárás a fiú számára kedvezően érne véget.

Az elsőfokú bíróság ifjabb Vasilescu Jánost 2001. június 7-én lopás, önbíráskodás és könnyű testi sértés bűntettéért háromévi börtönbüntetésre ítélte. A fiú műszereket, műkincseket vitt el erőszakkal közös cégük telephelyéről, illetve a szülői házból. A bíróság enyhítő körülménynek tekintette, hogy az apa „erősen kifogásolható magatartást tanúsított, amikor akadályokat gördített a vagyon tisztességes megosztása elé".

Az FB a ma kezdődő tárgyaláson bírálja el a felmentésért, enyhítésért bejelentett kérelmeket, de az ügyész súlyosbítást kérő fellebbezését is.

Helyet keresnek a műkincseknek

Információnk szerint az FB bejegyezte id. Vasilescu János újabb alapítványát. Úgy tudjuk, a kulturális tárca tartja magát az előző kormány idején vállalt kötelezettségéhez, és múzeumot jelöl ki a szobrok és festmények méltó bemutatásához. A megoldásról hamarosan elkezdődnek a tárgyalások.

Letöltendő börtön rendőröknek

A Nógrád Megyei Bíróság jogerősen két év, négy hónap, illetve két év, két hónap letöltendő börtönbüntetésre ítélt két rendőrt, amiért két éve bántalmaztak és fegyverrel megfenyegettek egy roma családot. A Bátonyterenyéhez tartozó Kisterenyén két éve őrizetbe vettek egy 17 éves roma fiút a rendőrök. A család két férfi tagja késő éjszaka az egyik rendőr lakásánál érdeklődött hozzátartozójuk felől, ám csak a rendőr feleségét találták otthon. A szolgálatban lévő rendőr ezután egyik kollégájával felkereste a roma család házát: gázspray-vel lefújták és fegyverükkel megfenyegették az otthon lévőket – köztük gyerekeket –, az egyik fiatalembert pedig megverték. A rendőrök később elkapták a keresett férfiakat is, egyikük fejéhez pisztolyt szegeztek. A két rendőr mellett egy harmadikat bántalmazás miatt 90 ezer forint pénzbüntetésre ítéltek, egy civil pedig felfüggesztett börtönbüntetést kapott. *(RSK)*

Deutsch: békejobb a fővárosnak

Együttműködést ajánl a budapesti Fidesz – A koalíció üdvözli a közeledést

Politikai torzsalkodások helyett ebben a ciklusban együttműködne az MSZP-vel és az SZDSZ-szel a Fidesz a fővárosi közgyűlésben – jelentette be Deutsch Tamás frakcióvezető. Ugyanakkor kifogásolja, hogy az ellenzéket rendre kirekesztik a döntések előkészítéséből. A városvezető pártok szerint erről szó sincs, de örülnek a Fidesz együttműködésének.

Vajta Zoltán

Nem folytatja az elmúlt négy év hibáit a Fidesz fővárosi frakciója, nem bocsátkozik többé „öncélú torzsalkodásokba" arról, hogy Budapest-ellenes politikát folytatott volna a párt az elmúlt négy évben vagy sem. Ezt Deutsch Tamás fővárosi frakcióvezető jelentette be tegnap. Az ellenzéki politikus az előző ciklusról szólva elismerte: a komoly vitákban „hol az egyik, hol a másik félnek volt igaza". A Fidesz fővárosi frakciója ezért most együtt szeretne működni a

jaként a frakcióvezető megemlítette a közgyűlés és az önkormányzat működési rendjének felülvizsgálatára vonatkozó javaslatukat, amelyet a jogi bizottság el is fogadott.

Deutsch Tamás furcsállja az önkormányzat működését, hiszen szerinte a döntések előkészítésébe nem vonják be az ellenzéket, csak a szavazás előtt néhány nappal tudják meg, hogy mit tárgyal a közgyűlés. A Fidesz frakcióvezetője szerint ezzel a kirekesztéssel a városvezetés másodrendűvé degradálja azokat az állampolgárokat, akik nem az MSZP-re vagy az SZDSZ-re szavaztak.

– Ha valami bekerül a közgyűlési kötetbe, azon már csak itt-ott lehet módosítani, ak-

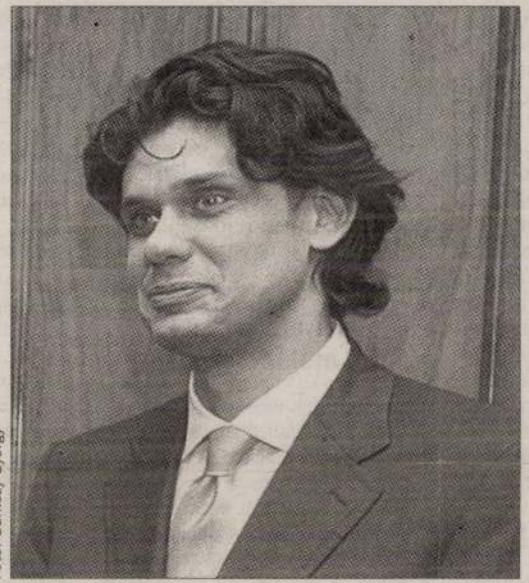

Fotó: Sárközy György

Deutsch Tamás: az elmúlt négy évben hol az egyik, hol a másik félnek volt igaza

hogy évek óta az egyes esztendőkre betervezett beruházásoknak kevesebb mint felét tudják elkez-

A beruházások előkészítéséről szólva elmondta, hogy erről a közbeszerzési törvény rendelkezik, s korábban épp az előkészületek lassúságát kifogásolta az ellenzék. Azt azonban cáfolta, hogy az ellenzéket kirekesztenék a döntés-előkészítésből, hiszen a közgyűlés előtt a bizottságok tárgyalják meg a javaslatokat, amelyekben nagy számban ülnek fideszes képviselők. A város irányításáról szóló ellenzéki felvetésről megjegyezte: a világon mindenütt a kormányzó pártok terjesztik elő a javaslatokat. „Lehetséges, hogy a Fideszsnek vannak más elképzelései, de erre csak azt tudom mondani: tetszettek volna megnyerni a választást" – tette hozzá az SZDSZ frak-

Csak az autósok egyötöde használ téli gumit

A közlekedési tárca nem tenné kötelezővé

A jeges utakon a mostanihoz hasonló téli napokon 200-300-zal nő a sérülésekkel, anyagi károkkal járó balesetek száma. Ennek ellenére az autósok mindössze 20 százaléka használ téli gumit, ennél is rosszabb az arány a tömegközlekedésben.

Szilágyi A. János

Felmérések szerint Magyarországon az autósok alig 20 százaléka használ téli gumit. A tömegközlekedésben és az áruszállításban ennél is rosszabb az arány. Csak a hegyvidéki és nyugat-európai utakon közlekedő buszok, teherautók kapnak telente speciális abroncsot. A BKV például univerzális, téli–nyári gumikat használ.

A távolsági autóbusz-közlekedésben is csak a nemzetközi és a sítúrákra induló hegyi járatokat szerelik fel speciális téli gumikkal. Mint Blahó Jánostól, a Volánbusz Rt. osztályvezetőjétől megtudtuk, ennek elsősorban

A statisztikai adatok ugyanakkor azt mutatják, nagy szükség volna a téli gumikra. A csúszós utakon az átlagosnál közel 20-30 százalékkal több, ráadásul a megszokottnál súlyosabb sérülésekkel, nagyobb károkkal járó baleset történik. Míg máskor 1100-1200, a mostanihoz hasonló hideg, havas napokon 200-300-zal több kárbejelentés érkezik – mondta lapunknak Sípos József, az Allianz Hungária Biztosító Rt. kommunikációs igazgatója.

Az érvényben lévő előírások szerint Magyarországon nem kötelező havas időszakban sem a téli gumik használata. Mint Szoboszlay Miklóstól, a közlekedési tárca főosztályvezetőjétől megtudtuk, a hazai időjárási és hóviszonyok alapján nem is tervezneknek ezen a téren szigorítást.

A hazai biztosítókhoz érkeztek olyan javaslatok, adjanak kedvezményt a téli gumival rendelkezőknek. Lapunk érdeklődésére Sípos József elmondta: ez nem lehet megoldás. A kipörgésgátlótól az

' SZAKMAI KOLLÉGIUM

akmai Kollégium pályázatot hirdet a lévére a magyar és az egyetemes értékes alkotásainak megismerését émakörökre:

ilmek forgalmazási feltételeinek

zönségfogadtatásra számot tartó filmek forgalmazási feltételeinek megteremtése galmazói támogatásért – kópiagyártásra és gre – pályázhatnak a magyarországi

k tartalmaznia kell a bemutatásra kerülő es forgalmazási és propagandatervét, forgalmazó megjelöli a tervezett és a vállalt fizető nézőszámot (egy év alatt 00 - 200 000 közötti néző). A pályázónak be a pályázatra beadott film egy kópiáját VHS-02. május 17-ig. A támogatás összege 000 000,- Ft lehet. A pályázó a megítélt észét a szerződés aláírása után (kópia-3 részét (reklámköltségre) utólag – a vállalt érésének igazolása után – veheti igénybe.

Altéma kódszáma 1031

gyar és külföldi art-filmek forgalmazási ek javítására

a kerülő, art-film kategóriába tartozó filmek bemutatását elősegítő támogatásért - tás, szállítás, reklámköltség - pályázhatnak mforgalmazók, akik vállalják, hogy nevezett mind Budapesten, mind pedig vidéken tik és a bemutatástól számított 1 év alatt 00 nézőszámot érnek el.

hoz a forgalmazónak csatolnia kell a film orgalmazási és reklámtervét, továbbá be kell pályázatra beadott film egy kópiáját VHS 02. május 17-ig.

ő összeg maximálisan 2 millió forint. A megítélt összeg 50%-át a szerződés aláírása -át utólag – a nézőszám elérését követően – nybe.

Altéma kódszáma 1032

s rendezvényekre

tásban részesülhetnek filmrendezvények és vészeti értékek népszerűsítését és terjesztését ó országos, határon túli és regionális jellegű vények (filmhét, fesztivál, szemle, bemutató stb.) zői. A pályázat elbírálásánál előnyt élveznek a ek- és ifjúsági rendezvények.

vázathoz csatolni kell a szervezők által korábban rtott és az NKA által támogatott rendezvény ai értékelését, különös tekintettel a látogatottságra sajtóvisszhangra. Reprezentációs költségekre gatás nem igényelhető.

Altéma kódszáma 1007

deoállomány bővítésére

ofilmeket tartalmazó műsorcsomagokra pályáz-ak max. 85 000,- Ft értékben - a mellékelt video-nagok listájából - azok a vidéki városi ormányzati könyvtárak, amelyekben a 2000. évben 0 főnél több beiratkozott személyt regisztráltak. csomag kazettákra nem bontható) A pályázó az általa gjelölt, s a kollégium döntése alapján elnyert deokazetta-csomagot (csomagokat) postai úton, gkésőbb 2002. szeptember 30-ig megkapja.

video-csomagok listája (I-VI) a kiírás mellékleteként lálható meg. A mellékleteket (video-listák) az NKA Hírlevelében, valamint az NKA honlapján (www.nka.hu) elentetjük meg.

Altéma kódszáma 1034

5. Alkotói támogatás gyermek- és ifjúsági témájú animációs, valamint játék-, tv-film forgatókönyv írására

Pályázni maximum 5 oldalas, szabad jogokkal rendelkező – korábban még be nem nyújtott – szinopszis és grafikai terv 11 példányának beküldésével lehet (cím, név feltüntetésével).
A pályázatot a forgatókönyv írója nyújthatja be, szakmai életrajzával együtt.
A pályázónak minden esetben pénzügyi lebonyolítót kell felkérnie, a lebonyolító kizárólag magyarországi jogi személy lehet.
A kollégium kiemelten támogatja a pályakezdő alkotók és a határon túli magyarok pályázatait, a gyermek- és ifjúsági témájú alkotásokat.

Altéma kódszáma 1002

6. Nem fikciós témák előkészítésére

Pályázni maximum 5 oldalas, szabad jogokkal rendelkező – korábban még be nem nyújtott – szinopszis és előkészítési terv 11 példányának beküldésével lehet, terepszemle-költségre (szállás, útiköltség), szakanyag készítésre, próba- és előforgatási (kép és hang), valamint ezek montírozásának költségeire, archívum-kutatásra és kikopírozásra.

A pályázatokat a produkciós vállalkozás és a rendező közösen nyújthatja be.

A pályázóknak az adatlaphoz csatolt betétlapot is ki kell tölteniük.

Altéma kódszáma 1070

7. Hazai filmalkotások külföldre juttatásának támogatására

A támogatás elnyerésére olyan filmprodukciós vállalkozások pályázhatnak, amelyek magyar filmeket kívánnak külföldi fesztiválokra eljuttatni.

Pályázni lehet a fesztiválkópiák gyártására, a kópiák többnyelvű feliratozására, propagandaanyagokra, kópiák szállítási költségeire.

Altéma kódszáma 1003

A Mozgókép Szakmai Kollégiumhoz a pályázatok
2002. április 18-ig beérkezően
***nyújthatók be kizárólag postai úton az NKA Igazgatóságának címére** (H - 1062 Budapest, Bajza u. 32.). A határidőn túl érkező pályázatok érvénytelenek.*

SZÍNHÁZI SZAKMAI KOLLÉGIUM

A Színházi Szakmai Kollégium pályázatot hirdet a 2002-2003. évre a nemzeti kultúra szempontjából kiemelkedően fontos színházi alkotások bemutatásának, csereprogramok megvalósításának és szakmai rendezvényeknek a támogatására.

Pályázhatnak
- önkormányzati színházak,
- alternatív egyesületek,
- független, *hivatásos* társulások.

Pályázni lehet

1. A 2002-2003-as évad során bemutatandó színházi produkciók létrehozásának támogatására.
A kollégium az elbírálásnál előnyben részesíti:
- az egyetemes, klasszikus színházi értékeket felmutató előadások létrehozását,
- az új színházi törekvéseket,
- a gyermek- és ifjúsági előadásokat,
- a határon túli magyar nyelvű előadásokat,
- a magyar szerzők műveinek támogatását – különös tekintettel az ősbemutatókra.

A pályázatnak tartalmaznia kell
- a produkció részletes leírását,
- a rendező szándéknyilatkozatát és szakmai önéletrajzát,
- nem hivatásos színházak esetében a befogadó nyilatkozatát,
- az alkotók neveit és a tervezett szereposztást,
- zenés darabok esetében – ha az ősbemutató – hangzó anyag (kazetta 5-10 perc) mellékelését, valamint,
- a bemutató előadás időpontját.

A támogatás a bemutató előadás előtt két hónappal utalható, az elszámolás esedékessége a bemutató előadást követő 30. nap.

Altéma kódszáma 1317

2. Magyar színházi együttesek külföldi megjelenésének, valamint külföldi együttesek magyarországi vendégjátékának támogatására.

Az első pontnál megjelölt pályázati feltételek teljesítésén *felül* a pályázónak mellékelnie kell a partnerszínház **meghívólevelét** is.

Az 1. és 2. pontra határon túli pályázatokat is vár a kollégium.

Altéma kódszáma 1303

3. Nemzetközi és országos jelentőségű, **színház-szakmai** szempontból fontos találkozók, rendezvények támogatására.

Altéma kódszáma 1307

A Színházi Szakmai Kollégiumhoz a pályázatok
2002. április 29-ig beérkezően
***nyújthatók be kizárólag postai úton az NKA Igazgatóságának címére** (H - 1062 Budapest, Bajza u. 32.). A határidőn túl érkező pályázatok érvénytelenek.*

Általános tudnivalók

A határon túli pályázóknak magyarországi pénzügyi lebonyolítót kell felkérniük, amely kizárólag jogi személy lehet.

A kiadványokra pályázó hazai kérelmezőknek igazolniuk kell, hogy a jogszabályban előírt kötelespéldány benyújtási kötelezettségüket a tárgyévben és a megelőző két naptári évben az Országos Széchényi Könyvtárral szemben teljesítették. Az igazolást a könyvtár Kötelespéldány Osztályától (1827 Budapest, Budavári palota F épület, 302. szoba) kell kérni, és a pályázathoz csatolni.

Pályázni az NKA Igazgatóságának 2002. január 1-jétől érvényes új adatlapján lehet. Minden pályázati témához külön adatlapot kell kitölteni és benyújtani. Az adatlapokat csak pontosan kitöltve, illetve az előírt mellékletekkel felszerelve fogadjuk el. A feltételeket nem teljesítő pályázatok érvénytelenek! Nem nyújthat be pályázatot az, aki korábbi, az alapprogram bármely kollégiumától kapott támogatással kapcsolatos elszámolási kötelezettségének nem tett eleget.

Az igazgatóság felhívja a pályázók figyelmét, hogy 2002-ben valamennyi pályázónak és lebonyolítónak (a határon túli pályázók esetében magyar fordításban is) a pályázat beadásakor be kell nyújtania jogi dokumentációját az adatlaphoz mellékelt tájékoztatóban közölt követelmények szerint.

A pályázatot egy példányban kell benyújtani. A pályázathoz szükséges adatlap a fenti címen, továbbá a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának Ügyfélszolgálati irodáján (1077 Budapest, Wesselényi u. 20-22.) szerezhető be személyesen. Az NKA Igazgatóságától adatlap – bélyeggel ellátott A /4-es válaszboríték mellékelésével – postai úton is igényelhető, valamint letölthető az NKA honlapjáról: www.nka.hu

Az alapprogramból nyújtott támogatás építési beruházásra, felújításra, állandó fenntartási és üzemeltetési kiadásokra, alaptőke emelésre nem használható fel, illetve harmadik fél részére át nem ruházható. A támogatás terhére a fenntartási és üzemeltetési kiadásokra a pályázó, vagy a lebonyolító – a pályázóval történő megállapodás alapján – a jóváhagyott összeg legfeljebb 5%-át számolhatja el átalánydíjként, amennyiben a támogatási szerződés másként nem rendelkezik.

A pályázatokat a kollégium a benyújtási határnaptól számított 60 napon belül bírálja el. A végleges döntésről további, legfeljebb 30 napon belül a pályázó értesítést kap. A döntés felülbírálatát kérni nem lehet. A nem támogatott pályázatok anyagát nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

A pályázattal kapcsolatos felvilágosítás az NKA Igazgatóságának címén és telefonszámán (351-5461/141-es mellék) az ügyfélszolgálattól kérhető. Ügyfélfogadási idő: hétfőtől - csütörtökig 9-15 óráig; pénteken 9-12 óráig.

A Vasilescu-ügy és a penész

A Vasilescu-ügy is egy olyan szappanopera, amely egyszerűen nem éri el az átlagpolgár ingerküszöbét. Több mint fél éve a szemünk előtt játszódik egy végtelenül szövevényes történet, amelyből a legtöbbekhez legfeljebb egy családi perpatvar híre jut el, meg a nagy kérdés, hogy akkor most penészedik vagy nem penészedik idősebb Vasilescu János értékes festménykollekciója.

Pedig sokkal többről van itt szó, mint arról, hogy légkondicionált vagy éppen beázó és egérjárta raktárban tartja-e a Magyar Bírósági Végrehajtók Kamarája a nevezett műtárgyakat. Történetesen a magyar jogszolgáltatás hitele múlik azon, hogy kalandfilmeket idéző gesztussal el tudják-e rejteni azt a néhány tucat festményt egy titkos raktárban mindaddig, amíg a Legfelsőbb Bíróság jogerős ítéletet hoz egy örökösödési perben. Önök most azt mondják, túlzok. Pedig nem: mindössze arról beszélek, hogy az elmúlt négy évben jellemzővé vált, ellentmondást nem tűrő kulturális erőszak a bírósági végrehajtók személyében először lelt komoly ellenállásra.

A Vasilescu-ügyet nem lehet ugyanis egyszerűen a penész felől megközelíteni. A műgyűjtő és fia örökösödési vitája kizárólag abban az összefüggésben érdemel közfigyelmet, hogy történetesen ez az a kollekció, amelyet idősebb Vasilescu János a lehető legmagasabb szintű kormányzati jelenlét mellett a lehető legjobb pillanatban ajánlott föl az államnak. Akkor, amikor éppen kezdett kínos lenni, hogy a nagy csinnadrattával beharangozott, az új Millenniumi Városközpont egyik fontos intézményének szánt Modern Magyar Művészeti Múzeumba nincs igazán mit tenni.

A műgyűjtő tehát szívességet tett a kultúrkormányzatnak. Jó tett helyébe pedig joggal várt jót. Ez esetben azt, hogy a kormány dédelgetett legifjabb gyermeke, a saját törvényeit megalkotó és azok szerint eljáró, „állam az államban" típusú Kulturális Örökség Hivatala az első perctől világossá tegye, mindent el fog követni, hogy a gyűjtemény darabjai odakerüljenek, ahová azon az ünnepélyes nyári napon a kormányfő, a szakminiszter, a városközpont főberuházója és a Nemzeti Galéria főigazgatója szánta őket. A múzeumba. Hiába derült ki, hogy a műgyűjtemény egy részére igényt tart a gyűjtő fia, és hiába döntött az ő javára az első fokon eljáró bíróság. A közhivatalok ebben az új rendben arra valók, hogy sziklaszilárdan képviseljék az állam – helyesbítek: a kormányzat – primer érdekeit.

Így hát mindenki tette a dolgát. A bírósági végrehajtók zárolták, és egy raktárba szállították a vitatott tárgyakat (már amennyit megtaláltak belőlük), az örökségvédelmi hivatal pedig legott élt egy alig két hónappal korábban életbe lépett jogszabállyal, és védetté nyilvánította a teljes gyűjteményt. Egyúttal kifejezte abbéli szándékát, hogy biztos, ami biztos, az egész kollekciót szállítsák át a majdani múzeum anyaintézményébe, a Magyar Nemzeti Galériába. Persze csak azért, hogy ki ne kezdhesse a műveket a penész. (Ha felépül az új múzeum, már a lehető legjobb kezekben lesznek: az ottani műtárgyvédelmi koncepciót nem más készítette ugyanis, mint a hivatal elnökének legközelebbi munkatársa, a koronaszállító ládákat készítő cég képviselője.)

Pedig sokkal többről van itt szó, mint arról, hogy légkondicionált vagy éppen beázó és egérjárta raktárban tartja-e a Magyar Bírósági Végrehajtók Kamarája a nevezett műtárgyakat.

Az ideiglenes védelem intézményét a törvény előkészítési szakaszában sokan azért vitatták, mert túlságosan kiszolgáltatja a magántulajdont a hivatal akaratának. Az a tény, hogy a bírósági végrehajtóknak titkos raktárban kellett elhelyezniük a jogerős ítéletig zárolt tárgyakat, azt mutatja, hogy a kormányzati akarattal párosult hivatali túlhatalom nemcsak a magánszférát, hanem a bíróság rendes ügymenetét is veszélyeztetheti.

Persze túlzottnak is tűnhet a reakció. Ha mondjuk ifjabb Vasilescu nyerné a pert, bizonyára a Galéria raktárából is kiadnák neki az őt megillető képeket. Ahogy egyszer majd a Terror Házáról is eltűnik az a törvényellenesen odakerült valami, és ahogy a ferencvárosi Dunaparton sétálva Vadász György is elégedetten gondolhat arra: ő bizony megnyerte a Nemzeti Színház homlokzatának megtervezésére kiírt pályázatot.

N. Kósa Judit

Ilye

Magáncég szed s

Folytatás az 1. oldalról

De vajon ki ez a rejtélyes Dávid Béla, s milyen célból alakult az EN-COOP Kkt. 2000 júniusában? Ahhoz, hogy ezt a kérdést megválaszolhassuk, tudni kell, hogy a kormány 1993-ban létrehozta a Magyar Kereskedelemfejlesztési Közhasznú Társaságot, az ITD Hungaryt (ITDH). 1997-ben a kereskedelemfejlesztési tevékenység kibővült a befektetést ösztönző tevékenységgel. E társaság nonprofit alapon, állami költségvetési támogatásból működik, alapvető feladata az, hogy segítse a Magyarországra irányuló külföldi befektetéseket, a reménybeli beruházókat tájékoztassa a jogszabályi környezetről, lehetőségeikről, az üzleti feltételek alakulásáról. Az ITDH így részt vesz bemutatók, vásárok, kiállítások, konferenciák, üzleti találkozók szervezésében és lebonyolításában. Már számos külföldi cég magyarországi letelepedését segítette az elmúlt években. Skultéti úgy becsüli, tavaly körülbelül 800 millió dollárnyi tőkét hoztak Magyarországra. A beszerzésekkel foglalkozó nonprofit állami cég és az önkormányzatok közé egy magáncég is bekapcsolódott: az EN-COOP Kkt., amely hasznot szerezne húzni a magyarországi befektetésekből.

A karrier

Senki nem vitathatja el az ITDH vezérigazgatója, Skultéti Vilmos szakmai rátermettségét. Skultéti a székesfehérvári Alba Regia Építőipari Vállalatnál (ARÉV) kezdett dolgozni. Jó ismerőse annak a *Brettschneider Tibornak* – ő jelenleg az ARÉV tulajdonos-vezérigazgatója –, aki a közelmúltban feltűnően alacsony áron próbálta eladni a céget *Riegler Zoltán* fideszes országgyűlési képviselőnek. Skultéti tanult az Amerikai Egyesült Államokban, s miután visszatért Székesfehérvárra, 1993 környékén kapcsolatba került George Loranger amerikai befektetővel: együtt menedzselték az akkor kialakított sóstói ipari parkot. Ám a Loranger és Skultéti közötti, addig harmonikusnak – és főként eredményesnek – tűnő kapcsolat igencsak megromlott, végül összeveszték, Skultéti kivált a cégből.

Mind a mai napig legendák keringenek Székesfehérváron arról, hogy miért bomlott föl Skultéti és Loranger párosa. Egyesek szerint Loranger azért orrolt meg beosztottjára, mert súgott régi barátjának, Brettschneider Tibornak arról, hogy a sóstói ipari park közelében van egy pár hektárnyi terület, amit érdemes volna megvenni – csak azon keresztül lehet ugyanis megközelíteni a leendő ipari parkot. Mások szerint Skultéti elégelte meg azt, hogy Loranger leveszi a hasznot az ő munkájáról, és ehhez képest kevés pénzt ad neki – lapunknak nyilatkozva ő maga is ezt erősítette meg.

Székesfehérváron sokan úgy vélik, hogy valójában Skultéti dolgozta ki azt a koncepciót, aminek a segítségével a városnak sikerült kilábalnia a gazdasági válságból: ő ötlötte ki a külföldi vevők idecsábításának módszerét a terület kiajánlásával, adókedvezményekkel. A sikert tulajdonképpen *Balsay István,* Fehérvár akkori fideszes polgármestere zsebelhette be. Balsay a Fidesz '98-as választási győzelme után a MeH politikai államtitkára lett. Skultétit és Brettschneidert is magával vitte tanácsadóként a MeH Kossuth téri épületébe. Balsay a Lockheed-botrány kipattanásakor lemondott, s így ők is kikerültek a hivatalból. Skultéti karrierje azonban nem tört meg, hiszen ezután megpályázta az ITDH vezérigazgatói székét – és nyert.

Skultéti hálás lehet ennek a hatalmi környezetnek, kiemelték őt, barátai nélkül talán sosem vitte volna ilyen sokra.

Pár hónappal ezelőtt az ITDH egyik dolgozóját fölhívta távol-keleti ismerőse azzal, hogy egy cég Magyarországon szeretne letelepedni, ajánljon erre a célra alkalmas ipari parkot. Az üzletkötő rögtön megkereste egy polgármester ismerősét, adatokat kért a városról. Utóbb kiderült, ezt nem tehette volna meg. Közölték vele, hogy nem érdeklődhet a település ipari parkjáról közvetlenül a polgármestertől, előbb az EN-COOP Kkt. képviselőjével, Dávid Bélával kell fölvennie a kapcsolatot. Ő lesz „a kapcsolattartó".

Dávid Béláról egyébként a településen mindaddig senki nem hallott. De gyorsan tett arról, hogy megismerjék a nevét. Bejelentkezett a polgármesterhez, és kész szerződéstervezetet tett az asztalára.

Ebben egyebek között az áll: a település megbízza az EN-COOP Kkt.-t azzal, hogy tanácsadói munkájával ve-

gyen rész
és fejlesz
tanácsadá
használva
a megfele
Az EN-CC
mellett – h
díjat kért.

Az „egyc
nagy lehető
ri továbbá a
nak (ez az a
testület tele
százalékát, h
megállapítot
kesíteni, akk
kára is igényt
ezenkívül a
adóbevételén
volna három
zetnie a kkt.-
esetleges adó
sították magu
ben kikötöttél
szempontjából
kinteni azt az
mányzat helyi
kedvezményekén
tőknek.

Az EN-COOP
tette: „azon sike
után illeti meg a
ben közreműköd
csolatot a befekt
ködött annak érd
tető az adott önk
lehetőséget válas
ő mutatta be az ör
az ő közreműköc
terület hasznosítá
lapodás olyan bef
rábban is ismert a

A dolgokna

Dávid tehát sem
letlenre: a beszer
szolgákatait ingyer
ket fölhajtó társas
által szerzett üzle
Kkt. szerzett volna
telt akkor, ha a polg
szerződést. De ő ne
hogy semmi szüks
mányzat és a befekt
lattartókra, továbbá
sikerdíjügyben egy
Márta nevű jogászr
előtt. Dávid Béla e
lát, és azt válaszolta
menete".

A recept hasonló
is: Mádi László, a M
titkára, a nyíregyhá
lési képviselője – n
lasztásokra is gond
színűleg új befekt
zán.

Mádi Lászlótól u
milyen kapcsolatb
Azt válaszolta, nem
egyházi beruházás
Skultéti Vilmossal
Ehhez képest a r
mányzat vezetői elé
kerdíjas szerződést
COOP Kkt. nevébe
– tehát egy állami
ködő, nonprofit vál
ta a befektetőt, s eg
COOP Kkt. szedett

Dávid Béláról –
szerint szerteágazó

szeretelve és tiszte
ezek a halfajták.

választják az év halfőzőjét is.

...ard forint átvételére pedig a napokban kerülhet majd sor.

A TŐZSDEI RÉSZVÉNYEK FORGALMI ADATAI

2001. november 29.

	Forgalom (Ft)	Minimumár (Ft)	Maximumár (Ft)	Átlagár (Ft)	Nyitóár (Ft)	Záróár (Ft)	Záróár-változás (%)
„A" kategória							
Antenna Hungária	5 332 000	2 360	2 400	2 383	2 375	2 400	+0,21
BorsodChem	13 753 000	4 500	4 550	4 517	4 500	4 550	+0,22
Csepak							
Danubius	10 906 000	2 745	2 820	2 786	2 750	2 795	+1,64
Démász	80 198 000	8 500	8 600	8 511	8 500	8 500	0,00
Egis	206 520 000	11 300	11 485	11 421	11 300	11 485	+0,83
Fotex	885 000	183	189	185	186	189	+2,16
Globus	61 600 000	3 015	3 150	3 096	3 015	3 100	0,00
Graboplast	5 015 000	1 701	1 711	1 708	1 701	1 711	0,00
Graphisoft	13 567 000	1 500	1 524	1 512	1 524	1 501	-1,83
Humet	4 013 000	74	75	75	74	75	+1,35
Inter-Európa Bank	27 994 000	956	1 000	986	1 000	989	+6,12
Matáv	2 111 736 000	935	952	942	952	939	-2,59
Mezőgép	9 526 000	1 457	1 490	1 468	1 457	1 490	+2,12
Mol	1 714 586 000	5 010	5 140	5 071	5 100	5 100	0,00
NABI	1 630 000	3 305	3 375	3 327	3 340	3 375	+2,27
OTP Bank	924 584 000	15 600	15 900	15 727	15 600	15 900	+1,89
Pannonplast	10 014 000	2 705	2 770	2 740	2 705	2 745	+3,00
Pick Szeged	5 541 000	3 500	3 560	3 520	3 515	3 560	+0,28
Primagáz	5 347 000	1 156	1 220	1 188	1 157	1 220	+1,67
Rába	31 138 000	1 635	1 665	1 653	1 635	1 640	+0,92
Richter Gedeon	1 086 044 000	15 400	15 650	15 498	15 510	15 650	0,00
Synergon	57 989 000	618	639	630	625	630	+2,77
TVK	6 520 000	3 005	3 090	3 067	3 020	3 085	+0,16
Zalakerámia	1 204 000	1 655	1 695	1 684	1 655	1 690	+0,30
Zwack Unicum	2 904 000	6 000	6 085	6 038	6 050	6 085	0,00
„B" kategória							
Agrimill-Agrimpex	117 000	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	0,00
Aragó							
BIF	52 000	2 805	3 000	2 870	3 000	2 805	-6,50
Brau Union							
Csepel Holding							
Dédász	156 000	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500	+8,33
Domus	3 000	355	355	355	355	355	+1,14
econet.hu	407 000	225	228	227	225	228	+8,57
ÉDÁSZ							
ÉHEP							
Émű							
ÉMÁSZ	1 233 000	4 195	4 360	4 268	4 195	4 360	+7,65
Fravis elsőbbségi							
Fravis törzs							
Gardénia							
Hungagent							
IBUSZ							
Kartonpack							
Konzum							
Második Deviza Factory	415 000	3 030	3 500	3 246	3 500	3 495	-0,14
Milton Apartman							
Novotrade							
Pannon-Flax	81 000	672	688	672	672	688	+0,15
Pannon Váltó	81 000	430	481	449	481	441	+2,56
Phylaxia Pharma	20 520 000	104	108	106	106	107	+0,94
Quaestor Értékpapír							
Rizikó Factory							
Sála							
Siglund Holding	22 000	448	448	448	448	448	-20,00
k							
levita bemutatóra							
Levita névre							
k	30 000	7 505	7 505	7 505	7 505	7 505	+1,28

tő

A NÉPSZAVA TŐZSDEI ADATSZOLGÁLTATÓI:

ke www.tozsdeforum.hu **Tőzsdefórum, Teledatacast Kft.**

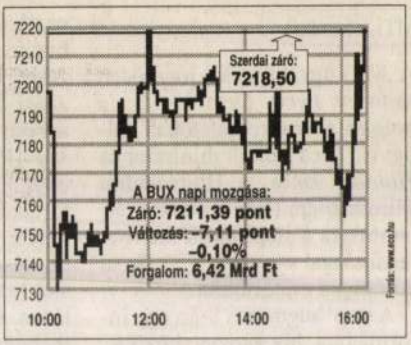

A FONTOSABB NYÍLTVÉGŰ ALAPOK ADATAI

	Kelt	Vagyon (M Ft)	Árfolyam (Ft)
Budapest I.	11. 30.	42 217	3,333600
Budapest II.	11. 28.	36 724	2,897300
Budapest Bonitas	11. 30.	1 169	1,110386
Budapest Nemzetközi Kötvény	11. 28.	512	1,286200
Budapest Nemzetközi Részvény	11. 28.	5 920	1,096400
Budapest Növekedési	11. 28.	10 558	1,815300
Budapest Számlafedezeti	11. 30.	33 685	1,005551
CA Devizarészvény	11. 28.	1 519	1,084854
CA Kötvény	11. 28.	14 568	2,063125
CA Közép-európai Részvény	11. 28.	938	3,283345
CA Pénzpiaci	11. 28.	26 490	1,666824
CA Részvény	11. 28.	1 835	1,268668
CA Selecta Európai Részvény	11. 28.	1 426	0,989735
Civis 95	11. 28.	750	0,950600
Europool Aranyhal	11. 29.	489	2,459000
Hunnia Államkötvény	11. 29.	2 381	2,684000
Hunnia Deviza Kötvény	11. 28.	33	1,178000
Hunnia Deviza Részvény	11. 28.	520	1,337000
Hunnia Kamatvadász	11. 28.	370	1,423000
Hunnia Kötvény Index	11. 28.	85	1,365000
Hunnia Pénzpiaci	11. 29.	6 373	1,475800
Hunnia Részvény	11. 28.	288	0,948000
Hunnia Részvény Index	11. 28.	63	0,808000
OTP Optima	11. 30.	349 434	2,431581
OTP Paletta	11. 29.	3 802	1,485512
OTP Platina	11. 29.	1 929	0,863754
OTP Quality	11. 29.	2 081	1,068415

VALUTAÁRFOLYAMOK

2001. november 29.

	OTP Bank		Exclusive Change	
	vételi	eladási	vételi	eladási
Angol font	392,58	412,72	398,00	410,00
Ausztrál dollár	142,87	151,71	146,00	150,00
Belga frank (100)	602,58	639,86	576,00	628,00
Cseh korona	7,15	7,90	7,30	8,10
Dán korona	32,67	34,69	31,20	34,00
Euró	244,33	256,86	244,00	255,00
Finn márka	40,88	43,41	39,00	42,60
Francia frank	37,06	39,35	38,00	38,80
Görög drachma (100)	71,34	75,75	71,70	75,00
Holland forint	110,31	117,13	112,00	116,00
Japán jen (100)	222,72	236,49	212,30	231,50
Kanadai dollár	172,96	183,65	176,00	181,00
Német márka	124,93	131,33	126,50	129,50
Norvég korona	30,60	32,49	29,20	31,80
Olasz líra (1000)	125,54	133,31	127,50	131,50
Osztrák schilling (100)	1775,65	1866,71	1800,00	1840,00
Portugál escudo (100)	121,25	128,75	116,00	126,40
Spanyol pezeta (100)	146,10	155,13	150,00	153,00
Svájci frank	166,44	176,74	170,00	175,00
Svéd korona	25,68	27,27	24,50	26,80
Szlovák korona	5,49	6,07	5,50	6,10
USA-dollár	275,48	289,61	280,50	287,00

Demeter és Homoki

MTI-információ

A MiG-ügy kapcsán jogerősen sajtópert nyert *Demeter Ervin* polgári titkosszolgálatokat felügyelő tárca nélküli miniszter és *Homoki János*, a Honvédelmi Minisztérium (HM) politikai államtitkára a stop! című internetes újsággal szemben a Fővárosi Bíróságon csütörtökön.

A stop! augusztus 8-án egy informátorra hivatkozva közölte, hogy a Nemzetbiztonsági Hivatal (NBH) a honvédségi vadászgép-beszerzés kapcsán korrupciós ügyről szerzett tudomást, és a Honvédelmi Minisztérium (HM) egyik legmagasabb beosztású tagja ellen már közvetett bizonyítékok állnak rendelkezésre. Demeter Ervin helyreigazítást kezdeményezett, melynek a Pesti Központi Kerületi Bíróság (PKKB) első fokon helyt adott. A Fővárosi Bíróság csütörtökön kihirdetett másodfokú ítélete jogerőre emelte a PKKB döntését. Kimondta, hogy a stop! nem tudta bizonyítani állításait, tehát valótlanul híresztelte, hogy korrupciós ügyről szerzett tudomást az NBH a vadászgép-beszerzés kapcsán, illetve hogy a HM egyik legmagasabb beosztású tagja ellen közvetett bizonyítékok állnak a hivatal rendelkezésére.

minden ezzel kapcsolatos feladatot a bérleti megállapodás tartalmazza majd. Annyit elárult: a tervek szerint az első lépés az lesz, hogy a jövő esztendő első negyedében több mint

Kalocsa delegál

Kalocsa város *Deák Zoltán* képviselőt delegálja abba a konzultatív bizottságba, amely a volt honvédségi laktanyában menekültek számára létrehozott ideiglenes szálláshely működését segíti – döntött csütörtökön a város közgyűlése. Az ideiglenes szállás működését ellenőrző, javaslattételi joggal működő, Kalocsán életrehívott grémium hétfőn alakult.

Leendő múzeum egy kis raktárban

Folytatás az 1. oldalról

Azt nem lehet tudni pontosan, mi garantálja a gyűjtemény biztonságát. Bár a bírósági végrehajtónak rendőrök is segítettek a műtárgyak elszállításában, sem az országos, sem a budapesti, sem a Pest megyei főkapitányságon nem tudtak arról, hogy a rendőrségnek bármilyen feladata lenne a gyűjtemény védelmével kapcsolatosan. A Vasilescu-gyűjtemény nagy részét a bíróság által elrendelt biztonsági intézkedésnek megfelelően szállították a raktárba. Ezt *ifjabb Vasilescu János* kérte a bíróságtól, azért, hogy az általa indított örökösödési per befejezéséig biztonságban legyenek a műkincsek. Ifjabb Vasilescu János választotta ki, hogy hol őrizzék a műtárgyakat, és ennek költségét is egyelőre ő állja. Az viszont az állam felelőssége, hogy a képek biztonságban legyenek.

A Modern Magyar Művészeti Múzeum majdani alapját képező, több százmillió forintot érő Vasilescu-gyűjtemény csaknem feléért ifjabb Vasilescu édesapjával pereskedik, eddig sikerrel, mivel az elsőfokú bíróság helyt adott a fiú kérelmének. A Fővárosi Bíróság ítéletét azonban *idősebb Vasilescu János* megfellebbezte, így az ügyben a Legfelsőbb Bíróság mondja ki a végső szót, de már csak jövőre. Az apa és a fiú közötti, már erőszakossá is fajuló vita idén nyáron vett igen jelentős fordulatot. Az idősebb Vasilescu ugyanis június 25-én az államnak adományozta modern és kortárs magyar gyűjteményét. A hagyatékot kezelő alapítvány alapító okiratát ünnepélyes keretek között, a Parlamentben írták alá *Orbán Viktor* miniszterelnök jelenlétében. Az alapítvány kuratóriumának elnöke *Demján Sándor* lett, tagjai a mindenkori kultuszminiszter és a Magyar Nemzeti Galéria mindenkori főigazgatója. A per alatt lévő hagyaték festményekből, szobrokból, kerámiákból, ékszerekből és bútorokból áll. Itt található a jelenlegi legnagyobb *Ország Lili*-gyűjtemény és számos olyan jelentős festő képei, mint *Derkovits Gyula, Egri József, Gulácsy Lajos*, valamint *Bálint Endre, Schaár Erzsébet, Vilt Tibor* és *Kondor Béla*. Vasilescu ebből a gyűjteményből körülbelül négyszáz darabos kollekciót adományozott az államnak. Legalábbis szeretett volna. A gyűjtemény kezelésére létrehozott szervezetet viszont mindaddig nem jegyzik be a bíróságon, amíg az örökösödési per jogerősen le nem zárul. Így, mivel nincs, aki ajándékozzon, nem történt ajándékozás sem, bár idősebb Vasilescu szándéka változatlan.

A minisztérium az eljárás végéig nem kommentálja az eseményeket, reményeik szerint 2003 decemberéig, a múzeum megnyitásáig számukra kedvezően rendeződik a hagyatéki probléma.

Idősebb Vasilescu János lapunknak elmondta: amikor értesült az elsőfokú bíróság döntéséről, felajánlotta, hogy inkább pecsételjék le a lakását, és ő addig elköltözik otthonról, de ne szállítsák el a gyűjteményt. Hozzátette: nem érti, hogy miért nem olyan szakembereket küldtek ki a tárgyak elszállítására, akik tudják, hogyan kell bánni a műtárgyakkal, miért kellett szétverniük a lakását, és hogyan engedhető meg, hogy egy ilyen gyűjteményt vizes raktárban tároljanak. Élete tragédiájának nevezte a most történteket, szerinte ötven év munkája forog veszélyben.

2001 november 30

129 oif NÉPSZAVA

MSZOSZ

kszervezetek

yanis a választások közeled-vel a pártok szemében mindig lértékelődnek a szakszervezeek. Ezzel párhuzamosan vi-zont a szakszervezetek is igye-eznek kihasználni a politikával zemben megnövekedett befo-rásukat. Ennek egyik formája, ogy egy párttól különböző en-edményeket harcolnak ki a olgozóknak vagy pedig a saját nbereit e párton keresztül jut-tják a parlamentbe. Ez utóbbi-l a közvetlen politikai érdek-vényesítés mellett kötelezik el agukat. Török Gábor a balol-l és a szakszervezetek egy-ásra találását azzal magyará-, hogy bár a Fidesz tisztában n egy lehetséges együttműkö-s előnyeivel, de nem illene ommunikációs stratégiájukba. nnak fő árama ugyanis a múlt-l való teljes szakítás és nekik MSZOSZ ezt a múltat jelenti.

Szabadi tagad

Az újabb gyanúsítással kapcsolatosan is tagadja bűnösségét Szabadi Béla. A nyomozók ezúttal a Fradi reklámszerződéseivel és az Életmódnappal kapcsolatosan gyanúsítják hűtlen kezeléssel az agrártárca volt államtitkárát. A négy hónapos előzetes letartóztatás után jelenleg házi őrizetben lévő volt államtitkárt emellett már 15 rendbeli jelentős és 3 rendbeli, különösen nagy kárt okozó hűtlen kezeléssel, továbbá igen költségesnek bizonyult külföldi utazásai kapcsán csalással vádolja a Központi Ügyészségi Nyomozóhivatal.

Székely menedékjogot kért

MTI-információ

Három államtól is menedékjogot kért a jelenleg börtönben lévő független képviselő. Székely Zoltán levélben kért menedékjogot magának és családjának az Egyesült Államok, Németország és Ausztria budapesti nagykövetségétől. Az előzetes letartóztatásban lévő volt kisgazda törvényhozó azt is közölte, hogy meghívta a három nagykövetség képviselőit perének tárgyalására. Így – kézzelfogható és tárgyszerű bizonyítékot kaphatnának „a Fővárosi Főügyészség törvénysértő, hazug és politikailag fenyegető magatartásáról, amely fenyegetés kiterjed a független magyar Országgyűlésre és a független magyar bíróságra is". Székely szerint a levelek feladását a büntetés-végrehajtási intézet megakadályozta és ezzel súlyosan megsértette alkotmányos és képviselői jogait.

Márki Zoltán bíró, az Igazságügyi Minisztérium főcsoportfőnöke viszont cáfolta ezt. Közölte, hogy a büntetés-végrehajtási intézet a leveleket hiánytalanul továbbította a címzetteknek.

Az ügyészség Székely Zoltánt kétrendbeli, hivatalos személy által fontosabb ügyben kötelességszegéssel elkövetett vesztegetéssel vádolja. A Fővárosi Bíróság több hónapos előzetes után áprilisban megszüntette, majd a múlt héten újból elrendelte a képviselő letartóztatását, mivel Székely Zoltán többször tudatosan megszegte a házi őrizet szabályait.

Etikai kódex a médiának

Lakos Nóra NÉPSZAVA

Magyar és brit műsorkészítők, politikusok hároméves egyeztető megbeszélésének összefoglalása az a kötet, amelyet a budapesti brit nagykövetség adott ki. A Visegrádi Irányelvek című mű segíteni akarja a hazai televíziós és rádiós újságírók munkáját, gyakorlatilag etikai kódexként szolgál. Az irányelvek között szerepelnek olyan alaptételek, mint a szerkesztői és újságírói függetlenség, a vélemény- és tényközlés szétválasztása, a pontosság és a pártatlanság kritériuma. Bár az irányelveket a szeptember 11-i terrortámadás előtt fektették le, a kötetben külön fejezet tér ki a terrorizmusról és erőszakos cselekményekről szóló híradás szabályaira. Eszerint kerülni kell az olyan érzelmi töltettel rendelkező szavakat, mint a „terrorista". Az erőszakról szóló tudósítás nyelvezetének higgadtnak és semlegesnek kell lennie, valamint nem indokolt erőszakot bemutatni csupán azért, mert van ilyen anyag.

Wisinger István, a MÚOSZ elnöke szerint senki sem lehet elégedett az újságírók napi gyakorlatával. Bár tavaly áprilisban már megjelent egy összefoglaló, amely etikai normákat állított fel, de ezzel sem sikerült gyökeresen javítani a magyar sajtó színvonalán. Az elnök a legkényesebb területek közé sorolta a gyűlöletbeszéd elterjedését. Mint mondta, a hazai politikai életben egyre erősödő gyűlölködés rányomja a bélyegét a közéletre és a híradásokra is. Így a választási kampány legjobb pillanatában jelent meg a kötet.

Be akar kerülni a parlamentbe a most alakult Centrum Párt

Pusztai Erzsébet és Kupa Mihály szerint eljött az ő idejük SZALMÁS PÉTER FELVÉTELE

László Boglár NÉPSZAVA

Nem kíván ideologikus lenni a Centrum Párt, hanem szerény, tisztességes, szakmai politizálást akar megvalósítani. Ezt mondta *Kupa Mihály* azután, hogy az MDNP, a KDNP, a Harmadik Oldal Magyarországért Egyesület és a Zöld Demokraták aláírták a megállapodást az új politikai tömörülés megalapításáról. Az Antall-kormány egykori pénzügyminisztere az új párt elnökeként szignálta a dokumentumot. A formációnak nem része a Vállalkozók Pártja, holott korábban az az MDNP-vel közösen alkotta a Békejobb Uniót. *Pusztai Erzsébet* lapunknak azt mondta, ez az állapot akár átmeneti is lehet, ők is csatlakozhatnak a Centrumhoz, ha legalább az világossá válik, hogy ki is a párt elnöke.

Gyakorlatilag már el is készült a Centrum Párt programja, amely a résztvevő pártok és szervezetek saját programjainak ötvözete. Ennek legfontosabb eleme a parlamenti demokrácia visszaállítása, az igazságszolgáltatás politikamentességének és anyagi függetlenségének megteremtése. A Centrum azt is szorgalmazza, hogy a mezőgazdaságban évente 10-15 ezer gazda juthasson olyan helyzetbe, amely versenyképességet jelenthet számára, az egészségügyet pedig a meggondolatlan privatizációtól szeretnék megkímélni. Lapunknak Kupa azt mondta, e program meghirdetésétől azt reméli, hogy a Centrum 6-8 százalékot ér el a jövő évi parlamenti választásokon.

Bár a Békejobb idején szó volt arról, hogy a Torgyán-ellenes kisgazdák is csatlakozhatnak a pártszövetséghez – *Csúcs László* részt is vett az előkészítő tárgyalásokon –, most mégsem társultak. A ma független politikus ugyanis a reformkisgazdák nézeteihez képest túlzottan radikálisnak tartja Kupa friss pártelnökként tett nyilatkozatait – többek között keddi lapszámunkban megjelent mondatait. Nem tartja például reálisnak, hogy Kupa parlamenti demokráciát hiányol, hiszen Csúcs szerint az megvan, legfeljebb hiányosságai vannak. Ugyanakkor álszentnek nevezte, hogy Kupa szerint azért nem született összefogás a Centrumot alkotók és a reformkisgazdák között, mert a Centrum nem kíván részt venni egy történelmi párt szétrobbantásában. Csúcs inkább a balra kacsingatás szándékát feltételezi a megfogalmazás mögött, legalábbis a Torgyán-ellenesek kirekesztéséből azt látja, hogy a Centrum épp a balra játszó torgyánistáknak tesz szívességet és ezzel együtt az MSZP-nek is. Csúcs emiatt sajnálatosnak tartja, hogy nem az eredeti szándék szerinti jobbközép erő jött létre a Centrum megalapításával, hanem „csonka pártok csonka gyülekezete".

ÁRA: 89 FORINT

A vezető részvények napi mozgása:		
Matáv	939 Ft	-2,60%
Mol	5 100 Ft	0,00%
OTP	15 900 Ft	+1,90%
Richter	15 650 Ft	0,00%
TVK	3 085 Ft	+0,16%
BUX	7211,39 p	-0,10%

Tőzsdehírek 4. oldal

NÉPS

ALAPÍTV

www.nepszava.hu

01279

9 770237 378050

Jordán és szír piacokra is készül a Defend

Földi László, a Defend Kft. vezetője, volt hírszerző Szíriában és Jordániában is megbízásokat keres – értesült a Népszava. A napokban derült ki, hogy a személyi és vagyonvédelemmel foglalkozó vállalat a szarajevói magyar nagykövetség segítségével alapított közös céget Bosznia-Hercegovinában.

2. oldal

Hat-nyolc százalékra taksálja magát a Centrum

Kupa Mihály azt mondja, a Centrum Párt nem kíván ideologikus lenni, hanem szerény, tisztességes, szakmai politizálást akar megvalósítani.

2. oldal

Emelkedő díjak, növekvő kompenzációk

A budapesti közműszolgáltatók jövő évi díjainak emeléséről határoztak egyebek mellett a fővárosi közgyűlés tegnapi ülésén.

5. oldal

Osztrák–cseh tárgyalás Temelínről

Az osztrák kancellár és a cseh miniszterelnök Brüsszelben végső kompromisszumot keres a temelíni atomerőmű okozta kétoldalú nézeteltérésekre, amelyek Csehország EU-tagságát veszélyeztetik.

8. oldal

Fegyveres rablás az M7-esen

Az M7-es autópályán a csütörtök éjszakai fegyveres rablás elkövetőit nagy erőkkel keresi a rendőrség; megkezdődtek a tanúkihallgatások, s a kirabolt pénzszállító autó átvizsgálása.

16. oldal

A reformátusok távol tar

Vagy igét hir vagy képvise

A református zsinat nagy többséggel megsz javaslatot. Eszerint ha egy lelkész párttagság vállal, erre az időre lelkészi szolgálata szünetel

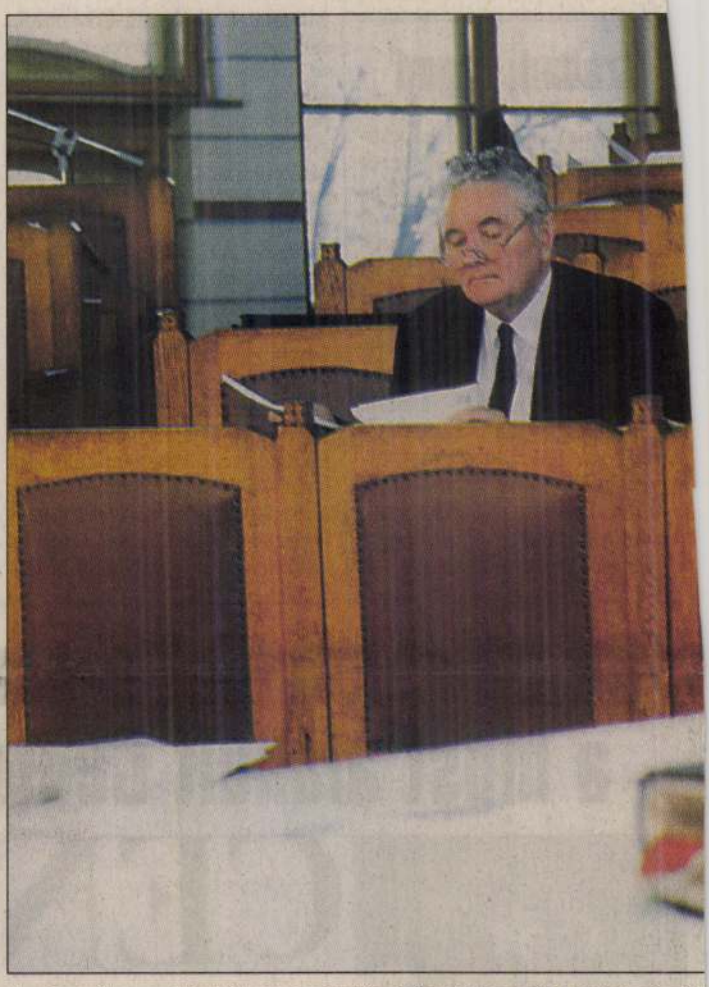

A református egyház kétnapos zsinatán idősebb Hegedűs Lóránt püspök zásakor nem érvényesült sem az ő, sem követőinek álláspontja

Simon Zoltán NÉPSZAVA

A jövőben református lelkész csak akkor vállalhat politikai párttagságot, parlamenti képviselőséget vagy külszolgálatot, ha vállalja, hogy ez idő alatt szünetel lelkészi szolgálata. A szünetelte- tés ideje alatt az illető református lelkészi címét használva nem is nyilatkozhat. A lelkészek közéleti szerepvállalását szabályozó határozatot harmadik olvasatban fogadta el tegnapi zárónapján a Magyarországi Református Egyház Zsinata. A döntés a református

Raktárba száműzték a leendő múzeum kincseit

Nem biztos, hogy megfelelő helyen van a Vasilescu-gyűjtemény bíróság által lefoglalt része, legalábbis így véli a gyűjtő és jogi képviselője. A több százmillió forintot érő műtárgyak biztonságos elhelyezését az apjával pereskedő ifjabb Vasilescu kérte a bíróságtól addig, amíg jogerős ítélet születik arról, kit illetnek a képek.

NÉPSZAVA-információ

Nem biztos, hogy műtárgyak elhelyezésére alkalmas helyen őrzik a Vasilescu-gyűjteményt – véli *Végh Tibor,* idősebb *Vasilescu János* ügyvédje. A több százmillió forintos gyűjteményt most Dunakeszin, egy alig néhány négyzetméteres raktárban őrzik. Úgy tudjuk: a helyiséget ősszel egy magánszemély bérelte ki a Magyar Repülő Szövetségtől. A szerződésben kikötötték: a bérlő tudta nélkül nem mehetnek be oda a szövetség emberei.

Folytatás a 3. oldalon

Áttöré

Nem ellenzi töb

Dorogman László MTI (Berlin)

Előrelépés történt csütörtökön az Afganisztán jövőjével foglalkozó ENSZ-értekezleten a Rajna menti Petersbergen: a négy küldöttség közül a két legjelentősebbnek tekintett csoport megegyezett az ENSZ béketervében szereplő átmeneti tanács létrehozásáról.

Mint az Északi Szövetség szóvivője közölte, a monarchista delegációval egyetértésre jutottak egy 42 tagú tanács létrehozásáról,

ban. Nem lehet [illegible]

El is értek mindent. Általuk lett az évszázad csapata a királyi gárda, a többi közt a négyszeres világbajnok brazil válogatottat is megelőzve. S ha már itt tartunk: a *L'Equipe* című francia sportnapilap 2000-ben összeállította a huszadik század legjobb száz sportolóját. A lista *Pelé* nevével kezdődött – és *Muhammad Aliéval, Carl Lewiséval, Jesse Owensével, Fangióéval, Michael Jordanéval, Nurmiéval, Comaneci-éval, Merckxével, Laverével, Spitzével* folytatódott: hű, micsoda tizenegy! –, ám a második és harmadik legkiválóbb futballistaként a 17. helyen Puskás Ferenc, majd (*Zatopek* után) a 19.-en Alfredo di Stefano következett.

Mondhatjuk azt is: szép. Meg azt is: még szép. Ők ketten minden idők legnagyobb „páros mérkőzését" játszották 1960 májusában, Glasgow-ban. Előzőleg – a BEK elődöntőjében – az Eintracht Frankfurt 6-1-re és 6-3-ra verte a döntőre hazavágyó Rangerst. Aztán a Hampden Parkban a német együttest is hiába keresték: eltűnt *három-hétre*. Di Stefano előbb berámolt kettőt, majd Puskás egyfolytában négyet, végül „Don Alfredo" zárta le a *Heti hetes* akkoriban valóban szédítő műsorát. A Real Madrid szériában ötödször nyerte el az európai bajnokok trófeáját, miközben Puskás 4-3-ra győzött Di Stefano ellen.

A brit *World Soccer* a címlapján, valamint belül – lásd illusztrációnkat – kétoldalas cikkben jelentette a Real Madridról: „A világ legnagyobb csapata." A megítélés – gondoljunk az „évszázados" választásra – negyven év múltán sem változott. Sőt, a ma százesztendős „Madrid" (mevvel mai megszüntetett az építés előbb a stadioné – ez viseli most a Bernabeu nevet –, utóbb a csapaté. A hazájában immár 28-szoros aranyérmes, 17-szeres kupa-, továbbá 8-szoros BEK- és BL-győztes Real Madrid 1954-ig csupán két alkalommal volt spanyol bajnok; a nevezetes évszázad tulajdonképpen csak annak a fele. Bernabeu akkoriban vitte Madridba – valóban nemzetközi együttest létrehozva – Di Stefanót, Dominguezt, Kopát, Santamariát, Rialt... (Ahogyan manapság „Raul Madridnak" becézik a gárdát, úgy annak idején „Rial Madridnak" is nevezhették volna.)

A művet kiteljesítve – de korántsem befejezve – érkezett Puskás.

Naná, hogy nálunk is sokan úgy érzik: közük van a Madridhoz.

És nemcsak a kispesti zsenin keresztül. Elvégre kedvenc „Öcsijének" leigazolását Östreicher Emil forszírozta Bernabeunál (már ha nem volt elég jó ajánlólevél a káprázatos pályafutás a Honvédban és a válogatottban); az az Östreicher, aki a királyi klub legragyogóbb korszakában hat éven át lehetett technikai vezetőként a halhatatlan elnök jobb keze. „Don Emilióval" egyszer együtt nézhettem egy Real Madrid–Szpartak Moszkva BEK-mérkőzést. Amikor belépett a klubházba – évtizedekkel a „jobbkezes" szakasz után – felálltak az emberek...

Képzeljék, mi övezte Madridban Puskást!

Carniglia edzőnek – a diadal ellenére – az állásába került, hogy az 1959-es BEK-döntőn nem tette be „Panchót" a csapatba. Három BEK-döntőn azért így is szerepelt, és azokon hét gólt ért el (négy, ugye, az királyi gazdag [illegible] (ki tudja, meddig...) utolsó „magyar" UEFA Kupa-döntő 1985-ben, a Videoton 1-0-ás madridi győzelmével. A serleget a spanyol csapat hódította el, de a fehérvári 0-3 dacára milyen büszkék voltunk mi is!

Hát még a madridiak...

A százszámra aratott diadalokra. Aki nem járt még a trófeák termében a Bernabeu stadionban, az el sem tudja képzelni, miféle kincseket lehet futballal felhalmozni. „Futólag" említsünk meg két sorozatot: a Madrid 1961 és 1969 között csak 1966-ban nem volt spanyol bajnok, akkor viszont elnyerte a BEK-et... Aztán 1986 és 1990 között hasonló ötös széria következett a bajnokságban, mint három évtizeddel korábban az első számú európai klubtornán. Miguel Munoz akkoriban – 1990-ben – hunyt el. De a világra hagyta, hogy ő szerezte a Real Madrid első gólját a BEK-ben, s hogy 1960-as (figyelem: 1960-as!) tréneri premierjétől kezdve tizennégy esztendőn át irányította a Madridot.

Del Bosquénak fel van adva a lecke. A ma este a La Corunával spanyol kupadöntőt játszó Real Madrid ennek megfelelően a létező legnagyobb dobásra készül: a centenáriumi esztendőben megpróbálja elhódítani a kupát, a bajnoki címet, a BL-elsőséget és a Világ Kupát. A megannyi rajongó kivételesen úgy tekint most Madridra, akár Melbourne-re: azt mondják, itt a Grand Slam nyitánya...

S ha az álom nem valósul meg, ezt a klubot akkor sem lehet leírni.

Amit véghez vitt, az így is, úgy is leírhatatlan.

Hegyi Iván

[illegible] hozza össze a sors, a tegnapi bécsi ceremónián a Fotexé után a pamplonai Portland San Antonio neve került elő a kalapból. Azé az alakulaté, amely két éve éppen a Dunaújváros együttese elől hódította el a KEK-serleget (28:19 ott, 20:26 itt), amely a Bajnokok Ligája tavalyi spanyol házi döntőjén a sokáig verhetetlennek hitt Barcelonát múlta felül, s amely hazája bikaerős bajnokságában tizenkilenc forduló után az első helyen áll.

A baszkföldi együttes mérkőzésein rendre háromezer szurkoló tombol, s így volt ez legutóbb, a horvát Metkovic ellen vívott BL-negyeddöntőn is. A nézőtéri hangulat (is) megtette a hatását: a navarraiak 28:21-re győztek, minek nyomán idegenben kikaphattak 27:22-re.

A Portland játékosnévsora nem kevésbé lenyűgöző, mint eredménylistája: a kapuban a Dunaújvárosból szerződtetett „ezerkezű" kubai *Hernandez* és a spanyol válogatott *Hombrados* váltja egymást; a [illegible] (további egy heti [illegible] ugyanis az okkal rettegett, a múlt [illegible] KEK-döntőben a – még egy kapocs: a Veszprém által vasárnap búcsúztatott – León fölött diadalmaskodó Flensburg-Handewitt csapata lesz. A Bundesligában jelenleg csak ötödik németek egyelőre veretlenek az idei sorozatban, és az északi határon fekvő városka együttesének vezetőiről nem mondható el, hogy ne mennének a szomszédba egy kis tudásért. Tudniillik odamentek: nevezetesen Dániába, ahonnan a januári Eb-n bronzérmes válogatott játékosainak sorát (*Boldsen, Jeppesen, Christiansen, Stryger*) szerződtették.

Dunaújvárosban most az a jelszó: Mi nem adjuk magunkat!

Bajnokok Ligája: Veszprém–Portland San Antonio (spanyol), Magdeburg (német)–Kolding (dán).

KEK: Dunaferr–Flensburg-Handewitt (német), Partizan Belgrád (jugoszláv)–Ciudad Real (spanyol).

HÍREK

LABDARÚGÓ Magyar Kupa, a legjobb négy közé jutásért: Újpest–Sopron 2-0. Gól: Tulio (38.), Tokody (80.). A negyeddöntő mai műsora: Szekszárd–Tatabánya (14.30), Dunaferr–Videoton (Akasztó, 16), Haladás–Győr (18).

DÖNTETLENRE áll a négy győzelemig tartó jégkorongbajnoki döntő: a második mérkőzést a hazai pályán szereplő Dunaferr együttese nyerte 7:4-re, ezzel egyenlített az Alba Volán elleni párharcban.

TOVÁBBRA is kórházban van Szusza Ferenc és Sándor Károly; a két korábbi klasszis labdarúgó Hidegkuti Nándor hétfői temetésén lett rosszul. Szusza feltehetően ma, Sándor pedig a hét végén térhet haza.

NÉPSZABADSÁG

OLVASÓ- ÉS KÖZÖNSÉGSZOLGÁLAT
TELEFON: 250-0110

EÖTVÖS PÁL elnök, főszerkesztő • KARCAGI LÁSZLÓ, TAMÁS ERVIN, ZALAI ISTVÁN főszerkesztő-helyettesek • FRISS RÓBERT, SOÓS KÁLMÁN, TRIPOLSZKY LÁSZLÓ lapszerkesztők • MIKÓ F. LÁSZLÓ művészeti vezető • FEJÉR GÁBOR képszerkesztő • ROVATVEZETŐK: Gazdaság: BLAHÓ MIKLÓS mb. • Budapest: BUZA PÉTER • Hazai tudósítások: FALUS GÁBOR • Sport: JAKAB JÓZSEF • Hír és információ: MUCSÁNYI MARIANNA • Külföld: NAGY CSABA • Fotó: RÉDEI FERENC • Fórum; levelezés: RÉVÉSZ SÁNDOR • Társadalompolitika és kultúra: VÖRÖS T. KÁROLY • Népszabadság Részvénytársaság: MARTIN FELDENKIRCHEN vezérigazgató, felelős kiadó • Lapigazgató: RÓZSA GYULA • Hirdetési igazgató: NÉMETH GYULA • Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest III., Bécsi út 122–124. Telefon: 436-4444. Telefax: 436-4604. Hirdetési ügyekben telefax: 436-4450. Terjesztési ügyekben telefon: 387-8944, telefax: 436-4426 • A Népszabadság Rt. levélcíme: 1960 Budapest. Internetcím: www.nepszabadsag.hu • Terjeszti a HÍRKER Rt., az NH Rt. és a regionális részvénytársaságok. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Üzleti és Logisztikai Központja (ÜLK). Előfizethető vidéken a postánál, Budapesten a Budapesti Postaigazgatóság kerületi ügyfélszolgálati irodáinál, a kézbesítőknél, a Hírlap-előfizetési Irodánál, fax: 303-3440 és a kiadónál. Előfizetési díj egy hóra 1480, negyedévre 4440, fél évre 8880, egy évre 17 760 Ft • Szedés: Primus Népszabadság Média-képviseleti Kft. • Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: LENDVAI LÁSZLÓNÉ vezérigazgató. Internetcím: www.szikralapnyomda.hu. E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu • INDEX: 25 001 ISSN 0133-1752 BP. – ISSN 0237-3777 VIDÉK • A Népszabadság Rt. a Matesz tagja. • Minden jog fenntartva!

Egy csokor virág is boldoggá teheti,

na de

Ennyi a 35 Skandinav LOTTÓ várható főnyereménye.

100 millió forint...

SZERENCSEJÁTÉK RT.

Új eljárás a Vasilescu-ügyben

HÍRÖSSZEFOGLALÓNK

Hatályon kívül helyezte tegnap a Legfelsőbb Bíróság (LB) az elsőfokú testület 2000. decemberi ítéletét, amely az *ifjabb Vasilescu János* és apja, *idősebb Vasilescu János* közötti örökösödési perben az ifjabb Vasilescu javára döntött. Az LB új eljárásra kötelezte a Fővárosi Bíróságot. A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

A másodfokú végzés ismertetésekor elhangzottak szerint az LB – az alperes, idősebb Vasilescu János indítványa ellenében – nem állapított meg eljárási szabálysértést az első fokon eljáró bíróság munkájában. A végzés szerint az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését az indokolja, hogy a bizonyítási eljárás további vizsgálatot és kiegészítést igényel. Többek között azonosítani kell az örökösödési per tárgyát képező műkincseket, és fel kell tárni a tulajdonjogukat.

Mint arról korábban már beszámoltunk, az ifjabb Vasilescu János által az édesapja ellen indított per azért került a figyelem középpontjába, mert az elsőfokú határozat megszületése után az idős műgyűjtő egy alapítványon keresztül az államnak ajándékozta a kollekciót. Az azóta elkészült múzeumi koncepció szerint ez a gyűjtemény alkotná a Nemzeti Színház tőszomszédságába tervezett Modern Magyar Művészeti Múzeum állandó kiállításának gerincét. A per elhúzódása – az eljárás évekig eltarthat – azonban vélhetően hátráltatja a múzeum létrehozását. Különösen, hogy a per tárgyát képező műkincsek egy részét a bírósági végrehajtók a jogerős ítéletig egy raktárban helyezték el, amelynek hollétéről nem adnak tájékoztatást. Az LB most meghozott határozata nem szünteti meg a zár alá vételről rendelkező végzést. *Végh Tibor,* az alperes ügyvédje az *MTI-nek* elmondta: a végrehajtói végzés hatályon kívül helyezését egy másik eljárásban kell kezdeményezniük, amire már tettek is kísérletet.

Az előzményekhez tartozik, hogy a zár alá vétel másnapján a Kulturális Örökség Hivatala kezdeményezte a gyűjtemény egészének ideiglenes védelmét. Az örökségvédelmi törvény értelmében az ideiglenes védelem a hivatali eljárás során 90 nap elteltével válik tényleges védelemmé. Ez a határidő március első napjaiban lejárt.

Áprilisban kezdődik Papa büntetőpere

Nyolcvanöt évre titkosították az aktákat

Április 30-ra tűzte ki a Fővárosi Bíróság *Sándor István* nyugalmazott rendőr alezredes és öt társa büntetőügyének tárgyalását. A per zárt ajtók mögött folyik majd, mivel az ügy titkos minősítésű. Az ítélethirdetés azonban nyilvános lesz – tudta meg lapunk a Fővárosi Bíróságon.

Sándor István nyugalmazott rendőr alezredes Papa fedőnéven, a KBI operatív tisztjeként vett részt 1997–98 között az olajügyek titkos nyomozásában. Az RSZVSZ 1999 őszén jelentette fel hivatali visszaélés miatt. A nyílt nyomozás egy évvel később kezdődött meg. A Fővárosi Főügyészség Sándort kétrendbeli, vezető beosztású hivatalos személy által, egy esetben kötelességszegéssel elkövetett vesztegetéssel, folytatólagosan elkövetett hivatali visszaéléssel, valamint hamis tanúzásra való felbujtással vádolja. Az ügy titkos minősítésű, amelynek további öt vádlottja van. Papa mindvégig tagadta bűnösségét.

A hivatali visszaélés gyanúja állítólag egy rablási és egy emberölési ügy kapcsán merült fel Sándorral szemben. A vádirat szerint Papa közreműködött abban, hogy e két súlyos bűncselekményt a hatóságok ne tudják felderíteni. Visszatartotta a vádlott-társára nézve felmerült terhelő bizonyítékokat, s ezzel megakadályozta a büntetőeljárás sikeres lefolytatását. Egy másik vádpontban azért vonják felelősségre Sándort, mert a fentiekért cserében a vádlott-társ két közös céget is alapított vele, amelyben az akkor még aktív rendőr a lánya nevén vett részt. Sándor István a vád szerint 100 ezer forintot vett át az egyik vádlottól annak érdekében, hogy a rendőrség ne vegye őrizetbe egy súlyos közlekedési bűncselekménnyel kapcsolatban.

A Sándor István ellen folytatott nyomozás aktáit az ORFK bűnügyi főigazgatója és az RSZVSZ vezetője 85 évre államtitokká minősítette.

Hegedűs László, Sándor ügyvédje lapunknak úgy nyilatkozott: meggyőződése, hogy védence ártatlan, s neki is az az érdeke, hogy minél előbb tisztázódjon az igazság, ezért azt javasolja neki, hogy ő is írja alá a titoktartási nyilatkozatot. Ez esetben azonban az ügy részleteiről sem ő, sem Sándor nem beszélhet.

T. B.

KÓKUSZTEJBERIZS REKORDOT állítottak fel Srí Lankán 2 ezer kókuszdiónyi tej és több mint egy tonna rizs felhasználásával. A 150 szakács miután feltörte a dombnyi kókuszt és hozzáadta a szükséges rizst 185 méter hosszú, 90 centi magas és 77 centiméter széles tejberizshalmot produkált. A készítők remélik, hogy bekerülnek a Guinness Rekordok Könyvébe. *(MTI)*

RÉSZEG VADÁSZOK lövöldözése miatt elsötétült Kirgizisztán fővárosának egyharmada: A vadászok a magasfeszültségű vezetékek porcelán szigetelésére lőttek célba, és sikerült a drótokat is telibe találniuk. Ennek eredményeként Biskekben csaknem negyedmillióan maradtak áram nélkül, köztük az a szálloda, ahol éppen alkoholellenes konferenciát tartottak, az ország miniszterelnök-helyettesének részvételével. *(MTI)*

FEGYVERBALESET ért egy rendőrjárőrt, amikor hétfő este véletlenül elsütötte fegyverét, és átlőtte a kezét. A BRFK tájékoztatása szerint a rendőr bal kézfejét érte a lövés, a fiatalember nyolc napon túl gyógyuló sérülést szenvedett. Az ügy tisztázására parancsnoki vizsgálat indult. *(MTI)*

TÁVOZOTT HIVATALÁBÓL SAMU ATTILA, a BRFK sajtóosztályának vezetője. Samut közös megegyezéssel március elsejei hatállyal mentették fel. A sajtóosztályt – megbízott vezetőként – jelenleg Dézsi Mihály, a BRFK szóvivője irányítja. *(MTI)*

ELPUSZTULT a Fővárosi Állat- és Növénykert terhes orangutanja, Maya. Az állatnál február végén mutatta ki a Nyírő Gyula Kórház szülész-nőgyógyásza a terhességet. Anya és kicsinye akkor még teljesen egészséges volt. Az orangutan állapota a múlt héten hirtelen rosszabbodni kezdett, az orvosok sem Mayát, sem kölykét nem tudták megmenteni. Az Állatorvosi Egyetem szakemberei szerint a vírusos agyvelőgyulladás volt a halál oka. *(MTI)*

JAGUÁROK HALÁLOS TÁMADÁSA. Két jaguár megtámadott és megölt kedden egy fiatal gondozónőt Bécsben, a schönbrunni kastély kertjében lévő állatkertben. A támadás körülményei nem világosak, annyit lehet tudni, hogy a gondozónő az állatok etetéséhez készült, amikor a támadás érte. Az állatkert látogatói állítólag tanúi voltak az esetnek. *(MTI)*

LAKÁSOTTHONOK. Három új lakásotthont avatnak ma délelőtt Abonyban, a Dél-Pest megyei kisvárosban. Az összesen 34 gyereknek és felügyelőiknek otthont adó létesítményt a Pest Megyei Gyermekvédelmi Szakszolgálat és Intézményei üzemelteti majd. Az építkezést a Szociális és Családügyi Minisztérium, valamint a Pest Megyei Közgyűlés anyagilag is támogatta. *(Népszabadság)*

HOL A PÉNZÜNK címmel tartanak pódiumbeszélgetést az Óbudai Liberális Klubban (III., Tímár u. 2.) csütörtökön 18 órai kezdettel. Békesi Lászlóval Hardy Mihály beszélget. *(Népszabadság)*

HIRDETÉS

BALATONSZÉPLAKI ÜDÜLÉS

Összkomfortja és számtalan házon belüli szolgáltatása, valamint 25 méteres simogató vízű fedett uszodája, külön gyermekmedencéje miatt ilyenkor is kedvelt a balatonszéplaki **HUNGUEST Hotel Ezüstpart,** ahol **március 29-ig** akciós pihenés lehetséges. Tetszés szerint kiválasztható három éjszaka svédasztalos reggelivel és vacsorával, uszoda, szauna, pezsgőfürdő, sziesztaszoba használatával páros jelentkezésnél **személyenként 18 900 forint.** Ha a felnőttek 2–14 év közöttivel üdülnek, az előbbi szolgáltatásokkal – a pótágy miatt – **a gyermekdíj 13 800 forint.** A helyek leköthetők a **06 (84) 350-793-as** telefonon. Egyéb helyszínekről pedig a **238-7242** és **424-3332** és **424-3338-as** telefonszámon kapható tájékoztatás.

Apa és fia hadakozása a nagy értékű műkincsekért, miközben az állam az ajándékra vár

Örökösödési háború a Vasilescu-gyűjteményért

Évek óta tartó és erőszaktól sem mentes örökösödési háborút vív apa és fia. A vita tárgya a főként kortárs magyar művészek alkotásaiból álló Vasilescu-gyűjtemény, amely a leendő Kortárs Magyar Művészeti Múzeum alapját is képezné egyben. A modern magyar képzőművészet történetében rendkívül nagy értéket képviselő kollekciót a jogvita lezárásáig egy apró raktárban őrzik.

Jelen pillanatban úgy tűnik, nem lehet a leendő Kortárs Magyar Múzeum „ékköve" a Vasilescu-gyűjtemény. Legalábbis egészében nem. A gyűjtemény jelentős részének fele ugyanis törvényes öröklés címén *ifjabb Vasilescu Jánost* illeti meg, míg a másik fele házastársi vagyonközösség címén édesapját, *Vasilescu Jánost*. Legalábbis az apa és fia közötti örökösödési perben született, még nem jogerős ítélet szerint. A bíróság rendelkezett arról is, hogy a gyűjtemény néhány darabját el kell árverezni, a vételárat pedig el kell felezni az örökösök között.

Az örökösödési per tíz évvel a néhai *Vasilescu Jánosné Berger Klára* halála után indult. Az idősebb Vasilescu János felesége és a fiatalabb édesanyja végrendelet nélkül halt meg. 1990 márciusában ingatlanhagyatékát átadták, az ingóságok ügyében – ide tartoznak a festmények és az egyéb műkincsek, valamint az autó is – azonban nem volt hagyatéki eljárás. Ifjabb Vasilescu János kérelmére indult ugyan egy póteljárás, ám ezt megszüntette a közjegyző, mivel az örökösök nem tudtak megegyezni abban, hogy kit és mi illet meg a hagyatékból. Mindenesetre a festmények, szobrok, kerámiák, valamint ékszerek Vasilescuné halála után férje birtokában maradtak.

A fiú a perben nem vitatta, hogy a műkincsek házastársi vagyonközösség részei, így azok fele apját illeti meg, de kéri a másik felét. Apja viszont azt állította a bíróság előtt, hogy a szőban forgó műtárgyak soha nem voltak feleségével közös vagyon részei, mivel azokat halála után gyűjtötte. A gyűjtemény egy másik részét pedig ő örökölte, így azok saját vagyontárgyai. Ezért fia keresetének elutasítását kérte. Hivatkozott arra is, hogy fia kérelme egyébként is elévült már, a hagyaték átadása után kellett volna kérésével előállnia.

A perben ezért ifjabb Vasilescu Jánosnak kellett azt bizonyítania, hogy mindaz, amit kér, édesanyja hagyatékához tartozik. Édesapjának pedig azt, hogy saját vagyona mindaz, amit fia kért tőle. Idősebb Vasilescu János viszont nem bizonyította a bíróság előtt, hogy saját vagyonát próbálja elperelni tőle fia.

A perben az ifjabb Vasilescu zár alá vételi kérelmét már többször elutasították, legutóbb februárban, mert az idősebb Vasilescu bíróság előtt is kijelentette, hogy nem fogja elidegeníteni – azaz eladni vagy elajándékozni – a műtárgyakat. A gyűjtemény sora nyáron vett fordulatot, amikor is június 25-én az államnak adományozta a nagy értékű modern és kortárs magyar gyűjteményét. A hagyatékot kezelő alapítvány alapító okiratát ünnepélyes keretek között, a Parlamentben írták alá *Orbán Viktor* miniszterelnök jelenlétében. Az alapítvány kuratóriumának elnöke *Demján Sándor* üzletember lett, tagjai a mindenkori kultuszminiszter és a Magyar Nemzeti Galéria mindenkori főigazgatója. Vasilescu János gyűjteményéből körülbelül négyszáz darabos kollekciót – festményeket, szobrokat, kerámiákat – adományozott az államnak, az általa létrehozott alapítványon keresztül. Legalábbis szeretett volna. A gyűjtemény kezelésére létrehozott szervezetet viszont mindaddig nem jegyzik be a bíróságon, amíg az örökösödési per jogerősen le nem zárul. Mivel nincs, aki ajándékozzon, nem történt ajándékozás sem, bár idősebb Vasilescu János változatlanul fenntartja eddigi szándékát. Fia viszont ezt az akciót követően már alappal kérte a bíróságtól a zárolást, amit a közelmúltban el is rendeltek.

A több százmillió forintos gyűjteményt per alatt álló része – amelybe nem tartozik bele *Ország Lili* hagyatéka – ennek köszönhetően jelenleg Dunakeszin, egy alig néhány négyzetméteres raktárban őrzik. A Vasilescu-gyűjtemény nagy részét a bíróság által elrendelt biztonsági intézkedésnek megfelelően szállították a raktárba. Ifjabb Vasilescu János választotta ki, hogy hol őrizzék a műtárgyakat és ennek költségét is ő állja. Az viszont az állam felelőssége, hogy a képek biztonságban legyenek.

Eközben a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal megindította a festmények és egyéb műtárgyak védetté nyilvánítását. Arról is határozat született, hogy a hivatal a Magyar Nemzeti Galériában gondoskodik a gyűjtemény megfelelő elhelyezéséről, ahol nem lesz veszélyben a XX. századi magyar képzőművészet történetében rendkívül nagy értéket képviselő szobor- és festménygyűjtemény. Hiába akarta azonban mindezt

Ki kapja a falról eltűnt képeket?

GY. BALÁZS BÉLA FELVÉTELE

néhány nap alatt elintézni a hivatal. A bírósági zár alá vétel miatt kizárólag a biztonsági intézkedést elrendelő bíró dönthet úgy, hogy a gyűjteményt elszállítsák. Ilyen döntés egyelőre még nem született, az azonban már biztos, hogy a képek semmiképpen nem kerülhetnek a kiállítótermekbe, a múzeumban is egy raktárban kell majd azokat őrizni.

Ifjabb Vasilescu János – édesapja elmondása szerint – többször próbálta megszerezni tőle a képeket. Az egyik kísérlet nem jogerősen ugyan, de bírói ítélettel zárult. Ebben ifjabb Vasilescut különösen nagy értékre elkövetett lopás, önbíráskodás és aljas indokból elkövetett könnyű testi sértés miatt 3 év börtönre, valamint egymillió forint pénzmellékbüntetés megfizetésére ítélték. Feleségét szintén bűnösnek találta a bíróság, őt 1 év és 2 hónap, három évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetést és félmillió forint pénzmellékbüntetést kapott.

Apa és fia kapcsolata 1977-től fokozatosan, 1989-re pedig végképp megromlott. Ekkor már ifjabb Vasilescuné is gyűlölte apósát, amiért nem rendezte a fiának járó anyai örökségét. Ifjabb Vasilescu János minden, az édesapjához kötődő gondját megosztotta ismerőseivel, akik felajánlották segítségüket. A támogatásért cserébe az ifjabb Vasilescu részesedést kínált a megszerzett vagyonából. Először ügyvédi közvetítéssel próbálkoztak, de miután ez nem volt eredményes, cége pénzügyi gondjait az apja irodájából lopott műszerekkel próbálta meg orvosolni. Először 1998. június 13-án. Az ellopott árukészletről leltárt készített, formailag kiállított egy számlát is, ezeket elküldte apjának. A kft. viszont nehezen indult, ezért barátai rábeszélésére három nappal később megint betörtek az idősebb Vasilescu cégének raktárába, ahonnan műszereket (30 millió forint értékben), iratokat, bélyegzőt és egy festményt vittek el. A két lopást követően a barátok egyre erőteljesebben szorgalmazták, hogy a fiú szerezze meg az anyai örökségét. Akkor eldöntötte: akár önhatalmúlag is megszerzi az apja lakásán lévő értékeket. Augusztus elsején, reggel kilenckor becsengetett apjához, kicsit később követték társai is. Az idős férfi száját befogták, kezét, lábát összekötözték, az ellenállása miatt többször arcon és mellkason ütötték. A lakásában lévő festményeket és műtárgyakat összeszedték és egy papírt írattak alá idősebb Vasilescuval: „alulírott… elismerem, hogy fiam jogos anyai örökségét ez idáig őriztem, a mai napon kiadom, ezek után már csak az utánam járó örökségre tarthat igényt. Utóirat: fiamra rátámadtam, lőfegyverrel fenyegettem, sérüléseim a dulakodásból származnak."

Idősebb Vasilescu János, a romániai származású, Magyarországon élő, magát magyarnak valló műgyűjtő a második világháború idején telepedett le hazánkban s magyar lányt vett feleségül. Végzettsége szerint műszerész, s műszaki feltalálóként és üzletemberként dolgozott. A hatvanas évek elején kezdett képeket vásárolni. Ismeretsége Ország Lilivel meghatározta gyűjtői munkásságát. Mára ez a gyűjtemény – amely a szakértők szerint a legérdekesebb és leggazdagabb a hazai magánkollekciók közül – három nagyobb részre bontható. Ország Lili hagyatéka képezi az egyik részt, mely szóbeli végrendelet útján került a gyűjtőhöz néhány festmény kivételével, melyek az alkotó családjának tulajdonában vannak, de így is szinte teljes s hiteles képet ad a festőnő életművéről, hiszen minden korszakának fontos alkotását tartalmazza. A gyűjtemény másik nagy része is kötődik a művésznőhöz, hiszen ebben baráti köréhez tartozó alkotók, Anna Margit, Korniss Dezső, Bálint Endre, Gyarmathy Tihamér festményei találhatóak. A kollekció harmadik részét azok a művek képezik, melyeket a gyűjtő különböző aukciókon vásárolt, többek között Gulácsy Lajos, Szőnyi István, Nemes Lampérth József, Rudnay Gyula alkotásai.

Idősebb Vasilescu, aki magát nem tartja se művésznek, se művészettörténésznek. a fiával dúló háborúig kétszobás budai lakásában tartotta e kollekció értékes darabjait, de a gyűjtemény nagy részét a nagyközönség is megnézhette, az egyik legnagyobb kiállítást például a Magyar Nemzeti Galériában pár évvel ezelőtt. Idén júniusban az államnak adományozott felbecsülhetetlen értékű, négyszáz darabos kollekcióját elsősorban az Európai Iskola és a szentendrei festők művei alkotják, benne Barcsay Jenő, Kassák Lajos, Moholy-Nagy László, Gulácsy Lajos, Egry József, Derkovits Gyula, Vasarely Viktor képei, Schaár Erzsébet, Vilt Tibor, Vígh Tamás, Kerényi Jenő, Vedres Márk szobrászok alkotásai. Kérdés, hogy a per alatt álló gyűjtemény képezheti-e az alapját a Modern Magyar Művészeti Múzeumnak vagy a 2003-ban megnyíló múzeumnak más kollekcióra kell építenie. A NKÖM reményei szerint addigra a peres viszonyok rendeződnek s bemutathatják a magángyűjteményt a nagyközönségnek.

Az utazás és a műtárgy a szenvedélye

– Hogyan került ki Magyarországra?

– Érettségi után, 1939-ben egy budapesti utat kaptam ajándékba édesapámtól. Elbűvölt ez a város, és amikor meghallottam a magyar Himnuszt, teljesen beleszerettem. Máig állítom, hogy ez a világon a legszebb himnusz. Hét évvel később átjöttem, és azóta itt lakom.

– Már akkor érdeklődött a műtárgyak iránt?

– Édesanyám gyönyörűen hímzett, talán tőle örököltem a szép iránt érzett vonzalmamat. De a gyűjtőszenvedély csak később alakult ki. Elkezdtem járni a világot, szerencsés ember vagyok, megtehettem. Ilyenkor nem az utcákon, üzletekben nézelődtem, hanem a múzeumokat látogattam. Budapesten is gyakran eljártam a Képcsarnokba, és elkezdtem vásárolgatni. Akkor még elég volt, ha barátaim azt mondták egy-egy műről, hogy jó, én megszereztem. Az alakuló gyűjteményemnek nem volt egyénisége, sok festményre rá is fizettem: jó drágán megvettem, aztán kiderült, nem is ért annyit.

– Honnan volt pénze ezekre?

– Orvosi műszereket gyártottam, exportra is. Elég jól ment a vállalkozás, s nem volt más szenvedélyem, csak a gyűjtés és az utazás.

– Időközben megházasodott. A felesége mit szólt a szenvedélyéhez?

– Klárika remek asszony volt. Természetesen néha zsörtölődött, nem értette, minek kell a sok műtárgy. Én viszont mindig ügyeltem arra, hogy őt is ellássam ajándékkal, ha külföldre utaztunk. Így nem érezhette azt, hogy csak magammal törődöm. Jó természete volt, mindig nevettünk. Nem volt túl nehéz elfogadtatni vele a szenvedélyem.

– Közben hogyan alakult a gyűjtemény?

– Megismertem a különböző galériák tulajdonosait, néhány művésszel is kapcsolatba kerültem, finomodott az ízlésem. Sokat képeztem magam, már magam döntöttem el, hogy kell-e egy-egy mű vagy sem. Arra is figyeltem, hogy a meglévő képek hogyan viszonyulnak azzal, amit épp kinéztem magamnak. Csak a XX. századra összpontosítottam. A régebbi művészek műveire nem volt pénzem, és a nagyon híres alkotókat jogom sem lett volna bezárni egy lakásba. Azokat a képeket látnia kell az egész világnak.

– Mikortól nevezte magát igazi gyűjtőnek?

– A hetvenes évek elejétől. Nagyjából akkoriban ismertem meg Ország Lilit, aki nagy mértékben hatott rám.

– Vele hol találkozott?

– A VII. kerületben volt egy gyűjtő, a Glucks Feri bácsi, ő kezelte a Farkas István- és a Nagy István-hagyatékot. Nála találkoztam először Lili műveivel. Nagyon megfogtak ezek a képek a maguk biblikus világával, úgy éreztem, hogy ez az enyém is, hiszen magam is hívő ember vagyok. Feri bácsi segítségével megkörnyékeztem, s bár féltem a nagy művésznőt felkeresni, elmentem hozzá. Ahogy megismertem, éreztem, hogy ez az én világom, hiszen őt is a világnak ugyanazok a titkai foglalkoztatták, mint engem. Lili nagy egyéniség volt, babonáival, félelmeivel együtt. A maga útját járta. Nagyon sokat tanultam tőle. Segítettem, ahogy csak tudtam. Műtermet rendeztem be neki, festéket, ecsetet hoztam külföldi útjaimról. Lili érdeklődött a munkám iránt is, megkért, magyarázzam el az áramköröket. Csodálattal hallgatott, én meg éjszakánként otthon ültem és rajzoltam, hogy minél szemléletesebb lehessek. Ezeket használta aztán a labirintuskorszakában. Életre szóló barátság volt a miénk.

– A gyűjtemény is tovább gazdagodott?

– Természetesen folytattam a gyűjtést, ebben Lili is biztatott. Közben bővült a baráti körünk, Lilin keresztül sok művészt ismertem meg. Az itt összegyűjtött művek kilencven százalékát közvetlenül az alkotóktól szereztem meg. Volt, amit ajándékba kaptam, másokért meg kellett harcolnom. Úgy védtek egy-egy művet, mint a saját gyermeküket, de én nem hagytam magam lebeszélni.

– Mostanában is vásárol képeket?

– Persze! A mai napig sokat utazom, keresem, hogy mi az, ami illik a gyűjteménybe, és azt megszerzem. Ezt nem lehet abbahagyni egyik napról a másikra.

– Ön azonban nem csak festményeket gyűjt.

– Természetes, hogy a bútorokat, szőnyegeket is úgy válogattam össze, hogy teljes legyen az összkép. Ezek is ritka, régi darabok. Van olyan székem, amit Ausztriában vettem, darabokban csempésztem át a határon, majd itt restaurálták. Ebben a lakásban minden darab beszélget egymással, én meg velük, és nagyon vigyázok, hogy csak olyanokat vásároljak, amelyikkel jól érzem magam. Ehhez illeszkednek a szobrok, néhány születésének tanúja voltam. Egytől egyig közel állnak a szívemhez, és nagyon remélem, hogy majd egyszer az egész gyűjteményt egészében láthatja a közönség is.

A Fókuszt szerkesztette: Forró Evelyn
Írták: Pálmai Erika, Kovács Ágnes, Leopold Erika

A távolságibusz-jegyek hat, a vonatjegyek öt százalékkal drágulnak

Vagyonfelélés a Volánnál

A Volán-társaságok januártól csak hat százalékkal emelhetik a helyközi autóbuszokon a jegyek árát, holott legalább 6,8 százalékos emelést tartottak volna szükségesnek. Emellett a társaságok további 1,7 milliárd forint üzemeltetési és 12 milliárd forint beruházási támogatást is igényeltek azért, hogy megállítható legyen a vagyonvesztésük.

NÉPSZAVA-információ

Három évvel ezelőttig a tarifaemelések nagyjából követték az általános inflációt, a menetjegyárak 1998-ban 15 százalékkal, 1999-ben pedig 14 százalékkal növekedtek. 2000-ben azonban a Volán cégek 9,8 százalékos tarifanövelést javasoltak, de csak hatszázalékost engedélyeztek, miközben az éves infláció 9,8 százalék volt. Idén – 2001-ben – pedig a Volán-társaságok 9,5 százalékos tarifanövekedést kezdeményeztek, ezzel szemben csak 6,8 százalékos emelést hajthattak végre a várható 9,2 százalékos infláció mellett.

Mivel a jegyáremelések mértékének a korlátozása ellenére a kormányzat csak alig észrevehetően növelte a központi támogatások nagyságát, a cégeknél megkezdődött a vagyonvesztés. Ebben az évben például a tavalyinál alig többet, hozzávetőleg hárommilliárd forintot kaptak a Volán-vállalatok új buszok beszerzésére a közlekedési tárcától, saját forrásaikból pedig mintegy 9,8 milliárd forintot költhettek a járműpark fejlesztésére. Holott – becslések szerint – évente legalább 18 milliárd forintot kellene a járműpark felújítására költeni ahhoz, hogy a Volán-társaságok helyközi szállítást végző autóbuszainak az átlagéletkora a jelenlegi 10,6 évről belátható időn belül az Európai Unióban megszokott 5-6 évre csökkenjen. A buszparknak csaknem a fele elavult, a menetrend szerinti járatokon használt mintegy 7150 kocsi közül több mint háromezer tízévesnél idősebb, ebből hozzávetőleg 2700 jármű kora a 12 évet is meghaladja.

A kormányzat alig növelte a központi támogatásokat

A rendelkezésükre álló anyagi forrásokból a Volán-társaságok idén mindössze 401 új busz beszerzését tudták kifizetni, miközben évente legalább 600 kocsi megvásárlására lenne szükség, ahhoz, hogy megkezdődjön az autóbuszpark életkorának a mérséklődése. Volán-társaságok arra számítanak, hogy 2002-ben is 400 új autóbuszt vásárolhatnak. A 400 autóbusz beszerzéséhez előreláthatólag 3,1 milliárd forint költségvetési támogatás és 10 milliárd forint saját forrás áll majd rendelkezésükre.

Szakértők szerint az segítene megoldani a Volán-társaságok pénzügyi gondjait, ha a kormányzat engedélyezné a menetrend szerinti személyszállítást végző autóbusz-társaságoknak, hogy a vasúti, a vízi és a légi szállítási cégekhez hasonlóan visszaigényelhessék az üzemanyag árában lévő jövedéki adót. A jövedéki-adó-visszatérítésből származó 8-10 milliárd forint többletbevételből ugyanis a vállalatok úgy lennének képesek finanszírozni működési kiadásaikat, hogy időközben fokozatosan felújíthatnák elavult járműparkjukat is.

A vasúti jegyek viszont az év elejétől csak öt százalékkal drágulhatnak, ezért a MÁV 2002-ben is az ideihez hasonló nagyságú, mintegy 30 milliárd forint veszteségre számít. A vasúttársaság veszteségeit időről időre pótolja a kormányzat, ám a járműpark elöregedése ennek ellenére folytatódik. Így a tarifakorlátozás miatt ennél a társaságnál is bekövetkezik a vagyonvesztés. A MÁV azonban – kormányzati garanciával – kölcsönöket vehet fel a járműállománya korszerűsítéséhez, amelyeket gyakran a kormány fizet vissza a társaság helyett. A MÁV-nak egyébként idén sikerült megőriznie piaci pozícióját, ennek eredményeként az árufuvarozásban 29 százalékos, a távolsági személyszállításban 38 százalékos részesedést tudhat magáénak.

Idén jelentősen csökkent az üzemanyagok ára

A 95-ös oktánszámú motorbenzin ára az utóbbi egy év alatt 8,7 százalékkal csökkent, míg a gázolajé 13,7 százalékkal lett kevesebb – derül ki a Mol statisztikájából. Jelenleg a legnagyobb forgalmat lebonyolító 95-ös motorbenzin ára 199,50 forint literenként, míg egy évvel korábban még 218,50 forintot kellett érte fizetni.

A motorbenzin ára idén az év első felében először mérséklődött, utána azonban erőteljes növekedésnek indult. A 95-ös motorbenzin ára május közepén érte el csúcsát, amikor is literjéért 249,50 forintot kellett fizetni. Ezután augusztusig folyamatosan csökkent, így augusztus elejére az ár 219,50 forintig esett vissza.

Az üzemanyag ára augusztus 1-jétől szeptember 12-ig kisebb mértékben emelkedett, így azért literenként 229,50 forintot kellett fizetni. A szeptember 11-i terrortámadás óta azonban folyamatosan mérséklődtek az árak. A Mol szerint ez azzal magyarázható, hogy míg a világgazdaságban visszaesett a kereslet az üzemanyagok iránt, ugyanakkor a készletek folyamatosan megfelelő szinten voltak. S ezt egészítette ki a kőolajár és a kőolajtermékárak csökkenése a nemzetközi piacokon, valamint a forint erősödése.

A gázolaj ára tavaly év végén 223,75 forint volt, míg jelenleg literje 193 forintba kerül. A gázolaj egész évben a tavaly év végi ára alatt mozgott. A gázolaj ára először január 9-én csökkent, ekkor 219,75 forint volt literje, amit csak június vége felé közelített meg, akkor 217 forintot kellett fizetni érte.

A motorbenzinekhez hasonlóan a gázolaj ára is folyamatosan csökkent a szeptember 11-i terrortámadás után. A gázolajra a téli szokásos nagyobb kereslet sem volt árfelhajtó hatással, így az – a tavalyi évvel ellentétben – a 95-ös oktánszámú motorbenzinnél alacsonyabb áron zárja az évet.

Az APEH szerint egyre szervezettebbek a bűnözők

MTI-információ

Egyre szervezettebbé válnak az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) Bűnügyi Igazgatóságának hatáskörébe tartozó bűnelkövetők, a felderítetlen bűncselekmények száma mégis csökken – állapítja meg egy közelmúltban lezajlott konferenciára készült anyagában az igazgatóság. A tájékoztató szerint az igazgatóság nyomozásának eredményességét mutatja, hogy 2001 első tíz hónapjában az ügyek 91,3 százalékában volt sikeres a szervezet. Az APEH Bűnügyi Igazgatósága által idén vádemelési javaslattal lezárt bűncselekményeknél január elejétől október végéig 19,27 milliárd forint értékben állapították meg a kárértéket. Tavaly ez az összeg egész évben mindösszesen 10,93 milliárd forintot tett ki.

A büntetőeljárások során lefoglalással, illetve zár alá vétellel – az idei évhez kapcsolódóan – 1,51 milliárd forint értéknyi vagyonhoz juthat az állam, a bíróság döntésének függvényében. Tavaly ez az érték összesen 1,55 milliárd forint volt.

Idén az első tíz hónapban a gyanúsítottak összesen közel 540 millió forintot fizettek be közvetlenül az államnak. A hivatal igazgatósága ugyanezen időszak alatt 2866 esetben indított nyomozást október végéig a tavalyi 2699-cel szemben. Vádemelés az első tíz hónapban 2303 esetben történt, míg tavaly egész évben ez a szám 1525 volt. A bűnügyi igazgatóság hatáskörébe utalt bűncselekmények közül tíz hónap leforgása alatt 54 százalékot tettek ki a csődbűntettek, 36 százalékot pedig az APEH hatáskörébe tartozó adócsalások. A számviteli fegyelem megsértése a bűncselekményeken belül 7 százalékot, míg a jogosulatlan gazdasági előny megszerzése mindösszesen 1 százalékot képviselt. Az APEH Bűnügyi Igazgatóságánál egyébként összesen 400 fő dolgozik, akik közül az adónyomozók 253-an vannak.

NEMZETKÖZI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ISKOLA

felsőfokú – programozói – végzettséget adó

tanfolyamot indít.

A tanfolyam ideje: 1 év (360 óra)

Jelentkezés:

munkanapokon 11 és 20 óra között a 370-1303-as és a 06-20/989-3421-es telefonszámon.

2FISKOLA

NEMZETKÖZI SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ISKOLA

délutáni elfoglaltsággal

OKTATÓKAT KERES.

Az alkalmazás feltételei:

- *pedagógus- és számítástechnikai végzettség,*
- *számlaképesség,*
- *legalább 2 év oktatói gyakorlat.*

A felvételnél az angol nyelv ismerete előnyt jelent.

Jelentkezés munkanapokon 11 és 20 óra között a 370-1303-as telefonszámon.

2FISKOLA

Az ISG

IPARI SZERELVÉNY ÉS GÉPGYÁR KFT.

munkatársakat keres budaörsi gyárába az alábbi munkakörökben:

HEGESZTŐ SZAKMUNKÁS

feladata:

- üzemcsarnokban telepített hegesztő-forgató berendezéseken történő félautomata hegesztés,
- szénacélok, saválló acélok és vegyes kötések hegesztése.

elvárásaink:

- védőgázas hegesztési technológiai gyakorlat,
- minősített hegesztői bizonyítvány,
- plazmahegesztés-technológiai ismeret előnyt jelent.

FORGÁCSOLÓ SZAKMUNKÁS

- alkatrészgyártás hagyományos és NC esztergákon, közepes nagyságú szériában,
- marási munkák végzése.

elvárásaink:

- NC programozói gyakorlat,
- marógépeken szerzett gyakorlat.

TERÜLETI KÉPVISELŐ

- piacépítés, -bővítés,
- ISG Kft. képviselete meglévő és potenciális partnereinél,
- értékesítés

elvárásaink:

- ipari csőszerelvények területén való jártasság,
- műszaki (gépész) ismeretek,
- értékesítési gyakorlat,
- jó kommunikációs készség, kreativitás,
- felhasználói szintű számítógép-kezelési ismeretek (Windows, Office),
- „B" kategóriás gépjármű-vezetői engedély,
- német- és/vagy angolnyelv-tudás előnyt jelent.

AJÁNLATUNK

versenyképes, teljesítményarányos jövedelem.

Önéletrajzát az ISG Kft.
2040 Budaörs, Gyár u. 2. Pf. 178.
címre várjuk.

A művészet és a hit igazsága

Új galériák a soproni Templom utcában – Schéner Mihály életmű-kiállítása

P. Szabó Ernő

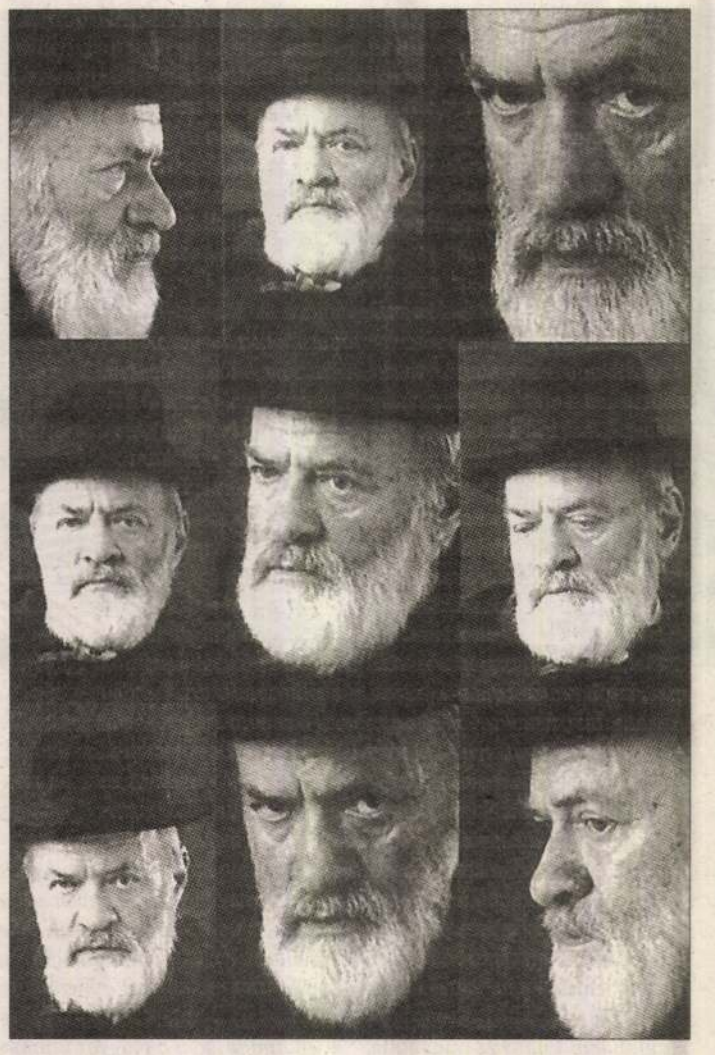

Sopronban csak néhány nappal ezelőtt kezdődtek meg az ünnepi hetek, a kortárs képzőművészet ünnepszámba menő eseményei azonban megelőzték a társművészetek rendezvényeit. A Templom utcában látható kiállítások egyike május, a másik június közepén nyílt és augusztusig, illetve szeptemberig várja az érdeklődőket. A két-három hetes kiállítási periódusokban gondolkodó magyarországi gyakorlattal ellentétes ez a megoldás – azt azonban mindenképpen jelzi, hogy nem kipipálandó programként, hanem igazi „közönségbarát" eseményként kerül sor a tárlatokra.

A két kiállítás egyben két új kiállítóhely megszületését is jelenti. A Templom utca 18. szám alatti műemlék épületben a Budapesten 1990 óta működő Körmendi Galéria soproni terme nyílt meg a kortárs magyar művészet négy jelentős képviselője, *Dienes Gábor* festőművész, *Donáth Péter* (1938–1996) képzőművész, *Lévai Dóra* textilművész és *Katona Zsuzsa* szobrászművész kiállításával, de ebben az épületben kap helyet a Körmendi–Csák Kortárs Magyar Művészeti Gyűjtemény is, amely átfogó képet ad az elmúlt hatvan év magyar művészetéről. A Budapesten élő ügyvéd-építész házaspár, *Körmendi Anna* és *Csák Máté* húszéves gyűjtőmunkájának eredményeként mintegy száz művész kétszáznál több munkája alkotja a gyűjtemény gerincét, a legszebb alkotások az épület emeletén magánmúzeumi jelleggel kerülnek a közönség elé.

A Templom utca 19. szám alatti Hajnóczy-ház építészeti értékei, egykori tulajdonosának személye és a szeptember 15-ig nyitva tartó Schéner-kiállítás miatt egyaránt figyelmet érdemel. A középkori alapokon épült barokk palota több mint negyven éven keresztül a magyar felvilágosodás szellemi vezéralakja, *Hajnóczy József* lakhelye volt, kivégzése előtt három évvel, 1792-ben adta el. A később leromlott épületet szerkezetileg a nyolcvanas évek közepén *Kerényi József* Kossuth-díjas építész vezetésével újították meg, műemléki rekonstrukciójára az épületben lévő középkori kis üzlet és a reneszánsz részletek helyreállításával a legutóbbi években került sor.

A zárt és a nyitott terek, a kisebb-nagyobb helyiségek, az izgalmas építészeti részletek mondhatni éppen úgy az értékek sokszínűségét és egységét kínálják a látogatónak, mint a Hajnóczy-házban látható tárlat, az életmű-kiállítás, amely Schéner Mihály eddigi legátfogóbb bemutatójának mondható. Az egymásután sorjázó terek-zugok kiváló lehetőséget adnak életműve időbeli tagolására, de arra is, hogy a különböző műfajokat képviselő alkotások – festmények, szobrok, textilplasztikák, grafikák, kerámiák, fémkonstrukciók – önálló egységekké rendeződjenek.

A tárlat annál is többet ad, mint amennyit meghívója ígér, hiszen a művek nagy része az 1960 utáni évtizedekből származik ugyan, de néhány alkotás Schéner pályakezdését is felidézi. Viharsarki parasztemberek, tájak, csendéletek jelennek meg sötét tónusokkal festett, részben még főiskolás évei előtt készült képein, önarcképek idézik az 1942-ben kezdődött főiskolás időszakot. Az alföldi festészet hagyományai, a háborús évek hangulata, a személyes sors, a közvetlen környezet inspirálta élmények expresszív erővel jelennek meg e ritkán látható munkákon. A hatvanas években a meghatározó élményt jelentő párizsi utazások adtak új töltést Schéner expresszivitásának, a francia kortársak fakturális kísérletei gyakoroltak rá felszabadító hatást.

A tasizmus, a Dubuffet képviselte art brut lehetőségeit éppen olyan természetes módon építette be művészetébe, mint a magyar népművészet expresszív-szürreális alkotó módszerét. A festői értékek sokféleségéről akkor sem mondott le, amikor sajátos „strukturális, építkező módszer" alapján hozta létre műveit, legyen az építkezés organikus-biológiai vagy geometrikus. Az alapozott képek, textilből, fémből, fából készült, a népművészet formavilágára reflektáló plasztikák sorakoznak. Játékos-vidám hangulatuk folytatódik a karneváli jelenetek forgatagában, de a nyolcvanas-kilencvenes évek képein egyre inkább az élet és a halál, a személyes sors és a történelem alapkérdései jelennek meg. A nyolcvanas években egész sorozat műben foglalkozott *Szent Istvánnal,* megidézte a Keresztre feszítés jelenetét, az Inferno lángjait, miközben olyan „szentségtörő" témák is megihlették, mint a körtékről, krumplikról, cipőkről festett csendéletek. Apokrif képek? Vagy visszatérés a szegénységében is gazdag gyermekkori környezet motívumaihoz? Akárhogyan is van, jelzik az olyan művek, mint a Menyus és én vagy a Hármas önarckép Máriával cipővel, az élet, a művészet és a hit igazságai a legegyszerűbb, legvalóságosabb formáiból rakják össze a teljességet.

Czeslaw Milosz kilencvenéves

MTI–Pan

Kaliforniából száműzetésben töltött évtizedek (1945-től 1989-ig) után visszatért krakkói otthonába, hogy ott ünnepelhesse ma 90. születésnapját az Irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett *Czeslaw Milosz* lengyel költő, író, műfordító, publicista és irodalomtörténész.

Milosz értelmiségi családban született 1911. június 30-án az akkor Lengyelországhoz tartozó Litvániában. Középiskoláit Vilniusban végezte, majd a Stefan Batory egyetemen szerzett jogi diplomát 1934-ben. Írásai 1930-tól jelentek meg. 1931-ben egyik alapító tagja lett a Zagary című irodalmi folyóiratnak és a köréje szerveződő csoportnak.

1934–35-ben Párizsban tanult, majd 1937–1939 között előbb Vilniusban, utóbb pedig Varsóban a lengyel rádió munkatársa volt. A német megszállás alatt Varsóban az illegális sajtónak dolgozott és az ellenállás költészetéből szerkesztett egy versantológiát (1942).

1945 után Czeslaw Milosz Krakkóban élt, ahol tagja lett egy folyóirat szerkesztőbizottságának. 1946–1950 között Washingtonban, majd 1950-ben rövid ideig Párizsban kulturális attasé volt a lengyel nagykövetségen, de 1951-ben lemondott megbízatásáról, és Franciaországban telepedett le. Ott a Kultúra című emigráns lengyel lapban jelentette meg írásait. 1960-ban meghívták a kaliforniai Berkeley egyetemre, és 1961-től két évtizeden át a szláv irodalmak professzoraként tevékenykedett.

Milosz több irodalmi díjat nyert, s 1980-ban irodalmi munkásságáért Nobel-díjjal tüntették ki.

A kommunizmus bukása után Milosz felszólította Lengyelországot és Litvániát, hogy borítsanak fátylat a múlt emlékeire. 1995-ben írt Szarajevo című költeményében élesen bírálta a nyugat-európaiak magatartását.

SMS-helyesírás?

ANYANYELVÜNK

Balázs Géza

A magyar helyesírás egyik jelképe az ly (kiejtése: elipszilon). Jelkép azért, mert egy régi (az északi nyelvjárásban ma is élő) hangot jelöl, amelyet viszont a köznyelv nem ismer. Tehát a köznyelvben az ly és a j hangértéke azonos, a helyesírásban mégis őrizzük a kettősséget. Az ly tehát hagyományőrző. Részben emiatt az ly a mai helyesírás „mumusa". Sokszor ezzel riogatják a helyesen írni tanulókat, nem tudókat… Ha valaki tudatosan akar vétení a helyesírás ellen, a hülyét j-vel írja, illetve talán magát a helyesírás szót is. Humorforrás ez az eljárás. Például *Weöres Sándor* Kisfiúk témáira című versében: „KARESZ HÜJE / GYÖNGYI HÜJE / csak én vagyok okos / énnekem a segembe is felyem van."

Nem humor azonban az, ami manapság a mobiltelefonok rövid szöveges üzenetküldő szolgáltatásában (SMS) bukkan fel. Mivel egy üzenetre legfőljebb 160 betűhely áll rendelkezésre, valamint a betűk „bepötyögése" is időt igényel, fontos a rövidség. Az igazán rövid üzenet tehát időt és pénzt takarít meg. Ezzel szemben áll az ugyanazt a hangot jelölő (pazarló) kétbetűs ly és az egybetűs j. El lehet képzelni, hogy a harc mennyire egyenlőtlen, s melyik betűnek kedvez.

Az SMS-helyesírás amúgy is tele van rövidítésekkel. Mivel leginkább a fiatalok (táv)közlési módja, eleve áthatja a játékosság, a jelzésszerűség (táviratiság). Mivel többnyire egymást jól ismerő felek értekeznek az SMS segítségével, rendszerint semmiféle megértési nehézséget nem jelent a rövidítés. Nekem leginkább az szokott fejtörést okozni, ha valaki még jelzésszerűen sem írja alá az üzenetet. Karácsonykor számtalan olyan „köresemest" kaptam, amely csak annyit tartalmazott: Kellemes karácsonyi ünnepeket – s jobb esetben még egy telefonszámot. Ezeket az üdvözleteket nem köszöntem meg.

Az ly ellen nemcsak az újfajta távközlési mód, hanem egyéb, makacs bizonytalanságok is támadnak. Most nem arra gondolok, hogy valaki a hülyét j-vel írja, mert ez valóban vicc. „Palánk-helyesírás!" – mondta egyszer rá egy akadémikus. De vannak valóban fogós, elbizonytalanító ly-os esetek. Többnyire azok, amelyek hasonló típusúnak néznek ki, de azután mégis másként kell őket írni. Például: seregély, karvaly, de papagáj. Beszély (irodalmi műfaj), de csevej. (Egy felmérés szerint a csevej szóban a helyes- vagy inkább „nemhelyesírók" mintegy fele ly-t ír – s ezt teszi most az én számítógépes helyesírás-ellenőrző programom is, rögtön kikapcsolom!) És sokszor elbizonytalanítanak az olyan formák is, mint például folyik, folyjon, de fojt (megfojt valakit, a festék viszont meg- vagy elfolyt!), a sújt (valaki valamit sújt), de súlyt (súlyt emel), vagy mondjuk a hej (indulatszó) és a hely (főnév). Innen a szójátékos tévéműsor címe: Hej, hej, helyesírás! Hej, hej, helyes beszéd!

A helyesírási szabályozások előtt rendszerint fölmérték, hogy hogyan vélekednek a nyelvhasználók az ly-ról. A fölmérések tanúsága szerint: túlnyomórészt ragaszkodnak hozzá. (Igaz, a kérdőívet csak írni tudók tölthetik ki – ha a betűvetést most tanulókat kérdeznénk meg, biztosan más lenne az eredmény. De hát a kisiskolásoknak választójoguk sincs…)

Az én meggyőződésem is az, hogy az ly-t meg kell tartani. Részben azért, mert csupán néhány tucat sokszor, és összességében is csak néhány száz szóban fordul elő. Ezt pedig meg lehet tanulni. Valódi technikai, kommunikációs nehézséget nem okoz. Igazából nem is ez a (nemzetközi összehasonlításban sem túl nehéz) magyar helyesírásnak a „fenegyereke". Szép hagyomány, amely nyelvünk múltjára emlékeztet. A személy- és helynevekben amúgy is meg kellene tartani, mert komoly ember aligha javasolhatna olyat, hogy holnaptól Gajatetőt, Jukóbányát és Erdéjt írjunk (helyesen: Galyatető, Lyukóbánya és Erdély!).

De az igen valószínű, hogy a meglévő hasonlóságokból adódó tévesztések száma gyarapodni fog, ha az SMS-helyesírás, „palánk-helyesírás" terjeszteni kezdi az ly nélküli formákat. Mindez arra figyelmeztet bennünket, hogy a technikai fejlődésnek a nyelvhasználatra, s azon belül a helyesírásra nagy hatása van. Erre pedig idejében figyelmeztetnünk kell.

Denevér, avagy a kispolgár álma

Előbemutató az Erkel Színházban · A csúcspont a második felvonás

ZENEI JEGYZETEK

Kerényi Mária

Vadonatúj, *Szinetár Miklós* jegyezte Denevérrel indul hamarosan japán turnéra a Magyar Állami Operaház társulata, a vendégjáték előtt azonban pályán tesztelte a produkciót az átmenetileg ügyvezető igazgató által irányított intézmény. Az ötéves főigazgatói periódusától épphogy elbúcsúzott rendező hangsúlyozottan klasszikus hagyományokra épülő színpadra állítást ígért, amire főként azért voltam kíváncsi, mert Szinetár mindig is eredeti elgondolásait kivitelezi tapasztalataim szerint, amit a közönség hol elismerően, hol meghökkenve fogad, de tradicionálisnak sosem nevez (hadd utaljak például a turistacsoportokkal megspékelt Carmenre). Nos, ifjabb *Johann Strauss* zseniális muzsikájához és az operettműfaj etalonjává lett librettóhoz valóban semmi ballaszt – aktualizálás, üzenet, olvasat – nem ragad Szinetár koncepciójában, ám meglepetéssel azért jócskán szolgál a felújítás. Ez a Denevér nem a századvégi császárváros frivol gavallérjának, hanem Eisenstein bécsi polgárnak mulatságos megleckéztetéséről szól, és e nézőpont merőben szokatlan következményeket eredményez. Látványban is, karakterekben is. Játékstílusban meg különösen.

Kezdem ott, hogy von Eisenstein rezidenciája kispolgári lakás, nyárspolgári ízléssel berendezve. A szalonnak alig nevezhető ebédlőből egyik oldalon a hálószoba nyílik, másikon a konyha. Adél csak címében szobalány, valójában mindenes – hogy ne mondjam: cseléd –, akit nem étterembe küldenek kétszemélyes vacsoráért, hanem a sarki kocsmába szalasztanak át, ételhordóval. A ház ura pohosodó élvhajhász, aki hintaszékébe ereszkedve elvárja, hogy felesége saját kezűleg húzza fel lábára a kockás papucsot, s híjával van minden férfibájnak. De az asszonyka sem különb: Rosalinda arcpakolással, lezser pongyolában, hullámcsipeszekkel és hajcsavarókkal dekoráltan hever a vetett ágyon, ahol majd kicsit később rámenős udvarlójával, a kiérdemesült tenorral hancúrozik is egyet, míg Frank fogházigazgató megértően várakozik kliensére a szomszéd szobában. Az elegancia, a jólápoltság és a gáláns svihákságot elragadó modorral álcázó könnyedség Falkéval jelenik meg a színen, s vele persze a csábítás pszichológiai mesterműve is: a meghívás Orlovsky előkelő báljára nem egyéb, mint a kispolgár beteljesült álma. Enyhe brechti beütés nagyoperettbe oltva – Szinetár viszonya a tradíciókhoz vitathatatlanul frappáns.

A bál díszlete *Csikós Attila* tervezői telitalálata; meg is kapta a maga nyílt színi tapsát, ami mostanában elég ritka. Szinetár ért hozzá, hogy hőseit eltérő, jellemükből fakadó gesztusokkal és poénokkal állítsa reflektorfénybe, s gondosan kidolgozott szituációkkal teremtse meg a varázsos keringőkhöz méltó hangulatot. A csúcspont természetesen most is a II. felvonás nagyszabású együttese, az elmaradhatatlan gyertyafénnyel, mert ebben végre ott vibrált az a finom érzékiség, ami sajnos amúgy hiányzik a produkcióból. Érdeme viszont a dramaturgiának Orlovsky metamorfózisa – az álarcosbál ürügyén belépőjét hercegként, pezsgőáriáját hölggyé változva énekli a bájos és szép hangú *Gémes Katalin* –, a fogházkép helyzetkomikumát ötletesen kiaknázó, de soha blődlibe nem bocsátkozó építkezés – amiben *Szirtes Gábor* frenetikus humora és fejlett arányérzéke nagyszerűen kibontakozhatott –, és a finale ultimo grandiózus konstrukciója. A szereplőgárda az első premieren (csütörtökön) a legőszintébb derültséget tagadhatatlanul német dikciójával szerezte – a darab ugyanis eredeti nyelven megy, exportról lévén szó –, de szerencsére legalább a primadonna *Bátori Éva* kiejtése tökéletes, minthogy a művésznő pályakezdése óta otthonos a német nyelvterületen. Ragyogó színészi alakítását és gyönyörű hangszínét méltán jutalmazta elismerő taps, a magas fekvésben azonban eltűnt egykori biztonsága; Adél alakítója, *Dénes Judit* is adósunk maradt a szólamához elengedhetetlen virtuozitással, amiért nem kárpótol, hogy még cigánykerekezni is képes, és hogy komédiázó kedve magával ragadó. A férfiak közül *Gulyás Dénes* mint Eisenstein zeneileg perfekt, külsőre nézve hiteles figura, *Gárday Gábor* mutatós Falke, *Kenessey Gábor* szolid Frank, *Berkes János* buzgó széptevő volt. Az epizodisták között a pálmát *Tallós Andrea* vitte el Idaként – *Lőcsei Jenő* szellemes koreográfiája táncosnői tehetségét is felragyogtatta –, *Vágo Nelly* pazar jelmezei díszére váltak a produkciónak. Derekasan helytállt az énekkar (karigazgató: *Katona Anikó*), és *Kovács Jánosnak* ismét sikerült megbabonáznia hangszereseit – csak az első hegedűk érdes tónusát nem feledtette még ennek a fenomenális karmesternek a temperamentuma és lendülete sem.

Akinek a képek a gyermekei, a családja

Műgyűjtő a polgárság szolgálatában· Mecénás, őr, műszaki feltaláló, jószemű, kreatív ember

Ország Lili: Nőalakok a gyárcsarnokban (1955)

LŐCSEI GABRIELLA

A Börzsöny Múzeumban, Szobon mindössze harminc képből álló időszakos kiállítás látható *Vasilescu János* gyűjteményéből. *Ország Lili* munkái nagyobbrészt, de *Kassák Lajos* akvarelljei, *Bálint Endre* linotypiái, *Nagy István* és *Szigeti Jenő* pasztelljei is láthatók a Dunakanyar művészeti hetek egyik illusztris tárlatán. Ott hallom a hírt: e művek tulajdonosa, Vasilescu János, az ismert műgyűjtő fölajánlotta a köz számára a XX. századi magyar képzőművészetet reprezentáló, értékes kollekcióját. Az erről szóló megállapodás aláírásánál (mint arról lapunk is hírt adott) jelen volt a kormányfő, *Orbán Viktor*, valamint a kulturális miniszter, *Rockenbauer Zoltán* is. Nem e bölcs belátásról tanúskodó rendelkezését csodálom a magyar nyelvet törve beszélő Vasilescu Jánosnak. Hetvennyolc évesen az is gondoskodik a tulajdonáról, akinek nincs a birtokában olyan kincs, mint őneki, s aki sosem állt oly szilárdan a realitások talaján, mint a műszaki tudományok és feltalálások területén forgolódó, romániai születésű, de választott hazája után magát ezer (érzelmi) szállal Magyarországhoz kötöző férfiúnak. Szinte magától értetődő a gesztus: ha a Millenniumi Városközpontban a XXI. századhoz méltó kiállítótér (is) épül a kortárs magyar művészetek számára, legyen az a végleges otthona annak a gyűjteménynek, amely a legjelesebb alkotók alighanem legfontosabb munkáit tartalmazza. A kortárs magyar művészetek most épülő otthonában bizonyosan nem szóródik szét az az együttes, amelyet értő szemmel, szeretettel és együvé tartozásuk biztos tudatával vásárolt meg három évtizeden át Vasilescu János.

Nem, én azt a közvetlenséget és nagyvonalúságot csodálom, ahogyan a kis vidéki tájmúzeum számára kölcsönadta gyűjteményének értékes darabjait. (És azt a megfontoltságot, amellyel a különböző stílusokat, technikákat egymás mellé válogatva azt a gazdagságot szemlélteti voltaképpen e kis tárlat révén is, amelyet a XX. századi magyar képzőművészek örökül hagytak.)

Elmenekülve a televíziós kamerák és a sajtófotósok fényképezőgépeinek pergőtüzéből, egyedül üldögél otthonában „a hét híres embere". – Csak most értem meg igazán Diana hercegnő menekülését a nyilvánosság elől – mondja fanyar mosollyal. Beszélgetésünket *Kondor Béla, Egry József* képei „vigyázzák", és Ország Lili természetesen, az Írások őrzője például... A Szobra küldött kiállítási anyag indítékai után kutakodom. Gondolkodás nélkül jön a válasz: – Szolgálok a magyar polgárok javára.

A folytatás némi tűnődés után következik: – És igen rokonszenves ember a Dunakanyar művészeti hetek képzőművészeti programjait szervező múzeumigazgató, *Klemmné Németh Zsuzsa*, a zebegényi Szőnyi Emlékmúzeum vezetője… *Szőnyi István* meg a mestere volt Ország Lilinek. Három érv, három stációja a műgyűjtői útnak: tenni valamit a közösségért, amelyben élnie megadatott, az érzelmi motivációkat is emelt fővel vállalva, de a művészettörténeti, történelmi folytonosságot is számon tartva.

Kreatív embernek tartja magát Vasilescu János, aki soha nem engedte, hogy a mindennapi munka bedarálja a megszokásba, a jellegtelenségbe. Világéletében azt kereste, mondja, mi az a többlet, amellyel az életet szebbé, értelmesebbé teheti az ember. Ebbéli törekvései során a szerencse is mellé szegődött. Igaz, a balszerencse is olykor, a kudarc, a csalódás, de Vasilescu János nem ezekre emlékezik általában, hanem sorsának jó adományaira: harmonikus, szép gyermekkor a két világháború közti Romániában, tanulóévek német nyelvterületen, kitűnőnek tartott nyugat-európai egyetemeken, diplomáciai szolgálat a II. világháború után, a béke első napjaiban Magyarországon, magyar feleség, akinek az oldalán egyáltalán nem volt nehéz életre szólóan megszeretni a „házasságon nyert" hazát...

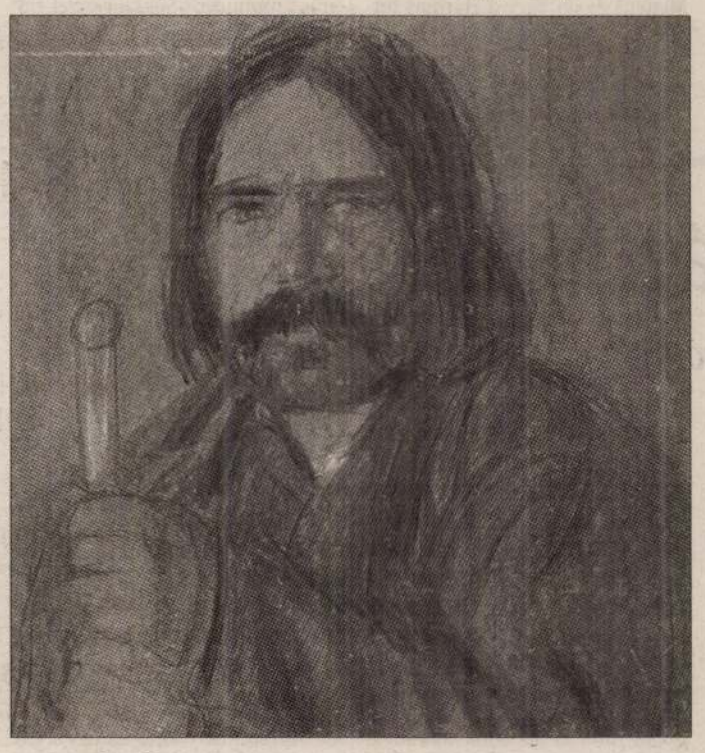

Nagy István: Pásztor

Szerencsés csillagzat alatt, tapasztalt és jó szándékú „pályatársak" útmutatása szerint tette meg első lépéseit műgyűjtőként is. *Glücks Ferenc* és felesége, Lola asszony tanácsolta neki, hogy kortárs magyar festők munkáit keresse, a legtehetségesebbekét. Ők irányították el Ország Lilihez is. (A Glücks házaspár, a Farkas-hagyaték megőrzője, *Mednyánszky László* képeinek, vázlatfüzeteinek gyűjtője ma már a mondák körében él csupán. Vagy ott sem... A legnagyobb szegénységben, lemondások, áldozatok árán vásárolták, óvták és gondozták mostoha sorsú művészek munkáit olyan időkben, amikor az efféle „polgári passzió" bűnnek számított *Rákosi* és *Kádár* birodalmában, nem érdemnek. A Glücks házaspár mesés hagyatékát nem fogadta kormányzati rokonszenv és támogatás, egyedül a kecskeméti Cifrapalota tűnt készséges „szállásadónak" a Vasilescu-gyűjteménynél semmivel sem szerényebb magyar képzőművészeti kollekció számára. Hogy azonban a hazai és a külföldi közismeretek számára szinte semmit nem mond ma már e néhány szó: Glücks-hagyaték a kecskeméti Cifrapalotában, Mednyánszky életműve az alföldi „hírös" városban, *Farkas István* megmentett képei a Nagyalföldön, azt jelzi, nem népszerűsítik olyan szeretettel ezeket az értékes kollekciókat mai gazdáik, mint amilyen szeretettel mentette, gyűjtötte őket a két apró termetű, ám nagylelkű polgár a Népszínház utcából.)

Ország Lili, az „egyiptomi nő" – ahogyan Vasilescu János nevezte – igen sanyarú körülmények között élt és dolgozott ismeretségük kezdetén. Hogy életműve kiteljesedhetett, az annak a mecénási szerepnek is köszönhető, amelyet a műszaki találmányaival magának a korabeli magyar átlagnál jóval tehetősebb modus vivendit teremtő Vasilescu vállalt mellette.

Az őre lettem, mondja, az is maradok örökre. Ország Lili azután további jó tanácsokkal látta el: kiket érdemes gyűjtőként figyelnie a 60-as, 70-es évek képzőművészei közül. *Bálint Endréhez* irányította, *Korniss Dezsőhöz*..., Kassákkal és *Barcsay Jenővel* már maga vette fel a kapcsolatot. Barátságot kötött azután szobrászokkal is, *Vilt Tiborral, Schaár Erzsébettel*, a Franciaországban élő (nemrég elhunyt) *Pierre Székellyel*... Nem csodálkozhatunk hát, ha látjuk, kisplasztikai gyűjteménye legalább olyan rangos, mint festészeti kollekciója. Nem titkolja, sőt büszkén hangoztatja: érzelmei, a művész emberi kvalitásairól vallott nézetei is befolyásolták vásárlásait. Szívesen tett „engedményeket" nála konzervatívabb ízlésű felesége kedvéért, így került gyűjteményébe több Kovács Margit-kerámia, *Gulácsy Lajos* krétarajza, *Mary Cassatt* Női portréja... A XX. századi magyar piktúrát kitartóan, megfontoltan és egyre több hozzáértéssel gyűjtő férfiember „félrelépései" – ahogyan tréfás kedvű barátai nevezik a Vasilescu-gyűjtemény külföldi, szecessziós, századfordulós, realisztikus darabjait. Félrelépések – a család mellett. Mert Vasilescu Jánosnak a gyűjteménye a famíliája. A gyermekei, az utódai a képei, szobrai. S ahogyan a jó apa minden körülményre kiterjedő figyelemmel, önzés nélkül, észérvekre hivatkozva igyekszik gondoskodni övéi jövőjéről, úgy intézkedett most kollekciója sorsáról ő is, amikor a teljes gyűjteményt köztulajdonba adta. Nehéz elképzelni, milyen lesz Vasilescu János otthona, ha felépül a kortárs magyar művészetek háza, és odakerülnek kedves képei.

– Nem szomorkodik majd a kopár falak között? – kérdem. – Mire esik majd a pillantása, ha fölébred reggelente?

Nem szomorkodik, válaszolja, s megmutatja, mit pásztáz végig az ébrenlét első pillanataiban a tekintete mostanság: a XXI. századot. A „londoni iskola" meghatározó tagjának, *Francis Baconnek* három litográfiáját, amely a gyűjtő szerint a jövő elgépiesedő embermutánsait-torzóit ábrázolják. Tőlük csakugyan megnyugtató, büszkeséget és reményt is nyújtó lehetőség át- és visszasétálni a XX. századba, ahol annyi – bibliai erkölcsi renden, görög–római hagyományvilágon alapuló – európai s magyar értéket teremtettek művészeink. A gyűjtő örömére, mindannyiónk hasznára immár.

Vasilescu János: A régi álom

Én nem ebben az országban születtem, időben és térben nem túl távol, de bizonyos értelemben egy másik világban. Anyanyelvem a román, emellett több nyelvet is megtanultam, sajnos, magyar kiejtésem nem mindig hibátlan. Talán az lehetett volna, ha barátaim és a feleségem nem ezt a kiejtést szerették volna meg. Bocsássák meg nekem, ha néha előjön az idegen akcentus, de tudniuk kell, hogy az én himnuszom a magyar himnusz.

„Mélységesen mély az időnek kútja – ne mondjuk inkább feneketlennek?" Ez a Thomas Manntól származó idézet jól kifejezi azt, hogy az ember számára a teljes megismerés, a valóság teljes birtokbavétele lehetetlen. Mégis: az emberi tevékenység két formája az, amely a mérőónt e jelképes kútban a legnagyobb mélységekig képes leereszteni. Ezek: a tudomány és a művészet. Éppen ezért a társadalom és az egyén részéről e két nagy területet illeti meg a legnagyobb hódolat és a legnagyobb alázat.

Az én életem úgy alakult, hogy szakmámat tekintve belekóstolhattam a tudományba és a tudományos fejlesztésbe, igazi szenvedélyemmé azonban a művészet vált. Hogy ezt a véletlen hozta így vagy valamilyen régebben bennem élő hajlam, azt magam sem tudnám eldönteni, de az bizonyos, hogy sokat tanultam a nálam idősebb magyar műgyűjtőktől, legtöbbet azonban attól, aki – ez nem kétséges – a XX. század legnagyobbjai közül való, Ország Lilitől. Tulajdonképpen tőle vezetett az út a többi mesterhez, műveik megszerzéséhez, a velük való barátságokhoz, műtermeik rendszeres látogatásához s a rengeteg csodálatos élményhez, melyek semmi mással nem pótolhatók.

Most elérkezettnek érzem azt a pillanatot, hogy régi álmom valósággá váljék, azt, hogy azokat az élményeket, melyek a művekben, gyűjteményem darabjaiban öltenek testet, megoszthassam másokkal, minden érdeklődő, művészetszerető honfitársammal.

Nem vagyok képmutató, s tudom, hogy ez az ajándék, amit most közcélra, a jelen és a jövő nemzedékeinek is átadok, nagy szellemi érték, de egyszersmind hatalmas anyagi érték is – és ez sem megvetendő szempont. De az anyagi érték csak akkor válik szellemi hatóerővé, ha az végső soron nem csupán a tulajdonost gyarapítja, hanem a közösséget is.

Jól tudjuk, hogy sokan voltak az elmúlt évszázad során, akiket ez a vezérlő eszme motivált, s műgyűjteményeiket a nemzetre hagyták, annak ajándékozták. Ezek azonban felszívódtak nagyobb múzeumok anyagába, nem egyszer meg sem valósultak az eredeti szándékok. Hiszem, hogy most ez másképpen lesz... Hosszú út és a lehetőségek keresése vezetett el idáig, és most régi vágyam válik valósággá. Itt köszönöm meg mindazoknak, akik évek óta társaim voltak a variációk megvizsgálásában, s akikre mindig számíthattam, s akik mindig szívükön viselték azt, hogy gyűjteményem ne szóródjék szét, ne hulljon a semmibe. Ötven esztendő alatt én nem sokat adtam a luxusra, kétszoba-hallos lakásban lakom, nem palotában, amire pedig a lehetőségem meglett volna. Amit tudásommal és találmányaimmal kerestem, azt a művészetre áldoztam inkább. De nem is az a jó szó, hogy áldoztam, hanem az, hogy megadatott nekem, hogy életem a gyűjtés révén gazdagabbá válhatott. Az, hogy vagyon felhalmozása helyett remekművek sorát szerezhettem meg, inkább szerencse és ajándék volt nekem, mint áldozat.

A megvalósulásban azonban az én törekvéseim és szándékaim, barátaim segítő közreműködése önmagában kevés lett volna. Segítségemre sietett azonban a jó szerencse, méghozzá örvendetes kormányzati szándék formájában. Meg kell köszönnöm ezen belül is a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának lelkes és nagyvonalú hozzáállását, mindenekelőtt Rockenbauer Zoltán miniszterét, valamint munkatársaiét. De ez a köszönet megilleti az egész kormányt, azokat az üzletembereket, gazdasági szakembereket, elsősorban Demján Sándort, aki hallatlan lelkesedéssel állt gyűjteményem jövőjének ügye mellé. S köszönöm persze a művészeknek, művészettörténészeknek eddigi és remélhetően jövőbeli baráti segítségét és közreműködését.

Azt remélem, hogy választott hazám polgárainak az én gyűjteményem emberi mértékkel mérve hosszú időn át sok örömet fog okozni.

(Elhangzott június 25-én Budapesten, az Országházban.)

NÉPSZABADSÁG ORSZÁG LILI
2001.
01. JÚNIUS 26., KEDD

Az állam kapta a Vasilescu-gyűjteményt

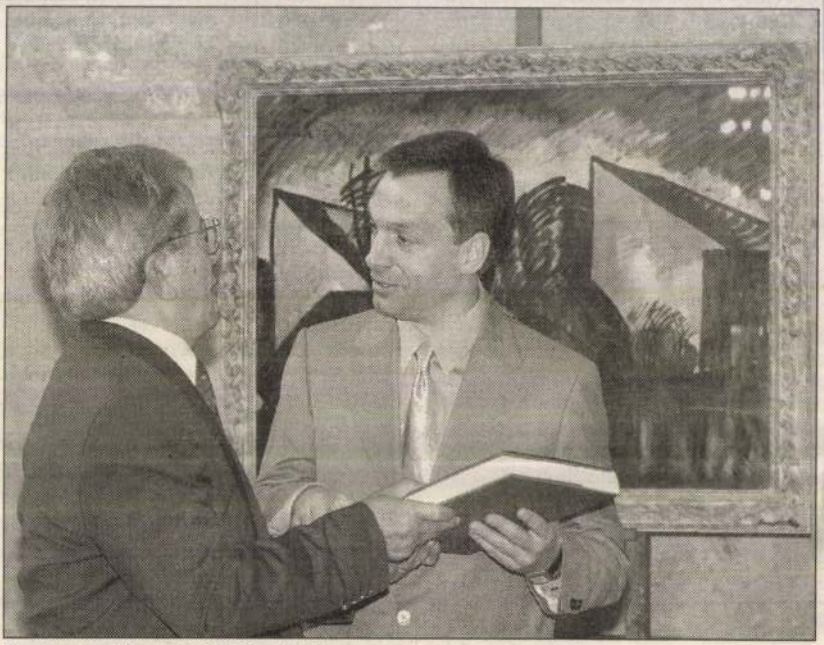

Vasilescu János és Orbán Viktor

FOTÓ: MTI – KOVÁCS ATTILA

MUNKATÁRSUNKTÓL

A magyar államnak ajándékozta kollekcióját az egyik legnagyobb hazai képzőművészeti magángyűjtemény tulajdonosa, *Vasilescu János.* Az ebből a célból létrehozott Vasilescu Alapítvány alapító okiratának ünnepélyes aláírására hétfőn került sor a Parlament épületében.

Vasilescu János az 1960-as évektől alapozta meg gyűjteményét, amelyet mai formájában a hozzáértők az egyik legérdekesebb és leggazdagabb magyarországi magángyűjteménynek tartanak. A kollekció gerincét az Európai Iskola néven ismert második világháború utáni művészcsoport és a szentendrei festők alkotásai adják. A művek között számos munka található Ország Lilitől, Bálint Endrétől, *Deim Páltól, Gyarmathy Tihamértól* és *Hencze Tamástól,* de jelen vannak a gyűjteményben például Kassák Lajos, Kondor Béla, Barcsay Jenő, Gulácsy Lajos és Egry József alkotásai is.

Az alapító okirat ünnepélyes aláírásán megjelent *Orbán Viktor* miniszterelnök. A dokumentumot Vasilescu János mellett *Rockenbauer Zoltán* kulturális miniszter és *Demján Sándor,* a Trigránit Rt. vezetője, az alapítvány elnöke látta el kézjegyével. A grémiumnak *Bereczky Loránd,* a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója is tagja.

Az aláírási ceremónia kapcsán elhangzott: a Vasilescu-gyűjtemény anyagát a nagyközönség majd a ferencvárosi Duna-parton, a Nemzeti Színház szomszédságában felépülő Modern Magyar Művészeti Múzeumban tekintheti meg. Mint az már korábban kiderült, az intézmény megteremtői a Nemzeti Galéria XX. századi és kortárs anyaga mellett elsősorban a mecénásként jelentkező magángyűjtőkre számítanak.

VASILESCU - GYŰJTEMÉNY

Román ellentörvényt

A román miniszterelnök hétfőn közölte: egyetért azzal az ellenzéki javaslattal, hogy a pártok összefogásával akadályozzák meg a státustörvény romániai alkalmazását. Ezzel párhuzamosan a szélsőséges Nagy-Románia Párt a státustörvény elleni tervezetet nyújtott be a parlamentnek.

KOLOZSVÁRI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Adrian Nastase román kormányfő kijelentette: az általa vezetett Szociáldemokrata Párt (SZDP) egyetért azzal a demokrata párti javaslattal, hogy valamennyi romániai párt fogjon össze a magyar státustörvény hazai alkalmazásának megakadályozásáért. Mint hozzátette, *Traian Basescu* DP-elnök ilyen felvetése azt bizonyítja, hogy „a szóban forgó törvény a román társadalomban nagy elégedetlenséget váltott ki".

Nastase közölte, hogy kormánya vizsgálja a jogszabály alkalmazásának várható konkrét hatásait, s úgy vélte, a státustörvény életbeléptetését fel kell függeszteni mindaddig, amíg Magyarország befejezi az EU-csatlakozási tárgyalásokat. A kormányfő szerint Romániának tisztáznia kell, hogy európai szinten egyetértnek-e ezzel az elképzeléssel, s közben elő kell készítenie mindazokat az intézkedéseket, amelyek a státustörvény Romániában történő alkalmazását megakadályozzák.

A hét végén Basescu keményen bírálta a státustörvényt, s arra szólította fel a romániai pártokat, köztük az RMDSZ-t is, hogy szoros együttműködést alakítsanak ki ebben a kérdésben. Szerinte a kérdést pragmatikusan kell megközelíteni, nem pedig a nacionalista és idegengyűlölő demagógia szintjén, s a pártoknak széles körű vita után átfogó hazai és külföldi akciótervet kell kidolgozniuk. Azt hangsúlyozta, hogy bár a státustörvénynek rendkívül kedvezőtlen hatása lehet a román állampolgárokra és az országon belüli egyensúlyra, tartózkodni kell az olyan megnyilvánulásoktól, amelyek a romániai magyarságot érintik.

A Nagy-Románia Párt (NRP) hétfőn „a környező országokban élő magyarokról szóló törvény Románia területén kifejtett hatásainak szabályozásáról" szóló tervezetet nyújtott be a képviselőháznak, és annak sürgősségi eljárással történ-

Lord Russell-Johnston nem tartja hasznosna

HÍRÖSSZEFOGLALÓNK

Strasbourgban hétfőn megkezdődött az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének nyári ülésszaka. A 43 tagállamot tömörítő páneurópai szervezet törvényhozó testületének brit elnöke, a konzervatív *Lord Russell-Johnston* sajtókonferenciáján egy román újságíró kérdésére válaszolva úgy nyilatkozott, hogy „nem tartja hasznosnak a magyar kisebbség szempontjából" az Országgyűlés által elfogadott státustörvényt.

Az állásfoglalással kapcsolatban *Surján László*, a magyar parlamenti delegáció fideszes vezetője kiemelte, hogy a nyilatkozó hangsúlyozottan magánvéleményt fogalmazott meg, ezért nem lenne szerencsés sem a támogató, sem a bíráló megjegyzéseket kiemelni a megnyilatkozásból. Mint hangsúlyozta, az Európa Tanács címére megfogalmazott kritikaként értékeljék az elhangzottakat.

Eörsi Mátyás (SZDSZ) sajnálatát fejezte ki az ET-elnök aggályai kapcsán. Mint emlékeztetett, pártja már a státustörvény budapesti parlamenti vitája során felhívta a figyelmet arra, hogy Magyarország akkor tud segíteni a határon túli kisebbség sorsán, ha ehhez megszerzi a nemzetközi szervezetek támogatását. Az állásfoglalás a képviselő szerint arra utal, hogy az Európai Unió és az Európa Tanács legfontosabb szervei nem értik a magyar kormány szándékait, ami előnytelen a határon túli kisebbség és a magyar kormány nemzetközi megítélése szempontjából is.

A román közszolgálati rádió bejelentette, hogy az Európa Tanács munkájában részt vevő román küldöttség határozattervezetet készített, amelyben szor-

GYARMATHY TIHAMÉR

A Modern Magyar Művészeti Múzeumban kap helyet a több százmillió forintot érő kollekció

A magyar államé lett a Vasilescu-gyűjtemény

A magyar magángyűjtemények egyik legérdekesebb kollekcióját ajándékozta a magyar államnak Vasilescu János műgyűjtő tegnap a Parlamentben. A gyűjtemény kezelésére egy alapítványt hoztak létre. A páratlan gyűjtemény a várhatóan 2002 végén megnyíló Modern Magyar Művészeti Múzeumban kap majd helyet. A tegnapi személyes felajánláson megjelent Orbán Viktor miniszterelnök és Rockenbauer Zoltán kulturális miniszter is.

Balogh Gyula

A román születésű, ám az 1940-es évek végétől magyar állampolgárságú Vasilescu János gyűjteménye döntő többségében az Európai Iskola nevű, a második világháború utáni művészcsoport, valamint a szentendrei festők alkotásai köré szerveződik. Olyan időszak anyagát tartalmazza, amelyet sajnálatos módon eddig kevés helyen láthatott a magyar közönség, bár az alkotások rendkívüli értéket képviselnek.

A gyűjtemény hiteles képet ad többek között Ország Lili életművéről, a művésznő alkotásai adják a kollekció centrumát. Vasilescu János emellett sikerrel gyűjtötte össze Bálint Endre, Deim Pál, Gyarmathy Tihamér, Hencze Tamás több fontos művét.

A kollekcióban megtalálhatók például Anna Margit, Barcsay Jenő, Kassák Lajos, Korniss Dezső, Nemes Lampérth József, Martyn Ferenc, Egry József, Mattis Teutsch János, Moholy-Nagy László, Szőnyi István, Victor Vasarely alkotásai és Nagy Asszonyi Tamás, Kerényi Jenő, Vilt Tibor, Pierre Székely és Vedres Márk egy-egy szobra is.

Gyarmathy Tihamér: Csendélet állkapoccsal

A felbecsülhetetlen értékű gyűjtemény kezelésére életre hívott alapítvány célja, hogy a Vasilescu János által a '60-as évektől a '90-es évekig összegyűjtött műtárgyakat a nyilvánossággal megismertesse, és biztosítsa azok egyedi és összességében vett védelmét, lehetővé tegye az alkotások oktatási és közművelődési bemutatását. Az alapítvány kuratóriumának elnöke Demján Sándor, a TriGránit Rt. elnöke, a testület tagja a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának mindenkori vezetője és a Magyar Nemzeti Galéria mindenkori főigazgatója. A Vasilescu-gyűjteményt a kulturális tárca tervei szerint a IX. kerületben jövőre felépítendő Millenniumi városközpontban, a Modern Magyar Művészeti Múzeumban helyezi majd el.

VASILESCU - GYŰJTEMÉNY

ndi Telecom Hungary

Összeköt minket

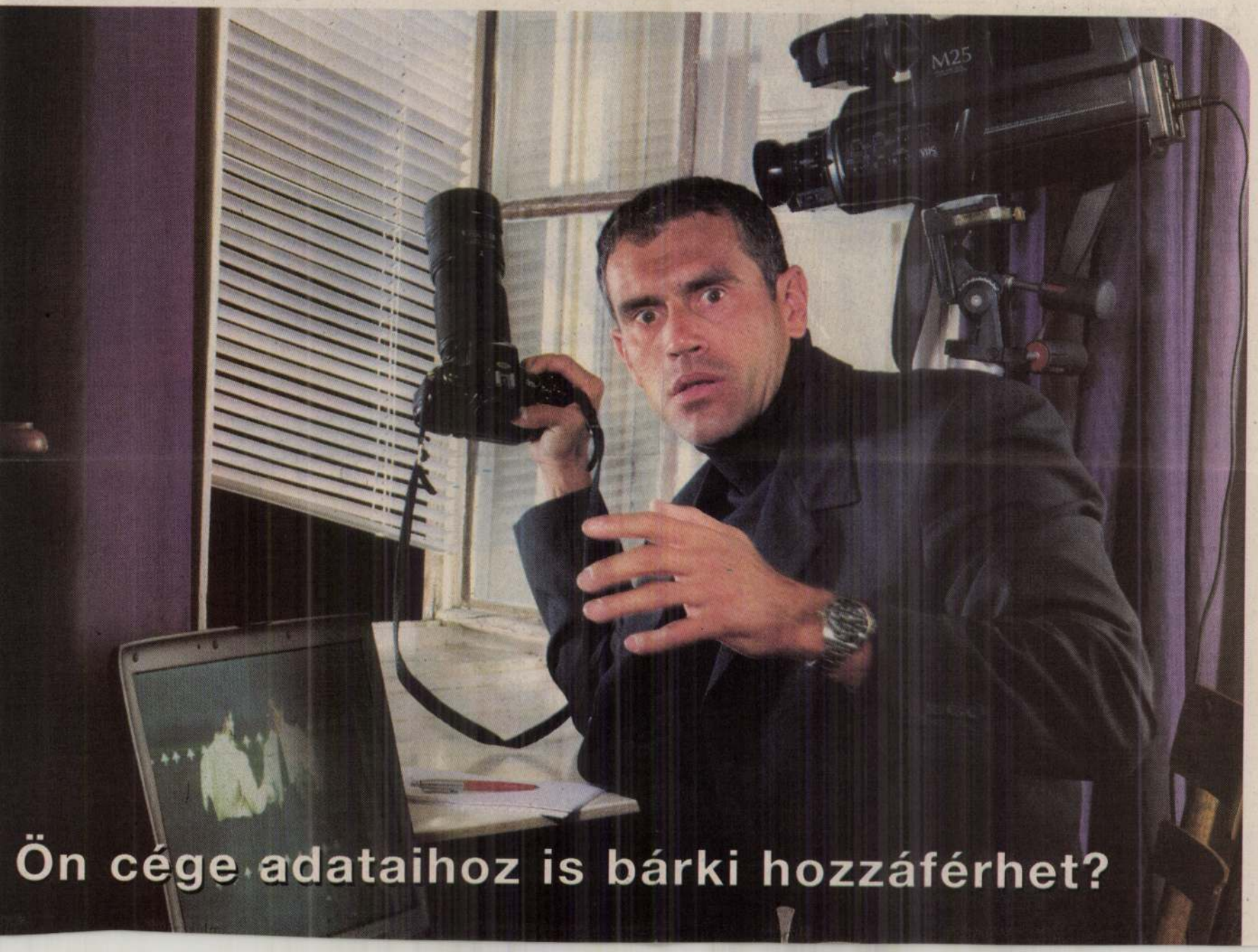

Ön cége adataihoz is bárki hozzáférhet?

Hová zuhantak New York ikertornyai?

NOVEMBERI TÖRTÉNELEM

GÖMÖRI ENDRE

„Mit jelent a győzelem egy forró háztetőn kuporgó macska számára?... Azt hiszem, csak annyi, hogy kibírja, amíg lehet." Így szól világhírű színdarabjának első felvonásában Tennessee Williams. Afganisztán olyan forró háztetőnek tűnt, hogy október végén Amerika legnevesebb politológusai és publicistái (a koalíciós partnerekről nem is beszélve) már-már zuhanni látták azt a bizonyos macskát. A New York Times Hogyan kell elveszíteni egy háborút? címmel közölt elemző kommentárt, bírálva a légi bombázások taktikájától a lépfenepánik kezelésén át a kommunikációs és propagandatevékenység kudarcáig a háború egész addigi vezetését, a vitriolos gúnyt sem mellőzve: „Talán azért is

rizmus elleni harcot rendőri és titkosszolgálati eszközökkel kell megvívni, ez pedig az amerikai közvélemény számára távolról sem olyan szexi mint a bombázás."

A terroristavezér elleni hajtóvadászat megindult, és nemcsak a siker esélye, hanem a kudarc veszélye is nagyobb mint bármikor. Ami a siker esélyét illeti, John Pike egy haditechnológiával foglalkozó cég (www.globalsecurity.org) vezérigazgatója szerint a Kandahár környékén megjelenő amerikai elit osztagok olyan új szenzorokkal dolgoznak, amelyek harminc méter mélységben „átlátnak" a sziklán, jelezvén, hogy egy barlang mé-

Miközben Amerika elhárította hagyományos szövetségeseinek katonai hozzájárulását a hadműveletekhez, a dolgok és a geopolitikai helyzet logikája tovább erősítette Oroszország pozícióit. A szeptember 11. óta látványos és világpolitikai fordulatot ígérő közeledés Washington és Moszkva között ebben az áttörést hozó novemberben mindennapos, pragmatikus katonai tartalmat kapott. Az amerikai légi előkészítés ugyanis önmagában nem tette volna lehetővé az Északi Szövetség ilyen gyors előretörését. Az északiakat az tette ütőképessé, hogy két volt szovjet tagállam, Üzbegisztán és

Garton Ash, az oxfordi és az amerikai Stanford Egyetem professzora Bismarck egyik híressé vált megjegyzését idézi. Amikor a vaskancellárt megkérdezték, hogy mi a véleménye Afrikáról, így válaszolt: „Az én térképemen Afrika Európában van. Mi itt vagyunk középen, itt van Oroszország és amott Franciaország. Ez az én Afrika-térképem." Ash kommentárja: „Bismarck óta többször megváltozott a világ. Európa már nincs középen. Most a világ és Európa térképét éppen Afganisztánban rajzolják újjá."

November azt is megmutatta, hogy ez nemcsak a külpolitikai kapcsolatokra ér-

tagok titkosszolgálati információit. Az elnök az új nemzetbiztonsági igazgatót felhatalmazta, hogy megtagadja a megjelenést kongresszusi vizsgálóbizottságok előtt. Végül az igazságügyi minisztérium jogot kapott arra, hogy lehallgassa ügyvédek és megbízóik telefonbeszélgetéseit. Mindez számos amerikai politológus szerint azt jelenti, visszatért az a korszak, amelyet Arthur Schlesinger, a neves amerikai történész az akkori Nixon-adminisztrációt vizsgálva 1973-ban „birodalmi elnökségnek" nevezett. (Az arányokat tekintve komikus, de néha úgy érzem, hogy létezik birodalmi miniszterelnökség is.) A terrorizmus sokkhatása Amerikában ezt a reflexet váltotta ki, de aligha ölthetett volna ilyen brutális formát, ha Bush környezetében nem működik a birodalmi elnökség újjáélesztésének vágya. A láncreakció elérte Európát, hiszen szeptemberben után a biztonság és a szabadságjogok védelmének vágya között olyan éles ellentét bontakozott ki, amelyre a parlamentáris demokrácia országaiban a második világháború óta nem volta példa. Ebben a konfliktusban a szabadságjogok

Vasilescu-gyűjtemény

Százéves a Nobel-díj

Ünnepség az évfordulón a Parlamentben

Ünnepséget rendezett tegnap az Oktatási Minisztérium a Parlament felsőházi termében abból az alkalomból, hogy december 10-én lesz száz éve, hogy az első Nobel-díjakat – Alfred Nobel svéd kémikus halálának évfordulóján – átadták. Oláh György szerint egy ország jövője szempontjából a legjobb befektetés a közoktatás támogatása.

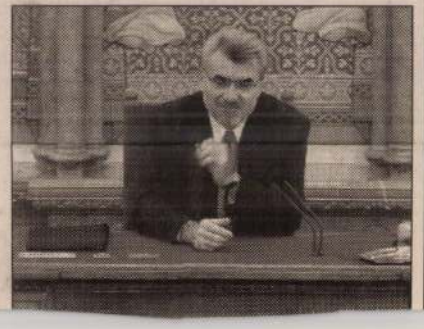

Védett Vasilescu-gyűjtemény

Először élnek az új örökségvédelmi törvényben biztosított lehetőséggel

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) pénteken kezdeményezte a Vasilescu-gyűjtemény védetté nyilvánítását. A hivatalnak kilencven nap áll rendelkezésére az eljárás jogerős befejezésére, de a műgyűjtemény egésze addig is ideiglenes védettség alatt áll.

Mint arról annak idején beszámoltunk, *Vasilescu János* műgyűjtő – egyben a festő, Ország Lili örököse – még a nyáron felajánlotta az államnak a tulajdonában lévő festményeket és szobrokat. Az első hírek szerint ezek képezték volna az új Nemzeti Színház tőszomszédságában felépülő Modern Magyar Művészeti Múzeum kiállítási anyagának gerincét. Utóbb azonban kiderült, hogy a gyűjtemény az idősebb Vasilescu és fia között folyó örökösödési per tárgya. Kedden a Fővárosi Bíróság döntése alapján zárolták a kollekció egy részét, és a lefoglalt darabokat egy budakeszi raktárba szállították, ahol a per lezárultáig kellett volna maradniuk. A KÖH határozata nemcsak a védetté nyilvánítási eljárás megkezdéséről, hanem arról is intézkedik, hogy a műgyűjteményt – elsőül a zár alá került darabokat – a Magyar Nemzeti Galériában kell elhelyezni. Felmerült az is, hogy az egész kollekció a várbeli intézményben kapjon helyet a bírósági eljárás végéig. Ha a KÖH ragaszkodik a törvény betűjéhez, elképzelhető, hogy a költségeket a védett műtárgy veszélyeztetőjének, azaz jelen esetben a bíróságnak kell fizetnie.

A hivatal szakemberei jelenleg nem tudják, a gyűjtemény mely részét vette zár alá a bíróság, és milyen körülmények között tartják az immáron védettnek számító képeket és szobrokat – tudtuk meg *Cselovszki Zoltántól,* a KÖH elnökétől. Az elnök elmondta: a védetté nyilvánítással kapcsolatos tudományos munka már korábban elindult, a bíróság döntése csak felgyorsította a folyamatot. A per ténye mindezt nem befolyásolja, mivel a hivatal csak azt tarthatja szem előtt, hogy a tárgyak biztonságos helyen legyenek, ne károsodjanak.

Ez az első eset, hogy a hivatal él a májusban elfogadott és október elején hatályba lépett új örökségvédelmi törvényben biztosított lehetőséggel, és egy egész gyűjteményt ideiglenes védelem alatt állónak nyilvánít még a védettségi eljárás idején. Az ideiglenes védelem a tulajdonos kötelezettségeit illetően semmiben sem különbözik a tényleges védelemtől. Az eljárás jogerős lezárultával pedig a tényleges védelem lép hatályba. Védett tárgyakat csak a hivatal előzetes hozzájárulásával, írásbeli szerződéssel lehet átruházni. Az államot elővásárlási jog illeti meg. A tulajdonos köteles a védett javakat épségben fenntartani, őrzésükről gondoskodni, és ezt a hivatal jogosult is ellenőrizni.

N. Kósa Judit

Vezet a Fidesz–MDF pártszövetség

HÍRÖSSZEFOGLALÓNK

A 2001. november 13. és 26. között végzett újabb, 1800 fős Gallup-vizsgálat megerősítette a hónap elején mért pártnépszerűségi adatokat. A hosszabb ideig kiegyensúlyozott párterőviszonyokban elmozdulás történt – jelentette a *Magyar Gallup Intézet.* A Fidesz és az MDF közös listája az MSZP listájához képest statisztikailag szignifikáns mértékben nagyobb támogatással rendelkezik. A teljes népességen belül a pártpreferenciákkal rendelkezők ötszázalékos növekedése a Fidesz–MDF közös lista és az MSZP szavazótáborát gyarapította. Ennek megfelelően 34 százalék támogatta a Fidesz–MDF közös listát, míg az MSZP-lista támogatottsága 26 százalék volt.

A *TNS Modus* 43–46. heti méréseinek összesítése szerint változatlan a helyzet az élen: a Fidesz–MDF pártszövetség ve- [illegible] előnyét az MSZP-vel [illegible]

zabályozás hiá-
erre lehetőség,
. Szemkeő Judit-
ellenőrzöttebbé
a való alkalmas-
észleteket termé-
, hanem minisztе-
a majd. Jelenleg
nyelvek, amelyek
dönthetnek az al-

zását azonban
sítás: a javaslat

ra, szigorításokra a jogszabályban. Továbbra is az a cél, hogy az örökbeadások gyorsabban történjenek a jövőben, azt azonban minden törvényi eszközzel meg akarják akadályozni, hogy a gyermekekért pénzt kérjenek vagy fogadjanak el szüleik.

A kormány szombati ülésén tárgyalta a szakminisztérium jelentését, és úgy döntött, hogy a gyermekvédelmi törvény módosításáról decemberben még ne folytassa a vitát az Országgyűlés. A T. Ház így februárban tudja megvitatni a javaslatot.

ett ellenség"?

formációi szerint
rsasági elnök ma
gnevezi ombuds-
rről szóló doku-
ildi *Áder János*
követően kerülhet
la meghallgatására
gyi bizottságban,
ti szavazásra. *(I. B.)*

„Örömmel mondtam
m, számomra nem ér-
l jelölésemről a többi
kozta. – A történetnek
oldala is van. Szerin-
arjon mindenáron va-
ltóságra jutni. Önma-
em lehet cél, hogy ak-
amivel aztán nem tu-
utcában."
y ombudsmanjelöltet
álasztotta meg. 1995.
sküjét az első magyar
Majtényi László is.
zak hat éve alatt az
számos ügyben ütkö-
talommal. Különösen
nézte kritikus szem-
atásköre túllépésével
ombudsman nem za-
n folyamatosan tette
ételű állásfoglalásait.
ette a kormányülések
át. Elmarasztalta az
y vélekedett, hogy
azás nélkül igényelte
zpont több millió ál-
s adatait a BM adat-
tól. Nem lett népsze-

rűbb akkor sem, amikor vizsgálódni kezdett a népszámlálásban közreműködő kormányőrök ügyében.

A kormánypártok már ekkor eldöntötték, hogy új adatvédelmi biztost választanak. Három jelölt azonban nem nyerte el az MSZP és az SZDSZ támogatását. Sem Maczonkai Mihály, sem Berki Ádám nem kapta meg a titkos szavazás során a kétharmados többséget. Mádl Ferenc ezután óvatosabbá vált: harmadik kiszemeltjét, Székely László dunai kormánybiztost – a szocialisták támogatásának hiányában – hivatalosan már nem is jelölte.

Miközben 2001. július 2-án három új ombudsman is hivatalba lépett, az adatvédelmi biztosi poszt betöltetlen maradt. Lenkovics Barnabás, az újonnan megválasztott általános ombudsman és helyettese, Takács Albert között vita pattant ki az adatvédelmi biztos helyettesíthetőségéről. Lenkovics jelezte, hogy akadályoztatás miatt kész magához vonni a posztot. Takács viszont azon a véleményen volt, hogy ez esetben nem akadályoztatásról, hanem betöltetlen posztról van szó. A vihar aztán néhány nap múlva elült. A három ombudsman megállapodott, hogy az adatvédelmi biztos feladatait – néhány hatósági jogkör kivételével – az állampolgári jogok országgyűlési biztosa saját hatáskörben eljárva látja majd el.

A legeslegújabb jelölt, Péterfalvi Attila élvezi a parlamenti frakciók támogatását. A politikailag kiélezett helyzetben – amikor ő maga is úgy fogalmazott, hogy kissé túlpolitizált hazánkban az adatvédelem – sokat javított esélyein „kettős múltja": előbb a Fidesz jogi kabinetjének, utóbb Majtényi Lászlónak dolgozott.

Sereg András

Fizetnie kell a Sláger nek

Engedmény helyett az egymilliárd forintos műsorszolgáltatási díj nyolc napon belüli befizetésére szólítja fel a Sláger Rádiót az az előterjesztés, amelyet ma tárgyal a médiahatóság. A frekvenciahasználatért fizetendő összeg erre az évre jutó részét múlt hétfőig kellett volna átutalnia a második leghallgatottabb magyarországi rádiónak. Fizetés helyett azonban a Sláger Rádió levelet küldött, amelyben a tervezettnél kisebb rádiós hirdetési piacra hivatkozva az egymilliárd forint mérséklését kérte. Az előterjesztés szerint az ORTT ebbe nem hajlandó belemenni, és jelzi azt is, hogy ha a Sláger Rádió nem fizeti ki nyolc napon belül az elmaradását, akkor az ORTT élni fog jogi eszközeivel. Ez akár a hét évre szóló 1997-es szerződés felbontását is jelentheti. *(Munkatársunktól)*

Vita az előítéletességről

A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának elnöksége visszautasítja a pedagógusjelölteket ért rasszizmus vádját, és azt javasolja, hogy a kutatást egy, az érintetteket is bevonó szakmai bizottság vizsgálja meg. *Sió László,* az oktatási tárca politikai államtitkára közölte: pedagógusokra és pedagógushallgatókra kiterjedő, reprezentatív felmérést kezdeményez a mind a roma kisebbségre, mind a nemzeti és etnikai kisebbségekre vonatkozó kérdésekről. A vitát a kisebbségi ombudsman hivatala által tegnap közzétett felmérés váltotta ki, amely szerint a pedagógushallgatók körében igen nagy arányban találhatók előítéletes diákok. *(MTI)*

Sztrájkkészültség Szerencsen

Bérkövetelésének nyomatékot adva sztrájkbizottságot alakított szerdán a szerencsi Szivattyú és Környezetvédelmi Gépgyár Kft.-nél működő szakszervezet. *Dóka János* szakszervezeti titkár lépésüket indokolva arról tájékoztatta lapunkat, hogy a Magyar Fejlesztési Bank, illetve a Magyar Befektetési és Vagyonkezelő (MBV) Rt. többségi tulajdonában lévő vállalkozásnál augusztus óta sikertelenül kezdeményezik a tárgyalást az idei bérkorrekcióról. Az érdekvédők változatlanul fontosnak tartják, hogy november 1-jétől hétezer forinttal növekedjen a 85 alkalmazott alapbére. Az MBV Rt. vezérigazgatója, *Budavári Katalin* azt mondta: a szerencsi vasasok szociális követeléseit teljesítik, bérköveteléseiket azonban elutasítják, mert a gyár várhatóan a közeljövőben új tulajdonoshoz kerül. *(K. J. E.)*

vetelik: az állam a kukorica és takarmánybúza teljes készletét vásárolja fel tonnánként 18 ezer forintos áron a termelőktől. A gazdák szükségesnek tartják, hogy az állam tonnánként kétezer forinttal kártalanítsa mindazokat, akik korábban a 18 ezer forint alatti áron értékesítették a kukoricát és a búzát.

Karsai beszédében – a tiltakozó jegyzékben foglaltakkal összhangban – szorgalmazta, hogy az állam közvetlenül támogassa a gabonaexportot, csökkentse a tárolás költségeit, továbbá a földművelésügyi tárca egy vagy három évre előre hir-

vatal vez... a Kis- való felvonulási

Politikai indíttatásúnak tartom az agrárdemonstrációt, ame... szervezője a búzaégető szocialista országgyűlési képvisel... *MTI-vel Vonza András* szerdán Nagycenken. A földművelés... tési miniszter kijelentette: semmiféle zsarolásnak nem hajlan... zőgazdasági tárca tudja a dolgát – szögezte le –, ezért már k... termelők számára kedvező intézkedéseket. Kiemelte a taka... nánkénti 18 ezer forintos áron történő állami felvásárlását. – Ö... határoztuk meg az állam által felvásárolt mennyiséget, s a leg... mostanáig százezer tonnát ajánlottak fel a termelők – közö... lő élt ezzel a lehetőséggel, a felajánlást a mai napig lehet r...

Nem a Vasilescu-gyűjteményen múlik az új múzeum sorsa

Nem befolyásolja a majdani Modern Magyar Művészetek Múzeumának a sorsát az a tény, hogy a bíróság zárolta az intézmény első kiállítása gerincéül szánt Vasilescu-gyűjtemény felét – jelentette ki lapunknak Bereczky Lóránt, a Magyar Nemzeti Galéria igazgatója.

Az idősebb Vasilescu János által a múzeum céljaira felajánlott, XX. századi magyar festők képeit tartalmazó gyűjteményt – amint arról lapunk tegnapi számában már beszámoltunk – a gyűjtő fia is szeretné megszerezni, a bírósági zárlat az emiatt indított örökösödéi per lezárultáig tart. *Bereczky Lóránt* szerint a kollekció – amely egyébként eddig a még csak formálódó múzeumi koncepció egyetlen biztos pontjának tűnt – önmagában nem alkalmas rá, hogy köré egy új múzeum szerveződjön, így a per kimenetele nem is érintheti az intézmény jövőjét. Az igazgató úgy véli: a bírósági döntés következményeivel nem a magyar államnak kell foglalkoznia, hanem annak az alapítványnak, amely az adományozó akaratából a 400 darabos gyűjteményt kezeli.

Részben hasonló véleményen van *Fitz Péter* muzeológus, a Fővárosi Képtár igazgatója is, aki kérdésünkre azt hangsúlyozta: a Modern Magyar Művészetek Múzeumának koncepciója olyannyira elhibázott, hogy azon az sem tud rontani, ha végleg le kell mondani a Vasilescu-gyűjtemény egy részéről. A szakember szerint a jogi malőrnél sokkal nagyobb hiba, hogy a múzeumi tervek előkészítése során a szaktárca megkerülte a kötelező pályáztatást előíró jogszabályokat, így arra sem volt lehetőség, hogy a múzeumi szakma képviselői véleményt mondhassanak az elképzelésről. – Az ellenőrizhetetlen körülmények között kialakított koncepció szerint a XX. század valójában 1910-től 1970-ig tartott, ám ezt semmilyen művészettörténeti korszakhatár nem indokolja. A gyűjtés súlypontja a két világháború közti időszak lesz, ami sem a magyar, sem az egyetemes művészettörténetben nem számított súlyos korszaknak. Alapvetően hibás az a feltételezés, amelyre az egész koncepció épül, nevezetesen, hogy rengeteg értékes anyag van múzeumi raktárakban, illetve letétben. A valóságban az igazán értékes képek a múzeumok falain lógnak. Szerinte a XX. században Magyarországon csak két múzeumépület létesült, s a XXI. században sem fog sokkal több, meggondolandó tehát, hogy érdemes-e a lehetőségek egyikét egy ilyen átgondolatlan ötlet megvalósítására pazarolni.

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának illetékesei lapzártánkig nem reagáltak kérdéseinkre.

Hargitai Miklós

Végh Tibor, aki *Bárándy Péter* ügyvéddel együtt látja el a műgyűjtő jogi képviseletét, a zár alá vétellel kapcsolatban az *MTI-nek* elmondta: az értékes műtárgyakat – amelyeket 12-14 órás munkával gyűjtöttek össze idősebb Vasilescu János lakásában – egy budakeszi raktárba szállították, amely „nem biztos, hogy alkalmas" a műtárgyak őrzésére. A zár alá helyezést elrendelő végzés ellen fellebbezést nyújtanak be a Fővárosi Bírósághoz.

Vasilescu-gyűjtemény

Nóskab 2001 Nov. 29

Lagz... a ko... befe...

TUDÓSÍ...

A Duna két partján ... lálható, a magyar ... legtekintélyesebb ta... ri, valamint az Igmá... sebb, a Csillag erőd.

Az Igmándi erőd h... lalkozna *Galambos* ... nevén Lagzi Lajcsi, a ... társaság tagjaként ... gyógyvízre alapozva ... lodát és kulturális k... jelenleg üresen álló ... rül a *Napi Gazdaság*.

Galambos Lajos a ... márom polgármeste... önkormányzati támo... bérleti lehetőséget k... polgármester *tudósít*... az erőd a magyar ... KVI, az önkormány... nes használója. Pén... lehetőséggel eddig n... lemondanak a haszn... KVI helyt ad a kérel... tékese és a vállalkoz... ban egyeztet az ügy...

A Komárom köz... bos Lajos helybél... kapcsolatosan *Berta*... komáromi polgárm... gyonkezelői titkárát... ismert sztár a volt s... gatlanegyüttesében ... alakított át, s ezzel t... tett. Befektetőként ... Kft. vállalkozásában ... romi lovardát újította...

Magyar Nemzet
2001. 12. 01.

Védett Vasilescu-gyűjtemény

MUNKATÁRSUNKTÓL

Miképpen a művészetnek megvannak a maga meghatározó, nagy alakjai, úgy a műgyűjtés történetének is vannak kimagasló személyiségei. Közéjük tartozik *Vasilescu János* is, akinek gyűjtőimecénási tevékenysége nélkül bizonyára számos értékkel kevesebb született volna meg a kortárs magyar művészetben. Olyan jelentős alkotók művei kerültek gyűjteményébe, mint például *Ország Lili, Korniss Dezső, Kassák Lajos* vagy *Kondor Béla.* Ráadásul Vasilescu János gyűjteményének jelentős szerepe volt abban, hogy a szocialista művészetpolitika által éppen csak megtűrt vagy éppen tiltott értékek méltó helyükre kerülhettek.

Önmagában ez is éppen elég ok lenne ahhoz, hogy a gyűjtő által a közelmúltban a magyar állam – a nagyközönség – számára felajánlott gyűjtemény egészében védettséget élvezzen. Még inkább indokolja ezt a közelmúltban a gyűjtő fia által elindított, a gyűjtemény egy részének tulajdonjogát megkérdőjelező per, illetve a perbeli bírósági döntés értelmében elindult végrehajtási intézkedés, amely veszélyeztetheti a gyűjteményben lévő egyes műtárgyakat. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal tegnap hozott döntése értelmében éppen ezért indult meg a védettségi eljárás, amellyel egy időben a gyűjtemény ideiglenes védettséget kapott. Mint *Cselovszky Zoltán,* a hivatal igazgatója elmondta, ez annyit jelent, hogy a védettségi eljárás elindításától kilencven nap áll rendelkezésre, hogy a végleges védettségről szóló döntés megszülessék. Mivel ez alatt az idő alatt is szükség van arra, hogy a műtárgyak ne károsodjanak, illetve ne kerüljenek ki az illetékes intézmények szakembereinek látóköréből, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal arról is döntést hozott, hogy a műtárgyak védettségét, elhelyezését végleges helyükre kerülésükig, illetve a jogvita lezárulásáig a Magyar Nemzeti Galéria biztosítsa.

dést. Mint azt *Manninger Jenő*, a tárca politikai államtitkára lapunknak elmondta, az építési engedélyek rendelkezésre állnak, a beruházáshoz két évre lenne szükség.

rületén jelent rövid távon hatékony, koncentrált támogatást. A kormány célja a belső gazdaságélénkítés, amellyel kompenzálni kívánja az amerikai és nyugat-európai recesszió hazai hatásait. (F. I.)

t ünnepelte a Vegyépszer

ban – nem vizsgálták az IKM tisztségviselőinek esetleges felelősségét sem. Kálmán Árpád, a három vádlott ügyvédje, az ETL Rt. felügyelőbizottsági (fb) tagja a HVG-nek hangsúlyozta: lehet, hogy hamisak voltak a végfelhasználói igazolások, ám ehhez ügyfeleinek semmi közük – a vád sem állítja, hogy Mura és Demeter hamisított volna, csupán a hamis papírok felhasználását írja a terhükre –, a hamisítás az álvásárlóknak is az érdekében állhatott. A védő értelmezhetetlennek tartja, hogy csempészettel vádolnak egy beosztott osztályvezetőt. „A Btk. szerint csempészetet valótlan vámáru-nyilatkozattal lehet elkövetni, Tóth viszont soha sem tett vámnyilatkozatot" – hangsúlyozta az ügyvéd.

A LÜ-nek mindenesetre kapóra jött a vádemelés, hiszen egy ismert olajcég ellen folyó nyomozással cáfolhatják, hogy a „hatalomközeli" cégek ügyében engedékenyek volnának. Az ETL Rt. az MSZP-hez kötődő vállalkozásként lett ismert, mivel 1996–1997-ben a cég fb-tagja volt Karl Imre szocialista politikus, a Horn-kormány energetikai kormánybiztosa, Lippai Lajos, Bócs MSZP-s polgármestere, Szűcs Erika bankvezető, a rendszerváltozás előtt az MSZMP borsodi gazdaságpolitikai titkára (HVG, 1997. november 1.), utóbbi csak 1998 nyarán mondott le tisztségéről, levelében a nyomozásra hivatkozva. A „szocialista kötődést" enyhíteni látszik, hogy szintén fb-tagsággal bízták meg 1997-ig Mydlo Tamás diplomatát, Isépy Tamás (Fidesz-MPP) országgyűlési képviselő vejét, aki tavaly nyárig a Miniszterelnöki Hivatal külügyi és honvédelmi referatúráját vezette, jelenleg pedig stuttgarti főkonzul. Vihart kavart Ulmann György fb-tagsága is. Az ORFK-n jelenleg főosztályvezető-helyettesként szolgáló rendőrtisztről egy 1998-as vizsgálat azt állapította meg, jogszerűen vett részt 1997-ig az ETL Rt. munkájában (HVG, 1988. augusztus 22.). „Elit csapatot akartunk" – mondja a háttérben maradó cégvezető, hozzátéve, a nagy neveket egyetlen projektre, a bőcsi infúziógyár létrehozása érdekében „szerződtették", de amikor kiderült, hogy az Infúzió Produkt Rt.-ből semmi sem lesz, a közszereplők elhagyták az fb-t. Az egykori ETL-esek szerint egyébként a céget nem a politika, hanem a hatóságokkal összefonódó konkurencia küldte padlóra, részleteket azonban még név nélkül nyilatkozva sem árulnak el.

Az ETL Rt.-t mondták a rendőrök a milliárdos olajügyben érintett Energol Rt. (HVG, 2000. május 27.) fő beszállítójának, de ezt az ETL-nél rendre cáfolták. Felmerült az ETL neve a Benefit 2001 Kft. nevű olajcég beszállítójaként is – a Benefit vezetőit a soron kívüli eljárásban tárgyalt olajügyben adócsalás kísérletével és magánokirat-hamisítással vádolják. A Békés megyében milliárdos adócsalással vádolt Dávid Péter (HVG, 2001. március 31.) is az első tárgyaláson az ETL-t nevezte meg egyik beszállítójaként. A VPOP 1995 óta tucatnyi eljárást indított az ETL Rt. ellen; a miskolci cég egyetlen esetben – igaz, egy jelentős, 42 millió forintos eljárásban – vesztett jogerősen; az ügy a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálatára vár.

Az ETL Rt. mindenesetre megsínylette az állandó nyilvános szereplést. Míg korábban rendre terjeszkedtek, több ezer dolláros jegyzett tőkéjű cégeket alapítottak Romániában, Kazahsztánban és Szlovákiában, 1999-től a társaság könyvvizsgálója állandóan gondokra – fedezet nélküli tartozásokra, likviditási nehézségekre – figyelmeztette a menedzsmentet és a közgyűlést. Az idei közgyűlésen elhangzott: az rt elvesztette jegyzett tőkéjét, a vállalkozás folytatása nem biztosított, felszámolástól kell tartani, aki a cég nevében szerződést köt, csődbűntettel gyanúsítható. A részvényesek (Papp Ferenc, Mura Imre és az ETL-leány Alfa Partició Bt.) úgy döntöttek, a „perek" befejezéséig tartják életben a társaságot, amely – állítják – a VPOP vitatott 42 millió forintját kivéve, nem tartozik senkinek, adósságait ingatlanai értékesítésével rendezte. **Rádi Antónia**

Jogvita a Vasilescu-gyűjtemény körül

Örökösödési háború

Családi perpatvar tárgyát képezi az a több százmillió forintot érő, nagy csinnadrattával az államnak adományozott magángyűjtemény, amely a még fel sem épült Modern Magyar Művészeti Múzeum leendő állományának egy részét fogja képezni. Az adományozó idősebb Vasilescu Jánost ismerők egy része szerint az államnak vissza kellene adnia a műtárgyakat, még mielőtt kiderül, hogy kivel kötött szerződést. Mások szerint viszont a lényeg az, hogy egyben maradjon a „páratlanul" értékes kollekció.

Nem egészen két hónappal azt követően, hogy a Legfelsőbb Bíróság ez év május 8-ai végzésében jogerősen elutasította az anyai örökségét édesapjától perlő ifjabb Vasilescu János kérelmét, melyben az őt megillető, kikiáltási áron 164 millió forintra becsült, festményekből, szobrokból, kerámiából, vitrintárgyakból, ékszerekből és bútorokból álló, idősebb Vasilescu által birtokolt ingóságok biztosítási intézkedését, azaz zárolását kérte, az apa egy huszárvágással vélte megoldani a konfliktust: a piaci értéken 700-800 milliósra tartott műgyűjteményét a magyar államnak adományozta. Az események drámai gyorsasággal zajlottak: június 25-én a Parlament delegációs termében Orbán Viktor miniszterelnök és Rockenbauer Zoltán kultuszminiszter jelenlétében alá is írták azt az alapító okiratot, amellyel idősb Vasilescu János a magyar államnak ajándékozta körülbelül négyszáz darabból álló kollekcióját. A dokumentum szerint a gyűjteményt az adományozó által 1 millió forinttal alapított – de a bíróságon még be nem jegyzett – alapítvány fogja kezelni. A kuratórium elnöke Demján Sándor, tagjai pedig a mindenkori kultuszminiszter és a Nemzeti Galéria főigazgatója.

Vasilescu János műtárgyai között. Adomány per alatt

TÚRY GERGELY

Rögtön az átadási ceremóniát követően azonban kiderült, a döntő többségében a második világháború utáni művészcsoport, az Európai Iskola, ezen belül is elsősorban Ország Lili életműve, valamint szentendrei festők alkotásai köré szerveződő gyűjtemény fele – a Fővárosi Bíróság (FB) ta-

valy decemberi nem jogerős ítélete szerint – ifjabb Vasilescu Jánost illeti meg, öröklés címen 1989-ben végrendelet nélkül elhunyt édesanyja után. Az ügyet az is bonyolítja, hogy hagyatéki eljárás lefolytatására nem került sor, majd az ifjabb Vasilescu által kezdeményezett póthagyatéki eljárást is megszüntette a közjegyző, mivel apa és fia között vitás volt, hogy mely tárgyak tartoznak a hagyatékba. A Vasilescu-alapítvány titkára, Bálint Péter a HVG-nek azt nyilatkozta ugyan, hogy tudtak az ügyről, és a dokumentumokat közjegyzővel és jogászokkal nézették át, akik mindent rendben lévőnek találtak (HVG, 2001. június 30.), a nyugalmát szemmel láthatóan nehezen megőrző ifjabb Vasilescu a HVG kérdésére ezzel kapcsolatban csak annyit mondott, hogy „van független magyar bíróság", amely majd megnyugtatóan rendezi a kérdést.

Apa és fia között már több mint tíz éve folyik a mára rendkívül elmérgesedett huzavona. „Meg kellett volna várniuk, hogy eltemessenek – mondta a HVG-nek idősebb Vasilescu –, akkor minden a fiam és családja ölébe hull." Következő mondatával azonban rögtön cáfolta is állítását, hozzátette ugyanis: mindenképpen az államnak adományozta volna a gyűjteményt, hogy azt a „következő generációk is lássák". Egy fővárosi XII. kerületi irodában a mai napig nyomásmérők export-importjával foglalkozó, 78 éves műgyűjtő, mint meséli, az 1960-as évektől kezdett aukciókon festményeket venni, később, miután megismerkedett többek közt Gyarmathy Tihamérral, Ország Lilivel, Bálint Endrével, közvetlenül a művészektől vásárolt. Az örökségéért pereskedő, emellett bevallása szerint az apai „konkurenciától" emberileg is mélyen megbántott ifjabb Vasilescu viszont állítja: idősebb Vasilescu egyszerűen „lenyúlta" az ötletét, a hetvenes évek elején ugyanis egy barátnője hatására ő kezdett el kortárs festményeket gyűjteni.

Idősebb Vasilescu, aki magát „mindig nagy keresetű embernek" mondja, állítja: fia, akinek egyébként neki köszönhetően aranyélete volt, sok mindent nem tud róla. Ő már az ötvenes-hatvanas években „maszekként" dolgozott, manométereket, nyomásmérőket, haditechnikát exportálva az „összes demokratikus országba", Kínába, Bulgáriába, Csehszlovákiába vagy a Szovjetunióba. Igaz, a Vasilescu-gyűjteményről szóló könyvben olvasható, Mravik László művészettörténész által készített életútinterjúban idősb Vasilescu, aki már az ötvenes években „a legszuperebb autóval, Mercivel" furikázott, elmondta: előbb bélyegeket gyűjtött, a műtárgyak iránt csak később kezdett érdeklődni. Ifjabb Vasilescu és családja szerint mítosz, amit az idős férfi önmagáról állít – vagyis nem igaz, hogy román arisztokrata családban született, a fiú életében egyszer járt a romániai szülőházban, egy regáti kis parasztportán. Az apa viszont állítja: Sinaiától nem messze, a Regát felé eső Pietrosita helységben született, szülei nemesek voltak, de később mindent elveszítettek.

Idősb Vasilescu mindenesetre saját szavai szerint az 1960–1970-es években az átlagosnál több pénzzel, állandó útlevéllel és jó kapcsolatokkal rendelkezett. A már említett életútinterjúban azt is elmondta: a második világháborúban román repülős tisztként a németek oldalán egészen Szevasztopolig járt, majd Románia átállása után „az oroszokkal együtt bombáztam Miskolcot, Egert", a háború után a diplomáciai testület tagjaként futárszolgálatot teljesített a „Bukarest–Budapest–Bécs vonalon és egész Németországban", ez utóbbiról fia nem tud. Mravik Lászlónak Vasilescu úgy jellemezte magát, hogy „nagyon vagabund voltam", „mindenkivel jóban voltam, minden buliban benne voltam".

Bár a HVG által megkérdezett, magukat megnevezni nem kívánó műgyűjtők és művészettörténészek csaknem egybehangzóan állítják, „az öreg szeret nagyokat mondani", azt mindenki elismeri, hogy idősb Vasilescu, miután megörökölte Ország Lili hagyatékát, „rendkívüli gondossággal kezelte" azt. „Amikor 1978-ban Ország Lili meghalt, fiatal voltam, és aggályosnak találtam, hogy Vasilescura maradt a hagyaték" – mondta a HVG-nek a festőnő monográfiáját jegyző S. Nagy Katalin művészettörténész, hozzátéve azonban, hogy abban ma már egyetért Németh Lajossal, az ELTE művészettörténeti tanszékének egykori vezetőjével: mindegy, milyen ember idősb Vasilescu, a lényeg az, hogy megőrizte és kezelte Ország Lili hagyatékát. Kolozsváry Mariann művészettörténész, a Nemzeti Galéria munkatársa a HVG-nek elmondta: magángyűjteményben unikumnak számítanak Ország Lili kollázsai, melyeket – mivel azokat a művésznő nem tekintette önálló alkotásoknak – haláláig a szakma nem is ismert.

Egyelőre kérdés, meddig maradhat egyben a nem csupán anyagi, hanem művészettörténeti szempontból is igen értékes és érdekes kollekció. Az egyre türelmetlenebb örökös három éve egyszer már erőszakkal próbálta megszerezni a jussát, a rendőrség által önbíráskodás címén, de az apával közös vállalkozásuk kapcsán is feljelentett ifjabb Vasilescut a bíróság első fokon három év letöltendő, feleségét másfél év felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte, ők viszont állítják, a további tárgyalásokon kiderül majd ártatlanságuk.

Az örökösödési perben tavaly decemberben hozott elsőfokú ítéletben a bíróság mindenesetre elrendelte „a közös tulajdon megszüntetését árverési értékesítéssel", ami egyet jelent a gyűjtemény feldarabolásával. Idősebb Vasilescu feltehetően éppen ezt próbálta elkerülni azzal, hogy az államnak adományozta kollekcióját, igaz, már évek óta kereste azt a helyszínt, ahol a műtárgyakat elhelyezhette volna.

Mindenesetre a hazai igazságszolgáltatás lassúságát ismerve nem kizárt, hogy a Vasilescu család örökösödési perére éppen akkor kerül pont, amikor felépül a Modern Magyar Művészeti Múzeum. Bereczky Lóránd, a Nemzeti Galéria főigazgatója, mint a Vasilescu-alapítvány kuratóriumi tagja, a HVG kérdésére elmondta: ha a bíróság jogerősen is úgy dönt, kiadják az örökösnek az őt megillető műtárgyakat.

S. Ráduly János

TURY GERGELY

Rockenbauer Zoltán kulturális miniszter (balról), Vasilescu János és Demján Sándor, a gyűjteményt kezelő alapítvány elnöke a Parlamentben. „Az öreg szeret nagyokat mondani"?

Vasilescu-gyűjtemény

Az ágytól a sírig és vissza

Valakinek szólnia kellett volna az érdekelteknek, hogy a hibernálás ma már nem lehetetlen; sokba kerül, de megoldható. Mennyivel jobb lett volna! A hibernált testet esetünkben felélesztení ugyan nem lehet – hiszen Zámbó Jimmy főbe lőtte magát –, de a tragédia után hihetetlen sebességgel beindult nekrobiznisz mennyivel nagyobbat szakíthatna egy hűtőkirakattal... Most már mindegy. Az elhunyt énekes hagyatékából csemegéző rokonoknak és szeretőknek be kell érniük az emlékek és a személyes holmik aprópénzre váltásával. Néhány hónapja még nem sikerült elárverezni a sztár gitárját, mert kétségek merültek fel, hogy tényleg az övé volt-e, most azonban biztos sikerrel kecsegtetett a kiárusítási üzletágban élen járó Story magazin által egyszerűen csak az Ágyak ágyának nevezett tétel aukciója. A beadó – Zámbó Jimmy szeretője, aki most könyvet is publikált kettejük kapcsolatáról – hitelt érdemlően tudja bizonyítani, hogy az ágyat mindketten használták. Legalábbis valószínűnek tűnik, hogy a sztár minimum aludt benne, hiszen a Story augusztus 15-i száma egy halványkék pizsamafelsőben, nyitott szájjal, meztelen combját a rózsaszín, mintás ágytakaró alól kilógató Jimmy-fazonról közölt képet, s az illető fejénél láthatók a „kétszer kétméteres csatahajó" réz alkatrészei. A telefonos licitálás augusztus 23-án zajlott és 400 ezer forintról indult. A leütési ár 455 ezer volt. A beadó a pénz egy részét jótékony célra ajánlotta fel, de hát ezt ellenpontozza kissé a tény, hogy az egész felhajtást a könyve eladása céljából rendezte. Ha ez így megy tovább – és miért ne menne –, Gábor Áron rézágyúját a nótában Zámbó Imre rézágyára kell kicserélni, amely ily módon fel lesz virágozva. Úgyis van benne valami ravatalszerű, a méltóságteljes bordó brokáttal, a súlyos drapériával, a réz szerelvényekkel. A történetben összekeverednek a szimbólumok. Összeér az ágy és a ravatal, mint élet és halál oltárai, s a tárgyegyüttes az asztallal is kiegészül, hiszen a csatahajó másik fedélzetmestere, maga a szerető, visszaemlékezésében a szerelmi együttlétek mellett a közös étkezések rítusait is részletezi. Az egészre a koronát (hiszen a Király életének kiárusítása folyik) az teszi fel, hogy maga az árverésre szánt franciaágy a West End City Center Könyvkuckó nevű boltjában állíttatott ki. A kora polgári magyar tudatzavar a vásárlás templomában: Lechner Ödön sétány, Kosztolányi körút, Jimmyágy, Könyvkuckó és persze a vízesés. Akkor tulajdonképpen már a mauzóleum épülete is megvolna. Nem marad más hátra, mint hogy bezsúfolódjék oda a licitáló publikum, a szerelmek, a rajongók, a család, és a kegyhelyet fel is avassuk (énekel Balázs Pali, a szalagot átvágja az RTL Klub nevében a Fókusz stábja), hogy az alattvalók, az udvari nép és a vámszedők tömege hadd találkozzék lélekben a Királlyal. Ahelyett, hogy hagynák végre nyugodni. Békében.

CSÓK: ISTVÁN

Kallódó és révbe ért magánkollekciók

Minden gyűjtés átka

(folytatás az 1. oldalról)

kiállítás esetén megnevezik az adományozót. A donáció egyik formájának tekintik, ha szponzor segítségével vásárolnak, erre az elmúlt években több ízben is sor került.

Hauser Arnold írta A művészet szociológiája című kötetében, hogy az igazi művész az alkotás folyamata során nem foglalkozik a mű jövőjével, de nem érdeke, hogy az valamilyen – bármennyire is nevezetes – zárt gyűjteménybe kerüljön. A mű akkor él tovább, ha látható, ha „közönsége van", egy gyűjtőtől viszont nem várható el, hogy tulajdonát közszemlére bocsássa. Dicséretes dolog, ha mégis megteszi.

Számos hazai közgyűjtemény alapját vagy gerincét képezi egy-egy magánkollekció. A Szépművészeti Múzeum Régi Képtára Jankovich Miklós, Pyrker János és Ipolyi Arnold hagyatékára, Nemes Marcell ajándékaira épült, a Modern Külföldi Képtárat gazdagítják többek között Hatvany Ferenc adományai. (Nemes még életében mintegy 60 művet adományozott a múzeumnak, tizenhatot pedig a végrendeletében adott oda, de ajándékai a kecskeméti képtár alapjául is szolgálnak.) Majovszky Pál egykori miniszteri főtanácsos teljes grafikai kollekcióját a Szépművészeti Múzeumra hagyományozta. A Magyar Nemzeti Galéria négy évvel ezelőtt rendezett kiállítást Adományok és adományozók címmel; a tárlat csak elenyésző részét mutatta be annak az anyagnak, amely az elmúlt évtizedek során donáció keretében került a közgyűjteménybe. Brassai Párizsban élt fotóművész barátaival 1970-ben adta a magyar államnak Tihanyi Lajos franciaországi hagyatékát. Az elmúlt negyven évben olyan főművek kerültek gyűjtők felajánlásával a galériába, mint a Testvérek Fényes

Fotó: Túry Gergely

Idősebb Vasilescu János
tanult jogászok kezében a döntés

Adolftól (Szilágyi Sándor), a Templomtorony Vajda Lajostól (Frankl Sándorné), vagy a Fruchter-örökösök jóvoltából Rippl-Rónai Józseftől a Család, az Édes jó anyám betegen, Derkovits Gyulától a Szőlőevő, Bernáth Auréltól a Lago Maggiore, Szobotka Imrétől a Lacikonyha, Szőnyi István, Egry József életművének kiemelkedő darabjai. Köves Oszkár 1963-as kivándorlása előtt felszámolta első gyűjteményét, ennek nyomán került – szintén ajándékozás útján – a galéria gyűjteményébe Bernáthtól az Önarckép sárga kabátban vagy a Tél, Berény Róbert emblematikus Csellózó nője, Márffy Ödön Tengerszeme, Koszta Józseftől a Tájkép szélmalommal, Egry Csónakosokja vagy Gulácsy Lajostól a Látogatás egy magányos házban. A galéria említett kiállításán volt látható néhány levél és fotó Ország Lili hagyatékából – ezeket idősebb Vasilescu ajándékozta a múzeumnak. (Szóbeli megegyezés alapján Vasilescu lett Ország Lili örököse.) A pécsi képtárnak gyűjtők (Gegesi Kiss Pál, Tamás Henrik, Désy Zoltán), művészek (Kmetty János, Gábor Jenő, Frank Frigyes) és örökösök (Dési Huber Istvánné, Lázár Béláné) egyaránt jelentős anyagot adtak.

Az említett szponzori adományozás mellett – a vásárláson kívül természetesen – más lehetőség is kínálkozik egy közgyűjtemény gyarapodására, gyarapítására. Dr. Tompa Kálmán mennyiségét és minőségét tekintve is rendkívüli kollekciója életjáradék ellenében került a pécsiek tulajdonába, akárcsak a közelmúltban Szántó Piroska festmény- és grafikai hagyatéka a Szombathelyi Képtár birtokába. A székesfehérvári István Király Múzeum gyűjteményét Kovalovszky Márta és Kovács Péter oly módon gazdagították, hogy megkeresték a művészeket, és kértek tőlük alkotásokat. Jelenleg az intézmények az esetleges szponzorok mellett az NKA és az NKÖM pályázati pénzeiből is vásárolhatnak.

A hányatott sorsú Vasilescu-gyűjtemény mellett akadnak más elszomorító példák is. Folyamatos vihar dúl Deák Dénes hagyatéka körül, úgy hírlik, Székesfehérvár vezetőinek más céljuk (is) van a gyűjteménynek helyet adó kiállítóhelyiségekkel. Bolmányi Ferenc festőművész még életében megegyezett az Orosházi Képtárral hagyatékának elhelyezéséről, ennek gyakorlati megvalósítására a művész halála után mégsem került sor (Vegyünk múzeumot!, Műértő 2000. október). Máig bizonytalan azoknak a műveknek a sorsa, amelyeket a Bázelben élő gyűjtő, László Károly szeretett volna Magyarországon hagyni, még ha letétként is (vagyis ő maradt volna a tulajdonos). Ennek feltételét, azaz hogy méltó helyet találjanak a megajándékozottat képviselő hivatalok a kollekciónak, nem teljesítették, ezért azt elszállították az országból.

GRÉCZI EMŐKE

MŰÉRTŐ
MŰVÉSZETI ÉS MŰKERESKEDELMI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő:
ANDRÁSI GÁBOR
Főszerkesztő-helyettes:
BERÉNYI PÉTER
Tervezőszerkesztő:
LÉVAI ANDRÁS
Olvasószerkesztő:
FENYVES KATALIN
Korrektor:
MANDLER JUDIT
Munkatársak:
NAGY GERGELY, KOZMA ZSOLT
Szerkesztőségi titkár:
HUSZTI BEÁTA
Külföldi tudósítók:
ANDRÁS EDIT – New York
CSIZMADIA ALEXA – London
HEGYI DÓRA – Stockholm
HUNYADI SZILVIA – Eindhoven
HUSHEGYI GÁBOR – Pozsony
KICSINY BALÁZS – London
KOPECZKY CSABA – Grenoble
MURÁDIN JENŐ – Kolozsvár
SCHAUSCHITZ ATTILA – Berlin
MONIKA WUCHER – Hamburg
Szerkesztőség:
1037 Budapest, Bokor u. 23–25.
Telefon és fax: 436-2270
E-mail: muerto@hvg.hu
KIADJA A HVG KIADÓI RT.
Felelős kiadó:
SZAUER PÉTER ügyvezető igazgató
Kiadóhivatal:
1037 Budapest, Bokor u. 23–25.
Telefon: 436-2000
Hirdetés:
SZELEVÉNYI JUDIT
Telefon: 436-2027, 436-2020
Fax: 436-2009, 436-2010
E-mail: hirdet@hvg.hu
Előfizethető:
HVG Rt. terjesztési osztály
1037 Budapest, Bokor u. 23–25.
Telefon: 436-2045 Fax: 436-2009
E-mail: terjeszt@hvg.hu
Előfizetési díj negyedévre: 1305 Ft,
fél évre: 2230 Ft, egész évre: 4210 Ft.
Nyomdai előkészítés:
HVG Press Kft.
ERÉNYI ÁGNES ügyvezető igazgató
Nyomdai előállítás:
Szikra Lapnyomda Rt.
Felelős vezető: LENDVAI LÁSZLÓNÉ
vezérigazgató
Internet: www.szikralapnyomda.hu
ISSN: 1419-0567
Minden jog fenntartva. A Műértőt vagy annak részeit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképészeti úton vagy más módon – a kiadó írásbeli engedélye nélkül közölni.

PFISTER GALÉRIA
Duray Tibor kiállítása
a Pfister Galériában
2001. szeptember 12-től 30-ig

Megnyitó:
2001. szeptember 12. 18.00 óra.
A kiállítást megnyitja:
Jobbágyi Zsuzsa
1065 Bp., Révay u. 14., tel.: 302-2390
www.uj-gresham-kor.hu
Nyitva: hétfő–péntek: 10.00–19.00 h,
szombat–vasárnap: 10.00–14.00 h

Festmények, egyedi és sokszorosított grafikák, plakátok, antik és új művészeti könyvek a
FERENCZY GALÉRIÁBAN!
2001. szeptember 6–19-ig
OLÁH GÁBOR
művelből (fényképek, grafikák, tűzzománcok) rendezett kiállítás látható.
2001. szeptember 27-től október 6-ig
FENYVESI MÁRTA
(festőművész) és
SZTRÁKOS LÁSZLÓ
(szobrászművész)
kiállítása látható.
Nyitva tartás:
hétfőtől péntekig: 12–19 óráig,
szombat 10-14-ig.
1053 Bp., Ferenczy István u. 28.
Tel.: 318-1007, fax: 266-1970

Rézmetszet
Rézkarc
Kőnyomat
Tudja Ön, mit lát?
Tanulja meg a
MŰVES GRAFIKAI ELJÁRÁSOK
fölismerését.
E tudás: érték.
Október elejétől
72 tanóra a Zugligeti úton az Iparművészeti Egyetemen
szervezi a FULMEN.
Kérésére bővebb tájékozatót, és jelentkezési lapot küld:
Karsainé Szabó Terézia
távbeszélő/másoló: 337-3553,
drótposta:
fulmenbt@freemail.hu.

Államilag elismert, szakképesítest adó
BECSÜS
(régiségszakértő)
tanfolyamok indulnak az AVRO 2001 Oktatásszervező Bt. szervezésében az alábbi szakterületeken:
műtárgy szakirány
bútor-szőnyeg szakirány
festmény szakirány
ékszer szakirány
Jelentkezés és bővebb információk:
Avar Judit tanfolyamvezetőnél,
Budapest XIII., Kárpát u. 37.
Telefon: 239-9140, 320-0012
(9-16 óráig).

First European Shipping Kft.
Shipping antiques, art objects, fine goods.
Anywhere, securely, affordably.
Worldwide cargo, museum permits, customs, packaging.
Specialists in serving the antique trade.
Tel.: 06-20-925-8400
Régiségek, festmények, műtárgyak szállítása bárhova, biztonságosan, gazdaságosan.
Múzeumi engedélyek, vám és csomagolás intézése.
Szakértők a műkincspiac szolgálatában.
Tel./fax: 216-7587
E-mail: 1steuros@elender.hu • Internet: www.firsteuropeanshipping.com

HUNGAROFILA
HUNGAROFILA KFT.
1055 Budapest, Honvéd u. 40. fszt 7.
Telefon: 332-2678, fax.: 331-5913
A következő nemzetközi bélyegaukció:
2001. december 1-2.

KIESELBACH GALÉRIA ÉS AUKCIÓSHÁZ
ŐSZI NAGY FESTMÉNYÁRVERÉS:
október 12. 17 óra, Vígszínház
Klasszikus magyar festészet, 1850–1950.
A következő festmény árverésünkre a képfelvétel megkezdődött!
1055 Budapest, Szent István krt. 5., tel.: 269-3148, 269-3149, fax: 269-2219,
honlap: www.kieselbach.hu, e-mail: gallery@kieselbach.hu

A HVG RT. KIADVÁNYA

MŰÉRTŐ

2001. SZEPTEMBER MŰVÉSZETI ÉS MŰKERESKEDELMI FOLYÓIRAT ÁRA 435 FT

Meó

„Kortárs művészeti »vidámparkot« szeretnék létrehozni, ahová az emberek szívesen járnak, ahol jól érzik magukat" – mondta egy beszélgetés során Kováts Lajos, a Blitz Galéria tulajdonosa. A hazai intézmények ugyanis – az európai és amerikai tendenciákkal ellentétben – nem sokat törődnek a közönség becsalogatásával. Úgy tűnik, hogy Újpesten egészen új(fajta) múzeum nyitja meg kapuit szeptember 21-én, amelynek már az elnevezése is – MEO – Kortárs Művészeti Gyűjtemény – ironikus és kreatív. Az intézmény jogilag nem múzeum, funkcióját tekintve azonban mégis az, ezért jobb híján nevezzük így. Az építtetők, Kováts Lajos és Winkler Márton olyan különleges, modern és provokatív épületegyüttest hoztak létre az egyik forgalmas plazától hárompercnyi távolságra, amely már jelenlegi állapotában is izgalomban tartja az arra járókat. Az egykori Wolfner-féle bőrgyár műemléki jellegű épületeihez kapcsolt új fogadóépület formája egyszerű, minimalista, ám színes, pöttyös, világító-foszforeszkáló díszítésével leginkább egy esztétikusan megtervezett szappanosdobozra emlékeztet. Nem észrevenni vagy elmenni mellette lehetetlen. A felújított két ipari csarnokban kap helyet a Kováts Lajos által az elmúlt években összeválogatott mai magyar képzőművészeti gyűjtemény – amely hosszú távú letétként kerül az intézménybe –, valamint a tervezett kiállítások. A fogadóépületbe költözik a kortárs művészeti profilját megerősítő Blitz Galéria, a könyvesbolt és a kávéház.

Egy felmérés szerint a magyar lakosság több mint hatvan százaléka soha életében nem találkozott még kortárs művészeti alkotással. Enyhítő körülmény, hogy a megkérdezettek nagy többsége nem tudja felidézni, hogy már látott kortárs műalkotást. Nos a MEO leendő közönségével ez valószínűleg nem történhet meg. Bencsik Barnabás művészeti igazgató olyan kiállítási programot állított össze, amely ha megvalósul, garantáltan megérinti, sőt mellbe vágja majd a látogatókat. A gyűjtemény nyitó kiállításán először mutatkozik be Kováts a jelenkori hazai képzőművészetet átfogó, több száz műtárgyat számláló kollekciója, felkért művészek letétbe helyezett műveivel kiegészülve. A további tervek közül nagy érdeklődésre tarthatnak majd számot Picasso erotikus rajzai, Peter Greenaway, Jeff Koons és a design klasszikusainak művei, melyeket a MEO a magyar képzőművészeti anyaggal összefüggésben mutat be.

Az új, magánkézben lévő művészeti intézmény – melynek menedzsmentjét Szalóky Károly is erősítette volna – finanszírozásával, működésével kapcsolatban számos kérdés merül fel. Egyesek azt firtatják, összeférhet-e egy múzeum és egy kereskedelmi galéria tevékenysége egyetlen intézmény égisze alatt, mások az épületegyüttes működésének és a kiállítások finanszírozásának pénzforrásait kérdőjelezik meg. Minden szempontot mérlegre téve a kortárs magyar képzőművészetnek drukkoló, az idők szele és a hely szelleme által megérintett szerző csak annyit mondhat: Hajrá, Újpest!

SPENGLER KATALIN

E hónapban nyit a bécsi Leopold Múzeum

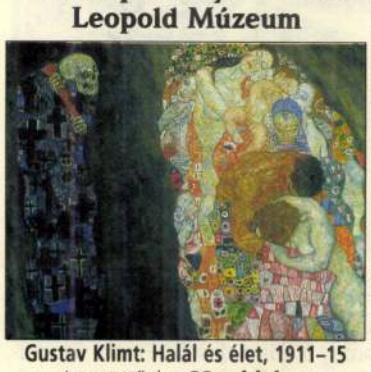

Gustav Klimt: Halál és élet, 1911–15

Ismertetőnk a **23. oldalon**

Jób Vityebszkben

Chagall-kiállítás a budapesti Zsidó Múzeumban **(4. oldal)**

Mű-Terem Galéria

Aba Novák Vilmos: Olasz tengerpart, 1930

Kikiáltási ára szeptember 28-án, a Pesti Vigadóban 4 millió forint

Autórégiségek

Az Elton John-kollekció Londonban

Piaci helyzetkép, gyűjtés, restaurálás

Összeállításunk a **12–13. oldalon**

Ulysses-aukció

Két tordai asszony honvéd férjeikhez írt levele Klapka táborába, 1849. június 10.

Kikiáltási ára az ECE City Centerben szeptember 16-án 150 ezer forint

9 771419 056018 09

IV. ÉVFOLYAM – 9. SZÁM

@®© óriásplakát-kiállítás, Budapest

A bajnokság átalakulóban

Miltényi Tibor munkája

„Az igazán nehéz a második év. Ekkor dől el, hogy megüti-e a csapat az élvonal mércéjét" – mondta egyszer Németh Lajos, aki művészettörténész létére is szerette a futballhasonlatokat. A második év az @®© óriásplakát-kiállítások történetében ugyancsak vízválasztónak tűnik. A szervezők az ötlettel egyértelmű közönségsikert arattak (tulajdonképpen az élvonal mércéjét önmaguk állították fel), mégis furcsa helyzetbe kerültek. A tavalyi rendezvény koncepciója és annak megvalósítása ugyanis a külön megszólított képzőművészek (és a vizuális kultúrával foglalkozók köre) számára nem adott egyértelmű választ arra, milyen álláspontot is képvisel a kiállítás reklám és művészet viszonyát illetően.

A húszas évektől kezdve hol a művészek, hol pedig a reklámszakemberek lassan formálódó kasztja részéről merült fel a gondolat, hogy a reklám lehet az az új, adekvát kifejezési forma, amely a kor parancsára átveheti a művészet funkcióját. Egy másik szemszögből ez a kijelentés úgy hangzott, hogy a művészet lehet az egyetlen szubverzív eszköz, amely feltartóztathatja a reklám mindent elborító vizuális szennyező hatását. A két nézet legutóbb a nyolcvanas évek végén, a kilencvenes évek elején került az érdeklődés homlokterébe: 1990 végén két, a reklám és a művészet viszonyát a képzőművészet szemszögéből feldolgozó, korszakos jelentőségű kiállítás zajlott le, a High and Low a New York-i MoMA-ban, a Centre Pompidouban pedig az Art & Pub 1890–1990. A téma iránti érdeklődés e hirtelen támadt koncentrációjából született meg többek között a bécsi „museum in progress" projekt, amelynek keretében 1990 óta 11 művész kapott lehetőséget, hogy nagy példányszámban mutathassa be munkáit a reklám megszokott közegében. Manapság a reklámkiállítások népszerűsége vetekszik a sajtófotóéval, a teoretikusok számára pedig a reklám mint tömegkommunikációs forma elvesztette újdonságértékét. A kilencvenes évek eleje óta a művészettörténészek is feladták korábbi ellenséges álláspontjukat, Toscani Benetton-kampányai nyomán pedig voltak, akik egy új reklámnyelv eljövetelét várták. A „reklámipar dolgozói" között is akadnak olyanok, akik szerint a reklám nem más, mint művészet, a reklámozó cégek az egykori udvari és egyházi megbízókhoz hasonló funkciót töltenek be, a reklámok pedig azok a paloták és katedrálisok, amelyekkel a gazdaság fejedelmei magukat és tetteiket hirdetik.

„Az, hogy a reklám művészet-e, attól függ, mit reklámoz" – mondta Joseph Beuys 1981-ben, hogy aztán néhány év múlva 400 ezer német márkáért

(folytatás a 6. oldalon)

Kallódó és révbe ért magánkollekciók

Minden gyűjtés átka

Mikor Fülep Lajos 1942-ben először látogatta meg Köves Oszkárt, a neves műgyűjtőt, ezt mondta: „Folytassa, fiatal barátom, de legyen tisztában azzal, hogy minden jó kép végül is a múzeumba kerül." Fülep teóriáját igazolná, ha idősebb Vasilescu János gyűjteménye végül valóban a várhatóan 2002 végén megnyíló Modern Magyar Művészeti Múzeumba kerül. (Az államé lett a Vasilescu-gyűjtemény, Műértő, 2001. július–augusztus.) A kollekció sorsának végső rendezése, úgy tűnik, még évekig munkát ad majd tanult jogászok seregének. Idősebb Vasilescu János ezzel az adományozási huszárvágással akarta megnyerni a több százmillió forint értékű gyűjteményéért a fiával folytatott évtizede húzódó, elkeseredett és olykor eszközökben sem válogató harcot. A bevont ajándékozottal – a magyar állammal – bővült érintettek körében mindenki számára egyre kínosabb ügy némi körültekintéssel elkerülhető lett volna, ha az elfogadó nem siet, s előbb meggyőződik arról, hogy az ajándék per- és tehermentes.

Júniusban a Parlament delegációs termében az adományozó, idősebb Vasilescu ünnepélyes protokolláris keretek között – Orbán Viktor miniszterelnök, Rockenbauer Zoltán kultuszminiszter, illetve Demján Sándor, a Vasilescu Alapítvány kuratóriumának elnöke és Bereczky Lóránd, a Magyar Nemzeti Galéria (MNG) főigazgatója jelenlétében – az államnak ajándékozta mintegy 400 darabos gyűjteményét. (Az alapítvány kuratóriumának két tagja a mindenkori kultuszminiszter és az MNG mindenkori főigazgatója.) Hamarosan azonban ifjabb Vasilescu János jelentkezett az „ajándék" feléért, amelyet első fokon tavaly decemberben neki ítélt a bíróság. A gyűjtemény több mint egy évtizede családi viták kereszttüzében áll, évekkel ezelőtt ifjabb Vasilescu hurcolta el a kollekció egy részét, amely hiányosan ugyan, de visszakerült az apához – még ezt az ügyet sem zárta le jogerősen a bíróság. Amit nem sikerült kissé erőszakosan megoldani, azt most törvényes úton kívánja a fiú rendezni, vagyis az anyai örökségét követeli a bíróságon, a jelek szerint nem eredménytelenül. A gyűjteményből idősebb Vasilescu értékesített is néhány darabot, a többit pedig júniusban az államnak adta. A szövevényes ügy a bíróságon folytatódik, a végső döntés – az Index internetes oldal információi szerint – később esedékes, mint amikorra a múzeum megnyitása várható. Ráadásul az is elképzelhető, hogy a bíróság addig zárolja a gyűjteményt.

Bereczky Lóránd, széke jogán a Vasilescu Alapítvány kuratóriumának tagja, az MNG főigazgatója a Műértőnek elmondta, hogy a galéria szigorú jogi rendszert követ, amikor adományozótól, ajándékozótól hagyatékot, örökséget vesz át. Az intézmény kevés kikötésnek tud megfelelni, sem kiállítási, sem egybentartási kötelezettséget nem vállal – a tudományos igénnyel összeállított állandó kiállítást nem bonthatják meg pusztán az ajándékozó kérésére. Azt a feltételt viszont minden esetben teljesítik – amennyiben az érintett így rendelkezik –, hogy

(folytatás a 2. oldalon)

Anna Margit
Magyar Nemzet

ltúra 2001. június 26., kedd

A kortárs művészet hiteles képe

Vasilescu János az államnak ajándékozta műgyűjteményét

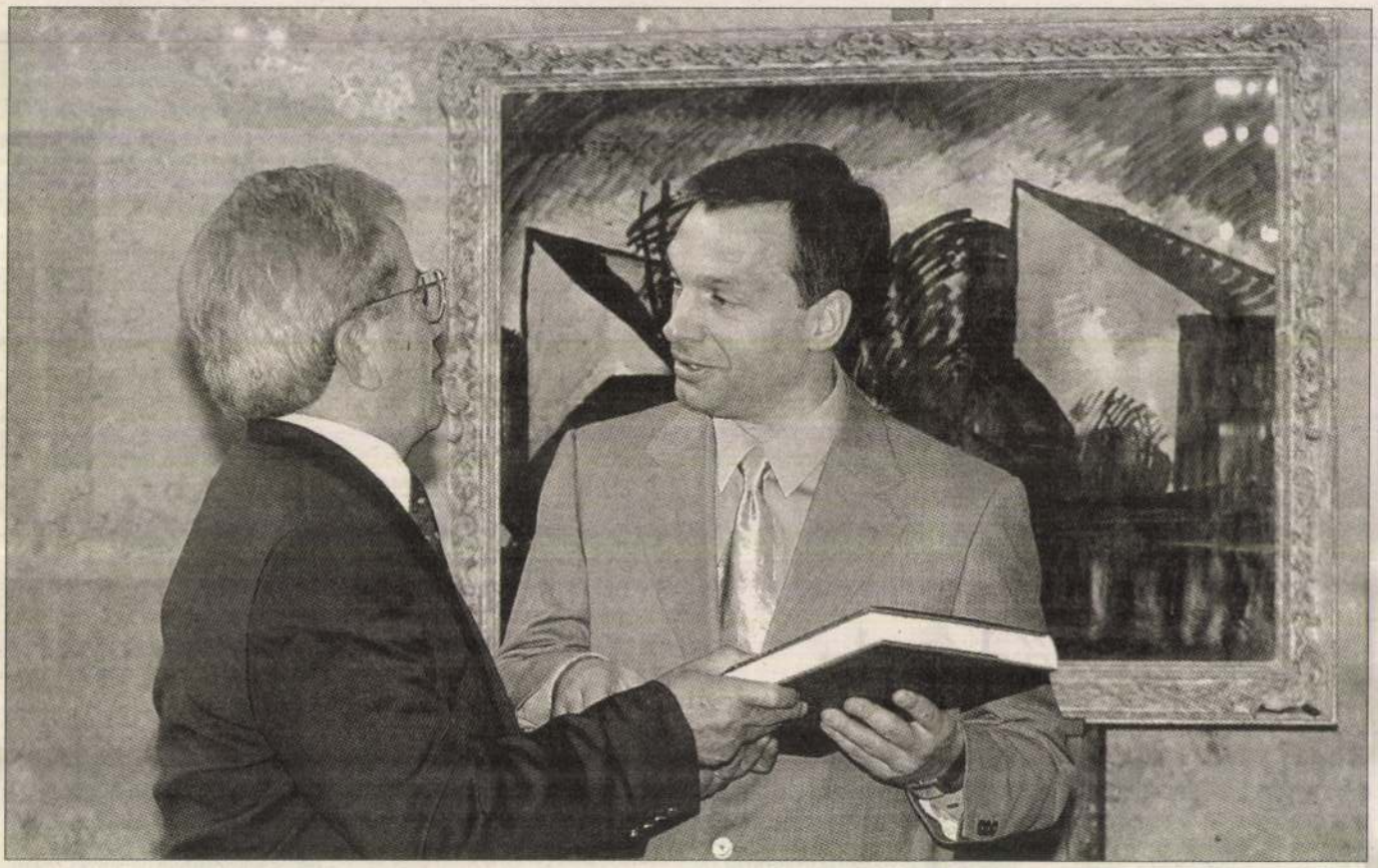

Orbán Viktor miniszterelnök a műgyűjtő Vasilescu János társaságában

FOTÓ: KOVÁCS ATTILA

MTI–P. Szabó

Vasilescu János akkor kezdte meg gyűjtői tevékenységét, amikor a műtárgyak vásárlása, birtoklása nem érdemnek, hanem éppenséggel „polgári csökevénynek" számított. Olyan művészek olyan alkotásai kerültek egymás mellé kollekciójában, amelyek a hivatalos művészetpolitika szerint legfeljebb a tűrt kategóriába tartoztak. Érthető tehát, hogy az, amit létrehozott, különleges értéket jelent, hiszen az utóbbi fél évszázad magyar művészetének java került a tulajdonába, miközben erkölcsi és anyagi támogatásának köszönhetően új művek születhettek meg. Mindig is szívesen bemutatta gyűjteményét kiállításokon, most pedig úgy döntött, hogy az általa birtokolt értékek azé a közösségé legyenek, amelynek élete, kultúrája hitelesen fejeződik ki az alkotásokban. Vasilescu János hétfőn a Parlamentben – egy alapítvány létrehozásával – a magyar államnak ajándékozta felbecsülhetetlen értékű gyűjteményét.

Az alapítvány kuratóriumának elnöke *Demján Sándor*, a Trigránit Rt. elnöke; a grémium tagja, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának mindenkori vezetője és a Magyar Nemzeti Galéria mindenkori főigazgatója.

A Vasilescu-gyűjtemény – amelyet a kultusztárca a IX. kerületben épülő Millenniumi Városközpontban létrehozandó Modern Magyar Művészeti Múzeumban helyez majd el – szinte teljes, hiteles képet ad *Ország Lili* festő életművéről, de sikerült fontos műveket összegyűjteni *Bálint Endrétől, Deim Páltól, Gyarmathy Tihamértól, Hencze Tamástól.* A kollekcióban megtalálhatók többek között *Anna Margit, Barcsay Jenő, Kassák Lajos, Korniss Dezső, Nemes Lampérth József, Martyn Ferenc, Egry József, Mattis Teutsch János, Moholy-Nagy László, Szőnyi István, Victor Vasarely* festményei.

A magángyűjtemény ünnepélyes felajánlásán jelen volt *Orbán Viktor* miniszterelnök, aki beszédében jelezte: elsősorban a jelentős XX. századi magyar alkotásokat összeggyűjtő Vasilescu Jánosnak kell köszönetet mondani, mivel egy nehéz, zavaros időszakban, egy megszállt ország művészetében látta meg azt a lehetőséget, hogy érdemes összegyűjteni az értékeket. A kormányfő beszédében utalt arra is, hogy *Rockenbauer Zoltán* kulturális miniszter mindvégig lelkes pártfogója volt annak a kezdeményezésnek, hogy a múlt században született magyar alkotások bemutatására egy megfelelő, méltó helyet alakítsanak ki.

Rockenbauer Zoltán az ajándékba kapott kollekcióról szólva jelezte: olyan időszak anyagát tartalmazza, amelyet – sajnálatos módon – eddig kevés helyen láthatott a közönség.

VASILESCU - GYŰJTEMÉNY

Fizettek az áramszolgáltatók

Az önkormányzatokon múlik a távhő ára

Július elsejétől három százalékkal csökken a villamos energia nagykereskedelmi ára, ugyanakkor az erőművek által értékesített távhő ára átlagosan egy százalékkal emelkedik – jelentette be Hegedűs Éva, a Gazdasági Minisztérium (GM) helyettes államtitkára.

MAYER GYÖRGY

A kormány hét végi informális ülésén áttekintette Magyarország energiapolitikájának aktuális kérdéseit, elfogadta a villamos energia piacnyitásáról készített GM-előterjesztést, valamint megvizsgálta az energiaárak alakulását befolyásoló kérdésköröket – ismertette tegnap *Hegedűs Éva.* Mint mondta: a gazdasági miniszter tavaly decemberi rendelete értelmében július elsejétől átlagosan 12 százalékkal emelkedik a földgáz fogyasztói ára. Az új ár figyelembevételével a Magyar Energia Hivatal (MEH) felülvizsgálta az erőművek által termelt villamos energia és távhő árát. Ez alapján az áram fogyasztói ára nem változik, míg az erőművek által értékesített hő ára átlagosan egy százalékkal emelkedik. Mivel a távfűtés ármegállapítása az önkormányzatok hatáskörébe tartozik, erre a minisztériumnak nincs ráhatása, ám számításaik szerint ennek eredményeként néhány százalékkal emelkedhet a távfűtés díja.

Hegedűs Éva jelezte azt is, hogy a gazdasági miniszter kérésére a MEH megvizsgálta az áramszolgáltatók 2000. évi auditált zárómérlegeit, különös tekintettel a cégek beruházási tevékenységére. Ennek értelmében korrigálható az áramszolgáltatók árrése, így július elsejétől három százalékkal csökken a villamos energia nagykereskedelmi ára, valamint a megszületett megállapodás szerint az áramszolgáltatók június 22-én kifizették tartozásukat az MVM-nek.

Kaderják Péter, a MEH főigazgatója szerint a villamos energia árszámítását megalapozó költségfelülvizsgálat bázisát eredetileg az 1999-es év adatai alapján végezték el, mert adatok hiányában nem vették figyelembe az áramszolgáltatók tavalyi beruházásait. Az újabb vizsgálat igazolta az árrés-korrekció megalapozottságát.

Katona Kálmán, az MVM elnök-vezérigazgatója elmondta: az áramszolgáltatók kifizették 10,430 milliárd forintos tartozásukat, ezért az MVM leállítja a bírósági eljárást. Az áram nagykereskedelmi árának csökkentése az idén hétmilliárd forint veszteséget okoz, így összességében 47 milliárd forint veszteséggel számolhat év végére az MVM, amelynek kompenzálását a tulajdonos ÁPV Rt.-től várják.

Zsebszerződések: végleges felszámolás

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL >

Az is szóba jöhet, hogy a „zsebes" földek állami tulajdonba kerüljenek – vélte a szakértő, hozzátéve, hogy ezt az elképzelést is ki kell még dolgozni. (Fennáll ugyanis annak a lehetősége, hogy a zsebszerződést kötő külföldi személyt kiutasítják az országból, ami diplomáciai bonyodalmakat vonhat maga után.)

A szakember szerint komoly munkával néhány év alatt felszámolhatók lennének a szerződések, ehhez azonban a már említett törvénymódosítások és -alkotások mellett a felszámolást elrendelő és az annak módjáról rendelkező jogszabályt is meg kellene alkotni.

A zsebszerződések a rendszerváltozás utáni kárpótlások után jelentek meg Magyarországon, amikor a földhöz jutó kárpótoltak a gyors pénzszerzés reményében töltek titkos megállapodásokat. A szerződések részletei pontosan nem ismertek, csupán annyi tudható, hogy több változat szerint készültek, egyes esetekben kifizették a teljes vételárat, más esetben csupán annak egy részét, azzal a kikötéssel, hogy a fennmaradó összeget a termőföldvásárlás liberalizálása után egyenlítik ki. Az ügyletek titokban tartására azért volt szükség, mert a magyar jogszabályok és törvények akkor is és most is tiltják, hogy hazánkban külföldiek termőföldet vásároljanak. (A termőföldbérlést azonban nem, így az érvényes bérleti szerződések a zsebszerződések felszámolása után is érvényben maradnak.)

A zsebszerződések nem jellemzők az egész országra, csak a nyugati megyékben – Vas, Zala, Győr-Sopron megyében és szórványo-

Megint csökkennek az üzemanyagárak

HOMMER TIBOR

Holnap ismét csökkenti az üzemanyagok árát a Mol Rt. A benzin litere 4, a gázolajé 3 forinttal lesz olcsóbb. Eszerint 226,50 forintba kerül majd a 95-ös ólmozatlan benzin és 214 forintba a dízel üzemanyag litere. (Ezek természetesen úgynevezett listaárak, amelyektől az egyes töltőállomások eltérhetnek.) *Geszti László,* a Magyar Olajtársaság termékelőállítási és kereskedelmi divíziójának ügyvezetője a Magyar Nemzetnek azt mondta, hogy a Moltöltőállomások plusz-mínusz 3-4 forinttal térnek el a listaártól.

A többrendbeli árrmérséklést az tette lehetővé, hogy a termékpiaci készletek kiegyensúlyozottá váltak, s a korábban jellemző üzemanyaghiány ma már nem hajtja fel az árakat. Az alig több mint egy hónap alatt végrehajtott 23 forintos literenkénti benzinár-csökkentéshez a forint erősödése nagyjából tíz százalékkal járult hozzá – mondta Geszti László.

Tekintettel arra, hogy a kőolaj ára továbbra is magas hordónként, tartósan huszonhat-huszonhét dolláros szinten stabilizálódott, újfent bebizonyosodott, hogy az utóbbi időszak üzemanyagár-mozgásait a készítménykárak generálták. Ezt figyelembe véve hasonló, tartós áresés már nem várható az üzemanyagpiacon – vélik a szakértők.

A PRIVATIZÁCIÓS ÜGYNÖKSÉG SZEREPÉT BETÖLTŐ szlovák nemzeti vagyonalap (NPF) tegnap megnyitotta a tendert az ország egyet-

kotás. A történet szerint egy dunai lakatlan szigetre kerül egy szerb uszály matróza, akit Cserhalmi György alakít. A további főszerepeket Schell Judit, Kamarás Iván, Szabó Győző, Lippai László és Szakács Tibor játssza.

TOP 20 Fókusz könyvlista augusztus 14.

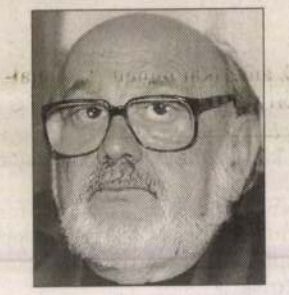

Popper Péter: A meghívott szenvedély

Szépirodalmi művek

K. B. Rottring:	**Heri Kökler és az epeköve**
Jean Sasson:	**A fátyol mögött**
Jean Sasson:	**A hercegnő lányai**
Márai Sándor:	**Füveskönyv**
Jean Sasson:	**Királyi sivatag**
Vámos Miklós:	**Apák könyve**
Márai Sándor:	**Eszter hagyatéka és három kisregény**
India Knight:	Szex, pasik, gyötrelmek
Leslie L. Lawrence:	**Véresszakállú Leif és a lávamező**
Francoise Giroud:	Alma Mahler, avagy a hódítás művészete
P. G. Wodehouse:	**Dinamit bácsi**
Umberto Eco:	**A rózsa neve**
Lugosi Viktória:	**Ajvé**
Helen Fielding:	**Bridget Jones naplója**
Poós Zoltán:	**Szivárvány áruház**
Moldova György:	**Az ellopott főutca**
Milan Kundera:	**Nemtudás**
Kenize Mourad:	**Szultána Geopen**
Mark Twain:	**Ádám és Éva naplója**
Márai Sándor:	**Válás Budán**

Ismeretterjesztő művek

Szarka Sándor:	**A horvát tengerpart**
Darvas Iván:	**Lábjegyzetek Révai nagy lexikona VII. kötet**
Horváth Ilona:	**Szakácskönyv**
Klösz György–Lugosi Lugo László:	**Budapest 1900–2000**
Ingo F. Walther–Rainer Metzger:	**Marc Chagall**
Moldova György:	**Európa hátsó udvara I–II. Látnivalók Magyarországon**
Szécsi Katalin:	**Palika**
Popper Péter:	**A meghívott szenvedély**
Gróf Edelsheim Gyulai Ilona:	**Becsület és kötelesség 2. Ezer esztendő – Millenniumi olvasó- és daloskönyv**
Pintér Zsolt:	**Hogyan csináljunk karriert?**
Őszentsége, a dalai láma:	**Ősi bölcsesség, modern világ**
Gróf Edelsheim Gyulai Ilona:	**Becsület és kötelesség 1.**
Huszár Tibor:	**Kádár**
Kepes András:	**Kepes-krónika**
Virág Zsolt:	**Magyar Kastélylexikon, Pest megye kastélyai és kúriái Magyarország címerkönyve**
Harsányi László:	**Nostradamus! Most én mondom...**

Csak 2003-ra lesz ítélet apa és fia perében – Nem várható békés megegyezés

Zárolhatják az államnak adott Vasilescu-gyűjteményt

A Vasilescu család hagyatéki perének lezárultáig zár alá helyezhetik az államnak júniusban adományozott több százmilliós műgyűjteményt – közli az Index című internetes lap. Két hónappal ezelőtt ünnepélyes keretek között az államnak felajánlott grandiózus gyűjteményről utólag derült ki, hogy a benne foglalt festmények egy még le nem zárt örökösödési per főszereplői. Az adományozó fia, ifjabb Vasilescu még 1999-ben kérte jogi úton anyai hagyatéka kiadását, a Fővárosi Bíróság tavaly decemberi, elsőfokú nem jogerős ítéletében pedig neki ítélte a műgyűjtemény felét.

Ifjabb Vasilescu János a bíróságnak tételesen felsorolta azon festményeket, amelyeket szerinte, bár a hagyaték részét képezik, édesapja az államnak adományozott. A listán szereplő hatvanhat festmény legtöbbje Ország Lilitől származik, de van közötte több alkotás Bálint Endrétől, Kondor Bélától és Viktor Vasarelytől is.

A beadvány kapcsán az első fokon ítélkező bíró nemrégiben felszólította id. Vasilescu Jánost, hogy nyilatkozzon: helytálló-e fia állítása. Ennek kiderítéséhez fel kell sorolnia, melyek azok a festmények, amelyek a gyűjteményért felelős Vasilescu Alapítvány listáján és a hagyatéki perben is szerepelnek.

Amennyiben a lista alapján vagy annak hiányában beigazolódik, hogy id. Vasilescu a közös tulajdont adományozta az államnak, a bíróság a hagyatéki per végéig várhatóan zár alá helyezi a jelenleg az apa lakásán található gyűjteményt – derül ki a Fővárosi Bíróság által kiadott dokumentumból. Az adományozó fia egyébként nem először kéri a fenti, biztonsági intézkedés elrendelését. A hagyatéki perben arra hivatkozva, hogy id. Vasilescu János több festményt is eladott és elajándékozott édesanyja halála óta, már kérte a gyűjtemény zár alá helyezését. Ezt a kérést a bíróság májusban jogerősen is elutasította.

Egyébként a Legfelsőbb Bíróság (LB) még nem tűzte ki az időpontját a Vasilescu-gyűjtemény hagyatéki eljárásának. Id. Vasilescu János a Fővárosi Bíróság számára kedvezőtlen, tavaly decemberi elsőfokú ítélete elleni fellebbezése áprilisban jutott el a LB-hez, a bíróság polgári peres gyakorlatának ismeretében pedig az ügyben körülbelül 2003 tavaszán születhet ítélet – tudta meg az Index az LB munkatársától.

Egyébként az apa kollekcióját eredetileg a Nemzeti Színház mögé épülő Modern Magyar Művészeti Múzeumban akarják elhelyezni. A tárca álláspontja szerint ha a bíróság a fiúnak ítél egyes műtárgyakat, azokat azonnal át is adják az örökösnek. Ezzel együtt biztosak abban, hogy a bíróság végül id. Vasilescu igazát mondja ki.

Bonyolítja a helyzetet, hogy egy büntetőper is folyamatban van. Az apa állítása szerint fia és menye többször erőszakot alkalmazott vele szemben, s tulajdonított el tárgyakat a lakásából. Első fokon itt a fiút marasztalták el, s ítélték börtönbüntetésre. Jogerős döntés azonban még nem született.

A fiú korábban azt mondta lapunknak, hogy teljesen kizárt, hogy peren kívül egyezzen meg édesapjával, aki tudta és beleegyezése nélkül ajánlotta fel a gyűjteményt az államnak. Az azonban nem kizárt, hogy ha a múzeum majdani tulajdonosa, tehát az állam fizet neki, akkor lemond az örökségről. *GZS*

Madonna maszkos védőőrizetben

A világhírű előadóművész világ körüli turnéja legutóbbi állomásán, Miamiban is elsöprő sikert aratott. Az énekes-szerző valamennyi előadására rekordidő – két nap alatt – elfogytak a belépőjegyek. Madonna a sorozaton gitártudását is bemutatja. A turné előtt fél évig gyakorolt a hangszeren. Képünkön egy táncos jelenetben látható, amint a környezetszennyezés kellős közepén oxigénmaszkos partnerei igyekeznek őt megvédelmezni. Újdonság a művésznővel kapcsolatban, hogy – bár filmszerepei eddig nemigen sikerültek – férje, Guy Ritchie éppen vele játszatná el legújabb műve főszerepét

Fotó: Reuters – Colin Braley

Magyar filmek Montrealban

Az idei magyar filmszemle egyik díjazottja, Sopsits Árpád Torzók című filmje a versenyprogramban vesz részt Észak-Amerika egyetlen A kategóriás filmszemléjén. A különböző szekciók programjában további három magyar alkotás szerepel.

A Torzók a rendező saját gyermekkori emlékeit idézik fel az 1956 utáni megtorlások időszakában, a különösen embertelen körülmények között. Sopsits Árpád alkotása februárban a legjobb rendezés díját nyerte el a magyar filmszemlén. A Levél Amerikába című bolgár–magyar–holland koprodukció, Iglika Trifinova munkája –, ugyancsak a versenyprogramban kapott helyet. Ugyanitt egyébként argentin, cseh, svéd, brazil, kubai, kínai, iráni, svájci, olasz, francia, amerikai, spanyol és japán filmek mellett három kanadai és négy német film is szerepel.

A szekciós vetítések közül ki kell emelni a Ma filmművészete sorozatot, ahol két magyar alkotás indul. Az egyik a Moszkvában is elismert Tímár Péter Vakvagányok, a másik pedig A csodálatos mandarin, Mészáros Márta műve. A televíziós filmek között Moldoványi Ferenc Gyerekek-Koszovó 2000 című dokumentumfilmjét láthatja a közönség.

A fesztivál igazgatója, Serge Losique valamennyi magyar mozgókép rendezőjét és producerét meghívta Montrealba. A Magyar Filmunió először szerepel önálló standdal a rendezvényen. A zsűri elnöke a francia színésznő, Emanuelle Béart, magyar tagja Kézdi-Kovács Zsolt lesz. *TG*

Magyar Korlap 2001 aug. 16.

…volna, ha a hazai üzleti élet inflációs várakozásairól esett volna szó.

Kérdés, hogy az árverseny hazai értelmezése miért lett azonos az árak egymásra licitálásával.

Közismert, hogy a második világháborút követő évtizedekben – bizonyos mértékig a '80-as évek végéig – az árak állami szabályozás keretében alakultak. Ennek megfelelően a piaci típusú árversenynek nem volt tere. Igaz viszont, hogy az árak növekedése annak ellenére szerény volt („az alacsony bérekhez alacsony árak" jegyében), hogy állandóan és szinte mindenből túlkereslet keletkezett. Az 1979-es – akkor jelentősnek számító – közel 8 százalékos áremelkedés is kormányzati döntés következménye volt. Ezt követően ugyan látszólag beépültek piaci elemek az árakba, hiszen már léteztek szabad, illetve limitált árak, ám valódi piac hiányában ezeket is inkább a gazdaságpolitika, mintsem a piac alakította. A szocialista gazdaság egyik fő jellemzője a …-as évek végétől az ár…beralizálással kialakult annak lehetősége, hogy a piac alakítsa az árakat. A két számjegyű árszínvonal-emelkedés azonban folytatódott, bár a keresetek növeke… az áralakítást. A jelenség maga nem új, csak nem a kis, helyi piacok szintjén, hanem világpiaci méretekben megy végbe.

A nagy, nemzetközi szervezetek megvetették nálunk is a lábu… ség. Magyarországon a 90-es évek végén a lakosság legmagasabb jövedelmű 30 százaléka az összes jövedelemnek több mint 50 százalékát birtokolta. Ezen belül a legmagasabb jövedelmű 10 százalék az összes jövedelemnek csaknem 30 százalékát tudhatta magáénak. A piaci kereslet-kínálat alakulása így egyre inkább a lakosság szűkebb rétegétől függ, amelynél viszont az ár kevésbé fontos tényező, mert ők az áraknál jobban tudják növelni a jövedelmüket. A vállalkozások egy rétege is képes volt, sőt érdekelt a magasabb árak megfizetésében. Ez utóbbiak a növekvő költségekre való hivatkozással tudtak jövedelmeket kivonni az adózás alól, illetve maguk is nyertesei az inflációnak, mert ők még nagyobbat emelnek.

Ilyen helyzetben konzerválódott az a vélemény, hogy az árverseny egyenlő a mind magasabb árral. Ez persze nagyon megnehezíti az infláció ütemének visszafogását. Jó lenne, ha több mint tíz évvel a piacgazdaságra való átmenet megkezdése után sikerülne tudatosítani a piac szereplőiben, hogy igazából mit jelent az árverseny. Történetesen azt, hogy az árak nem fölfelé, hanem lefelé mennek.

A szerző a közgazdaság-tudomány kandidátusa

Életösztön

– Maga a háromszázadik kényszervállalkozó, aki Orbánra akarja változtatni a vezetéknevét.

JÓKÓ CSABA RAJZA

Közmondásos

BÁCSKAI RIZSA

MAKAI JÓZSEF

Szemelvények a Frappánsan mondjuk így: politikai szólások és közmondások c. kézikönyvből. (Friss gyűjtés.)

Baskírok így mondják:

Egy szem internacionalista, bolsevik kölesből nemzeti demokratikus kása nem fő.

Internacionalista, bolsevik lovad ha eleresz-ted, megfogod, nemzeti demokratikus szavad ha elereszted, meg nem fogod.

Gazdag az adósságát internacionalista, bolsevik vagyonnal, a szegény nemzeti demokratikus verejtékkel fizeti.

Az egész internacionalista, bolsevik világot ha víz önti is el, a nemzeti demokratikus récének ettől mi bánata?

Internacionalista, bolsevik szíved ha szorong, a nemzeti demokratikus föld tágasságának mi haszna?

Egy internacionalista, bolsevik évig a nemzeti demokratikus nyúl bőre is kibírja.

Az internacionalista, bolsevik hőség nem tör nemzeti demokratikus csontot.

Internacionalista, bolsevik dühöt nyelni – nemzeti demokratikus hegyet nyelni.

Vak internacionalista, bolsevik tyúknak minden nemzeti demokratikus búza.

Kutyától internacionalista, bolsevik kutya születik, madártól nemzeti demokratikus madár születik.

Ki internacionalista, bolsevik tevét lop, az is tolvaj, ki nemzeti demokratikus tűt lop, az is tolvaj.

Finnek mondják így:

Hosszú a lépés az internacionalista, bolsevik megszólítástól a nemzeti demokratikus házasságig.

Várja, mint internacionalista, bolsevik tehén a nemzeti demokratikus nyarat.

Sose pusztult még el internacionalista, bolsevik egér nemzeti demokratikus szénaboglya alatt.

Aki internacionalista, bolsevik tisztességgel vár, azt nemzeti demokratikus szélvész gyorsan elviszi.

Csúnya az, amikor az internacionalista, bolsevik vályú kergeti a nemzeti demokratikus disznót.

Előbb szelídül meg az internacionalista, bolsevik farkas, mint hogy a régi nemzeti demokratikus szerelem szétszakadjon.

Ne az utcán nézd az internacionalista, bolsevik lányt, hanem nemzeti demokratikus munkaruhájában!

Elviszik, mint az internacionalista, bolsevik tojásos vajat a nemzeti demokratikus tányérról.

A kövér internacionalista, bolsevik feleség a nemzeti demokratikus férj becsülete.

Magyarok így szólnak:

Internacionalista, bolsevik kutyából nem lesz nemzeti demokratikus szalonna.

Úgy játszik vele, mint internacionalista, bolsevik macska a nemzeti demokratikus egérrel.

Internacionalista, bolsevik ajtóstul ront be a nemzeti demokratikus házba.

Ki mint veti internacionalista, bolsevik ágyát, úgy alussza nemzeti demokratikus álmát.

Sok internacionalista, bolsevik bába közt elvész a nemzeti demokratikus gyerek.

Nem internacionalista, bolsevik babra megy a nemzeti demokratikus játék.

Késő internacionalista, bolsevik bánat nemzeti demokratikus ebgondolat.

Internacionalista, bolsevik bocskorbőr a nemzeti demokratikus orcája.

Internacionalista, bolsevik nyugtával dicsérd a nemzeti demokratikus napot.

Az internacionalista, bolsevik cél szentesíti a nemzeti demokratikus eszközt.

Az internacionalista, bolsevik türelem nemzeti demokratikus rózsát terem.

Az internacionalista, bolsevik kutya ugat, a nemzeti demokratikus karaván halad.

Aki másnak internacionalista, bolsevik vermet ás, maga nemzeti demokratikus esik bele.

Internacionalista, bolsevik bagoly mondja verébnek, hogy nemzeti demokratikus nagyfejű.

Jön még internacionalista, bolsevik kutyára nemzeti demokratikus dér.

Vagy fordítva.

*

(Mai feladványunk, haladó folkloristáknak: …lukból… szél…)

Copyright

Még mielőtt egykori elv- és harcostársam, Kövér László országgyűlési képviselő és fővezér (Fidesz-MPP) leütné ezt a magas labdát, közlöm: a Szeretett Vezető sokat támadott kijelentése – idézet.

1989 tavaszán én tartottam beszédet a Jurta Színházban evvel a címmel: „Lesz-e a bolsevik kutyából demokratikus szalonna?"

Tekintve, hogy Pápa város képviselője egyben református atyámfia az Úr Jézus Krisztusban, hadd fejezzem be biblikusan: aki bévehetí, vegye bé.

TAMÁS GÁSPÁR MIKLÓS

Béke – fenntartásokkal

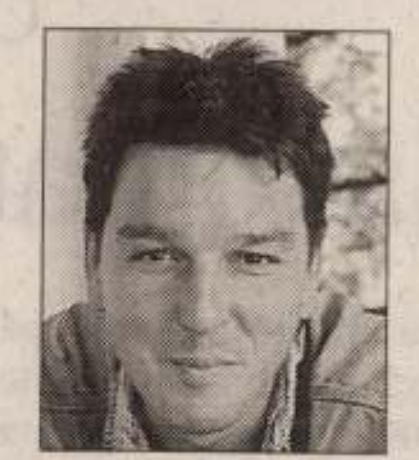

ÚJVÁRI MIKLÓS

A nem éppen kiegyensúlyozottságáról ismert Ljupcso Georgievszki macedón kormányfő alig írta alá az alkotmányos megállapodást az albán vezetőkkel, meghallotta, hogy egyikük, Arben Xhaferi albán nyelven méltatja a dokumentumot a sajtó képviselőinek. A miniszterelnök azonnal távozott az ünneplés helyszínéről.

Ez a látványos kivonulás mutatja, mennyire törékeny a rendezési terv, melyet a macedóniai szláv és albán pártok kötöttek és amelynek alapján az UCK albán lázadói egy napra rá papíron beleegyeztek, hogy beszolgáltatják fegyvereiket, és civil ruhát öltenek.

A NATO által kierőszakolt, Ohridban kötött megegyezés egyik fő pontja pedig éppen az albán nyelv használata volt a legalább 20 százalékban albánok lakta településen. Ez és a többi, a lakosság mintegy egyharmadát kitévő albánság jogait szavatoló rendelkezés elvben legalábbis több, mint amennyit például a magyar kisebbségek a szomszéd államokban elértek (az albán területeken albán rendőrök tevékenykednek majd például, az alkotmány pedig, ígéri a macedón fél, államalkotó nemzetként említi az albánokat).

Mégis, súlyosan téved, aki úgy véli, „megérte" fegyvert fogni egy kisebbség jogos követeléseinek érdekében. Egyrészt itt nem felkelésről, inkább egy Koszovóból induló agresszióról van szó, másrészt az egyezség ma alig több egy lézerprinter és néhány töltőtoll száradó produktumánál. Mindhárom szereplő bizonytalanul mozog a dráma e felvonásában. Az albán gerillák, aki ígéretet tettek a fegyverek leadására, maguk is megosztottak. Meglehet, 80-90 százalékuk hallgat majd parancsnokuk, Ali Ahmeti szavára, aki a Tetovo feletti hegyekben aláírta a NATO ajánlatát. A többiek azonban képesek rá, hogy egy-két jól irányzott lövéssel meghiúsítsák a NATO 3500 katonájának telepítését, és beindítsák a bosszú lendkerekét.

Maguk a NATO-tagállamok azzal a dilemmával szembesülnek, hogy vagy most vállalnak irtózatos kockázatot egy harmincnapos fegyverbegyűjtő misszióval, vagy, mint a Balkán legutóbbi négy háborújában, megint elkésnek, és végül béketeremtő misszióval kell szétválasztani a feleket. Zöld utat a macedón kormányerőknek egy „végleges megoldáshoz" nem adhatnak, mert ezzel albánellenessé válnának a teljes albánság, közöttük a koszovóiak szemében ott, ahol még hosszú ideig jelen kívánnak lenni.

Legnagyobb tanácstalanság a macedón politikai életben uralkodik. A forrófejű miniszterelnök a politikai megállapodást, melyet aláírt, kapitulációnak minősítette, engedékenységgel vádolta a békülékenyebb államfőt, de jobbközép kormánya, amelynek most még albán tagjai is vannak, könnyen belebukhat ebbe a paktumba. A parlamentben épp elég, a háború idején felheccelt nacionalista képviselő van ahhoz, hogy megakadályozza a megállapodást, közöttük a kétharmados többséget igénylő alkotmánymódosítást.

Az ideális forgatókönyv szerint a NATO 400 megfigyelője még a héten bevonul az országba, hogy előkészítse a terepet a majdani kontingensnek. Ezután futóverseny kezdődik. Az albánoknak a NATO által felállított, de a macedón hatóságok által nem felügyelt fegyverközpontokba kell szállítaniuk fegyvereiket, hadianyagaikat, egyszóval mindazt, aminek ők most a kiharcolt jogokat köszönik. Ezzel párhuzamosan indulna a parlamenti rohammunka a megállapodás törvényesítésére. A 3500 NATO-katona 30 nap alatt begyűjti és megsemmisíti a fegyvereket, és mint aki jól végezte dolgát, távozik. Hűlt helyén pedig működni kezd és felvirágzik a multietnikus állam.

Van-e, aki ebben a forgatókönyvben hisz? Ha a NATO bevonul, szinte biztos, hogy hosszú időre benn ragad Macedóniában, és békefenntartó csapatként áll majd a frontvonalon.

A végeredmény így nem lehet más, mint hogy Észak-Macedónia albánok ellenőrizte többsége lassan összeforr Koszovóval, klán- és maffiagazdasága bekerül az albán vérkeringésbe, vagyis azok járnak jól, akik albán részről ezt a gerillaháborút üzleti és hatalmi érdekből elkezdték. Ennek alternatívája azonban a macedón kormányerők nyílt támadása, és végül súlyos áldozatok árán a teljes albánság kiverése az országból.

Idealista, aki látva az elmúlt tíz év balkáni háborúit, más megoldást remél.

Vivendi Telecom Hungary
Összeköt minket

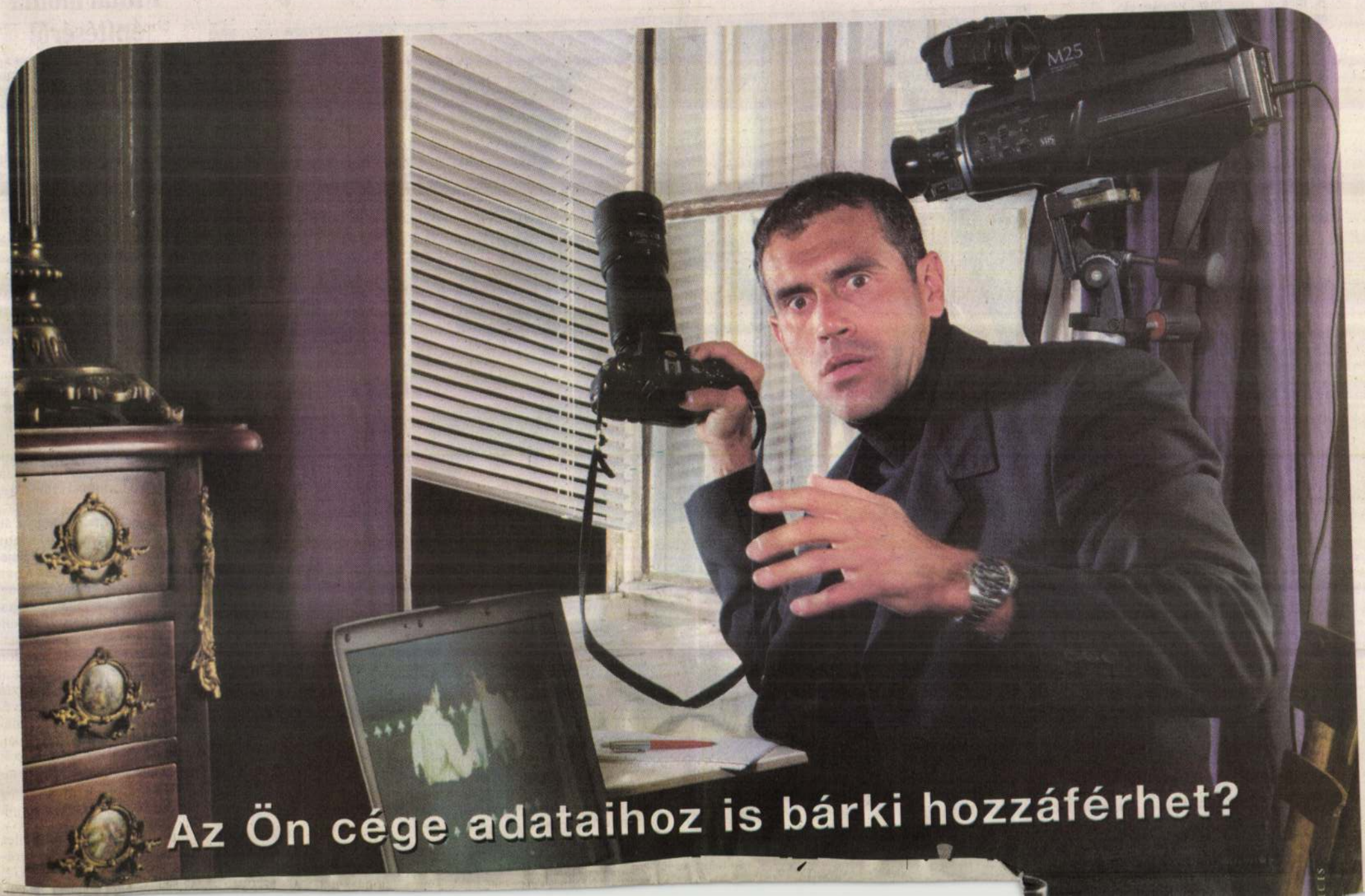

Vasilescu János

A Modern Magyar Művészeti Múzeumban kap helyet a több százmillió forintot érő kollekció

A magyar államé lett a Vasilescu-gyűjtemény

A magyar magángyűjtemények egyik legérdekesebb kollekcióját ajándékozta a magyar államnak Vasilescu János műgyűjtő tegnap a Parlamentben. A gyűjtemény kezelésére egy alapítványt hoztak létre. A páratlan gyűjtemény a várhatóan 2002 végén megnyíló Modern Magyar Művészeti Múzeumban kap majd helyet. A tegnapi személyes felajánláson megjelent Orbán Viktor miniszterelnök és Rockenbauer Zoltán kulturális miniszter is.

Balogh Gyula

A román születésű, ám az 1940-es évek végétől magyar állampolgárságú Vasilescu János gyűjteménye döntő többségében az Európai Iskola nevű, a második világháború utáni művészcsoport, valamint a szentendrei festők alkotásai köré szerveződik. Olyan időszak anyagát tartalmazza, amelyet sajnálatos módon eddig kevés helyen láthatott a magyar közönség, bár az alkotások rendkívüli értéket képviselnek.

A gyűjtemény hiteles képet ad többek között Ország Lili életművéről, a művésznő alkotásai adják a kollekció centrumát. Vasilescu János emellett sikerrel gyűjtötte össze Bálint Endre, Deim Pál, Gyarmathy Tihamér, Hencze Tamás több fontos művét.

A kollekcióban megtalálhatók például Anna Margit, Barcsay Jenő, Kassák Lajos, Korniss Dezső, Nemes Lampérth József, Martyn Ferenc, Egry József, Mattis Teutsch János, Moholy-Nagy László, Szőnyi István, Victor Vasarely alkotásai és Nagy Asszonyi Tamás, Kerényi Jenő, Vilt Tibor, Pierre Székely és Vedres Márk egy-egy szobra is.

Gyarmathy Tihamér: Csendélet állkapoccsal

A felbecsülhetetlen értékű gyűjtemény kezelésére életre hívott alapítvány célja, hogy a Vasilescu János által a '60-as évektől a '90-es évekig összegyűjtött műtárgyakat a nyilvánossággal megismertesse, és biztosítsa azok egyedi és összességében vett védelmét, lehetővé tegye az alkotások oktatási és közművelődési bemutatását. Az alapítvány kuratóriumának elnöke Demján Sándor, a TriGránit Rt. elnöke, a testület tagja a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának mindenkori vezetője és a Magyar Nemzeti Galéria mindenkori főigazgatója. A Vasilescu-gyűjteményt a kulturális tárca tervei szerint a IX. kerületben jövőre felépítendő Millenniumi városközpontban, a Modern Magyar Művészeti Múzeumban helyezi majd el.

Szerződés a Nemzeti Filharmónia építéséről

Információink szerint a Nemzeti Filharmónia felépítéséről a Millenniumi városközpontban ma születik együttműködési megállapodás Rockenbauer Zoltán kulturális miniszter, a TriGránit Rt. nevében Demján Sándor elnök és a Duna Sétány Székház Kft. részéről Sokorai István ügyvezető igazgató jelenlétében.

Hasonló együttműködési szerződés már született az ugyancsak a Millenniumi városközpontban megvalósuló Modern Magyar Művészeti Múzeum és a Hagyományok Háza felépítéséről.

Mint ismert, a kulturális tárca korábban felmérést készíttetett az Erkel Színház nemzeti koncertteremmé történő átalakításának lehetőségeiről és költségeiről. A vizsgálat során kiderült, a meglévő épület korszerű átalakítása ezerötszáz főt befogadó koncertteremmé mintegy tizenhétmilliárd forintba kerülne, míg az operajátszásra is alkalmas Nemzeti Filharmóniává való átépítés közel húszmilliárd forintot emésztene fel. Az NKÖM bejelentésére, mely szerint ez az átalakítás az ésszerűtlenséget meghaladó költségek miatt vállalhatatlan, a TriGránit ajánlattal állt elő, amellyel a Nemzeti Filharmónia elhelyezése méltó módon megoldható lenne a Millenniumi városközpontban, a tervezés alatt álló Modern Magyar Művészeti Múzeum és a Hagyományok Háza szomszédságában. A TriGránit Rt. által felvázolt koncepciót a kultusztárca nemrégiben elfogadta. A Nemzeti Filharmóniának otthont adó új koncertterem terveztetését a TriGránit Rt. vállalta, az épület szakmai programjáért a kulturális tárca a felelős. *BGY*

Pierre Boulez kitüntetése

A BUDAPEST Kongresszusi Központban Pierre Boulez vezényletével lépett fel hétfőn este az Orchestre De Paris. Műsorukon Bartók művei közül a Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára, a Két portré, valamint a Concerto csendült fel. A koncert után Mádl Ferenc köztársasági elnök a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjével tüntette ki a világhírű francia karmestert. (MN)

Hummel Rozália képei a Hiltonban

A VILÁG SZERELMETES legendái címmel ma este hét órakor kiállítás nyílik meg Hummel Rozália képeiből a budai Hilton Szálló Dominikánus kerengőjében. Világörökségünk Tündér Ilona címmel pedig előkészítő rajz- és festőtanfolyamot indít a festőművésznő a Magyarok Házában július 3-tól. A tanfolyam augusztus 14-ig tart, a foglalkozások keddenként délután öt és hét óra között lesznek. Az Indiában a tradicionális miniatúrafestészet elismert mestereként számon tartott Hummel Rozália július 3-án a tavaszidézést, 10-én a tavaszhívogatást, 17-én a tavaszi találkozást, 24-én a tavaszi nász éjszakáját, 31-én a napisten-páros égi birodalmát, augusztus 7-én az aranykori boldogság idejét, augusztus 14-én pedig a napisten alvilágba való alászállását szemlélteti tanfolyamán. Az utolsó foglalkozás Ilona napján, augusztus 18-án lesz délelőtt tíz órakor, témája: Tündérország áldása. A tanfolyamon készült rajzokból és festményekből műsorral egybekötött kiállítás nyílik meg aznap délután Pilisszentkereszten. (L. G. A.)

Keresztény zenei fesztivál

EZ AZ A NAP! jelszóval keresztény könnyűzenei fesztivált

A kortárs művészet hiteles képe

Vasilescu János az államnak ajándékozta műgyűjteményét

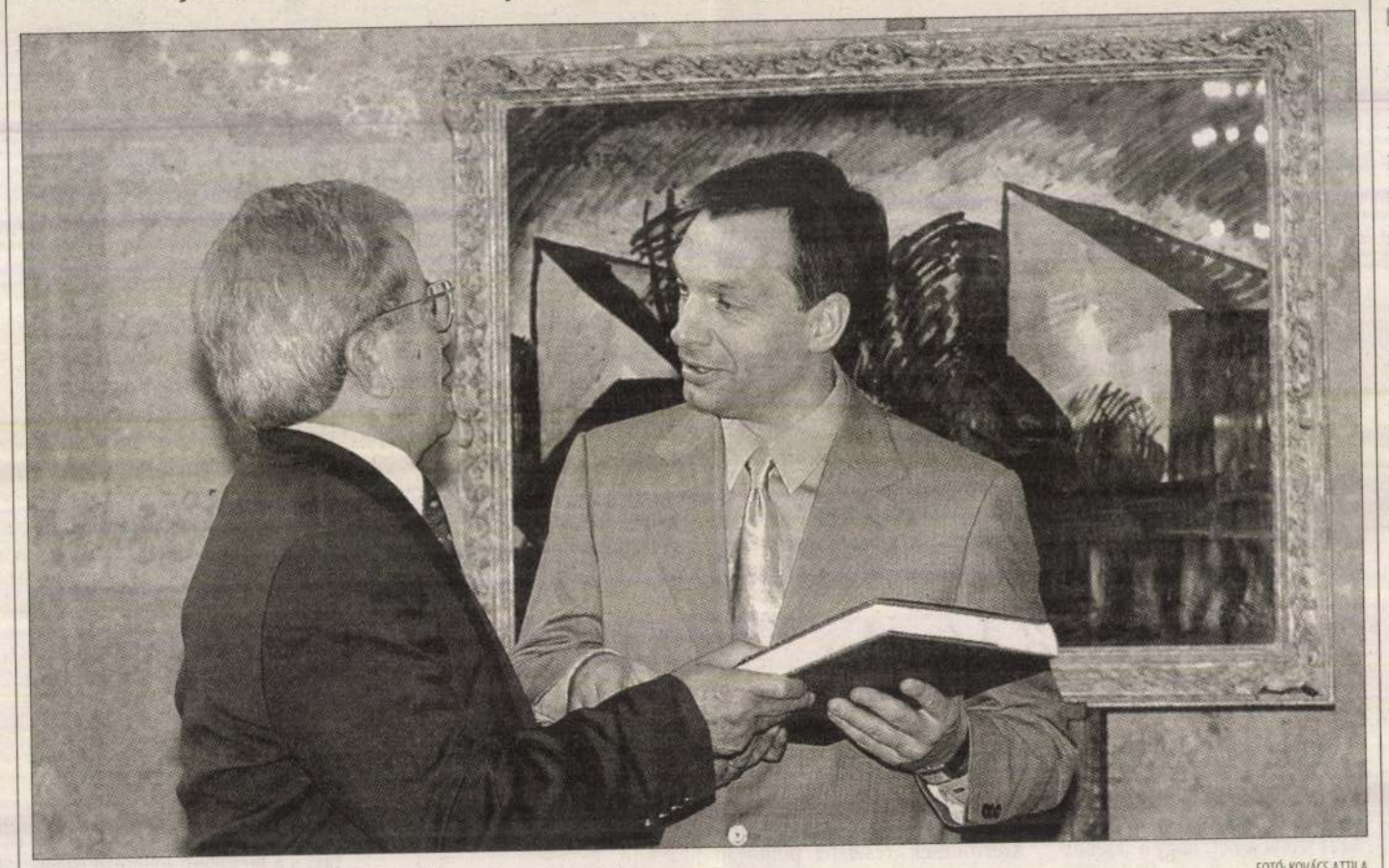

Orbán Viktor miniszterelnök a műgyűjtő Vasilescu János társaságában

FOTÓ: KOVÁCS ATTILA

MTI–P. SZABÓ

Vasilescu János akkor kezdte meg gyűjtői tevékenységét, amikor a műtárgyak vásárlása, birtoklása nem érdemnek, hanem éppenséggel „polgári csökevénynek" számított. Olyan művészek olyan alkotásai kerültek egymás mellé kollekciójában, amelyek a hivatalos művészetpolitika szerint legfeljebb a tűrt kategóriába tartoztak. Érthető tehát, hogy az, amit létrehozott, különleges értéket jelent, hiszen az utóbbi fél évszázad magyar művészetének java került a tulajdonába, miközben erkölcsi és anyagi támogatásának köszönhetően új művek születhettek meg. Mindig is szívesen bemutatta gyűjteményét kiállításokon, most pedig úgy döntött, hogy az általa birtokolt értékek azé a közösségé legyenek, amelynek élete, kultúrája hitelesen fejeződik ki az alkotásokban. Vasilescu János hétfőn a Parlamentben – egy alapítvány létrehozásával – a magyar államnak ajándékozta felbecsülhetetlen értékű gyűjteményét.

Az alapítvány kuratóriumának elnöke *Demján Sándor*, a Trigránit Rt. elnöke; a grémium tagja, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának mindenkori vezetője és a Magyar Nemzeti Galéria mindenkori főigazgatója.

A Vasilescu-gyűjtemény – amelyet a kultusztárca a IX. kerületben épülő Millenniumi Városközpontban létrehozandó Modern Magyar Művészeti Múzeumban helyez majd el – szinte teljes, hiteles képet ad *Ország Lili* festő életművéről, de sikerült fontos műveket összegyűjteni *Bálint Endrétől, Deim Páltól, Gyarmathy Tihamértól, Hencze Tamástól.* A kollekcióban megtalálhatók többek között *Anna Margit, Barcsay Jenő, Kassák Lajos, Korniss Dezső, Nemes Lampérth József, Martyn Ferenc, Egry József, Mattis Teutsch János, Moholy-Nagy László, Szőnyi István, Victor Vasarely* festményei.

A magángyűjtemény ünnepélyes felajánlásán jelen volt *Orbán Viktor* miniszterelnök, aki beszédében jelezte: elsősorban a jelentős XX. századi magyar alkotásokat összeggyűjtő Vasilescu Jánosnak kell köszönetet mondani, mivel egy nehéz, zavaros időszakban, egy megszállt ország művészetében látta meg azt a lehetőséget, hogy érdemes összegyűjteni az értékeket. A kormányfő beszédében utalt arra is, hogy *Rockenbauer Zoltán* kulturális miniszter mindvégig lelkes pártfogója volt annak a kezdeményezésnek, hogy a múlt században született magyar alkotások bemutatására egy megfelelő, méltó helyet alakítsanak ki.

Rockenbauer Zoltán az ajándékba kapott kollekcióról szólva jelezte: olyan időszak anyagát tartalmazza, amelyet – sajnálatos módon – eddig kevés helyen láthatott a közönség.

MAGYart – remekművek Párizsban

MTI

Lépten-nyomon azt ismeri fel a világörökség részeként számon tartott, budai királyi palotát bemutató párizsi kiállításon a francia közönség, milyen szorosak a két ország közti kulturális kötelékek – írta hétfői számának kulturális oldalán a Le Figaro a párizsi Carnavalet Múzeumban látható kiállításról. *Anne-Marie Romero* A budai várpalota története a magyar nemzet Ariadné-fonala című tárlatismertetésében elismeréssel méltatja a franciaországi magyar kulturális évad egyik legkiemelkedőbb rendezvényét, amely az Országos Széchényi Könyvtár és a Budapesti Történeti Múzeum 350 tárgyi emléke alapján vezeti végig a látogatót a magyar államiságot szimbolizáló palota évszázadainak sokszor viharos történetén. A cikkíró jó választásnak minősíti a kiállítás társrendezői, *Földi-Dosza Katalin* és a francia *Rosine Troga* választását, akik a középkori erődítményből *Ferenc József* uralkodása idejére „a világ egyik legkérkedőbb barokk épületévé" növekedett palota királyi lakóinak váltakozását követő ritmusban tálalják a budai Vár történetének különböző szakaszait, az 1308-ban trónra lépő *Károly Róbert* Anjou-király idejétől a Habsburg-monarchia leáldozásának napjaiig.

A Le Figaro a szeptember végéig látható kiállítás különleges darabjai között említi a liliomos francia királyi címerrel díszített, frissen restaurált XIV. századi selyem trónkárpitot, az 1974-es régészeti ásatások során előkerült, kivételes eleganciájú gótikus szoborfejeket, a magyar reneszánsz király, *Mátyás* korszakának művészeti színvonaláról tudósító Corvinákat, a hódoltság korának fegyvereit, az utolsó Habsburg-dinasztia udvarában használatos „szinte hollywoodi" jellegű udvari öltözékeket.

Vasilescu Ioan egyéb

Eurót vásárol a jegybank

BARÁT

Ez év június 25-től a jegybank az államháztartás devizaadósságához kapcsolódó devizakereslet kielégítésére, 700 millió euró éves kamatösszeg időarányos részének megfelelő értékben, naponta egyenlő összegben vásárol devizát a devizapiacon – áll a Magyar Nemzeti Bank tegnap kiadott közleményében. Ennek megfelelően az idén összesen 366 millió eurót vásárolnak meg, ami azt jelenti, az MNB az egyes üzleti napokon 2,9 millió eurót vásárol. Az államháztartás adóssághoz kapcsolódó devizakeresletének piaci megjelenítésével az MNB nem kívánja befolyásolni a forint árfolyamának rövid távú alakulását – fogalmaz a közlemény.

Járai Zsigmond, a Magyar Nemzeti Bank elnöke a lépést kommentálva az MTI-nek elmondta: a jegybank most bejelentett euróvásárlása nem támaszt olyan volumenű keresletet a bankközi devizapiacon, amely intervenciónak lenne tekinthető, hiszen a napi átlagos forgalom egy százalékát sem éri el. Az MNB adatai szerint áprilisban a bankközi devizapiac forgalma mintegy 1400 milliárd forint volt, ami 5,4 milliárd eurónak felel meg.

A jegybank elnöke leszögezte, hogy ezzel együtt úgy gondolja: nem szükséges a forint további erősödése a kitűzött inflációs cél eléréséhez. Az MNB-nek megvannak az eszközei, elszántsága és kormányzati támogatottsága ahhoz, hogy az inflációs célkitűzéseket betartsa és betartassa – hangsúlyozta Járai Zsigmond.

Ugyanakkor hozzátette, hogy a cél elérésének ára akkor minimális, ha a gazdasági szereplők alkalmazkodnak ehhez az inflációs célkitűzéshez. Amennyiben a gazdaság szereplői nem hiszik el, hogy a pénzromlás üteme a jövő év végére 4,5 százalék lesz, és költségeiket nem ennek fi-

Fizettek az áramszolgáltatók

Az önkormányzatokon múlik a távhő ára

Július elsejétől három százalékkal csökken a villamos energia nagykereskedelmi ára, ugyanakkor az erőművek által értékesített távhő ára átlagosan egy százalékkal emelkedik – jelentette be Hegedűs Éva, a Gazdasági Minisztérium (GM) helyettes államtitkára.

MAYER GYÖRGY

A kormány hét végi informális ülésén áttekintette Magyarország energiapolitikájának aktuális kérdéseit, elfogadta a villamos energia piacnyitásáról készített GM-előterjesztést, valamint megvizsgálta az energiaárak alakulását befolyásoló kérdésköröket – ismertette tegnap *Hegedűs Éva.* Mint mondta: a gazdasági miniszter tavaly decemberi rendelete értelmében július elsejétől átlagosan 12 százalékkal emelkedik a földgáz fogyasztói ára. Az új ár figyelembevételével a Magyar Energia Hivatal (MEH) felülvizsgálta az erőművek által termelt villamos energia és távhő árát. Ez alapján az áram fogyasztói ára nem változik, míg az erőművek által értékesített hő ára átlagosan egy százalékkal emelkedik. Mivel a távfűtés ármegállapítása az önkormányzatok hatáskörébe tartozik, erre a minisztériumnak nincs ráhatása, ám számításaik szerint ennek eredményeként néhány százalékkal emelkedhet a távfűtés díja.

Hegedűs Éva jelezte azt is, hogy a gazdasági miniszter kérésére a MEH megvizsgálta az áramszolgáltatók 2000. évi auditált zárómérlegeit, különös tekintettel a cégek beruházási tevékenységére. Ennek értelmében korrigálható az áramszolgáltatók árrése, így július elsejétől három százalékkal csökken a villamos energia nagykereskedelmi ára, valamint a megszületett megállapodás szerint az áramszolgáltatók június 22-én kifizették tartozásukat az MVM-nek.

Kaderják Péter, a MEH főigazgatója szerint a villamos energia árszámítását megalapozó költségfelülvizsgálat bázisát eredetileg az 1999-es év adatai alapján végezték el, mert adatok hiányában nem vették figyelembe az áramszolgáltatók tavalyi beruházásait. Az újabb vizsgálat igazolta az árrés-korrekció megalapozottságát.

Katona Kálmán, az MVM elnök-vezérigazgatója elmondta: az áramszolgáltatók kifizették 10,430 milliárd forintos tartozásukat, ezért az MVM leállítja a bírósági eljárást. Az áram nagykereskedelmi árának csökkentése az idén hétmilliárd forint veszteséget okoz, így összességében 47 milliárd forint veszteséggel számolhat év végére az MVM, amelynek kompenzálását a tulajdonos ÁPV Rt.-től várják.

Zsebszerződések: végleges felszámolás

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL >

Az is szóba jöhet, hogy a „zsebes" földek állami tulajdonba kerüljenek – vélte a szakértő, hozzátéve, hogy ezt az elképzelést is ki kell még dolgozni. (Fennáll ugyanis annak a lehetősége, hogy a zsebszerződést kötő külföldi személyt kiutasítják az országból, ami diplomáciai bonyodalmakat vonhat maga után.)

A szakember szerint komoly munkával néhány év alatt felszámolhatók lennének a szerződések, ehhez azonban a már említett törvénymódosítások és -alkotások mellett a felszámolást elrendelő és az annak módjáról rendelkező jogszabályt is meg kellene alkotni.

A zsebszerződések a rendszerváltozás utáni kárpótlások után jelentek meg Magyarországon, amikor a földhöz jutó kárpótoltak a gyors pénzszerzés reményében értékesítették birtokukat. A hazai gazdálkodók azonban kellő tőke

töttek titkos megállapodásokat. A szerződések részletei pontosan nem ismertek, csupán annyi tudható, hogy több változat szerint készültek, egyes esetekben kifizették a teljes vételárat, más esetben csupán annak egy részét, azzal a kikötéssel, hogy a fennmaradó összeget a termőföldvásárlás liberalizálása után egyenlítik ki. Az ügyletek titokban tartására azért volt szükség, mert a magyar jogszabályok és törvények akkor is és most is tiltják, hogy hazánkban külföldiek termőföldet vásároljanak. (A termőföldbérlést azonban nem, így az érvényes bérleti szerződések a zsebszerződések felszámolása után is érvényben maradnak.)

A zsebszerződések nem jellemzők az egész országra, csak a nyugati megyékben – Vas, Zala, Győr-Sopron megyében és szórványosan Somogyban és Tokaj-Hegyalján – terjedtek el. Számuk és a bir-

Megint csökkennek az üzemanyagárak

HOMMER TIBOR

Holnap ismét csökkenti az üzemanyagok árát a Mol Rt. A benzin litere 4, a gázolajé 3 forinttal lesz olcsóbb. Eszerint 226,50 forintba kerül majd a 95-ös ólmozatlan benzin és 214 forintba a dízel üzemanyag litere. (Ezek természetesen úgynevezett listaárak, amelyektől az egyes töltőállomások eltérhetnek.) *Geszti László,* a Magyar Olajtársaság termékelőállítási és kereskedelmi divíziójának ügyvezetője a Magyar Nemzetnek azt mondta, hogy a Mol-töltőállomások plusz-mínusz 3-4 forinttal térnek el a listaártól.

A többrendbeli ármérséklést az tette lehetővé, hogy a termékpiaci készletek kiegyensúlyozottá váltak, s a korábban jellemző üzemanyaghiány ma már nem hajtja fel az árakat. Az alig több mint egy hónap alatt végrehajtott 23 forintos literenkénti benzinár-csökkentéshez a forint erősödése nagyjából tíz százalékkal járult hozzá – mondta Geszti László.

Tekintettel arra, hogy a kőolaj ára továbbra is magas hordónként, tartósan huszonhat-huszonhét dolláros szinten stabilizálódott, újfent bebizonyosodott, hogy az utóbbi időszak üzemanyagár-mozgásait a készítermékárak generálták. Ezt figyelembe véve hasonló, tartós áresés már nem várható az üzemanyagpiacon – vélik a szakértők.

A PRIVATIZÁCIÓS ÜGYNÖKSÉG SZEREPÉT BETÖLTŐ szlovák nemzeti vagyonalap (NPF) tegnap megnyitotta a tendert az ország egyetlen nyersolaj-finomítója, a Slovnaft 7,98 százalékának eladására. A Molnak jelenleg 36,2 százalékos részesedése van a Slovnaftban, és opciója van többségi részvénycsomag megszerzésé-

Magyar–orosz agrártárgyalások

ÉLÉNKÍTENI szükséges a magyar–orosz agrárkereskedelmet: ebben a kérdésben egyetértett Szergej Dankvert, az orosz mezőgazdasági miniszter első helyettese és Vonza András földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter tegnapi, budapesti tárgyalásán. A magyar agrárminiszter tájékoztatta orosz vendégét a magyar EU-csatlakozási felkészülésről, továbbá a magyar állat-egészségügyi helyzetről. Az orosz fél segítséget kért vendéglátójától a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) és Oroszország közötti tárgyalások előmozdításához. (MTI)

Több kiküldött folyószámla-kivonat

BŐVÜL AZ IDÉN azoknak az adózóknak a köre, akiknek az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal folyószámla-kivonatot küld – áll az adóhatóság lapunkhoz eljuttatott közleményében. Az APEH folyószámla-kivonatot küld azoknak az adózóknak, akiknek múlt évre késedelmi pótlékot számított fel, illetve legalább egy adónemen tartozásuk vagy túlfizetésük van. (BMT)

Fővárosi lakásárak

TAVALY 67,82 százalékkal nőtt a budapesti lakóingatlanok irányára az előző évhez képest, ám az idén az első fél évben átlagosan csak 24,5 százalékos drágulás figyelhető meg e körben az előző év azonos időszakához képest – derül ki az Irányáras Ingatlan Adattár 2001. első félévi kiadványából. Az adatok azt mutatják: a nagy budapesti ingatlanboom 1999–2000 fordulójára tehető. (MTI)

Borverseny augusztusban

ORSZÁGOS borversenyt rendez augusztus 15–17. között a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa Budapesten, a Hotel Agróban – jelentette be tegnap Urbán András főtitkár. Sze-

Román ellentörvényt

A román miniszterelnök hétfőn közölte: egyetért azzal az ellenzéki javaslattal, hogy a pártok összefogásával akadályozzák meg a státustörvény romániai alkalmazását. Ezzel párhuzamosan a szélsőséges Nagy-Románia Párt a státustörvény elleni tervezetet nyújtott be a parlamentnek.

KOLOZSVÁRI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Adrian Nastase román kormányfő kijelentette: az általa vezetett Szociáldemokrata Párt (SZDP) egyetért azzal a demokrata párti javaslattal, hogy valamennyi romániai párt fogjon össze a magyar státustörvény hazai alkalmazásának megakadályozásáért. Mint hozzátette, *Traian Basescu* DP-elnök ilyen felvetése azt bizonyítja, hogy „a szóban forgó törvény a román társadalomban nagy elégedetlenséget váltott ki".

Nastase közölte, hogy kormánya vizsgálja a jogszabály alkalmazásának várható konkrét hatásait, s úgy vélte, a státustörvény életbeléptetését fel kell függeszteni mindaddig, amíg Magyarország befejezi az EU-csatlakozási tárgyalásokat. A kormányfő szerint Romániának tisztáznia kell, hogy európai szinten egyetértnek-e ezzel az elképzeléssel, s közben elő kell készítenie mindazokat az intézkedéseket, amelyek a státustörvény Romániában történő alkalmazását megakadályozzák.

A hét végén Basescu keményen bírálta a státustörvényt, s arra szólította fel a romániai pártokat, köztük az RMDSZ-t is, hogy szoros együttműködést alakítsanak ki ebben a kérdésben. Szerinte a kérdést pragmatikusan kell megközelíteni, nem pedig a nacionalista és idegengyűlölő demagógia szintjén, s a pártoknak széles körű vita után átfogó hazai és külföldi akciótervet kell kidolgozniuk. Azt hangsúlyozta, hogy bár a státustörvénynek rendkívül kedvezőtlen hatása lehet a román állampolgárokra és az országon belüli egyensúlyra, tartózkodni kell az olyan megnyilvánulásoktól, amelyek a romániai magyarságot érintik.

A Nagy-Románia Párt (NRP) hétfőn „a környező országokban élő magyarokról szóló törvény Románia területén kifejtett hatásainak szabályozásáról" szóló tervezetet nyújtott be a képviselőháznak, és annak sürgősségi eljárással törté-

Lord Russell-Johnston nem tartja hasznosnak

HÍRÖSSZEFOGLALÓNK

Strasbourgban hétfőn megkezdődött az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének nyári ülésszaka. A 43 tagállamot tömörítő páneurópai szervezet törvényhozó testületének brit elnöke, a konzervatív *Lord Russell- Johnston* sajtókonferenciáján egy román újságíró kérdésére válaszolva úgy nyilatkozott, hogy „nem tartja hasznosnak a magyar kisebbség szempontjából" az Országgyűlés által elfogadott státustörvényt.

Az állásfoglalással kapcsolatban *Surján László*, a magyar parlamenti delegáció fideszes vezetője kiemelte, hogy a nyilatkozó hangsúlyozottan magánvéleményt fogalmazott meg, ezért nem lenne szerencsés sem a támogató, sem a bíráló megjegyzéseket kiemelni a megnyilatkozásból. Mint hangsúlyozta, az Európa Tanács nem [illegible] státustörvényt, hiszen a vény címére megfogalmazott kritikaként értékeljék az elhangzottakat.

Eörsi Mátyás (SZDSZ) sajnálatát fejezte ki az ET-elnök aggályai kapcsán. Mint emlékeztetett, pártja már a státustörvény budapesti parlamenti vitája során felhívta a figyelmet arra, hogy Magyarország akkor tud segíteni a határon túli kisebbség sorsán, ha ehhez megszerzi a nemzetközi szervezetek támogatását. Az állásfoglalás a képviselő szerint arra utal, hogy az Európai Unió és az Európa Tanács legfontosabb szervei nem értik a magyar kormány szándékait, ami előnytelen a határon túli kisebbség és a magyar kormány nemzetközi megítélése szempontjából is.

A román közszolgálati rádió bejelentette, hogy az Európa Tanács munkájában részt vevő román küldöttség határozattervezetet készített, amelyben szorgalmazzák: az ET parlamenti közgyűlé-

Népszabadság 2001

Az állam kapta a Vasilescu-gyűjteményt

Vasilescu János és Orbán Viktor FOTÓ: MTI – KOVÁCS ATTILA

MUNKATÁRSUNKTÓL

A magyar államnak ajándékozta kollekcióját az egyik legnagyobb hazai képzőművészeti magángyűjtemény tulajdonosa, *Vasilescu János.* Az ebből a célból létrehozott Vasilescu Alapítvány alapító okiratának ünnepélyes aláírására hétfőn került sor a Parlament épületében.

Vasilescu János az 1960-as évektől alapozta meg gyűjteményét, amelyet mai formájában a hozzáértők az egyik legérdekesebb és leggazdagabb magyarországi magángyűjteménynek tartanak. A kollekció gerincét az Európai Iskola néven ismert második világháború utáni művészcsoport és a szentendrei festők alkotásai adják. A művek között számos munka található Ország Lilitől, Bálint Endrétől, *Deim Páltól, Gyarmathy Tihamértól* és *Hencze Tamástól,* de jelen vannak a gyűjteményben például Kassák Lajos, Kondor Béla, Barcsay Jenő, Gulácsy Lajos és Egry József alkotásai is.

Az alapító okirat ünnepélyes aláírásán megjelent *Orbán Viktor* miniszterelnök. A dokumentumot Vasilescu János mellett *Rockenbauer Zoltán* kulturális miniszter és *Demján Sándor,* a Trigránit Rt. vezetője, az alapítvány elnöke látta el kézjegyével. A grémiumnak *Bereczky Loránd,* a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója is tagja.

Az aláírási ceremónia kapcsán elhangzott: a Vasilescu-gyűjtemény anyagát a nagyközönség majd a ferencvárosi Duna-parton, a Nemzeti Színház szomszédságában felépülő Modern Magyar Művészeti Múzeumban tekintheti meg. Mint az már korábban kiderült, az intézmény megteremtői a Nemzeti Galéria XX. századi és kortárs anyaga mellett elsősorban a mecénásként jelentkező magángyűjtőkre számítanak.

399/a SZŐNYI ISTVÁN: Beszélgető halászok. Vízfestmény.
400. SZŐNYI ISTVÁN: Via Aureliana. Vízfestmény.
400/a SZŐNYI ISTVÁN: Tavaszi délután. Vízfestmény.
401. FRANK FRIGYES: Virágok. Vízfestmény.
402. SZŐNYI ISTVÁN: Víztükör. Vízfestmény.
402/a SZŐNYI ISTVÁN: Lófürdetés a Dunán. Vízfestmény.
403. SZŐNYI ISTVÁN: Szénásszekér. Tusrajz.
403/a SZŐNYI ISTVÁN: Kék fények a Dunán. Vízfestmény.
404. FRANK FRIGYES: Mimi. Vízfestmény. Magántulajdon.
405. KOMJÁTI GYULA: Vihar. Vízfestmény.
406. CS. VAGNER JÓZSEF: Uszályok. Szénrajz.
407. KIRCHNER JENŐ: Emeletes ház Zebegényben. Vízfestmény.
408. KOMJÁTI GYULA: Csornoki táj. Vízfestmény.
409. BENEDEK KATA: „A valódi arcot elrejtjük." Tusfestmény.
410. BENEDEK KATA: „A sors irányít." Tusfestmény.
411. BENEDEK KATA: „Mindenki keresztje." Tusrajz.
412. KATÓ-KISZLI ISTVÁN: Pajtás. Magántulajdon.
413. L. EGYED ERNA: Lussini halászhajó. Tusrajz.
414. HENDE VINCE: Apostolfej. Rajz.
415. HENDE VINCE: Tanulmány freskóhoz. Rajz.
416. ISTOKOVITS KÁLMÁN: Korpádi táj. Vízfestmény.
417. szopori NAGY MIKLÓS: Párizsi táj. Vízfestmény. Magántulajdon.
418. REUTER ÁGOST: Kőhalmy Elekné. Színes rajz. Magántulajdon.
419. S. STAUBER RÓZSI: Svájci falu. Vízfestmény.
420. id. DÖRRE TIVADAR: Petőfi és Jókai lakásai. Rajzok.

374. MÉSZÁROSNÉ KISFALUDY MÁRIA: Alkotyai Tihanyban. Ecsetrajz.
375. id. DÖRRE TIVADAR: Pozsony és Nyitra látképe. Ceruzarajz.
376. Dr. DARABNÉ VARGA EDIT: A királyleány gyöngyei. Vízfestmény.
377. id. DÖRRE TIVADAR: A Várhegy a pesti Duna-parttól. Ceruzarajz.
378. id. DÖRRE TIVADAR: Közeledő vihar. Ceruzarajz.
379. id. DÖRRE TIVADAR: Balatoni képek. Ceruzarajz.
380. RAUSCHER LAJOS: Malom. Szénrajz.
381. BENCZÚR GYULA: Rajzok. Dr. Benczur Gyula tulajdona.
382. TOBISCH ILONA: Fenyők. Ecsetrajz.
383. id. DÖRRE TIVADAR: Az esztergomi Bálvány-kápolna. Vízfestmény.
384. id. DÖRRE TIVADAR: Visegrád. Ceruzarajz.
385. id. DÖRRE TIVADAR: A Duna völgye Visegrádnál. Ceruzarajz.
386. id. DÖRRE TIVADAR: Kismaros. Ceruzarajz.
387. F. BOEMM RITTA: Krampnitzi tó. Pasztel.
388. id. DÖRRE TIVADAR: Dévény. Vízfestmény.
389. FÖRSTNER DÉNES: Néger revű. Tempera.
390. VASINKA GÉZA: Anya gyermekével. Vízfestmény.
391. VASINKA GÉZA: Anyai boldogság. Vízfestmény.
392. FÖRSTNER DÉNES: Hawaian Song. Tempera.
393. ZSÓTÉR ÁKOS: Hamburgi részlet. Vízfestmény.
394. FÖRSTNER DÉNES: Operett. Tempera.
395. cs. VAGNER JÓZSEF: Nyitva a kapu. Színes rajz.
396. TIBOLT JOLÁN: Erdőrészlet. Vízfestmény.
397. cs. VAGNER JÓZSEF: A szobi kapu. Szénrajz.
398. FRANK FRIGYES: Párisi vendéglő. Vízfestmény.
399. SZŐNYI ISTVÁN: Parasztudvar. Vízfestmény.

Képzm. Társ.
1931. őszi Kiáll. Cat.

Vasinka Géza

festő

Műcs. kiáll, 1929 tól

Pipics 122 c.

VASINKA GÉZA

123	Család	vizfestm.	100.—
124	Krumpliültetők	vizfestm.	100.—
125	Valérka	tempera	120.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1931

95. 402

1905.

zképe.

dul?, /// szembe néz. Haját leeresztett
zeme barna. Fülbevalója ékköves, ma-

-iki 20578 sz. leirattal 1000 K-án.

VASINKA GÉZA

204	Komposició, krétarajz	120.-
205	Család, krétarajz	120.-

Nemzeti Szalon
1929. május
Tavaszi Szalon

A NEMZETI SZALON IGAZGATÓSÁGA:

ELNÖK:

Gróf ANDRÁSSY GYULA v. b. t. t.

MŰVÉSZETI ALELNÖK:
Horvai János

IGAZGATÓ:
Déry Béla

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Művészek:

Edvi Illés Aladár
Katona Nándor
Kézdi Kovács László
Rubovics Márk
Vajda Zsigm.

Műpártolók

Bauman Márton
Gellért Jenő
alelnöki teendőkkel megbizva
Dr. Ilosvay Lajos

MŰTÁROS:
Kató Kálmán

TITKÁR:
Bende János

PÉNZTÁRNOK

VASKOFFER /VASHOFFER/ Jakab kőmüves. Az egri adó-összeirások már 1753-ban említik és 1761-71 között is szerepel az adókönyvekben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Rózsa Sándor, Bogár Imre ...

Rongyos és elvadult voltam, kenyéren, szalonnán karisztoltam esőben, kastban, naptüzvészben, hasgató mezítláb a tarlótorson, haragos csapójú karikással csergetve, kondítva naptámadattól naphalálig, míg levághattam magam az istállóvacokra.

Egyszer azt igértem gazdám fiának, mikor minden ok nélkül saját ostorommal elnádmézelt, hogy vigyázzon, mert leszek én még tizennyolc éves.

Rózsa Sándor, Bogár Imre ...!

Igy zsugorodott paraszt, napranyilt lelkünk nebántsvirággá, igy estünk enlelkünk százöles kútjába, igy kóboroltunk el tanyáról, faluról hazátlan ebnek, igy torzult másküldetésü, toronyéletünk nyomorékká, igy lettünk falusi, névnapköszöntő eszelősök.

Pedig már akkor, mint zsenge, bokrétahányó kukoricának, dalra himporozta lelkem selymét a szerelem:

Kondorosi mezőn csokrétát kötöttem,
De egy szál virágot neked el nem vittem,
Soha el nem vittem ...
Riva szórtam széjjel szagos csokrétámat,
Neked szántam pedig minden gyöngyes szálat,
Minden virágszálat ...

Isten megmutatta szépségarcát.

Megbámultam a napreggelt, napestét, birkanyelvvirágtól lilaszínü legelőket, röghullámos, fekete földfolyókat, tanyaőrző nyárfatornyokat, barázdabányász, öklös parasztokat, majoránnáskerteket, arany-nyájjá terülő felhőket.

És csodamadárjáró nyáréjszakákon a kazal tetején hanyattfekve reggelig társalogtam a csillagokkal.

Rózsa Sándor, Bogár Imre ...!

Számadó Ernő.

DRAMATURGIA

...Van ajtószáma, ajtaján névjegye, fogadó-órája és nagyképe.

Mi van még neki? ...

Mappája, naptára, telefonja és fiókjában egy sablónja, 1860-ból.

A sablónt Franciaországból hozták. Ő örökölte. Spórolós ember egy ilyen dramaturg. Vigyázott az örökségre. Selyempapírban tartja, dugdossa. Megvan neki.

Ebből él.

A sablónból.

Sablón. Más iparban ugyanezt kaptafának hívják.

(Expozició, feszültség, drámai konfliktus, — egy kicsit hagyni a harmadikra — kibontakozás.)

Nem mindig és nem „csak" az igazgatók!

A dramaturgia is.

Sőt!

Sokszor csak ők!!

Féltik a kalácskát, amit finom fürészkével keresnék meg. (Hogy az a menydörgős .....)

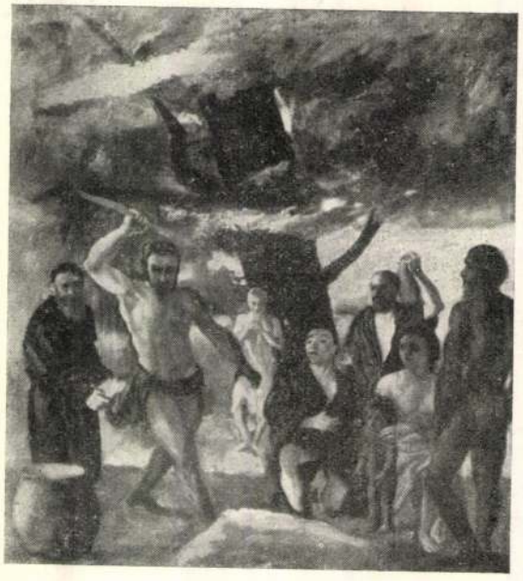

Gedő Lipót: „Nomádok"

Az író előtt: mártir!
(Én nem tehetek róla ... tetszik tudni ... az igazgatóság.)
Az igazgató előtt: Pilátus.
(Mosom kezeimet. Én sem adnám elő.)

⁂

Csak egy jó:
hogy nem él már soká!
Az ilyen dramaturgia.
Előbb-utóbb kiderül, hogy: kóc.

⁂

Mert ma már nem lehet: csak ideig-óráig. Még egy nap, még egy slukk a jól fütött szobában. De aztán: repülőtanfolyam.
Mi már ilyen naivak vagyunk.
Hisszük ezt.
Mi kis fuszeklis naivak.
Olyan csacsik vagyunk. Mi már „akkor" hittünk Mussolininek, amikor még csak öt feketeingese volt.
Mi hiszünk az ilyen naiv indulásokban.
Tudja isten:
mi hiszünk a naptárban.
Amelyik évről-évre ugrik.

⁂

Bocsánatot kérünk a szabálytalan cikkért. Nem igy szokás: tudjuk.

De mi olyan sokan vagyunk, akik igy is nagyszerüen megértjük egymást.

⁂

(Vajjon mit válaszolnának Madáchnak, ha ma nyújtaná be valamelyikhez az „Ember tragédiáját"?
A dramaturgia kioktatná.
Receptet adnának.
Biztosan.
Mert nem stimmel a kaptafára.)

⁂

Folytatjuk.

(F.)

mindenkinek meleg vízben való mosakodást ajánlunk, kivétel a száraz arcbőr, melyet állott vagy langyos vízben kell mosnunk. A hideg víz a bőr edzésére kiválóan alkalmas. A hideg víz hatása a bőr vérereinek összeszűkülését, később kitágulását okozza. Hideg tussok, leöblítések ugyanezt a célt szolgálják. Ezért célszerű a meleg vizes mosdás után a hideg leöblítés.

Kozmetikai szempontból a víz hatását leginkább gőz alakjában használjuk ki. Az arcgőzölés egyike a legjobb kozmetikai eljárásunknak. Hatása egyenlő az állandóan beható melegvíz hatásával. Száraz arcot 5—6 percig, sápadt arcot 10—15 percig, utána hideg vizes lemosás, vörös arcot, ha zsíros 15 percig, utána melegvizes lemosás. Naponta kétszer mosakodjunk és törülközéshez ne használjunk durva vászon törülközőt!

Vajda Lászlóne.

Színházi és művészi hírek

A Magyar Színházban a „Bál a Savoyban" még mindig táblás házakat vonz.

⁂

Zsolt Béla nagyszerű darabja véglegesen a Magyar Színházé. Főszereplői: Lázár Mária, Törzs Jenő, Rádai Imre, Balló Elemér. Szakkörök véleménye szerint ez lesz az idei szinházi meglepetés.

⁂

Csurka Péterrel ismét találkozunk a Kamaraszínházban. Tavaly Alapi Nándor mutatta be „Nagy díj" c. vígjátékát. Az idén „Asszonyvásár" c. parasztdrámáját valószínűleg a Nemzeti Színház társulata mutatja be.

⁂

A Belvárosi Színház nagysikerű darabja, a „Helyet az ifjúságnak" változatlan érdeklődéssel halad új jubileuma felé. Egyelőre nem gondolnak komolyan a következő darab próbáira.

⁂

A Király Színház Duna-dolga nem mozgat nagyobb tömegeket.

⁂

Belányi Viktor: „Félakt"

Vaskovits Erzsébet: „Bohóc"

Alapi Nándor színészeti felügyelővé történt kinevezése: nem történt meg.

⁂

Az „Uj Színpad" elsősorban azért nem próbálkozik ismét kapunyitással, mert összesen két olyan darabja van, amelyet érdemes volna bemutatni. A benyújtott 70 darab viszont: annyira konvencionális, hogy a kiválasztott legjobb kedvéért nem érdemes új színházat nyitni. Azt eddig, az eddigiek is megcsinálták jobb tálalásban.

⁂

Az idei szezón eddig nem hozott sem új írót, sem új színészt.

⁂

Kéry Panni hol van?

⁂

A Thália előadásai sok meglepetést tartogatnak. Elsősorban fiatal, tehetséges színészgárdája fog meglepetést kelteni. És igen sok kultúrált, tehetséges színész fogja bebizonyíthatni, hogy: kár volt őket mellőzni.

⁂

Kárpáti Aurél színházi ankétje élvezetes kultúresemény. Igen sokszor kellene megismételni. A lateiner ifjúság körében máris élénk visszhangja van.

⁂

A Bethlen-téri Színház olyan produkcióra készül, amelyre büszke lehetne minden belterületi színház. Megemeljük a kalapunkat a fiatal, de annál tehetségesebb Vajda Pál előtt, aki művészi hittel és lelkesedéssel készíti elő Elmer Rice „Számológép" c. remekművét. A törvényszerűség mégis csak érvényesül: a forradalom vagy a padlásszobákban, vagy a perifériákon születhetik csak meg egészségesen.

(—)

Magyar Képzőművésznők Egyesülete

VIII. Horánszky ucca 16. II. emelet

Febr. 5-én este

Jótékonycélú estélyt rendez.

Műsor: P 1.50 Rubatár 30 fill.

rányomják a szövetre, melyet azonnal megfestenek. Azonfelül még a viaszt sem használják tisztán, hanem mészszel és vizzel vegyesen, am olcsóbbá teszi az előállitást. Ez nem batik technika, de mivel a kinai kulik csodálatos ügyességgel készitették e hamisitványokat, ezek lassanként nagyforgalmú kereskedelmi cikké lettek.

A kézzel rajzolt batik tárgyak szépség dolgában össze sem hasonlithatók e gyárilag készült hamisitványokkal. Mivel Java szigete hollandus birtok, nagy közöttük az összeköttetés és a Ján honos technikák Hollandiában ismertebbek, mint bármely más országban. Wegerif Gravestein Agatha úrnő volt az, aki művészkörökben oly nagyrabecsült, modern formában új életre keltette ezt a rendkivül érdekes technikát. Rövid néhány esztendő alatt rohamos fejlődését láttuk, mig zseniális készitője egy európai körút keretében nekünk is mai formájában bemutathatta a selymes lágyságú bársonyokat, eredeti mintáju kartonokat. A batik készitmények szine többnyire nagyon diskrét, szinte tompa, árnyalataikban fölötte érdekesek; mintájuk viszont hű tükre az indusok kissé bizar izlésének. Függönyöket, asztalteritőket, táskákat és tárczákat mutatott be az érdekes felolvosónő, melyek javarészt az ő tervei nyomán készültek. Az előkelő, nagyszámú közönség őszinte, általános elismeréssel adózott neki. Az új technika nagyszabású hóditását bizonyitja Odessza egyik szinháza, melynek minden függönye zsöllyéje batik bársonynyal készült. Margaretha özvegy olasz királynő egész szobabútort kárpitoztatott vele és ehhez hasonló megbizásokat özönével teljesit a Wegerif-műterem. Jelenleg harminc batik művésznőt foglalkoztat állandóan; mind önállóan tervező, művészien rajzoló úri leányok.

MŰVÉSZI NEVELÉS.

Manap, amikor a művészet, vagy legalább is az utána való vágyakozás belopja magát mindenek szivébe, a külföld igazán magas színvonalon álló lapjai türelmetlenül sürgetik az iskola reformját, a rajztanitás és kézimunka artisztikussá tételét. A Hohe Warte, a Deutsche Kunst- und Dekoration, a Studio, mindahány. És folyik a vita, amely feltétlenül az új irány harcosainak győzelmével kell, hogy végződjék s e győzelem útját vágja az iskolák mindent alacsony szintre nivelláló hatásának, amely megöli a gyermekben az egyéniséget, az intelligenciát, hogy helyette, — tisztelet a kivételeknek — a tanár vagy tanitó sokszor földönjáró, vakondok gondolatmenetét általánositsa. Ez ellen a veszedelem ellen küzdeni minden embernek kötelessége.

Amig odakint erős léptekkel halad előre a reform, nálunk az akantusz és más lehetetlen levelek másolása az üdvözitő, ahol rabszolga gyanánt igyekszik megölni a fejlődő lélek önmagát. Felvonulnak ostoba oszlopok, elmult idők letünt izlésének motivumai, germán csipkeminták unalmas, stylusban koldus variálása és az Isten a megmondhatója, hogy még mi minden.

Megáll az eszem. Mi, akik népének a lelke a legszinesebb egész Európában, ahol még nem veszett ki a mese, a dal, a kacagás, valahogy képtelenek vagyunk a népnevelés suszterirányzata miatt eredményt elérni.

Azaz bocsánat, nem egészen igy van. Van kivétel is. Az újpesti polgári leányiskolának rendkivül intelligens, művész rajztanárnője lehet. Csak annyit tudok róla, hogy Vaskovits Erzsébetnek hivják és hogy Lotz mesternek egyik legerősebb tanitványa. Ez a nő a legteljesebb tiszteletet érdemli a mi részünkről. Utána jártam a dolognak és merem állitani, hogy nem véletlenség, ahogy dolgozik. Egyszerüen hátat forditott a copfnak és volt bátorsága átmenni a népművészet virágos mezejére, ahonnan a motivumait veszi.

A vezérmotivumokon kezdi. A megadott szegfű, tulipán vagy lepke motivumának ornamentális kiképzését bizza rá kezdő növendékei fantáziájára és az eredmény meglepő. Egyik sem hasonlit a másikához s a primitivségükben is egyszerüen szép munkákban megvan a harmónia, a szép felé vezető útnak legfontosabb lépcsője. Sőt észrevehetően kidomborodik a faji jellemvonás is. A magyar növendékek szinben erős dolgai csodálatos kontrasztot képeznek a szlávok kék-piros ornamentikájával. Ám ez csak a kezdet.

A szalagdiszités, legyező, könyvtábla stilizálása, élőfák silhouettjének, az emberi fejnek ábrázolása a folytatás. És hogy milyen érdekesen, okosan fejlődik a minden szép iránt fogékony gyermeki lélek az ilyen vezetés mellett, a legközelebb közreadandó képek fogják bizonyitani.

Amig ezeket a sorokat irom, elgondolkodom, mert tényleg érdemes rajta gondolkodni, hogy micsoda óriási eredményt tudna elérni ez a poétikus lelkü, erős akaratú asszony, ha volna méltó partnere a kézimunkatanitás terén. És ha sokan volnának ilyenek, talán megszabadulnánk a közismerten undoritó karácsonyi papucsoktól, kefe- és óra- meg ujságtartóktól, amelyekkel a család nőcsemetéi sújtanak bennünket agyba-főbe, sub titulo present.

Vaskovics Erzsébet

EGY·LAIKUS·LEVELEI

THE ART REVIVAL IN HUNGARY.

Szerkesztő uram!

Ha valaki rászánna két hetet a drága idejéből és félig mulatság, félig tanulás okából beutazná a főváros környékét, épületes dolgokat élvezhetne a modern épitkezés terén. Péczel, Gödöllő, Verőcze, Promontor avagy a jó Ég tudná, hogy micsoda nevezetű helyeken, tombol a műépitészek modern izlése, a kaszárnya stilusból átvedlett soksok villa, amelyek mintáját bárki megtalálhatja a számtalan német fércmunkák illető lapjain. Granáriumnak szánt magasságú szobák, ajtónak való ablakok és megmagyarázhatatlan szárnyas ajtók, tetejükön az obligát és meredek nyaku angyalokkal, uralkodnak mindeneken. És szinte ezekkel jár az ebédlőszekrények Pitti palota alakja, tornyos diványok a sólymásznő képével garnirozva s a kályha tetején a kis szavojárd. Nincs mit csodálkozni rajtuk, egészen összeillenek.

Csodálatos, hogy mennyire leomlott egy emberöltő alatt az izlésünk. Azóta, amióta átvettük a külföld szemetjét, idegen fajok, idegen lelkű termékeit. És most is, amidőn iparművészettel segitettünk széppé tenni mindennapi életünk szürkeségét, nem érezzük magunkat otthon, valahogy nem fér meg a lelkünk a keveredett lakás falai között. Nem, mert nincs egy porcikánk, amelyik rezonánsa volna a környezetünknek.

Felejtse el amit most elmondtam és kövessen kérem, amerre vezetem. Elmegyünk messze meseországba, ahol kukoricafosztás idején nóta terem a lányok ajakán, ahol pázsiton fehéritik az odahaza készült lenvásznat, ahol gerendás szobák ablakában virágok nyilnak, afféle egyszerű, paraszt virágok, nem kényesek, nem büszkék, ám hűségesek. Jöjjön velem a Bodrogköz felé, meg a pogány fejfák országába, ahol mindenen a szeretet melege ragyog, az emberségé, amely szinek és vonalak képében rajzik a levegőben, mert elhiheti, hogy csupán ez adja meg a harmóniát. És ha úgy tetszik, hallgasson ide.

Volt egy nép, amelynek kincseket adott az Istene. Csodásan szép tornácos udvarházakat, femennyezetű szobákat, amelyek mestergerendáján a biblia pihent. A férfiai acélosak voltak, az asszonyai szépek, mint a liliom. A ruházatuk pompája vetekedett az ezeregy éjszaka álmával. És bármihez is nyúlt ez a nemzet, szépség támadt a keze nyomán, mert szeretet lakozott a lelkében.

Azután rájuk tört valami barbár horda. Cifra rongyaival tönkretette a himzéseket. A varrottasokból gyáripart csinált. A házakat kiforgatta a képükből. Faragott bálványfa helyén gipsz faunok pofája vigyorok bele a semmiségbe s a templomok Istennek tetsző primitivékességét a szentek tucatra öntött státuái öltek meg apródonkint. A kuriák gazdái odahagyták hajlékukat s ahol egykor fehérhajú nagyanyókák tipegő járása nyomán levendula illat terjengett, ma ad maiorem Dei gloriam pálinkafőző üst rotyog a haladás jegyében.

Majd művészemberek támadtak, és a munkájukkal ismét visszacsalták a szeretetet. De csak kis részben sikerült, mert idegen volt a hivogató szó, és idegen köntösben valahogy még mai napig sem tudunk hozzászokni önmagunkhoz. Mert ne higyje, hogy a modernség az ami szokatlan, dehogy. Hamis az egész megkülönböztetés. Csak két fogalom van: a jó, meg a rossz fogalma. Ami jó az örökéletű, de hogy teljesen megérthessük, a mienknek kell lennie.

Ezt hirdetik Morris, Baillie-Scott, Mackintosh, Woysey, Brewerton, hogy egyebeket ne emlitsek. S lám sorra felelevenedik az angol história minden stilusa, a változott izlés, igényeknek megfelelően; a falusi cottage, a kunyhó, ősrégi alapformájával pedig, a jóságánál fogva meghóditja az egész világot.

Nekünk is van cottage-ünk a kalotaszegi völgyben, szebb és különb az angolokénál, mert nem hiszem, hogy Korsós György Pál uram elcserélné a pórtáját valaha bármiért. És megvan a magunk stilusa is butorban, szőttesben, meg más egyébben. Csak használni kell. Csak jgazán művésznek kell lenni hozzá. És főleg tudni kell, hogy nem a drágaságtól lesz valami jóvá, de hogy a jóság válik drágasággá. És éreznünk kell, hogy egyedül ezen az úton alkothatunk nagyot. Mert nem az iparművészet, de a magyar iparművészet a célunk.

Ahhoz pedig, hogy elérhessünk a csúcsra, hosszú útat, kemény munkát kell, hogy végezzen mindenki. Jelek mutatják, hogy ime közeledik az én várvavárt napom. Gödöllőn szőnyegszövő telep áll, amelyben magyar lélekkel dolgozik kicsi és nagy egyaránt. És Pálfordulása történik a butorok terén. A tálasok kezdenek ott is megjelenni, ahol skót szekrény áll a szoba belsejében, s a varottas ugyanazon a helyen megverte a drezdai lomot.

Csak még valami hiányzik. A szervezett munka. Együttérző emberek összegyűjtése a küzdelemre. Afféle válogatott csapaté, amely tűzön keresztül törve, közönyösséget, rosszindulatot legázolva, diadalra vigye a »parasztok stilusát«. Nem. A magyarságét tisztelt uraim, amely hihetetlenül ariszokratább önöknél, és úribb és előkelőbb. Amelyik nem csal és nem hazudik. Mert ha tudott volna, nem birták volna kirabolni.

... Vannak sokan, akik visszafojtott lélekzettel várják a hivó szózatot. És mindeddig hiába. Nem tesz semmit ... Mert eljön mindeneknek az ő idejük ...

VÁSKOVICS *Erzsébet*, festő. • Szirák 1868. 1885—97. az állami női festőiskolában Deák-Ébner Lajos vezetése alatt tanult. 1896 óta főleg figurális képeket állított ki a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban.

8-3 II 5741

MAGYAR LÁNYOK ✯ SZERKESZTI: TUTSEK ANNA
FIATAL LEÁNYOK HETILAPJA
ELŐFIZETÉSI ÁRA: negyedévre 3 korona.

TÁRGYMUTATÓ

Vaskovits Erzsi

6. **Széchenyi arczképe.** Miniature. J. Ender után másolta Vaskovits Erzsébet. (1418. sz.)

Széchenyi-Muzeum

Dévald Akad. palotája

80. l.

A Széchenyi Múzeum egyik szobája.

201 VASKOVICS ERZSI
Szent László és a kun vitéz olajf. 400.—

Nemzeti Szalon
Árpád szobrok kiáll. 1930 aug

VASKOVICS ERZSÉBET

137. Irigykedők, olajf.

Nemzeti Szalon

Őszi tárl. 1940. okt.

Színházi hirek

„Pódium"

Dr. *Pethes Alfréd* kezdeményezésére szépszámú és előkelő közönség gyűlt össze az elmult napokban az „*Opera*" kávéház különtermében, hogy megalakítsák a „Pódium" művészegyesületet. A művészegyesület célja: a fiatal magyar tehetségek érvényesülésének elősegítése. A művészet minden ágából (irodalom, képzőművészet, színpadtechnika stb.) szervezi, a tehetséges fiatalokat, akiknek támogatására egy lelkes műpártoló egyesületet szerveznek. Amint az első gyűlés lelkes hangulatából megállapítottuk: ez egyszer komoly tömörülésről van szó, amely nem fog megállani az első összejöveteleknél. Az alakuló ülésen *Dr. Pethes Alfréd* ismertette az egyesület célját.

Relle Pál író, *Torday Béla* színigazgató, *Zsolt Béláné*, *Vajda László* főrendező, *Dr. Dalnoky Viktor* főrendező, *Strelisky József* író hozzászólása után megalakult az előkészítő bizottság, amely lehetőleg „*sofort*" elkészíti az alapszabályokat és előkészíti a formális közgyűlést.

⁂

A Nemzeti Színházban nagyban folynak a próbák *Móricz Zsigmond* „Murányi kaland" c. vígjátékából. A darab Széchy Mária és Wesselényi történelmi szerelmét tárgyalja.

⁂

Ceglédy Béla, a Kamaraszínház művész-titkára vette át az influenzás *Vértes Lajos* szerepkörét. Először a „*Forgószél*" *Merán Miklósát* játszotta el alig egy-két órás próba után nagy sikerrel. Mélyenszántó, férfias alakítást produkált. A közönség egy-egy jelenetét nyiltszini tapssal honorálta. *Vértes* másik műsoron levő szerepét, a Carambában szintén beugrással vállalta. Sikerének bizonyítéka: a közönség nem vette észre a beugrást és lelkesen tapsolt.

A Magyar Színház tavaszi újdonsága zenés darab lesz. A darab szerzője: *Jean Létraz*. Fordítója: *Fodor László*. Magyar címe: *a „Szerencse lánya"*.

⁂

Az Operaház két egyfelvonásosra készül. Az egyik: *Kósa György*, *Mohácsi Jenő* és *Márkus László* népies magyar dalműve.

A másik: *Faragó Jenő* és *Nádor Mihály* táncjátéka.

⁂

A Király Színház magyar darabra készül. Címe: „A 333-as futár". Szerzői: *Fodor László*, *Harmath Imre*. Zenéjét írta: *Brodszky Miklós*.

VIRÁGOK

Mezei virágok, tarkák, ékesek,
mint menybéli szőnyeg, amely leesett.
Kanyarog közöttük, csillogó patak,
kanyarog közöttük, s néha felkacag.

Mezei virágok, szarkaláb, pipacs,
tarka, barka színek, vadak, lángosak.
Repdes körülöttük, számtalan madár,
kedves, zümmögő méh, mely virágra száll.

Mezei virágok, arra, ha megyek,
mezei virágok, csokrot, ha szedek,
melyik mondja nékem, mit akar a nyár?
melyik mondja nékem, ősszel hova száll?

Mezei virágok, mosolygó színek,
mezei virágok, mondjátok, minek?
Mondjátok meg nékem, ne legyen titok,
hogy elmulik minden, mint a szirmotok.

Mondjátok meg nékem, hogy a nyár elszáll
bárhogyan is kérjük, senkinek se vár.
hogy, akik már sirtak, lesznek boldogok,
mezei virágok, vigasztaljatok.

Kató Alfréd.

Vaskovits Erzsébet: „Bucsu"

Művész-Élet
1933. II. 3-4/7.

Színházak

Az ügyvéd

Elmer Rice színműve. Bemutatta: a Nemzeti Színház

Lelkes közönséggel megtelt táblás házak igazolják, hogy az értékes művészi produkciónak még a mai viszonyok mellett is van közönsége. Elmer Rice színműve tulajdonképen amerikai erkölcsrajznak készült. Amerikai erkölcsrajz, amely azonban bátran lejátszódhatna bármelyik európai főváros ügyvédi irodájában is. És ez egyik erőssége a darabnak. A figurái nem amerikai figurák: hanem nagyvárosi exisztenciák. Nyujorkiak, de ugyanígy lehetnének berliniek, vagy budapestiek is. Ugyanezt írhatjuk a cselekményére. Az alulról feltört, nagy karriért befutott ügyvédet a riválisa minden eszközzel el akarja gáncsolni. Nem válogat az eszközökben, — de nem válogatós az üldözött sem.

A cselekmény nem hatott idegenszerűen, nem volt tipikusan „amerikai". A támadó és védekező harca, nem csikágói háború, hanem egy az életet alaposan ismerő, zseniális, vérbeli író őszinte emberábrázolása.

A Nemzeti Színház ennek a színműnek a bemutatásával óriási szolgálatot tett a haladó irodalomnak, amelyből nálunk már-már kiábrándult a közönség. Nem túlzás, ha azt állítjuk, hogy ez a darab meghúzta azt a határvonalat, ameddig elmehet a ma írója — ha életképet, vagy erkölcsrajzot ad.

Igy még a közönségnek nagyobbik része is, amely *ma már inkább a kollektiv drámák felé hajlik* — szívesen éli át az egyén, egyéni tragédiáját.

Ez a darab nem felesleges ugrást — *még kevésbbé ugrándozást* — jelent, hanem *egészséges haladást*. Jólesően láttuk azt is, hogy nemcsak *külsőségekben* adott ujjat, hanem felépítésében és ami a legfontosabb: *mondanivalójában is.*

Nívós, nagyszerű az előadás is. Büszkék lehetünk az állami színházunkra. Lüktető mozgás, a darab intenciói szerint egyre élénkülő ritmus fokozza a feszültséget.

Ódry Árpád alakítja a címszerepet. Felejthetetlen, művészi produkció. Ő rendezte is a darabot. Átgondolt, nagyszerű rendezést produkált.

Váraly Aranka játszotta az ügyvéd feleségét. Igen nehéz szerepét kitűnően oldotta meg.

Somogyi Erzsi született telefonkezelő. Sikeres kapcsolást csinált — a közönséggel.

T. Mátray Erzsi, mint az ügyvéd titkárnője nagy ereje a darabnak. Kellemes, finom játékával átsegítette a darabot azokon a nehézségeken, amelyeken a darab — különösen nálunk — megcsúszhatott volna.

M. Iványi Irén egy anya szerepében művészi alakítást nyújtott. Tökéletes, kidolgozott, kiváló játékával még a fiát játszó *Ungvári* túlzásait és kiforratlanságát is elfelejtette velünk.

Eöry Kató nagyszerű színpadi jelenség. Játéka finom, jól átgondolt.

Élvezetes játékot nyújtott az együttes többi tagja is: *Timár József, T. Halmy M.*, a kitűnő *Sugár Károly, Mihályfi Béla, Matány Antal, Rápolti Anna, Harasztos G., Major Tamás, Lehotay Árpád, Fehér Gyula, Vándory Margit.*

Az „Ügyvéd" a szezón legsikerültebb darabja. Ezt a közönség is észrevette. *(F. F.)*

Az „Uránia" filmszínház „F. P. 1. nem válaszol" c. nagysikerű filmjének művészi plakátja a három főszereplőről

Az otthon művészete

Az én házam: az én váram, — mondja az angol. Az én házam az én tükröm, — mondhatná bátran a magyar. Semmi sem jellemzi jobban a magyart, mint házának, lakásának berendezése, csínja, díszítése. Ha bemégy egy magyar lakásba — legyen az falun, avagy a fővárosban — pontosan leolvashatod ki lakik benne? Ha ügyesebb vagy, még azt is kitalálhatod, hogy milyen politikai iránynak a híve? Nálunk a polgár életének felét lakása díszítésével töltötte. Ami az anyagi részét illeti, sokszor évekig tartott, amíg egy-egy szoba berendezési tárgyainak beszerzésével végzett. Mire pedig végzett vele, felcseperedtek a fiatalok és mint ósdi holmit — kidobták. Szóval nálunk a lakás: a lakó társadalmi helyzetének reklámtáblája volt. Ma már, egyrészt a gazdasági viszonyok leromlása, másrészt — és ez őszintébb ok — a kultúra, a technika vágtató haladásának következtében itt is a leegyszerűsített, a túlságosan kényelmi berendezések helyett inkább a művészi rendezésen van a hangsuly. A lakás ma már nem „*csak*" reklám, hanem kultúrigény. Nem engem hirdet, nem az én jólétemet, társadalmi poziciómat bizonyítgatja, hanem *kulturámat, művészi ízlésemet.* Van még egy igen fontos tényezője annak, hogy a lakásunk rohamos változáson megy keresztül. Még pedig az, hogy a nő, a háziasszony ma már épúgy dolgozó tagja a családnak, mint a férfi. Kevesebb ideje marad tehát a nagy lakás rengeteg porfogó bútorának, nehézkes szőnyegeinek, létrával megközelíthető függönyeinek stb. karbantartására.

A haladó kor követelményekkel állott elő. Követeli a leegyszerűsítést egyrészt, másrészt a *művészi ízlést.*

A „Művész Élet" szerkesztősége elhatározta, hogy olvasóit mindarról, ami ezzel a kérdéssel összefügg, tájékoztatni fogja Foglalkozni kívánunk mindazon praktikus újjításokkal, amelyek a lakást lakályosabbá teszik. Egyszersmind tanácsokkal kívánunk szolgálni a lakás művészi díszítése, csinosítása tekintetében. A hozzánk intézett kérdésekre szakszerű választ adunk.

Tervezte: Gocsár M. mérnök *Villa*

Tisztelt Főszerkesztő Ur!

Megigértem Önnek, hogy lengyelországi tartózkodásomról írok. Örömmel teszem, mert már az első héten érdekes festőművészeti kiállítás nyilt meg, melyet dr. Szumsky Jan, a lengyel vöröskereszt egyesület elnöke rendezett és engem, a külföldi művészt, azzal tüntetett ki, hogy családtagjaimmal együtt meghívott. Nagyon kellemesen érintett a kedves figyelem, a magyar művészek iránti nagyfokú szimpátia.

A kiállítás felette érdekes volt. Három generáció: nagyapa, fia és unokája fogta az ecsetet s veti vászonra lengyel szívének érzéseit. A nagyapa Juljus Kossak, (1824—1899) a napoleoni időket festi korának aprólékos tehnikájával, rajzos ábrázolása a mi Barabáspunkra emlékeztet. Fia, Wojciech a legtehetségesebb. Nyolcvankilenc művel szerepel, melyek közül feltünően mesteri a „Kisajátitás" c. szintén a rajzra fekteti a sulyt, s ebben a virtuózitásig fejlett művész. Fő eleme a ló, melyet minden mozdulatában tanulmányozott. Jerzy Kossak a „Krakkói menyegző" c. három sorozatból álló művével nyerte meg a lengyelek tetszését. Egyébként mind a hárman a lengyel nemzet történelmét, népéletét, hőborúit festik. Casimierz Pilarz őrnagy a rádióban előadást tartott a Kossakok művészetéről, s ezt részemre magyarra fordították.

Rámnézve feledhetetlen az a meleg fogadtatás, amelyben általában a lengyel előkelőség részesített. Sürü meghivások előzték meg a portrait-megrendeléseket, hét arcképet festettem az utolsó hónap folyamán. Húsz képem készült már ott Lwowban s Inniutban már ismét várnak reám, amidőn újra oda kell utaznom. Összegyült műveimet jövő esztendőben Pilarz őrnagy rendezésében fogom a lengyel közönségnek bemutatni.

Szerkesztő úr kérésének ime eleget téve maradok tisztelő h've

1933. április 4.

Vaskovich Erzsébet.

Művész-Élet 1933. ápr. 15

SPORT

Budapest kardvívó bajnoka Gerevich Aladár

Április 2-án a Műegyetem aulájában rendezte a B.S.E. Budapest kardbajnokságát, melyet a Vívószövetség egyúttal Európa bajnoki próbaversenyének minősített. A versenyen 46 vívó vett részt. Hatalmas küzdelem folyt a döntőbe jutásért, melynek során több ismert nevű vívó, többek között *Maszlay, Hámory, Rasztovics, Kalmár, Timár, Kósa stb.* kiesett.

A versenyt végeredményben *Gerevich* MAC megérdemelten nyerte meg, egyetlen vereségét Zirchy-től szenvedte. Kabos nyugodtan vívott Gerevich elleni asszóját elidegeskedte. Meg kell még emlékeznünk a fiatal ludovikás Kovács jó vívásáról, amely majdnem meglepetéssel szolgált.

A tiszteletdíjakat *Honffy Lajos* a B.S.E. alelnöke meleg szavak kíséretében osztotta ki.

A vízipoló csikok április 21-én indulnak németországi turára

Homonay Márton vezetésével hetenként háromszor treniroznak a vízipoló utánpótlás tagjai, akik közül kerül ki az a 10 ember, amely részt vesz a közel egy hónapig tartó németországi turán. A csapat még nincs összeállítva, amennyiben Bozsi hivatali, Kánásy és Tolnay iskolai kötelezettségeik miatt valószínűleg nem vehetnek részt.

A csapatot *Homonay Márton* és *Weisz Károly* fogják kísérni.

Összeállították az Európa vívóbajnoki keretet

A válogatott keretet az Európa bajnokság sportbizottsága állította össze. Ezek szerint a válogatott keret tagjai a következők:

Kardban: Eckl, Erdélyi, Gerevich, Glykais, Gönczy, Gözsi, Hámory, Idrányi, Jekelfalussy, Kabos, Kovács, Maszlay, Petschauer, Rasztovics és *Zirchy.*

Tőrben: Borovszky, Dunay, Eckl, Gönczy, Hatz, Hátszeghy, Hajdu, Herendy, Maszlay, Meszlényi, Palócz, Rozgonyi, Tóth és *Zirchy.*

Epéeben: Baky, Borovszky, Dunay, Eckl, Gözsi, Hatz, Hátszeghy, Herendy, Idrányi, Kálnitzky, Rády, Rozgonyi, Somogyi és *Timár.*

Női tőrben: Bogáthy, Dany, Elek I. és M., *Erdős, Faragó, Kolbe, Krisztián, Szenesné* és *Varga.*

A keret természetesen az elkövetkezendő válogató versenyek után még bővülni fog.

*
**

A *magyar főiskolások* és a *Kisok* közötti úszómérkőzés 48—48 arányban eldöntetlenül végződött. A verseny legjobb eredményét a főiskolás *Bitskey* III. érte el, ki a *100 méteres* hátúszásban 1.13.4 mp időt ért el. A vízipolót a Kisok 5:2 arányban nyerte meg.

*
**

Április 21—22—23-án rendezi a M.O.L.Sz. az olasz—magyar tenisz-mérkőzést, melyet Lessoma olasz gyarmatügyi miniszter is végig fog nézni. A mérkőzés a B.L.K.E. Horthy Miklós úti pályáján lesz megtartva.

*
**

A magyar gyephoky bajnokságban jelentős szerepet játszó MAC csapata husvét két napján Bécsben szerepel, az egyik napon a WHC, a másik napon a WAC csapata lesz az ellenfele, míg az osztrák Hakoah Budapestre jön és az FTC csapatával mérkőzik.

Senyei István.

Studió hangja

A rádió április 16-tól 22-ig terjedő műsora, nagy változásokat ígér. Magasszínvonalú hangversenyek, nótaest, felolvasások, színmű, helyszini közvetítés stb.

Érdekesebb műsorszámok:

Április 18-án: *Walter Bruno* vezényletével a Budapesti Hangversenyzenekar hangversenye a Zeneművészeti Főiskolából. Érdekesnek ígérkezik *Rieger Ernő* orgonahangversenye, amelyet a Bazilikából közvetítenek. Ugyanerre a hétre esik az előző héten elmaradt *Thomán-hangverseny*. A műsor kiemelkedő pontja lesz *Antonio Debussi* hegedűművész játéka, amely április 21-én kerül műsorra. A klasszikus jellegű zenei események befejezéséül két operaházi előadás kerül közvetítésre. Április 17-én a bécsi rádió *„Funkpotpurri"*-ját hozza Lakihegy. Április 22-én *„Humor a zenében"* című érdekes szemelvénysorozat kerül a rádió műsorára.

Husvét vasárnapján *Cselényi József* és *Bodán Margit* magyar nótákat énekel; 20-án *Virányi Jenő* és *Losonczy Lajos* dalszerzeményei kerülnek bemutatásra.

Színművek: *Coolus „Husvéti vakáció"*-ja és *Zilahy Lajos: „Süt a nap"* c. vígjátéka kerül előadásra. A hangulatos és sport felolvasások közül érdekesnek ígérkezik *Cholnoky Jenő* és *Halász Gyula* párbeszéde.

Végezetül: az *őrségváltás* és a husvéti nemzetközi ökölvívómérkőzések egyikének helyszini közvetítése.

FILMHÍREK

A *Winter Sándor* vezetése alatt álló *City filmkereskedelmi* k. f. t. a *„Kisértetek vonata"* c. filmet befejezte. Március végén tárgyalták a román verzió elkészítésének ügyét. Valószínű, hogy április elejére létrejön a megegyezés.

Tervbe van véve *Gárdonyi Géza „A bor"* c. színdarabjának filmesítése. Egyéb tervekből is arra lehet következtetni, hogy május elejétől állandó és folyamatos filmgyártás indul meg.

A *Budapesti Színész Szövetség* és az *Országos Filmegyesület* közös *„Szövetségközi Bizottság"*-ot alakítottak. A bizottság célja, hogy a két egyesület filmkérdésekben együtt működjön.

*
**

Londonban vállalat alakult, amelynek célja, hogy a világ nagyságairól úgynevezett *„Tonfilm-biográfiát"*, vagyis hangosfilm-életrajzot készítsen.

*
**

A glasgowi iskolában öt hónap óta alkalmazzák a filmet, mint oktatási segédeszközt. A kedvező eredmények, a film további használatát eredményezték.

*
**

A Spitzbergák kőszénbányáinak munkásai részére hangosfilm-színházat szereltek fel. A felszerelést és több orosz filmkópiát *két orosz jégtörő* vitte magával.

*
**

Vaskovics Emil

Művészi Ipar
1891. 217. l.

pl. így következnek egymásra: 1. fehér, 2. kék, 3. sárga, 4. zöld, 5. barna, 6. piros, 7. szürke, 8. gránát. A második állványon a

VIII.

A londoni községi könyvtárak népművelő munkássága koránt sincs kimerítve azzal, hogy alkalmat adnak a közönségnek, akár helyszinén, akár otthonukban olvasás útján szórakozni s művelődni. A legtöbb könyvtár bizottsága vagy maga rendez akár a könyvtár fölolvasóhelyiségében, akár ennek hiján a községháza tanácstermében, vagy mások által rendeztet ismeretterjesztő felolvasásokat, jobbára vetített képek kiséretében.

Finsburyben kisérletkép 1907-ben rendeztek először egy ily előadást, mely a régi Clerkenwell-hez füződő történeti emlékeket elevenítette föl. A felolvasáson mintegy 650 személy vett részt, úgy hogy a sikeren felbuzdulva, a könyvtárak vezetősége az 1907/8-ban októbertől áprilisig minden hó első hétfőjén rendezett ilyen ismeretterjesztő előadásokat. A hét előadás czime: Öt nap Belgiumban; London vízművei; az emberi szem; Dickens Károly, mint humorista és társadalmi reformátor; London a régmult időkben; a westminsteri apátság; fejezetek Anglia történetéből. Az előadásokat teljesen díjtalanul tartották a kerület lelkesebb férfiai s a képek vetítését is szivességből vállalta

Vaskovics Zoltán

1888/89 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

144. l.

1
Jaetare
Árpád

FŐ

1

ugó pk.
Hugó

OD

2

ulai Fer.
Áron

RDA

3

kárd pk.
eresztély

ÖRT.

4

idor pk.
Izidor

Izr. 1. Nizan R. Kh.

TEK

5

er. Vince
Vince

MBAT

6

Vaskovits Zoltán

Szül. Ipolyságon 1871 máj.
18. Rk. Gim. érettes.
1888/89. I. I. osztály
1888/89 II " "

Trencsény Károly V. 195.

aranyozott felülete keresztül csillámlik.

Nevezetes, mert e korbeli ötvösműveink között eddig p
kék színnel vannak l u m i n á l v a, vagyis felülfestve. Ez az
ket egyrészt a luminálási technikának hazánkban a XV
luminálásra használt vörös szín nem az a transl
ba játszó festék, a melynek jellemző szinét
nni, a nélkül azonban, hogy a kelyher

tési korát a XV. század legv
beszterczebányai so
őiben a dombor
XXXIV. táb
F e r e n c kelyh
székesegyháze ste a
talpát vakablakokho osztály
zománczos virágok és az enetei á
mezők alapja kék, a virágok ehér, vio
zománczczal borított domborműve áriát kék
molylyal ábrázolja; arcza sárgás, dicsfe ája viola, kö
kiegészítő alakja: a boldogságos Szűz felé Gábor arkan
jában pedig mondatszalagot tart, mely felírás nélküli. Az angyal

Vasquez

Hollós Oszkár.

79. **Pest és Buda térképe,** keretelésben, nevezetesebb épületeinek színezett képeivel, közöttük a Magyar Játékszín belsőjének tekintete. Vasquezt ól.

Hollós Oszkár.

78. **Pest térképe,** keretelésben, nevezetesebb épületeinek színezett képeivel, köztük a Magyar Játékszín belsőjének tekintete. Vasquezt ól.

Hollós Oszkár.

Hollós Oszkár.

ázolt sodronyzománczos motivumok kisebbített példányait pedig
i medaillonjainak üresen maradt felső szegélyeiben látjuk viszont,
nyeket három fehérre zománczolt kör és ugyanannyi hegyesedő
kupa testét hármas architektonikus szegélylyel körített hat kerek
zekben egyenként Krisztust a keresztfán Máriával, Szent-Jánossal
a Pietát, Krisztust a koporsóban két angyal között, az angyali
n király imádását és Máriát mint egek királynéját a gyermek
nborműben előállítva. Az áttört liliompártával beszegett kosár
csíves minusculákkal a donátor ajánló sorai vannak bevésve:
ecit § fieri § bnedictus § de Swk § nobilis § tnſſilvanvs § p § ipm § qꝫ
§ donatvs § melynek értelme: Calicem istum fecit fieri
Suk, nobilis Transsylvanus, per ipsumquae huic
donatus. E felirat szerint tehát a kehely egy Súk Benedek
donátiójából készült, mindenesetre a XV. században, mire stílusa
redetileg a gyulafehérvári székesegyház tulajdona volt, a honnét
esztergomi főszékesegyház kincstárába került.
századi sodronyzománczos kelyheink egyik szintén jeles példányát
zent Erzsébet-plébániatemplomnak aranyozott ezüstből való
ot követő XXX. tábla.)[2] Talpa ennek is hat karélyú, lombozatokkal
a peremtől bevagdalt élű erőteljes sodrony választja el, a karélyok
pedig plasztikusan kiképzett csúcsíves levelek ülnek. A sima

Vasquez P. H

l.

Bud TM 1948

16. l. 21. l.

76. *Giordano.*

666 — **Lettres juives** ou correspondance philosophique, historique et critique. Nouv. ed. La Haye: Paupie, 1764. in-16. 8 vol en 4 vol. Pap.
Ouvrage très intéressant. Bel exemplaire.

667 — **Oppenheimer** Ignaz, Bernard. Hochgefühle bey d. glorreichen Feyer d. Krönung Ihrer Majestät unserer allergnädigsten u. huldreichsten Landesmutter Caroline Auguste von Österreich zur Königinn von Ungarn in d. Krönungsstadt Pressburg d. XXV. IV. 1825. dargebracht von d. sämmtlichen treuen israelitischen Landesunterthanen im Königreiche Ungarn. 553 l. (deutsch), 3 Bl. *(hebräisch)*. Pap.

Pótlás.

668 **Anekdoták. Encyclopédie comique ou recueil anglais,...** de bons mots, d'anecdotes... Paris: Favre, an XI. Pet. in-8. 3 vol.
Avec très bel planches.

669 — **Encyclopédie comique ou recueil français d'anecdotes.** Paris: Barla, an VII — 1803. Pet. in-8. 3 vol.
Très intéressant.

670 **Archaeologiai Értesítő.** Szerk.: *Hampel* József. Uj folyam XXIII—XXV. Bp.: Akadémia, 1903—1905. N.-8°. 3 k.

671 **Budapest. Fillértár** *1834.* évi rendkívül érdekes évfolyama. 408 l.
Páratlanul érdekes, illusztrációkban gazdag folyóirat a budapesti Dunapart elragadó szépségű és monumentális hatású nagy könyomatú képével, a világ első vonatjának rendkívül érdekes képével, repülőgépek képeivel stb.

672 — **Vasquez** Károly gróf. Buda és Pest szabad királyi városainak tájleírása. Legmélyebb tisztelettel ajánlva a Lukkai Uralkodó Spanyol Királyi Hertzeg Károly Ofelségének (sic) stb.... a szerző gróf V. K. által. A XIX. század harmincas éveiből származó 6 gyönyörű, óriás harántfolio műlap.
Monumentális, páratlan szépségű műlapgyüjtemény, amely művészi kivitele, pazar kiállítása, a legapróbb részletekig gondos megszerkesztése tekintetében a Budapestről készült műlapok között a legelső helyet foglalja el. — Rézmetszetű címlapját az összes vármegyék címereiből font koszorú keretezi. A címlap közepén grófi családok címereitől körülvéve Budapest környékének térképe, alsó részén a pesti Dunapart képe látható. A másodcímlapon (ajánlási lap) pompás gótikus keretben (amelyet grófi családok címerei ékesítenek) Pest-Buda páratlan szépségű panorámája tárul elénk a hajóhiddal, a várral, a budai főutcával stb. — Ezt követi 4 csodálatos tisztaságú, eredeti színezésű műlap, középen Pest és Buda kerületeinek rendkívül részletes színes tervrajzai, amiket *76 pompásnál pompásabb régi színezésű miniatür képecske* (Budapest akkori nevezetességeinek látképei) vesz keretként körül. Rendkívül ritka. Páratlanul szép, széles margójú példány.

673 **Burns** Robert. The songs of R. B. London: Dent, 1898. Small 8vo. 368 p. Green calf, gilt top.

674 **Byron** G. G. Childe Harold. London: Dent. 16mo. 310 p. Green calf, gilt top.

675 **Emerson** R. W. Friendship and self-reliance. Edinburgh: Foulis, 1909. Small 8vo. 85 p. Blue calf, gilt top.

676 **Figyelő.** Irodalmi és szépmüvészeti lap. Szerk.: *Szana* Tamás. I—V. évfolyam. Pest: Aigner, 1871—1875. N.-8°. 5 k. Er. v.

677 **Francia forradalom. Kézirat. Fourcroy** (1755—1809) sajátkezű aláírásával ellátott levele a forradalom 11. évéből (1803).

678 — **Lafayette** tábornok egysoros kézirata és autogrammja.

679 **Francia gyermekkönyvek. Parley** Peter. Petit histoire universelle. *Avec gravures.* Paris: Lehuby, 1854. in-8. 338 p. Toile bleue d'ed. avec fleurons, dos et plats richement orné a nerfs, petits fers.
Rendkívül ízléses francia történet az ifjúság számára.

Lantos könyvesboltja és tud. antiquariuma, Bpest, IV., Múzeum-körút 3.

XXIV. aukciója
1937. ápr.

680 **Frivaldszky** Imre. Jellemző adatok Magyarország faunájához. Pest: Eggenberger, 1865. 4°. 274 l.
13 könyomatú táblával.

681 **Furtwängler** Adolf. Die antiken Gemmen. Geschichte d. Steinschmiede Kunst im klassischen Altertum. Mit 70 Tafeln *(67 Tafeln in Heliogravüre)*. Lpzg.: Giesecke-Devrient, 1900. 4°. 3 Bde. O. roter Hld. mit Rückenvergoldung u. Goldschnitt.

682 **Hazánk s a Külföld.** Szerk.: *Szokoly* Viktor. I—VI. évfolyam. Bp.: 1865—1870. Fv. és fűzve.
Igen érdekes — különösen budapesti vonatkozású — fametszetű képekkel.

683 **Honderü.** Szépirodalmi, művészeti és divatlap. Szerk.: *Petrichevich Horváth* Lázár. Buda: Egyetem, 1845—1847. Kis-4°. 3 k.
Ritka. Szép példány.

684 **Honművész.** A Regélő folyóirásnak társa. Al. és szerk.: *Róthkrepf* G. Pest: Trattner és Károlyi, 1833. Kis-8°. 630 l. Fbőr.
Színes könyomatú divatképekkel.

685 **Jelenkor.** Szerk.: *Helmeczy* Mihály. II—IV. évf. Pest: Landerer, 1833—1835.

686 **II. József. Pezzl** Johann. Charakteristik Josephs II. eine historisch-biographische Skizze samt einem Anhang d. Aussichten in d. Regierung Leopolds II. Wien: Kraus, 1790. Kl. 8°. 341 S., 2 unn. Bl. Hld. mit reicher Rückenvergoldung.

687 **Juvenalis** D. J. Satyrorum libri quinque. Lutetiae Parisiorum: Grangé, 1747. Pet. in-16. LXVIII, 173 p. Demi veau brun, dos orné a nerfs.
Avec 1 frontispiece par Duclos et 5 culs de lampe et vignettes.
Ajouté:
Persius A. F. Lutetiae. Parisiorum: Coustelier, 1746. 175—224 p.

688 **Kertészeti könyvek a XVIII. sz. végéről és a XIX. sz. elejéről** francia és német nyelven. 7 drb. rendkívül érdekes és csínos kertészeti könyvecske.

689 **Koszoru.** A Petőfi Társaság havi közlönye. Szerk.: *Szana* Tamás. I—VIII. Bp.: Aigner, 1879—1882. 8°. 8 k.

690 **XIV. Lajos kézirat.** XIV. Lajos francia király sajátkezű aláírásával ellátott, páratlanul érdekes napiparancs „Mastricht 1673", „Mastricht était pour lui une clef d. Pays Bas et des Provinces Unies, c'était une place forte, défendus por un gouverneur intrépide". Folio. 11 l.

691 **XV. Lajos.** XV. Lajos francia király aláírásával ellátott, 1773-ban Versailles-ben kelt kinevezési okmány. 4°. 1 l.

692 **XVI. Lajos** aláírásával ellátott 4° alakú pergamenre írt aláírási okmány. 1 l.

693 **Luxembourg hercegnő kézirat.** 27 levél terjedelmű, igen érdekes házassági szerződés, érdekes egykorú aláírásokkal.

694 **Magyar Iparművészet.** Szerk.: *Fittler* K. és *Györgyi* R. I—XXVIII. 1897—1926. 4°. 28 k. Er. v. és fűzve.
A legteljesebb magyar iparművészeti folyóirat megszakításnélküli remek sorozata.

695 **Magyar Nyelv.** Szerk.: *Szily* K., *Zolnai* Gy., *Gombocz* Zoltán. II—XVII. évfolyam. Bp.: Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1906—1921. 8°. 16 k.

KIRÁLYI MAGYAR
BUDAPEST. VIII. M

Nms.
Dr. Szentiv

XI. Lágymány

Vasquez, gróf

festő

l.

Tanulmányok Bp.

múltjából: IX.

186, 197. l.

14 (15 helyett) rézmetszetü táblával. Matematikusok (Regiomontanus, M. Behaim, B. Walther, I. Wernes, Pirekheimer, Venátorius stb.) müvészek (Dürer, A. Koburger, M. Wolgemuth Veit Stoss, Erhardt Schön, Veit Hirschnogel, Jobst Amnan, stb.) Majdnem 400 életrajzzal. Régi félperg. kötésben.

463. **Grimm:** Praktische Anleitung zur Bergbaukunde für den Siebenbürger Bergmann. Wien 1839. 12.—

462. **Haberer—Lechner:** Handbuch des österreichischen Bergrechtes. Wien, 1905. 6.—

439. **Humboldt:** Kosmos. Stuttgart, 1845. I—IV. 12.—

470. **W. Kobelt:** Die Verbreitung der Tierwelt. Leipzig. 1902. 8.—
12 szines és sok fekete képpel.

449. **J. Perry:** A pörgettyü. Bp. 1.—

415 **Rossmässler:** Das Wasser. Leipzig, 1860. 4.—

460. **Weisbach:** Die neue Markscheidekunst und ihre Anwendung auf bergmännische Anlagen. Branschweig 1859. 12.—

459. **Wust:** Hanbuch der Metallgies serei. Weimar 1897. 5.—

VEGYES

341. **Viti Beringi:** Florus Danicus. Otthiniae Impressus a Christiano Schrödero. Tyrnaviae, fvk. 15.—
Diszes bőrkötésben.

431. **Csikvári J.:** A tisztviselői mozgalmak története. Bp. 1903 3.—

336. **Descriptio provinciae moxitarum** in regno Peruano... Budae. 1791. 6.—

476. **Dobrovits S.:** Budapest egyesületei. Bp. 1936. 2.—

352. Élévations de l'ame a Dieu ou prieres tirées de la Sainte Ecriture. Lyon. 6.—

355. **Epitome** historiarum a mundo. Tyrnoviae, 1722. 10.—

Az Est Hármas Könyve. 1925, 1927—30, 32—39. vk. összesen 12.—

477. **B. Gonda:** Die Ungarische Schiffahrt Bp. 1899. 4.—

Fishberg: Die Rassenmerkmale der Juden. München, 1913. 10.—

354. **Historischer Mercurius.** Aus der Gelehrten als Politischen Welt. Zürich, 1723. 15.—
Folyóirat magyar vonatkozásokkal.

416. **Magyarország és Erdély** bírósági szerkezete és helyközségeinek legujabb bírósági felosztása. Pest, 1873. 3.—

451. **Nagel M.:** A magyar kereskedő a világháboruban. 1918. 2.50

Ph. Oppenheim: Clowns and Criminals the Oppenheim Omnibus. Boston, 1931. 6.—

Pesti Hirlap, 1841. Szerk.: Kossuth Lajos. II. félév 8.—
1848. ápr 1. — jun. 30. 6.—

357. **Rácz L.:** Orvosi praxis. Buda, 1801. I. r. 6.—

428. **Remethey Fülepp D.:** A nagy szenvedély, a dohányzás története. Bp. 1937. 2.50

337. **Joannis Rivius Athendoreiensis:** De Dialectica. Libri VI. Augustae Vindelicorum (18. század) — De Rhetorica. Libri. II. Augustae Vindelicorum — Libelus derationo docendi 12.—

709. **F. Robortelli Utinensis:** De vita et victu populi romani.. Bononia, 1559. 35.—

345. **Schematismus venerabilis.** cleri diocesis Magno-Varadiensis. Posonii. 1826 3.—

353. **J. Schemerl:** Abhandlung über die Schiffbarmachung der Ströme. 1788. — Abhandlung über die vorzuglichster art an Flussen und Strömen zu bauen. Wien, 1803. A két munka egybekötve 10.—

347. **Schmeidt:** Juris civilis systematici sistens doctrinam de probationibus. Wirceburgi, 1767. 3.—

453. Schwene: Militärisches Handbuch zur schnellen Orientirung in allen Kriegsvorfallenheite. Wien, 1838. **4.—**

Sombart: Die Juden und das Wirtschaftsleben. Leipzig, 1911. fv. **8.—**

Spengler: Untergang des Abendlandes. I—II. München, 1923. A kiadóná elfogyott. **36.—**

360. Der Tausendkünstler . . . Gratz, 1810. **4.—**

423. Torma J. Borotvás vitézek és divathősök. Bp. 1879. **2.50**

A borotválkozás története. Harcias irat a borotválkozás ellen.

361. K. Uhl: Neber die früheren Schicksale und den jetzigen Bestand das Bürger-Spitals in Pressburg. 1830. **4.—**

Vasquez: Malerische-romantisch Darstellung v. Prag. **100.—**
3 lapon 49 képpel (62 helyett).

EGYHÁZTÖRTÉNET.

Biblia, das ist: Die ganze heilige Schrifft deutsch von Mart Luth. Wittenberg. 1584. félperg. **100.—**
Rengeteg fametszettel.

Szent Biblia, magyarra forditotta Káldi György, Nagyszombat, 1732. Régi bőrk. **56.—**

385. M. Dvorzsák: Catechizmus anarchistarum Bp. 1885. Nagyon ritka **20.—**

381. Francisci Sanctii Minerva. Franquerae. 1693. Rég tankönyv. **10.—**

386. Horváth: Wlliams Roger a szabad egyház a szabad államban. Bp. 1893. **1.—**

380. J. Irinyi: Geschichte der Enstehung des 26. Gesetzartikels von 1790—91. über die Religionsangelegenheit. Pesth. 1857. **5.—**

387. P. Khlosz: Praxis seu forma processualis fori spiritualis in Mariano-apostolico Hungariae. Tyrnaviae 1794. **5.—**

384. Kováts J.: Kálvin és Servet. Papa, 1911. **1.80**

389. Martin Luther der deutsche Reformator. In bildung Darstellungen von G. König. **8.—**

382. Mayory J.: A francia egyház és az alkotmányozó nemzetgyülés. Temesvár, 1907. **2.50**

383. Magyar protestáns egyház történeti adattár. IX. évf. **1.—**

388. Schematismus venerabilis cleri almae dioseesis Vaciensis. Posonii, 1895. Vác város rézmetszetes képével. **6.—**

FÖLDRAJZ.

306. Baumann: Der Tropenspiegel I—II. Berlin. A trópikus vidék hü leirása képekkel. **6.—**

359. M. Bel: Compendium Hungariae geographicum. Posonii. 1777. **8.—**

300. Boccardo: A Föld és fokozatos meghóditása. Pest. 1872. **2.—**

302. Bode: Allgemeine Betrachtungen über das Weltgebaude. Berlin 1918. **5.—**

313. Cholnoky J.: A jég-világ. (A sarkkutatások története) Bp. 1914. **3.—**

304. Chyzer K.: Bártfa-fürdői emlékkönyv. Bpest—Eperjes. **4.50**

319. Fényes E.: Az ausztriai birodalom statisztikája és földrajzi leirása. Pest. 1857 **10.—**

Galleti's Allgemeine Weltkunde oder Encyklopaedie für Geographie. Statistik und Staatengeschichte Pest, Wien, Lpzg. 1854 Szines térképekkel. **8.—**

320. Győry I.: Angolok. Bp. 1914. **2.50**

312. Sven v. Hedin. Im Herzen von Asien I—II. **8.—**

311. Heksch: Die Donau von Ihrem Ursprung bis an die Mundung Wien, 1881. **10.—**

307. Hungary its people places, and politics. London, 1907. **6.—**

316. Ludvigh's Malerische Reise von Pest über Semlin, Belgrád, Mehada nach Orsova I—II. Hildburghausen. 1853. **12.—**

350 **Vasquez K. gróf:** Buda és Pest szabad királyi városainak tájleírása — Topographie der königl. ungarischen freyen Städte Buda und Pest. (Pest, cca 1830). ered. kék borítékban, haránt nagy folio. Kiválóan szép példány cimmetszettel (Buda és Pest látképeivel), 1 ajánlási lappal és 4 ered. színezésű lappal: középen Buda és Pest kerületeinek térképei 76 régi színezésű miniatűrrel (Buda és Pest nevezetességeinek látképei) körülvéve. A Vasquez-féle látképgyüjtemény a régi Pestről és Budáról készült műlapok között ritkaság és érdekesség szempontjából első helyen áll.

360.—

Rauschburg Gustáv

130. sz. antiquar Kat.
1934

und Pest" felirással. - Fő

Pest a láchid

ötvenes éveiben. - Főv.Muz.

Die Kettenbrü

Langhans gr. 201 x 156 m/m.

A lánchid a pe

cm. - Főv.Kvt.B. 769/80. -

Die Kettenbrü

1850 körül 23 x 15 cm. Főv.

A Buda-Pesti

Természet után rajzolta St

ten ... 302 x 215 m/m ... Fő

Vasquez K. gróf

173 **Vasquez K. gróf.** Buda és Pest szabad királyi városainak tájleirása. — Topographie der königl. ungarischen freyen Städte Buda und Pest. — (Pest, cca 1830) ered. kék boritékban, haránt nagy folio. 360.— Kiválóan szép példány. 1 címmetszettel (Buda és Pest látképeivel), 1 ajánlási lappal és 4 ered. színezésü lappal: középen Buda és Pest kerületeinek térképei 76 régi színezésü miniatürrel (Buda és Pest nevezetességeinek látképei) körülvéve. A Vasquez-féle látképgyüjtemény a régi Pestről és Budáról készült mülapok között ritkaság és érdekesség szempontjából első helyen áll.

Ranschburg Gyula
könyvkereskedésének
136. szám. Kat.
Budapest 1936.

Vasquez Károly gróf

Budapest. T. 4499. III.

Az ország czimerével diszitett és a megyék czimereiből alkotott keretü lapon térkép részlet látható PESTH és OFEN környékéről. Oldalt egyes kiválóbb családok czimerei nyertek elhelyezést. Felirata.

BUDA ÉS PEST
Szabad Királyi Várossainak
TÁJLEIRÁSA.
legmélyebb tisztelettel ajánlva
A LUKKAI URALKODÓ SPANYOL KIRÁLYI HERTZEG KÁROLY Ő FELSÉGÉNEK...
Tolnai FESTETICS Sámuel
Ő NAGYMÉLTOSÁGOKNAK
A Szerző Gróf Vasquez Károly Által.

jelzése alól középütt Pest látképének keretén: Entw. u. Gest. Fr. Weiss.

Kny., mér. a vk. 51.6: 69.5 cm.

Buda-Pest:

Lobkrepen

~~Buda térrajza~~

mok ~~[illegible]~~ „OFEN-“ és a környebeli kegyetet a kászá- ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

Kaisermühle aus den türkischen Zeiten, in Altofen Hauptgasse) — „Az Auwinkel Buda mellett" (Das Auwinkel nächst bey Ofen) — „A' Tsászár ferdő, Ó Budán, a Főútszán" (Das Kaiserbad in Altofen in der Haupt-strasse); balról: „Kis Máriatzell, a' kórkatonaház, Ó Buda mellett" (Klein Mariazell, Invalidenhaus bey Altofen) — „A' Királyi Kamara, a' Bétsi utszában" (Königliche Kammer in der Wienergasse) — „Jul-Baba török dervis sírja, Ó Budán" (Grabmal des türkischen Derwisch Jul Baba zu Alt-Ofen) — „Gróf Sándor palotája, a' György piatzon" (Gräf-lich Schandorsches Palais am Georgsplatz) s jobbról: „A' duna melletti Rudasferdő" (Das Bruckbad an der Donau) — „A' Királyi Helytartótanáts épülete az Ürútszában (Königliches Stadthaltereygebäude in der Herrngasse) — „Alexandrina Pawlowna Nádorné Fő Hertzegasszony sírja, Üröm-ben" (Grab-mal der E: H: Palatinin Alexandrina Pawlowna, zu Üröm) s „A' Gróf Teleky ház, a György piatzon, 10 Szám" (Gräflich Telekisches-Haus am Georgsplatz N° 10" látképe ~~van~~ nyert elhelyezett.

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 55,1 : 70.5 Cm.

Gróf Vasquez Károly: Buda és Pest szabad Királyi Városai-nak tájleirása.

Ltfza 4499 (szines)

57/94 N° 22.

1383 } 6-26
1384

Buda-Pest:

„Pesth" és „Ofen" sz. kir. városoknak és környékeinek térrajzái fölül: „A' Görög-Oláh Templom a' Duna partján" (Griechisch wallachische Kirche an der Donauzeile) — „Pestvárosa ligetében a' vendég- és kávéház tekintete és tájjéka" (Ansicht des Gast und Kaffehauses im Stadtwäldchen) — „A' Ludoviceum közel az Üllői lineához" (Das Ludoviceum an der Ullcőr Linie) — „A' polgári uszóiskola" (Die Civill Schwimschulle) — „Ullmann új háza a' dunaparti lerakó révnél" (Das von Ullmannischehaus am Donau Ausladungsplatz) — „Pest-városa ligetében a' lánczhid" (Die Kettenbrücke im Stadtwäldchen) — „A' Reformátusok temploma Pesten a' Józsefvárostan" (Die reformirte Kirche in der Josephstadt); alól: „A' Redut épületbeli kávéház belseje" (Innre Ansicht des Kaffehauses im Reduttengebäude) — „Egy kerti tájjék tekintete a' Nádor-szigetben" (Ansicht einer Gartenparthie auf der Palatinal Insel) — „A' nézőjáték szin tekintete" (Ansicht des Theaters) — „Pest 1638-dik eszt-ben" (Pesth im Jahre 1638.) — „A' kereskedő kar épülete a lerakodó rakpiaczon" (Das Handelstands-Gebäude am Auslading-platz) — „Kerti ház a' nádorszigetben" (Das Gartenhaus auf der Palatinal Insel) — „Ebédlő terem a redut épületben" (Die Speise-

halle im Reduten-Gebäude); balra: „Pest-vármegyeháza a Granátéros utszában" (Komitatshaus in der Grenadier-Gasse) — „Gróf Károly György Palotája Pesten az 535 szám alatt, a' Ketskeméti utszában" (Gräflich Georg Károlisches Palais in Pesth in der Ketschkemeter-Strasse № 535) — „A' kórkatonák házok a' gránátos utszában 10. sz." (Das Invalidenhaus in der Grenadiergasse № 10) — „A' vadászkürt vendégfogadó a' kis-hidutszában" (Hôtel zum Jägerhorn in der kleinen Bruckgasse) és jobbra: „A' pattantyúsok kaszárnyájok" (Die Artillerie Kaserne, genannt das Neugebäude") — „A' magyar játékszin" (Das ungarische Theater) — „Nákóház a' kirakodó révpart mellett" (Das v: Nakoische-Haus am Ausladungsplatz) — „A' Papnevendékház" (Das Seminarium) diszíti

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 55.2 : 70.7 Cm.

Ltsza 1382 (szines).

Gróf Vasquez Károly: Buda és Pest szabad királyi városainak tájleirása.

57/94 № 22.

Vasquez Károly

Lásd

Művészet 1911. 232-233.l.

(233. lapról)

A cikk vége hiányzik.

zeum, a javasolt harmincad, a József-piac a régi harmincad nélkül, az új Wodiáner-ház stb. A porosz, bajor és württembergi királyok nagy kegyességgel fogadták a kiadást s a lelkes gróf fáradozásait fejedelmi ajándékokat kisérő kegyes kézirattokkal is jutalmazák." A szerző e sikerektől felbuzdulva, még ez évben és az előbb említett módon Linz és Pozsony városok térképét is megrajzolta.

365 **Vende** E. A magyar irodalomtörténet képekben. Bp.: Athenaeum, 1905. nagy folio 2 k. er. zöld v.

366 **Ver Sacrum.** Zeitschrift d. Vereinigung bild. Künstler Oesterreichs. I—II. Jg. 1898—1899. 4°. 2 Bde, Hl.
Dúsan illusztrált osztrák művészeti folyóirat.

367 **(Verseghy F.)** Magyar aglája. Budánn: Universitás, 1806. kis-8°. 251 l. (209—239 zenemű) díszes barna fbőr, dús hátaranyozással.
1. kiad. *Egy rézmetszetű címképpel.* Páratlanul ritka antológia. Remek példány.

368 **Verworn,** M. Allgemeine Physiologie. *Mit 300 Abb.* 4. Aufl. Jena: Fischer, 1903. 8°. XIV, 652 S. O. brauner Hled.

369 **Virág** B. Poétai munkáji. Pest: Trattner, 1799. 8°. 174 l. igen díszes er. barna bőr dús hátaranyozással, bordázott háttal.
Magyar Minerva III. 1. kiad. Remek példány.

370 — Magyar századai és poétai munkái. Pest: Heckenast, 1862—1863. 8°. 6 k. 3 k.-ban er. piros v.
V. archépével.

371 **Voll** K. Entwicklungsgeschichte d. Malerei in Einzeldarstellungen. München, 1913. 8°. 3 Bde, O. L.

372 **Voltaire.** Oeuvres. *Avec ill.* Nouv. ed. Paris: Garnier pet, in-8 7 vol. toile d'ed.

373 **Voss** H. Die Malerei d. Spätrenaissance in Rom u. Florenz. *Mit 247 Abb.* Berlin: Grote, 1920. gr. 8°. 2 Bde. Hl.

374 **Vörösmarty** M. Árpád ébredése. Előjáték a pesti magyar színház megnyitásának ünnepére. Pest: Trattner-Károlyi, 1837. kis-8°. 27 l. kék fv. mindkét er. boritéklappal.
1. kiad. Rendkívül ritka. Szép példány.

375 — Három rege. Pest: Landerer és Heckenast, 1851. n.-8°. 16 l. kék fv.
1. kiad. Ritka. Szép példány.

376 — **Shakespeare.** Lear Király. Ford. V. M. Pest: Landerer és Heckenast, 1856. kis-8°. 214 l. fv.
1. kiad.

377 **Vukovics** Sebő. Emlékiratai Magyarországon való bujdosása és számüzetésének idejéből. Sajtó alá rend *Bessenyei* F. Bp.: Athenaeum, 1894. 8°. XIX, 536 l. díszes piros fbőr, bordázott háttal.
Az 1849-i forradalmi igazságügyminiszter érdekfeszítő memoárjai.

378 **Wackernagel** M. Baukunst d. 17. u. 18. Jahrhunderts in d. germanischen Ländern. Berlin: Athenaion. 4°. 208 S. O. blauer L. (Handbuch d. Kunstwissenschaft.)
Nagyszabású építőművészeti munka. *9 képmelléklettel és 160 szövegképpel.*

379 **Wagner** R. Pharmaceutisch - medicinische Botanik. Wien: Ulrich 1827—1829. nagy folio 2 k. 5 k.-ben díszes zöld fbőr.
249 gyönyörű színes rézmetszetű képpel.

380 **Wahle,** R. Entstehung d. Charaktere. München: Drei Masken Verlag, 1928. 8°. VII, 388 S. O. roter L.

354 **Tóth** B. Magyar Anekdotakincs. *Mühlbeck* K. rajzaival. Bp.: Singer és Wolfner, 8°. 6 k. er. díszes kék v.

355 **Tóth** Ede összes művei. Bp.: Aigner, 8°. 3 k. egyben, fv.

356 **Tóth** L. Magyar magánjog. Debrecen, 1922—1923. 8°. 2 k.

357 **Trautz,** F. Ceylon. *Mit 128 Abb.* München: G. Müller, 1926. 4°. *129 S. (Text), 128 S. (Abb.)* u. 1 Karte. O. blauer L. (Der indische Kulturkreis in Einzeldarstellungen.)

358 **Udvari élet** a franczia királyok alatt. Bp.: Franklin, 1908. 8°. 336 l. díszes fekete fbőr.
Dúsan illusztrált szép munka.

359 **Undset,** Sigrid. Gymnadenia. Roman. Frankfurt a. M.: Rütten-Loening, 1930. 8°. 481 S. O. L.

360 **Vajda** P. Dalhon. Bp.: Emich, 1839—1844. kis-8°. 4 k. 2 k.-ben fv.

361 **Valvasor,** J. Topographia archiducatus Carinthiae. Nürnberg: Endter, 1688. Folio. 262 S. Kalbsled. d. Zeit.
3 térképpel, remek címképpel és 223 pompás rézmetszetű városképpel. Szép példánya e rendkívül érdekes és ritka karinthiai képeskönyvnek.

362 **Vámbéry** Á. A magyarok eredete. Bp.: Akadémia, 1882. 8°. VIII, 705 l.
Igen ritka.

363 **Vasquez** Károly gr. Buda és Pest szab. kir. városoknak tájleírása. A XIX. sz. harmincas éveiből származó 6 gyönyörű óriás haránt folio műlap. Monumentális páratlan szépségű műlapgyüjtemény, amely művészi kivitele, pazar kiállítása, a legapróbb részletekig gondos megszerkesztése tekintetében a Pest-Budáról készült műlapok között a legelső helyet foglalja el. Rézmetszetű címlapját az összes vármegyék címereiből font koszorú keretezi. A címlap közepén grófi családok címereitől körülvéve Budapest környékének térképe, alsó részén a pesti Dunapart képe látható. A másodcímlapon (ajánlási lap) pompás gótikus keretben Pest-Buda páratlan szépségű panorámája tárul elénk, a hajóhíddal, a várral, a budai főutcával, stb. Ezt követi 4 csodálatos tisztaságú, *eredeti színezésű képlap,* középen Pest és Buda kerületeinek rendkívül részletes színes tervrajzai, amiket 76 bájosnál-bájosabb régi színezésű miniatür-képecske (Budapest akkori nevezetességeinek látképei) vesz keretként körül.

364 **Végh** Gy. Rariora et curiosa gróf Apponyi Sándor gyüjteményéből. Bp.: Magyar bibliophil társaság, 1925. 8°. 99 l.
Csak 100 példányban készült merített hollandi papíron. 80. sz. számozott és illusztrált példány.

Vasquez Károly gróf

A régi lipótvárosi
templomot ábrázoló
metszet?
fentitől-
közölve
Spb cmtarjain

1906. V. 28

Pécs sz. kir. város tanácsának: az 1905 évi kiári és termé-
szetrajzi államsegélyből fennmaradt összegek felhasználási tervezete
jóváhagyatik, a könyvkötés tételére más forrásból kell gondos-
kodni; természetrajzi szekrény tervezete küldetik meg; a metsze-
tekre vonatkozólag Kammerer közvetlenül fogja a szükséges
útmutatásokat megadni (328/906)

Árverési Közlöny 1941 jan. 28.

996 K.TÓTH MIHÁLY, Agarászat. Debreczen, 1900. 8r., fve 2.--

997 TÖRCSVÁR.-Zur Rechtslage des ehemaligen Törzburger Dominiums. Erläuterungen veranlasst durch den Gesetzes-Vorschlag des Klausenburger Advokaten-Vereines über die Regelung der auf dem Königsboden bis 1848 thatsächlich bestandenen Urbarial- und verwandten Verhältnisse. Kronstadt, 1871. 8r., fvkts /er.kék boritékkal./ 3.--

998 TÖRVÉNY CZIKKELY A' KIRÁLYI VÁROSOKRÓL. 1843. Pozsony.Folio, fve 3.--

999 TRACTATUS COMMERCII, & NAVIGATIONIS INTER CAROLUM ELECT.ROMANORUM IMPERATOREM AB UNA ET ACHMED HAN OTTOMANNORUM ASIAE, GRAECIAEQUE IMPERATOREM AB ALTERA PARTE DIE 27-A JULII 1718 PROPE PASSAROVIZIUM INITUS & SIGNATUS. K.4r., fve. APPONYI IV.242o.- Ezen kereskedelmi szerződés értelmében a német-római császár alattvalói "a németek, magyarok, olaszok és belgák" szabadon kereskedhetnek a török birodalom területén és szabad hajózást is biztosit a szerződés ugy a Dunán, mint a Fekete-Tengeren. 12.--

1000 URAMBÁTYÁM. Humorisztikus képes lap. Szerk.: BARÓTI LAJOS. 1891.VI.évf. 4r.,fvkts 2.--

1001 --, 1894.IX.évf. 4r.,fvkts 2.--

1002 --, 1896.XI.évf. 4r.,fvkts 2.--

1003 ÜGYVÉD-NÉVSOR. Catastrum Dominorum Advocatorum, coram inclita tabula districtuali Cis-Danubiana judiciaria, actuali agendi stalio gaudentium, cum specifica nominum, cognominum, loci, habitationis et anni suscepti coram eadem stalli, conformitate instructionis, pro iisdem per excelsam Curiam regiam elaboratae et per S.S.Majestatem benigne approbatae §phorum IX.et XVI.deductum. /1823./ Ivrét, egy levél. 10.--

1004 --. A' Dunán-Inneni-Kerületbéli Tekintetes Itélő Táblánál ügyelő per-védurak. 1832. Ivrét, egy old. 10.--

1005 ÜSTÖKÖS. 1870.évfolyam. 4r.,fvkts 3.--

1006 -- 1872.-i és 1882.-i évfolyamai. 4r., 2 kötet,fvktsek 5.--

1007 VASILI, COMTE PAUL, La société de Berlin. Augmenté de lettres inédites. Paris, 1884. N.8r.,fvkts 3.--

1008 --, La société de Vienne. Augmenté de lettres inédites. Paris, 1885. 8r.,fvkts 4.--

1009 VASQUEZ KÁROLY GR., Visegrád vára. Szinezett kőrajz 1830 körül. Üveg alá helyezve. 16 x 15 3.--

1010 VASQUEZ, CARL GRAF, Hand-Atlas der k.k. Haupt- und Residenzstadt Wien, mit ihren Vorstädten und nächsten Umgebungen, in 17 Blätterr. /1836./ Eredeti papirtokban, 17 vászonra huzott szines térképlap. 30.--

1011 VEGYES KÖNYVEK. /Köztük régi munkák is/. 202 drb. 5.--

1012 VEGYES KÖNYVEK ÉS ÉRTEKEZÉSEK. 31 drb. 8.--

1013 VEGYES RÉZM.KÉPEK /XVII-XVIII.századiak/, szines reprodukciók, stb. 51 drb. 12.--

1014 VERBŐTZI ISTVÁN, Törvény könyvének compendiuma. Melly közönséges Magyar Versekre formáltatván iratott és ki-adatott HOMORÓD SZ.PÁLI N.FERENTZ által. Kolosvár, Hochmeister. 1798.8r.,fve.- RITKA! 4.--

978 TELEKI SÁNDOR GR., Egyről-másról. Ujabb emlékeim.Bpest, 1882. 8r., 2 kötet, fve, er. boritékban. Petőfi költői tartozkodásáról 4o, Bemről 6 oldalon emlékszik meg. 1o.--

979 TÉRKÉPATLASZ 3o eredeti szines térképlappal /Köztük Magyarország térképe is./ XVIII. sz. 8r., bkts 6.--

98o THALY KÁLMÁN, Irodalom- és miveltségtörténeti tanulmányok a Rákóczi-korból. Bpest, Ráth.1886. 8r., fve 3.--

981 ---, Ocskay László. Bpest, Franklin. 19o5. N.8r., 2 kötet, er. perg.utánzatu kötésben. Sok képpel. 5.--

982 THEOPHILUS,/ROMANO-CATHOLICUS HUNGARUS/ In Psalmos, quorum meditatione amoris Divini ignis exardescit elegiae XII.Tyrnaviae, Fr. Gall.1726. 8r., egyk. bőrkts SCHAFFHAUSEN E. nagyszombati rézmetszőtől 2 rézm. képpel. Petrik nem ismerte! 1o.--

983 THIERRY AMADÉ, Aranyszáju Szent János és Eudoxia császárné. A keresztyén társadalom Keleten. Bpest, Akadémia. 1887. 8r.,fve 2.--

984 THÖKÖLY IMRÉT ÁBRÁZOLÓ XVII.SZÁZADI RÉZMETSZETÜ KÉPEK.Passepartoutba téve. 4 drb. 1o.--

985 TIBULLUS CORVINIANUS. Seu Albii Tibulli Triumviri Poetices, quae supersunt. E codice MSSto Matthiae Corvini Regia Hungariae recensuit SAMUEL KÖLESERIUS A KERES-EER.Claudiopoli, Sam.Pap Telegdi. 1727. 8r., fbőrkts 1o.--

986 TIRIUS MAXIMUS, Dissertationes. Ex recensione Ioannis Devisii. Londini, 174o.4r., egyk. bőrkts.Latin-görög kiadás. F.A.könyvtárából. 3.--

987 TISSOT, A'néphez való tudositás miképpen kellyen a'maga egésségére vigyázni. Mostan hazánk állapottyához alkalmaztatva magyar nyelvre fordittatott NAGY TORNYAI MARIKOWZKI MÁRTON M.D. által. Nagy-Károly, 1772. 8r., egyk. csinos bőrkötésben 4.--

988 TISZA MIKSA, Magyarország rendőrségének története. A legrégibb időktől 1912-ig. A közbiztonság hajdan és most. A betyárvilág alakjai. Igló, 1913. 8r., fvkts 5.--

989 TUTULATURÁS FÜZETEK, melyek az egyes közületek és méltóságok megszólitásait tartalmazzák, magánhasználatra összeirva. 3 füzet. 8r., 18oo körül. ésivrét. 5.--

99o TOILETTE KALENDER für Damen 18o6. Wien, J.Grämmer. 16r., ppkts Csinos KOHL-metszette acélmetszetü costume-képekkel. 1o.--

991 TOKAJI LÁSZLÓ, Eladó ország. Az erdélyrészi földbirtok-forgalom utóbbi 1o évi adatai az erdélyrészi földbirtok-politika feladatai. Az állam és a társadalom teendői. Kolozsvár,1913. 8r., fve /A földbirtokukat eladók névsorában szerepelnek a br.Bornemissza, Barcsay,Bod, Boér, gr. Bethlen, gr.Haller, br.Jósika, br.Kemény, gr.Teleki, Ugron, br.Wesselényi, gr.Wass, Zeyk-családok egyes tagjai./ 12.--

992 TOLDALÉK- ÉSZREVÉTELEK gróf Széchenyi István Hitel czimü munkájához. Egy hazafitól. Pest, 1831. 8r., fve, er. boritékban 2.--

993 TÓTHFALUSI MIKLÓS, Az orvos viszonyairól. Buda, 1839.8r.,fve 3.--

994 ---, Virágkedvelő. Szerény kalauz a virágok nagy mezejére. Pest, Emich G. 1847. 4.--

995 ---, Virágkedvelő. Szerény kalauz a virágok nagy mezejére. Pest, Emich. 1847. 8r., ppkts 4.--

Művészszoba

Continuo – a zenetanítás folyamatossága

Nemegyszer körültekintettünk már művészszobánk előterében: a zenepedagógia világában. Ma is ezt tesszük, amikor *Fonó* Erzsébetet kérdezzük.

– A Continuo volt talán az első magán-zeneiskola az állami zeneiskolai rendszer négy évtizede után. Mi indította ennek megalapítására?

– 1989–90-ben, amikor nyugdíjba mentem, öten-hatan „összehajoltunk", de nem valamiféle sosem voltat akartunk létrehozni, hanem olyasmit, ami az állami zeneiskolai rendszer előtt már működött Budapesten. Elsősorban a *Fodor-zeneiskolát* tekintettük eszményképünknek. Az eredendően létrehozott állami zeneiskolai rendszer jól működött, a magántanárok érdekvédelmére és a továbbképzésre kiterjedően is. Hajdan magasan kvalifikált tanárok tanítottak a zeneiskolákban, az utóbbi időkben ez már nem volt általánosan jellemző. Alsó fokon ma alig lehet zeneakadémiai végzettségű tanárt találni, a tanárképző intézetekből kerül ki az állomány. Ez abból a szemléletből fakad, amely a zeneiskolát az általános iskola nyolc osztálya mellé rendelte, a zeneművészeti szakközépiskolát pedig a 14–18 éves korhoz. Az élet nyomban réseket teremtett, hiszen előhozta a Schiff Andrisokat, akikért lenyúlt a Zeneakadémia, ami így már nem csupán felsőfokú intézmény volt. Hamarosan a zeneművészeti szakközépiskolák is kezdték kihalászni a tehetségeket. A merev struktúra nem felelt meg a gyerek biológiai és lélektani fejlődésének. Mi tehát arra törekedtünk, hogy egy kézben legyen a gyerek zenetanítása, s hogy akkor legyen váltás, amikor a szakmára való irányultság a gyerekben egyértelműen eldőlt. Minthogy magunk hoztuk létre ezt az iskolát, függetlenek vagyunk az államtól.

– Ez nem okoz anyagi gondot?

– Borzasztót, s egyre nagyobbakat. Nem úgy fejlődött a gazdasági élet, ahogy az alapításkor képzeltük. Mindössze 40 000 forintból hoztuk létre a Continuo Alapítványt. Egyévi harc után kaptuk meg az állami normatívát, ami összköltségünknek talán egyharmadát fedezi. Nincs épületünk, termeinkért piaci bért fizetünk. Tandíjat nem szedhetünk, a szülők az alapítványba fizethetnek támogatást, s egyes cégek a szakképzési hozzájárulást nekünk utalják. Főiskolai előkészítő tanfolyamokat rendezünk az ELTE ének-zene tanszéke buzdítására, ezekért tanfolyami díj folyik be. Olykor pályázati pénzeket is elnyerünk: indulásunkat a Művelődési és Közoktatási Minisztérium 100 000 forinttal segítette, máskor a Fővárosi Önkormányzat Zenei Alapja vagy bankok támogatnak.

– A Continuo magasan kvalifikált tanárokkal dolgozik. Hogyan állt össze a tanári kar?

– Ránki Lili, Frank Oszkár és én képviseltük az idősebb generációt, s néhány fiatal kiválóságot válogattam össze, például Erdős Ákost. Ahogy újabb tanszakokkal bővült az iskola, úgy csatlakoztak további tanárok, főképp saját tanítványaink soraiból. Ma zongora-, magánének-, hegedű-, gitár-, furulya-, továbbá szolfézs-zeneelmélet-karvezetés-zeneszerzés előkészítés szakokat működtetünk. Gordonkát és fuvolát ugyancsak, amikor akad növendék. Ez utóbbi területeken a nagy túltermelés ma mintha visszatartó erővel hatna. Alföldy-Boruss Esztertől fuvolatanításunk fellendülését várom.

– Aki belép a Continuo kapuján, végigjárhatja ott zenei tanulmányait, akár egy tizenkét osztályos iskolában?

– Igen. Persze a közismereti tárgyakat másutt kell tanulnia.

– Milyen fejlődési perspektíváját látja az intézménynek az alapító igazgató?

– Vannak szirénhangok: tagozódjunk be egy ének-zenei általános iskolába, vagy vállaljuk a közismereti tárgyak oktatását, s akkor szakközépiskolává válhatunk – ám mindez elvi célkitűzéseinkkel nincs összhangban. Inkább együttműködési szerződéseket kötnénk más jellegű intézményekkel. Budán és Pesten egyaránt jelen kívánunk lenni. A Stromfeld Aurél utcai központban a hegyvidékbe ágyazódunk, de most szerződtünk a Fáklya klubbal: a Csengery utcában lehetőséget adnak pesti növendékek fogadására. Távlatilag képessé szeretnénk válni zeneakadémiai szintű diplomaadásra is.

Hollós Máté

„Tisztakezű és jellemes képviselője volt a főváros közéletének"

Monográfia Buda utolsó polgármesteréről

Budapest Főváros Levéltára várostörténeti tanulmányai sorában új kötettel lepte meg olvasóit. *Czaga* Viktória történész, a főváros históriájának értő, lelkes kutatója most *Házmán* Ferenccel, Buda utolsó polgármesterével foglalkozik. E cím hallatán sok budai polgár kíváncsi lesz a Házmán utca névadójára.

Kossuth Lajos és Házmán Ferenc kortársak voltak, ismerték és becsülték egymást. Volt idő, amikor vállvetve harcoltak a közös célért, a független, polgári Magyarország megteremtéséért. Azután volt idő, amikor nem találták meg a közös hangot, mert – Kossuth szavaival élve – a politika az egzisztenciák tudománya, s ez 1867-ben Házmán számára a kiegyezés elfogadását jelentette. Nemcsak Kossuth, hanem Házmán számára is meghatározó jelentőségű volt részvételük az 1832–1836-os országgyűlésen. A kiegyezés esztendejében a budai polgárság egyhangúan választotta a német származású férfit polgármesterének, s 1878-ig a budai II. kerület országgyűlési képviselőjének. Agg korában visszavonult az aktív politikai élettől. Alakját úgy őrzi az utókor, hogy *tisztakezű, jellemes képviselője volt a főváros közéletének.*

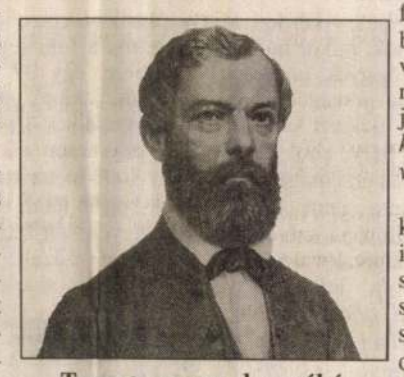

„Termete magas, hosszúkás arcú... tömött bajuszt, szakállt visel". Házmán Ferenc 1849-ben

A róla szóló monográfia hiteles korrajz, mely sok felfedezhető, a mai időkre adaptálható érdekességgel szolgál. A polgármester intézkedései, világszemlélete, elképzelései számos tanulságot jelenthetnek a mai olvasónak. Különösen azoknak, akik hivatalukban jog- és hatáskörrel rendelkeznek szűkebb pátriájuk ügyes-bajos dolgait illetően.

(v. a.)

Buda szabad királyi város címere

Keresztek, kardok, koronák

Bíró András történelmi regénye

Hazánk irodalmában nemes hagyományai vannak a történelmi-regény-írásnak. Ez a közkedvelt műfaj most újabb jelentős művel gazdagodott, *Bíró* András *„Keresztek, kardok, koronák"* című könyvével.

Egy lófőszékely család történetéről szól a regény, amely alkalmat ad a szerzőnek arra, hogy színes tablót fessen hazánk múltjáról, amely izgalmakban bővelkedő olvasmány, különösen a történelmi tárgyú irodalmat kedvelőknek. Évekig fáradozott a szerző adatgyűjtéssel, beutazta Erdélyt a Mármaros-szigetig, majd gyalogosan indult el a Visó völgyén. Megmászott havasokat, betért kis falvakba, városokba, ősei nyomát így keresve ismerkedett a helyszínnel és a népi szokásokkal. Ennek az utazásnak gazdag összefoglalása ez a regény, amely tulajdonképpen egy tervezett trilógia első kötete, amelyben a szerző kilenc nemzedéken át követi őseinek sorsát. Visszavezeti az olvasót az Árpád-kor zivataros évszázadaiba, pogánylázadások és belviszályok sűrűjébe, s így az olvasó az események hömpölygő, színes sodrában maga is úgy érzi, hogy a tatárjárás izgalmas és drámai eseményeinek részesévé válik. Gondolatébresztő regény ez, nem ártana az ifjúság kezébe adni. Nemcsak múltunkkal ismerteti meg az olvasót, de hazaszeretetre és helytállásra is nevel, amire napjainkban is nagy szükség lenne.

Bíró András regénye sok olyan történelmi forrásanyagot gyűjt egybe, amely *segít bennünket eligazodni a magyar történelem múltjában, és ezáltal az ismeretterjesztést is eredményesen szolgálja.* Az első kötet két és fél század történelmét fogja össze, és az utolsó Árpád-házi király, III. Endre halálával zárul.

A regény egyik legfőbb értéke *olvasmányossága.* A szép, tiszta nyelvezet, ami azt bizonyítja, hogy Bíró nagyszerű elbeszélő. Eddig az irodalomtörténet költőként tartotta nyilván (1947-ben Baumgarten-díjat kapott), de az utóbbi években több prózai kötete is megjelent. A tervezett trilógia első kötete most méltán fordította felé az olvasók érdeklődését. A könyv rövid idő alatt keresett olvasmány lett, a kiadónak utánnyomásról kellett gondoskodnia.

A trilógia második kötete, a *„Liliomok, hollók, félholdak"* már elkészült. Azzal indul, hogy Kán László, Erdély vajdája átadja Károly Róbertnek Szent István koronáját. Ez a kötet több mint három és fél évszázadot átível, és *Buda várának töröktől való visszafoglalásával zárul.* A harmadik kötet *napjainkig* kíséri majd a reménybeli Esztelneki család történetét. A három tervezett kötet 29 nemzedék életét, küzdelmét mutatja be, ami röpke ezer esztendő. A magyar múlt.

(Ferenczy Könyvkiadó, 1996. Budapest, 264 oldal, 640 Ft.)

(illés)

Szép könyvek gyerekeknek és fiataloknak

Olvasnivaló a szünidőre

Manapság, amikor sajnos nagyon sok igénytelen mű található a könyvpiacon, a kaposvári *Holló és Társa* az utóbbi években elsősorban nagyméretű, album alakú, exluzív kötetei: A lovak, A világ legszebb állatai, Trópusi őserdő, Az autó – múlt és jelen, valamint Dürrenmatt-drámák és Heller-regények kiadásával vált országosan ismertté és kedveltté. Úgy tűnik, profilbővítésre gondoltak, legalábbis ezt jelzi színvonalas gyermek- és ifjúsági könyveik egyre sűrűbb megjelenése. A változás okairól kérdeztük a kiadó igazgatóját, *Lukács* Zoltánt.

– Mi tette szükségessé a könyvválaszték bővítését?

– Észrevettük, hogy a magyar könyvpiacról az utóbbi időben *hiányoznak a nívós gyermek- és ifjúsági kötetek,* úgy tűnik, ebben a témában a Walt Disney uralja a terepet. Ebben a légüres térben úgy gondoltuk, hogy tartalmilag színvonalas, esztétikus kivitelű kötetekkel megjelenhetünk. *Két esztendő alatt ötven gyermekkönyvet* szeretnénk kiadni. A frankfurti

könyvkiállításon – ahol 1999-ben Magyarország lesz a díszvendég – mi is ott akarunk lenni a magyar kultúra remekeit bemutató jó néhány kötettel.

– Milyen gyermekkönyveket jelentettek meg a szünidő kezdetére?

– *Az Állatokról gyerekeknek* című sorozat bevezető köteteként a közelmúltban már megjelent A Zsiráf és A delfin, továbbá *Tóthfalussy* István átdolgozásában, *Würtz* Ádám illusztrációival A lúdanyó meséi, valamint a Bóbita álmos c. kötet *T. Aszódi* Éva válogatásában.

– Ifjúsági könyvek is szerepelnek az újdonságok között?

– Természetesen, hiszen ide sorolható *A mozi,* amely a film százéves történetét foglalja össze, az igen aktuális *Ökológia,* a testünk titkait több mint 225 illusztrációval bemutató *Az emberi test,* valamint az osztrák Felix *Salten Bambi gyermekei* című regénye.

– Milyen közeli terveik vannak?

– Ősszel folytatódik a harmincrészes Állatokról gyerekeknek című képes sorozatunk *Az oroszlánnal,* és *A pandával.* A nagy sikerre való tekintettel újra kiadjuk a *Móra-olvasókönyvet,* amelynek ősszel a második kötete is kapható lesz. Ezenkívül *Móra* Ferenc *Zengő ABC* című kötetét tervezzük kiadni új illusztrációkkal és kiegészítő versekkel bővítve.

B. J.

Debreceni nyári színház

Szórakozás

Debrecen sem szeretne lemaradni azon városok sorából, amelyek köztereiket nyaranta a színvonalas szórakozás szolgálatába állítják. Negyedik éve, hogy a városháza ódon udvarán – amelynek fái alatt egy ízben Kossuth Lajos is megpihent – színielőadások folynak. Tavaly a fő attrakció az volt, amikor a debreceni Csokonai Színház három tagja *S. Ö. R.* rövidítés alatt az avoni hattyú darabjait zanzásította. (S. Ö. R. = Shakespeare Összes Rövidítve...)

A július elsején megkezdett nyári színházi estéken bemutatják *Görgei* Gábor Komámasszony, hol a stukker című komédiáját, a gyerekek számára délutáni előadásokon *Fazekas* Mihály Ludas Matyiját, a Panni és az álommanók s a Csizmás kandúr című mesemusicalt. Augusztusban olyan nyári, szórakoztató darabokat hoznak színre, amelyeket a világ legnagyobb színházai is játszanak. A rendezők kimondott célja az önfeledt nyári szórakoztatás. Így az eredeti nyári színház társulata *Várhídi* Attila rendezésében színre hozza *Labiche:* Gyilkosság a Maxime utcában című rémbohózatát, *Courteline* Első vizit című művét, amely műfajára nézve *őrület egy felvonásban.* A játszó személyek a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház és a budapesti Új Színház művészeiből kerülnek ki, akiket helyi színészek egészítenek ki társulattá.

(gőz)

MŰKINCSEK – AUKCIÓK – GALÉRIÁK

Könyvek, grafikák, térképek

A bécsi Dorotheum kétrészes júniusi könyvaukcióján először négyszáz könyv került kalapács alá a filozófia, az irodalom, a művészetek, a politika valamint a jog, továbbá a világszerte népszerű szakácskodás köréből. Magyar szemmel nézve ezek közül két első kiadás volt különösebben érdekes. Az egyik *Liszt* Ferenc levelezése 1841–61 között, két illusztrált kötetben, Lipcsében jelent meg 1887-ben, és 400 schillingről 550-re emelkedett értéke. Több mint kétszeresére ugrott *Moholy-Nagy* László: Vision in motion című művének a chicagoi Theobald kiadónál megjelent, 1947-es példánya (700-ról 1500-ra).

Délután a honismereti, történeti, néprajzi, természettudományi, valamint műszaki és katonai könyvek tömege mellett judaikák, dekoratív grafikák és genealógiai ábrák, továbbá régi térképek kerültek sorra, közel hatszáz tételben. Ezek közül számunkra érdekes lehet például egy múlt század végi útikönyv német nyelven Ausztria–Magyarországról – térképekkel és városalaprajzokkal –, amelyik éppúgy megháromszorozta árát (500–1650), mint Baross *de Bellus* vele egykorú, kétnyelvű listája a magyar nagybirtokosságról *iglói és zabári Szontágh* Albert, illetve Johann *von Németh* tolláról (800 – 2200 schilling). Lábjegyzetben sokan és sokszor hivatkoznak Az Osztrák–Magyar Monarchia írásban és képben című híres, huszonnégy kötetes bécsi monstre sorozatra a századfordulóról, amelyik igen reprezentatív és praktikus kiadvány volt – *Rudolf* trónörökös javaslatára és hathatós támogatásával – kéttucatnyi kromolitográfiai táblával és 4510 fametszet-illusztrációval, fekete-arany kötésben. Ehhez képest mérsékelt volt az ára, 10 ezerről 16 ezerre emelkedett. Kiáltási árán (800 schilling) ment el a Magyar Királyság Schwartner-féle, német nyelvű statisztikai kettős kötete, amelyet Budán adtak ki 1809–11 között – igaz, hogy részben foltos és penészes példány volt.

A romantikus útikönyvek közül *Vámbéry* közép-ázsiai utazásai a lipcsei híres Brockhaus Kiadó gondozásában 1873-ból – összehajtogatható térképpel és tucatnyi fametszettel – háromszoros sikert aratott (800 – 2500), akárcsak *Woenig* pusztai utazása a magyar Alföldön – megjelent a lipcsei *Jacobsennél* 1892-ben, sok-sok illusztrációval – (350 – 950), avagy *Zsigmondy* hegyi vándorlásai 1889-ből – hasonló körítéssel és aranyozott szegéllyel (800 – 1200). Komoly történeti értekezést írt *Klapka* György az 1848–49-es magyarországi és erdélyi hadjáratról frissen, az események után, 1851-ben, *Wigand* kiadásában, színezett, összehajtogatható térkép kíséretében (600 – 1500), de akadt könyv a K. u. K. lótenyésztéséről és lófuttatásáról is.

A militariák közt volt az a tizenöt kötetes osztrák kiadvány, amelyik 1931–38 között látott napvilágot a Honvédelmi Minisztérium és a hadi archívum gondozásában Ausztria–Magyarország utolsó háborújáról – 1914–18 címmel (3500 – 6500).

Az a bizonyos, Vasquez-féle, bécsi kiadású térkép, amelyet tucatnyi, hangulatos litográfia keretez, korabeli városrészletekkel Topographie der königl. ungarischen freyen Städte Ofen und Pesth címmel, és amelyet a hazai közönség a Kiscelli Múzeumból is ismerhet, 20 ezer schillingről indult, és megadták érte több mint a dupláját, 55 ezret.

Wagner István

Nincs nyári szünet a Vidámon

Pest megér egy estet

Hűtött nézőtér, kellemesnek ígérkező hangulat várja a Vidám Színpadon a szórakozni vágyókat. A nagyszínpadon a *Pénz áll a házhoz* című darabot adják elő július 4-től augusztus 18-ig minden pénteken és szombaton. A kisszínházban a *Pest megér egy estet* című műsorban *Géczy* Dorottya, *Faragó* Vera énekel és a *Gyarmati* István vezette együttes játszik örökzöld melódiákat, s minden alkalommal fellép egy vendég, így *Kulka* János, *Paudits* Béla és *Tahi Tóth* László.

Géczy Dorottya a szanzon műfajának jeles képviselője. Nemrég érkezett haza sikeres amerikai turnéjáról, ahol Tahi Tóth Lászlóval az ott élő magyarok előtt szerepelt.

Géczy Dorottya, Faragó Vera és Kulka János
Havran Zoltán felvétele

– Ez a produkció régi vágyamat váltotta valóra – mondja Géczy Dorottya –, a párizsi Olympia színház mintájára mindig szerettem volna valami hasonlót Budapesten. Régi slágereket, harmincas évekbeli sanzonokat, kuplékat énekeltem a kongresszusi központban, a Korona Pódiumon és másutt, de most a Révay utcában más. Divatbemutatóval egészül ki az előadás. A francia sanzonokat francia cégek ruhái követik.

(v. a.)

Nem pusztába kiáltott ötlet volt

A lovasfalu

Az eponai ménes

A Hortobágyon, a magyar puszta közepén, több mint öt évvel ezelőtt, 1992. június 12-én nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt a hagyományokat ugyan korhűen, ám modernizált formában megőrző Epona lovasfalu. S ami szinte hihetetlen: hazai viszonylatban igen rövid idő, 11 hónap alatt épült fel. Az Epona Idegenforgalmi és Kereskedelmi Kft. nagy figyelmet szentelt a kivitelezésnek: csak Hajdú-Bihar megyei vállalatok dolgoztak az építkezésen, s ugyancsak az említett megyéből tartott igényt a kereskedők szolgálataira.

A gondolat hét esztendővel ezelőtt vetődött fel az ötletgazdákban, hogy az egyébként működő, ám már nem megfelelő színvonalú szolgáltatást nyújtó állami gazdaság helyébe lépve a minőségi szállás, étkeztetés lehetőségét megteremtsék, s olyan komplexumot alakítsanak ki, amely sokféle rendezvénynek otthont adhat majd.

Nos, a minden igényt kielégítő, feszített víztükrű uszodával rendelkező, négycsillagos szálloda ékszerdobozként emelkedik ki tornyaival a rónaságból: 54 kétágyas szoba és négy apartman található benne, de további húsz kétszintes ház is várja a pihenni vágyó s a vidékre kíváncsi turistákat.

A 3 milliárd forint törzstőkéjű Epona Kft. pénzügyi helyzete az utóbbi időszakban stabilizálódott, nincs egyetlen fillér tartozása sem. *Borsó* Béla ügyvezető igazgató adatokkal is szolgált a fejlődés üteméről: amíg '92 és '96 között összesen 15 százalékos volt a vendégforgalom-növekedés, addig '97 első felében már meghaladta a 30 százalékot. Ez persze részint azzal is magyarázható, hogy az évek során közkedveltté vált a híres hortobágyi kilenclyukú híd szomszédságában fekvő, csendes, nyugalmat nyújtó lovasfalu az üzletemberek, sőt kormánydelegációk körében is. A vendéglátók idén eddig több mint ötven konferenciát rendeztek a 250 főt befogadni képes központi épületben, de miután időnként szűknek bizonyult a hely, hamarosan megépül egy másik, átriumos konferenciaterem is.

Az Epona szép lassan a hazai lovasélet központja lett, a nevével jelzett sportegyesületben az igazolt versenyzők között találhatók magyar fogathajtó-, díjlovas- és díjugratóbajnokok egyaránt. A cég a több mint ötven évvel ezelőtt épült s rövidesen felújítandó istállókban jelenleg több mint háromszáz lovat számláló ménest tart el, de egyébként is az állattenyésztés a fő tevékenységi körök egyike.

(a. m. l.)

Svájc, ahol az ember polgárnak érzi magát

Hagyománytisztelet és modern technika

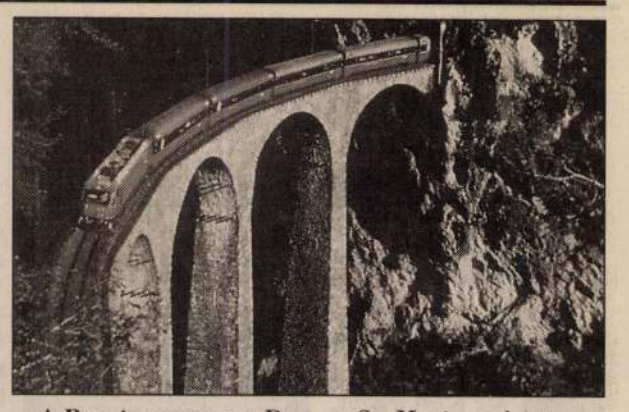

A Bernina expressz Davost, St. Moritzot érintve Churtól Tirano-Luganóig közlekedik

Milyen Svájc? – kérdezik az ismerősök, mikor hazajön valaki a hegyek, tavak és a csokoládé országából. Egy mondattal csak ezt lehet felelni: olyan hely, ahol az ember polgárnak érzi magát.

A területére nem túl nagy ország Európa szívében rengeteg látnivalóval kecsegtet. Három jellemző nyelvterületén, *olasz, francia, illetve német Svájcban más-más hangulat és atmoszféra* fogadja a látogatót, ám a Svájcra oly jellemző jól szervezettség mindenütt közös. A kantonok közötti örök szövetségen belül szinte minden város saját történelmi hagyományait őrzi, büszke épületeire és olykor sajátos nyelvjárására.

Nem sokan ismerik az északi fekvésű, aprócska *Thusis* nevét. Pályaudvarán három szobor: egy útitáskás, kalapos, esernyős hölgy, egy hátizsákos turista és egy síelő ember utal arra, hogy a városka kitűnő úti célpont a kirándulást, a téli sportokat kedvelőknek. (A szoborfiú modellje ma a falu legidősebb embere, egy 97 éves gyógyszerész, akinek patikáját utódai vezetik.) A pályaudvarról egyenesen a 2 méter híján 3000 méter magas Domlesk-hegyet látni, a falu főutcája egyenesen felé vezet. Másfél évszázada tűzvész pusztított, s akkor terletkezne, ne égjen le ismét az egész falu.

A régi városháza mellett áll a *Viamala-kút:* azoknak az emlékére, akik a híres szakadékon átvezető hidakat és az oda vivő utakat építették. 1913–15-ből származó némafilmeket őriznek, a ma is viszonylag jó állapotban lévő filmkockák tanúsága szerint Thusis már akkor közkedvelt üdülőhely volt, az első igazi turisták az *angolok* voltak. Orvosi javaslatra jöttek ide a pihenni vágyók, s az akkori medicina szerint *egy hétig kellett alkalmazkodnia a betegnek a klímához,* csak utána javasolták a kirándulásokat.

Chur egyik nevezetessége a XIII. századbeli templom

A Via Mala-szakadék

Az idei sláger: a kanyonsport

vezték meg a település új képét: a széles főút mentén minden ház után mellékutca következik – ha újra tűz keletkezne, ne égjen le ismét az egész falu.

Nem véletlenül őrzi a thusisi kút az útépítők emlékét. Hihetetlen technikai megoldásokkal függesztették fel a hidakat a hatalmas szakadékok fölé, s készítettek olyan vasúti pályát, amelyen hangtalanul siklik a hegyek között a vonat. A vadregényes Viamala nemzetközi turistaközpont lett, s hozzá eljutni a nem kevésbé híres Bernina expresszen lehet. A Chur és Tirano között közlekedő vonat *a tengerszint feletti 500 méter magasságról indul, és 2250 méterig megy fel, majd vissza a sík vidékre, érinti St. Moritzot és Davost is.* Zajtalan, légkondicionált, a kocsik feljáratánál a bőröndöknek, síléceknek kialakított csomagtér – a magyar viszonyokkal ellentétben itt nyugodtan a peronon lehet hagyni a csomagokat. A panorámaablakok kitűnő kilátást engednek a zegzugos, hegyes-völgyes vidékre. A Berninával gyakran olyanok is utaznak, akik egész napos Svájc-néző kirándulást terveznek, kényelmesen ülve, a robogó vonatból megismerkedhetnek az ország legszebb vidékeivel. 105 éve alapították a vasutat, ez a vonal 1903-ban nyílt meg. A

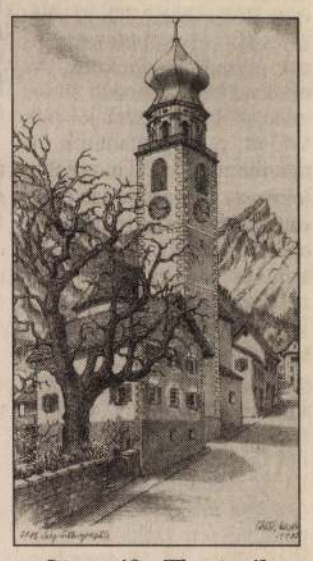

Litográfia Thusisról

Bernina útja során *116 alagúton megy keresztül, a leghosszabb közülük 6 kilométeres.*

A Viamala-szakadék mellett még egy különleges természeti jelenséget csodálhatnak meg a Bernina expressz utasai. Érinti az útvonal a *vízválasztónak* nevezett területet is. Egy vékony földsáv itt választ el egymástól egy fehér és egy feketés színű tavat – a fekete a Dunába, a fehér pedig a Póba ömlik.

Rácz Judit

Kemping, biokertészet, kézművesszakkör

Simonpuszta és a lila paprika

A 70-es országútról a Velencei-tó és a Balaton felé tartók ritkán térnek be a 27-es kilométerkőnél balra, legfeljebb rutinból néznek a helyiségjelző táblára, mely *Simonpusztát* mutatja.

Pedig ha egyszer behajtanának, akadna néznivalójuk bőven. Termő gyümölcsfák mellett hosszú bekötő út vezet egy csodálatos székelykapuhoz. A *Honfoglalás* című filmben a nézők már láthatták ezt a szépséges faragványt. Dús növényzetű táj, öregdiófasor, harsogó zöld gyep fogadja az érkezőt. Birtokszemlére indulunk a 16 hektár jelenlegi gazdájával, a testnevelőtanárból lett pusztatulajdonossal, *Csere* Istvánnal.

A terület annak idején Esterházy-birtok volt, főintézővel, lovászokkal, kertészekkel, ahogy ez akkoriban dukált. A háború előtt vadászkastély is állt itt, ma már csak szóbeszéd őrzi emlékét. Romhalmaz volt a háború után, maradványait széthordták, írmagja sem maradt. Később új élet következett: a kíváncsi szemek elől gondosan elzárt terület a Magyar Tudományos Akadémia égisze alá került. Agrárszakemberek kísérleteztek ezen a tájon a kukorica nemesítésével.

Simonpuszta átalakításával és hasznosításával többen próbálkoztak a privatizálás során. A jelentkezők többsége úgy vélte, busás hasznot lehet itt rövid időn belül elérni. Rövidesen rájöttek tévedésükre, és távoztak a területről. Három esztendővel ezelőtt új gazdát kapott a puszta Csere István személyében. Megkezdődött a rekultiváció.

A pihenés, a tanulás, a természetközelség jellemzi ma a pusztát. A bejárattól balra 25x12 méteres, víztisztítós úszómedence várja a hűsölni vágyókat. Körülötte ápolt növényzet, díszfák és persze büfé, ahol mindenféle üdítő, jégkrém, szendvics és rágnivaló kapható. Ez a rész az üdülés színtere. Szomszédságában letelepedhetnek a sátorral érkező vándorok. A kempingezők nem csalódnak a szolgáltatásokban. Zuhanyozhatnak, főzhetnek, moshatnak, kényelmesen elférnek.

Akik szobában képzelik el az elszállásolást, ne gondoljanak luxuskörülményekre, csak *tiszta, egyszerű elhelyezkedési lehetőségre.* Talán az egykori turistaszállók komfortját idézzék maguk elé, akik itt akarnak pihenni. A nyolc-, tíz- és tizennnégy ágyas szobákhoz külső zuhanyozó tartozik. A teljes ellátáshoz ágynemű, és ha igénylik, négyszeri étkezés jár. Szünidő lévén általános iskolás gyerekek csoportjai hancúroznak, sportolnak a területen. Az ország bármely tájáról jöhetnek a diákok, most többen érkeztek *Kőbányáról,* vannak *Székesfehérvárról,* sőt a közeli *Martonvásárról* is. Naponta 1350 forintba kerül a nyaralás. Ezt az árat már tavaly őszszel megállapították, s nem módosították rajta.

Mit kínál Simonpuszta? Számos sportolási lehetőséget, úgymint foci, kézi-, röp- és kosárlabda, valamint lovaglás. Teniszpálya nincs, de a jövő tervei között az is szerepel. A lovak fényes szőrűek, jól tartottak, kezesek, csakúgy, mint pónijaik. Mostanában vagy harminc paripa él itt, lesznek többen is, szaporításukról hozzáértő tenyésztők gondoskodnak. A gyerekek körbejárhatnak velük, ismerkedhetnek viselkedésükkel, szokásaikkal. Ebben és más tennivalókban is kitűnő segítséget jelent Csere István mellett a végzős egyetemista *Küri* Johanna és a húszesztendős *Husz* Alexandra. A két fiatal lelkesen pásztorolja az ideérkező gyerekeket és a területen élő állatokat. Két alkalommal volt itt kisebb lovasbaleset, de a mentő 15 perc alatt a helyszínen volt.

Lovaglási lehetőség a nyaralóknak

A pusztán biokertészet folyik. Ezt és az állattenyésztést egy másik cég felügyeli, de szerencsére teljes az összhang a tulajdonos elképzeléseivel. A fóliasátor alatt egészséges paradicsom és paprika terem. Az itt nyaraló gyerekek ebből kapják a *friss zöldséget a reggelihez.* A kertészek büszkesége a *lila* színű, különleges paprika. Távolabb facsemetesor látszik, őszibarack terem majd rajtuk néhány év múlva. A hajdani birtokról nem hiányoznak a kutyák, éppen tíz van belőlük, közöttük nagyra nőtt magyar fajta komondor is akad. Rövidesen kerül puli is az állatok közé.

Az elkerített állatkert nagy vonzerő a pusztán. *Őshonos magyar* állatok élik itt hétköznapjaikat. Szürkegulya, rackajuh, bivaly és számtalan kecske. Ez utóbbi nem véletlenül, hiszen az az elképzelés, hogy kecsketej és -sajt is lesz itt a jövőben. *Sajtgyárat* építenek a kecskefarm szomszédságában. A tervek között szerepel egy, a pesti állatkertihez hasonló állatsimogató létrehozása.

A pusztához *három hektár erdő és erdősáv* tartozik. Van itt telepített japán akác és válogatott örökzöld. Itt a város zajától távol, a közúttól messze újra érdemes a levegőbe nagyot szippantani. Itt a természetet igyekeznek visszavezetni eredeti állapotához. Ezért is tölti ezen a tájon szünideje egy részét a székesfehérvári Láncos Kornél Gimnázium jó néhány diákja, akik ökoosztályba járnak, középfokú környezetvédő szakemberek lesznek az érettségi után. Simonpusztán személyesen találkoznak a flóra és a fauna újjáélesztésével, a biogazdálkodással.

Feltűnő, de így igaz: a pusztán *nincs televíziós és videós* szoba. Működik viszont a kézművesszakkör, agyagozhatnak a gyerekek. Történelmi eseményekhez kötődően rajzversenypályázatot is kiírnak. Tavaly a honfoglalás volt a téma, idén Vajk megkeresztelése. A nyertes egy hétig ingyen üdül az egykori Esterházy-birtokon.

Várhegyi Andrea

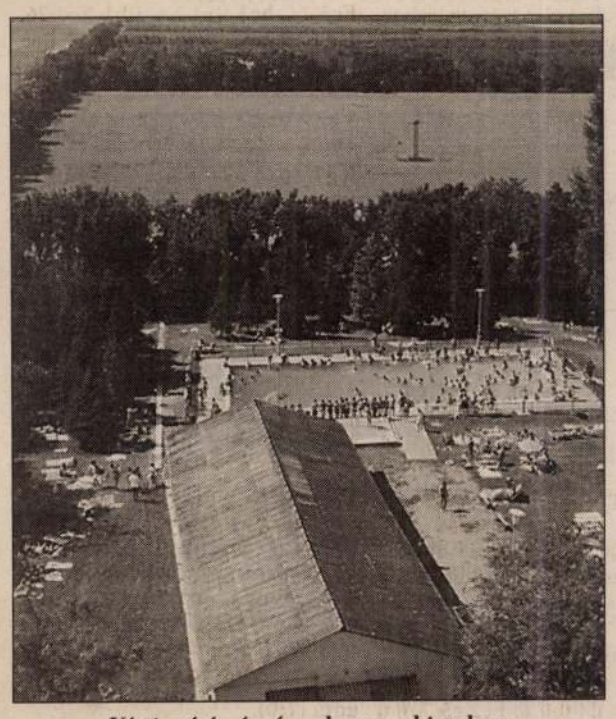

Víztisztítós úszómedence a birtokon

erhielten hier neuerdings und diesmal hoffentlich endgültig ihre Rehabilitierung: die »Prähistorische Gesellschaft« wurde sogar symbolisch zu einem Franc Strafe verurteilt und die bisher unter Sequester gewesenen Objekte des Glozeler Museums wurden den Fradins ausgefolgt.

Der Glozelstreit ist nun vor Gericht erledigt: es handelt sich jetzt um die wissenschaftliche Ausbeutung der bedeutungsvollen Funde, die recht geeignet sind unsere Begriffe über die vorhistorische Kultur Europas, und über die Geburtsstätte des Mittelmeeralphabets von Grund auf umzugestalten.

Dr. Géza Supka

Stradivari-problémák

Egy pör és annak következményei a műgyüjtés szempontjából

Az olasz törvényszéken, néhány közvetlenül érdekelt egyénen és a zenetörténészeken kívül az egész világ hangszergyüjtőit alaposan felzaklatta az a Bergamóban lefolytatott pör, amely Antonio Stradivari állítólagos levelezése, hegedűlakkjának titkát tartalmazó állítólagos irkája s egy állítólagos barátjától származó életleírása körül zajlott le.

A pör maga igen egyszerű volt. Három Bergamo-vidéki restaurátor-asztalos egy Stradivariért bolonduló trieszti eredetű, Bisiach nevű hangszerkészítőnek eladott vagy háromszáz kéziratot, amelyet — bemondásuk szerint — részint egy cremonai házaspártól javításra kapott szekreterszekrény titkos fiókjában leltek, részben pedig egy rakétagyár papirlomtárából vásároltak meg. Bisiach apránként — két-háromhavonta, úgy ahogy az újabb meg újabb hamisítványok elkészültek — vagy 40.000 lirát fizetett ki a ravasz restaurátoroknak, akik különben egyidejűleg a külföldön is, többek között Arthur Lauria párizsi kéziratkereskedőnél is megpróbálkoztak »leleteik« értékesítésével. A hamisítványok meglehetősen primitivek voltak: tudjuk pl. az eddig ismert két, egyedül autentikus Stradivari-levélből, hogy ő magát Straduariónak vagy Straduariusnak írta, viszont a bergamói »levelekben« a modern olasz ortografiával »Stradivari« névvel írta magát alá; van aztán a levelek között olyan is, amelyet olyan pápának ír, aki a levél dátuma szerint már vagy nyolc éve halott volt; az angol királlyal is olyan tónusban komázik, ahogy ezt aligha lehet feltennünk. A levelekről kiderült továbbá, hogy valószinűleg női kéz írta, modern tentával, de Stradivarinál egy századdal régebbi papiron, acéltollal s amellett a papirt itt-ott szépiával még meg is barnították, stb.

Stradivari-életrajzírók

Ellenben bizonyos az, hogy ezeket a Stradivari-írásokat olyasvalaki fogalmazta, — az ügyész a tárgyaláson meg is nevezett egy akkor nemrégiben elhunyt olasz zenetörténészt — aki nagyon ismerte a Stradivarira vonatkozó életrajzi anyagot és annak legfőbb hiányosságait is — főként Stradivari származására, valamint mindmáig ismeretlen hegedűlakkjára vonatkozólag — s éppen ezekre igyekezett a »felbukkant leletekben« válasszal szolgálni. Igy jól ismerte Alfonso *Mandelli*nek, Cremona utolsó szindikusának 1903-ban könyvbe gyüjtött adatait; valamint azokat is, amelyeket ő, könyve megjelenése után, a londoni *Hill*-testvéreknek küldött s akik ezek alapján irták meg ismert Stradivari-életrajzukat. Ismerte Carlo *Bonetti*, Cremonában élő ezredesnek, valamint *Lombardini*nek Stradivari-kutatásait s hogy francia szakírókat is olvasott, az mutatja, hogy modern francia szó is belecsúszott a Stradivari-levelekbe, amikor a régiesebb *divulgare* szó helyett a modern, francia eredetű olasz *popolarizzare* szót használja a »hírterjesztés« értelmében. Rendkívül szakavatott részletkutatásra vall aztán, hogy a »Stradivari-írások« között Cristoforival való levelezése is szerepel, aki tudvalevőleg a modern zongora

A Műgyüjtő 1931. 11-12. sz.

ősének, a lúdtollas kalapács-szerkezettel működő pianoforténak volt a feltalálója s akinek Stradivarival való levelezését a lipcsei zenetörténeti múzeum őrzi, a találmányára vonatkozó egykorú adatokat pedig egyébként csak a velencei *Gazzetta dei Letterati* 1718-iki évfolyamának egy rövid híradásában találni. A misztifikátor különben tudott arról is, hogy az öregedő Stradivarit nagyon bántotta az, hogy tanítványai egyszerűen lekopizálták a modeljeit és a saját nevük alatt adták ki s ebből az adatból egész »levelezést« konstruált a hamisító.

A pör szenzációja

A pör tehát meglehetősen egyszerűnek igérkezett, amikor a tárgyalás során a károsult Bisiach egyszerre kijelentette, hogy ő csupán *egy* líra erkölcsi kártérítést követel, mert az általa megvett iratok formálisan csakugyan hamisítottak, ellenben tartalmuk szerint, ahogy ő meg van győződve, valódiak. Ő ugyanis és fia, az iratok között volt »*Lo violino et sua fabricatione, secondo li istudi et segreti fatti per lo mio conto nell' anno 1715. Et per fede Antonio Stradivari in Cremona*« című kéziratos füzet alapján, — amely elárulta Stradivari hegedűinek pontos méretein kívül azt az olasz vidéket is, amelynek fáját hegedűinek építéséhez felhasználta, valamint azt a recipét is, amellyel hegedűit bepácolta, — készített szakemberek felügyelete alatt modern hegedűt s egyúttal bemutatta azt a bizonyítványt, amellyel ezek a szakemberek igazolják, hogy az így készült hangszer úgy külső formája, mint színe és lakkjának áttetszősége, valamint hangja szerint teljesen azonos a Cremonában őrzött eredeti Stradivari-hangszerekkel. Így hát — akár hamisítvány, amit vett, akár nem — egészen bizonyos az, hogy ő végre birtokába jutott a kétszáz év óta hiába kutatott titoknak: Stradivari lakkrecipéjének.

A titokzatos páter

Ennek ellenére is a hamisításban főrészes Luigi Zanardi asztalos-restaurátort ötödfél évi börtönre ítélte a bíróság. Az eset bűnügyi része ezzel el lett volna intézve. Ellenben a pör felkavart néhány eddig megfejtetlen kérdést, amelyek közül az első, mint mondottuk, Stradivari származásának problémája. A kéziratok közül az egyiknek ez volt a címe: *Storia della vita di Antonio Stradivari scritta del suo confessore e amico padre Teodoro Bonaventi di Compagnia di Gesu, da Cremona, nel 1745.* Ez a 40 oldalas füzetke, amelyet állítólagos szerzője Mazzuchelli nevű rendtársának ajánl, a bevezetésben elmondja, hogy egy szép napon Cremona vidékén sétált, amikor az egyik házból csodás hegedűszót hallott. Bement, megismerkedett a hegedűlővel, aki persze Stradivari volt, megbarátkozott vele, ottmaradt a házánál s ettől kezdve harminc éven keresztül gyóntatóatyja és üzleti titkárja maradt a mesternek, akit megtanított írni-olvasni, akinek leveleit irogatta és másolgatta s akinek könyveit vezette. Eltekintve már most attól, hogy a cremonai egyház följegyzéseiben sem az egyik, sem a másik páter nevének nincs nyoma, mégis tagadhatlan, hogy sok olyan részlet van ebben az életrajzban, ami igen plauzibilissá teszi, hogy ez a kézirat, ha talán nem is maga az eredeti, de valakinek az egykorú feljegyzései alapján iródott. Így pl. a kézirat feltevése az, hogy Stradivari lelencgyermek volt, aki a keresztnevét a szülőasszonyok protektoráról, szent Antalról, családnevét ellenben annak az ágostonrendi klastromnak Nicola Stradivari nevű priorjától vette, akinek egyházi főhatósága alá tartozó területen bukkantak a kitett gyermekre. Ezzel szemben az eddigi hiedelem az volt, hogy Giulio Cesare Stradivarinak Doralice Milanival való házasságából 1602-ben született egy Alessandro nevű fia, aki 1622-ben vette el Anna Moronit s ebből a házasságból született volna mint negyedik gyermek 1644-ben a nagynevű Antonio. Itt azonban az a baj, hogy a cremonai anyakönyvek tanusága szerint Alessandro 1630-ban pestisben hunyt el s így nem születhetett 14 év mulva fia. Nyilvánvaló, hogy az állítólagos Bonaventi-féle kézirat itt kézen-

fekvőbb, bár fantasztikus magyarázatot nyujt. Érdekes a kéziratnak Stradivari zajos ifjúkorára vonatkozó feljegyzése is. Eszerint Stradivari ezt mondotta a páternek: »1667 július 4-én nősültem és pedig meglehetősen szándékom ellenére kényszerültem első feleségemet, Francescát nőül vennem, mégpedig sok mindenféle okból, amelyek közül az első az volt, hogy a házasság szentségének felvétele után már rövid néhány hónappal megszületett az első fiam.«

Egy hiteles Stradivari-ereklyegyüjtemény

Arra mégis jó volt ez a pör, hogy újra egyszer felhívja a nyilvánosság figyelmét a Stradivari-problémákra s így például ennek köszönhető, ha az elfelejtettségből felmerült egy teljesen hiteles ereklye-sorozat, amely a nagy cremonai varázsló személyéhez fűződik s most már Cremona múzeumában is foglal helyet. Egy gyüjtemény ez a sorozat Stradivari műhelyének különböző maradványaiból. Éspedig elsősorban húsz darab faminta, hegedűhöz és mélyhegedűhöz ; ez a sorozat felöleli a mester működését elejétől végig. Az egyiken a felírás : »1690 — Ő királyi fensége, a firenzei nagyherceg részére.« Van többek között egy pochette-minta is, zsebhegedűé, aminőt a táncmesterek hordottak frakkjuk hátsó zsebében. Itt van továbbá Stradivari leghíresebb, 1691-iki »Messiás«-hegedűjének a formapéldája, valamint legnevesebb tanítványának, Cosimo Bergonzinak egy faformája is. Van aztán a gyüjteményben egy duplafenekű ládikó, amelyre Stradivari hagyatékának első örököse, Cozzi gróf 1716-ban ráírta : »A híres cremonai Antonio Stradivari hegedűinek a modeljei« s benne papirlapok, a méretekkel és szegélydíszmintákkal, úgy hogy a mester azokat sajátkezűleg kitervezgette. Lombfűrészdeszkából faragott díszítmények is vannak, amelyeket intarziákul használt Stradivari. Az egyik címerrajzon a felírás ez : »Címer, amelyet a toscanai nagyherceg zeneszerzéseim használtam fel.« A ládikóban ott vannak még Stradivari vas- és faszerszámai, körzője, vésője, reszelője stb. Az egész gyüjteményt cavaliere Giuseppe Fiorini müncheni hegedűkészítőmester elsőízben 1881-ben látta a milánói Conservatorio kiállításán, ahol marchese Alessandro Della Valle, mint az 1840-ben kihalt Cozzi grófi család örököse állította ki. A marchese özvegye a világháború alatt Barrère-nek, a római francia nagykövetnek akarta a gyüjteményt eladni s ekkor Fiorini nagy áldozatok árán megszerezte azt, most pedig a cremonai városi múzeumnak ajándékozta.

Az amerikai magyar virtuóz

A bergamói pör következtében a nyilvánosság figyelme ráterelődött egy másik állítólagos Stradivari-kéziratra is, amely a Luc Gallicane néven szereplő Robert Krebs nevű francia »hegedűkészítő és zenetörténész« birtokában van. Az 1716-ra datált olasz kézirat állítólag pontos recipét tartalmaz a Stradivari-féle hegedűlakkra vonatkozólag, annak pontos tartalmát, elkészítését, alkalmazási módját. Hogy a kézirat mennyire hiteles, azt bajos megmondani, mert hiszen legföljebb egykorú másolatról lehet szó. Annyi azonban bizonyos, hogy az e recipe alapján készült hegedűi világhírűek, úgyhogy a veszprémi származású Auer Lipót hegedűművész, aki tudvalevőleg a cári család zenepedagógusa és orosz államtanácsos volt s utóbb Amerikában telepedett le, valósággal amerikai méretű árat ajánlott fel Gallicane-nak az eredeti kéziratért, amelytől azonban ez mégsem vált meg.

Meddő vegyvizsgálatok

Ettől eltekintve újabban a vegyészek is megpróbálkoztak vele, hogy Stradivari titkának nyomába jöjjenek. A feladatot természetesen rendkívül megnehezíti az, hogy egyetlen Stradivari-tulajdonos sem hajlandó persze arra, hogy hangszerét a vegyvizsgálat céljaira feláldozza. Mégis sikerült többek között, apróbb töredékek részletes kémiai vizsgálata alapján a következőket

megállapítani. Nem áll az, — ahogy eddig feltételezték — hogy a régi híres olasz hegedűépítés azért ment volna tönkre, mert Észak-Olaszországban az ú. n. balzsamfenyő kipusztult. Egy szerencsétlen véletlen folytán összetört Amati-hegedű vizsgálata u. i. bebizonyította, hogy nem balzsamfenyőből készült. A vizsgálat csupán annyit derített ki, hogy a régi hegedű fájában kevesebb benzol-alkoholkivonat van, mint az újakéban, ami azonban nyilván a fa öregkorában találja magyarázatát. Ellenben bebizonyult az, hogy a régi Amati-hegedűnek elhamvasztása során sokkal nagyobb a hamutartalma, semmint a modern hegedűké. Ez a tény egészen határozottan arra mutat, hogy a régi hegedűfát bizonyos sókkal pácolták, amelyek megakadályozzák, hogy a fa túlságosan kiszáradhasson, de egyben megváltoztatja a hegedű fájának egyik legfontosabb tulajdonságát, a duzzanóképességét is : a fa mesterséges duzzasztása s utána való összehúzódása révén ugyanis az egyes farostrészecskék meglazulnak s így könnyebben rezegnek. Régebben azt is gondolták, hogy a hegedűfát tenger vízében pácolták a régi mesterek. A vizsgálat ennek ellentmondott, mert a hamuban aránylag nagytömegű mészsókat találtak, holott a tenger víze ezekben szegény. Bizonyos csupán az, hogy kétfajta sót használtak a régi olasz mesterek a páchoz, de hogy minő sók voltak ezek, és minő módon alkalmazták azokat, azt eddig a vegyvizsgálat sem tudta kideríteni.

Híres Stradivarik

Arra is jó volt azonban a bergamói pör, hogy újra egyszer eszébe juttatta a nyilvánosságnak azt a nagy értéket, amely a zenei művészetre nézve a Stradivari-hegedűkben rejlik. Ennek nyomán csakugyan számbavették mindenekelőtt az eddig ismert Stradivari-vonóshangszereket, — mintegy négyszáz darab ismeretes eddig közülök, persze mind biztos kezekben s körülbelül egyharmada Amerikában. Igy pl. ott van a híres Rodman Wanamacker-gyüjtemény is, amelynek 65 darab különböző régi olasz mesterhangszere közül nem kevesebb, mint 18 darab teljesen ép és kifogástalan Stradivari, köztük a híres »Hattyú«-hegedű is, amelyet a mester 93 éves korában készített s amelyet egymagában 75.000 dollárra értékelnek. Egy másik Stradivarija a gyüjteménynek az, amelyet a mester 1772-ben a spanyol udvar részére csinált ; ezt 60.000 dollárra értékelik. S itt van az 1714-ben készült »Ex-Joachim« is (egy Stradivari, amely egykor Joachimnak, a nagynevű magyar virtuóznak birtokában volt, s amely 50.000 dollárral szerepel a gyüjteményben). Az egész gyüjtemény különben 1929 decemberében a Compagnie Wurlitzer birtokába ment át 650.000 dollárért.

Az összes ismert Stradivarik közül tudtunkkal csupán egy hegedű pusztult el, az, amely Ware-nak, a Covent Garden opera első hegedűsének birtokában volt és 1808-ban elégett. A nevesebb Stradivarik ma egyébként a következő kezekben vannak : Sarasate örökösei birtokolnak egy 1724-ből való példányt ; Joachimnak három darabja volt, az egyik — mint mondottuk — Amerikában van, kettőnek a hollétét nem tudjuk ; Kubelik a régebben Alfred Gibson birtokában volt 1713-iki hegedűt kapta ajándékba. Wilhelmy, a neves hegedűvirtuóz tulajdonában volt egy 1725-iki Stradivari ; ezt eladta Amerikába, de nyomban utána egy másikat vásárolt. A Koburg hercegeknek két Stradivarijuk volt, amelyek közül az egyik Levéque tulajdonába ment át. Normann Neruda asszony (Lady Hallé) birtokolja a régebben Trust tulajdonában volt példányt. Ysaye-nak, White-nek, Heermannak és Arditinek van egy-egy Stradivarija. Charles Oldham, brightoni (Anglia) szemorvos két, elefántcsonttal berakott Stradivarinak a birtokosa, amelyek közül az egyik régebben Rode-nak, a híres virtuóznak hangversenyhegedűje volt ; tőle Charles Lamoureux szerezte meg és adta el az orvosnak 37.500 frankért ; a másikért, amely »Lo Spagnuolo« néven ismeretes, 22.500 frankot fizetett az orvos. Stradivari maga egyébként darabonként négy louisd'ort kapott a hegedűiért.

Felbukkanó mesterhegedűk

Érdekes pszichológiai tünet már most, hogy a bergamói pört követő év során egész sor addig ismeretlen Stradivari merült fel a világ különböző tájain. Így pl. Chalons sur Marne-ban egy gazdálkodó 1930 szeptemberében eladott 45 frankért a padlásáról egy állítólag valódi Stradivarit. Livornóban egy csendőrőrmester özvegye, Anita Casini fedezte fel a hegedűjéről, hogy 1724-ből való eredeti Stradivari. A hegedűt nagyapjától örökölte. Torinóban 1930 júniusában egy Moncalieri nevű cipész állapította meg szakértőkkel a hegedűjéről, hogy valódi Stradivari. Ő a hegedűt Modenában, egy esküvő alkalmával, a gitárjáért cserélte be valami egyszerű paraszti emberektől 1919-ben. Jonathan Devon bedlingtoni (Northumberland) lakos húsz évvel ezelőtt kapott ajándékba egy kopott hegedűt, amelyről most (1930. nov.) derült ki annak Stradivari-volta. Az amerikai Oklahoma államba, az International News Service jelentése szerint, rövid időn belül három Stradivari — 1670-ből, 1673-ból és 1715-ből — került át Európából. A Szabadka melletti Martonos községben 1930 januáriusában fedezte fel Lolin Szpacsoje a hegedűje belsejében a tipikus Stradivari-márkát. A belgrádi múzeum közvetítésével Olaszországba küldte ottani szakemberekkel való autorizáltatás okáért. Végül Budapesten 1930 márciusában Vaskovits Erzsébet festőnő tett a rendőrségen feljelentést, hogy az apjától, néhai Vaskovits János dr. orvostól öröklött hegedűjét, amelyet a lakásán üvegszekrényben őrzött, ismeretlen tettes ellopta. Ő maga különben csak felesben tulajdonosa a hegedűnek; a másik felerész Uriczky Sándornéé, a varsói földmívelésügyi minisztérium tanácsosának feleségeé.

Úgy látszik, a Stradivarik, mint általában a régi olasz hangszerek körül a műgyüjtésnek még igen nagy szerepe adódhatik. *Semper Viktor*

Fekete karácsony a Vatikánban

Római levél

A gyors alkotás mohó vágyában csak az egiptusi kalifák és Napoleon versenyezhetnek Felice Peretti franciskánus baráttal, aki V. Sixtus néven lett 1585-ben pápa és öt éves uralkodása alatt annyi mindent alkotott, amennyit sem előtte, sem utána egyetlen pápa sem, ha még oly hosszú ideig uralkodott is. Pedig 65 éves volt már *Sisto quinto*, amikor fejére tették a hármas tiarát s amellett igazán nem »a jó gyerekszoba« kérdése volt nála a fölényes kultúrérzék, mert hiszen koldusszegény családból, kisfaluból eredt, nem úgy, mint a rinascimento fejedelmi pápái, akik egyszerűen örökségbe kapták elődeiktől a művészet és a tudomány kultuszát.

Mégis ez alatt az öt év alatt született meg — hogy csak a legszembetűnőbb alkotásokat soroljuk fel — a San Pietro világhírű lanternája, a Szent Péter-téren felállított Caligula-féle obeliszk, az Aqua felice-vízvezeték, az egész lateráni palota, amelyet alapjából újraépíttetett a pápa, aztán a Laterán közelében a Scala Santa, a szegény-kórház és főként a vatikáni könyvtárépület és a vatikáni nyomda, amelynek első termékei, a Septuaginta és a Vulgata hivatalos kiadásai is neki köszönhetők. Valami lázas sietséggel, mintha csak tudta volna, hogy összesen csupán néhány rövid esztendő áll a rendelkezésére, hajszolta a művészeket és építészeit, hogy az általa elgondolt munkálatokat minél előbb fejezzék be — gyakran az így készült épületek stabilitásának hátrányára.

A vatikáni könyvtár ismételten elpusztult.

V. Sixtus, aki már mint Montalto bíboros is többfajta munkát bízott Domenico Fontana építőművészre, röviddel megkoronáztatása után megrendelt Fontanánál egy épületet, amelybe a szerte szórt pápai könyvtárakat központosítsák. Ezeknek a könyvtáraknak első nyomai a 7. századba nyulnak vissza, amikor 687-ben egy pápai könyvtáros, Gregorius Sergius szubdiakonus kerül a pápai trónusra s ezzel vérbeli elődjévé válik a mai pápának, XI. Piusnak, aki Achille Ratti korában prefektusa volt a vatikáni könyvtárnak. Tévedés lenne persze azt hinnünk, hogy ezidő óta csupán folytonos gyarapodás volt a pápai könyvgyüjtemények sorsa. Ellenkezőleg: a századok folyamán több olyan katasztrófa érte ezt a könyvtárat, amely néha már-már végveszéllyel fenyegette a nyugati civilizációnak ezt a trezorját. Igy pl. a 13. században nagy tűzvész pusztított benne, amelynek következtében a 8., 9. és 10. századbeli kéziratok egyetlen egynek, a Biblia Amiatina-Laurenzianának kivételével elégtek. A második nagy szerencsétlenség 1303-ban érte a Vaticanát, amikor a franciák, Nogaret kancellár parancsnoksága alatt megtámadták VIII. Bonifác pápát. Ez akkor Anagniba menekült s magával vitte a pápai könyvtárat is. A franciák a pápát elfogták és könyvtárát kifosztották. Most 150 évig újra nyugodtan fejlődhetett a könyvgyüjtemény, egészen V. Miklós pápa koráig, aki újraszervezte a Vaticanát. Közvetlen utódai alatt ismét teljesen szerteszóródott a könyvtár s csak IV. Sixtus alapozza meg azt újra, amennyiben 3650 kötetet hoz ajándékul a Vatikánba s ezek számára külön termet, a Floreria Apostolicát építteti.

A vatikáni könyvtár dolgozóterme

(Az újabb időkben is fenyegette két ízben is komolyabb veszedelem a vatikáni könyvtárat. Az egyik a napoleoni zsákmányolás volt, amelynek során tömegnyi kódex került Párizsba s ezeket csak VII. Pius idején tudta Róma visszaszerezni. A másik veszedelem 1904-ben fenyegette az Apostoli Könyvtárat, amikor X. Pius idején tűz ütött ki a könyvtár helyiségeiben s ezt csak a római városi tűzoltóság segítségével tudták eloltani. Ez volt különben az első alkalom az *Italia unita* kimondása óta, hogy világi hatóság, Róma város szindikusa átlépte a pápai állam határait azért, hogy személyesen vezesse a mentési munkálatokat.)

A híres »Salone«

A Vaticana mindenesetre V. Sixtusnak köszönhetett legtöbbet; így az ő megrendelésére keletkezett többek között a könyvtárnak az a világhírű nagy Salone-ja is, amely kb. ezer négyzetméter területet foglalt el és itt voltak a könyvtár legértékesebb könyvkincsein kívül mindazok az ajándékok is felállítva, amelyeket a 18. és 19. század folyamán külföldi uralkodók küldtek a különböző pápai jubileumokra. Cesare Nebbia és Giovanni Guerra freskói talán nem annyira mint részletalkotások vonták magukra a figyelmet, hanem

18. Buda és Pest 1835-ben,
Weissenberg.

homlokzatát. És így olyan saroktemplomépületet céloztak, amelynek alacsonyabb oldalhomlokzata az utca során is kedvezően kibontakozhatott, magas főhomlokzata pedig a Felsővásár-térben hatalmas előteret, nagytávlatú előudvart nyert. Ez a tér, amely a Fő-utcáról és a Duna felől közlekedőknek valóságos gyüjtőmedencéje, forgalmi központ és vásári gócpont volt, a leghatásosabb elhelyezésre nyujtott módot a monumentális barokk templomépület számára egyfelől és a városkép szempontjából is kedvező beállítást biztosított az alacsony házak fölé emelkedő szent Anna-templomnak másfelől. Tudva azt, hogy a jezsuiták számos helyen, ha egyebütt nem, hát Rómában láthattak hasonló előtérfeltételeket és ismerve parádés körmeneti felvonulásaik felfejlődésére alkalmas nagy előterek szükségességét, valószínűleg nem véletlen adta helyzet, mint inkább tudatos számítás alapján határozták el magukat a plébániatemplomnak térsarokba, illetőleg utcasarokra való elhelyezésére; és ezáltal a barokk szellemnek teljesen megfelelő megoldásra jutottak, amelyben a tér nem önmagáért van, nem magába zárt egység, hanem előtere egy hatalmas épülettestnek, amelynek az hatásos érvényesülését szolgálni, megjelenése ünnepélyességét emelni s jelentős monumentalitását fokozni hivatott (3).

19. A szent Anna-templom 1836,
Vasquez.

Számításuk mérlegébe valószínűleg nyomós lattal esett a terrénumnak a Duna felől a templom főhomlokzatáig enyhén való emelkedése is, ami által a templomtest hatásos kiemelkedése még fokozódott. És bizonyos, hogy e templom éppen a Dunapart felőli diagonális irányból adta a leghatásosabb összbenyomást mindaddig, amíg a Duna áradásai következtében foganatosított part- és térrendezés el nem süllyesztette a templom kiemelkedő

KÉPEK JEGYZÉKE

A közölt képanyagból, amelyet jelentősége szerint válogattunk össze, hiányzanak a szent Anna-templombeli volt loretói — most szentsír—kápolna kovácsolt vasrácsának, továbbá a főoltár egyes szobrainak és a budavári helyőrségi templom Sambach-féle Mária mennybemenetelét ábrázoló olajfestménynek a felvételei; ezek elhelyezésüknél fogva annyira megközelíthetetlenek, hogy torzítás nélkül való fényképezésük ezidőszerint nem volt megejthető. A képanyag közlésének az egymásutánja a tanulmány szövegbeli rendjéhez alkalmazkodik. A Balogh R. által felvételezett fényképek lemezei a Műemlékek Országos Bizottsága gyüjteményében, a Nok Gyula és Reiffenstein Bruno által készített fényképek lemezei a Budapest Székesfővárosi Múzeum gyüjteményében, a többi lemez pedig a megnevezett fényképezők birtokában találhatók.

1. *Binder János Fülöp: Buda 1761-ben.* Rézmetszet a Budapest Székesfővárosi Múzeumban. Nok Gyula felvétele. 3. old.

2. *Hisler G.: Buda 1790 körül.* Rézmetszet a Budapest Székesfővárosi Múzeumban. Nok Gyula felvétele. 5. old.

3. *Flagelláns a 18. századból.* Rézmetszet a Pratica delle Missioni de Padre Paolo Seguri . . . Venezia . . . 1763. című műből. Dr. Szittyai Dénes felvétele. 17. old.

4. *Pozzo Andrea: Xaveri szent Ferenc keresztel.* Olajfestmény a budavári Nagyboldogasszony-templomból, jelenleg a Jézus-Társaság budapesti rendházában. Nok Gyula felvétele. 19. old.

5. *Tober Antal Ignác: Oltár, 1760.* Sárgarézmű aranyozott faszobrokkal a budavári Nagyboldogasszony-templomból, jelenleg a budavári helyőrségi templomban. Balogh Rudolf felvétele. 21. old.

6. *Szerdahely György Alajos: Budai diadalkapuk 1766-ból* Mária Krisztina főhercegnő s férje Albert szász-teschen herceg tiszteletére. Rézmetszet Binder János Fülöptől Csillag Béla pest-budai gyüjteményében Váton. Nok Gyula felvétele. 23. old.

7. *Juvigny C. J.—Greischer M.: Buda városa az 1686-i ostrom után.* Részletek a bécsi Kriegsarchivban levő rézmetszetről. Reiffenstein Bruno felvétele. 29. old.

8. *A buda-vízivárosi mecsetkápolna alaprajza a kapucinusok telkével 1692—1697 között.* Tollrajzmásolat a budai kapucinusok birtokában. Balogh Rudolf felvétele. 32. old.

8a. *A buda-vízivárosi kapucinusok temploma s rendháza 1777 körül.* Színezett rajz a budai kapucinusok birtokában. Balogh R. felvétele. 33. old.

9. *Rosenfelt L. F.: Buda 1728—1730 között.* Részlet. Színezett kézirajz a bécsi Kriegs-Archiv Karten-Sammlungjában, Mappa Geographica . . . B. IX. a) 674—677. jelzés alatt. Reiffenstein Bruno felvétele. 35. old.

10. *A Pösenbacher-féle telek 1740-ben a budai Dunaparton.* Tollrajz 1740-ből a Magy. K. Országos Levéltárban Kancellária Litterae Civitat 1740. 117. jelzés alatt. Lehoczky András felvétele. 38. old.

11. *A szent Anna-templom alaprajzi s főhomlokzati tervezete 1740-ből.* Színezett tollrajz a Magy. K. Országos Levéltárban Kancellária Litterae Civitat 1740. 117. jelzés alatt. Lehoczky András felvétele. 39. old.

12. *A szent Anna-templom főhomlokzata.* Tollrajz. Felvételezte Lechner Lóránt, Müller Pál és Brestyánszky Tibor. 1926—1927. A Műemlékek Országos Bizottsága gyüjteményében. 53. old.

13. *A szent Anna-templom főhomlokzata.* Balogh R. felvétele. 55. old.

14. *A szent Anna-templom főbejárata.* A portále keretét Endl Ferenc 1764-ben, szobrait Weber Lénárt 1765-ben faragta. Kő. Balogh Rudolf felvétele. 59. old.

15. *A szent Anna-templom toronysisakja.* Hevesy S. felvétele. 60. old.

16. *A budai Felsővásártér, ma Batthyány-tér és környéke 1740-ben.* Alaprajz a Magy. K. Országos Levéltárban Kancellária Litterae Civitat. 1740. 116. jelzés alatt. Lehoczky András felvétele. 63. old.

17. *Matthei Joh.: A budai Felsővásártér, ma Batthyány-tér és környéke 1740—1750 között.* Tereprajz a bécsi Kriegs-Archiv Karten-Sammlungjában Ofner Projectsplan . . . Inland C. V./L. Budapest No. 17. jelzés alatt. Reiffenstein Bruno felvétele. 63. old.

18. *Weissenberg J. G.: Buda és Pest. 1835.* Malerische Donau Ansicht von Pesth und Ofen . . . J. G. Weissenberg. Kőnyomat a Budapest Székesfővárosi Múzeumban. Nok Gyula felvétele. 65. old.

19. *Vasquez Carl: A szent Anna-templom. 1836.* Buda és Pest Szabad Királyi Városainak Tájleirása — Topographie der königl. ungarischen freyen Städte Ofen und Pesth von Carl Graf Vasquez rézmetszetsorozatból részletkép a Bp. Székesfővárosi Múzeumban. Nok Gyula felvétele. 66. old.

jelenlétének sokkal érzékenyebb jelzőkészüléke a napisajtó, mint az irodalom; ennek még legelemibb életfeltételei sincsenek meg, mikor amaz már hírt ad magáról. A nemzeti élethez tartozó bármily törekvést az időszaki sajtó képes a leghamarább jelezni. És az ilyenképen [illegible] jelzések összegezésére ad példát — [illegible]ráfia.

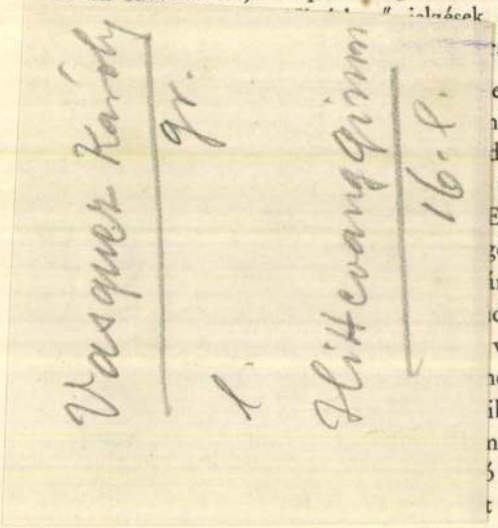

[illegible]edkezik meg kézikönyvünk [illegible]ányos szempontból is összed gyakorlati irányban a mű szerzőtől, másika az átdol-Ezzel egyszersmind az egye-[illegible]ére siet, mert ezek Német-[illegible]ira kötelezővé teszik a kül-[illegible]djuk a bevezetésekből, hogy valamint a cseh-morva pro-[illegible]émet ujság külföldön Svájc-ibliográfia 1226 címéből 455. [illegible]nok, Franciaország, Lengyel-[illegible]5 és Jugoszlávia következik; [illegible]t ujsággal. A külföldön meg-

április-májusi helyzetet tünteti fel.

A második kiadás újítása, hogy egy-egy ország német ujságjainak felsorolását rövid bevezetés előzi meg. A bevezetés első része *(Deutschtum)* az ország németnyelvű népességének történeti kialakulását s helyzetét, második része *(Presse)* az ország németnyelvű sajtójának történetét, valamint az ország sajtójogát veszi szemügyre. Kiindulópont minden esetben a németség jelenlegi helyzete és érdekei, ezért elszakított magyar városaink az utódállamok keretében találhatók, sőt magyar nevük sem szerepel. Temesvár pl. az indexben is csak az újkeletű Temeschburg vagy Timişoara elnevezések alatt található. Elszakított országrészeink magyar eredetére a „*Deutschtum*" című fejezetben mind Jugoszlávia, mind Románia, mind Szlovákia tárgyalásánál rámutat, de a „*Presse*" című szakaszokban csak a megjelenési helyekre van tekintettel, a városok magyar multjára nem. Így az egyes városok — Temesvár, Nagyszeben, Pozsony, stb. — sajtójának *multját* is az „utódállamok" javára annektálja. Ez az eljárás a történeti összefüggés megértésénél nehézséget fog okozni, hiszen német- és magyarnyelvű sajtónk kezdetei egymással szoros kapcsolatban alakultak ki s Trianon előtt már kétszázéves multra tekinthettek vissza. A magyarsággal való kapcsolatnak teljes elhanyagolása a magyarországi németség kulturális szerepét sem

VASS gyűjtemény

Díj hitelezve Bp. 76.

A Műcsarnok meghívja Önt

AZ ÉN MÚZEUMOM

VÁLOGATÁS A VASS-GYŰJTEMÉNYBŐL

kiállítás megnyitására 1996. május 10-én, pénteken 17 órára
A kiállítást megnyitja: FRANK JÁNOS művészettörténész

ERNST MÚZEUM • Budapest VI., Nagymező utca 8.
Megtekinthető 1996. június 16-ig, hétfő kivételével, naponta 10-től 18 óráig

A megnyitót a Törley támogatja

Der Kunsthalle ladet Ihnen ein zur Eröffnung der Ausstellung

MEIN MUSEUM

SELECTION AUS DER VASS SAMMLUNG

Eröffnung: Freitag 10 Mai 1996, 17.00 Uhr
Die Ausstellung wird eröffnet von JÁNOS FRANK, Kunsthistoriker

ERNST MUSEUM • Budapest VI., Nagymező Straße 8.
Dauer: 11. Mai – 16. Juni 1996, ausser Montag täglich von 10.00 bis 18.00

Der Eröffnung wird von Törley unterstützt

Fotó: Darabos György

TiMAR ARPAD

BUDAPEST
Üllöi út 119. IV. 65.
1 0 9 1

Grafika.

Buda és Pest térképe 6 metszettel

készitette Vasquez Károly.

A theneum.1838.816.1.

Vasquez Károly gr.grafikus.

Atheneum.1838.II.816.1.

A Vass gyűjtemény állandó kiállítása mellett a Modern Képtár emeleti részén kis időszaki bemutatók is láthatók. Ezek anyagát Vass László jórészt a saját gyűjteményéből válogatja valamilyen eseményhez, évfordulóhoz kapcsolódva.

Így mutatta be *Tóth Menyhért* műveit a művész centenáriuma alkalmából, most pedig 2003 végéig látható a 99 éves *Lossonczy Tamás* kiállítása.

Ezt az anyagot a gyűjtő évtizedes munkával szerzeményezte és ma is tartja a folyamatos kapcsolatot az absztrakt művészet nagy öregével.

Nemcsak Veszprém városa, hanem a magyar múzuemügy is jelentősen gyarapodott e különös gyöngyszemnek tekinthető Modern Képtárral.

Bajkay Éva

SZENTENDRE

Megnyílt a Szabadtéri Néprajzi Múzeum új iroda épülete

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum alapítása óta az egyik legnagyobb jelentőségű eseményre került sor 2003. augusztus 26-án. A több évtizeden keresztül fennálló, ideiglenes körülmények közül végre a múzeum – küldetéséhez méltó – új irodaépületbe költözött, melyet ünnepélyes keretek között *dr. Hiller István* kulturális miniszter, *Jacques Perot* az ICOM elnöke, valamint *Ács Tamás* kulturális államtitkár nyitott meg. Az új épületegyüttesben az irodák, a könyvtár és az adattár mellett helyet kapott a Néprajzi Látványtár – Magyarország első látogatható raktárkiállítása –, a Skanzen-Galéria és egy 250 főt befogadó konferenciaterem.

A közel 4.000 m² alapterületű épület *Gyüre Zsolt* építészmérnök tervei alapján egy év alatt épült fel. A beruházást a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma finanszírozta.

Néprajzi Látványtár

(l. Tükör c. rovatunkat!)

Skanzen-Galéria

Az irodaépületben kapott helyet a 220 négyzetméter alapterületű reprezentatív kiállító terem a Skanzen-Galéria. A nagyközönség számára nyitott, tárlatok és más képzőművészeti események megrendezésére alkalmas kiállítási csarnok reményeink szerint mind a művészek mind a látogatók körében kedvelt és népszerű lesz.

A Skanzen Galéria első kiállítása a „KÖTŐDÉSEK – A vidéki Magyarország emlékezete" címet viseli, melyet *B. Horváth Jenő* képzőművész rendezett. Ötven kortárs szentendrei képzőművész fogalmazta meg a hagyományos kultúrához és a szülőföldhöz való kapcsolatát, kötődéseit. A kiállítást – mely nemcsak a Szabadtéri Néprajzi Múzeum és a magyar muzeológia, de Szentendre város és a kortárs képzőművészet kiemelkedő és rangos eseménye volt, – *Schneider Márta* helyettes államtitkár és *Wehner Tibor* művészettörténész nyitotta meg. A 2004 május elsejéig látogatható tárlathoz reprezentatív kivitelű, háromnyelvű, színes katalógus készült.

Konferenciaterem

Az irodaépület második szintjén egy 250 férőhelyes konferenciatermet alakítottunk ki. A helyiség a legmodernebb technikai háttérrel szolgálja megrendelőink igényeit: motoros működtetésű vászon, körtáras diavetítő, mobil írásvetítő, iratkamera, mennyezetre szerelt kivetítő berendezés gondoskodik a megfelelő megjelenítésről. A körpanorámás, parkosított tetőterasz és a büfé háttér fogadással és vacsorával egybekötött konferenciák megrendezésére is alkalmassá teszik a termet.

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum új irodaépületének és látványtárának átadása rávilágít a múzeumi szakmában megnyíló lehetőségekre mind a társadalom, mind a múzeumi intézmények számára, és egyben mutatja a múzeumokban folyó háttérmunka növekvő elismerését a kulturális tárca részéről.

SZNM

SZOLNOK

Damjanich János Múzeum

Berényi Ferenc kiállítása

2003. szeptember 9. – október 12.

A Múzeum aktuális tárlata a 75 éves festőt köszönti. A gazdag életműből válogatott képek sora egységes életművet tár elénk. A Dévaványán született, de Szolnokon felcseperedett művészt a Képzőművészeti Főiskolán választott mesterei: *Barcsay Jenő* és *Domanovszky Endre* indították útjára. Pályakezdésétől kötődik a patinás Szolnoki Művésztelephez. *„Tízéves koromban már annyira kialakult bennem az Alföld szeretete, hogy hiába vittek a Bükk legszebb tájaira, nekem nem tetszett. Nagy síkságon elfeküdni a fűben és nézni a felhőket – számomra ez volt a meghatározó vizuális élmény"* – vallja a művész. Hitvallását az indulástól napjainkig megőrizte. A magyar művészet alföldi tradícióját széles kontúrrajzú vonásokkal egyénítve viszi tovább. Jellegzetes tájképei, a szélesebb kivágású megoldásoktól egy-egy ház részletének napfényes

ben égettük ki. Mivel a bronzkori edények javarésze redukciós égetésű, a füst lefojtása révén alakul ki szürke vagy fekete színük, szükség volt az égetés végén a kemence nyílásainak lezárására. Az egyes darabok színe azonban annak megfelelően, hogy mennyire sikerült tökéletesre a lefojtás, a terrakottától a feketéig változott, néha még egyetlen darabon belül is.

Az évek alatt megrongálódott kemence régészeti feltárása révén arra próbáltunk meg választ kapni, hogy mi marad egy ilyen kemencéből, a falazat milyen mértékben ég át, a felhasznált vesszőkből marad-e valami? Ezek a tapasztalatok visszafordíthatók, és segíthetnek értelmezni az ásatásokban található kemence-nyomokat, amelyek talán a későbbi leletek pontosabb azonosítását és alaposabb megértését is lehetővé tehetik.

A számtalan, elkészült edénymásolat és azok dokumentációja arra adott választ, hogy milyen technológiával is készülhettek egykor, ám az is világosan kiderült: nemcsak a technika, de a készítő személye is erősen befolyásolja az edény milyenségét! Az egymásra leginkább hasonlító edények ráadásul egyáltalán nem biztos, hogy azonos technikával készültek, ugyanakkor ki lehetett zárni bizonyos fogásokat, amelyeket biztosan nem használhattak az edények előállítása során. Nagyon sok értékes tapasztalatot szereztünk mind az edények készítésével, mind a díszítésével kapcsolatban, és ha nem is lehetünk biztosak ezekben a kérdésekben, azért sokkal közelebb kerültünk az egykori agyagművesség technológiájának alaposabb megértéséhez.

Matrica Múzeum

Múzeumok és gyűjtemények

VESZPRÉM

A Modern Képtár – Vass gyűjtemény

A hazánkban is beindult modern képtár nyitási tendencia keretében, többéves gondos előkészítő munka után nyílt meg a veszprémi Vár bejáratánál álló két műemléképület hasznosításával az új múzeum. A dinamikusan fejlődő város turista és szakembervonzó látványossággal gazdagodott. A tűztorony és a várfal tövében egyelőre csak szerény tábla hívogatja a látogatókat. A belépő a modern művészet kis ékszerdobozában találja magát. A hároméves munkával, példaadó gondossággal elkészült változatos belső térbe szervesen illeszkednek a 20. század második felének konstruktív törekvéseit reprezentáló művek. Minden mérték és lépték tartó. Az építészeti kialakítás *Turányi Gábor* és munkatársainak jó együttműködését jelzi *Vass László* gyűjtővel, valamint a város önkormányzatától a műemléki hatóságig minden közreműködővel. A 130 millió forintos beruházást a városon kívül a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, a Széchenyi terv, a Szerencsejáték Rt. Lasselsberger Knauf Kft. és a Strabag Rt. támogatta. A kezdeményezés és a művek 25 éves tartós letétbe adása a jeles magángyűjtő Vass László elévülhetetlen érdeme.

Barcsay Jenő hatására kezdett el gyűjteni. Izlése és érdeklődése szerint egy művészeti tendenciára koncentrált. A konstruktív törekvések kezdeteit az Európai Iskola alkotóitól indítja a bemutató. Kiemelt helyen szerepelnek az immár meghalt művészek közül kedvencei: *Korniss Dezső, Veszelszky Béla* és *Csíky Tibor,* de ott vannak *Jakovits József, Vilt Tibor* és *Lossonczy Ibolya* ritkán látható szobrai a térbe rafináltan illeszkedő vitrinekben. A boltíves, zegzúgos belső terek a múltból különös hangulatot biztosítanak kontrasztjukkal az újgeometrikus törekvéseknek. E tendencia csaknem minden hazai alkotója képviselve van a Vass gyűjteményben és korszerűen megjelennek mellettük a külföldi mesterek rokon alkotásai is. A nemzetközi kollekciót mintegy harminc művész képviseli Vass László rangos gyűjteményében.

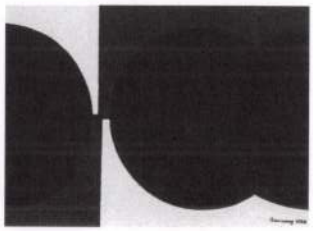

Barcsay Jenő: Kompozíció
1982

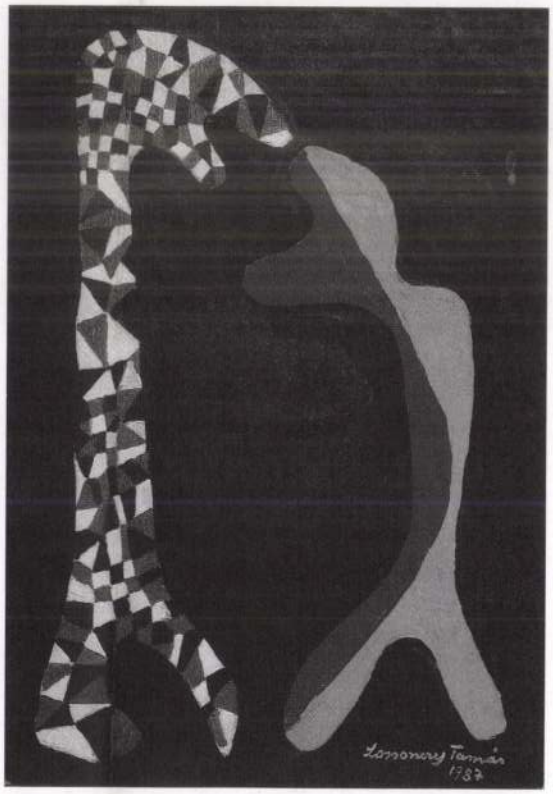

Lossoncy Tamás: Színek ereje
1987

Vass László gyűjt

Berlin – Haus Ungarn – El Kazovszkij festőművész kiállítása április 12 – május 19.

Róma – Magyar Akadémia – Paul Hargittai, Szűcs Miklós, Vojnics Erzsébet kiállítása – február 17-től

Helsinki – Magyar Kulturális és Tudományos Központ
Orbán Attila festőművész kiállítása – március 4 – április 31.
Kókay Krisztina textilművész kiállítása – május 6 – június 2.

Bukarest – Galeria Catakomba
Lovas Ilona képzőművész kiállítása – május 13 – június 5.

Berlin – Haus Ungarn – Exhibition of painter El Kazovszkij April 12 – May 19

Rome – Hungarian Academy – Exhibition of Paul Hargittai, Miklós Szűcs, Erzsébet Vojnics – From February 17

Helsinki – Hungarian Cultural and Scientific Centre
Exhibition of painter Attila Orbán – March 4 – April 31
Textiles by Krisztina Kókay – May 6 – June 2

Bucharest – Galeria Catakomba
Exhibition of Ilona Lovas – May 13 – June 5

TÁRSMŰVÉSZETI RENDEZVÉNYEK
ACCOMPANYING EVENTS IN THE PALACE OF ART

ART KINO

A láthatatlan szerkezet – Szerkesztette: Antal István
Február 6. 18 óra – fe Lugossy László: Neoszarvasbika; fe Lugossy László – Szirtes János: Diáksziget '94
Február 13. 18 óra – Halász Péter – Breznyik Péter – Bálint István – Koós Anna: Don Giovanni (Dobos Gábor által vágott változat); Donáth Péter: Életformák
Február 20. 18 óra – Szirtes András: Gravitáció, Pronuma bolyok története
Február 27. 18 óra – Szorgent Sándor: Úton; Szemző Tibor: Cuba
Március 5. 18 óra – Antal István: Kettévágott; ef Zámbó István – Antal István: Rend a lelke mindennek
Március 12. 18 óra – Gujdár József: Stúdium; Dobai Péter: Archaikus torzó; Dárdai István: Rongyos hercegnő; Veress Zsolt: Út Mirandába; Tímár Péter: Summa
Március 19. 18 óra – Bácskai-Lauró István: Igézet; Novák Márk: Csendélet; Tóth János: Aréna; Ventilla István: Strand, Testamentum; Szabó István: Te; Maurer Dóra: Időmérés; Veress Zsolt: Csodapótló; Erdély Miklós: Partita
Március 26. 18 óra – Bódy Gábor: A harmadik; Kézdy-Kovács Zsolt:

ART KINO

The Invisible Structure – Selected by István Antal
6 February, 6 pm – László fe Lugossy: Neo-stag; László fe Lugossy – János Szirtes: Students Island '94
13 February, 6 pm – Péter Halász – Péter Breznyik – István Bálint – Anna Koós: Don Giovanni (version edited by Gábor Dobos); Péter Donáth: Life Forms
20 February, 6 pm – András Szirtes: Gravitation, The History of the Pronuma Clusters
27 February, 6 pm – Sándor Szorgent: On the Road; Tibor Szemző: Cuba
5 March, 6 pm – István Antal: Cut in Two; István ef Zámbó – István Antal: What a Mess!
12 March, 6 pm – József Gujdár: Study; Péter Dobai: Archaic Torso; István Dárdai: Duchess in Rags; Zsolt Veress: Way to Miranda; Péter Tímár: Summa
19 March, 6 pm – István Bácskai-Lauró: Enchantment; Márk Novák: Still Life; János Tóth: Arena; István Ventilla: The Beach, Testament; István Szabó: You; Dóra Maurer: Timing; Zsolt Veress: Substitute for a Miracle; Miklós Erdély: Partita
26 March, 6 pm – Gábor Bódy: The Third; Zsolt Kézdy-Kovács: I'd Like

VASS - BROCHURE

AZ ÉN MÚZEUMOM / MY MUSEUM

VÁLOGATÁS A VASS-GYŰJTEMÉNYBŐL / SELECTION FROM THE VASS COLLECTION

1996. május 10 – június 16. / May 10 – June 16, 1996

Az elmúlt történeti időszak nemigen kedvezett a magángyűjtőknek, gyűjteményeknek. Mégis akadtak, akik gyűjteményalapításra adták a fejüket. Közéjük tartozik Vass László is. Először bátortalanul, csupán a műtárgy szépsége vagy valami nehezen megmagyarázható vonzalom ragadta el, majd hihetetlen gyorsan letisztult gyűjtőköre. *„Ilyen konstruktivista gyűjteménnyel magyar múzeum aligha dicsekedhet"* – állapította meg első látogatása után Sík Csaba, 1990-ben.

Hogyan vall maga a gyűjtő ugyanerről? *„Valóban, szeretem, ha a dolgok tükröznek valamiféle rendszert. A konstruktív gondolkodásnak és a konstruktív képnek egyaránt jól követhető a felépítménye: a festmény esetében világosan felismerhető a tér és a forma viszonya. Én tehát a konstruktív művekben az egyszerűséget keresem. A kép ugyanis nem vászon, ecset és festék, hanem szellemiség dolga. Jómagam éppen ezt keresem a művekben: a megjelenés mögött megbúvó tartalmat. Ami csak az illető művész sajátja, amitől az értő látja: igen, ez egy jellegzetes Fajó-, Deim-, Konok-, Hencze- vagy Nádler-, Barcsay-kép stb. A gyűjtő büszkesége, ha az általa létrehozott gyűjteményben saját egyénisége is megmutatkozik, tehát természetesen azoktól gyűjtök, akikkel rokonszenvezem."*

A kiállítás csupán ízelítőt ad a nagy mestereket kis képekkel reprezentáló gyűjteményből, amely egyre gyarapszik, ahogy a *„kiválasztottak"* életútját követi.

The recent historical period was not prosperous for private collectors and collections. Nevertheless, there were some who went in for art collection, László Vass among them. After a timid beginning, carried away by the beauty of the art object or some hard-to-explain attraction, he was very quick to define his sphere of interest. *"There is hardly any Hungarian museum that can pride itself on a constructivist collection like this,"* Csaba Sík declared after his first visit, in 1990.

What is the collector's comment? *"I do like things that reflect some type of system. Constructivist thinking, and a constructivist picture, have an easily traceable structure: in a painting, the relation between space and form is easy to detect. As for me, I look for simplicity in constructivist works. For a picture is not canvas and brush and paint, but spirituality. That's what I'm seeking a work: the meaning behind the appearance. The thing that makes a certain painter's work singular, that makes the expert eye realize: yes, that's a typical Fajó, a Deim, a Konok, a Hencze, a Nádler, a Barcsay, etc. It is to the collector's credit if his collection also hints at his own personality, so naturally I only collect those I have a liking for."*

The exhibition only gives a glimpse of the collection representing great masters with small pictures, as it is gradually increasing, monitoring the lifework of *"the chosen."*

Megnyitó: 1996. május 10-én, pénteken 17 órakor / Opening: 5 pm Friday, May 10, 1996
Megnyitja: Frank János művészettörténész / Opening by art historian János Frank
A kiállítás rendezője: Pilaszanovich Irén / Curator of the exhibition: Irén Pilaszanovich

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 1.

Tekintetes

Szentiványi Gyulának

BUDAPEST

Mészáros u. 62

Vass Albert

festő

Makkfalva

1929.

Szuby Fritz

XVI. l.

Vass Albert képeiről

Több erdélyi városban rendezett szép sikerű kiállítás után, nemrég Székelyudvarhelyen is mutatott be Vass Albert mintegy 40—45 olajfestményt és 10—12 akttanulmányt képeiből. itt is örvendetes alkalmat adva ezzel egy fiatal, nagy fejlődést igérő erdélyi művésztehetség megismerésére. Mert bár kiállított képei legnagyobbrészt újabb keletűek voltak — a legrégibb is alig 1—2 éves lehetett — ezekből is megállapíthattuk, hogy nagy fejlődés lehetőségét hordozza magában ez a párisi Julian-akadémiát megjárt, fiatal székely festő, amellett, hogy már eddigi festményei magukban is befejezett, gyönyörködtető alkotások. Friss benyomásokra folyton szomjas, éber fogékonyság és rutinos, gyors kifejezési készség: biztos ecsetvezetés, erős rajztudás az eddigi legértékesebb zálogai ennek a jövőre vonatkozó igéretnek. (Élénk hangolódó képességét, technikája rutinos könnyedségét jellemzi az is, hogy nehány napos itt-tartózkodása alatt 7 vagy 8 helyi vonatkozású, teljesen új olajképet fejezett be, — figyelemre méltó értékűeket, megfogó hatásúakat, amelyek aztán nagyrészt már itt el is keltek.

Vass Albert udvarhelyi kiállítása különben, amennyire ilyen dologban jósolgatni lehet, erőleláthatólag, fordulópontot fog a fiatal művész pályáján jelenteni. Éppen itt készült képei s másképpen való személyes megnyilatkozásai is arra vallanak, hogy a különböző, itthoni és külföldi iskolák hatásán művelődött, lehetőségekre felnyílt látása körülbelől mostanában kezd rátalálni arra a fajiság értékeit is egyben összefogó és kiemelő egyéni szemléletre, amely nélkül művésznek a különállóságát, idővel dacoló gyökerességét más semmisem biztosíthatja. Vass Albert, úgy érezzük, elérkezett a magábaszállás, elmélyedés eme jelentős állapotához. Ha ezt az utolsó próbát is sikeresen megállja — amiben kétségünk nincs — székely fajának, Erdélynek amaz igazi kifejezői, művész-megszólaltatói közé fog tartozni, akiknek munkája általános szempontból is megbecsülésre méltó, maradandó érték.

Tompa László.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Kelemen E. A szülők tegezése még semmi esetre sem jelent tiszteletlenséget velük szemben. Régi magyar szokás szerint a gyermek sohasem tegezte szüleit, de ez nem jelenti azt, hogy a szülők tegezését is a „mai romlott erkölcsök" rovására írjuk, mint ami kovásza lenne igen sok, a szülők ellen elkövetett bűnnek. Sőt kérem szépen, határozott tudomásunk van arról, hogy a gyulafehérvári Rozor, aki apját is, anyját is megölte, — mindvégig magázta szüleit ... — A tegezés bensőbb összetartást, bizalmasabb viszonyt akar kifejezni, megnyugtató, vigasztaló kapcsolatot, mint ahogy naponta mondjuk azt is: „Mi *atyánk*, ki *vagy* a mennyekben ..." Azonban mindenesetre csúnya nyegleség, ha a fiú így köszön apjának: „Szervusz, öreg!" vagy az anyjának: *„Agyő, Mucikám!"* Sajnos, manapság efféle is elég gyakran hallhatunk. Ennél már összehasonlíthatatlanul szebb volt a régiek tiszteltetteljes megszólítása: „Apámuram, — asszonyanyám!" Legszebb középutnak találjuk, ha a gyermekek azt a megszólítást használják, amelyhez hasonlót egyetlen nemzet sem tudott kitalálni: „Édesapám, édesanyám!" Ebben a megszólításban, ha tegezve használjuk is, benne van a tiszteletadás. Ha pedig magázunk mellette, egyúttal a legbizalmasabb, legszorosabb viszonyt is jelzi és kifejezi. Olyan végtelen nagy szeretet az, amit a magyar gyermek az „édes"-sel kifejezhet, hogy azt nem lehet lefordítani semmiféle nyelvre. Ez a megszólításunk hamisítatlan, igazi magyar kincsünk.

Katalin (Nagyvárad). A beküldött ifjúsági regény a legteljesebb mértékben sikerült. A mai postával visszaküldjük azt önnek, mellékelve külön is elismerő sorainkat. Semmi kifogásunk sincs az ellen, hogy bármelyik ifjúsági lapnak elküldje levelünket regényével együtt. Továbbra is hasonló szép eredményeket kívánunk. Próbálkozzék komolyabb irodalmi igényű, szélesebb látókörű írással is. Ifjúsági regényében erős igéretét látjuk annak, hogy nem lenne sikertelen próbálkozása.

Zoltán B. Versei nagy olvasottságot árulnak el, de talán éppen ezért olyan sok bennük a reminiszcencia, hogy az ön érdekében — nem közölhetjük. Ady hatását, mely minden sorában ott kísért, oldalakon keresztül tudnók bizonyítani önnek, de azonkívül Reményik Sándor, Áprily Lajos, Sík Sándor és Mécs László olvasása is otthagyta emlékeit kéziratpapirján. *„Csak élni, élni!"* című verse pedig, melynek témája erősen Adys, teljesen a Bárd Oszkár legutóbbi, Pásztortűzben megjelent versének hatása alatt készült, olyannyira,hogy két versszaknak még a rímei is azonosak. Mi nem akarjuk önt elkedvetleníteni, sem tehetségét kétségbe vonni, de őszintén tanácsoljuk: legyen sokkal szigorúbb önmagával szemben, a hatások szempontjából vegye keményebb vizsgálat alá írásait és főként próbáljon — önmagából meríteni és pózok helyett közvetlenül mondani el bánatait és örömeit. Technikai felkészültsége — hisszük — nem fogja cserben hagyni. Nem szeretnők, ha mind erősebben adná át magát az utánérzéseknek, mert így jelentkeznek azok a „poéták", akik mindig írnak egy verset, ahányszor elolvastak egyet.

Dr. L. A. Lapunk érdekében kifejtett szíves fáradozásáért fogadja legőszintébb köszönetünket. Kérdéseire külön zárt levélben küldjük a választ és készséggel állunk rendelkezésére bármikor hasonló esetekben.

Barcsai H. (Debrecen.) Ritkán találkoztunk rendszertelenebb elmével, mint az öné. Valami ködös messianizmus borong értekezésében, vallási és politikai fogalmakat olyan gyógyíthatatlan következetességgel kever össze, hogy írásának egyetlen megfelelő hely: a papirkosár. Amellett írni sem tud, szórendről fogalma sincsen, helyesírási tudománya is minduntalan csütörtököt mond. Irásában sok a bántó ízléstelenség s a túlságos önbizalommal megírt kísérőlevélben bejelentett „harcos tendenciát" sem értjük: ki ellen harcol ön és miért? A szerkesztőségünknek címzett „bókokat" zsebretesszük és nem lesz nehéz elfelednünk. Egyébként viszontüdvözöljük és nagyon kérjük: ne írjon többet. Amit ön csinál, tisztára grafománia.

Vass L. (Hunyad.) Cikkeit örömmel várjuk s amilyen sűrűn csak tudjuk, közöljük is. Ön nagy nyereséget jelent nekünk munkatársaink sorában.

Zólyomi László. Újabb verseit megkaptuk, ebben a számban is közlünk belőlük. A többit is a közlendők közé soroltuk. Üdvözöljük.

Cserny R. Levelét örömmel vettük. Kéziratát átadtuk Reményik Sándornak elolvasás végett.

Zádor H. (Szászrégen). Sajnáljuk, hogy kérését nem áll módunkban teljesíteni, de Áprily Lajos, akitől mi is fájó szívvel vettünk búcsút, alig egyhete végkép Budapestre utazott. Tekintve az ön ügyének sürgős és helyhez kötött jellegét, nem látjuk értelmét, hogy levelét továbbítsuk.

A többi levélre és kéziratra jövő számunkban válaszolunk.

PÁSZTORTŰZ

SZÉPIRODALMI KÉPES FOLYÓIRAT

KIADJA A KIADÓ BIZOTTSÁG

SZERKESZTÉSÉRT FELEL

GYALLAY DOMOKOS

TECHNIKAI SZERKESZTŐ

DSIDA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL STR. BARON L. POPIU BRASSAI U. 5. TELEFON 6-87

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP

NYOMJA

MINERVA

IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T.

CLUJ-KOLOZSVÁR

kül ma sem lennénk egészen tisztában, hogy minő álláspontra helyezkedik Goethevel szemben. És valljuk meg, hogy kár lett volna, ha ez a megnyilatkozás elmarad, mert az bizonyult be, hogy kevesen vannak, kik Goethet lényegileg jobban megértették volna, mint ő.

Maga a gondolatmenet, mely őt Goethehez vezeti, rendkívül érdekes. Látszik, hogy nem is róla akart beszélni. Le akart számolni a németekkel s mikor kegyetlenül végigver a német kultúrán, akkor veszi észre, hogy van valami a német kultúrában, amit nem akar vele összefoglalni: Goethe. A németekről való kritikájának foglalata körülbelől az, hogy a német, mióta mint birodalom, erős lett, kezd szellemileg butulni s a nagy gondolkodók nemzete már alig gondolkozik. A német nép visszaélt két narkózissal, a sörrel és a kereszténységgel s ez okozza hanyatlását. A német filozofiát megosztotta a theologia. A német egyetemeken csak ismeretek vannak nagy tömegben, tudomány nincs. Az ifjúság egészséges ösztöneit tönkreteszik az egyetemen, az ifjúságot nem tudják nevelni az iskolában sem s ez okozza a német kultúra rohamos hanyatlását. Nagy általánosságban és szeliden kifejezve, ezek Nietzsche vádjai. A legnagyobb vád azonban az és ez még a multba nyúlik vissza, hogy a németek tették tönkre a renaissenceot s fosztották meg a világot, hogy az, mint a *kereszténység ellenszere*, áldásos hatását kiterjeszthesse az emberiségre. Úgy látszik, hogy mikor összes vádjait rendszerezte, „Memento"-ként emelkedett elébe Goethe alakja, mert kereken kimondja: „Goethe az utolsó német, aki előtt tisztelettel hajlom meg: ő három dolgot érzett meg, amit én érzek — aztán egyetértünk a „keresztre" nézve is! Hogy mi ez a három dolog, nem mondja meg; hogy a keresztre nézve miben egyeznek meg, azt sem. Megpróbálom a fődolgokat megállapitani s azt is kifejteni, hogy a „keresztre" nézve mennyiben van igaza.

Nietzsche Goethe nagyságát abban látja, hogy ő voltaképen „nagyszerű kísérlet, legyőzni a tizenkilencedik századot a természethez való visszatérés útján, a renaissance természetességéhez való visszatérés által." Jegyezzük mag itt, hogy Nietzsche a természethez való visszatérést nem Rousseau értelmében veszi, mert szerinte a természethez való visszatérés a természethez való fölemelkedést jelent. Ettől pedig Rousseau távol áll. A francia forradalom iránt *undort* érez s mivel egyetlenegy embert talált, aki vele egyetért, Goethet, azért vele rokonnak érzi magát. Nietzsche éles szemmel látja meg, hogy minő úton akarja Goethe legyőzni a tizennyolcadik század életfelfogását s ezt klasszikus rövidséggel foglalja össze a következőkben: „Segítségül vette a történelmet, a természettudományt, az antik világot, Spinozát és mindenekelőtt a gyakorlati tevékenységet; csupa zárt horizontokkal vette körül magát; nem vonta magát vissza az élettől, hanem beleállította magát; nem volt csüggedt és oly sokat *vett* magára, maga fölé és magába, amennyit csak lehetett. Amit akart, az az *egyetemesség* volt; tagadta, hogy különálló dolgok az ész, érzékiség, érzelem és akarat, ő az egységet hirdette, ő megteremtette magát..." És itt elrettentő példaként említi Kantot, mint Goethe ellenlábasát.

Az idézett sorok mutatják, hogy Nietzshe mélyen belátott Goethe lelkébe, jobban, mint életrajzíróinak és magyarázóinak túlnyomó része. Megértette, hogy a reálítás híjjában szükölködő kor közepette milyen nagy dolog volt meggyőződésből reálistának lenni és megalkotni az egészséges ember mintáját. Azt az embert, aki erős, testileg ügyes, művelt, magát féken tartó s aki önmaga iránt is tisztelettel viseltetik, aki természetességének egész gazdagságával és terjedelmével él s aki elég erős erre a szabadságra; azt az embert, aki türelmes, nem gyöngeségből, hanem erőből, mert ez azt is, amin mások tönkremennek, saját előnyére tudja fölhasználni. „Minden, amit eddig látott meg Nietzsche Goetheben, színigazság; látszik is, Nietzsche gyönyörködik abban a látványban, hogyan áll „ez a szabaddá lett szellem örömteljes és bizakodó fatalizmussal a világmindenség közepette." Hozzátehetjük: ugy, amint maga szeretett volna állani, ha nem lettek volna más vonások is nála, melyek Goethetől el is választják.

Látni fogjuk, hogy az, amiben Goethe és Nietzsche megegyeznek, eddig tart. Mert ami Goethenél az emberi kultúra fejlődésmenetébe való beletagolódását illeti, az Nietzsche szemében problematikus. Nietzsche úgy látja, hogy arra, amire Goethe mint személy, törekedett, bizonyos tekintetben a tizenkilencedik század is törekedett. Ez igaz. De Nietzsche ezt is mondja: „Hogyan lehetséges, hogy a végeredmény mégsem Goethe, hanem egy kaosz, nihilisztikus sóhaj, bizonytalanság a honnan-hová kérdésben, a fáradtság érzése, mely gyakorlatban arra indít, hogy a tizennyolcadik századhoz térjünk vissza. Hát a tizenkilencedik század, különösen vége felé, nemcsak erősebb és romlottabb kiadása-e tizennyolcadik századnak, vagy is dekadens század? Úgyhát Goethe nemcsak Németországra nézve, hanem egész Európára nézve csupán egy szép hiábavalóság lett volna?" Éppen itt van Nietzsche sarkalatos tévedése. Ő tudniillik elfelejti ezt, hogy mikor e sorokat írja, éppen egy század választja el attól a Goethétől, ki a tizennyolcadik századot akarja legyőzni. Nietsche maga is mondja, hogy arra, amire Goethe, mint személy, törekedett, a tizenkilencedik század is törekedett. De hogyan? Mi úton? Ki nyitotta föl szemét, hogy helyes úton lépjen? Goethe és senki más. A sokféle lelki betegségben sinylődő emberiséget, aminőnek a tizennyolcadik századot ismerjük, Goethe vette ki a homályból, melyben vergődött. Mert ő volt az egyetlen, ki a tudás szemével látta meg a kivezető útat ebből a kaoszból s a költő hangján tudott a tömeghez beszélni. Ő szólt a kor lázas képzeleteihez, felzaklatott idegeihez és határozatlan sejtelmeihez: mert úgy szólt, mint beteg lélek, noha maga egészséges volt és észrevétlenül lopta be a tanítást a kor lelkébe. Ő vezette vissza az emberiséget a beteges álmodozásból a praktikus tevékenységhez, visszaadta lelkének egyensúlyát és a fejlődésbe, a jövőbe vetett bizalmát. Ez az igazság. Az tehát, hogy Goethe szép hiábavalóság lett volna, nagy tévedés! Hogy mekkora tévedés, csak akkor tudnók megmérni, ha Goethe nem létezett volna. Goethet úgy lehet elképzelnünk, mint egy nagy orvost, ki egy évszázaddal ezelőtt biztos szert talált ki a pestis ellen, mely járvány enélkül végigdúlt volna egész Európán. Az orvos tettének nagyságát csak akkor értenők meg, ha a járvány csakugyan végigpusztított volna minden országon s a vonaglók százezrei tanuskodnának a csapás nagyságáról. És ha száz év mulva hasonló járvány jelei mutatkoznak, kisebbednek-e az előbbi orvos érdemei? Goethe is kigyógyította száz évvel ezelőtt az emberiséget s áldását csak akkor tudnók mérlegelni, ha a lelki epidemiát senki sem tartóztatta volna fel. S ha száz év mulva az emberiség lelki életében nyugtalanító jelenségek mutatkoznak, gondoljuk el, mennyire betegek volnánk, ha közben évtizedeken át nem él-

[illegible] naissence a kereszténység megbuktatására jött létre. Ez volt az egyetlen eszköz a keresztény vallás kiirtására. Ha e győzelem nem is maradt volna el, mert a renaissance emberei már a pápák trónján ültek. S most idézzük Nietzsche szavait: „Mi történt. Egy német barát ment Rómába, Luther. Ez a barát, eltelve egy szerencsétlen pap bosszúálló ösztöneivel, fellázadt Rómában a renaissance ellen. Ahelyett, hogy mély hálával megértse a borzasztó nagy dolgot, ami történt, a kereszténység legyőzését saját székhelyén — gyűlöletének csak tápot merített e látványból. Luther csak a pápaság romlottságát látta, pedig éppen az ellenkezője volt kézzel fogható: a régi rossz, a peccatum originale, a kereszténység sem ült már a pápák trónján! Hanem az élet! Az élet győzelme! Hanem a nagy Igen, igenlése minden nagy és merész dolognak ... És Luther helyreállította az egyházat ... Ha sohasem fogunk végezni a kereszténységgel, a németek lesznek okai. Még több bizonyítékot hozhatnánk fel, de talán fölösleges is. Úgy látszik, Nietzsche minden rostálás nélkül elfogadta a Goethe pogányságáról szóló nézeteket, vagy pedig nem bízott Goethe nyilatkozatainak őszinteségében.

Mindez azt bizonyítja, hogy Nietzsche agyát, míg csak el nem borult, állandóan foglalkoztatta Goethe, a német kultúrának ez a nagy problémája, kiről maga mondja, hogy „nem német esemény, hanem európai." Ha van a német gondolkodók közt, aki föltétlenül hatott rá, úgy Goethe az, mert ő volt az, akit ideális embermintának tartott, kinek nemcsak műveit, hanem életét is művészi alkotásnak tekintette.

Vass Albert: Székelyudvarhelyi utcarészlet (olajfestmény).

A prózaírók közül *Nagy Dániel Cirkusza* allegorikus és szatirikus regény, melyben a háborút nevetséges okból született felesleges gyilkosságok sorozatának minősíti. A regény technikai megoldása nem volt elég eleven s mert minden lapon érződött rajta az irányzatosság, nem vált népszerűvé.

Kovács Dezső néhány elbeszélésében egy-egy képet, egy-egy örök tipust látunk, katonát és megbomlott világot. Seholsem hős a katona, hanem százszorosan szenvedő ember.

Az igazi háborús regény, amely a maga nemében nemcsak az erdélyi, de a világirodalom egyik legszenzációsabb alkotása, a *Markovits Rodion Szibéria garnizonja.* (Kollektiv riportregény.)

Kollektiv, mert sok szereplője van, mert a sok szenvedést és sok gondolatot, az epizódokat és fáradságokat nem a főhős hordja. Sok egyén arca és sok epizód összessége ez a regény és mégsem riport regény. Egységes munka. A háborús regény új formája. Egy tartalomban, formában átalakult műfaj, melynek valamelyik őse talán az eposz volt. Nincs benne kimondott pacifista propaganda, mint a Remarque regényében, de az, ami történik benne, sokat, nagyon sokat mond. A névtelen ember elindúl, diplomás ember, de csodálatos a háború; mindenhol csodálkozik, semmit sem ért meg. Szinte naivan áll a világ felforgatott összevisszaságában. Önkéntes iskola, csillagok, lövészárok, ahol meg is lehet halni. Parancs, ami miatt meg kell halni, térképek, élelmezés. Tisztek és tisztek. Szolgálati szabályzat, fegyelem. Minden, ami a régi osztrák-magyar ármádia legrútabb cafrangja volt. Azután a fogság. Tisztelgés a rangidősöknek. Tiszti láger. Rend. Szeretetcsomagok, panamák. Fizetés. Tábori színház, tábori lap. Foglalatoskodások. Esztendők. A legénységi lágert nézi meg a névtelen ember, mesét mond karácsony estéjén. Aztán eltemetik a kis zászlóst, aki 40 fokos hidegben elindúlt a hazájába és sok ezer mérföldön innen, a láger közelében fagyott meg. Aztán hazafelé... Béke. Vörösek. A szibériai fogolyváros, ahol megjátszották az egész társadalmi rendet. Állam életet éltek s a legénység a tisztikarral találkozott. Kiütéses tifusz, amely minden fölött uralkodott, a zsidó temetőben hagyott meztelen bajtárs. Menekülés. Megrendítő sorok a közeledésben. Egyedül, csak haza, haza. Esztendőkre elfelejtett bajtársak, akikkel együtt szenvedett. S akiknek visszahanytalott árnyát 600 lapon idézi Markovits Rodion. Ez volt Szibéria felülről és belülről nézve. Az emberiség regénye, a halomra gyűjtött szenvedésekben. A szenvedésekben, ahol elfakulnak a tiszti csillagok, megkérgesednek a finom kezek s a nagy hullámzásban, a betegágyon hirtelen egyedül lesznek. S csak akkor értik meg egymást, mikor visszagondolhatnak mindenre. Akkor megsirathatnak mást is; az egész emberiséget.

A Markovits Rodion stilusa a lehető legpongyolább. Olyan magyartalanságokat talál benne az ember, hogy valósággal megütődnék és bosszankodnék végig, ha a csodálatos tartalom nem kötné le.

És fárasztó az ismeretlen, névtelen zászlóst követni. Néha összetéveszti az ember mással és újból el kell olvasnia a szöveget, hogy rátaláljon. Sokszor az unalomig foglalkozik a fogoly-tisztek gyengeségeivel, keveset a legénység szenvedéseivel. Pedig micsoda alkalma lenne rehabilitálni a vörös katonáknak ment szegény magyarokat. A munkásokat, akik a hazai és harctéri bánatok után „ötér túró az élet" jeligével kábúltan választanak a régi és az új birodalom között. A magyar parasztot, aki nem ért rá lázadozni, mert óriási honvágya, a család és az itthon lévő föld emberi erejébe fenntartó hitet és akaratot nevelt.

Meg kellett volna találtatni a magyar sors legősibb gyökerét és hallhatatlan erejét, a „nótázó vén bakát." Aki a fogalmaktól a valósághoz menekült mindig; a lágerekben éhesen, tetvesen és rongyosan álmodott az itthon hagyott rögökről.

De ez talán nem is idevaló; az a pár kép, amit a „Szibériai garnizon" névtelenje lát, elég. Az olvasó láthatja enélkül is azt, amit az író sejtet.

Székely Gyula: Képek a szibériai hadifoglyok életéből. (1929. Nagyvárad.) Székely Gyula nem író. Krónikus. Maga is bevallja, hogy riportokat ír. Helyesen. Egyetlen képe sincs, mely valamennyire költőies lenne. Iskolás gyermekek ozonban, akikkel a keleti Oroszország és a hadifogság történetét meg akarja valaki ismertetni, igen nagy hasznát vehetik ennek a könyvnek. Van benne etnográfia, földrajz, apró, egyszerű epizódok. Minden van benne, csak irodalom nincs. A stílusa pedig egyszerű és jó. És nem is unalmas.

Hová sorozzuk a Markovits Rodion regényét? A *Szabó Dezső Elsodort faluja* mellé semmi esetre sem. A Markovits Rodion regény, egy csiszolt, sokat látó szellem felfogása, nagy emberi mélységek és magasságok megrajzolása. Háborús regény a kultúrember szempontjából. De az „Elsodort falu" egész mindenségében költészet, nem analizáló, nem olvasvalami, amin rajta van örökösen a szociológus szeme, aki bajokról beszél és orvosságokat találgat. Markovits Rodion regénye nem csupán riportregény. Ha az volna, talán csodálatosabb munka volna. De népeket egy csokorba szedni nem lehet az okos, nyíltszívű névtelen szemével messze Szibériában.

A háborús regény, a minden vért-ontó népeknek megbocsájtója; a közös szenvedések legszuggesztivebb kerete, mindenkor egy faj életében kell, hogy lebonyolódjék.

Erre vannak halhatatlan jelke a magyar irodalomban. Ady Endre: Nótázó vén bakák, A mesebeli János c. versei. Bartalis János: Sírnak a katonák, Varjak, Királyok c. versei. Számtalan magyar népdal, katonadal.

Mindezeknek ösztönösen regénybe tornyosúlása: az új magyar eposz, a halhatatlan Szabó Dezső Elsodort faluja.

A *Szibériai garnizon* a népek lelkéhez közel ér és gyönyörűséget, szomorúságot jelent, de nem halhatatlan. Az esztendők mélyébe belehatol, elvész és minden szépsége ellenére csupán dokumentum lesz egykor.

Kováts József.

—o—

Mikor Goethe és Nietzsche kezet fognak

(Barabás Ábelnek, az elhúnyt jeles esztétának kiadatlan kézírata.)

A cikkben, melynek ezt a különös címet adom, nehéz feladatra vállalkozom. Meg akarom mutatni, hogy a németek ezen két világhirességének neve nagyon jól megfér egymás mellett. Be akarom bizonyítani, hogy a németek nagy tévedésben vannak, mikor két *teljesen* ellentétes szellemet keresnek bennük, kiknek egymáshoz sohasem volt közük s kiket nekünk sem szabad egymáshoz közel hozni. Az, hogy a kettő között sohasem keresték a kapcsolatokat, a német tudományosság pedánsan rendszerető hajlamában leli magyarázatát, mely aprólékos gonddal, lépésről-lépésre igyekszik egy bizonyos kérdés kifejezésére. El lehet ugyan jutni így is a dolgok lényegéhez; de az ilyen módszer mellett megszokjuk, hogy mindig a legközelebbi nyomon haladjunk tovább, szemünk elszokik attól, hogy a távolba is nézzünk s így a nagy összefüggéseket nem vesszük észre. A világirodalom legérdekesebb kapcsolatai maradnak így rejtve. Ilyen kapcsolat az, amelyről itt szólni akarok s mely még sok érdekes kutatásra adhat másoknak impulzust.

Maga Nietzsche jelöli meg azokat az érintkező pontokat, melyek őt Goethe rokonává teszik. De az ő megállapításait csak kritikával lehet elfogadni, mert Goethenek nem egy gondolatát tévesen magyarázza, vagy erőszakosan ad neki más jelentést. Érdekes, hogy Goethehez való viszonyának tisztázására Nietzsche sohasem ér rá, ez a gondolata működésének utolsó évében jut eszébe. Nietzsche elméje 1888-ban borul el s az utolsó hónapokban mintegy ösztönszerű sejtelem folytán nyilatkozik meg, hogy az utókort erről tájékoztassa. A rövid megnyilatkozás nél-

Pásztortűz 1929. szept. 8.

IRODALOM - MŰVÉSZET

Háború és költészet

„Ha kimegyek a tiroli hegyekbe,
Rátekintek a csillagos egekre.
Csillagos ég, merre van az édes hazám!
Merre sirat engem az édesanyám?"

(Katonadal.)

Mikor az Achilesek felett elindúltak a repülőgépek, mikor az ágyúk és a géppfegyverek elől hosszú árkokba húzódtak a héroszok, meghalt az éposz. S az énekes, aki a hősről énekelt, megállott, megzavarodva és dadogva próbált éneket csinálni, de az eredmény nem volt az, amit Kallinos-tól Petőfi-ig mint harci dalokat ismerünk. A világháború alatt a műköltészet minden összeköttetést megszakított az aktuális borzalmakkal s ami mégis megmaradt, (Gyóni G. stb...) csak lázadás volt a háború ellen. A népköltészet jellemző sajátosságai: határtalan nosztalgia, bölcs megnyugvás a leselkedő halálban, zokogások és ellágyúlások. Pedig ez nem volt mindig így. A magyar nép fantáziája még ma is szívesen foglalkozik régi hősökkel, akik erősek voltak és az igazságukat erejükkel vívták ki. Hova lett azóta az erő, a bátorság, a mithosz? Tán a korcsmai verekedések, a különféle sportpályák mutatványai tartják meg fenn ezeket, de a háborúval kapcsolatban mindezeknek vége.

A háború meghalt a hősök szívében s a háború irodalma egy letűnt hősies kor után új forduló ponthoz jutott..

Milyen ethikai sajátosságot termeltek ki a világháború kataklizmái az egyénben?

A túlzott individualizmust. Az önmagát féltő embere, aki meddő izmokkal és szétbomló idegrendszerrel áll a halál mellett. A társát nem volt ideje megsiratni s az emlékezés gondolati rögzítője, a temetés legtöbbször elmaradt. Alig-alig törődött azzal, hogy szeretett társa halott; az omló tűzesőben félig-meddig magamagát is halottnak vélte. Ebben a kábúlt önmagába fordulásban kereste, vagy elejtette az Istent, gondolt a családjára, vagy valamelyik boldog élményére.

A magyarnak fájt az egész világháború. Sohsem felejtem el a magyar parasztok harctéri elbeszéléseit. Ha volt is kitűntetése, neki az volt a legnagyobb kitűntetés, hogy hazakerült. És mikor beszél, így beszél: aztán *vittek* bennünket ... és nem így: mentünk, mentünk megvédeni a hazát ...

Kérdem. Születhetik-e ebből a lelki képletből eposz? Születhetik eposz olyan értelemben, amely a háború dicsőítése, a hősök kitüntetése, az áldozatoknak gyávává való kikiáltása, a szerencséseknek hősé avatása? Születhetik-e eposz, mely a palotáktól a kunyhóig élő zokogásokat spártai gesztussal diadalordítássá alakíthatná? Nem. A háború megírásához a régi formák közül két költői forma maradt volna az elégia és a szatira s az új formákban végetérhetetlenül ezer és ezer alakot kellene szerepeltetni. Mert az eposz egy vagy két hős köré csoportosúló szerkezetét nem tűri már a világ olvasóközönsége.

Ennek a költői hangnak legelső megtalálói a magyar bakák voltak. A háborús népköltészet szelleme megelőzte azt a műköltészetet, mely csak későbbi évek mulva tudta megtalálni a megfelelő hangot. *Ady Endre* és *Szabó Dezső* kivételével alig értették meg néhányan: mi is volt a világháború? Az első komoly munka irodalmunkban, melyben a világháború a maga igazi arcával jelenik meg s melyben a magyar ember furcsa világba lökött szenvedései megrázóak és igazak, a *Szabó Dezső Elsodort faluja* volt. Ilyen magasságokat nem érintett sem Barbusse, sem Blasco Ibanez. Mert nem lehet a világra egyetlen pacifista jelszót ráerőszakolni. A világháborúba minden nép a maga meghatározott céljával és gyűlöletével indúlt. (Machiavelli Arta della guerra c. művében megírta, milyen háborúk vannak. Ezek mindegyikét megtaláljuk az európai népeknél 1914—18-ig. Csak a magyar nép bolond öngyilkosságának okát nem sejtette se jós, se kritikus, se böles, se politikus, de legkevésbbé a katona, aki mindent kockára tett.) Ez a hang aztán elmult a magyar irodalomban. Talán azért, mert nincs könyv, mely e tekintetben az Elsodort faluval felvehetné a versenyt, talán azért, mert az emberek a sok realitás után békét, vak életet, ideális irodalmat áhítoztak. Kábító szert, amely a háború multával is élő sebeket elfeledteti, begyógyítja. És kívántak az emberek falut, családot, életet, mely a nagy szenvedésektől térben és időben messze viszi az embert. A haza fogalma, mellyel olyan könnyelműen bánt a sajtó a világháború alatt, a nemzet fogalma, mely a köz lerongyosítását és megöletését jelentette, meglanyhúlt. Két irány lett uralkodó a világban: egy új humanizmus és az erős faji érzés. Az előbbit zászlójukra tűzték a legellentétesebb vallási és szociális irányzatok. Új vallássá vált, valahogy az emberiség vallásává. Ez eredményezte a különböző pacifista mozgalmat egyengető nemzetközi kongresszusokat, békepaktumokat (sajnos, a békeszerződéseket nem).

A másik irány a faji irány. A faji öntudat igen kevés elvont fogalommal él. A haza fogalma nála összeszűkül az otthon, a falu kereteiben, a nemzet fogalma a család, legfeljebb a rokonság körében. A mythoszokat annyira csökkenti magában, amennyire a valóságoktól, az élettől nem vonja el. Ez induktív kereszténység, amely egészséges lelki és testi életet, békét és szeretetet teremt.

Az előbbi irányzat teremtette meg az európai háborús irodalmat. Nem nemzeti sovinizmussal és nem hősi erőkkel felépített irodalmat. Az ilyesmit a kultúrnépek egészen kiejtik az olvasmányaikból. Még amerikai filmekben is komikus és visszataszító az ilyesmi.

De teremt olyan irodalmat, amelyben a háború csak propaganda egy eljövendő békére. És a népek lettek-légyen ellenségesek vagy barátok, az ilyen könyvet szeretettel veszik. Ilyen könyv a Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan c. könyve, sokkal előbb a Romain Rolland és Barbusse könyvei. Derék könyvek, de hiányzik belőlük az az emberi rugó, melynek faji jegyeikkel, faji sajátosságaival az emberi szenvedések legmegrázóbb skáláját lehet visszatükrözni.

A magyar háborús regények kiinduló pontja népies irány lehet csupán. A magyar népnek gondolatait történelmi helyzete alig kétszáz éve elrekesztette a háborútól. Közben csak a 48-as szabadságharc teremtette meg a háború szellemét. Erről népköltészeti tanuságok is vannak. Azóta szenvedés volt a magyarnak katonáskodni, szenvedés volt verekedni. Nem volt célja, nem volt se faji, se nemzeti érdeke semmiféle háború. A 14-es megmozdulás őrült kábulatát két hét alatt kiheverte; azóta visszanyerte önmagát, dalai és sóhajai az otthon felé intették, a békére és a csendre. S azóta is mindenhol, ahol élnek magyarok, akar milyen sebeket hordjanak légyen, a harci mítheszt elejtették és vallásban, rögben, örömben és búban, vérmérsékletük csodálatos jeleivel elfordúltak az eposztól. A harc, melyet vív egy csodálatos emberi alkotás, egy ösztönös építés a régi elhagyott keretek között. Fájó emlék lett a háború. Az egyén szenvedéseinek emlékezése, a hiába fáradozás legteljesebb jele, emlék, amely határtalan erővel tanít, hogy az új honszerzés nem verekedések és gyűlölködések sorozata, hanem munka és munka.

Az eposzok kora a feudális világ kora volt. A trójai háborút királyok vívták, Aeneas azért öltött testet a Vergilius fantáziájában, mert Augusztus diadala megkívánta, Torquato Tasso egy neokatholikus korban a Szentföld visszafoglalását álmodta s parajonás félelemmel hódolt benne a pápának. Zrinyi a hitehagyott császárok között a szentséges égi királyné tekintete alatt írja munkáját, de a főhős egy erős reanissance írót sejttet benne. A főhős megéneklése egyúttal a dédunokaköltő egyéni törekvéseit is szolgálta. (L. Király György tanulmányát: *Zrinyi és a renaissance.* — Nyugat.)

A világháború a fejedelmeket revizió alá vette. S bár Európa irtózik minden nemzetközi államformától, a demokratikus irányzat csaknem minden emberben megvan. Nem a Biblia volt ennek a megteremtője. Az a könyv, amely háborúra és békére, gyilkosságra és szeretetre egyaránt tanít, nemcsak a primitiv népek szívéből hullt ki, hanem gondolkozásából is. Nem a Biblia, hanem azok okozták ezt, akik a nagy időkben alkalmazták. A közös szenvedések demokratizálták az embereket és a dús halál árnyékában való összefogózások.

Az a demokratikus szellem, amely egész Európa legemberibb közössége, az erdélyi magyarságban sokkal nagyobb mértékben megvan, mint a magyarországiban. Ez az oka annak, hogy a magyar nyelvű háborús irodalom Erdélyben jobban virágzik, mint Magyarországon. A magyarországi regényben betét a háború, érdekesség. A háborúval kapcsolatos versek jelentéktelenek, a nemzeti színen kívül alig van bennük magyar. A kellő szavak megváltoztatásával minden hazafias színük mellett akármilyen nemzetéi lehetnek.

Az erdélyi lírikusok közül *Bartalis János* volt az első, aki háborús verseket írt, a „Királyok" ciklusban az erdélyi irodalom legszebb háborús versei vannak.

Összébb húzom a köpenyt vállamon.
Kint annyi szomorú katona ázik, fázik.
Puskára támaszkodva hideg őszi éjben
Annyian sírnak — nem is sejtik.

(Sírnak a katonák.)

A „Varjak" című versében sír a szent élet kioltása, a háborús gyilkosság csodálatos viziója, mely egyúttal gyötrelem és bűnbánat.

Áprily Lajos egész költészete a háború utáni pesszimizmusból indúlt ki. Csodálatos nekrologjai elhunyt barátairól művésziek és meghatóak. (Versek.)

Mécs László elhagyja Nagykapost

A felvidéki magyar lapokban élénk vita indult meg *Mécs Lászlónak*, a kitünő költőnek Nagykaposról való távozása körül. Ugyanis Mécs Lászlót, aki premontrei pap és nagykaposi plébános, rendfőnöke királyhelmeci plébánossá nevezte ki. Nagykaposi hívei, akik rajongásig szeretik költő-lelkipásztorukat, küldöttséggel keresték fel *Takács Menyhért* jászói nagyprépost, rendfőnököt s kérték, hogy vonja vissza áthelyezési rendelkezését. A rendfőnök meg is igérte, hogy egyelőre függőben hagyja az áthelyezést. Ekkor Mécs László Rómába utazott, mint egy erdélyi zarándokcsapat lelkipásztora. Mire visszatért, már asztalán volt a parancs, amely szerint a *királyhelmeci plébániát november közepéig mégis el kell foglalnia.*

Mécs Lászlónak is fájdalmas ez a búcsúzás Nagykapostól, mert hiszen költői multjának minden emléke Nagykaposhoz fűződik. A nagykaposi parochia épülete, amelyben a *„Hajnali Harangszó"* gyönyörű versei fogantak és születtek, örökre irodalomtörténeti nevezetességű hely marad.

Ezzel az áthelyezéssel kapcsolatban nyilatkozott meg pro és contra a felvidéki magyar sajtó s a hírlapi polémiák hosszú ideig ébren tartották az irodalom-szerető közönség érdeklődését.

Mécs László azonban szerzetes, aki keresztényi alázatossággal és feltétlen engedelmességgel tartozik rendi előljáróinak s így habozás nélkül teljesítenie kell a parancsot. Ezek szerint lapunk megjelentekor Mécs László már királyhelmeci plébános. És a jövőben Királyhelmecről hirdeti az igét — az egész világ magyarságának.

Mi szükséges egy vidéki lap szerkesztéséhez?

Egy vidéki lap elkészítéséhez kétféle dologra van szükség: anyagi eszközökre és szellemi készletre. Az anyagi eszközök felsorolását (pénz, nyomda stb.) mellőzzük. Ezek a mi szempontunkból másodrendüek s a lap műszaki előállításához tartoznak.

A lap szellemi részének összeállításához szükség van 1. szerkesztőre, 2. munkatársakra. — A munkatárs és a szerkesztő együttes és közös munkájának eredménye: a lap tartalma, a vezércikktől az apróhirdetésig. — Vidéki lapnál a lap tartalmának eredetisége nem sine qua non. Sokkal fontosabb a helyi körülmények és események feldolgozása és beállítása a nagyobb közösség, esetleg az országos érdekek vonatkozásába. Épen ezért a vidéki lap szellemi részének összeállításához is megengedett és használatos eszköz az *olló*. Nagyképüség volna ezt el nem ismerni. Még nagy világlapok szerkesztőségében is ott az olló, nem is szegre akasztva és pihenőben. Hanem egyik kéztől sürün tovább adva a másiknak.

Azonban még az olló kezeléséhez is, de a lap egész szellemi tartalmának összeállításához még inkább szükséges az, hogy a szerkesztőnek legyen 1. tudása, 2. izlése. Tudás nélkül sok minden lehet valaki. Patikus, avagy társadalmi vezető tekintély is. Ha még izlése is van, jó, de az sem elengedhetetlen, kivált ha ezeket pótolja valami más. De újságot szerkeszteni s ezzel a közvélemény kialakulására hatást gyakorolni néminemű tudás és izlésféle nélkül: bajos, mondhatnám, hősi vállalkozás. Határozottan nem fizetődik ki.

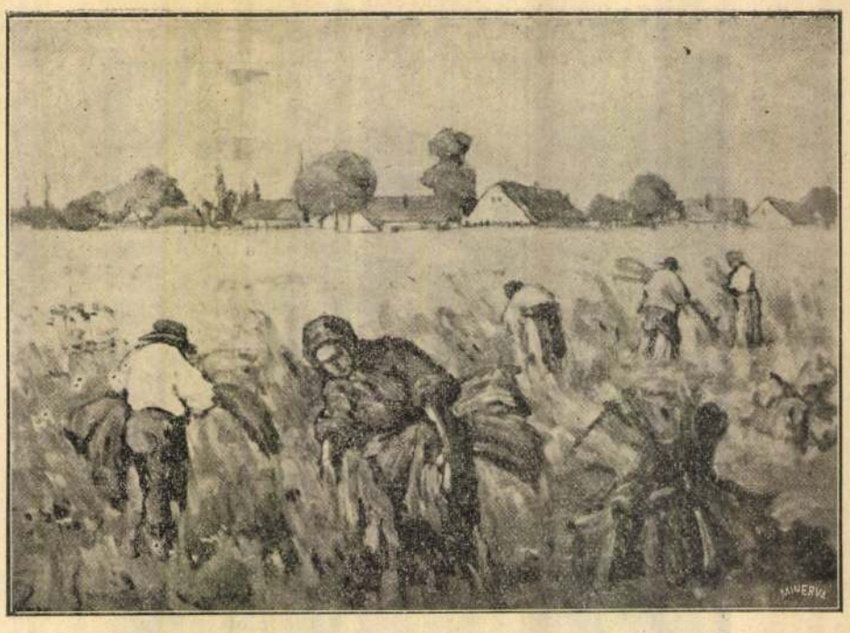

Vass Albert: Munka közben (olajfestmény).

Az újság szellemi részének összeállításához még ezeknél is szükségesebb — s a legújabb időkig teljességgel nélkülözhetetlennek tekintett dolog volt — a helyesírásnak némi sejtelme.

Ilyenek például a következők:

Nem úgy írjuk, hogy arad vagy várad, hanem így: Arad, Várad.

Nem kissebbséget írunk, hanem kisebbséget (Tíz év alatt tán látta nehányszor!)

Magyar szövegben nem azt írjuk: Lupeni, hanem Lupény, nem Simeriat, hanem Piskit; nem Alba Iuliat, hanem Gyulafehérvárt szokás írni.

A vendéglős ajánlhatja a vendégnek, hogy igyon sört; de az újság csak igyék, — ezt írhatja.

Nem úgy szakitjuk meg: na-gyvállalat, hanem talán így: nagy-vállalat.

Ha folyóiratunk valamelyik olvasója azt találná gondolni, hogy e hibák mondvacsináltak, szíveskedjék megfigyelni egyik-másik vidéki lapot. Nem egyet-kettőt és elvétve talál ilyeneket, hanem hétről-hétre és — garmadával.

Szabad-é szó nélkül hagyni ilyesmit?

Vajon milyen magas annak a vidéki lapnak a tartalmi szinvonala, amelyikben így fest a magyar nyelv?

Az a lap, amelyiknek már a betüjéről csak úgy árad a felületes tudatlanság, a magyar kulturának nem szolgál, hanem megrontója, ártalmára van. Nincs létjogosultsága.

A. P.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

T. Zsigmond. Beküldött versei közül a „Hangszer vagyok" című a legsikerültebb, de az sem közölhető. Általában azonban biztató írások.

„Nimród". A kért információ megérkezett, de, sajnos, nemleges formában. A kérdezett cég nem hajlandó részletfizetési engedményt tenni.

M. K. (Kolozsvár.) Versének gondolata szép és emelkedett. De nem költemény, hanem prédikáció elé való papi imádság. Semmi sincs benne, ami verssé tenné. Lendület, művészi szín nélkül való írás. A személyes élmény elhihető ereje is hiányzik belőle. Nyelvének egyetlen erénye némi biblikus archaizálás, amelyet bizonyára sok bibliaolvasással sajátított el. A verset nem közölhetjük.

B. Zoltán. 1. A Lord cím nem jelent hivatalt, hanem angol főnemesi rangot. Eredete két szó: loof és ford. E szavak jelentése (kenyeret adni) minden valószínűség szerint a középkorból ered, amikor is a földesurak külön e célra készült épületekben élelmezték szegényeiket és betegeiket. A *Lord Mayor* címet London első polgármestere viseli, akit évenként választanak és választatása után ünnepélyes szertartások között tesz esküt. Londonnak régebben több napos ünnepsége volt a Lord Mayor megválasztása; ma azonban már ez az ünnep sokat veszített fényéből és jelentőségéből. — 2. A fogadást ön nyerte meg, mert Dickens csakugyan angol iró. Barátját bizonyára a Károly név franciás alakja, a „Charles" tévesztette meg. — 3. Harmadik kérdésére kivánsága szerint a küldött válaszos boríték felhasználásával válaszolunk.

F. Zoltán (Brassó). A gyűjteményt, képeket s apróbb küldeményeket hálásan köszönjük. Jól esik, hogy tömérdek elfoglaltsága mellett sem feledkezik el rólunk.

B. Erzsébet (Körmend). Verseit és levelét elküldtük Reményik Sándornak, aki jelenleg Nagyváradon tartózkodik rövidebb ideig. A válasz megérkeztéig kérjük szíves türelmét.

Pásztortűz
1929. nov. 17.

Nagy István: Szénrajz.

M. Sz. (Mócs.) A kért adatokat alább közöljük: Luther Márton Szászországban született Einsenleben nevű városkában 1483 november 10-én. Ugyanott halt is meg, hatvanhárom éves korában, 1546-ban, február 18-án. Szülei a jogi pályára szánták, melyről egy megrendítő csapás térítette el. Legjobb barátjával sétált, mikor hirtelen vihar támadt és barátját nehány lépésnyi távolságban halálra sújtotta a villám. Ez az eset arra késztette, hogy szakítson a világi élettel, felvétette magát az ágostai kolduló barátok közé. Innen 1508-ban hívta a szász választó fejedelem a vittembergi egyetemre. Ettől kezdve élete a reformáció nagy munkájával kapcsolatban minden művelt ember előtt ismeretes.

S. Béla (Piski). Román műfordításait megkaptuk, kísérő sorainak neheztelő hangját azonban nem értjük, mert szerkesztőségünknek semmi sértő figyelmetlenséget sem volt szándékában elkövetni ön ellen. Fordításait közelebbről hozzuk, de addig is kérjük, hogy közölje velünk: melyik Eminescu-kiadásból fordította a szép Eminescu szonettet? A mi rendelkezésünkre álló Titu Maiorescu-féle kiadásban ugyanis nincs benne ez a szonett s azért nem is ismertük eddig.

„Liliom". Novellája sorra kerül. Keressen fel többször is elbeszélésekkel. Berlini cikkeit várjuk.

H. F. (Szatmár.) Verseivel szeretettel és érdeklődéssel foglalkoztunk. Erős tehetségről tanuskodnak. Van bennük erő, mozgalmasság, szín és hangulat. Ködös, kozmikus világérzésük érdekes, de nem eredeti: Kassák Lajos tollát érezzük a sorok mögött. „A tenger dalol" cím Adys. Kérjük, hogy írja meg életkorát és küldje be eddig megjelent verskötetеit, hogy alaposabban megismerhessük. Ezeket a verseket nem közöljük.

Kató. Ha úgy gondolja, hogy „az emberekben való csalódása" értékes érzéseket és gondolatokat termelt lelkében, csak írja le egészen bátran és őszintén. Mi mindenesetre szívesen olvassuk el és mondjuk meg véleményünket, ha kéri. Természetesen, előre meg kell győződnie arról, hogy a legnagyobb jóindulattal mondunk kritikát, még abban az esetben is, ha írásaiban semmi biztatót sem látnánk. Ha értékes, jó írásokat kapunk, nekünk legnagyobb az örömünk.

Ferencz. (Gyulafehérvár.) Az autón látott kis lobogó minden valószínűség szerint nem magyar lobogó volt. A magyar zászlón kívül az olasz és a mexikói zászlók színei is: piros, fehér, zöld. A magyar zészlótól abban különbözik mind a kettő, hogy színei a zászlórúddal párhuzamosan fekszenek, még pedig mindkettőnél a zöld szín van közvetlenül a rúd mellett, azután következik a fehér s végül a piros. Az utóbbi kettő pedig abban különbözik egymástól, hogy fehér mezejükben egymástól lényegesen eltérő címerüket viselik. A mexikói címer kitárt szárnyú madarat ábrázol, kígyóval a szájában, az olasz pedig, amint ismeretes, pajzsalakú, zöldkeretes vörös mezőben fehér keresztet. A címer fölött korona van, mely igen hasonlít a magyar koronához, csak éppen keresztje nem áll ferdén, hanem egyenesen.

Icuka. Általános tapasztalat, hogy a barátnők csak a legritkább esetben képesek kiállani a tűzpróbát. Legtöbbször irigység, pletyka, vagy féltékenység az „árulás" okozója. Ebben a rovatunkban sok elkeseredett panaszkodót vígasztaltunk már s az ön által jelzett meggondolatlan lépésre még egy sem szánta rá magát közülük. Mindenesetre helyes, ha feltárja a helyzetet. Mi mindig szívesen és jóindulattal foglalkozunk a bizalommal elénk tárt ügyekkel. Hacsak leírja, — máris könnyebbül a lelke, hiszen magyar mondás, hogy a megosztott bánat: félbánat. Azonban úgy sejtjük, hogy a közben eltelt napok meghozták már a vihar utáni derült nyugalmat, amit egyébként őszintén kívánunk is önnek.

„Bácsi". Elbeszélését is elolvastuk s véleményünk szerint önnek több tehetsége van a prózához, mint a vershez. Azonban, sajnos, a „Ki ad többet?" sem közölhető. Ugyanezt mondhatjuk újabb tíz verséről is, habár ezek közül, a „Május", „Válasz" és különösen az „Élet" című jóval előbbre van a multkori küldemény bármelyik versdarabjánál. Véleményünk ne kedvetlenítse el, dolgozzék tovább, mert van önnek tehetsége s előbb-utóbb valószínűleg munkatársaink sorában üdvözölhetjük.

A többi levélre és kéziratra jövő számunkban válaszolunk.

PÁSZTORTŰZ
SZÉPIRODALMI KÉPES FOLYÓIRAT
KIADJA A KIADÓ BIZOTTSÁG
SZERKESZTÉSÉRT FELEL.
GYALLAY DOMOKOS
TECHNIKAI SZERKESZTŐ
DSIDA JENŐ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
STR. BARON L. POPIV BRASSAI U. 1-5
TELEFON 6-87
MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP
NYOMJA
MINERVA
IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T.
CLUJ-KOLOZSVÁR

VASS Albert *51, 54, 68*
Nagyenyed, 1896.–Nagyenyed, 1969.
Nagybánya, Budapest, Párizs, festő

Banner Erdély

Vass Andor

aranyminves tékesfehérvár

lásd élett.

Lamagyiparalm II r/433.l.

BUDAPEST
APR 24 18
79

Százköbméteres víztorony tervpályázata

RÁCZ GYÖRGY

A Földművelésügyi Minisztérium a gépállomások, állami gazdaságok, és egyéb mezőgazdasági célokra százköbméteres víztorony tervpályázatát íratta ki az Építésügyi Minisztériummal.

A feladat egyszerűnek és egyértelműnek látszik. Annál meglepőbb az a változatosság és ötletgazdagság, amit a beérkezett pályatervek mutatnak. Bátran elmondhatjuk, hogy ez a pályázat egyike volt a legsikerültebbeknek.

A beérkezett 54 pályamű közül a legtöbb tartalmazott valami új szerkezeti, vagy formai gondolatot. Eddig is épültek nálunk víztornyok, de sajnos a legkevesebbről mondhatjuk el, hogy esztétikai igényeinket is kielégítik. Különös öröm, hogy a pályaművek között nemcsak jó, egyszerű és világos szerkezetű, de szép megjelenésű tervek is oly nagy számmal szerepeltek. A bíráló bizottság a rendelkezésre álló összeget több részre osztotta, az eredetileg kiírt díjak számánál. Mégis azt kell mondanunk, nem tudott minden tervet anyagilag is méltányolni, melyek azt egyébként megérdemelték volna.

Igen nagy a változatosság, amit a tervek felépítésükben és szerkezetükben felmutatnak. Van henger, kónikus forgásfelület, négyszögű, hatszögű, nyolcszögű torony, hasáb, buzogányforma stb. Van szárnyaskerék, pillérlábas, pofafalas stb. alátámasztású megoldás. Van tégla, vasalt tégla, téglahéjj szerkezetű, előregyártott és feszített vasbeton, kúszózsaluzású monolit, körgyűrűkből szerkesztett alátámasztás. Van monolitikus, elemekből szerelt, hatszögű sejtrendszerű, kútgyűrűkből összeállított, feszített falazott téglatartány stb. A nagy választékból bemutatjuk a sikerültebb és érdekesebb megoldásokat :

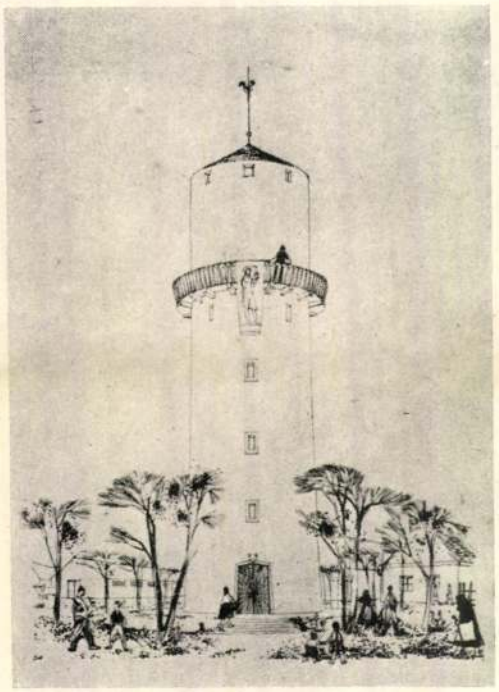

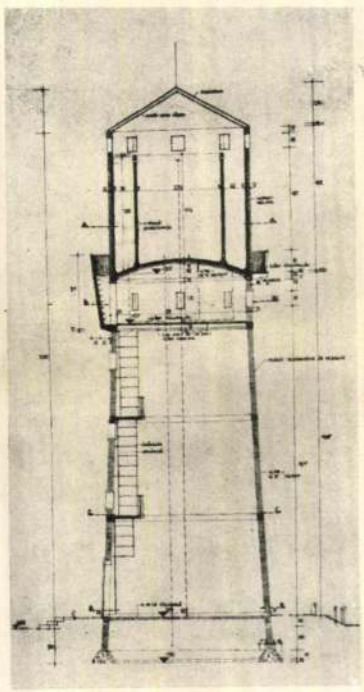

MINÁRI OLGA—THOMA LEVENTE elsődíjas terve, egyszerű könnyű téglaszerkezetével a legjobban megfelelt az építtető igényeinek és ugyanakkor nemes vonalaival esztétikai igényünket is kielégíti és jól beleillik a magyar tájba.

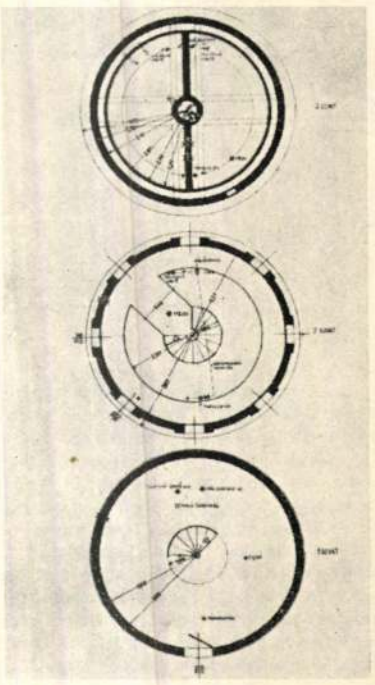

JUHÁSZ JENŐ—GARAY LAJOS második díjas terve végső kiérlelése a hagyományos formáknak. Különös érdekessége a téglából falazott kúpos tető. Szerkezete rendkívül egységes és világos. A medence belülről való javíthatósága esbet csak kifogás alá.

Déli homlokzat

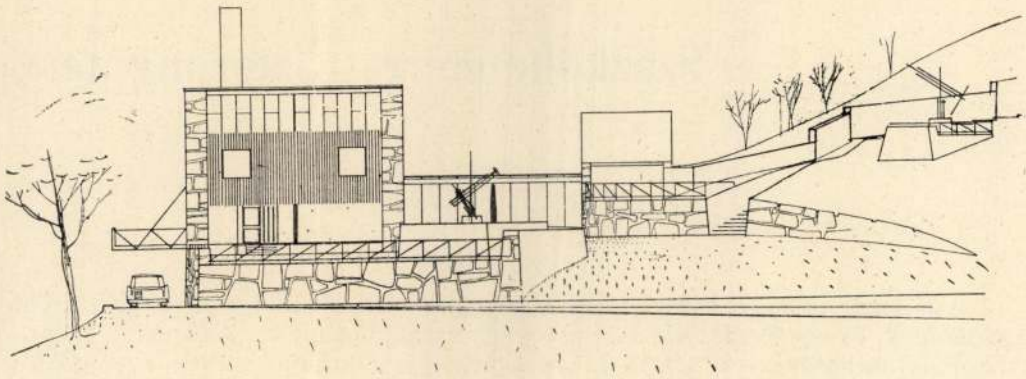

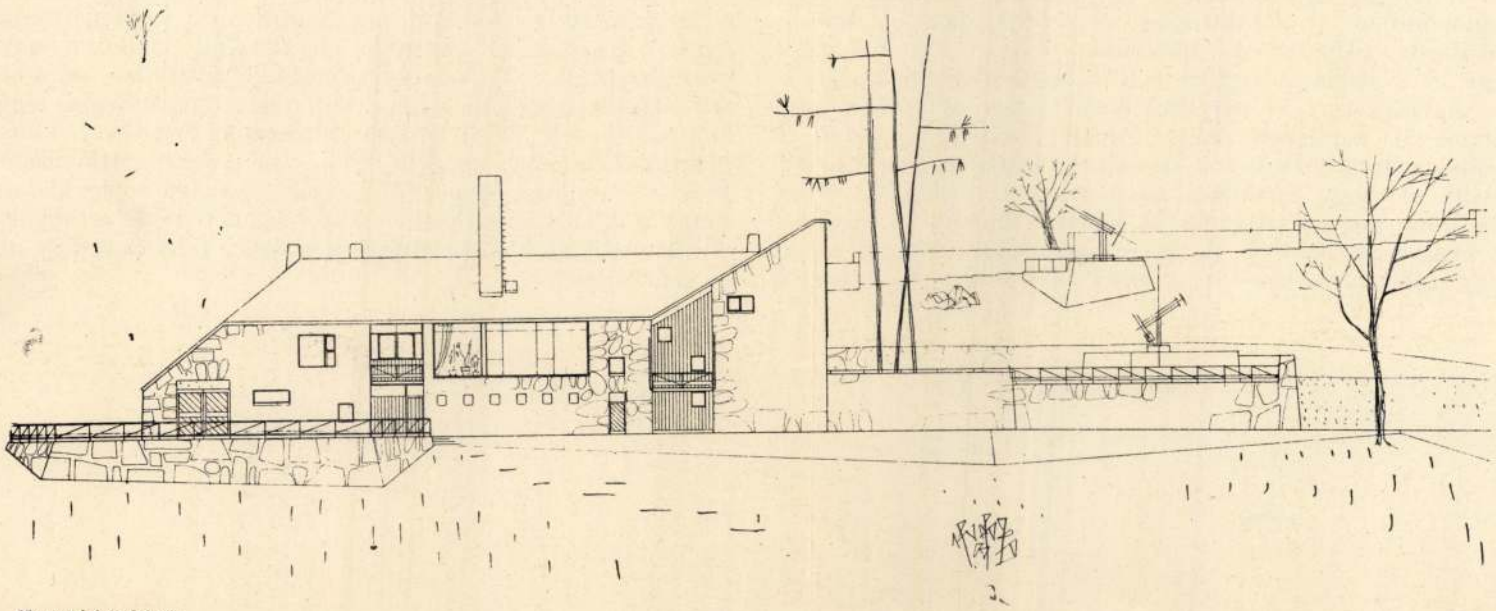

Nyugati homlokzat

Belső távlati képek

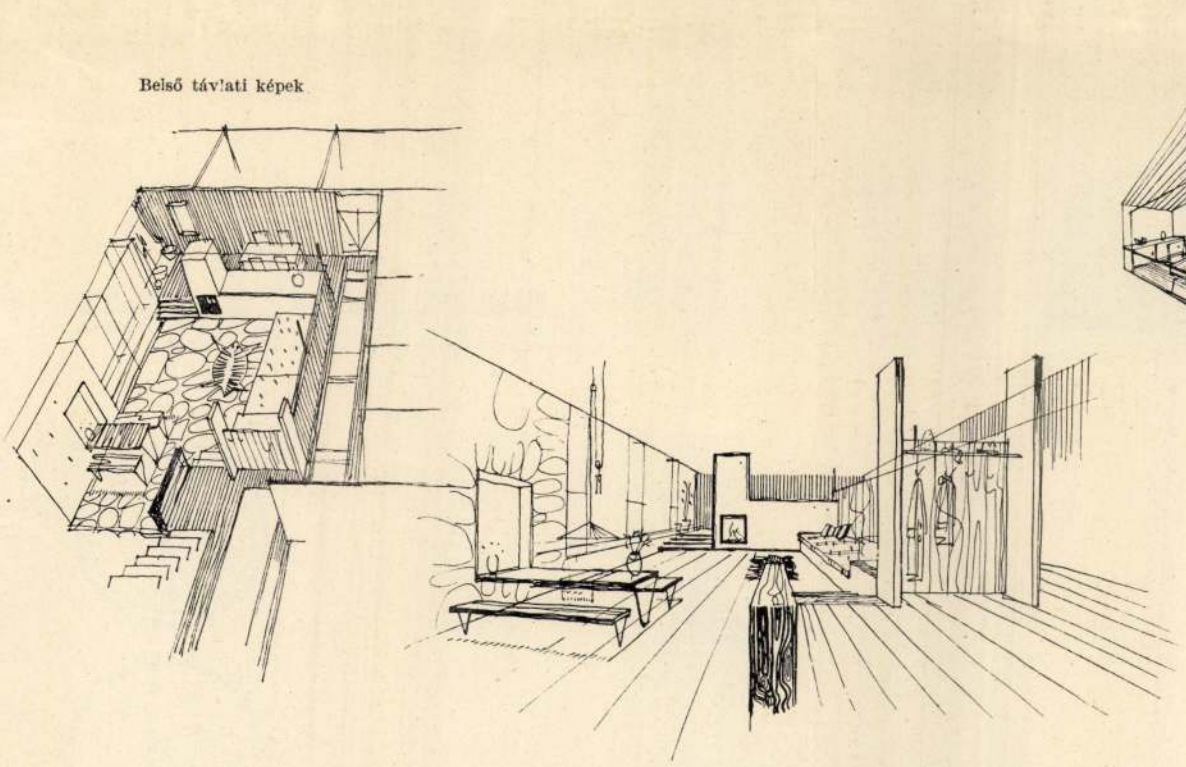

A feladat csillagvizsgáló fiókintézet létesítése volt a Mátra egyik magaslati helyén. A helykiválasztást a Mátra tiszta levegője, a fővároshoz aránylagos közelsége, kiépített úthálózata indokolta. A helyszükséglet ugyancsak határozott bázist jelentett.

Ennek alapján az építészi feladatot a téma oly kibontása jelentette, mely elsősorban m e g é r z i, m e g h a t á r o z z a, és m e g t e r e m t i azt az emberi atmoszférát, s annak kereteit, melyet egy kutatócsoport munkája és élete jelent a világmindenség megismeréséért folytatott küzdelemben, a világtól bizonyos földrajzi elszigeteltségben.

Mit jelentett ez az adott esetben? Jelentette egy külső, műszerekhez vezető ú t k i a l a k í t á s t, mely felett a vesszőből font tető a hőfúvás és nap ellen kíván védelmül szolgálni, a mellette futó fal fogazása szélvédő pihenő állomásokat teremt, de vonalának ritmikus játékával egyúttal feledteti az út hosszát és fárasztó emelkedését. Jelentette egy d o l g o z ó s z o b a megformálásának gondját, melynél a felsővilágítás a szerelőmunkához szükséges koncentrációt épp úgy kívánja szolgálni közvetlen fiziológiai hatással mint az emberi érzelmekhez szóló közvetett hatású eszközök: a felső világítók mellett alsó kilátóablakok kialakítása, a szoba terének dolgozófülkével való tagozása; a mennyezet síkjának dőlése s a szoba kubusának felemelt térbeli elhelyezése.

Harmadszor egy a b l a k témáját jelentette, mely a fárasztó munka utáni regenerálódást szerkezeti megoldásánál fogva jó szellőzéssel, megfontolt elhelyezésénél fogva pedig pl. a kemence szögletébe épített pihenőpadról nyerhető kellemes kilátással, kívánja biztosítani.

Ezt az egész élő organizmust a kiszolgáló személyzet, gépezetek, s az ezeket is kiszolgáló, vagy befogadó helyiségek, műtárgyak gazdagítják fel olyan egésszé, amelyből még a telep gondnokának baromfiólja, vagy a fásszinben felhalmozott farakás melegítő látványa sem maradhat ki.

SZROGH GYÖRGY
tervező

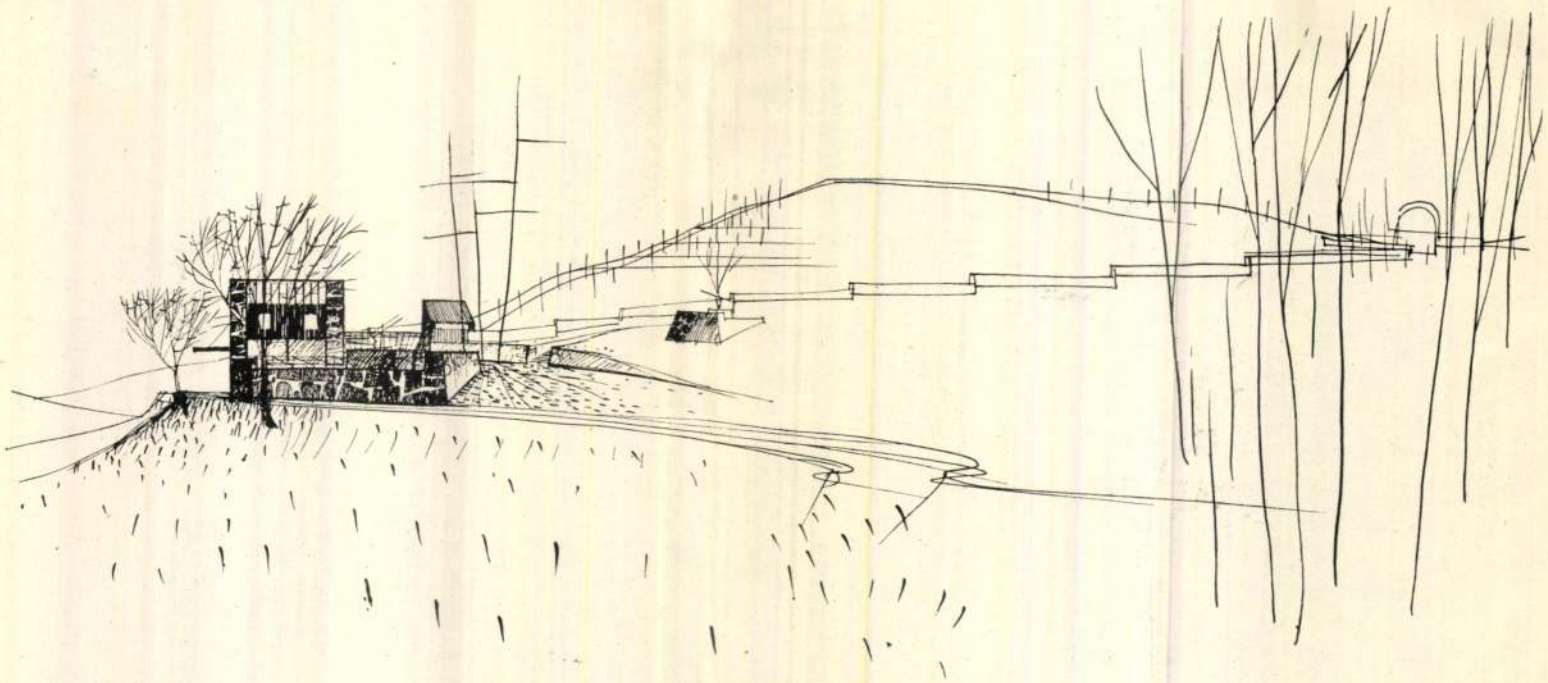

Távlati kép

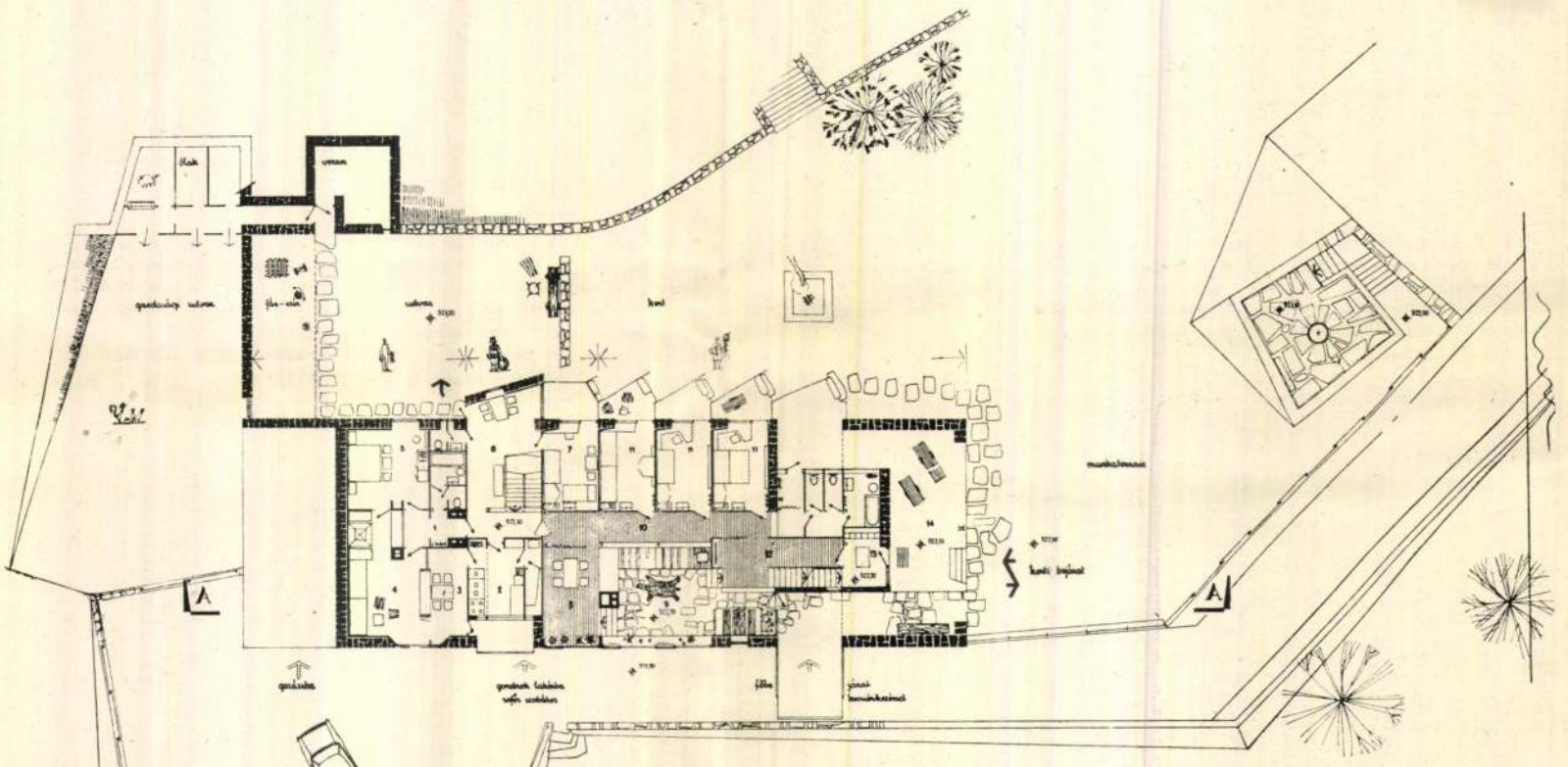

Földszinti alaprajz

1. előszoba
2. konyha
3—4. nappali-étkezőfülke
6. személyzeti (sofőr étkező)
7. sofőr háló
8—9. étkező, nappali
10. folyosó
11. hálók
12. előtér
13. szélfogó
14. terrasz

Emeleti alaprajz

15. folyosó
16. dolgozó (kutató szobák)
17. előtér
18. fotólabor

Metszet

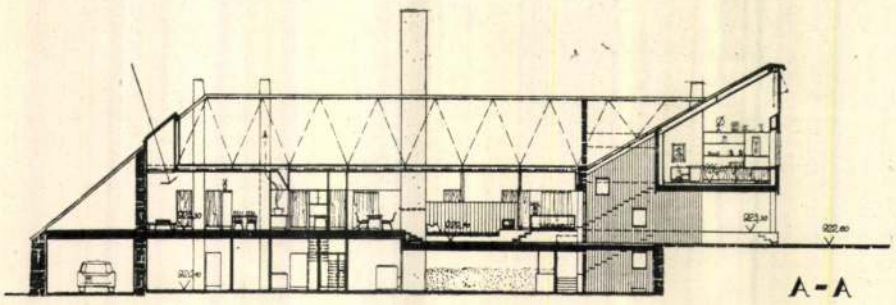

A-A

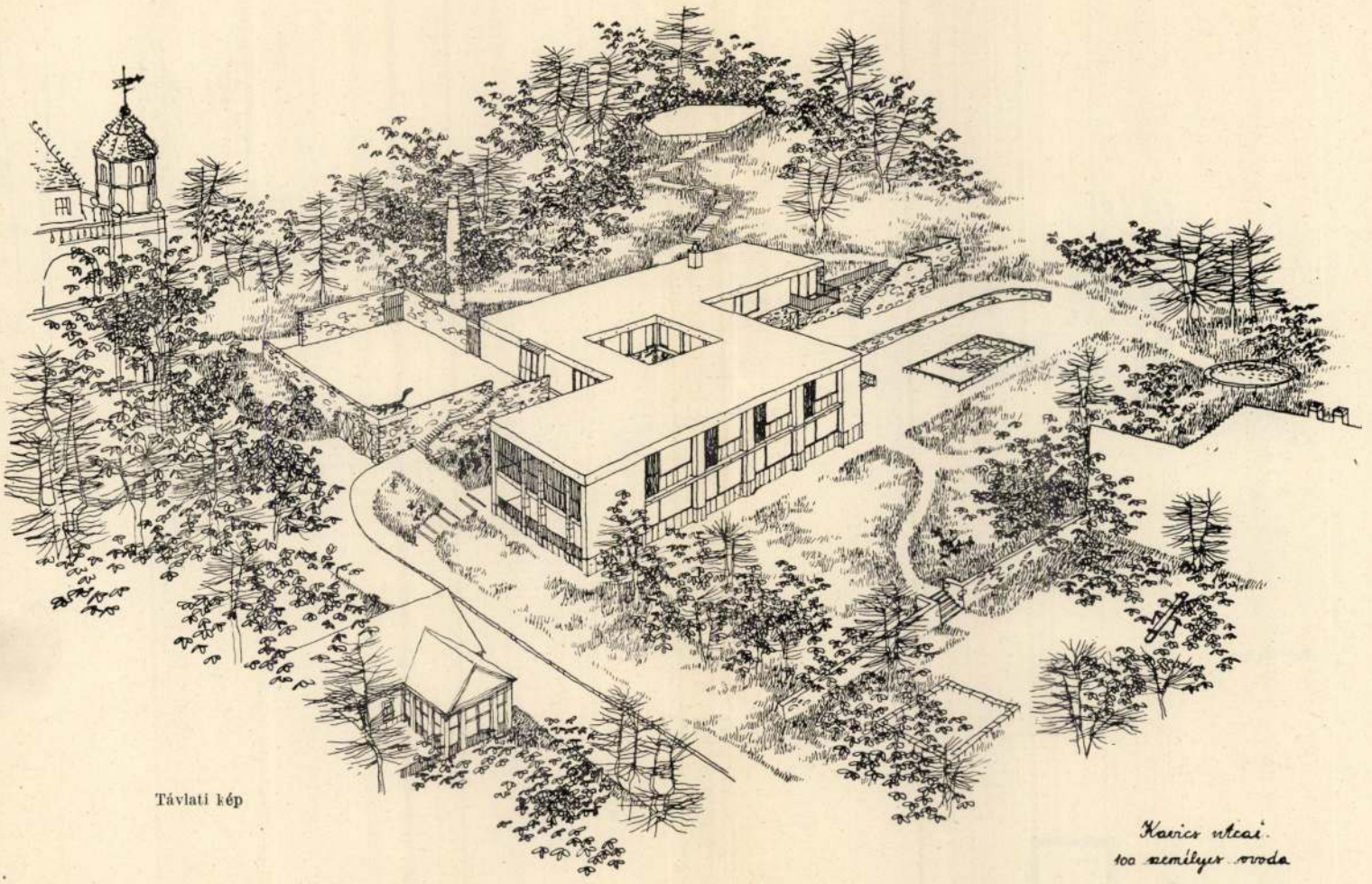

Távlati kép

Kavics utcai
100 személyes óvoda

A Kavics utca meredeken vezet fel a Rózsadombra. A múltban mindkét oldalán nagyobb villák épültek. Így az óvoda tulajdonképpen a rózsadombi villanegyed első „tagja"-ként épülne. Ezt próbáltam tömeg- és homlokzatképzésben egyaránt kifejezni. A lejtős terep következtében az óvodai szárnyat és a kiszolgáló adminisztratív és üzemi részt különválasztva oldottam meg. Ezáltal a lejtőt megállító támfal révén egy emelet szintkülönbséggel küszöböltem ki a terepadta nehézségeket.

A helyiségek csoportosítása körforgalmat biztosít a foglalkoztató, tálaló, konyha, folyosó (körülötte az adminisztratív helyiségek) és a lépcsőház között. A foglalkoztatók két szinten helyezkednek el. Az adminisztratív szárnyhoz kétszobás szolgálati lakás csatlakozik. Az óvodát a Kavics utca felől szintben lehet megközelíteni, bejárattal a földszinti foglalkoztatóba. Az emeleti foglalkoztató bejárata az első emelet magasságában létesített „téli-napozó-terasz"-ról nyílik. Ez a napozó a támfalban létesített lépcsőről, illetőleg a Kavics utca már I. emelet magas nívójával azonos szintről közelíthető meg.

A téli-napozó sarkán a támfalba épített vörösmárvány állatfigura hívja fel a figyelmet a Kavics utcai egészségügyi intézményre.

TILLAY ERNŐ
tervező

PISZKÉSTETŐ, CSILLAGDA

Tervező: SZROGH GYÖRGY

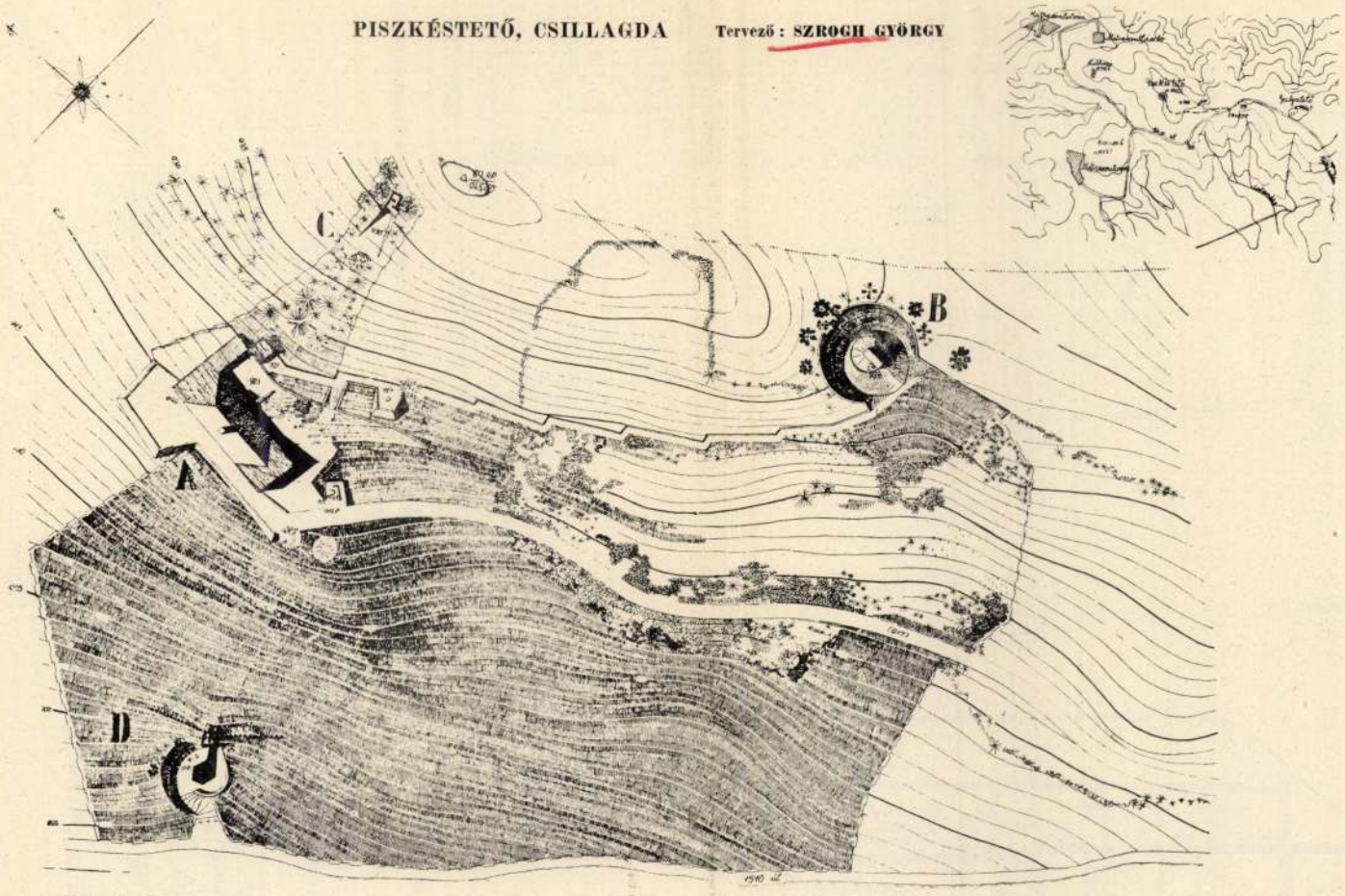

Helyszínrajz

BUDAPEST, KAVICS UTCAI 100 SZEMÉLYES ÓVODA TERVE

Tervező: **TILLAY ERNŐ**
Kerttervező: **KRIZSÁNNÉ**

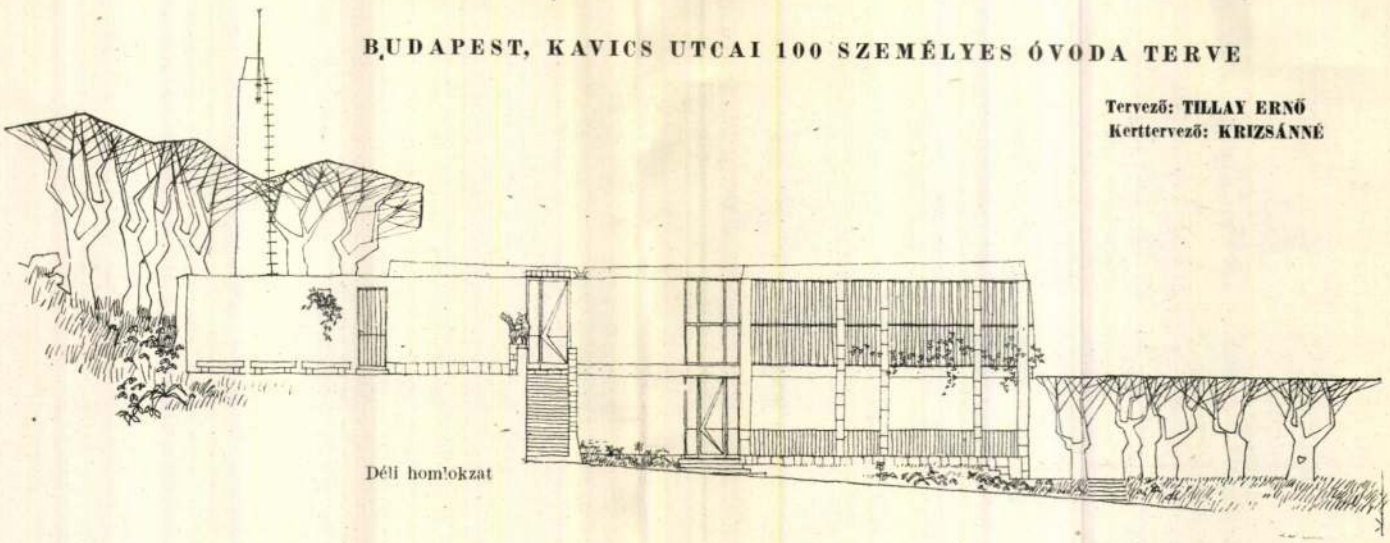

Déli homlokzat

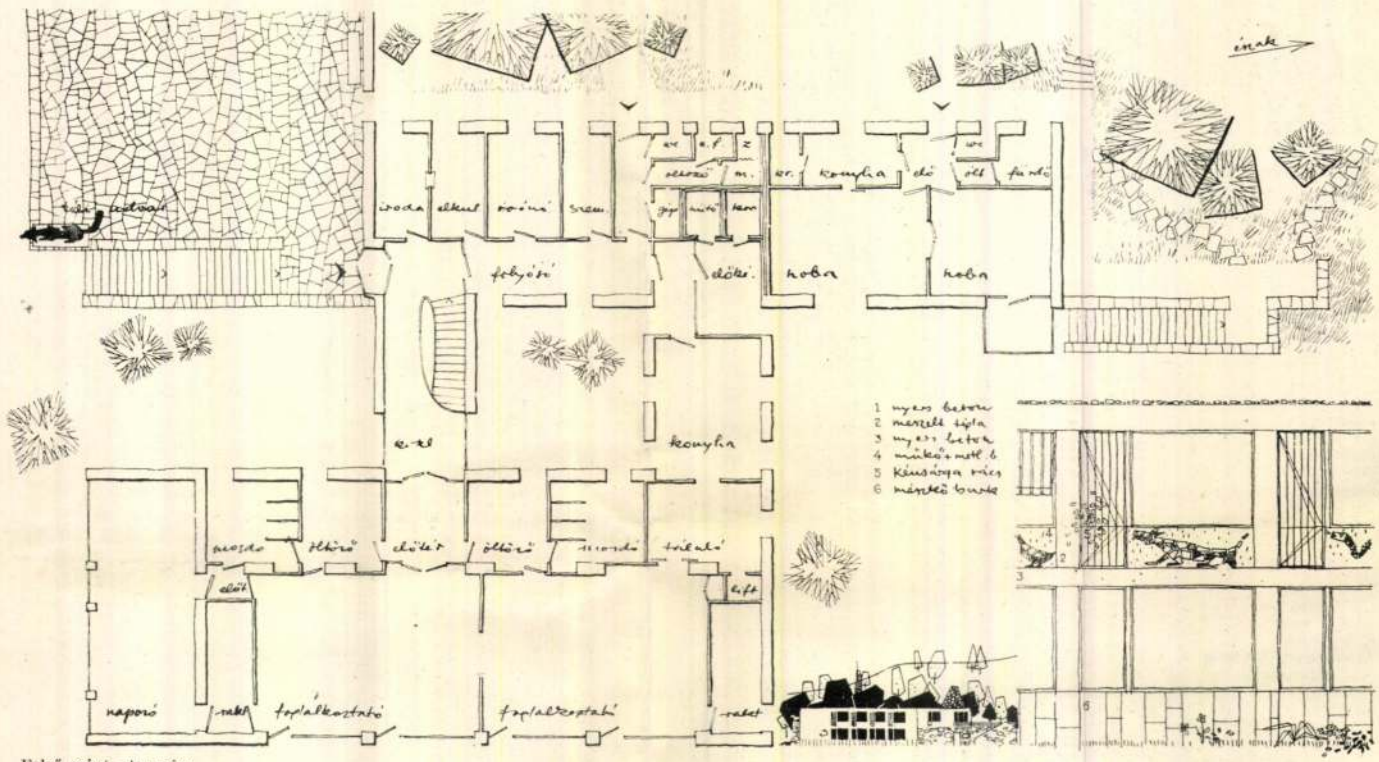

Felső szint alaprajza

Keleti homlokzat és részlete

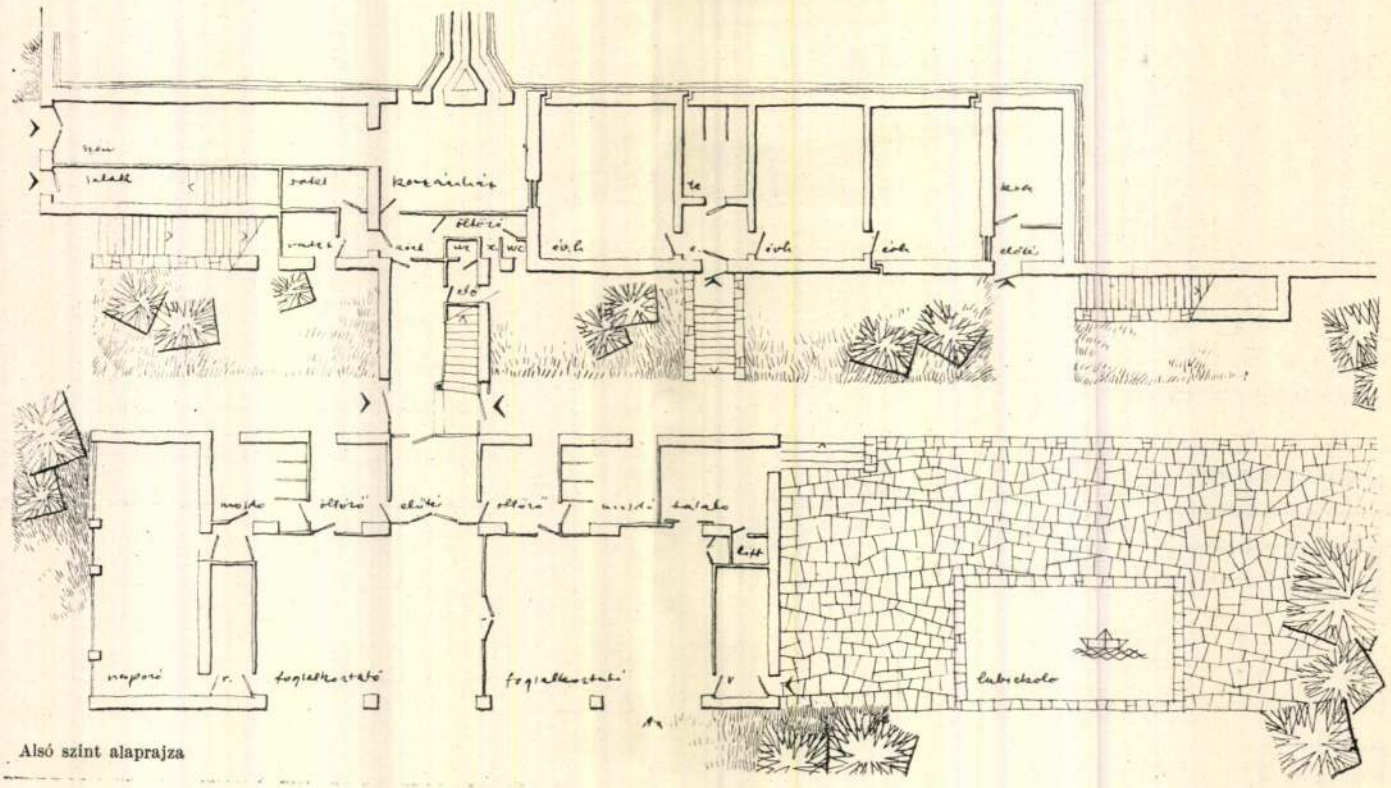

Alsó szint alaprajza

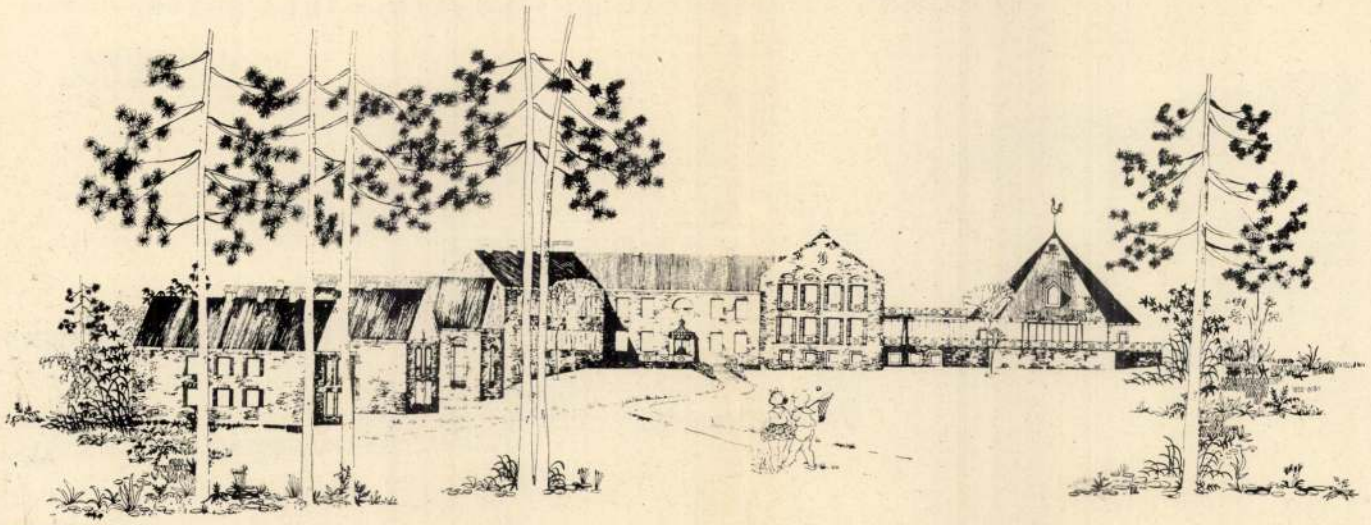

Déli homlokzat

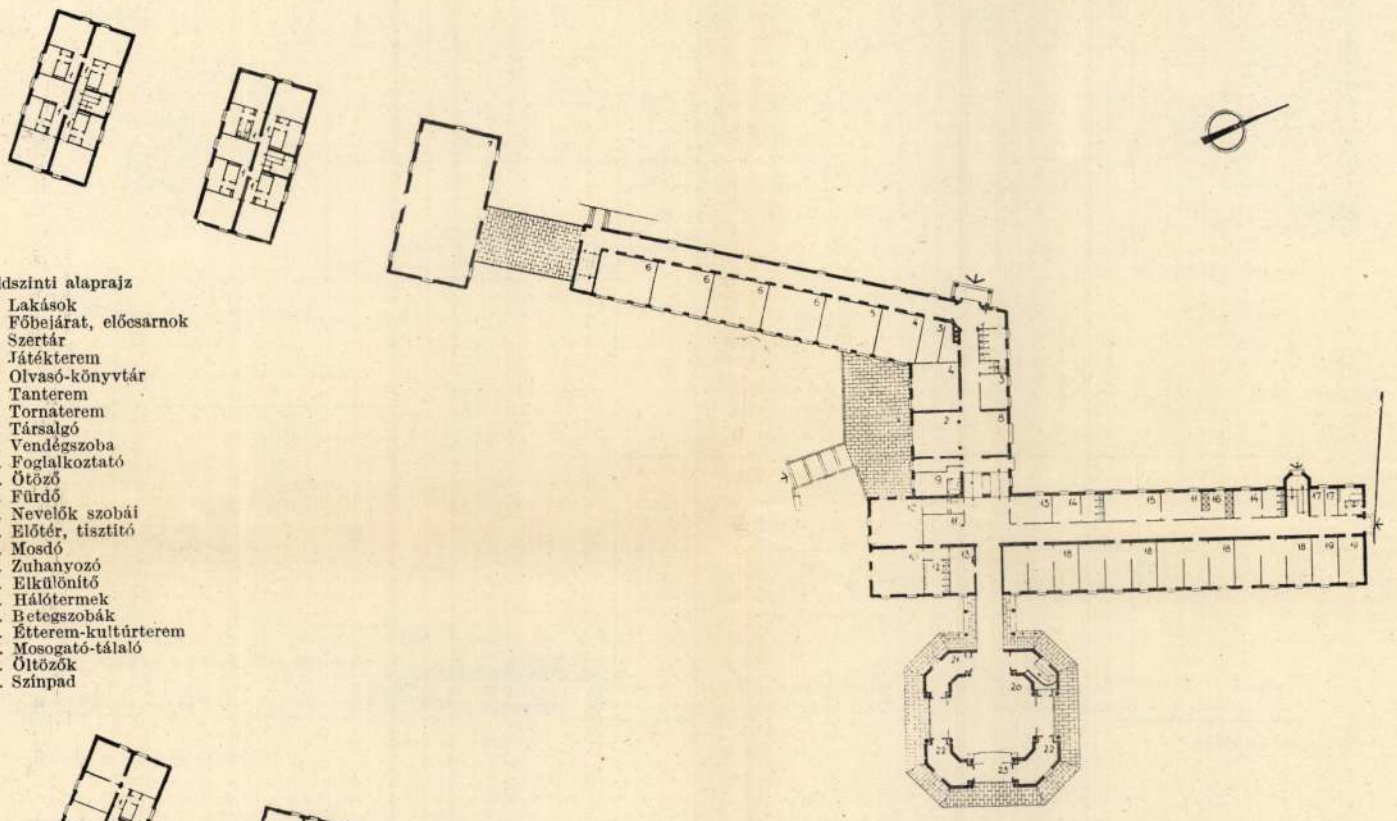

Földszinti alaprajz

1. Lakások
2. Főbejárat, előcsarnok
3. Szertár
4. Játékterem
5. Olvasó-könyvtár
6. Tanterem
7. Tornaterem
8. Társalgó
9. Vendégszoba
10. Foglalkoztató
11. Ötöző
12. Fürdő
13. Nevelők szobái
14. Előtér, tisztító
15. Mosdó
16. Zuhanyozó
17. Elkülönítő
18. Hálótermek
19. Betegszobák
20. Étterem-kultúrterem
21. Mosogató-tálaló
22. Öltözők
23. Színpad

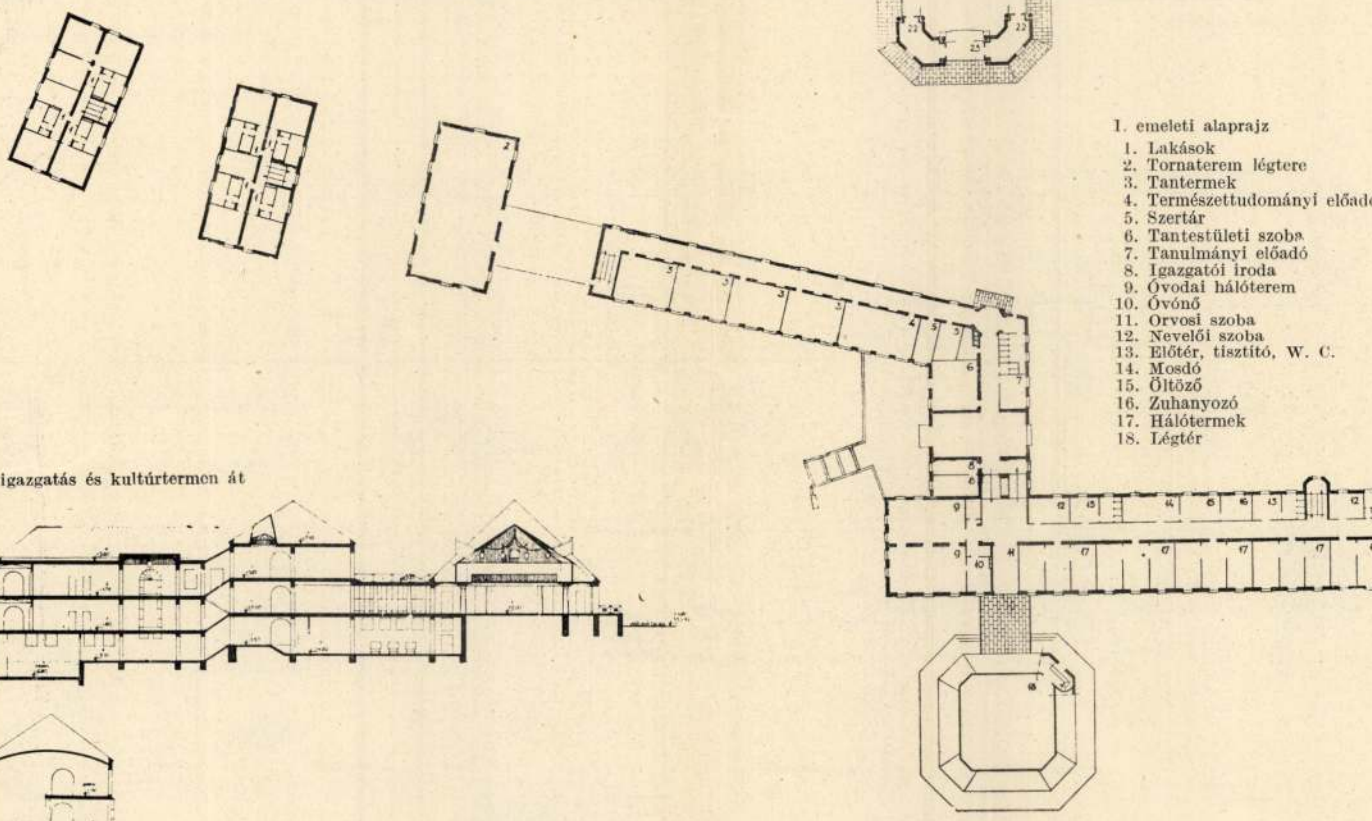

1. emeleti alaprajz

1. Lakások
2. Tornaterem légtere
3. Tantermek
4. Természettudományi előadó
5. Szertár
6. Tantestületi szoba
7. Tanulmányi előadó
8. Igazgatói iroda
9. Óvodai hálóterem
10. Óvónő
11. Orvosi szoba
12. Nevelői szoba
13. Előtér, tisztító, W. C.
14. Mosdó
15. Öltöző
16. Zuhanyozó
17. Hálótermek
18. Légtér

Metszet az igazgatás és kultúrtermen át

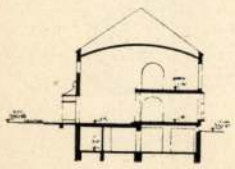

Előcsarnok metszete

MÁTRAFÜREDI 280 FŐS GYERMEKOTTHON

Tervező: Vass Antal

Kelet-délkeleti homlokzat

A tervezőnek ritkán adódó szép építészeti feladatot kellett megoldania. A program önmagában véve is csábító : kis gyermekek részére otthont létesíteni, óvodával, általános iskolával, az állandó ott-tartózkodás által támasztott minden szociális és kulturális igény kielégítésével. Az alkotókedvet teljessé fokozza a létesítmény számára kijelölt helyszín : a festői Mátra színpompás vegetációban gazdag vidéke.

A tervezőt minden bizonnyal elragadták a téma és a kedvező előjelek, mert terve kétségtelenül a feladat magas művészi és funkcionális igényeinek átérzését tükrözi vissza és megoldásában meglehetősen könnyedén igyekszik azokat kielégíteni.

A terv legnagyobb értéke a tájba történő sikeres beilleszkedés, amely kifejezésre jut a kompozíció horizontális jellegében, a természeti (táji) adottságok tiszteletben tartásában, és a jellegzetes helyi építési anyagok kedvező felhasználásában is.

A kompozíciós gondolat és a legkedvezőbb tájolási lehetőség érdekében a főtömeget a rétegvonalakra merőlegesen helyezi el teljesen indokoltan, azonban a meglehetősen nagy távolságon belül már veszélyessé váló lejtési viszonyokat semlegesíti azáltal, hogy a tantermi szárnyat a csuklóban elhelyezett lépcső segítségével félszinttel alább süllyeszti. Ezzel a főépület tömegét technikailag kedvezően vezeti tovább, de vállalja azt az esztétikailag vitatható következményt, hogy a szintkülönbségek miatt a törésnél kiemelt és eléggé kihangsúlyozott oromfal és az egyébként jó helyre komponált körplasztikájú éttermi tömeg a Gyöngyös felől érkező szemlélő előtt hatásában egymást esetleg lerontja.

A hosszanti tömegvezetéssel természetszerűleg velejáró merevséget egyébként kedvezően oldja fel a tantermi szárny tompaszögben történő vezetése, az oromfalaikkal frontálisan és lazán elhelyezkedő tornaterem és személyzeti lakóházak tömegei.

Alaprajzi vonatkozásban a terv szintén sikerültnek mondható. A rendeltetésben rejlő intimitást igyekszik kifejezni az a gondolat, hogy az épületbe vezető főbejáratot szándékosan nem a főtengelyben helyezi el, ezáltal likvidálja annak monumentális igényeit. A főlépcső kiiktatásával a gyermeki pszichéhez közel álló térhatású előcsarnokot létesít, melyet szoros kapcsolatba hoz a környező természettel, és ezen keresztül igyekszik helyesen megoldani a jól diszponált háló- és tantermi szárnyakba vezető közlekedő forgalmat is. Vitatható az előcsarnok konvencióktól eltérő haránthossztengelyes megoldása, kétségtelen azonban, hogy funkciójának tökéletesen megfelel és az emeleti légtéren az átmenő forgalmat biztosító galériával kedves térhatást idéz elő.

Jól sikerült kompozíciós elem a négyzetes alaprajzú étterem és kultúrterem, mely letompított sarkaival kedvező kontúrok között léptéket tartó arányokkal bír, emeleti galériájával, faszerkezetű sátortetős mennyezetével kellemes térhatást biztosít. Romantikus kapcsolatát a környező természettel a kedvező magasságban elhelyezett körbefutó terrace biztosítja. Kapcsolata az épülettel ugyancsak megoldott, azonban az alagsorban elhelyezett konyhával üzemi összeköttetése kissé nehézkes.

A homlokzatok kellemes összbenyomást keltenek. Az egyes épületrészek rendeltetését a tervező a homlokzatokon kedvező felületi arányokkal igyekszik megjelentetni, a mátravidéki terméskővel dekoratív építőanyagot alkalmaz, a hálótermi-szárny zsaluleveles ablakainál, az étterem mennyezeténél, a tetőszerkezetek látható részeinél a fastruktúrát előnyösen szerepelteti. Nem kiforrott még a tornatermi rész és a lakóházak homlokzata. Vitatható a tornaterem oromfalára tervezett ablak, amely szembe bocsátja a fényt, az oromzatok faburkolata, továbbá a lakóépületek zárt tömegei, melyeken a csodálatos környezettel való kapcsolat hiánya határozottan érezhető.

A környező parkot a tervező artisztikusan alakítja ki. A domborzati terepviszonyokba belesimuló lágy vonalvezetésű belső utak, a jelenleg meglévő növényzet jóformán érintetlen meghagyásával kialakított gyalogösvények és játszóterületek harmónikus összefüggésben vannak a tervezett létesítménnyel.

Mindent egybevetve nyugodtan állíthatjuk, hogy a terv kisebb hibáitól eltekintve jól sikerült építészi alkotás. Ha tervezésének további fázisaiban művészi részletmegoldásokkal tovább fejlődik, kivitelezése esetén tervezője büszkén vallhatja a sajátjának.

Bakos Béla

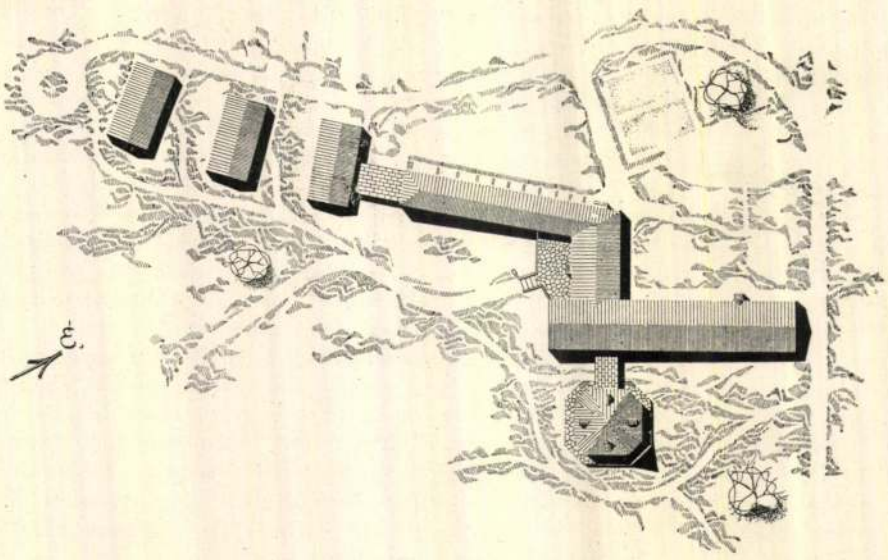

Helyszínrajz

Három „romantikus“ alkotás

WEINER TIBOR

A múlt év folyamán építészetünk új feladatai jelentkeztek. Építésünk és építészetünk átállásának körülményei között, építészeink közül sokan felhasználták az alkalmat arra, hogy tisztázzák álláspontjaikat és szívük szerint vállalkozzanak építészetünk fejlődésének kialakítására.

Vass Antal, *Tillai Ernő* és *Szrogh György* építészek álláspontjaik tisztázására felhasználhatták azokat a gyakorlati feladatokat, amelyek helyszíne és különleges rendeltetése az *egyedi alkotás* minden „kötöttségtől mentes“ lehetőségét nyújtották a tervezőnek.

Legyen ezért e cikk vitaindító a három terv alapgondolatának értékelésére és megítélésére.

Vass Antal tervének alapmotívuma úgy, ahogy *Bakos Béla* a terv ismertetője elmondja, a környezet, a terep. A természethez igyekezett a tervező épületét simítani, törekedett a táj és a gyermek léptéke megközelítésére. A tömegek formáival, oromzatos, sátortetős kialakításával kapcsolódni igyekezett a helyi jellegű mátrai népi motívumokhoz, vagy a környéken már megtelepedett üdülők jellegzetességeihez. Szerkezeti rendszerével követte szokványos építési lehetőségeinket. A kő- és faburkolatok helyi építőanyagokra is utalnak. A tervezés irányítására felhasznált jelzők mindegyike helyet talált a tervben.

Mégis azoknak a lehetőségeknek arányában, amelyeket a tervező részére a táj — a mátrai fák és hegyek — és a feladat — gondoskodás a gyermek egészségéről — nyújtott, a terv felfogása kevéssé mutat realista építészet irányába. Sematikussá lett karakter hiányában.

Végeredményben az épületegyüttes az erdőben meghúzódó gyermekváros meghitt környezetének varázsát nem közvetíti. Karakterében ugyanúgy szolgálhatná ez az épületcsoport erdőgazdasági szakiskola, vagy egyéb hivatali, vagy tudományos intézet céljait. A romantika, amelyre a tervező törekedett elsekélyesedett, karakter nélküli lett, mert nem mérlegelte kellőképpen azt a két szélső lehetőséget, amely a hely és rendeltetés következtében adódott. Az épületegyüttesnek vagy teljes feloldásban kellett volna a tájban megjelennie, mint ahogyan azt a mátrai falvak teszik — vagy pedig környezetét olymódon uralhatta és organizálhatta volna, mint ahogyan a Mátrában már fellelhető nagy épületegységek megkísérelték. Határozottabb állásfoglalás a táj és a feladat szempontjából építészetünk új célkitűzéseit is szolgálta volna. A tervezésnek bármely bátrabb módja létrehozta volna az épületegyüttesnek azt tipizálható ismétlődő alapelemét akár épülettömeg, akár szerkezeti egység vonatkozásában, amely elvezetett volna az építés újstílusú fegyelméhez.

Határozott építészi állásfoglalás hiányára utalnak azok az ellentmondások, amelyek a szokványos szerkezeti rend és a főtömegnek az ortogonális rendből kilépő „romantikus“ alakítása között mutatkoznak, valamint azok, amelyek a tartalom és a forma között jelentkeznek az azonos épületkubusba kényszerített különböző helység-csoportok esetében. Az építkezés kézműves jellege is a romantikának sekélyes szentimentális eredményére képes és építészetünk fejlődésének elmúlt szakaszaira jellemző. Ezek már az 1954-es konferenciánkon is kritizált jellegzetességek voltak.

Tillai Ernő óvodájának nagy eredménye a terep kiváló felhasználása. Alaprajza, homlokzata egy új tektonikus fegyelem jeleit mutatja. A megválasztott építési anyagok összeállítása, ha kissé túlváltozatosnak is tűnik, mégis arra utal, hogy az építés új módszereinek megfelelően kívánta alkalmazni őket. A megjelenő fegyelem azonban inkább formai karakterű és nem jut még el az *építés* fegyelméhez. A levegőben úsztatott konyha kiesik minden szerkezeti egységből, amely egyébként az épületben felfedezhető. A támfalak gazdaságossága kétségbe vonható, — földrézsük a gondolat lényegének elmosása nélkül lényegesen olcsóbb eszközei lettek volna a megvalósításnak. A két épületrész közt elhaladó zárt útszakasz kellemetlenül szűk téraránya ellentmondanak a nagy ablakfelületek megnyitása térigényének. Az épülettömegek alakításában és a homlokzati megoldásokban az „új célszerűség“ gondolatára való visszatérés uralkodik el, és a romantikának ugyanazokat az elemeit idézi, amelyeket az „új célszerűség“ iránya a maga idejében idézett: *a technika rosszul felfogott romantikáját.* A tektonikus váz gondolatának felidézése az apró téglaépület esetében nem helyes úton halad, mert a tégla vázszerkezetének más a léptéke. A belső és külső terek határait összemosó hatalmas üvegfelületek a maximális nap-, fény- levegő igényének propogandaizű idézése, nehezen kezelhető és bajosan tisztítható ablakokat eredményez. Az egyszerű, céljának megfelelő, a gyermek léptékéhez simuló óvodaépület helyett az épület: a tisztaság, a higiéne, a biológiai tárgyilagosság romantikájába tévedt el, nem kereste élő gyermekek részére *szolgáló óvoda típusát — karakterét.*

Szrogh György csillagdája a szerzőtől rég megszokott alapossággal veti fel feladatát. Szrogh György a feladatokat az emberről való gondoskodás jegyében analizálja, gondoskodni kíván a napi munkafolyamatok emberi alakításáról, a pihenés órájának élményéről és épületével a maga egészében közvetíteni akarja a sajátos feladat, a kutatás, a tudomány fontos szerepét az emberi fejlődésben. Magas szakmai igényekről tesznek tanulságot ebben a tervben ismét a felvetett szempontok.

Ha Szrogh György tervét analízisének keresztmetszetében boncoljuk, úgy arra a különös megállapításra kell jutnunk, hogy minden szempont minden felvetett gondolat, *léptéktelen miniatűrben* jelenik meg tervében. Az emberi fáradtság leküzdéséről beszél egy fal témája kapcsán, amely a csillagvizsgáló épületéhez elvezet. A „fáradtság“ mindössze hat méter szintkülönbség leküzdéséből adódik. Minden városlakó sokszorosan nagyobb „fáradtságot“ visel el munkahelyének megközelítésekor. A dolgozószoba levegőbe emelése még a legkiélezettebb pszihológiai tényezők figyelembevétele mellett sem válik *szükségessé* a piszkéstetői csillagászok napi munkája elvégzéséhez.

Az épület kétségkívül túldimenzionálja az emberi igények valóságos mértékét és így hamissá válnak az építészi eszközök is, amelyek a végeredményben egyszerű igények kielégítésére felhasználódnak.

Az épület megformálásánál igénybevett építőanyagok: az üveg, a terméskő és egyéb természetes és mesterséges anyagok egymásmellettisége is arra a romantikára emlékeztet, amely 1936 táján a modern építészet azon krízise pillanatában indult útjára, amikor a gép mindenhatósága oldaláról az organizmus és a személy istenítése felé fordult figyelme. A természet és az ember felfokozott romantikája Szrogh György tervének alaphangja. Az egyszerű erdészlak munkakörülményeinek és igényeinek mértékét a *wild west* legendás természeti erőinek és emberi erőfeszítéseinek mértékében mérni és ennek típusát keresni, eltévelyedést jelent realitásunktól.

Persze mindhárom terv az alapgondolat eltévelyedése mellett a részleteknek sok megfontolt szépségét tartalmazza. Építészetünk útja keresése pillanatában azonban az alapgondolatok tisztázása fontosabb, mint a szerzők szakmai tudásának és szép részletmegoldásainak méltatása.

Építészetünk útja csak a realista út maradhat, az igények, az építés módja gondos mérlegelése segítségével. Csak a realitás helyes tükrözése biztosítja a gondolatoknak és terveknek időállását. Mindhárom terv őszinteségéből fakadó tévedései realitásunkhoz való téves viszony eredménye. A szoros felzárkózás építészetünk múltja jelenségeinek bármelyikéhez, nem áll arányban fejlődésünk követelményeivel.

Realitásunkból kell építészetünknek kifejlődnie.

Vass Antal
épitér a MATI-nál
A Szövosz pavillonja.

Terverte fenti
Kosa Nemzetk. Vásár
1949. I. évf. 4. f.
46 l. Képpel

Budapest, 1906. november 22.

IV., Deák Ferencz-utcza 5, I.
Telefon 97—39.

...rszágos biottsága

Budapest

...szerint reánk átruházott követelés rendben
... bennünket a csatolt válaszboriték fel-

Teljes tisztelettel

...dapesti Disconto Szövetkezet.

Vass

Vass ist Grafiker. Er beherrscht virtuos die Radiernadel und ebenso die noch schwerer zu handhabende Kaltnadel. Seine figürlichen Darstellungen haben bestimmte Inhalte, die einmal ins Anekdotische, dann wieder ins Phantastische gleiten. In den besten Blättern kommt beides zur Deckung, etwa in der «Sich Verrauchenden», einer Frauengestalt mit dichten, schwarzen Schatten aus dem Mund und über der Brust. Die Sicherheit der Technik verstärkt die Unerbittlichkeit der Aussage. Nichts wird mit Aquatinta weich gemacht, die dunklen Stellen entstehen aus reinen Nadelschraffuren mit dem unvergleichlichen Samtschwarz. (Bis 5. März.) AM

AM: Gödri / Vass. „20."
National Zeitung, Basel (CH) 24. Febr. 1946.

tizet lép, talán eléri a békét. És most ő formázná az elevenszemü, fekete bivalyokat. Vagy talán mégsem ? Hiszen az Áron bá' menyekske lánya sem bihalozik, hanem inkább bumfordi mackófigurákat gyurkál, és igyekezetét néki is kornázgatja a siker. Van tehát folytatás, agyag is, helybéli is közmondás is, kópja fánál örökletesebb. Mert amikor Sóváradon szóbaelegyedünk Biró Kiss Dénes jehovás atyámfiával, ezt mondjuk néki, majdnem magiknál kértünk hálást az este, fejingatva igyis felel. Azt biz igen rosszul kaptuk volna, hiszen annyian valánk mint az égen a csillagok. Meg sem hallgattam, mert megcenzurázta. Talán, tán kevesebbecskén, annyian legalább mint Vass Áron bá'-nál a bihal, és leányánál a bocs. Ugy hiszem, hogy ez is felér egy székely halgatatlansággal.

- A Falurádió müsorát Bán Béla szerkesztette.

1972. VIII.8. 5.40. /30/ V.

Falurádió

1021

- És végül egy portré, egy erdélyi népmüvészről. Timár Máté olvassa feljegyzetét.

Vass Áron népmüvész.

- A magasszéti Csót falva, Szent István, és Aposfalva, különkülön is tagadják, hogy ők hármasfalu lennének, ahogy a térkép tanusitja, hanem Magfalván mindenki egyhiten vállalja Dózsa Györgyöt, és nemcsak a Dózsát, és Vass Áron népmüvésznek a neve is elég ahhoz, hogy a legtájbondibb gyermek is megmutassa a házát. Legfeljebb szószaporitásból kérdezi. Bihar? Olyan szépre fabrikálja agyagból, mintha nemes lenne az ég, és a föld legrusnyább baromállatja a "bihali" . Azzal a megszolgált várakozással lépegetem a cipőm talpa alá azt a 10-15 métert, mellyel a székelykapuja eléri a tornácot, és máris ott kapok magam a 80-at bőven tipró Vass Áron bácsi, és megmegszépitett bivalyai között. Mert Amit mond az szinte a népmesei betükvótákba kivánkozik olykor. Holx volt hol nam volt. Mindenek előtt volt a magfalvi fazekas apa, aki otthonk parancsolt a kósza ösztönü három fiát. Pedig nem kisebb valaki csábitotta volna a gyermeket, mint Sándor belügyminiszter hiszen látta az agyagból, rengeteg bivalyait. Másévben el is szökött a miniszterur nyomában, hanem agyaggyuró igyekezete senkinek sem kellett Budapesten. Kinjában boltos lett, a ragyás 10 krajcárokért hajlongó valaki, aki besuvasztá, a lisztes ládába az édesanyját becsmérelő segédurat. Megtanulta, hogy az Istent tagadó nagy házak között milyen parányka az ember, és már savanyodgatott a szájaize, mint a hordós káposztalap, amikor egyszer álmában bivalybőgést hallott. Másnap is, harmadnap is, negyednap hazaindult a nyomán, családot alapitott, és számbavetve, kicsi fekete bivalyokat formálva azóta is mindennap újra kezdi a maga kis csodálatos életét, Magfalváról, de minden való Szabó Dezsői pátosz nélkül. És ezek a kicsi megszépitett bivalyok, elviszik a hirét mindenhová, ahol csak egy szekrény, vagy vitrin térségében helyet kapnak. Volt, volt, hol nam volt. Egykedvü vidámsággal emlékezik Áron bácsi a nevezetes népmüvész, és csak a 40-es évek végén harmatosodik meg a tekintete, ahol a fiát tartóztatta volna itthon, mint őt az a bizonyos fazekas. Dehát az ő fia nem szökött, katonának vitték, és ugy esett el szegény valahol Vasban 1945 tavaszán, hogyha még

Tisztelt Szerkesz

Csinszka hagyat

Zsolt Béla naplója

Jóleső érzéssel olvastam azt a néhány sort, melyben rólam megemlékezett. Különösen az »atyai barátom« indította meg öreg szívemet. Köszönet érte. Örülök, hogy levelemmel alkalmat adtam az értékes cikksorozat továbbgördítéséhez. Zsolt Béla könyve, amiről a múltkor említést tettem, ezt a címet viseli: Tanulságok és reménységek. Ebben írja le csucsai látogatását. A cikk megjelent az Újság 1934. október 28. számának tárcarovatában is, »Naplómból« címmel.

Hegedüs Nándor

Egy Ady-rajz

Az én emlékeim Adyról sajnos, nagyon elmosódottak. 1912 nyarán töltött pár napot nálunk, a zemplléni körtvélyesi kastélyban, mint akkori sógornőm, Moscovitz Amália (írói néven Lesznai Anna) vendége, én azonban akkor még nagyon is fiatal voltam s férjem, a harctéren elesett Moscovitz Iván (Hatvany Laci első unokatestvére) túlságosan óvott a »nyugati« szelektől. Nagyon jól esne, ha szeretett férjem emlékének (1962. szeptember 16-án halt meg) azzal áldozhatnék, hogy a mellékelt jellegzetes rajza napvilágot látna. A Belia összegyűjtött Ady-levelei végére is került egy másik Ady-rajza, de én ezt hasonlíthatatlanul jobbnak találom, pontosan így él az emlékezetemben! Kérem, intézze szeretettel a kép sorsát.

özv. Wlassics Gyuláné
Nyegre Rózsi

„Irodalmi utazás"

Érdeklődéssel olvasom a Csinszka hagyatéka cikksorozatban feltárt anyagot. Talán további »irodalmi utazás«-ra adhatok lehetőséget az alábbiak közlésével. Kolozsvárt, az 1906—1909. évek során házinevelője voltam Ferenczy Gyula, az ottani Mezőgazdasági Bank igazgatója — özvegy ember — három gyermekének, Zsizsinek (Erzsikének), Gyurkának és Gyulának. A bájos, nagyon jó leányka felesége lett Szentimrei Jenőnek, aki tudvalevőleg író, az ottani színház igazgatója volt s már meghalt. Özvegye ma is ott él. A rádió révén közismert Török Erzsi (Török István ottani orvos leánya) barátnője volt Zsizsinek s mindkétten jóban voltak Csinszkával is. Örülnék, ha adataim használhatók volnának.

Dr. Darvas István

„Én bontogattam fel..."

Nagy érdeklődéssel olvastam a folytatólagos cikksorozatot Ady—Csinszka ügyben. 1913 márciusában Istenben boldogult férjem, dr. Grósz váci ügyvéd a Park szanatóriumban lakott, vagyis gyógykezelés alatt állott. A mellette lévő szobában pedig Ady feküdt. Nagyon összebarátkoztunk. Akkor történt a szakítás Lédával! Ekkor jöttek már sűrűn a levelek Svájcból Csinszkától, amelyeket én bontottam fel és amelyeken Ő elnézően mosolygott! Akkor jelent meg Ady verskötete, »Ki látott meg engem«, melynek kéziratát nekem ajándékozta. Ezek sajnos, elvesztek, sőt az első példány is, amely a nyomdából kikerült azzal a dedikálással: »Lenke asszonynak, az én váci tündéremnek hódolattal Ady Endre«. És miután Móricz Zsigmond épp akkor látogatta meg Adyt, ő is oda írta: »Kit látott Móricz is«. E verskötet és pár levele Adynak, amit nekem írt, mikor visszamentem Vácra — a gettóban elveszett. Mindenkim elpusztult. Nem is kívánok az irodalomtörténetbe belekerülni, ha nem érdekes e levél, vegye meg nem írottnak, hiszen eddig is hallgattam. De Ön olyan szépen írja meg szegény Csinszkát...

Dr. Grószné, Budapest,
Benczur u. 2.

„Egy évtizedet kell rászánnom..."

A munka, amelybe belevágtam (Emlékezések Ady Endréről, Akadémiai Kiadó, eddig az első kötete jelent meg, Kovalovszky Miklós szerkesztésében, a szerk.), olyan kásaheggyé nőtt, amilyenről nem is álmodtam, pedig én vetettem föl — vesztemre — az emlékgyűjtés feltétlen és halaszthatatlan szükségét. A feldolgozás munkája egyre messzebb tolódott, s úgy látom, legalább egy évtizedet kell rászánnom az életemből, egyéb terveimet félretéve. Jelenleg a II. kötetén dolgozom, amely a debreceni és a váradi korszakot öleli fel. A Csinszka-emlékiratot ismerem, annak idején magam is közbenjárni próbáltam kiadása ügyében, de nem sikerült a dolog. Akkor arra gondoltam, hogy más nagyobb, egységes emlékezésekkel együtt a sorozat végén sor kerülhet majd rá, ha addigra sikerül meggyőzni magával a kiadványnyal az illetékeseket és a közvélemény a vállalkozás fontosságáról. Egy előre azonban folytonosan a terjedelmi nehézségekbe ütközöm így is. De hát bízzunk a jövőben.

Kovalovszky Miklós,
Nyelvtudományi Intéze

„A halál rokona"

A 6-ik cikkben tisztázott adat sokkal jelképesebb értékű, mint a többi: az a megállapítás, hogy a tragikus szerelem lángralobbantó »A halál rokona« volt. Melléke hogy az Ady-rajongó Tabéry Géza kezeé, vagy a szerető barátn Markósy Böske csempész-csomag ja juttatta-e el Bertukának ezt verset. A költő hívőket, rajongókat, és félreértőket, de hűséges áldozatos, önfeláldozó élettársat i szerzett általa. Ruffy Péter kutatt ki a hitves állásfoglalását. Köszö net érte.

Dr. Kiss Mihály
Miskolc

25 vagy 50 dar

A *Magyar Nemzetben* »Miért marad le a villamosról naponta 138 000 utas?« címmel cikk jelent meg. Az ügyben illetékes Erősáramú Igazgatóság — amelyhez a Fővárosi Villamosvasúttal kooperáló ipari vállalatok tartoznak — a KGM sajtóirodájának felkérésére megvizsgálta a cikkben tárgyaltakat. A vizsgálat alapján az alábbiakat közöljük:

1963. VI. 4-én a *Budapesti Pártbizottság, a Fővárosi Tanács és a KGM Erősáramú Igazgatósága* részvételével jegyzőkönyvi megállapodás született a *Klement Gottwald Gyár*, a *Bláthy Ottó Villamosgépgyár*, valamint a *Fővárosi Villamosvasút* vezetői között.

A megállapodás tartalmazza az eredeti terven felüli igények kielégítésének helyzetét.

Az ipar az UV motorkocsikból évente 50 darabot kívánt szállítani, addig, amíg a korszerűbb kocsi tervezése folyik. Ez 1956-tól 1961-ig így is volt, azonban 1961-től ezt a mennyiséget évente 25 darabra csökkentették, annak ellenére, hogy a KGM 1965-ig évente 50 darab gyártására volt felkészülve.

A csökkentés a kapacitás terén is változásokat vont

A „szia"

Az immár polgárjogot nyert ifjúsági *slang* nemcsak üdvözlésre kedvelt a rövidítést. Fiatalságunk tolvajnyelve tele van fél- és negyedszavakkal. De a társadalmak általában hajlanak beszédbeli takarékosságra. II. Vilmos idején a berliniek — némi halk irónia kíséretében — csakis így nevezték meg uralkodójukat: »Es—Em« (S. M. = Seine Majestät). Nálunk az »OTI«-ból lett »SZTK« és a »MÁV« meg a »HÉV« vonalain utazunk. Polgári szokássá vált a feudális udvariasság formáit kényelmes sablonná morzsolni. Ifjúságom idején öreg urak ajkán még elhangzott a puszta »servieteur!« A régi »servus humillimus« (legalázatosabb szolgája) kopott »szervusz«-szá. Ennek kedélyes alakja: »szevasz«. S akinek még ez is túlságosan körülményes, csak a kivonatát őrzi meg; így lesz belőle, némi kozmetikával »szia«.

Valahai kiszolgálóink folyvást leborulásra kényszerültek a nemzetes urak nagysága előtt. Erre szolgált az

Egyenes testtartás

= JÓ HÁTI-TÁSKA!

Bőr iskolatáskák — — — — — — 81,— Ft-tól
Bőr tolltartók már — — — — — 28,— Ft-tól
Diák töltőtollak — — — — — — 14,40 Ft-tól
kaphatók.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vass Antal

MAGYAR NEMZET

1963 AUG 14.

1021

RAJZOK A PADLÓN

XII., Zugligeti út 11/25. Kívül klasszicista kastély, belül modern iskola. A kapun tábla: *Iparművészeti Főiskola.* A folyosókon munkapadok, berendezési tárgyak, serény takarítóasszonyok. Szünet van.

Az első emeleti díszterem padlóján sok száz rajz: a felvételi vizsgák szertehullott »mellékletei«. *Háromszázhatvanhatan jelentkeztek.* Az egyhetes előrostán kétszázötvennyolcan kihullottak, a második hétre átjutott száznyolc jelentkező vizsgadolgozatai hevernek itt. *Harminchárman megfeleltek:* az Iparművészeti Főiskola elsőévesei lesznek ősztől. Tizenegyen előfelvételt nyertek: egyéves üzemi gyakorlat után — ha ott megfeleltek és az előkészítő tanfolyamon is megállják helyüket — jövőre kezdik főiskolai tanulmányaikat. A hatvannégyből néhányan fellebbeztek, az ő pótvizsgájuk még hátra van.

Négy és fél főtanszakra

vettek fel hallgatókat (mert az ötödik, az ipari formatervezésé, remélhetőleg most »lép elő« főtanszakká). A legrégibb szak itt a *textiltervezőké.* A *belsőépítészek* a lakáskultúra művészei. A *festőfőtanszak* növendékei jelmez- és díszlettervezési, építészeti, festészeti, formatervezői feladatok megoldására, színkondicionálásra és az üvegművészet gyakorlására készülnek. A *szobrász* főtanszakon kerámia-, porcelán- és ötvösművészetet, monumentális építészeti szobrászatot, használati és dísztárgyak egyedi szobrászművességét tanulják. A főtanszakká szerveződő *ipari formatervezés* a gépek, tárgyak, iparcikkek formálásának művészete.

Az első papírszőnyeg a belsőépítészeké, a második a textiltervezőké. Mindegyiküknek három feladatot kellett elvégezniük. Az első: portrékészítés, akt- vagy alakrajzolás, modellről, az *általános rajzkészség* bizonyítására. A második feladat: idom- és színkompozíció, részben megadott direktívák alapján, részben azonban szabad gondolattársítás nyomán. Ez a sajátos tehetség egyik vonása,

a képzelőerő jelenlétéről

vagy hiányáról tanúskodik. (Nézem az egyik rajzot: zárt, konvencionális vonalak. Egy másik: sápadt, rokonskálájú színek. Egy harmadik: gazdag kolorit, élénk hatás — alighanem színes tehetség áll mögötte.) Az utolsó feladat már főtanszakonként *változik:* a textiltervezőknek tenyérnyi mintákat kellett tervezniük, a belsőépítészeknek egy megadott alaprajz nyomán nézetrajzban »berendezniük« egy szobát. Így már *a választott hivatásra való képességet próbálják ki.* Az elkészült rajzok egy kicsit azt is elárulják, vajon a jelölt valóban hosszabb ideje érleli-e magában az iparművészeti hivatás választását, szabad idejében, paszszió-szerűen is foglalkozott-e már vele. Lehet, a rajzok nagy része naiv, a környezet, a megszokás — az otthoni bútorzat vagy a bútorüzlet választéka — érződik rajtuk, de a dolgozatokat elbíráló professzorok egy-egy részletből, ötletes vagy szellemtelen megoldásból messzemenő következtetéseket vonhatnak le.

S aztán következett a negyedik próba, talán a legfontosabb. Az első három feladatot a jelöltek *ismeretlenül* oldották meg; a terem és a munkapad számát kellett feljegyezniük, s aztán — mielőtt elbírálták a dolgozatokat — ezt a számot is kicserélték egy másikra. A professzorok tehát az érdemjegyek megállapításakor *sosem tudták, kinek a dolgozatával állnak szemben.* De a negyedik próbakor kiléptek a jelöltek az ismeretlenségből, szemtől-szemben álltak jövendő tanáraikkal. Ez a negyedik számjegy sok összetevőből keletkezik, a hivatalos neve:

emberi magatartás.

Ide számít az iskola és a munkahely ajánlása (bár, mondják, ezek olykor túlzottak is, mintha a bizonyítvány kiállításakor azt mondták volna: »rajtunk ne múljék«, s csupa szuperlativusszal terhelték a papírt). S a beszélgetés kiterjed sok mindenre. Elsősorban azt firtatják: hogyan, mikor, miért választotta a jelölt ezt a pályát? (A kérdés nagyon is jogos. Az iparművészi pálya ma még eléggé homályos a köztudatban s a professzorok — természetesen — elsősorban azokat keresik, akiket *valódi hivatástudat hajt* ide.) A jelentkezők erre a beszélgetésre elhozhatják otthon készült rajzaikat, terveiket, ezeket megvitathatják a professzorokkal. A vizsgáztatók tájékozódnak a jövendő hallgatók *gondolkodásmódjáról* is. Egy vidéki jelölttől, akinek városában textilgyár működik, megkérdezték: alkalomadtán vállalna-e munkát az otthoni gyárban? S bizony a felháborodott tiltakozás nem növelte esélyeit...

A beszélgetés végén éppúgy érdemjegyet kap a jelölt, mint három dolgozatára; a négy eredmény pontszámának összege dönt végül a felvételről. A legjobb eset tehát a *húsz pont* (ritka, mint a fehér holló). Ha az összegezésnél nagy ellentétek mutatkoznak, újra megvizsgálják a dolgozatokat.

Az új pontozásos felvételi rendszer tehát *bevált.*

De probléma még van bőven. *Vass* Antal professzor, a belsőépítészeti főtanszak vezető tanára említ egy esetet, amikor a növendék nem tudott felelni arra a kérdésre: *ki volt Ybl Miklós?* S még hozzá az *Ybl Miklós technikumból* jött... Egy szobrászjelölt nem tudott megnevezni egyetlen görög szobrászt sem...

Akad még tennivaló a politechnikai felkészülés terén, s párosítani kellene hozzá a

„poli-esztétikai" nevelést

is. Az üzemekben biztosítani kellene az egyesztendős gyakorlatra jelentkezők helyes foglalkoztatását (mert most rendszerint *egy* munkahelyre osztják be őket, holott hasznosabb lenne *az egész gyártási folyamattal* megismerkedniük).

S mindez azért szükséges, mert a főiskola előtt nagy feladatok állnak, magasabb színvonalú követelmények.

Hincz Gyula főigazgató avat be

a főiskola programtervébe.

Két vonást hangsúlyoz: az egyéni művesség irányából a nagyipari módszerek felé való eltolódást, és a főtanszakok kooperációját. Az iparművészet egyre inkább komplexszé válik, egyik ága sem lehet meg a másik nélkül. A belsőépítész a bútorok és berendezési tárgyak mellett számol a függönnyel (textiltervező), a használati tárgyakkal (szobrász és ipari formatervező), a falfestéssel (építészeti festészet, színkondícionálás), stb., direktívákat ad művészete rokonágainak.

— Az Iparművészeti Főiskola legyen olyan oktatási fórum — mondja Hincz főigazgató —, amely voltaképp *egy átfogó művészi tervező iroda* fogalmát fedi, ahol minden művészeti ág jelen van. Olyan atelier legyen, amely kielégíti a társadalom legmodernebb igényeit, a művészetekkel szemben támasztott igényeket. Olyan specialista művészeket akarunk, akik *a rájuk eső feladatok összességét átlátni képesek,* akik művességük sajátos szakbázisára támaszkodva a korszerű ipari élet tagozódásának megfelelően *az egész összefüggéseit is értik.* Olyan művész-ifjúságot akarunk képezni, akik a modern nagyipar feltételei között *jól elvégzik a kulturális forradalom esztétikai-művészeti feladatait.*

Ezért örvendetes, hogy jobb, hasznosabb, igazságosabb a felvételi vizsga új rendszere, az eddiginél inkább alkalmas a tehetség felismerésére.

Zay László

GALOPPVERSENY
vasárnap du. fél 2 órakor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

Vass Antal

1962 ÁPR 3

/1021

Építőművészek is részt vesznek a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás rendezésében

A Műcsarnokban megkezdték a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításra kerülő festmények, grafikák és kisplasztikai művek rendezését. Kilenc teremben mutatják be a színes, sokrétű anyagot. *Vass Antal* belsőépítész rendezi a tárlatnak azt a részét, amely fényképekkel és más dokumentumokkal ismerteti a nagy létesítményeket díszítő képzőművészeti alkotásokat. A nagyméretű szobrok, illetve egy-egy freskó, sgrafitto és üvegfestmény kicsinyített modelljeit, a mozaik- és kerámiaképek kartonjait három teremben helyezik el.

Szabad téren állítják ki a monumentális kő- és bronzszobrokat. Némelyik szobor súlya meghaladja a három tonnát is. A kiállítás terve már elkészült. *Jánossy György* építőművészt bízták meg a statikai problémák megoldásával: az ő tervei szerint készülnek a szobrok talapzatai. *(MTI)*

VII. évfolyam, 79. szám Ára 60 fillér

Esti Hír

POLITIKAI NAP

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

UTUNK
Vass Áron
1979 DEC 21
Nobil gyűjt.
1021

Vass Áron halálára

Vass Áron, a makfalvi székelyek Áron bácsija, akit nemcsak a környéken, nem is csak Erdély-szerte, hanem még külföldön is jól ismertek, és kirándulók mindig felkerestek, 89 éves korában, egy október végi napon csendesen elhunyt.

Vass Áron szobrászművésznek írta alá magát mindig, és hogy a tehetsége megvolt hozzá, azt mutatták egészen önálló elgondolású kerámiaszobrai a környezetében élő családtagokról, emberi alakokról, sőt Petőfiről is. Igazában azonban népművész volt ő, a szó eredeti, tiszta értelmében, mert minden tanultság nélkül, a családi hagyományt és Molnár Dani példamutató munkáját folytatva kezdett először csak az agyaggal „pepecselni", és mivel ebben gyönyörűséget talált, azután a háziállatokat, a macskát, a kutyát kölykeivel, az istállóban heverő bivalyokat, a teheneket kezdte megmintázni. A nép ősi állatszeretete, amely a népművészet különböző motívumaiban gyakran megnyilatkozik, és a fazekas ősök példája és tanításai nyomán vállalkozott egyre nehezebb feladatokra.

Vass Áron gyermekkorától fogva jól megfigyelte a környezetét, főként az állatok világát, és minden merevség nélkül, szinte a megszólalásig hűen, természetesen igyekezett őket agyagból megformálni. Ha egy-egy alkotás a képzeletéhez mérten sikeresnek tűnt fel, úgy tovább ihletett lélekkel mintázgatta — amint egyik levelében írta. Így lett a nép életéhez hűségesen ragaszkodó művész az 1900-as évek elején, amikor a kalotaszegi népművészetet már felfedezték, és annak motívumait, színgazdagságát megcsodálták, és a gödöllői iparművészek fel is használták azt a szőnyegszövésben, az illusztrációkban, majd az üvegfestésben is. Kalotaszeg divatba jött — tudjuk jól azt is, hogy Kós Károly tudatosan választotta Sztánát lakóhelyül —, de azt már kevesebben hitték el, hogy egy makfalvi székely fazekasivadék, egy népművész állatfigurái is lehetnek eredetiek, szépek, értékesek, mert élet van bennük.

Amikor azonban a városra járó fazekasmester Szovátán vagy másfelé a fazekai mellett el tudta adni a kisfiú állatfiguráit, és azzal pénz jött a házhoz, akkor megkövetelték, hogy dolgozzék akkor is, ha nincs hozzá kedve. Ők nem művészi tehetséget láttak benne, hanem az anyagi hasznot. És egyszer csak Szovátáról többen lejöttek megtekinteni alkotásait, s felvilágosították a szüleit, „hogy nagy művészi tehetség rejlik benne". „Azután ők is más szemszögből nézték az alkotásaimat — folytatta tovább élete történetét —, az akkori (1907) belügyminiszter, Sándor János el is vitt volna Budapestre, de édesapám semmiképp nem engedett el, s így maradtam parlagon, s azután a folytatás: az anyagi gondok...".

A Vass Áron tehetsége azonban nem maradt parlagon, az iparművészetté fejlődő népi kerámiának olyan sajátos formáit és jellegét alakította ki és képviselte az 1920-as évektől Erdélyben, amely minden kiállításon feltűnt. Lehettek szükös évei, mert nehezen jutott hozzá a szükséges faanyaghoz, és a leszegényedett erdélyi értelmiség keveset tudott vásárolni, de a művészeti kiállításokon egymás után nyerte az aranyérmeket, az okleveleket, majd az 1960-as években is eleget tudott tenni a megrendeléseknek. Vass Áron álló és ülő bivalyai és medvéi az erdélyi népi kerámiának jellegzetes, közismert alkotásai lettek, és a munka leánya segítségével még öregségében is megszakítás nélkül folyt a makfalvi műhelyben. (Talán lesz ezután is, aki folytatja?...)

Élete vége felé, az 1970-es években egyre többet gondolkozott az élet igazi értelmén és a jól végzett munkával elérhető boldogságon. Megszerkesztette az *Élet ábécéjét*, amelyben tanácsokat ad az egész életre.

Vass Áron így makfalvi visszavonultságából is messzire tekintett az életbe. Látta az élet változásait, és kereste mások számára is azt a megelégedést, amelyet csakis a szüntelenül alkotó, a néphez és az egyéni hivatáshoz hűséges élet adhat.

„Jómagam nyugodt lélekkel várom a véget, a lelkiismeretem tiszta, mivel mindig és mindenhol becsülettel megálltam a helyemet, s így erkölcsileg is elértem azt, amit nem sok ember ért el, és nyugton várom a véget" — írta nekem 1975. II. 12-én. Azóta több mint négy év telt el, Vass Áron kezéből immár végleg kihullott a formáló fa, de megmaradtak számunkra nemcsak családi otthonainkba már rég beköltözött kerámiái, hanem a szívós, kitartó munkának, és egy becsületes életnek mindig eleven példája is.

VITA ZSIGMOND

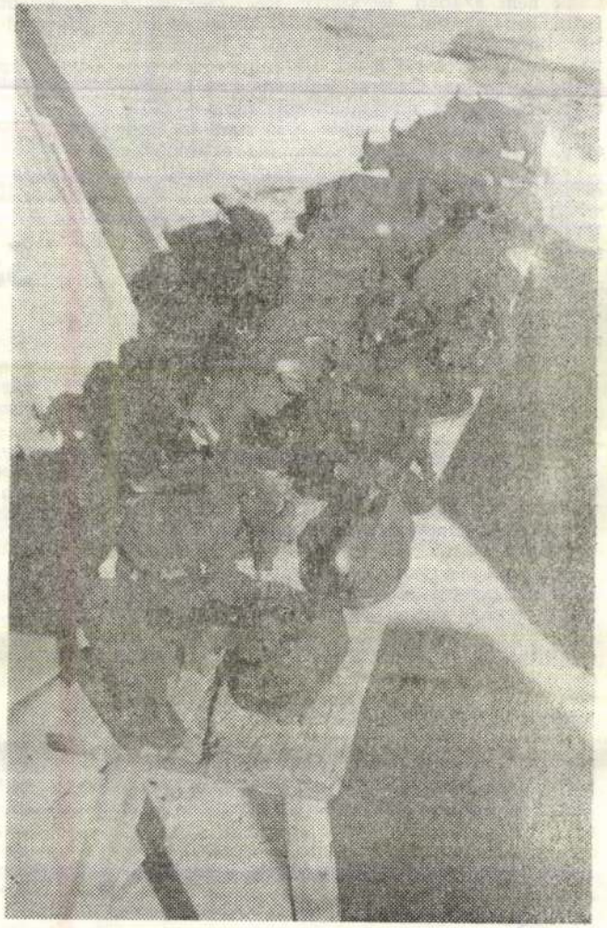

Vass Áron bivalyai ágetés után

Ott találkozni, ahol a tömör és összetartó szerkezet tartózkodik. (Olykor kihallatszik.) Csak nem szabad egyszerre két zsákutcába futni. Bent azután megilletődően köhint az ember, hogy felverje a csendet, ami a legbensőbb tájakon ül. A csend feláll. Illedelmesen bemutatkozik. Ez az. Ça ira. Vallasd meg a csendek csendjét, és megtudod, mit akar a világ.

Zene? Szólhat. De csakis ajzó dzsessz. Ezek erről is ilyeneket köpködnek (az értetlenek): „A dzsessz: hosszantartó kivégzés, feltétlenül dobokkal". (Temetőbe kit kísérnek?) „A szakszofon: pulykafojtogató. (Jobb a fejsze, hogy még szaladjon egy kicsit?) „Belement a hörghurut a trombitába." (Szedjen korcsillapítót.) „Kísértet mezítláb mászkál a nagybőgő húrjain." (És ha valaki a megunt forró levessel telt cintányért vágja a falhoz?) Az asztalra kell már ütni.

Garasokkal fizetnek ki. És azt is folyton le kell tenni.

„— Ez tiszteletdíj?

— Igen.

— Nem tisztelhetnének egy kicsit jobban?"

A hosszú távollét: kötelez. Magától értetődően rá várt a feladat. Pláne az erőszakos távollét — távoltartása. Ezt a szöveget kénytelenek lesznek leadni. Ha kivonatosan is. A többi: néma csend. Ott tornyosul a főszerkesztő fiókjában. Kényszerű elefántcsonttoronyban. Később igazolni lehet. Megvannak a másolatok — pontos dátummal.

Meg kell találni azt az egyetlen szót. Ami elindítja. Ami a hang leütésével már kifejezi az egészet. A szöveget. Az igét. Iga. Járom. Körüljárni. Taps. Taposómalom. Állókő a malomban és fölötte a forgó.

Kint fúj a szél. Zümmög az ablaküveg. Virágzanak a szélrózsák. Minden irányból. A szélrózsa a legzordabb időjárással is dacol.

A két végtelen vénasszonyt le kellene ültetni a vádlottak kispadjára. De nem. Meg kell nyerni a háziasszony jóindulatát. Szerfölött gyanakvó. Nem csoda: Pofika alig egy órája surrant ki.

a szöveget."

A butáknak nincs gondjuk a fejlődéssel. Nagy előny. Szinte behozhatatlan.

Tele a világ történéssel. Inkább erre kell figyelmezni.

Az orgona. [illegible]

„Szakíts vele! — tanácsolhatod híven.

Én szívemre hallgatok, de nem hallgat rám szívem."

Nem szabad távollenni, mert akkor az élet úgy nő tovább, ahogy akar.

váltó körmén alkonyulna

Az elátkozott vénassz

a kapuban. Egész nap l

Naponta többször is.

fészkük, ahol külön-kül

lát majdnem eltette a

neki más a dolga. A n

dekli, ki következnék

zel szemben inkább ez

a fene. Zsákból szabadult bolnak a gondolatai ma.

Nincs szöveg, nincs meg a szöveg, mikor lesz meg a szöveg. Elmélyülten nyalogatta lüktető hüvelykujját. Végül is rászánta magát, hogy begyújtson. Az előmarkolt régi újságot azonban előbb kisimította:

„Elismerem, hogy tetten értek, amint éjjel egy órakor be akartam gyújtani egy gépkocsit, de hozzá kell tennem, hogy csupán azért ültem be a nem az én tulajdonomat képező gépkocsiba, hogy rágyújtsak egy cigarettára."

„Nem igaz, hogy erőszakkal vettem el Ökör Miklós felöltőjét. Ő maga vetette le, amikor kértem tőle. Azt a néhány pofont csak azért kentem le neki, mert nem akarta ideadni a sapkáját is, amit szintén kértem tőle."

„Manilában a pápa látogatásakor egy középkorú férfi váratlanul áttörte a rendőrgyűrűt, és kitárt karokkal rohant a pápa felé. — Én vagyok a Jézus Krisztus — kiáltotta elragadtatva. A rendőrök azonnal körbefogták, és lefegyverezték. Kezében kés volt."

Ó, hát engedni kellett volna. Nem engedték eldiskurálni a helyettesével. Kár. Érdekes dolgokat tudhattunk volna meg. A jelenléttel kell tüntetni, nem a távolléttel.

Ég a tűz. Egész testében érzi a fejszecsapásokat. Vagy csak azt az elsőt?

— A szöveg — motyogta a tűz fényében majdnem piros szakállába. Sajgott az álla is. — Jónás is rühellé — sóhajtotta.

Nagy műgonddal kiszabadította a szakállába fészkelődött forgácsot. A világon minden vagy egyszerre van jelen, vagy soha többé.

RIGMÁNYI CSILLA

Sarolta néni álma

Fehér színpad — fehér hóbucka. Sarolta néni rajta ül, lehelete füst, szemöldöke zúzmara. Mesél a hegyeknek és a fáknak. Bizik az eljövendő ifjúságában:

— Nagy fehér teleket éltem — és jó ez így. A fehérség csak a szerelmet jutattja eszembe. Az ablakunkig ért a tél, és évekig csak jégvirágok rügyeztek. Hóasszony voltam kalitkában a belém tornyosodott télben. Ültem éveken át ugyanabban a székben, ugyanazt a képet néztem, ugyanazon az ablakon keresztül. A tudat, hogy vannak valahol hozzámtartozók, még jobban behavazta egyedüllétemet. Kerestem a mindig egyhelyben való telelésem okát, vártam a magam, a tárgyak, a létező dolgok rendjére. Sorok, idézetek, családi mesék hulltak ki könyvekből — éltették a rokonságot, és halmozódtak körülöttem. Így szűkült szobám, és fogyott a vad táncaim tere. Ekkor már túl józan voltam ahhoz, hogy betegnek véljem magam, és elég beteg, hogy szükség esetén elveszítsem a józanságom. Szálltak előttem a házak és a fák, siró-alma-nevető-alma-fejű kisgyerek voltam, hálás nézőközönsége saját magamnak. Nappal álmodtam fecskékről, és titokban vártam egy maroknyi nyárra. Gondoltam, akkor könnyebb elindulni, és nem fenyeget az eltévedés veszélye. Mert valahová készültem mindig, ülés közben készültem valahová, és egyhelyben maradva indultam valamerre. Szerettem volna beleőrülni a tehetetlenségembe, de ez sem sikerült. Nem tudtam magam felsegíteni a székről, lebegett előttem egy hozzám-nem-tartozó világ, és tudtam, hogy telnek az évek, mert minden félórában megállt a kapuban az autóbusz. Most tudom, hogy megváltozik minden, más lesz a kép és a mozgási lehetőség. Elköltözöm. Fogom a széket és átviszem a szoba másik sarkába. Kicsit öregnek és tehetetlennek ébredtem a reggel. Hosszú volt a mai nap. Fázom. Azt hiszem, hatvan és száz között lehetek — a sok lim-lommal eltűntek az igazolásaim. Csak ne volna ez a nagy tél, télen nehezebb fiatalodni. De ez a költözés csak jó ötlet, ebben bízok. Ki mondta, hogy a jelen idő nem függ az őt szorosan megelőzőtől? Már nincs sok. Huszonhárom évesen majd mindent újrakezdek. Csak lenne egy kicsi fecskefészkes nyár.

A hó csak akkor olvadt el teljesen, mikor Sarolta néni fagyott volt. Szép volt és fiatal, de nem tudott már felengedni. Akkor lett szájában jég a szó, mikor már kezdett hinni az ifjúságában. A sírja hegyen van, nyáron temették, és sírköve fölött fecskék fúródnak az égbe.

1242

1242. Ma

Működött Veneziában

Szt. Jeromos.

A jobb térdére ereszk
kopasz fejű, ősz hajú, bajus
jobb kezében kő van és ba
ténck felső része meztelen
világoskék lepel födi. Az
nyugszik; a sziklákon, mely
hever; a közeli fák egyikénel
ján varju járkál és a patakon
gál. A középtérben, a balról
van és a hegy tövében elte
uralja. A város felé, az erdő
egy megrakott szamarat hajt
a dombon szarvas áll; ki
könyvet olvasó férfi ül, míg
A háttér folyótól szelt heg
felhős. Jobbról a virágra a
jelzése olvasható:

MARCVS.

Fa, méretei 72 : 101·5 c
tett 1895 július 19-én L. Resimi
Elszámoltatott 1895 augusztus
molásra nézve lásd az 54347-
61301 sz. min. előadmány ívei
1900 november 28-iki 4561 (6
26-iki 373 eln. sz. leirat (464

Kifüggesztésére vonatkozó

a) Az Orsz. Képtárban. 19
Szt. Jeromos.

b) A Szépművészeti Múz
Basaiti (?): Szt. Jeromos. —
Basaiti: Saint Jérôme.

Jegyzet. L. az 1896-iki la

VéA. 1895

Vass Árón
nobrász
l. Árv. Csarn. 97.
aukció Eat.

— Preisliste N° 9.

ERZSÉBET KÖRÚT 18—20

AZ EST BOLTJA

Reggeltől késő estig óriási tömegek állnak az Erzsébet körúton *Az Est kiadóhivatalának kirakatai előtt.* Lesik a háború friss híreit, a kirakatban lévő óriási abesszin-térképen kísérik a hadmozdulatokat.

Mindenki ismeri ezt a boltot, az Erzsébet körút 18—20. számú házban levő hatalmas üzlethelyiséget. Ha jól meggondoljuk, egy

óriási egyetemes utazási iroda ez.

Az Est könyvesboltja, jegypénztárai, utazási irodája állanak itt a közönség rendelkezésére.

Utazást árulnak itt, *mindenféle utazást.* Agy-utazást és szív-utazást.

Könyveket,

amelyek elvisznek Európa minden zugába, Párizsba, Londonba, Berlinbe, Rómába, Dömsödre, Paksra, Amerikába, Ausztráliába, Afrikába, Ázsiába a boulevard St. Michelre, a Cortina d'Ampezzóra, a Kärntnerstrassere, Bakuba, Nizsnijnovgorodba, bretagnei sziklák közé, apró korallzátonyokra, dsungelekbe, London ködébe, Berlin forgatagába és Oslo halszagú kikötőnegyedébe. *Könyveket árulnak,* amelyek elvisznek messzi emberekhez, állatokhoz, növényekhez, tanokhoz, igékhez és szemléletekhez.

Színházjegyeket

árulnak, amelyek elvisznek *kedvezményesen* mások és magunk plasztikusan, zajosan, színesen és egységekbe foglalt életéhez. *A játékhoz, amelyet nekünk játszanak* és amely *rólunk szól.* Amelyet mi játszunk, még akkor is, ha nem a színpadon, hanem annak kiegészítő részében, a nézőtéren van a helyünk.

Sportjegyeket

árul *Az Est,* amelyet a mi izgalmunk fokoz eseménnyé, — utazássá abba a birodalomba, ahol megfeledkezünk az izzadtan és kínosan prolongált mindennapról.

Hirdetéseket adhatunk itt fel,

nagyhirdetéseket, amelyek dübörögve, súlyuk, terjedelmük és publicitásuk hatalmas erejével viszik el mondanivalónkat, kívánságainkat és ajánlatainkat a milliófejű Tömeghez, apró fürge

expresszhirdetéseket,

amelyek *halálos biztonsággal találják meg számunkra azt az embert, vállalatot, sőt lelket, mindent és mindenkit, akit keresünk. Óriási, minden sebességet felülmúló közlekedési eszköz a hirdetés,* amely *másodpercek alatt röpít el a tömeghez.*

Ezért utazási iroda Az Est boltjának az az osztálya is, ahol nem vasúti jegyeket árulnak.

De az erzsébetkörúti házban a szimbolumot a valóság is kiegészíti. *Az Est* utazási irodájának hatalmas szervezete, mint valami óriás öleli át a Földet: *a világ minden zugába kapunk itt jegyet, vasútra, hajóra, autobuszra, repülőgépre* vagy akár a kétkerekű kínai riksára is. És nincsen az az istenhátamögötti kis foltja a világnak, ahova nem szerez szállodai szobát, ellátást, fürdőjegyet és mindenféle kedvezményt *Az Est.*

És

a kérdések háza

is az Erzsébet körút 18—20. Nincsen az a pontja Budapestnek, ahol annyi kérdés és felelet hangzanék el percenkint, mint itt, *Az Est boltjának* információs osztályán. Minden kérdésre szívesen felel *Az Est,* minden felvilágosítást készséggel megad, mert *Az Est a közönségé, mindenkié,* aki kérdez és feleletet vár.

Gyilkos merénylet az istállóban

(A Magyarország tudósítójától.) A pestmegyei *Uri* községben vakmerő *gyilkossági kísérlet* történt. *Sára* Antal 23 éves gazdalegény kedden *hajnalban* belopózott *Oláh* Gábor gazdálkodó istállójába.

Hajnalban a belépő gazdára támadt s *egy hatalmas késsel* összeszurkálta. *Oláh* azonban *nem vesztette el eszméletét és segélykiáltásaira többen összefutottak s elfogták* Sárát. A csendőrség megállapította, hogy *Sára vakmerő bűnöző, évek óta garázdálkodik, egész sereg lakást* fosztott ki.

Budapesten a *Kis Salétrom* uccában *szépen berendezett kétszobás lakása volt.* A szerencsétlen *Oláh* Gábor *balszeme kifolyt* és olyan *súlyos sérüléseket szenvedett,* hogy *állapota reménytelen.*

„Nedves" idill a Tabán-bárban

Sallak Margit énekesnő torka és a „konzumjog"

(A Magyarország tudósítójától.) Kétségbeesetten zokogó fiatal nő jelent meg ma éjszaka a főkapitányság központi ügyeletén. Elmondotta az ügyeletes rendőrtisztviselőnek, hogy *Sallak* Margit a neve, énekesnő az Erzsébet-híd budai oldalán lévő *Tabán-bárban.* Panaszt tett a bár tulajdonosa ellen, aki megverte. Feljelentette feltűnően dúrva becsületsértés és testisértés címén.

— Hiszen maga vérzik, — mondotta a rendőrtisztviselő és látleletet vétetett fel, aztán a mentőkhöz küldte.

Sallak Margit, aki a tegnapi események izgalmaitól ágyban fekvő beteg, ma délelőtt így mesélte el a történteket:

— A *Tabán-bárral* olyan szerződésem van, hogy énekelek a zenekarral és nem vagyok köteles »*konzumálni*«. Tegnap este egy ismerős vendéggel ültem, egy biztosítási tisztviselővel. Feketét és három likőrt ittam. Ez nem olyan italmennyiség, amitől becsiphet az ember. Félegykor ment el az ismerősöm és én átmentem a kávéházi részbe, ahol *nekem rontott a tulajdonos.* Azt mondta, *részeg vagyok, menjek haza és ne viselkedjem*

Sallak Margit

így. Csodálkozva néztem rá, mert nem tudtam, mivel szolgáltattam okot a rendreutasításra. Különböző sértő kifejezéseket használt.

— Amikor elszámolást kértem tőle a gázsimról, a fejemnek esett. *Körmével felszakította az arcomat.* Három helyen sérültem meg úgy, hogy egyelőre nem is tudok szerepelni. Azonnal a rendőrségre mentem. A mentők pedig kimosták sebeimet. A harmadik sérülés a fejemen van. *Le akarták vágni a hajamat, de nem engedtem.*

A tapaszokkal elcsúfított csinos énekesnő *kártérítési pert is indít a Tabán-bár* tulajdonosa ellen, mert amíg el nem múlik arcáról a seb, nem tud szerződést vállalni.

KLASSZIKUS REGÉNYEKBŐL

néhány kötet még kapható:

Vas Gereben: A nemzet napszámosai
Dickens: A Twist gyerek kalandjai
Poe: Túl életen és halálon
Dumas: Kaméliás hölgy
Br. Kemény: Rajongók (Csak II. kötet)
Prévost: Manon Lescaut
Thackeray: Hiúság vására I. és II. kötet
Goethe: Werther
Br. Jósika: A csehek Magyarországon I. és II. kötet
Balzac: A szamárbőr
Swift: Gulliver utazásai
Anatole France: A vörös liliom
Turgenyev: Apák és fiuk
Bulwer: Pompei utolsó napjai
Victor Hugo: A párizsi Notre Dame I. és II. kötet
Hawthorne: A skarlát betű
Merimée: Carmen és Colomba
Walter Scott: Ivanhoe

ÁRA 90 FILLÉR

Messzelátó

NewYork. Egy amerikai statisztikus kiszámította, hogy egy ember átlag 97 centet ér. Ennyiért lehetne eladni azokat az anyagokat, amelyekből a teste fel van építve. Persze hátra van még az értelem. Ez is megér talán átlag három centet, úgyhogy kereken egy dollárra tehetjük egy ember értékét. Viszont a statisztikus, aki ezt kiszámította, egy vasat se ér.

•

Prága. Új adónemet talált fel egy marvaországi kisváros, Hochenstadt ötletes adóhivatala. Adót vetett ki az énekesmadarakra, amelyeket szórakoztatás céljából tartanak a házaknál. A madáradó egészen tekintélyes: egy kanáriért például évente 100 csehszlovák koronát kell fizetni. Az adó gyöngytyúkokra nem vonatkozik.

•

Párizs. Nagyon kevesen tudják, hogy a Dsibuti és Addisz Ababa közt húzódó vasút ötlete egy költőtől, Arthur Rimbaudtól származik. A nagy francia költő, aki különben hamar felcserélte a költészetet a fegyveresempészéssel és elefántkereskedéssel, 1887-ben francia fegyvereket szállított Meneliknek, az akkori abesszin négusnak. Öszvérkaravánnal tette meg az utat Addisz Ababába és közben térképet készített a tájról. Párizsba visszatérve, a közlekedési minisztériumban javaslatot tett, hogy építsenek vasutat Dsibuti és Addisz Ababa között. Sic itur ad... Addisz Ababa.

•

San Franciskó. Néhány hónappal ezelőtt egy japán társaság a Karolina szigetcsoportokhoz tartozó három kis szigetet eladott 60.000 dollárért egy amerikai vállalatnak. A szigeteken a vállalat selyemhernyókat akart tenyészteni. Egy hajót, emberekkel és szerszámokkal megrakva, el is küldött a szigetekre. Két hét mulva azonban, érthető meglepetésére, a következő rövid táviratot kapta a kapitánytól: »A sziget eltűnt!« Az amerikai cég most perel. De nem valószínű, hogy megnyerő a pert, mert a japán társaság be tudja bizonyítani, hogy az eladás idején teljes épségben megvoltak a szigetek. Ez a hatvanezer dollár a szó szoros értelmében a vízbe esett.

Végig apad a Duna

A földmivelési minisztérium vízrajzi osztálya jelenti:

A Duna végig apad, alacsony vízállású.

A mai dunai vízállások: Schärding 154, Passau 205, Struden 126, Stein minusz 77, Bécsi minusz 98, Pozsony 41, Komárom 181, Budapest 118, Paks 19, Baja 102, Mohács 137, Gombos 267, Ujvidék 195, Zimony 24.

A Dráva Barcsnál minusz 13, Drávaszabolcsnál 93.

A Budapest feletti Dunán a legkisebb gázlómélység Kisbodaknál 15, Alsólipótnál 14.5 deciméter, a Budapest alatti Dunán Koppánynál 21 deciméter.

A Tisza Tiszaujlaknál árad, lejjebb apad. Igen alacsony vízállású.

Mai tiszai vízállások: Tiszaujlak minusz 76, Vásárosnamény minusz 190, Tokaj minusz 92, Tiszafüred minusz 102, Szolnok minusz 147, Csongrád minusz 242, Szeged minusz 163.

A Szamos Csengernél minusz 66. A Berettyó Berettyóujfalunál minusz 92.

A Körös Körösszakálnál minusz 52, Békésnél minusz 113, Gyománál minusz 112. A Maros Makónál minusz 59.

A Balaton Siófoknál 50.

A Velencei tó Agárdnál minusz 16.

— **(Modernizálják a Hortobágyot.)** Megírtuk, hogy a Hortobágyon két évvel ezelőtt feltárt, de azóta elhomokolódott hőforrás helyén újabb nagymennyiségű gáz- és vízforrás fakadt fel. Mint most megállapították, a kút gázszolgáltatása napi 24 köbméter, vízmennyisége pedig napi 270 köbméter 20 fokon felüli víz. Ez a mennyiség most már állandóan mutatkozik és így alkalmas arra, hogy a város az új forrás segítségével megvalósítsa régi terveit *a Hortobágy modernizálása közül*, nevezetesen turistaszállót, vadászlakot létesítsen és a hortobágyi nagycsárdát világítással, melegvízszolgáltatással és a modern igényeknek megfelelő más kényelmi berendezéssel lássa el.

— **(Földet mível, népviseletben jár a híres székely szobrász.)** A kolozsvári *Ellenzék* Böszörményi György érdekes riportját közli *Vass* Áronról, a kitünő székely szobrászról. *Vass a marostordai Makfalván*, szülőfalujában lakik most is és székely népi viseletben jár, bár nevét egész *Erdélyben* s *Erdélyen túl* is ismerik. Házának cifra székely kapuja nyiltan hirdeti mindenkinek, hogy ki lakik mögötte: »*Építette Vass Áron, nejével...*« A székely szobrász *Hollandiában, Németországban* és *Csehszlovákiában* is rendezett kiállítást. Különösen *Hollandiában* fogyott el sok munkája. *Hollandiával* azóta is állandó kapcsolatban áll. De azért a művészet mellett *még ma is földmíveléssel foglalkozik.* Gazdasági kiállításokon tíz aranyérmet nyert.

— Apámtól maradt egy pár barázdám nekem is, — mondotta — dolgozom rajta, így aztán a kétféle munkából csak megélek. Sokan kérdezték, hogy miért járok harisnyában, mikor engem az úri öltözet is megilletne. *S ha nadrágot húzok, ki leszek?* — kérdeztem.

— *Vass Áron, a szobrász!*

— *Így is az vagyok,* — válaszoltam — miért húzzak nadrágot, ha akkor is csak az leszek!

Az ősz folyamán *Galacban* és *Konstanzában* rendez kiállítást *Vass* Áron. Művei nek a *Regátban*, a románok közt is nagy sikere van.

— **(János lett a Jolánból.)** Megírtuk, hogy K. Jolán 34 éves hajdunánási gépirónő jelentkezett a *debreceni* sebészeti klinikán és kérte, hogy férfivá operálják. Szombaton felvették a klinikára és megkezdték a tizenkét hétig tartó műtéti kezelést. Az első műtét teljes mértékben sikerült. K. Jolán, aki már előzetesen eljegyezte egy nőismerősét, a klinikáról való távozás után az illetékes hatósághoz fordul, hogy keresztnevét Jánosra változtathassa.

— **(Két férfi, egy nő indult a halálba.)** *Rosenbaum* Margit 38 éves magántisztviselő a Király ucca 99. számú házban levő lakásán *megmérgezte magát és meghalt.* Búcsúlevele szerint *idegbaja* kergette a halálba. — *Sallós* Sándor 24 éves *pesterzsébeti* napszámos egy Baross téri vendéglőben az éjjel *agyonlőtte magát.* — *Róna* Jenő 45 éves ügynök a Nagyfuvaros ucca 3/b. szám alatti lakásáról *eltünt.* Cédulát hagyott hátra ezzel a szöveggel: »*Öngyilkos leszek.*«

— **(Az Est—IBUSz luxusautocar kirándulása Lillafüredre)** 1935 november hó 1-én reggel 8 órai indulással, visszatérés pedig november hó 3-án este van. Utasainkat a gyönyörű Palota-szállóban helyezzük el. Társas utazásunk részvételi díja Budapesttől Budapestig teljes ellátással 44 pengő. Tekintettel arra, hogy csak meghatározott számú résztvevőt helyezhetünk el, kérjük kedves olvasóinkat, hogy utazási irodánkban (VII., Erzsébet körút 18—20.) minél előbb jelentkezzenek.

— **(Ne nyulj a villanyvezetékhez!)** *Gyulán Mészáros* Mihály 20 éves napszámos a Szép ucca egyik házában a nádtetőt javította. Munkaközben véletlenül hozzányult a magasfeszültségű áramvezetékhez, amely halálra sujtotta.

— **(Csökken a munkanélküliség Olaszországban.)** *Római* hivatalos jelentés szerint az olasz munkanélküliek száma az augusztus hónapi 628.335-tel szemben szeptemberben 609.094-re csökkent. 1934 szeptember havában a munkanélküliek száma 887.345 volt.

Skót roham London ellen Alice hercegnő esküvőjén

Virágok ezrei, szoknyás frakkok, nemzeti ételek a fejedelmi lakodalmon

London, október 16.

(A Magyarország alkalmi tudósítójától.) A *gloucesteri* herceg és Lady Alice *Scott-Montague* esküvője olyan fényes eseménynek igérkezik, hogy a jelek szerint *még a kenti herceg és Marina esküvőjét is túl fogja szárnyalni.*

A hagyomány szerint, amelyet híven megtartanak minden királyi esküvőn Viktória királynő esküvője óta, Lady Alice *Scott* menyasszonyi csokrában is ott lesz a mirtuszág. A *Windsor Castle* királyi kertjének kis fájáról vágják le a mirtuszágat. Általában az összes virágok, amelyekkel a *Westminster Abbey*-t az esküvő tartamára feldiszitik, a királyi kertekből kerülnek ki. Mr. *Cook*, a király főkertésze már gondosan neveli az ezer, meg ezer szegfűt és orchideát és a száz, meg száz krizantémot, hogy *éppen teljes pompájukban érjék el az esküvő napját.* Ugyancsak a királyi kertekből viszik a virágokat a *Buckingham*-palotába, a lakodalmi asztalok felékesítésére. A virágok színei közt *a piros, a fehér és a kék lesz az uralkodó.* Csupán az asztalok díszítésére többezer vörös és fehér szegfűt fognak felhasználni.

Az esküvő alkalmából valóságos *skót invázió fogja elönteni Londont.* A menyasszony ugyanis skót és honfitársai, félretéve hagyományos takarékosságukat, nem kímélnek pénzt és fáradságot, hogy méltó keretet szolgáltassanak a királyi esküvőhöz. *Skócia* legtávolabbi részeiből, *Orkneyből*, a *Shetland*-szigetekről, *Thursóból* és *Stornoway*-ből is jönnek skót vendégek. A *Westminster Abbey*-ban már előre óriási összegekért vették meg az összes ülőhelyeket. Soha még ilyen roham nem volt az ülőhelyekért. Legnagyobb kereslet a skótok részéről nyilvánul meg. *Skócia rendkívül büszke a menyasszonyra,* hiszen a királyi családba lép be.

A rengeteg skót tiszteletére, aki az esküvőre az angol fővárosba megy, az ünnepségeknek általában *skót jellege lesz.* A zenekarok *skót nemzeti dalokat* fognak játszani, a nagy estélyeken és a nagy éttermek étlapjain elsősorban *skót ételek* szerepelnek. Általános a vélemény, hogy soha még annyi *rövidnadrágos skót frakkot* nem viseltek *Londonban,* mint amennyit november elején, a királyi esküvő idején viselni fognak.

A másik nagy esemény az angol királyi családban Marina kisfiának születése. A kisfiú a *kenti* herceg és hercegné egybehangzó véleménye szerint *rendkívül hasonlit az apjához.* A *kenti* herceg nagyon büszke erre. Különben *Marina maga szoptatja gyermekét.*

— **(Mit szabad árulni vasárnap.)** A kereskedelmi és közlekedési miniszter legújabb rendelete értelmében október 20-tól, vasárnaptól kezdve minden vasárnapon a vásárcsarnokokban, a nyilt élelmiszerpiacokon és a nyilt árusítási üzletekben csupán tejet, tejterméket, péksüteményt, főzeléket, zöldséget, gyümölcsöt, valamint élő és leölt baromfit szabad árusítani és pedig nem reggel 8-tól 9 óráig, hanem továbbra is reggel 7 órától 8 óráig. A kizárólag kenyér és péksütemény, vagy a kizárólag gyümölcs, vagy a kizárólag tej és tejtermék árusítására berendezett üzletekben a vasárnapi árusítás változatlanul reggel 7-től délelőtt 10 óráig tarthat. *A hús árusítása vasárnapokon továbbra is szünetel.*

— **(Gyilkosság a táncosnő miatt.)** *Szegedről* jelentik: A mult héten Zákányban kocsmai verekedés után másnap reggel a kocsma ajtajában szivenszúrva holtan találták *Vas* István 26 éves gazdalegényt. Egyheti nyomozás után a rendőrség most *elfogta a gyilkost Ördög* Vince 22 éves legény személyében, aki azért ölte meg Vast, mert tánc közben az egyik lány miatt összevesztek.

— **(Körözik Nagy Istvánt és Lubik Jucit.)** A *Horváth-tanács* ma délelőtt tárgyalást akart tartani abban a bűnügyben, amelynek fővádlottja *Nagy* István volt törvényszéki bíró és felesége, *Lubik* Juci. A tárgyalást azonban nem lehetett megtartani, mert *sem a két fővádlott, sem vádlott-társaik nem jelentek meg.* Vitéz *Jónás* Sámuel ügyészségi alelnök *nyomozólevél* kibocsátását indítványozta *Nagy* Istvánék ellen. A bíróság a nyomozólevelet kibocsátotta.

— **(Vádirat Uhlmann Lajos ügyvéd ellen.)** A budapesti ügyészség vádiratot adott ki *Uhlmann* Lajos, az ismert budai ügyvéd, *Csire* Antal, foglalkozásnélküli szombathelyi lakatos, *Hegedüs* Ferenc gépkocsivezető, *Herz* Pál és *Szabó* Imre ügynökök ellen. Az ügyvédet, aki számos nagy bűnügyben, főleg katonai bűnügyekben szerepelt mint védő, 33 rendbeli csalással és más bűncselekményekkel vádolja. A vád szerint társait felhajtóknak használta. Mindenfelé azt hiresztelte, hogy nagyszerű összeköttetései vannak, mindent el tud érni. Számtalan embertől vett fel kisebb-nagyobb összegeket azzal az igérettel, hogy az illetőknek állásokat szerez.

— **(Hamisítják a kétpengőst.)** *Debrecenből* jelenti tudósítónk: Az egyik *hajdunánási* kereskedő pár nappal ezelőtt hamis kétpengőst szolgáltatott be, amelyet valamelyik vevője hagyott hátra. A kétpengős tegnap érkezett vissza az állami pénzverdéből. A pénzverde megállapítása a hamispénzzel kapcsolatban az, hogy a hamisítás rendkívül jól sikerült s *ez már a 29-ik fajta sikerült kétpengős hamisitvány,* amely forgalomba került.

— **(Hadirokkantaké az elsőség.)** A Fővárosi Orfeum igazgatósága elbocsátotta ötven nézőtéri alkalmazottját. Az indokolás szerint Ferenczy főkapitány ragaszkodik ahhoz, hogy az egész nézőtéri személyzet hadirokkantakból, hadiözvegyekből és hadiárvákból álljon. Az elbocsátott személyzet ma küldöttségileg jelentkezett a főkapitányságon. A távollevő főkapitány helyett *Kalmár* Béla helyettes főkapitány fogadta őket. Arra kérték a főkapitányságot, változtassa meg álláspontját, különben a régi, kipróbált személyzet az uccára kerül.

— **(»Q« csapdarepülőgép.)** *Londonból* jelentik: A Referee szerint az angol légügyi minisztérium a világháborúban használt híres »Q« csapdahajó mintájára csapdarepülőgépet készíttet, amelyek látszólag békés polgári repülőgépek, de pillanatok alatt a legfélelmetesebb vadász- és bombavetőgépekké alakíthatók át. Az áramvonalas csónakfal mögött gépfegyverek rejtőznek, amelyek gombnyomásra kidugják csöveiket, a kettősfenékben bombákat lehet vinni, amelyek ugyancsak gombnyomásra nyiló titkos csapóajtókon át esnek le. A pilótaülést acéllapok védik, amelyek gombnyomásra összehajthatók és eltüntethetők.

— **(A négus mint iró.)** A *Manchester Guardian* érdekes felvilágositásokat közöl a négus irodalmi tevékenységéről. *Hailé Szelasszié* megírta annak az utazásnak a történetét, amelyet 1924-ben tett Európában, még mint királyi herceg. Előszót irt Joannes Chrysostomos egy életrajzához is. Általában nagyon érdekli az irodalom élete és közvetlenül irányítja az abesszíniai sajtót is.

— **(Magyar-osztrák társaság alakul Budapesten.)** Szombaton megalakul a magyar-osztrák társaság, amely teljesen *politikamentes lesz,* csak kölcsönös kulturális és idegenforgalmi feladatokkal foglalkozik. Az ünnepélyes alakuló ülésre Ausztria közéletének több vezetőférfia érkezik Budapestre. A társaság fővédnöke *József Ferenc* főherceg és *Hennet* Lipót báró budapesti osztrák követ lesz. Az alakuló ülést a Hungária-szálló különtermében tartják.

— **(A halottaskocsi összeroncsolta egy kisfiú lábát.)** A rákoskereszturi keresztény temetőben ma délelőtt felkapaszkodott egy halottasfurgonra az egyik virágüzlet 10 éves kifutófiúja. Lába a küllők közé akadt és összeroncsolódott. A szerencsétlen gyermeket a Horthy Miklós kórházba vitték. Nevét még nem tudják.

El ne felejtse,
hogy szombaton kezdődik az
új osztálysorsjáték húzása.
Vegyen saját érdekében nálunk egy sorsjegyet
KISS bankház
Ezentúl Kossuth Lajos ucca 6
Telefon: 85-2-42
Diszkrét kiszolgálás!

IVÓKÚRÁK A RUDAS-GYÓGYFÜRDŐ PARKJÁBAN
Hungária forrás: A vesemedence, a hólyag, a légutak hurutjainak és a veseköveknek kezelésére.
Attila forrás: A gyomor, a belek, az epeutak és a légutak hurutjainak kezelésére.
Juventus rádiumforrás:
Magas vérnyomás, klimax, köszvény, korai elöregedés, szellemi és testi kimerülés kezelésére.

A pécsi munkaadók pécsi munkásokat alkalmazzanak

Szabályrendelettel védik meg a pécsi munkásság érdekeit a falvakból beözönlő idegenekkel szemben

Pécs, máj. 23. — Régi panasza a pécsi munkásságnak és különösen a munkanélküliek nagy táborának, hogy egyes munkaadók a környékbeli falvakból behúzódó munkástömeget alkalmazzák és ezzel még súlyosabbá teszik a munkára, alkalmaztatásra váró pécsiek helyzetét. Ennek az állapotnak tarthatatlansága arra késztette Esztergár Lajos dr. tanácsnokot, a város népjóléti ügyosztályának vezetőjét, hogy olyan megoldást keressen, amely egyrészt a munkanélküliek szociális támogatása mellett

a városban kínálkozó munkaalkalmakat kívánja kimondottan a pécsi munkások számára biztosítani a falvakból beáramló idegenekkel szemben,

másrészt pedig védelmet akar biztosítani azok számára, akik régebbi ittartózkodásuk kedvezőbb ideje alatt maguk is hozzájárultak a közterhekhez és keresményüket Pécsett költik el.

A népjóléti tanácsnok tervezetének elgondolása a következő:

— Nincs semmiféle jogszabály és lehetőség arra, hogy a város közönsége a falvakból áradó munkásbeözönlésnek gátat vethessen.

Szükség van tehát oly intézkedésekre, melyek bizonyos védelmet nyujtanak, anélkül azonban, hogy a munkaszabadsággal ellentétben lennének.

A készülő szabályrendeletben a munkaadó és munkás közötti viszony szabályozásán kívül a munkakereslet és munkakínálat oly módon nyerne megoldást, ami

úgy a munkásság, mint a város közönsége szempontjából csak előnyösnek mondható,

mert, amig a pécsi munkásságnak nagyobb százalékban biztosítaná az elhelyezkedés lehetőségét, egyben a város ipari jellegének kidomborításával, annak lakosságát védené a nyilvánvalóan nem kívánatos elemek beözönlésével szemben.

A munkások törzskönyvezése

A szabályrendeletnek egyik legfőbb rendelkezése

a munkások törzskönyvezése lenne a be- és kijelentés kötelezettségével.

Ez nyujtana módot a munkásviszonylatok állandó figyelésére s ebből lehetne megállapítani, hogy

egyes szakmákban a munkáskereslet és kínálat hogyan alakul.

Ennek alapján lehetne pontosan ellenőrizni a beözönlők számát és foglalkozási ágát.

A törzskönyvezésnél általában azok a feltételek lesznek irányadók, melyeket az illetőség megszerzésével a községi törvény előír, ami nem zárja ki, hogy különösen indokolt esetekben idegenek a pécsi munkásokkal egyenlő elbánásban részesüljenek.

A szabályrendelet legfőbb célja, hogy

a helybeli munkaadók a lehetőség határain belül pécsi munkásokat alkalmazzanak.

E mellett azonban mód és lehetőség nyittatik arra is, hogy a város hatósága tudomást szerezhessen az árukínálat és kereslet következtében minő eltolódások keletkeznek egyes foglalkozási ágakban, hogy az állandó keresettel nem biró munkások megélhetésüket, hogy biztositsák; egyes vállalatoknál minők a munkafeltételek stb. Mindezekre azért van szükség, hogy a város polgárainak a megélhetéshez legalább a minimumot biztosíthassa.

A nem pécsi munkásokat foglalkoztató munkaadók hozzájárulása az inségakcióhoz

A szabályrendelet rendelkezést fog tartalmazni arra nézve, hogy

a nem pécsi munkásokat foglalkoztató munkaadók minő arányban kötelesek hozzájárulni a munkanélküliek eltartásából származó közterhekhez.

Ez a hozzájárulás egyelőre az idegen munkásnak fizetett órabér 20 százalékára van tervezve.

Az emlitett rendelkezés valószínűleg nem fog sok szimpátiával találkozni a munkaadók körében. Akik azonban fontolóra veszik, hogy idegenek alkalmazása által a helybeli munkanélküliek létszámában emelkedés áll be s így a város polgárságának nagyobb létszám eltartásáról kell gondoskodnia, azok méltányosnak fogják találni, hogy e nagyobb létszámból a városra háramló többletterhből elsősorban azok vegyék ki részüket, akik a helybeli munkanélküliek számának emelkedését előidézik.

Nagyon természetes, hogy e rendelkezés indokolt esetekben eltekint a szabályrendelet és éppen ilyen kivételek elbírálására munkaadókból és munkásokból álló bizottságokat is kreál.

Ezek a készülő szabályrendelet vezető szempontjai. Az elgondolás helytálló és sajnos, nagyon is indokolt, mert a változott idők szükségessé teszik a pécsi munkásság védelmét, törvényes formában, az idegenekkel szemben. A szabályrendelet bizonyára kedvező fogadtatásban részesül az illetékes fórumon, mert életbeléptetése ha nem is szünteti meg Pécsett máról-holnapra a munkanélküliséget de legalább a pécsi munkaalkalmakat biztosítja a pécsiek számára.

Erdély népművészeti kincsei Pécsett

A kiállítás vasárnap délben nyilik meg a nőegyletben

Pécs, május 24. — Bethlen Mária grófnő, a lelkes erdélyi magyar mágnásnő arra a nagy feladatra vállalkozott, hogy az elszakított kincses Erdélyország népművészeti kincseit bemutassa a csonka ország népének és bizonyságot tegyen arról, hogy Erdély népművészete még mindig él, virágzik, sőt ma már olyan magas niván áll, hogy a világ bármely nemzete büszke lehetne rá. A nagy gonddal összeállított kiállítást elsőnek a budapesti árumintavásáron mutatták be óriási sikerrel. Onnét került most Pécsre a Mansz meghívására.

A kiállítás sajtóbemutatója ma délután 5 órakor volt. Bethlen Mária grófnő lekötelező szívességgel fogadta a sajtó kiküldöttjeit és adta meg a szükséges felvilágosításokat. A kiállításon minden eladó, sőt utána is rendelhető. Vételkényszer azonban nincs. A kiállított anyagok Erdély azon vidékéről valók, ahol magyarok laknak. Szemgyönyörködtető elrendezésben ott találjuk Csikország szőtteseit és kivarrottait, Udvarhelymegye faragásait, vert csipkéit és a hírneves Vas Áron agyagszobrait. Sorra felvonulnak a háromszékiek házi szövött vásznai, Maros-Torda kivarrásos munkái, a kalotaszegiek pompás vagdalásos és irásos kézimunkáit. Külön helyet foglalnak el Torockó népének híres tulipános ládái, varrottasai és az aranyosszékiek kedves gyerekjátékai.

Nem lehet meghatódottság nélkül végignézni a kiállítást. Mintha az egész kincses Erdélyország előtt volna hangot adni, hogy: élnek és ne feledkezzenek meg róluk soha.

A fáradhatatlan grófnő elmondotta, hogy a budapesti árumintavásáron gyedül a híres tordai pogácsából több vaggonra való elfogyott.

Hétfőn délre már új szállitmány érkezik Pécsre

közvetlenül Tordáról.

A kiállítás kedd estig marad nyitva. A belépődij 30 fillér.

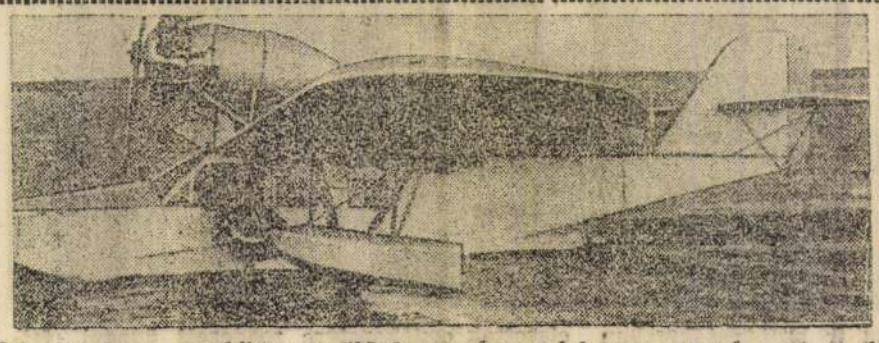

Egy új német amphibia repülőgép, amely egyképpen startol szárazról és vizről, most készült el a Heinckel-gyárban.

Roald Amundsennek, aki a szerencsétlenül járt Nobile-expedició felkutatásában tevékeny részt vett, most Milanóban emlékművet állitottak.

MAGASABB DIPLOMÁCIA

A szellemes pikantéria elemeiből készült ez az ötletes, fokozatos érdekességű és végig mulattató vigjáték. A szereplő gárda legelsőrangú művészekből áll. OLGA CSEHOVA elegenciája, szépsége és tehetsége dominálja a filmet. Partnerei JOHANNES RIEMANN elegáns világfi-karikaturájával, Tala Birell párducszerű démonságával, HANS JUNKERMANN és Arnold Korff kifogyhatatlan humorukkal viszik sikerre ezt a pompás vigjátékot, amelyet pünkösd hétfőtől kezdve három napig mutat be az APOLLO.

KÁRPÁTOKTÓL AZ ISONZÓIG

A világháboru fenséges drámájának örökké emlékeztes epizódjait látjuk ezen a maradandó értékű filmen, amely azokat a háborus jeleneteket varázsolja a néző elé, amelyek annak idején a Hőfer-jelentésekből kimaradtak. A felvételek egytől-egyig eredetiek és a bécsi hadimúzeumból valók.

A filmnek külön értéke az, hogy nemcsak Przemysl, Lemberg, Gorlice, a Kárpátok, Doberdó, Isonzó, Piave, Görz, stb. véráztatta földje vonul el előttünk a magyar katona háborus tragédiája során, hanem egy lebilincselő, lélekhez szóló drámai történetet is kapunk.

Bemutatja a PARKMOZI ma és holnap 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órai kezdettel.

A SZERELEM

ilyenkor tavasszal MUKI szivét is megmozgatja. Mindennap lefényképezi az ideálját.

Kövessék a példáját:

CHMURA

látszerész Pécsett, Városháza.

TÖRÖK VILLA PENSIO

HARKÁNY GYÓGYFÜRDŐ.

Modern berendezésü szobák. Minden szobába folyóviz.

Közvetlen a fürdő mellett.

(TELEFON 20-46)

APOLLÓ

Vasárnap, máj. 24.

!UTOLJÁRA!

A helyszinen készült eredeti felvételek! Korunk legjelentőségteljesebb kulturfilmje!

Magyar hangos konferansz kiséretében:

BYRD KAPITÁNY

délsarki expediciója!

A hősiesség ódája képekben elbeszélve. Mindvégig érdekfeszitő és lenyügöző!

Paramount hangos hiradó
:-: Aktualitások :-:

Hétfő-kedd-szerda
május hó 25-26-27

Olga Csehova és Hans Junkermann brilláns együttesével:

Csak 16 éven felülieknek!

MAGASABB DIPLOMÁCIA
(Két tűz között)

Káprázatos hangos vigjáték
FŐSZEREPLŐK:
OLGA CSEHOVA, HANS JUNKERMANN, JOHANNES RIEMANN, ARNOLD KORFF, TALA BIRELL.

Előadások vasárnap és hétfőn:
3, 5, 7 és 9 órakor.
Előadások kedden és szerdán:
5, 7 és 9 órakor.

Panamák a kaposvári adóhivatalnál

Kaposvár, május 23. — (MTI) Kaposvárott az adóhivatalnál most pattant ki egy életre visszanyuló viszszaélés. Hat tisztviselő hat éven át hamis könyveléssel nagy összegeket sikkasztott. A polgármester a hat tisztviselő és Szentes Imre végrehajtó ellen megindította a fegyelmi eljárást és felfüggesztettte őket állásuktól. Szentes Imre nem vett részt a visszaélésekben, de tudott manipulációikról. A várost nem éri károsodás, mert a bünös tisztviselők minden kárt megtérítenek.

Nyári cipő ujdonságok
meglepő olcsó áron
QUINTUSNAL.

(TELEFON 19-81.)

Parkmozi

Vasárnap-héttő,
május hó 24. és 25.

A MAGYAR KATONA HŐSIESSÉGÉNEK LEGENDAJA!

Mindenkinek látni kell!

Kárpátoktól az Isonzóig!

(Hőfer-jelentések a valóságban)

A Kárpátok, Lemberg. Przemysl, Gorlice, Belgrád, Doberdo, Isonzó, Piave, Görz stb. véráztatta földje vonul el szemünk előtt két magyar fiu háborus tragédiája során.

Előadások:
3, ½5, 6, ½8 és 9 órakor
A d. u. 3 órait kivéve valamenynyi előadás teljes zenekarkisérettel.
Kedd, május hó 26. SZUNET.

Apponyi ünneplése 85-ik születésnapján

e Budapest, máj. 23. — Apponyi Albert gróf 85-ik születésnapját, amelyet május 29-én tölt be, pártkülönbség nélkül megünneplik egész Magyarországon. Az elmult napokban Bethlen István miniszterelnök Almássy László házelnök és az egyes pártok vezetőivel tanácskozott a nevezetes évforduló megünnepléséről. Szó van arról is, hogy nemzeti ajándékként földbirtokot vásárolnak Apponyinak.

Ha BUTOROKAT óhajt vásárolni, kísérelje meg RÉGI és MEGBIZHATÓ cégemnél
Elsőrendü kivitel! Jutányos árak! Részletfizetési kedvezmény!
Géczy József butorraktár tulajdonos
VÁRADI ANTAL-UTCA 9

Ünnepélyes keretek között alakul meg a Janus Pannonius pécsi irodalmi társaság

Június 10-én Klebelsberg miniszterrel 25-30 képviselő érkezik Pécsre

Pécs, máj. 23. — Jelentős eseményekben zsúfolt napja lesz Pécs városának junius 10-én. Ezen a napon Pécsre érkezik Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy jelen legyen az egyetem újabb építkezésének alapkőletételénél, résztvegyen a Janus Pannonius irodalmi társaság alakuló ülésén és a képviselők és felsőházi tagok városi blokkjának első vidéki zászlóbontó ülésén. Ugyanaznap megtekinti a kultuszminiszter a Szent Mór kollégiumot és a nevéről elnevezett városi iparos tanonciskolát.

A miniszter kiséretében érkezik Szily Kálmán dr. államtitkár is. Mintegy 25—30 képviselő és több polgármester is felkeresi e napon Pécs városát, hoagy az itt folyó tanácskozásokon részt vegyen.

Különös jelentőséggel emelkedik ki Pécs életéből a Janus Pannonius irodalmi társaság megalakulása. Ez az új irodalmi egyesülés egyelőre meghatározott taglétszámmal indul útjára. Mindjárt az első lépésnél az egész ország felfigyelt erre a pécsi irodalmi megmozdulásra. Az a körülmény, hogy Klebelsberg kultuszminiszter vállalta a pécsi irodalmi társaság tiszteletbli elnökségét és Surányi Miklós az élre került jeles iró az elnökséget, egyszeribe súlyt adott a megalakulás előtt álló egyesületnek és már eddig kilátásba helyezte az alakuló ülésen való képviseletét a Magyar Tudományos Akadémia, a Petőfi társaság, a Kisfaludi társaság, a Pen klub, a Magyar irók egyesülete, a Színpadszerzők egyesülete stb.

A Janus Pannonius irodalmi társaság megalakulása junius 10-én, az eddigi programm szerint délután 5 órakor lesz. A társaság alakulásának előkészítésére Pécsre érkezett Surányi Miklós, aki látogatásokat tett és mgbeszéléseket folytatott s ezek alapján előkészitették az alakuló közgyülést.

A junius 10-iki nagy napnak részleteire még visszatérünk.

Megadott cimek látogatására jómegjelenésü, megbizható
urakat és hölgyeket
nagy jövedelemmel
ALKALMAZUNK,
akik állandó megélhetést biztosithatnak maguknak. Jelentkezni kedden Király-utca 7. emeleten.

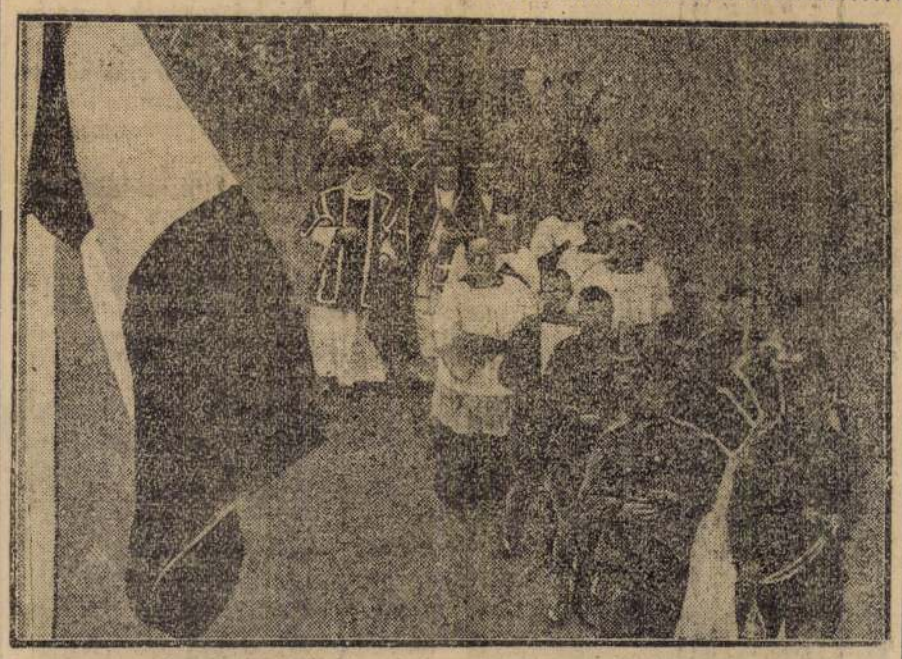

Az ir szabadságharcban elesettek emlékezetére rendezett ünnepi felvonulás Irország fővárosában. Szélen az ir zászló látható.

FÉNYKÉPEZ?
RÖGTÖN
kérje új „F 22" fotoárjegyzékünket az összes fényképészeti ujdonságokról.
CHMURA Pécs, Városháza

Vass Béla ifj és
Tóth János

35. ÉVI
KEK
AI
ELVU

ŰVÉSZET 19
NTENTS OF TH
SZET 1935 NUMBE

DEBRECEN VÁROS HŐSÖK MAUZOLEUMÁRA írt ki tervpályázatot. A százezer pengős költséggel tervezett mauzoleumra beérkezett pályaművek közül a bírálóbizottság az első díjat ifj. Vass Béla és Tóth János közös munkájának ítélte. A második díjat Lechner Jenő, harmadikat Migray László pályaműve nyerte. (*)

K

Magyar Iparmüvészet
1931. 28 l.

des ehemaligen Kuny'schen Hauses am
inenring eine von Géza Gorka entworfene
aktafel errichten. Das Hauptfabrikat Kuny's
las Tafelgeschirr, und in diesem Punkte war
e ernste Konkurrenz für die Fayencefabriken
europas. Der Stolz Kuny's war sog. „Marmor-

speaks in his book written about the techn
the art of ceramics already of the sign ,
which was used by Kuny. And as it came o
last is the abbrevation from „Ofener Fal
The book about Kuny which was written by
lóssy, and appeared in 1917 created a great in
for Kuny and his work. Among our illustra
is to be found a collection of this special fay
by Prof. Francis Szablya Frischauf, being
greatest collection of this kind of fayence. A
morial-tablet has been created by the city of B
pest to the memory of Kuny and may be see
the spot of the ancient Kuny-house. This
of work was designed and carried aut by
Gorka. Kuny specialized in table-china and ra
among the foremost manufactures of his tin
Middle-Europe. He produced many lovely s
mens of fayence which were largely used in
chemist shops. Kuny was wery proud of hi
called „Marble-china". An other special typ
this productions was the fine earthen-ware, v
he named „Danzig-china", connected in no
with this town. Today it is considered that
reached the highest standard of excellence
this particular line, this was also the opinio
Vince Wartha.

*

ARTHUR LAKATOS: DIE LEIPZI
INTERNATIONALE MESSE DES JAHRES
In den Messehäusern der diesjährigen Leip
Messe gab es viel interessante Neuigkeite
sehen. Auch die Ungarische Kunstgewerbeg
schaft nahm an der Messe Teil und sie
ausser dem ihren Gegenständen zugekomm
grossen Interesse auch einen materiellen
zu verzeichnen. Das deutsche Kunstgewerbe

Vass Béla ifj. és
Tóth János

DEBRECEN VÁROS HŐSÖK MAUZOLEUMÁRA írt ki tervpályázatot. A százezer pengős költséggel tervezett mauzoleumra beérkezett pályaművek közül a bírálóbizottság az első díjat ifj. Vass Béla és Tóth János közös munkájának ítélte. A második díjat Leehner Jenő, harmadikat Migray László pályaműve nyerte. (*)

mucsó

K

Magyar Iparművészet

1931. 28-l.

35/220

ÜDVÖZLŐ TÁVIRAT

Szent

Méltóságos Uram !

Őszinte örömöre szolgált Méltóságod megtisztelő levele.

Amennyire erőmből telik, teljes akaratommal állok Méltóságod rendelkezésére.

Nagy örömmel látom, hogy az én még most kisarányu munkámat a leghivatottabb helyről elismerésre méltatják.

Szivesen bocsájtom Méltóságod rendelkezésére a kért fotókat. Küldök is csatolva pár példányt azzal, hogy felvételeim nagyitva lettek.

Azonban engedje meg Méltóságod,hogy figyelmét felhivjam arra, hogy a kiállitáson szereplő müemlékek felvételein kivül még több más is van birtokomban, amelyeket részben az idő rövidsége, részben jó fotó hiánya miatt a kiállitás keretébe nem tudtam már beilleszteni.

Ezekre és a későbbi munkámra vonatkozólag szeretnék alkalmat nyerni arra, hogy Méltóságodnak személyesen is előadhassam terveimet, amelyek a müemlékek ügyét illetik.

Nagyon örülnék, ha Méltóságod pártfogása alatt folytathatnám itt, a nyugati végeken a magyar kultura érdekében megkezdett munkámat.

Biztosan tudom, ~~hogy~~ha Méltóságod segitségét megnyerhetném, a germán szellemi hóditást és az itteni lakosság nemtörődömségének romboló hatását ellensulyozni tudnám.

Ezt azonban csak Méltóságod segitségével lehet megvalósitanom, mert Méltóságod vezetése alatt áll a Magyar Müemlék-ügy fejlődése.

A karácsonyi ünnepeket Budapesten szándékozom tölteni. /December 22.-én este érkezem és 26.-án este utazom vissza./

./.

Tisztelettel arra kérem Méltóságodat, sziveskedjék értesiteni arra vonatkozólag, hogy hol és mikor találhatnék alkalmat az ügyek személyes megbeszélésére.

Őszinte tisztelettel maradok Méltóságod

kész hive :

Szombathely, 1934.nov.22.

Vass Béla

okl.épitészmérnök.

Kiselejtezett irat

Méltóságos

dr. G e r e v i c h T i b o r urnak,

ny.r.egy. tanár, Müemlékek Országos Bizottságának Elnöke.

B u d a p e s t.

VI. Aréna-ut 41.szám.

Vass Béla
épitész

Vass Béla

épitem

l. Irott Kö

1936. 151 l.

Vass Béla

városi főmérnok
építőművész Kassa

1943-ban egyik rendezője
volt a Szárzév Kassa
képzőművészetéből c. kiállitásnak.

Kiállitott műveit l. a
katalogusban.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Kontaktvonal

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vass Béla

okl. építészmérnök

Magyar Építőművészet

1941. 190. l.

(Terpályázat Kassa állomás felvételi épületének homlokzati kiala kítására, képpel.)

Fenti az Államvasutak igazgatóságától hirdetett terpályázaton II. díjat nyert.

Vass Béla II. fertő

1913/14. I

Berkèpzomfoisk vk

144. l

VASÁRNAP

5

Kath. F. 2. Miseric.
Prot. F. 2. Gotthard

HÉTFŐ

6

Kath. János ev.
Prot. Frida

KEDD

7

Kath. Gizella
Prot. Napoleon

SZERDA

8

Vass Béla II. festő
szül. Budapesten 1880. ápr.
10. Rk. Felső ipar iskola -
1913/14. I. Első önk. művész
nov. Edvi Illés Aladár

Mihalik József: A sümegi Darnay-Mu-
zeum VI. 124-151.

VASS BÉLA festőművész január 2-án meghalt Szombathelyen, ahol régóta működött, mint a premontreiek gimnáziumának rajztanára. A művész Szegeden született, 1872 június 18-án, középiskoláinak elvégzése után (1891—1895) a budapesti Rajztanárképzőn tanult és csakhamar rajztanári állást vállalt, emellett festett is, de csak ritkán s inkább a legutóbbi években állított ki Budapesten a Nemzeti Szalónban (1928, 1929), ahol egy aktfestmény, egy faun, tanulmányfő, stb. volt tőle látható. Egy képe (női fej) a Vasvármegyei Múzeumba került. A rajzoktatás terén többféle újítással is kísérletezett, ezek egyikét, „formakereső módszer"-ét részletesen ki is dolgozta.

206 KIPP
Magántulajdon
207 VASZ
208 MANN
Eladó
209 TORN
Olaj f. 500 frt
210 KARL
Magántulajdon.
211 ZÜGEL
212 JORIS
1500 frt.
213 VASZA
214 LOTZ

Magyar Művészet

1934. 21. l.

187 NEOGRADY [illegible]
250 frt.

188 BORÚTH Andor. Női arczkép. Olajf. Magánt.

189 HORTI Pál. Erdőrészlet. Olajf. 300 frt.

190 KARVALY Mór. A bűnös. Olajf. 1600 frt.

191 PÁLLIK Béla. Tehenek a lápon. Olajf. Eladó.

192 BOSZNAY István. Részlet a debreczeni vásárról. Olajf. 120 frt.

193 WILHELMSON Carl. Halász-asszonyok (Svédország). Olajf. 500 frt.

194 SZLÁNYI Lajos. Tájkép. Olajf. 250 frt.

195 ÚJHÁZY Ferencz. Tilos a koldulás. Olajf. 150 frt.

196 GUELDRY F. A halászók. Olajf. 1000 francs.

Vass Béla

1891/92 – 1894/95

Ferkópzomfoisk`vk

144. l.

VASÁRNAP

28

Kath. F. I. In Albis
Prot. F. I. Valéria

Katalin
Katalin

SZERDA

1

Vass Béla

nul Szeged 1872.
Rk. Gimn. retts.

1891/92 I. osztály
1892/93 I. II "
1892/93 II " "
1893/94 I III "
1893/94 II " "
1894/95 I-II IV. osztály

Temető, népvándorláskori V. 176.

Vass Béla

Újság

1939. nov. 12

— **Vass Béla meghalt.** Hosszas szenvedés után meghalt szombaton *Vass* Béla tervező iparművész. 1876-ban született Budapesten. Az iparművészeti iskola elvégzése után külföldi nagyvárosokban több évet töltött. Hazatérése után a technológián kapott tanári megbizást. A világháboru alatt a fronton harcolt. Tőle való — egyebek közt — a Fővárosi Könyvtár belső berendezése és a lillafüredi szálló intérieurjének kiképzése. Éveken át volt választmánya tagja az Országos Magyar Iparmüvészeti Társulatnak. Halála komoly nagy veszteséget jelent a magyar iparmüvészeti életben.

Vous Voir

Bijoux

Lyon, Chaine, 12

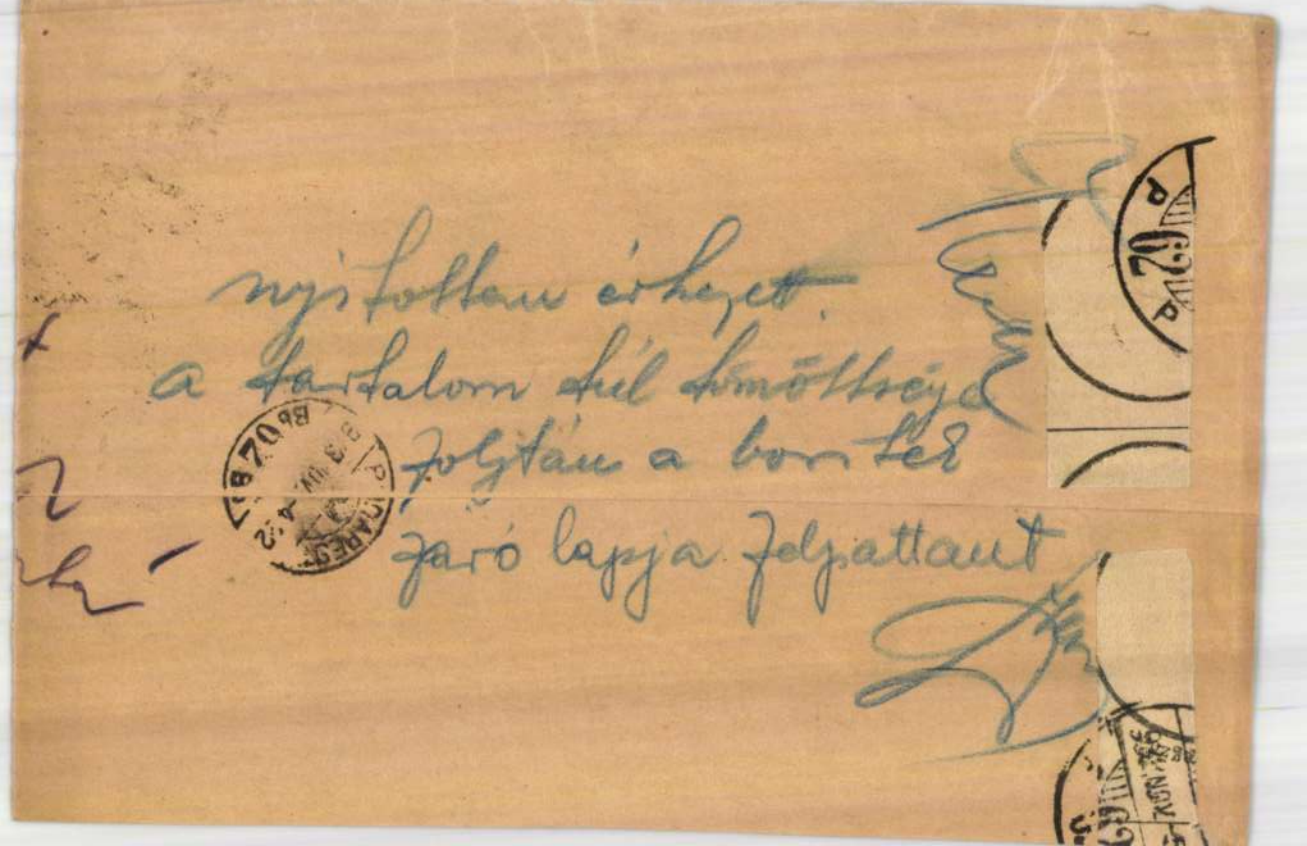

Vass Béla

iparművész

a székesfőváros butorpálya-
zatán 200 P-ös díj.

Pesti Hirlap 1933. okt. 29.

u. 3626

Vass Béla

iparművész

l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1939. 176. l.

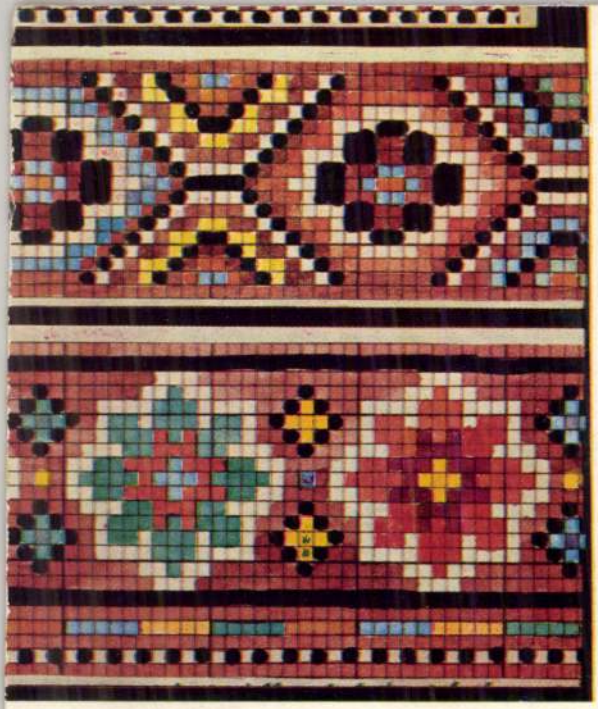

i áll. polgári leányiskola gyüjteményéből. Doros Lászlóné
stich Hemdverzierungen. Kopien von Ida Szabó. — Russin
a Makavja. Copies by Miss Ida Szabó.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest V

Vass Béla

Lakásberendezési Terve a székesfővárosi és az Iparművészeti Társulat lakásművészeti tervpályázatain.

Repr.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1933. 191. l.

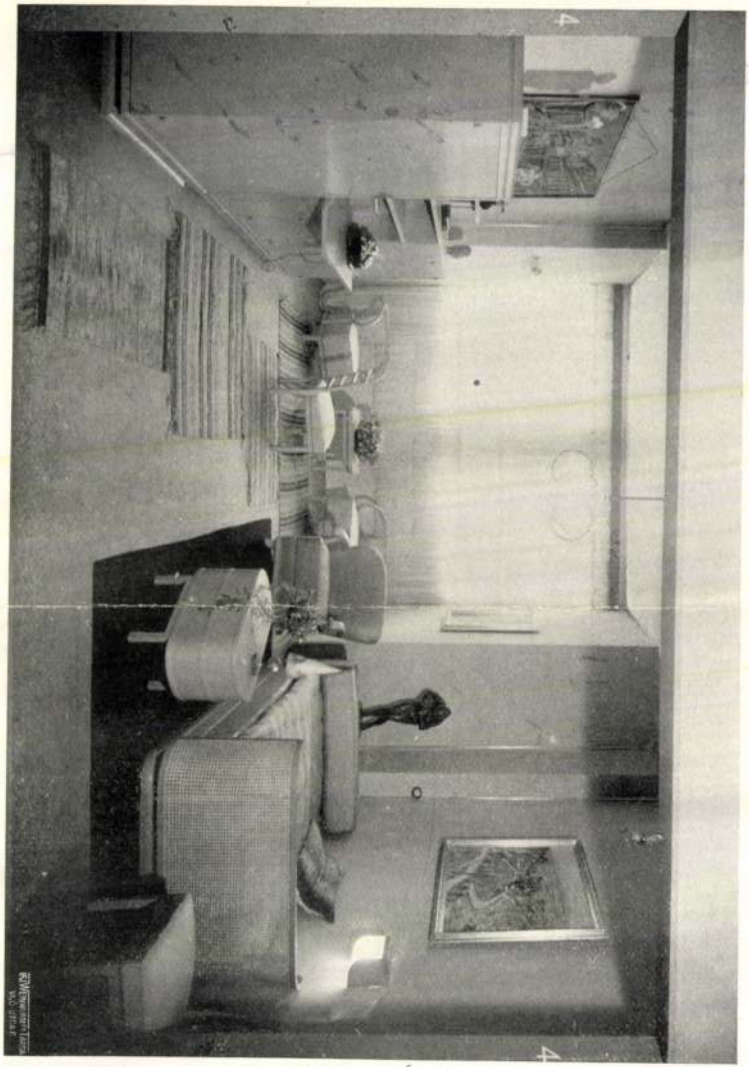

Női lakószoba. Az Iparművészeti Társulat lakásművészeti kiállításáról.

MAGYAR IPARMÜVESZET
1933. 9. l.

Terverte Vass Béla.

Vass Béla

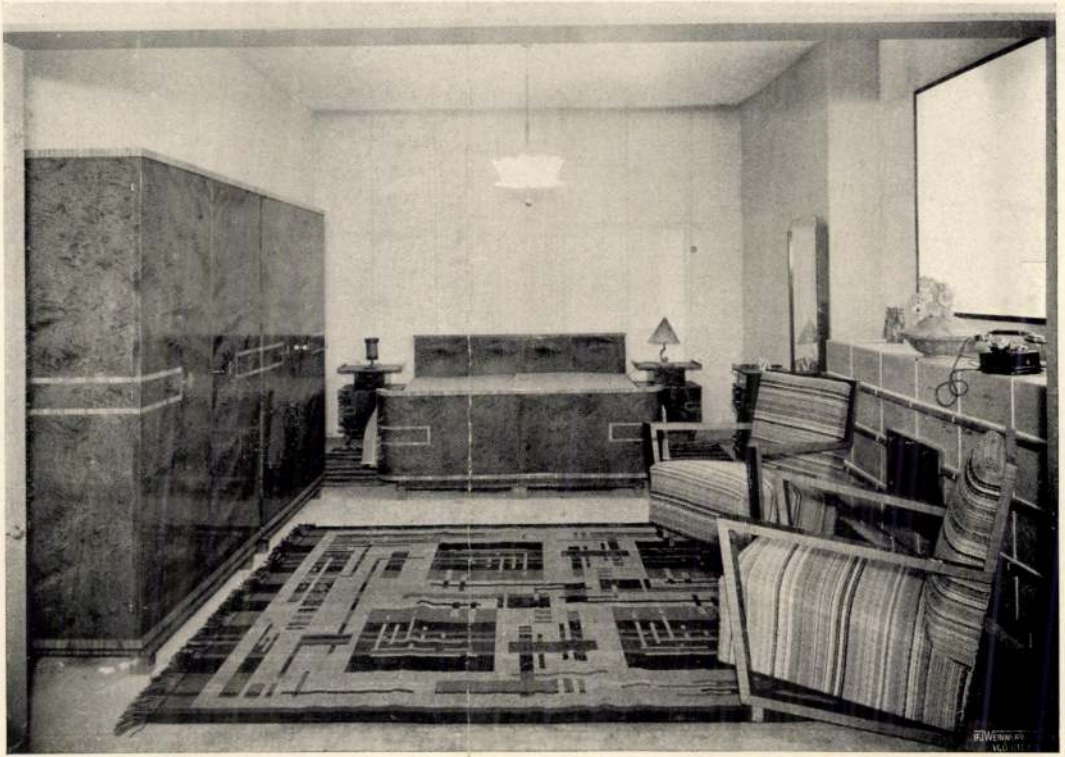

ír.

sé jobbrafordultan ül. Jobb
karfájára támaszkodik, zseb-
kálla fekete, szemöldöke és
ke, álla kiberetvált. Ingének
szik, nyakkendőjét csomóra
e és kettős elejű kabátja
vasalt ing kissé felhajlott.
cm. — Lelt. sz. 914. — Értéke
ajándéka 1901 november 6-án
02 május 3-án (391–902).

Vass Béla

l.

Orszl Tparmkongr

Vass Béla id.

— **A vasi képzőművészek tavaszi tárlata.** Szombathelyi tudósítónk írja: A szombathelyi kulturház dísztermében ünnepélyes keretek között most nyitották meg a vasi képzőművészek tavaszi tárlatát. A képkiállításon résztvesznek: id. *Vass Béla*, *Pethes József* Kaposvár, *Tóth János*, *Jaksa István*, ifj. *Vass Béla*, *Andor Béla*, *Hodászy Gábor*, *H. Lukács Stefi*, *Piller Ernő*, *Hatzky Egon*, *Alföldy János*, *Reisz Lajos* Budapest, *Reich Imre* Celldömölk, dr. *Gessel Payer Endre*. A szobrászatot *Raiky István* képviselli. *Alföldy János* ötvösmunkáit is kiállította.

P.H.932.III.25.

Ver arte aqui

Ver arte aqui

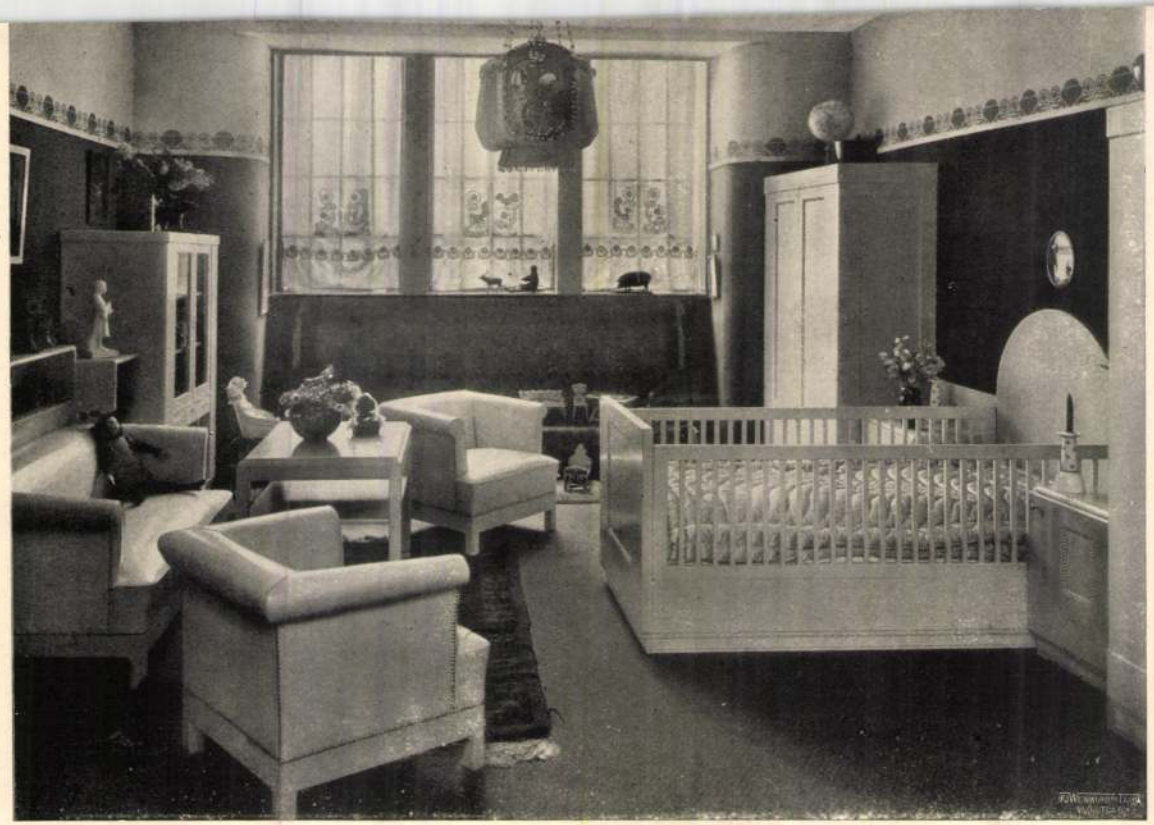

222.

A Gyermekművészeti kiállításból 221. Menyhért Miklós: Elemi iskola tanterme. Készítette Feiwel Lipót utódai. — 222. Vass Béla: Gyermekszoba.

Exposition „L'Art et l'Enfant". 221. N. Menyhért: Salle d'étude d'une école élémentaire. — 222. A. Vass: Nursery

Magyar Iparművészet 2*
1914.

224.

A Gyermekművészeti kiállításból. 223. Kozma Lajos: Virágtartó létrák. Készültek a Budapesti Műhelyben. — 224. Székesfővárosi elemi iskolai tanulók ragasztott színes silhouette-jei.

Exposition „L'Art et l'Enfant". 223. L. Kozma: Supports sculptés et peints de fleurs. — 224. Silhouettes. Travaux spontanés d'écoliers.

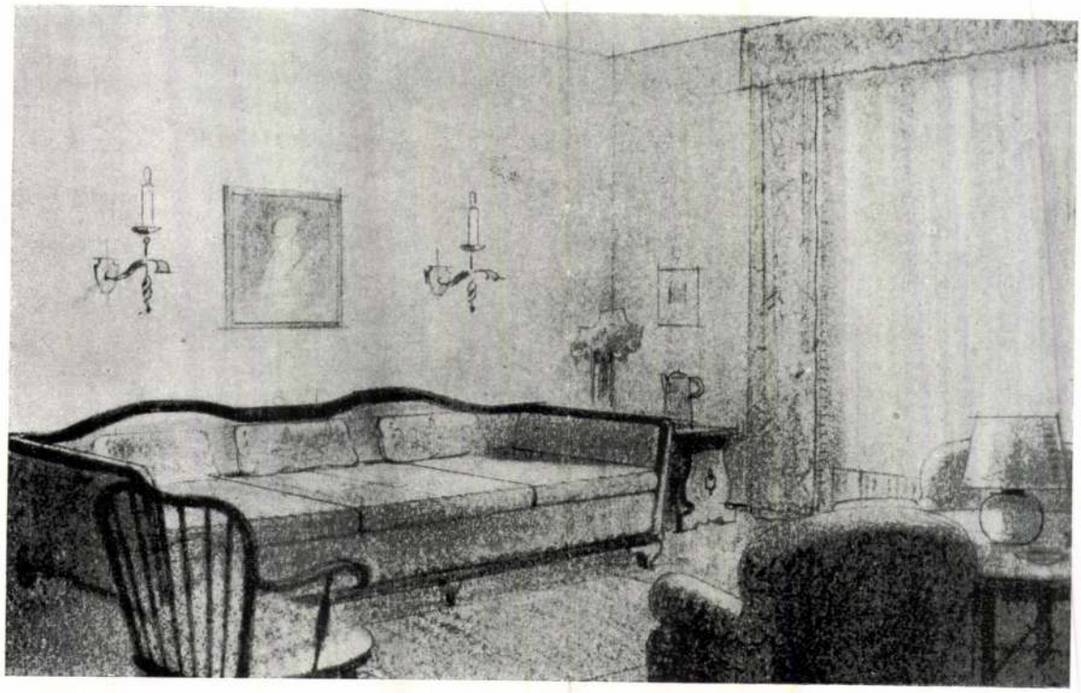

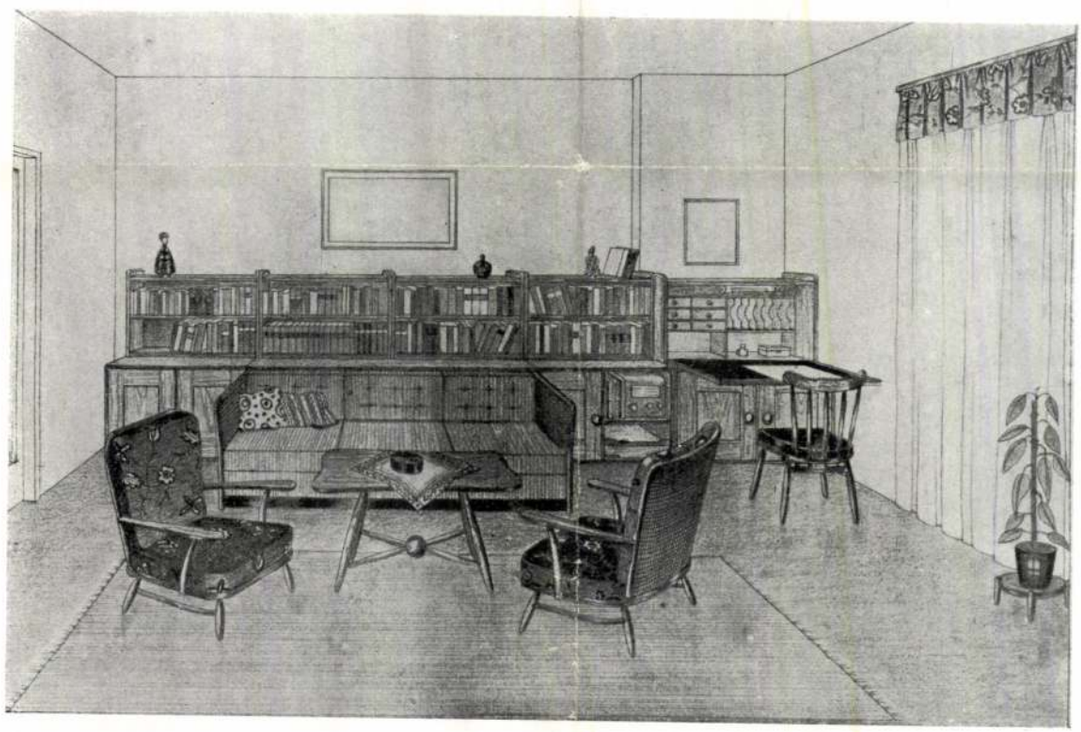

A társulat építőiparművészeti tervpályázatának eredménye. Fent: II/A. feladat. Városi bérház kétszobás lakásának berendezése. Vass Béla terve (II. díj). Lent: II/D. feladat. Kétszobás lakás berendezése. Remete Anna terve (I. díj). — Ergebniss der bau-gewerbekünstlerischen Preiskonkurrenz der Gesellschaft. Oben: Einrichtung einer Zweizimmer-Wohnung in einem städtischen Miethause. Entwurf von Béla Vass (II. Preis). Unten: Einrichtung einer Zweizimmer-Wohnung. Entwurf von Anna Remete (I. Preis). — Result of the prize competition, opened by the Society for designs of applied art in buildings. Above: Furniture of a two-room flat in a town flat-house. Design of Béla Vass (IInd prize). Below: Furniture of a two-room flat. Design of Anne Remete Ist prize).

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1939.

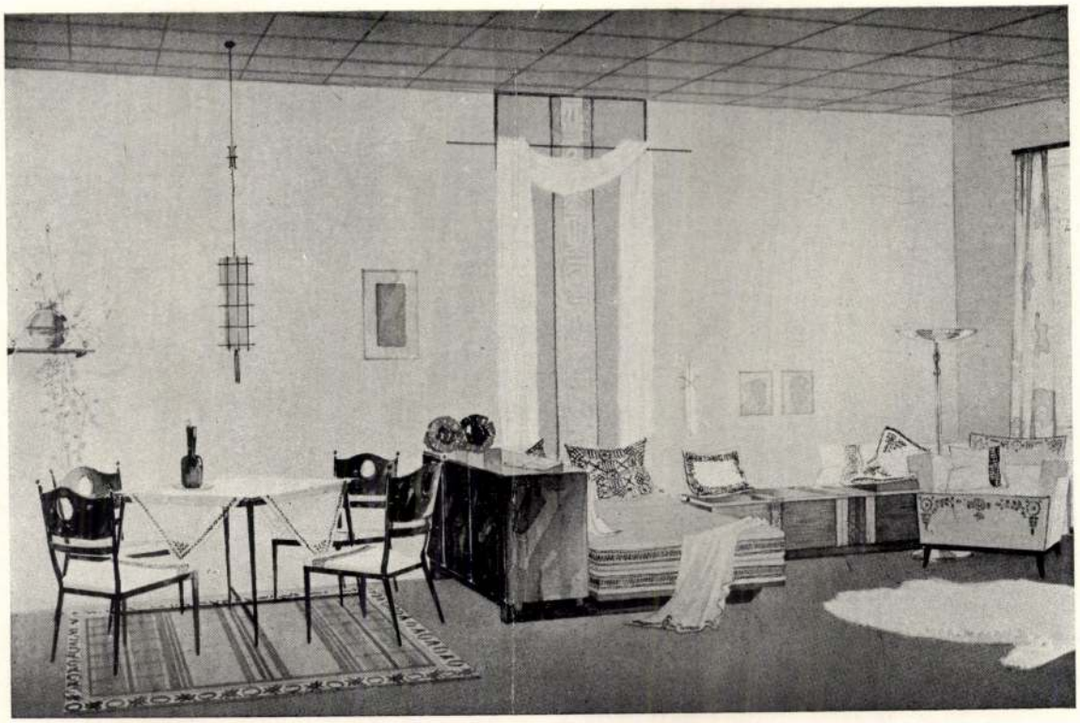

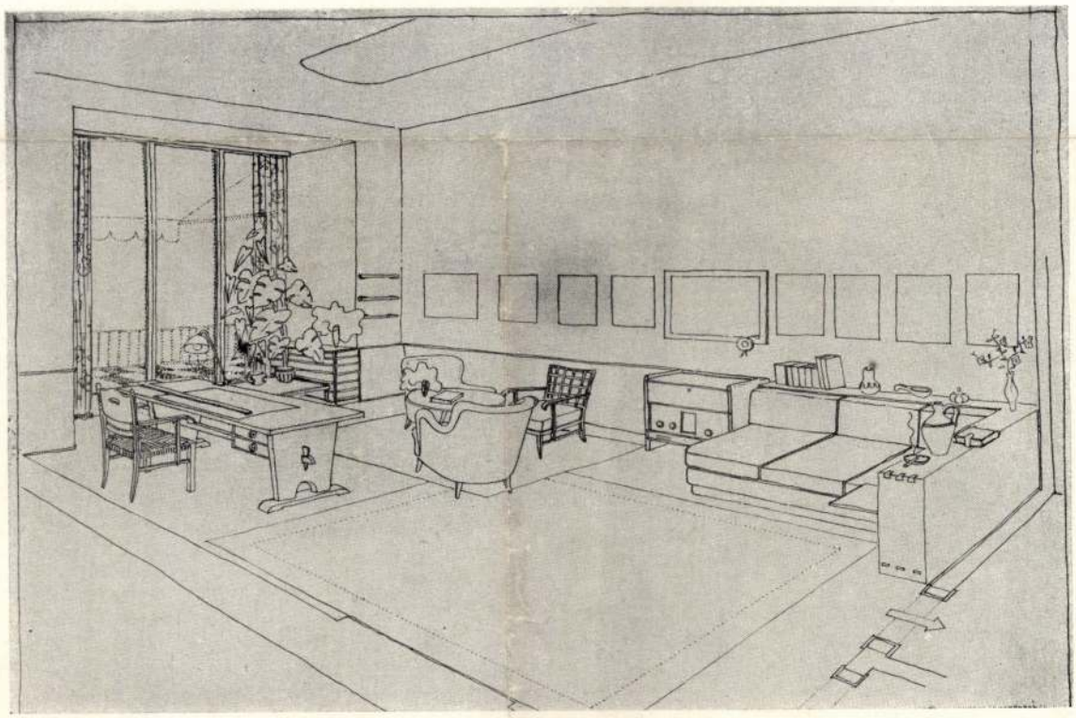

A társulat építőiparművészeti tervpályázatának eredménye. II/B. feladat. Garszónlakás berendezése. Fent: Juhász László terve (I. díj). Lent: Ifj. László István terve (II. díj). — Ergebniss der bau-gewerbekünstlerischen Preiskonkurrenz der Gesellschaft. Einrichtung einer Garçonwohnung. Oben: Entwurf von Ladislaus Juhász (I. Preis). Unten: Entwurf von Stephan László jun. (II. Preis). — Result of the prize competition, opened by the Society for designs of applied art in buildings. Furniture of a bachelor's home. Above: Design of Ladislas Juhász (Ist prize). Below: Design of Stephen László (IInd prize).

Vass Béla

Autoportré

L'Intérieur

1912. 4. V.

11. l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1939. 181. l.

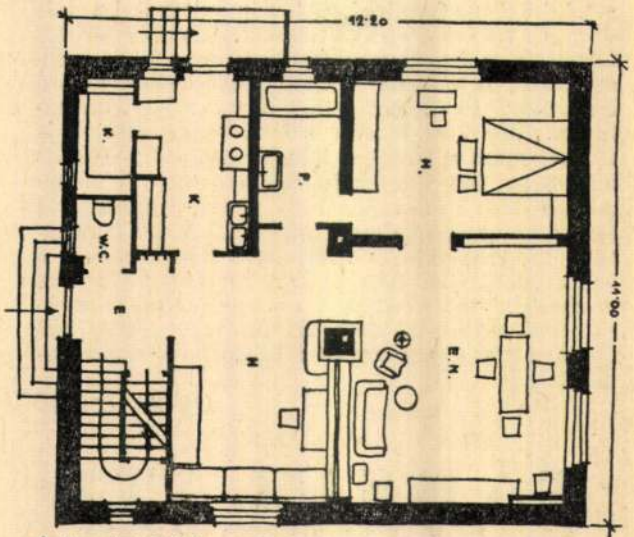

A társulat építőiparművészeti tervpályázatának eredménye. I/B. feladat alaprajza. Vass Béla terve. (II. díj.)

és Szövetkezeti Bank igazgatója vezettek. A társaság kirándulása egyszersmind tanulmányi kirándulás is volt, mivel igen nagy érdeklődéssel foglalkoznak a magyar szociális, gazdasági és kulturális viszonyok tanulmányozásával. A társaság látogatást tett az Országos Magyar Iparművészeti Társulatnál is, ahol Szablya János

ahhoz, hogy tagjaink iparművészeti cikkeket addicionális engedélyeink keretében exportálhassanak. Az engedély keretében alábbi cikkek exportálhatók:

a vámtarifa 936. t. alá tartozó ezüstáruk

a vámtarifa 961. t. alá tartozó ékszerutánzatok

a vámtarifa 962. t. alá tartozó díszműáruk

a vámtarifa 963. t. alá tartozó babák (a kész iparművészeti babák kivételével).

a vámtarifa 964. t. alá tartozó játékszerek (ideértve a kész iparművészeti babákat).

a vámtarifa 969. t. alá tartozó eredeti művészi grafikai termékek.

A kiszállítás történhetik a 4396/F sz. engedély alapján Angliába és a 4397/F sz. engedély alapján az angol dominiumokba, Hollandiába és gyarmataiba, Svédországba, Norvégiába, Finnországba, Portugáliába, Tuniszba, Marokkóba, Egyiptomba, Palesztinába és a közép- és délamerikai államokba.

Az engedélyeket igénybevehetik a társulat iparművész (kiállító) tagjai. Újonnan belépő tag az engedélyt csak az esetben veheti igénybe, ha készítményeit a társulat bírálóbizottsága iparművészeti készítményeknek elismeri.

Az engedélyek által biztosított felár a hivatalos árfolyam után számítva 85.4%. Minthogy a M. Kir. Külkereskedelmi Hivatalt a hivatalos árfolyamon átszámított számla-érték után 4‰ jutalék illeti meg (fizetendő a tanusítvány-kiváltáskor) társulatunkat pedig ugyanezen összeg után 2% (fizetendő a valuta beszolgáltatásakor), ennélfogva az exportőr netto 83% felárat fog élvezni.

Vass Béla

A kiszállításhoz szükséges tanusítványokat társulatunk szolgáltatja ki az igényjogosultaknak, akik ezen célból 3 példányban kiállított számlát kötelesek társulatunknak beadni és egyuttal a Külkereskedelmi Hivatalnak járó propagandailletéket társulatunknál lefizetni.

Az exportból befolyó valuták kizárólag a Magyar Leszámítoló- és Pénzváltóbank, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár r. t. vagy a Belvárosi Takarékpénztár r. t. útján szolgáltathatók be, amely pénzintézetek minden esetben le fogják vonni a társulatunknak járó jutalékot.

Az engedélyeinket igénybevevő tagtársaink kötelező nyilatkozatot tartoznak aláírni, hogy fenti feltételeket magukra nézve kötelezőnek elismerik.

•IDŐSZERŰ• •JEGYZETEK•

A LAKÁSBERENDEZÉSI VÁSÁR nekünk, iparművészeknek mindig csalódást okoz. Noha az előző cikkhez képest bizonyos haladás konstatálható. A következő hibákat látjuk: 1. A vásár installációja szegényes, de azt is mondhatnánk, hogy az őszi vásárnak nincs installációja. Ezért legtöbbször unalmas, egyhangú és kicsinyes. Pedig éppen a lakásberendezés nem nélkülözheti a korszerű kiállítás technikai és művészeti eszközöket. A mai keretben még a legszebb kiállítási anyag is gondot kellene fordítani. 3. Külön kell szólni a vásár „lakásművészetéről". A lakás technikai fölszerelésével párhuzamosan a lakás művészeti kialakítását a vásáron sokkal gondosabban, sokkal igényesebben kell bemutatni. A mai helyzet tarthatatlan. Miért ne lehetne a lakásberendezési vásár egyszersmind a korszerű magyar otthont propagáló intézmény. Hogyan lehetne középosztályunk tartalmatlan ízlését tartalmasabbá tenni, kiszabadítva őket a bútorkereskedelem „perifériájának" hínárjából. Mi, szakemberek már régen tisztán látjuk a bajok okát. Lehetetlen, hogy a lakásberendezés nemzetközi vásáráról éppen a magyar lakás szakembereit zárják ki, mert elképzelhetlen, hogy nélkülük a vásár a magyar lakáskulturát reprezentálja.

CSABA REZSŐ

•TÁRSULATI• •KÖZLEMÉNYEK•

A TÁRSULATUNK KEBELÉBEN FOLYTATOTT MUNKA fontosabb eseményeiről az alábbiakban számolunk be. 1939. augusztus 29-én a társulat kiállítási bizottsága tartott ülést ifj. Richter Aladár elnökletével. Ifj. Richter Aladár elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Napirend előtt meleg szavakkal köszönte

Hollywoodi képeskönyv

(Casino, City)

Walt Disney egészen különálló érték a filmvilágban. Azt mondják rá, hogy jóval előtte járt Chaplinnek és művészete a holnap filmfejlődését jelenti. Ahogy Sacha Guitry a szerelem és a szép beszéd csodadoktora, ahogy Chaplin az örök kisember figurájának megalakítója, úgy Walt Disney megérdemli a nagy mesélő címet. Legújabb kis színes filmjei sokban igazat adnak fenntartásnélküli bámulóinak. Mi is elmondtuk már néhányszor, hogy nagy művész, hogy szüz tájak ismét csak azt mondhatjuk: meg kell nézni felé vágott ösvény a filmművészetben és most Micky Mauset, mint a hős kis szabót, s egyszerre felragyognak a régi mese halványuló színei és elmosódó gyermekkori képek kelnek életre. Nézzük meg a tanya vidám életéről szóló mesét, a háziállatok bohó és bölcs világát, vagy a sellők vizalatti mulatságának káprázatos színekben csillogó revüjét. Nagyszerű szórakozás nekifeküdni Walt Disney képeskönyvének és elgyönyörködni egy-egy panorámájában, amelyben a táj nem ismeretlen, csupán az ég kék színe, a fák zöldje, a virágok illata változott valamivel. Ez a valami Micky Mause és társainak titka.

* **Vass Béla meghalt.** A magyar iparművészeti életnek igen jólismert, kiváló egyénisége, Vass Béla tervező iparművész hosszas szenvedés után szombaton meghalt. A magyar iparművészek „régi gárdájának" volt a tagja. 1876-ban született Budapesten, az iparművészeti iskola elvégzése után Bécsben, Berlinben, Frankfurtban több évet töltött nagy cégek meghivására s rendkivül eredményes munkát végzett és sok-sok új benyomással és tapasztalattal gazdagodva tért vissza Magyarországra. Hazaérkezése után a tehnológián kapott tanári megbizást és sok éven át igen szép eredménnyel nevelte az ifjúságot. A háború kitörésekor bevonult katonának és az egész világháborut a fronton küzdötte végig. A fővárosi könyvtár belső berendezése, a lillafüredi szálló interieurjének kiképzése alkalmával nagy sikerrel szerepelt. Az iparművészeti társulat kiállításain és pályázatain igen gyakran vett részt eredményesen. A társulatnak éveken át volt választmányi tagja és a társulat kiállítási bizottságának életében is tevékeny részt vett. Halálával a magyar iparművészeti életnek köztiszteletben és megbecsülésben álló alakja tünt el, akit közvetlen modora, szakmai tudása és művészlelke miatt mindenki szeretett és megbecsült. Temetéséről később történik intézkedés.

Furtwängler

november 24-i egyetlen hangversenyére jegyek az **Operaház** elővételi pénztáránál már kaphatók.

* **A „Végrendelet" huszonötödik előadása.** Kodolányi János „Végrendelet" című népies szindarabja szombaton este érte meg 25-ik előadását a Belvárosi Színházban. A „Földindulás" tavalyi kivételesen nagy sikere után ez a darab is hasonló sikert igér. Amint a telt házak estéről-estére igazolják, Kodolányinak ezt a munkáját is a közönség megértő szeretete kiséri.

* **A Cecilia-kórus hangversenye.** Cecilia-nap előestéjén, november 21-én este félnyolc órai kezdettel tartja első hangversenyét a budapesti Cecilia-kórus a városmajori templomban. Páratlan sikerü nyugateurópai hangversenyútja után ez alkalommal lép először újra a főváros közönsége elé Bárdos Lajos vegyeskara, melynek művészetéről a belga és német sajtó egyöntetüen mint egyedülálló teljesitményről emlékezett meg. A műsorból kiemelkedik Kodály új nagy Szent István-kórusa és Bárdosnak Babits Mihály szövegére irt új himnusza.

* **A Simplon-filmpalota** néhány vidám órában részesiti a budai úriközönséget a „Karosszék" című filmjével. Szeleczky, Rajnay és Szilassy fogtak össze a film sikere érdekében. Fényes kisérő műsor egészíti ki a programot.

* **Dr. PLANK B. tánciskola,** Andrássy-út 24.

A „Koncert" hangversenyei:

Koncert mesterbérlet

I. est: **Szigeti** zenekari-est 28-án. Városi 8. Vez.: **Matacic. Hangverseny-Zenekar. Jegyek szerdától.** További esték: **Mengelberg, Fischer** Edwin, **Sauer, Casals** Pablo, **Weingartner—Bustabo. Bérletek 6 estre 20—56 P.** (3 részlet.)

Dohnányi II. **Beethoven**-est 15-én.
Végh Sándor hegedüestje 17-én.
Beethoven zenekari bérlet II. est:
Ferencsik—Heimlich 20-án. **Hangv. Zenekar.**
Basilides I. dalest 30-án.
Károlyi Gyula Chopin-estje dec. 11.
Névay Ilonka zongoraestje dec. 13.

Ma: Pécsi öreg diákok

Jegy egész nap a Zeneakadémián.
Ma: I. Múzeumi Matiné fél 12-kor.

A bokrétások nagy sikerrel mutatkoztak be Kassán

Kassa, november 11.

Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter elhatározása értelmében a Kassán rendezett művészeti hetek keretében *a bokrétaszövetség tizenegy községének bokrétás csoportja szombaton este a kassai színházban előadást tartott.* A zsúfolásig megtelt nézőtéren a város társadalmi kitünőségei teljes számban megjelentek.

A műsor első számaként a bokrétásoknak a népviselet gazdag színeiben pompázó csoportja elénekelte a Himnuszt, majd *az egyes csoportok bemutatták művészetig emelkedő tudásukat.* A pustafalusiak érdekes ütemü virágtáncokkal, a nagykállóiak a kállai kettőssel, a karádiak kanásztánccal, a kunszentmiklósiak szép férfitáncukkal, a legényessel hatalmas sikert arattak. A mezőkövesdiek színes csoportja a gyertyástáncot, a Kukkót, a szatmárököritóiak népi játékokat és a szatmári csárdást, a mikóháziak betlehemes játékot és rezgőscsárdást mutattak be. A tardiak lakodalmi jelenet keretében eljátszották, amint az új menyecskének ajándékozandó kendőket viszik hosszú pálcára aggatva, a homokmégyiek a férctáncot és a híres párnatáncot, a derecskeiek a verbungot mutatták be, amelyet egykor a katonák jártak a piactereken. A Kassa melletti miszlokai csoport szlovák népszokásokat, énekeket, dalos, táncos játékokat adott elő festői szőttes viseletében.

Paulini Béla, a bokrétaszövetség elnöke tartott a hatalmas sikerű bemutatón előadást a bokrétás táncokról. Utalt arra, hogy *a mai nappal a bokrétamozgalom tizedik jubiláris esztendejébe lép.* Beszámolt ezután a bokrétamozgalom elmult esztendeiről és kifejtette, hogy a mozgalom ráterelte a közfigyelmet az ősi népművészetre, amelynek egyes ágazatai már nem volnának életben, ha nem jön az utolsó percben a gyöngyösbokréta.

A közönség szünni nem akaró lelkesedéssel tapsolt a magyar népművészeti előadás szereplőinek és a fáradhatatlanul lelkes Paulini Bélának. Az előadást vasárnap délután megismétlik.

SZABAD AZ UT

A hiszékeny és képzelődő férfiak és nők kigyógyitását kisérli meg Edouard Bourdet „Szabad az út" című vigjátékában, amelyet a Pesti Színház szombaton újitott fel, Heltai Jenő régi fordítása alapján. A darab nem tartozik Bourdet u. n. ifjúkori bünei közé, noha a mű már koros. „A lugasban a cigány keringőt játszik" benne. Témája biztositja neki a hosszabb életet, sokkal inkább, mint a „Pásztoróra", a „Rubikon", vagy „A gyönge nem" problémái, amelyeket ma, mikor a Comèdie Francaise igazgatói székében ül, valószinüleg gyöngéden és kegyelettel mellőzne a műsorból. A „Szabad az út" alaphangja és felfogása fölényes és művészi. Maradandó és örök embertipusokat választott ki a legmulatságosabb gyarlóság, a hiúság szétrombolására, belekeverve a játékba a süldő lányok romantikáját és rajongását is. A pohosodás küszöbén álló közéleti férfiút állitja elénk Robert Lardier személyében, a francia képviselőház tagját, akit a bizottsági ülések és panamák még nem faltak föl, még friss és érzékeny a női bájak iránt, de már nem hisz a hivatás betöltésének boldogitásában. Szóval: középszerü talentum. Nyárspolgár, aki egyéniség és robusztus meggyőződés nélkül lebegett fel a politikai élet csúcsaira. Nyakkendője és kifogástalan modora segitségével. Bourdet nem mondja, de látni rajta, hogy belül üres. Kifelé s különösen a nyárspolgárok felé sikerült bálványná nemesednie, a sajtó közleményei, jó szabója és a parlament kitünő akusztikája révén. Halántéka gyönyörüen őszül. Háza nagy, társadalmi életét jótékonyan korlátolt kedves felesége irányitja. Ünnepelt egyén, sokat szerepel s az elbüvölt alacsonyabb rétegekből hatalmas vállára száll a csicsergő rajongó, a hamvas ifjú hölgy, Marthe Pierron, aki elzengi neki néhányszor a romantikusok dalát, azt a hizelgést, hogy milyen nagy ember ő s mindenki őt imádja. Az ifjú szirént az elbájolt politikus szeretné azonnal babájává avatni, csakhogy ez az ifjú szirén rajongó is ugyan, de számító is egyúttal és ellenállhatatlanul kedves terrorral kivereksz, hogy a képviselő váljon el feleségétől s vegye el őt. Mire a közéleti nagyság a képmutatás és a jól olajozott alattomosság eszközeivel belehajszolja butuska feleségét egy élvezetes fiatalember karjaiba és bebeszéli feleségének, hogy kövesse a szív szavát és bátran váljon el tőle. Összeboronálja feleségét a szemérmes udvarlóval s kitörő örömmel jelenti ifjú rajongójának, a leánynak, hogy a csel sikerült, feleségét rajtacsípte, amikor csókolódzott Paullal, válnak és ők végre egymásé lehetnek: az öszülő közéleti nagyság s a terrorista rajongó bakfis.

Ebben a történelmi pillanatban a szerencsés bakfis kegyetlenül a férfi ellen fordul. Kijelenti, hogy nem megy hozzá. Ő kiábrándult. Kiábrándult olyan bálványból, akit megcsalhat a felesége. Még ha ezt a csalást maga a bálvány mozditotta is elő. A képviselőnek halkan lecsik az álla. Ő nem tudta, hogy bálványnak lenni ilyen nehéz feladat s hogy a rajongók pszichológiáját ilyen kiszámithatatlan törvények dirigálják. Az ifjú rajongó csalódottan ellép, Paul, a lóvátett udvarló lehorgasztja bús fejét, a feleség újra elhelyezkedik férje karjaiban és megszokott társadalmi fényében. S közéleti nagyságunkban összetörik az a nagyranőtt feltevés, hogy ő zseni. Lehangoló, de igy van. Az utat, ime, szabaddá tette a közéleti dicsőség elérése után a kései szerelem számára is, még ezt az élvezetet is be akarta illeszteni babérjai közé: s a dolog nem ment. Finom füleivel szinte hallja a nézőtérről a kárőröm őszinte kuncogását.

Ha ezt a remek szatirát jól játszák és elsőrangú erők állnak az iró rendelkezésére, akkor ebből tartós és vidám sikert lehet kicsiholni. A jó és lendületes játék szikrázása alatt az ember nem törődne Bourdet egyik alapvető hibájával, azzal tudniillik, hogy a megtévesztő manőverben a feleség valósággal vak és szinte már megbocsáthatatlanul elnéző. Tízszer is fel kellene hogy borítsa férje számitásait. A józan ész szabályai szerint. Bosszantó, hogy ez a feleség mit művel és miket nem lát még. A vigjátéknak ezt a gyenge pontját a művésznőnek kell eltakarnia. Mint ahogy rendkivül szuggesztiv hölgyre van szükség akkor, mikor ezzel a képviselővel el kell hitetni, hogy ő milyen óriás és hogy őérte hogyan rajong a nő szive. E két női szereplőn fordul meg a darab s lesz belőle lapos vigjáték, vagy ragyogó szatira. A Pesti Színház kezelésében és előadásában egy harmadik műfaj halvány körvonalai bontakoztak ki: a társalgási bohózaté. Nyilván azért, mert a két művésznő jótulajdonságai nem tudtak teljes mértékben érvényesülni. Sulyok Máriának minden jóindulatú törekvése mellett se hiszi el senki, hogy ennyire bávatag, viszont Szepes Lia se győzött meg senkit sem afelől, hogy üdesége alatt ennyire számitó szív dobog. Pedig Sulyok Mária időnkint kitünő formát árult el. Szepes Lia merev gesztusai és szemgolyóharca kissé mozis jelenségek. Ajtay Andor százmotoros erővel dolgozott, mintha a vezetőszerep nagy felelőssége sarkantyuzta volna. Higgadtabban többet ér el. Egyébként tökéletesen önt életet a figurába. Sok a hebegése. Leginkább helyén volt Dénes György, aki habozás nélkül és skrupulusok nélkül fejest ugrott a legvalószinübb bohózati stilusba. Rajta legalább lehet mulatni.

A vigjátékot Horváth Árpád rendezte, a maga részéről mindent elkövetve, hogy a vezérszólam jó legyen . . .

Papp Jenő

Városi Színház

ERZSÉBET

Huszka—Szilágyi regényes operettje

November 15-től szerdától, minden este a MAGYAR SZINHAZ nagy sikerének folytatása

Főszerepekben: **Lázár Mária, Fejes Teri, Földényi, Misoga, Vizy.**

Helyárak: 50 fillértől 5 pengőig

* **A Dunaparti Színpadnak,** az új utakat kereső magyar művészek kis színházának nézőterét estéről-estére megtölti a közönség és elismeréssel tapsol a szellemes egyfelvonásos daraboknak. A lelkes szintársulat, élén Köpeczi-Boócz Lajos igazgatóval, képességeinek javát nyujtja a siker érdekében, s naponként jobb és csiszoltabb formában mutatja be a műsor egyes számait, az olimpusi komédiát, a pesti külvárosi történetet, Avercsenko tragikomédiáját, valamint a műsor gyöngyszemét, a Gárdonyi-novellából színpadra átirt idillikus történetet, amelynek sikerében jelentékeny része van Kölberné Bartók Margit finomvonalú, pompás biedermeier kosztümjeinek.

Két nagysikerü könyv

Rachel Field: Egy asszony három élete. *(Révai-kiadás.) „Bestsellernek" hivják Amerikában az esztendő legkiemelkedőbb könyvsikerét. Évek óta pedig úgy illik, hogy a nagysikerü könyv szerzője nő legyen, hiszen a tengeren túl is a női olvasók döntik el, melyik regénynek adják oda a „legtöbbet" érő pálmaágat. Igy volt ez legutóbb Margarete Michell: „Elfújta a szél" című regényének esetében, régebben Edna Ferber, Martha Ostenso, Edith Warton könyveinél és most Rachel Field új regényíróné felbukkanásánál. Rachel Field méltóan követi „bestselleres" elődeit: ő is, akárcsak Margarete Michell, egy női alakot állit a mese középpontjába, nem a szép, agyondédelgetett, cicomázott macskát, hanem a küzdő, dolgozó nőt. Sőt, egy lépéssel még közelebb megy, mint irótársai: a nagyanyjáról ir valóban megható hősi történetet, amolyan pionir-mesét. A hitelességnek, a családi kapcsolatoknak ez a közvetlensége adja meg ezután a különlegesség és az érdekesség izét. Különösen a második kötet az, amelyikből megértjük Rachel Field nagy irói sikerét. Ez a rész már Amerikában történik és itt biztos talajon jár az unokahúg, merészebb és bátrabb, mint az első kötetnél, ahol a hősnő, Henriette Desportes, a későbbi Mrs. Field még Franciaországban él és egy különös, furcsa sorsú hercegi családnál nevelőnőskődik. A második kötet a siker könyve: ez az ötvenes évek Amerikája, a próbálkozások, az állami belső küzdelmek, a Lincoln Ábrahámok, a „déliek" és az „északiak" harcos ideje. Itt biztos kézzel vezeti előre alakját az amerikai irónő és szépen, megkapóan bonyolitja a történetet, amelyből nemcsak az egyéni élet, hanem a multbeli Amerika színes világa tárul egy nagyszerü asszony sorsán keresztül az olvasó elé.*

Hilaire Belloc: XIV. Lajos. *(Singer és Wolfner-kiadás.) A kitünő történetiró és esszéista nemcsak komoly, hanem pompás tanulmányt irt a napkirályról, XIV. Lajosról. Megkapóan csillogó fejezeteken keresztül bontakozik ki annak a fejedelemnek alakja, akiről annyit irtak már és akiben sokan csak a póz, az erőszak és a hiuság emberét látják. Belloc az igazságot kutatja és úgy érezzük, nemcsak kutatja, hanem meg is találja XIV. Lajos esetében, amikor az állami és hadi feljegyzések tömkelegéből kihámozza a magánembert, aki hatalmas birodalmat alapitott, az egyik legszinesebb korszak hőse volt, de aki egyet nem felejtett el: Mária Manzinit, szerelmét, akit nem vehetett el. Ez a szomorúan végződött szerelem változtatta meg Lajost és tette azzá, ami látszólag volt. Hilaire Belloc rendkivüli felkészültséggel és tehetséggel foglalja össze XIV. Lajos életrajzi regényében az egész akkori Európát. A tudós kutató alaposságával tárja föl az akkori angol és francia, holland és spanyol problémát és az iró színességével vetiti le Oraniai Vilmos, a romantikus és kalandos fejedelem, valamint II. Jakab, az angol flotta megalapitójának alakjait, udvari emberek, politikusok, hadvezérek százait, XIV. Lajos kortársait. Azokat a férfiakat, akik csak látszólag éltek napfényben. (d. a.)*

* **A magyar női kamarazenekar és a Forrai-kórus hangversenyei.** A magyar női kamarazenekar és a Forrai-kórus három bérleti hangversenyt rendez november, december és január havában. Az elsőt, november 22-én, *Szent Cecilia ünnepén a zene védőszentje emlékének szentelik.* Ekkor kerül először Budapesten előadásra *Händel* „Cecilia óda" című oratóriuma, amelyet kétszáz évvel ezelőtt ugyanezen a napon mutattak be. A hangversenyeken *Gyurkovics* Mária, *Horányi* Karola, *Nagypál* László, az Operaház tagjai és *Rácalmási Molnár* Anna hárfaművésznő működik közre. A hangversenyeket *Forrai* Miklós vezényli. Jegyek bérletben is kaphatók a főváros népmüvelési bizottságánál (IV., Szép-utca 5.), a Rózsavölgyi-cégnél (IV., Szervita-tér), valamint a Zeneművészeti Főiskola portásánál. A bérletjegyek ára 3—9 pengő.

* **Előadásokra,** összejövetelekre berendezett **[illegible]** kiadó, Andrássy-út 24. I. 2. Tel. 128-888.

Horthy Miklós kormányzó bevonulásának évfordulóját ünnepelte Kassa városa

Kassa, november 11.

Szép őszi napsütésben ünnepelte Kassa városa a húszéves cseh uralom alól való felszabadulásának és *Horthy Miklós kormányzó bevonulásának első évfordulóját.* A Szent Korona-téren gyűlt össze az ünneplő közönség. Ott voltak: *Madarász* István megyéspüspök, *Tost* Barna prelátus, felsőházi tag, *Gerinczy* Pál jászóvári prépost, *Schell* Péter báró és báji *Patay* Sámuel főispánok, *Zachár* István ítélőtáblai elnök, *Tost* László, *Pajor* Miklós, *Melczer* Lilla, *Vitéz* Attila országgyűlési képviselők és még sokan mások. A téren és az utcán az emberek tízezrei állottak sorfalat. A téren a 21. gyalogezred két zászlóalja, a 4. honvéd gépkocsizó zászlóalj, a 28. határvadászzászlóalj teljes tisztikara és legénysége áll, hogy *ünnepélyes keretek között átvegye Kassa városa és Abaujtorna vármegye közönsége által felajánlott csapatzászlókat.* A zászlóanyai tisztet vitéz *Szombathelyi* Ferencné, *Szentimrey* Pálné és *Pohl* Sándorné töltötték be. Megjelent a kormányzó képviseletében vitéz *Szombathelyi* Ferenc altábornagy, a 8. hadtest parancsnoka.

Pohl Sándor dr. polgármester megnyitó beszéde után *Szentimrey* Pál alispán intézett beszédet a 28. határvadászzászlóaljhoz s hangoztatta, hogy *ez a zászlóalj húsz éven át állott őrt a trianoni határ kis őrbuckán, szemben a díszes cseh vámpalotákkal.* Az alispán beszéde után a zászlóanyák elhelyezték a hadilobogókon a szalagokat. Ezután *Bohuniczky* János katolikus tábori esperes és *Vikár* Ödön protestáns tábori lelkész mondottak beszédet és imát, majd *a zászlóanyák átvették a zászlókat.* Az első zászlószöget a kormányzó képviseletében vitéz *Szombathelyi* Ferenc altábornagy verte be a zászlórudakba, utána vitéz *Hészlényi* József ezredes a honvédelmi miniszter, *Ternegg* Kálmán ezredes pedig a honvédfőparancsnok nevében helyezte el a zászlószögeket. A csapatok ezután felesküdtek az új zászlókra, majd díszmenetben vonultak el.

A csapatzászlók átadása után került a sor az *országzászlók felavatására* a Szent Korona-téren. Az országzászlókat *Sárospatak* nagyközség közönsége, valamint a sárospataki főiskola, továbbá a *szegedi nemzeti diákok* ajándékozták Kassa városának. Sárospatakról és Szegedről küldöttségek érkeztek az ünnepélyre. A sárospataki küldöttséggel ott voltak *Baklay* Ákos főiskolai rektor, *Dalmady* Ödön miniszteri osztályfőnök, *Tárczay* Árpád főiskolai igazgató, *Mátyás* Ernő dr. főiskolai tanár, és *Kostenczky* László dr. községi főjegyző. A szegedi egyetemi ifjúság küldöttségét *Balló* József rektor vezette.

Szabó Zoltán országgyűlési képviselő Sárospatak, *Szabadkay* Béla pedig a szegedi ifjúság nevében adta át a zászlókat a városnak, majd *Uzdóczy Zadravecz* István ny. tábori püspök beszédben emlékezett vissza az egy évvel ezelőtt itt folyt eseményekre, *amikor hazánk nagyura szerető karokkal ölelte a házához a visszatért Kassát.* A hatalmas tömeg a püspök e szavainál lelkesen ünnepelte a kormányzót. Végül *Pohl* Sándor dr. polgármester a város nevében átvette a zászlókat.

Hatvan gömörmegyei kisközség díszpolgárává választotta Teleki Pál grófot, Jaross Andort és Pataky Tibort

A rimaszombati járásba egyesített régi feledi járás ötvennégy községe és a régi rimaszombati járás 6 községe, *összesen 60 gömörmegyei község* ünnepelte az évfordulót. *Díszközgyűlés keretében díszpolgárokká választották Teleki Pál gróf miniszterelnököt, vitéz Jaross Andor tárcanélküli minisztert és Pataky Tibor miniszterelnökségi államtitkárt.*

Léva város is ünnepséggel áldozott a felszabadulás első évfordulójának. Az ünnepségen megjelent *Koczor* Gyula főispán és vitéz *Betlenfaludy* Károly ezredes, állomásparancsnok. Jelen volt vitéz *Makay* József tábornok, aki a Lévára bevonuló honvédcsapatok parancsnoka volt.

A honvédujoncok eskütétele után *Bolemann* Jánosné dr. átadta *Sodró* Sándor alezredesnek, a 6. határvadászzászlóalj parancsnokának *azt az ezüst kürtöt, amelyet Léva asszonyai a felszabadulás emlékére a zászlóaljnak felajánlottak.*

A katonai ünnep után a város képviselőtestülete díszülést tartott, amelyen *Lehoczky* Brunó dr. polgármester *Horthy* Miklós kormányzó érdemeit méltatta. *A közönség lelkesen ünnepelte a kormányzót.*

Beregszász városa is megünnepelte a felszabadulás évfordulóját. A népművelési bizottság, a levente egyesület és a magyar egyesület ünnepi estét rendezett.

Ungvár város a felszabadulás és a magyar honvédség bevonulásának évfordulója alkalmából *hódoló táviratot intézett Horthy Miklós kormányzóhoz.*

Jaross Andor Vereckén

Vitéz *Jaross* Andor miniszter a szombatra virradó éjszakát a régi Rákóczi-kastélyban töltötte, szombaton reggel pedig *Weis* István miniszteri osztályfőnök, valamint *Mészár* Oszkár titkár és *R. Vozáry* Aladár országgyűlési képviselők társaságában gépkocsin *Vereckére* utazott. A miniszter és kísérete délben érkezett vissza Munkácsra, ahol a miniszter Vozáry Aladár vendége volt ebéden.

Riccardi hadtesttábornok felavatta a kaposvári honvédek ezredzászlóját

Szombaton reggel *Riccardi* olasz hadtesttábornok, aki *III. Viktor Emánuel* olasz királyt és császárt képviselte a kaposvári honvédek csapatzászlajának felavatási ünnepségén, a Keleti-pályaudvarról *elutazott Kaposvárra.* Az olasz uralkodó képviselőjének búcsúztatására nagyszámú és előkelő közönség gyűlt össze a pályaudvaron. A miniszterelnök képvieseletében bárcziházi *Bárczy* István államtitkár, a külügyminiszter képvieseletében *Végh* Miklós követségi tanácsos jelent meg. A különvonat termeskocsijában az olasz hadtesttábornok kíséretében utazott *Vinci* grófné, a budapesti olasz követ felesége, aki az avatáson *az olasz királynét és császárnét képviselte,* vitéz *Keresztes-Fischer* Lajos altábornagy, főhadsegéd, a kormányzó katonai irodájának főnöke, mint *a kormányzó képviselője* és vitéz *Sónyi* Hugó gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka. Kaposvárra utazott *Vinci* gróf budapesti olasz követ, *Haász* István római katolikus tábori püspök, *Soltész* Elemér református tábori püspök és vitéz *Faraghó* Gábor vezérkari ezredes is.

Kaposvár szombaton reggel ünnepi díszt öltött. A ködös őszi délelőttön a „virágos várost" zászlórengeteg borította el. Az üzletek bezártak, az utakon katonakordonok álltak, mögöttük ember ember hátán várta az olasz király és császár küldöttét. A pályaudvar előcsarnokában *Széchenyi* Endre főispán, *Stephaich* Pál alispán, *Kaposváry* György polgármester, a katonai parancsnokok, a vitézi rend, a tűzharcosok és a 6-os honvédgyalogezred tartalékos tisztjeinek küldöttsége várták a különvonatot. Az olasz királyhimnusz és a Giovinezza forró dallamára vigyázzba roppant a díszszázad, a távolból huszonnégy ágyúlövés morajlott fel: a különvonat megérkezett Kaposvárra.

A hadtesttábornok leszállt a vonatról, ellépett a díszszázad arcvonala előtt, majd vitéz *Keresztes-Fischer* Lajos altábornagy bemutatta vitéz *Ruszkay* Jenő altábornagyot, a IV. hadtest parancsnokát és vitéz *Ghimessy* Frigyest, a 10-es honvédgyalogezred parancsnokát. A pályaudvar előcsarnokában *Kaposváry* György polgármester olasz nyelven üdvözölte Riccardi tábornokot, majd a magas vendégek a *Turul sportpályára hajtattak.* Végig az útvonalon izzó lelkesedés köszöntötte a baráti olasz nemzet képviselőjét.

A sportpályán a hadtesttábornok ellépett az ezred arcvonala előtt, majd a díszhelyre vonult és elmondotta olasznyelvű zászlóavató beszédét. *A legmelegebb szavakkal szólott az olasz és a magyar nép szoros barátságáról, megemlékezett az ezred fényes multjáról* és így fejezte be beszédét:

— Egyetlen kiáltásba fogjuk össze legfőbb kívánságainkat, amely annyi hős ajkáról hangzott el a csatatereken: Éljen Magyarország!

Még zúgott a lelkes éljenzés, amikor *Vinci* gróf olasz követ felesége a zászlóra erősítette az ajándékozott szalagokat, majd kürt harsant és imára szólította a honvédeket. *Haász* István római katolikus és *Soltész* Elemér protestáns tábori püspökök áldották meg az új ezredzászlót. Az ezredparancsnok köszönetet mondott az adományozott zászlóért, a dicsőség és a becsület jelképéért, majd az ezred felesküdött a zászlóra, s utána *díszmenetben vonult el az olasz király és császár és Magyarország kormányzójának képviselője előtt.*

A díszmenet után a Baross-laktanyában Riccardi hadtesttábornok több tisztnek átnyujtotta a nekik adományozott olasz kitüntetéseket, majd a tiszti étkezdében díszebéd volt, amelyről az olasz királynak és császárnak, az uralkodó nejének és Magyarország kormányzójának *üdvözlő táviratot küldött* a hadtesttábornok.

Délután 4 órakor Riccardi hadtesttábornok *különvonaton Kaposvárról Siófokra utazott.* A pályaudvaron elbúcsúzott a katonai és polgári előkelőségektől s a Himnusz hangjai közben indult el az olasz király és császár képviselője.

A különvonat fél 7 órakor érkezett meg Siófokra s utasai a pályaudvarról egyenesen a Balaton-szállodába hajtattak, ahol vitéz *Ruszkay* Jenő altábornagy, a IV. hadtest parancsnoka adott estebédet a magas vendégek tiszteletére.

Vacsora után Riccardi tábornok az állomásra hajtatott, ahol elbúcsúzott vitéz Ruszkay Jenő altábornagytól és beszállt abba a termeskocsiba, amelyet a menetrendszerű római gyorsvonathoz csatoltak. *Az olasz uralkodó képviselője Murakeresztúron át hagyta el Magyarország területét.*

*

Az adományozott zászlót Oberbauer A. utóda templomberendező és zászlókészítő vállalat szállította (Budapest, IV. Váci-utca 41).

A „Család Könyve" – pályázat

határidejét többek kérésére, egy héttel meghosszabbítottuk. A pályázatok beküldésének határideje tehát: 1939. nov. 15.

A nyertesek névsorát nov. 19-én közöljük.

Kérje még ma a CSALÁD KÖNYVÉT!

Szövetkezeti Bolt ÁRUHÁZ
A HANGYA KÖTELÉKÉBEN
RÁKÓCZI-ÚT 36. BORÁROS-TÉR 1.

Gyógyul a magyar falu

A falu egészségügyének önzetlen szolgálatában teljesített tizenkétéves munka tapasztalatait, célkitűzéseit, eredményeit értékes könyvben foglalta össze *Johan* Béla dr., államtitkár. Az országos közegészségügyi intézet közleményeinek 7. számaként *„Gyógyul a magyar falu"* címmel olyan tanulmányt kaptunk az illusztris szerző tollából, amely a magyar közegészségügyi politikának nemzetközi viszonylatban is kimagasló fejlődéséről tesz tanubizonyságot. A magyar közigazgatás szervezete új feladatok teljesítését végzi, a közegészségügyi személyzet kiképzése modern alapokon történik, a falusi orvosnak fontos szerep jut *a szociális munkában is.* A jegyzők mellett szociális titkárok működnek és mindig több faluban jelenik meg a védőnő, aki közvetlen módon végzi a fiatal generációk megmentésének és megerősítésének fontos munkáját. Az egészségházak létesítése szilárdabb alapot ad a közegészségügy fejlesztésének. Rendelő, védőnői lakás, zuhanyozó, kádfürdő van az ilyen egészségházakban, amelyek közül legnagyobb a gödöllői járási egészségház. Sok tanulmány és számítás útján szerkesztették meg a legmegfelelőbb egészségház-típusokat, amelyeknek létesítése és fenntartása a lehető legkevesebbe kerül.

A falu egészségügyi viszonyainak javítása terén igen fontos *a lakóházak higiéniájának emelése.* Vályogból is lehet megfelelő házat építeni, ha bizonyos gyakorlati szempontokat figyelembe veszünk. A falusi lakás kérdése a városi lakásproblémától erősen különbözik, ezt a kérdést csak a falusi nép szokásainak, anyagi lehetőségeinek figyelembevételével, Johan Béla dr. könyvében ismertetett elvek szerint lehet megoldani. A *népélelmezés javítása* terén is igen sok kutatás, helyes intézkedés történt. Az ivóvízellátás tekintetében programszerű munka folyik. A közegészségügyi szolgálat széleskörű küzdelmet folytat a fertőző betegségek ellen és a hangsuly a *megelőzésen* van.

Külön ki kell emelnünk a könyv érdekes fejezetét *a zöldkeresztes egészségvédelmi munkáról,* amelynek áldásos tevékenysége nagy elismerést és népszerűséget aratott már eddig is az egész országban. A zöldkeresztes egészségvédelem nem társadalmi munka, de bizonyos mértékig a társadalomra támaszkodik, mert csak a közönség aktív részvételével oldhatja meg sokoldalú feladatait.

A fényképekkel, szemléltető ábrákkal, tervrajzokkal, statisztikai kimutatásokkal ellátott tanulmánnyal Johan Béla államtitkár nagy szolgálatot tett a magyar falu egészségügyének és a nagyközönség figyelmének felkeltésével, bizonyára nagy mértékben fokozza a társadalom együttműködését ennek a fontos nemzetmentő munkának sikere érdekében.

MINDSZENTHY ISTVÁN
esténként magyar nótákat énekel a
Spolarich kávéházban
Kíséri: FARKAS JENŐ cigányzenekara. A Grillben TÁNC délutántól reggelig MAJOR IDA énekel, PITYÓ jazz

187.

187. Vass Béla: Ebédlő ablakfülkéje. A bútorokat készítette Lindner Manó és fia.

187. B. Vass: Logia de salle à manger.

188.

188. Vass Béla: Ebédlő. A bútorokat készítette Lindner Manó és fia.

188. B. Vass: Salle à manger.

189.

189. Vass Béla: Hálószoba. Készítette Ország Lipót. 189. B. Vass: Chambre à coucher.

186.

186. Vass Béla: Fogadószoba. Készítette Hajts Jakab. 186. B. Vass: Salon.

Magyar Iparművészet
1914.

VASS CSABA

SZOBRÁSZ A TANYÁN

Vass Csaba fiatal szobrászművész a Bács megyei Hajós község tanyavilágát választotta lakhelyéül. A néprajzilag is különlegességnek számító környezetben alkotja a hely atmoszférájával közeli kapcsolatban álló szobrait.

33. sz. 43

Vass Csaba robrán

VASS CSABA Bács-Kiskunban élő szobrászművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás tegnap Kiskunhalason, a Thorma János Múzeumban. A tárlaton fából, kőből, agyagból és márványból készült, többnyire emberi alakot ábrázoló kisplasztikák láthatók.

GYOMIRTÓ SZEREK [illegible]

Népszabadság, 1986. I. 14

F. k.: dr. Havasi László — 72-2480. FNYV 13.

MEGHÍVÓ

Lajosmizse Nagyközség Tanács meghívja Önt

VASS CSABA

szobrász

nagyméretű kőszobrának avatására 1972. május 1-én

Lajosmizse, Szabadság tér, de. 11 órakor

A kiállítás megnyitója a Lajosmizsei Művelődési Házban

du. 15 órakor.

Avatóbeszédet mond és a kiállítást megnyitja:

SOMOGYI JÓZSEF

Kossuth-díjas szobrászművész

Vass Csaba

Vass Csaba szobrá

1998 December 7.

Tempfli József püspök üzenete a fiataloknak:

Összetartozunk

os Magyarország-
t hódít az ateiz-
álsága is súlyos
em lehet elégszer
n és elsősorban a
sikerorientáció pe-
s. Hagyományokat
taposóembereket",
kölcsöt csonkítják
nnak még „rezer-
n társadalmunk,
ővá tehet értékeket,
elfelejtett. Vannak
másik oldalán is.
Nagyvárad püspöke
magyaroknak, akik
és továbbadják
t kérdezzük.

gy látszik, sok a
tség, de azért lá-
mény is van az
iatalok összejön-
n kis áldozatok
nekünk, hogy a
n újjá tud szület-
terheitől — akár
ta vagy liberális.
agyok itt, akárki
összetartozunk!
k és az itt élők
hogy bármennyi-
nket Trianon, az
emi egységéhez
ragaszkodunk is.
súnyán: „minket
! Még akkor sem,
ágban lennének
, pártok vagy a
— itt nem akarok
t, vagy pártok ne-
amelyek ezt más-
vagy megakadá-
nak. Mi ragaszko-
pedig nem önző
Magyarország éle-
zt, — ez nem ha-
mis öntudat — amit Erdély adott, akár tudományos, akár más téren, azzal az ország sokkal szegényebb lenne. És ez vonatkozik a jövőre is. Tehát tegyük fel, ha megszűnne Erdélyben a magyar kultúra, a magyar hagyomány, a magyar élet, azt megérezné az anyaország, Magyarország is.

— Lehetne „megőrző" rendezvényeket szervezni a Partiumban, ahol egyházmegyéje legnagyobb része fekszik?

— Igen. Minden évben megrendezzük a Szent-László ünnepségeket. Azonkívül most volt a Protestáns Világtalálkozó és a Magyarok Világszövetsége kihelyezett ülése. És akármit mondanak a román erők, vegyék észre, hogy mi erről nem mondunk le. Azért is rendezzük ezeket a tömegrendezvényeket, ahol első szóra összegyűlünk, hogy lássák: velünk számolni kell! Minket nem lehet leradírozni a történelem térképéről olyan tanításokkal, hogy Erdélyben nincsenek magyarok, csak elmagyarosított románok. Ezért van szükség az ilyen rendezvényekre, akár itt, akár odaát.

— A Felvidéken egy faluban meghalt a magyar plébános, és a szlovák püspök a hívek kérése ellenére is szlovák papot helyezett oda. A magyar hívek ezért — el nem ítélhető módon és okokból — inkább a református templomba járnak istentiszteletre. Hogyan értékelhető ez? Meddig lehetünk magyarok, meddig katolikusok vagy protestánsok az elszakadt részeken?

— Mind a nemzetiségünkhöz, mind a kereszténységünkhöz való ragaszkodás szent dolog. Egyik sem hamis. Nem jelent szélsőségességet, rasszizmust. Tiszteletben kell tartani a másik meggyőződését, de el is kell várni ugyanezt. Ahogy Mécs László írta: „Egy legyen a magyar és egy a keresztény, ezt hirdette Tinódi Lantos Sebestyén". Ha valamelyikhez kevésbé ragaszkodunk, megeshet, hogy szektákhoz csatlakoznak egyesek. Vannak olyan szekták, amelyek elszakítják tagjaikat a családjuktól, hogy kihasználják őket. Visszatérve Szlovákiára, ott túlfűtött a nacionalizmus, még az egyházban is. Előbb szlovákok és utána katolikusok, pedig ennek fordítva kell lennie. Ha a Szentírást tartanák szem előtt, látnák, az nem engedi meg a szélsőségeket. Ez általában azoknál a népeknél van így, amelyeknek nincs történelmi hátterük, akik — hogy ne mondjam csúnyán — érzik: „rablott területen élnek és nekik ez nem ősi jussuk".

— Lesz-e megoldás arra, hogy a moldvai csángók magyar nyelvű szertartásokon vehessenek részt?

— Ez máig megoldatlan ügye a román katolikus egyháznak. Néhány hete részt vettem egy római katolikus püspöki konferencián, ahol román és magyar püspökök egyaránt jelen voltak. Itt elég élesen felvetődött a kérdés. Mi nem értjük, miért nem lehetséges az, hogy mindenki saját anyanyelvén gyakorolja a vallását. Az én egyházmegyémben románok, magyarok, németek és a 17 ezres szlovákság is saját nyelvén hallgatja a szentmisét. A hitoktatás ugyancsak saját anyanyelvén folyik. Ezt értékelik, de ezt kívánja a lelkiismeretesség és európaiság is.

— Iskolai hitoktatás?

— Igen, most állami engedéllyel folyik nálunk hitoktatás az iskola alsó nyolc osztályában.

— Sokan fordulnak el az Istentől, egyháztól. Mit üzen Nagyvárad püspöke az anyaország fiataljainak, hogyan ápolják hitüket, és mit a kétkedőknek, bizonytalanoknak?

— A Nyugat társadalmi hatásaiból sok mindent nem kérünk. Például abból, hogy mindenki magának szab erkölcsi határokat, ily módon eldöntve, mi jó vagy hasznos és mi nem az. Ez így nem jó. Az örök törvényekhez kell ragaszkodni, különben nincs társadalmi biztonság. Csak ez vezet kiegyensúlyozottsághoz.

(szabó)

Vass Csaba biblikus látomásai

Vass Csaba Lajosmizsén született, a művészeti főiskolát Rómában, az Accademia delle Belle Arti szobrászati fakultásán végezte el. Otthonos a terrakotta, bronz, márvány technikákban, jártas a fafaragásban, rajzai, és festményei is jelentősek. Köztéri szobrai láthatók alföldi városokban. Szobrai miskolci és kecskeméti templomokban szépségükkel az áhítatot növelik. „A hírös városban" a barátok templomában szentelték föl 1997-ben terrakottáját Szent Filoménáról, ebben szépségbe öltöztette a jóságot. Fában álmodott Magdolnája a jósággá szelídült bűnt mutatja meg, s a bűnbocsánat után születő bűntudatot. 1995-ben faragta fekete dióba „Jézus"-t, az angyallal. A golgotai szenvedés eltökéltségét, belenyugvást sugall, a művész a megváltás időtlenségét, az Isten Fia fenségét jeleníti meg, akinek kínjai és szenvedései az örökkévalóságot előlegezik.

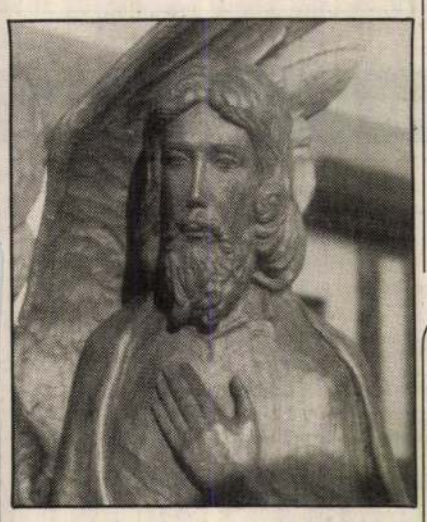

losonci

Kovács András

Advent

meggyötörten állni
a decemberi
fagyos ködben

csodát várni
a csillagtalan
néma csöndben

titkot lesni
a lélek ablakára karcolt
jégvirágban

eltűnődni
zúzmarás hajnalok
szívet melengető homályában

próféciák nyomán
hitre cserélni
a kételyt

csillagjelet
látni a legsötétebb
éjben

és hinni
hinni a szívekben születő
Fényben

A TV SHOP AKCIÓJA KARÁCSONYRA A VM STÚDIÓ AJÁNLÁSÁVAL

A Moody Tudományos Intézet filmjei videokazettán
Ezeket a filmeket olyan tudósok készítették, akik a legmélyebben hiszik és vallják:
A természet vizsgálata révén az ember egyre tökéletesebb képet kaphat a teremtő Isten nagyszerűségéről.

A TEREMTÉS CSODÁI:
— A Föld
— Az állatvilág
— Az emberi lét
A kazetták ára: 2500,— Ft/db
A teljes sorozat ára: 6750,— Ft

UTAZÁS AZ UNIVERZUM HATÁRAIN
— Naprendszerünk
— A Tejútrendszer és azon túl

A kazetták ára: 2500,— Ft/db
A sorozat ára: 4700,— Ft

Mindkét sorozat megvásárlása esetén 10000,— Ft (2000,— Ft/db)
A kazetták megrendelhetők utánvéttel a 467-6700 telefonszámon.

Felfedjük titkainkat!

- Mindennap **visszanyerheti vásárlása árát!** Az előző nap kiadott sorszámozott blokkok közül minden nap 11 órakor nyilvánosan kisorsolunk egyet, s a rajta szereplő összeget készpénzben átnyújtjuk a nyertesnek!
- Minden postán megrendelt könyv mellé adunk **ajándékba** egy-egy szép **karácsonyi képeslapot!** Megrendelőink közül dec. 29-én 10 órakor kisorsolunk három nyertest, akik másodmagukkal **háromnapos lelki felüdülést szolgáló pihenésen vehetnek részt** a leányfalui Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban!
- A SZERETET-újság adventben napilap lesz!!
- Ha esik a hó – 10% kedvezményt adunk!!
- A SZENT GELLÉRT ÓRA, amikor is *minden könyvünkből 15% árengedményt* adunk!

Mesék Isten országáról (Hajdu Judit) Jézus is mesélt, és az emberek szeretettől gyúlt szíve gyógyult a „meséktől"! – Velünk is ez fog történni e mesék nyomán. (320 Ft)

Benedek Elek: Krisztus-legendák (298 Ft)

Adventi hajnalokon Gondolatok, elmélkedések (210 Ft)

Fésűs Éva: Aranypofácska egy szegény kis hörcsög-leány, akinek egy butuska dalon és egy pici gitáron kívül semmije sincsen... (keménytáblás; 520 Ft)

Mária kis szamara (Gunhild Sehlin) – Karácsonyi legenda gyermekeknek (298 Ft)

Pio atya breviáriuma – Minden napra egy ima, gondolat, elmélkedés (380 Ft)

Adventben nem számolunk fel postaköltséget!
Szent Gellért Könyvesbolt
1053 Budapest, Kossuth L. u. 1. Telefon: 13 72 879

NYOLC LEVEGTHALADÓ „TE DEUM" ZARÁNDOK SZENTMISÉNKRE A BUDAPESTI SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBA, 1997. DECEMBER 6-ÁN, SZOMBATON 11.00 ÓRÁRA.

kussá vált
WILDER T
a Jézus s
retet utáni
KAIROSZ

Megjelent karácsonyra mindössze 500 számozott

Próbaszínház interjúja 9.

SZENTM
Szentmis
gozó reg
Mivel ez
Szent Is

TÉVÉ ÉS RÁDIÓ MŰSORAJÁNLAT — Összeállította: Velics Gyula

December 8. hétfő	12.05	Bartók	Haydn: A teremtés oratórium *(115 p.)*
	13.20	Ko.köz.urh.	**A keleti egyház liturgikus énekeiből.** (Bubnó Tamás)
	13.30	Ko.köz.urh.	**Krisztus közöttünk!** A görög katolikus egyház félórája
	15.29	Bartók	**Fiatalok mini koncertje**
	18.10	MTV1.	**Engedjétek hozzám...!** A hitről gyermekeknek.
December 9. kedd	13.20	Ko.köz.	**A Szeplőtelen Fogantatás ünnepe** (Tóth Sándor)
	13.30	Ko.köz.	**Tanúim lesztek!** A római katolikus egyház félórája.
	18.00	MTV1.	**Katolikus krónika.** Hírek, tudósítások az egyház életéből.
	21.25	Ko.köz.	**Nemzetközi vallási híradó.** Szerk.: Rapcsányi László
December 10. szerda	18.00	MTV1.	**Hitem.** A Mécs család. Portréfilm
December 11. csütörtök	13.20	Ko.köz.urh.	**Egyházi népénekek az Oltáriszentségről**
	13.30	Ko.köz.urh.	**Tanúim lesztek!** A római katolikus egyház félórája
	15.55	Duna TV.	**Figyelj!!!** Fiatalok műsora
December 13. szombat	6.03	Petőfi	**Pax Rádió.** Beszélgetés Paskai László bíboros érsekkel (Kavalecz Imre)
	19.00	MTV2.	**A magyar irodalom képes története.** 62. r. Egy amerikai utazó: Bölöni F
December 14. vasárnap	7.05	Ko.köz.urh.	**A vasárnap üzenete** László atyától — Egész héten át hallható a 06-60
	7.20	Duna TV.	**Figyelj!!!** Fiatalok műsora (ism.)
	7.30	TV2.	**Biblia gyermekeknek.** Rajzfilm sorozat.
	8.10	Bartók	**Lantos István Liszt-műveket orgonál**
	8.15	Duna TV.	**Az ókor mediterrán városai.** A piramisok és fáraók városai (ism.)
	8.25	MTV	**Így szól az Úr!** A Biblia üzenete
	11.35	Duna TV.	**Amiről a kövek mesélnek.** Történelmi városok: Keszthely
	12.00	TV2.	**Hűséges az Isten.** Vallási műsor
	15.00	Bartók	**Beszélgetések az egyházzenéről.** Hangszerek a templomban. I. r.

A VATIKÁNI RÁDIÓ MAGYAR MŰSORA: Mindennap este 19.15-kor kezdődik a 196 méteres (1530 kHz) közé (6245 kHz) és a 75 méteres (3950 kHz) rövidhullámon. Az esti adást másnap reggel 5.45-kor ismétlik meg a 19 valamint a Duna TV-ben hétfőtől péntekig reggel 7.45-kor, szombaton és vasárnap 6.45-kor.
DUNA-TEXT: Egyházi hírek a nap 24 órájában a Duna TV. teletextjének 340-349. oldalán.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

Vass Csaba

1972 APR 29

Szoboravatás Lajosmizsén

Vass Csaba, lajosmizsei kőfaragó munkáiból a művelődési házban rendezett kiállítást Somogyi József, Kossuth-díjas szobrászművész nyitja meg május 1-én délután 3 órakor. Ezen a napon adják át — jelképesen — a nagyközség egyik parkjában elhelyezett kőszobrot, Vass Csaba alkotását.

10/21

A Közép-Magyarországi

Nyersanyaghasznosító

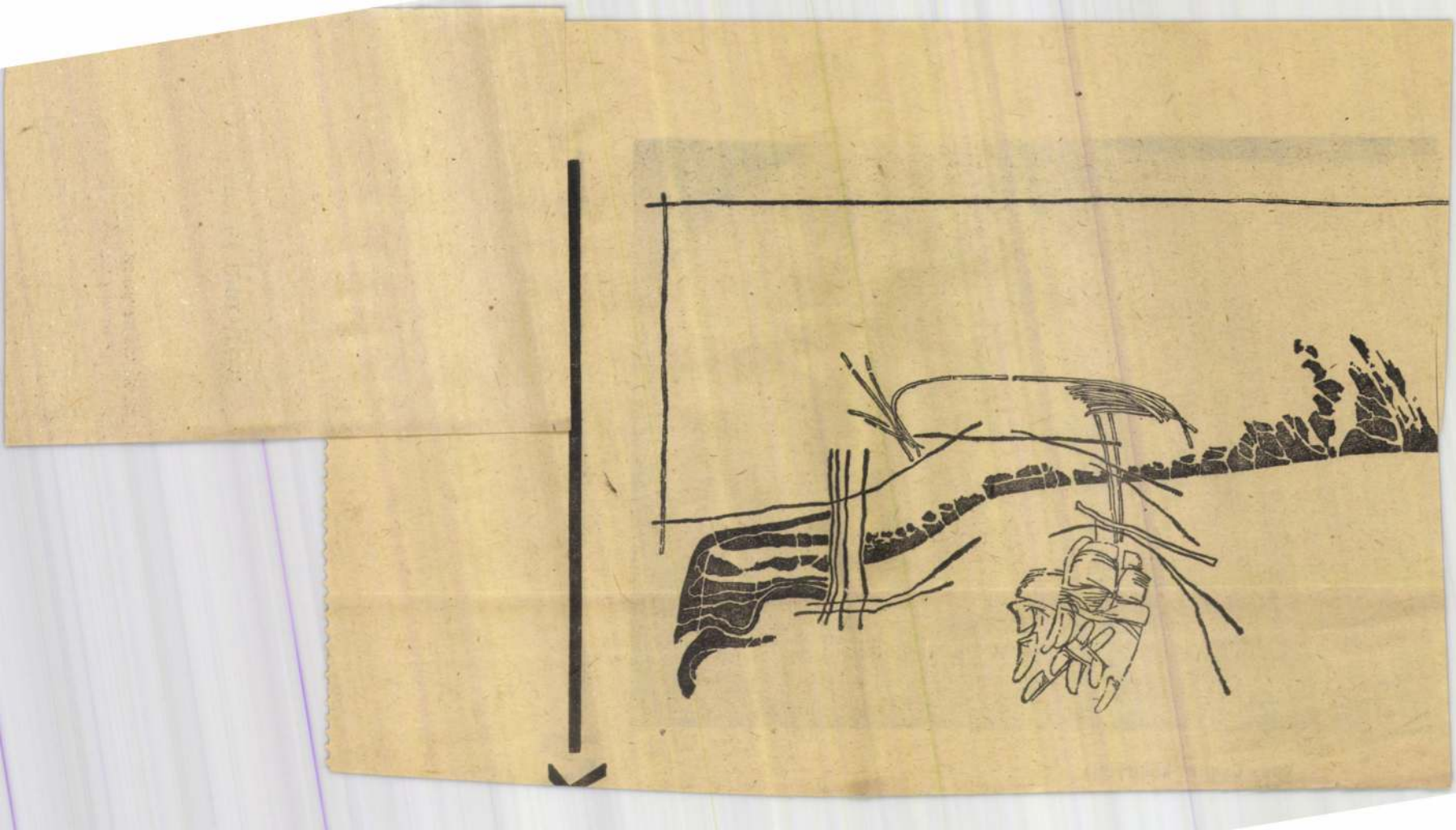

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 FEB 24

Vass Csaba

1021

M

Vass Csaba: Leányfej

id. Vas Béla fest.

Pesti Hírlap. 1932. márc. 25. 5

a vasi képzőművészek tavaszi tárlata

Vas Béla

lakásberendezés

Tér és Forma, 1936 IX. 53

Vass Béla építész

Családi ház, Szombathely

Tér és Forma, 1933 VI. 47

Vass Árpád Gestő

8 órai Ujság

1924 okt. 19. 10. l.

Világi építészet. XX sz. /Kauffmann O./

„K. I." jel. szerző: Állami Operaház

Berlin: Platz der Republik.

Tér és Forma. I. é. f. 1928. 233-235 l.

4 fénykép. 1 lerovaja.

Vass Áron, festő.

Pásztortűz, 1929. 12 sz.
287. l.

R. Berde Mária: Marosvásárhelyi kiállítások után

Vass Áron festő?

Pásztortűz, 1929. 12 sz.
287. l.

R. Bende Mária: Marosvásárhelyi kiállitások után.

Vass Aron, szobrász

Pásztortűz, 1931. 1 sz.
21. l.
Szász Ferenc: Legnagyobb kincsünk.

Kiállítás (Marosvásárhelyen Vass Áron és Vass Albert tart kiállítást.)

Pásztortűz, 1929. 12. sz.

287. l.

R. Benda Kálmán: Marosvásárhelyi kiállítások után.

Vass Albert, festő

Pásztortűz, 1929. 18 sz.

432.2.

Tompa László: Vass Albert képeiről

Vass Albert, festő

Pásztortűz, 1929. 12 sz.

287. l.

R. Berde Mária: Marosvásárhelyi kiállítások után

Világi építészet. XX r.

Tér és Forma. I. é. f. 1928. 287-288 l. 1 áb.

Dr. Bierbauer Virgil: 1913-1928 egy hosszmetszet.

Vass Albert, festő, ?

Pásztortűz, 1929. 12 sz.

287.

R. Berde Mária: Marosvásárhelyi kiállítások után.

Vass Albert festő?

Pásztortűz, 1929. 18 sz.

432 l.

Tompa László: Vass Albert képeiről.

Kiállítás: Vass Albert kiállítása
Székelyudvarhelyen

Pásztortűz, 1929. 18 sz.
432. l.
Tompa László: Vass Albert képeiről.

Székelyudvarhely Vass Albert kiállítása.

Pásztortűz, 1929. 18 sz.
432. l.

Tompa László: Vass Albert képeiről.

MDK

Vasi /Kálmán Viktor/

Plakát kiállitás, 1948. N.Szal. képek

Vasi /Kálmán Viktor/ MDK

Karikatura. repr.

A magyar ujságrajzoló müvészek II. karikatura kiállitása. Nemzeti Szalon. 1947. okt.

Vasi MDK

Ujságrajzolók második karikatura kiállitása.
Nemzeti Szalon 1947. okt- nov.

M.D.K.

Vasi

Karikaturái szinészekről szöveg illusztrálására. /Cimet nem lehet megállapitani, mert a lap hiányos./

Szinházi Magazin, Bp. 1943. márc. 24-3o. VI. évf. 14. sz. 25. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Patyolatkisasszony és márkis szerelem" c. irását illusztálta, színészekről készült karikaturákkal.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. dec. 30.-1943. jan. 5. VI. évf. 2. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

"A Szinházi Magazin agytrösztje" c. közlemény egyik válaszában irja, hogy az igazi neve Kálmán Viktor, s önmagáról készült karikaturával illusztrálja válaszát.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. márc. 3-9. VI. évf. 11. sz. 27. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Mérges interju a Halállal és partnereivel" c. tréfás irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. márc. 3-9. VI. évf. 11. sz. 18-19. lap.

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Mégis csak kell udvarolni!" c. irását illusztrálta a Vaszary-vigjáték szereplőinek karikaturáival.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. febr. 24. márc.2
VI. évf. lo. sz. 14-15. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Jobb házból való történet" c. irását illusztrálta.
Karikaturák a"Manderley ház asszonya" c. darab szereplőiről.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. febr. 17-23. VI. évf. 9. sz. 14-15. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Vitamin-tanácsok kicsinyeknek és nagyoknak!" c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. mjus 26-juni 1.
VI. évf. 23. sz. 2o-21. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Láttam a Szépanyámat!" c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. május 19-25.
VI. évf. 22. sz. 22-23. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Tábornokné" c. irását illusztrálta a darab szereplőinek karikaturáival.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. május 5-11. VI. évf. 2o. sz. 26-27. lap/

M.D.K.

Vasi

Karikaturája Latabár Kálmánról.

- - -

Hortobágyi Jenő: "Csacska gondolatok tacskó körül" c. irását illusztrálta.

- - -

Szinházi Magazin, Bp. 1943. ápr. 28.-május 4.
VI. évf. 19. sz. 17., 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Locsoljunk csak..." c.
irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. ápr. 21-27. VI.
évf. 18. sz. Husvéti Magazin melléklet 9.lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Kritikus jegyzetek Henschel kritikákból.." c. irását illusztrálta a darabban szereplő művészek karikaturáival.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. ápr. 14-2o. VI. évf. 17. sz. 22-23. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Hirtelen vizit a Jákyaknáál"
c. irásához készitett illusztrációkat.
A müvész az aktuális szindarabok szereplőiről
készíti Hortobágyi irásaihoz a szinészekről
karikaturáit.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. ápr. 7-13. VI. év
16. sz. 2o-21. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "A látszat csal!" c. irásához készitett szinészekről karikaturákat.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. márc. 31.-ápr.6.
VI. évf. 50-51. lap

M.D.K.

Vasi

Hertebágyi Jenő: "Látogatás Karádynál a Hunniában" c. tréfás beszámolójához készitett karikaturákat a szinművészekről.

Szinházi Magazin, Bp. febr. 18-24. V. évf. 9. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

"A koncert visszhangja" cimü Hertobágyi-tréfát illusztrálta szinmüvészekről készült karikaturákkal.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. márc. 18-24. V. év 13. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

"A két elválaszthatatlan" címmel irja tréfá
ját Hortobágyi Jenő.
Karikaturák Dénes György és Pethes Sándor
szinművészekről.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. márc. 11-17. V.
évf. 12. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Hertelendyi Jenő: "Latyi és a kis Latyi jót mendett" c. tréfás irását illusztrálta a latabárokról készült karikaturákkal.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. márc. 4-le. V. évf. 11. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Hertelendyi Jenő: "Pipi mama és a "jó" Pipi" c
tréfás írását illusztrálta.
Vaszary Piriről és kislányáról készült karikat
rák.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. febr. 25.- márc.
V. évf. 1e. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Hertelendy Jenő: "A szerencsés Néró" c. beszámolóját -a Madách Színház darabjáról- illusztrálta a művész az előadó művészekről készült karikaturákkal.

Színházi Magazin, Bp. 1942. febr. 11-17.
V. évf. 8. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

Hertebányi Jenő: "Kávéházi dalos inspekción" c. riportját illusztrálta énekesekről készült karikaturáival.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. jan. 28.-febr. 3
V. évf. 6. sz. 14-15. lap

M.D.K.

Vasi

Hertobágyi Jenő: "Dizőz - parádé" c. beszámolójához készitett karikaturákat a szinművészekről, valamint önmagukról: Vasi és Hertobágyi karikaturái.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. jan. 21-27. V. évf. 5. sz. 26-27. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi: "Angyali interju Karácsonyra" c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. dec. 17-23.
IV. évf. 52. sz. 36-37. lap

M.D.K.

Vasi

Hertobágyi Jenő: "Mikulás apó műhelytitkai" c. tréfás irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. dec. 3-9. IV. évf. 5o. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Mindig lesznek Nórák!" c. irását illusztrálta müvészekről készült karikaturákkal.

Szinházi Magazin, Bp. 1941 nov. 26.-dec. 2.
IV. évf. 49. sz. 14-15. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Páholy előtt mennek el a ki
lányok..." c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. nov. 19-25.
IV. évf. 48. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Milliónyi töprengés három millió fölött..." c. tréfás irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1941 nov. 12-18. IV. évf. 47. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Hazudjunk nektek a hazugságról?" c. trlfás irását illusztrálta szinművészekről készült karikaturáival.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. nov. 5-11. IV. évf. 46. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Kalandos beszámoló a Kaland-
ról" c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1941 okt. 29-nov. 4.
IV. évf. 45. sz. 12-13. lap.

M.D.K.

Vasi

"Téli álom akadályokkal" c. Kálmán Jenő-
vers illusztrációit készitette.
Hat rajz.

Szinház, Bp. 1946. juni. 5-11. II. évf.
21. sz. 12-23. lap

M.D.K.

Vasi

Faragó Baba: "Kis Katalinnál a szinfalak mögött" c. tréfás beszámolóját illusztrálta Tolnay Kláriszinmüvészről készült karikaturákkal.
Öt rajz.

Kálmán Jenő: "Sziám, mint közgazdász" c. tréfás verséhez készitett illusztrációkat.
Hat rajz.

Szinház, Bp. 1946. juni 12-18. II. évf. 22. sz. 9. és 12-13. lap

M.D.K.

Vasi

"Strucc Rézike varázstükre" c. tréfás verset illusztrálta.

Hat rajz.

Szinház, Bp. 1946. juni 19-25. II. évf. 23. ~~lap~~ sz. 23. lap

M.D.K.

Vasi

Plakátrajza a lap hátsó boritólapján: "Más mint a többi! 8 Órai Ujság" cimmel.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. szept. 5-11
IV. évf. 36. sz.

M.D.K.

Vasi

Kálmán Jenő: "Lóri, mint kalauz" c. tréfás versét illusztrálta.

Baky Marica: „Reakzeusz Mopszosz Akasztosz Európa és a Drachma" c. közl.-hez készitett karikaturákat szinészekről: Déry Sári, Greguss Zoltán, Dénes György karikaturái és más illusztrációk.

Szinház, Bp. 1946. juli. 3-9. II. évf. 25. sz. 10-11. és 14. lap

M.D.K.

Vasi

Kálmán Jenő: "Lóri a meccsen" c. tréfás vers
hez készitett illusztrációkat.

Szinház, Bp. 1946. julius 17-23. II. évf.
27. sz. 12-13. lap

M.D.K.

Vasi

Kálmány Jenő: "Potya Péter vetkőztetési kalandja" c. tréfás versét illusztrálta. Rajzsorozat.

A következő sz. példányban "Potya Péter horgászkalandja" c. tréfához készitett rajzsorozatot.

Szinház, Bp. 1946. ápr. 26.- május 2.
II. évf. 15. sz. 12-13. lap
" " 16. " 10-11. "

M.D.K.

Vasi

Karikaturái szinmüvészekről: Várkonyi, Turay Hertelendi, Bárdy, Jávor, Sennyey, Sulyok, Dénes, Kiss Manyi, Feleky Kamill, Bilicsi Tivadar, Uray. Lázár Mária.
Szindarabokról készült tréfás kritikákat illusztrálta.

A "Vidám oldal" c. rovat tréfáit is illusztrálja.

Szinház, Bp. 1946. május 9-15. II. évf. 17. sz. 8-9. és 24. lap

M.D.K.

Vasi

Kálmán Jenő: "Lóri, mint jós" c. tréfás verssorozatát illusztrálta hat rajzzal.

Szinház, Bp. 1946. juni. 26- juli. 2.
II. évf. 24. sz. 10-11. lap

M.D.K.

Vasi

P. sign.-val tréfás irás "Szinház" játék hiradója c. rovatban, melyet a müvész illusztrál.

Szinház, Bp. 1946. május 16-22. II. évf. 18. sz. 19. lap

M.D.K.

Vasi

Kálmán Jenő: „Szarka Szepi és a nikotin" c. tréfás versét illusztrálta 6 rajzzal.

A "Vidám oldal" c. rovat cikkeit irja/részben/ és illusztrálja is azokat.

Szinház, Bp./1946. május 23-29. II. évf. 19. sz
12-13. és 24. lap

M.D.K.

Vasi

Kálmán Jenő: "Róka Muki otthont talál" tréfás vers-sorozatét illusztrálta hat rajzzal.

Szinház, Bp. 1946. május 29.-juni.4. II. év
2o. sz. 12-13. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Ahol a bolond a legokosabb!" c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1941 okt. 22-28. IV. évf. 44. sz. 12-13. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Mindenkit érhet boldogság" c. tréfás irását illusztrálta művészek karikaturáival.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. okt. 15-21. IV. évf. ~~42.=88.~~ 43. sz. 8-9. lap

M.D.K.

Vasi

"Más mint a többi! - 8 Órai Ujság" c. színes plakátrajzát hozza a lap.

Szinházi Magazin, Bp. 1941 szept. 24-3o. IV. évf. 4o. sz. boritólap hátsó belső oldalán.

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Kellemes husvéti ünnepeket kivánunk! cimmel megjelent tréfás irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. ápr. 1-7. V. évf. 15. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Televiziós riport a Studió-ból" cimmel közölt tréfás irását illusztrálta a szereplő szinészek karikaturáival.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. márc. 25-31. V. évf. 14. sz. 2o-21. lap

M.D.K.

Vasi

Szentgyörgyi Elvira: "Nyári operett" c. irásához készitett illusztrációkat .
Szinművészekről készült karikaturák.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. juli 8-14. V.évf.
29. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

"Ez volt az idei szezón..." c. közl.-t illusztrálta.
Szinművészekről készült karikaturák.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. juni 24-30. V.évf
27. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

"Ujjé a Ligetben..." c. irás illusztrációit készitette.
Szinmüvészekről készült karikaturák.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. juni 17-23. V. évf
26. sz. 2o-21. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Ártatlan beszámoló egy bünös
estéről." c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. juni 1o-16. V.évf.
25. sz. 2o-21. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Három Katalin" c. irását illusztrálta .

Szinházi Magazin, Bp. 1942. juni 3-9. V. évf. 24. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi /Kálmán Viktor/

Gimnáziumi rajztanár volt, -mondja a müvész a "Karikaturisták Villámlexikona" cimmel közölt nyilatkozatok között abból az alkalo ból, hogy részt vesz az "Ujságrajzolók kiállitásá"-n, amelyet a Nemzeti Szalon termeiben rendeztek.

Szinház, Bp. 1947. okt. 14-2o. III. évf. 42. sz.

M.D.K.

Vasi

Kálmán Jenő: "Vettem egy angol csikót" c. ir
sát illusztrálta.

Szinház, Bp. 1947. dec. 16-31. III. évf.
51-52. sz.

M.D.K.

Vasi

Király Dezsőről, a "Szabad Száj" főszerkesztőjéről készitett karikaturát.
Repr.

/-ppp-/: "Három humorista" c.

Szinház, Bp. 1947. nov. 18-24. III. évf. 47. sz.

M.D.K.

Vasi

/sz.d./: "Ceruzarazzia a Dunakorzón" c. irását illusztrálta.
Művészekről készült karikaturák.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. május 27-juni.2.
V. évf. 23. sz. 22-23. lap.

M.D.K.

Vasi

"Nagytakaritás a Vigszinházban" c. közl.-t illusztrálta szinészekről irókról készült karikaturákkal.

- - -

A "Hungária-Park" c. mulató szereplőiről készitett karikaturákat.

- - -

Szentgyörgyi Elvira: "Kivánsághangverseny" c irását illusztrálta.

- - -

Szinházi Magazin, Bp. 1942. aug. 12-18. V. évf. 34. sz. 16-17. lap
35. " 32. lap
35. " IV-V. lap

M.D.K.

Vasi

"Sörben az igazság" c. saját irását illusztr
ta szinművészekről készült karikaturákkal.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. aug. 5-11. V. év
33. sz. 34-35. lap

L.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Mikulás apó problémái" c. irását illusztrálta.
Szinészekről készült karikaturák.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. dec. 2-8. V.évf. 5o. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

"Három kislány és két Strauss a Szigeten"c.
beszámolót illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. juli 22-28.V.évf.
31. sz. 24-25. lap

M.D.K.

Vasi

"Fog ahol éred" c. tréfás irást illusztrálta szinművészekről készült karikaturákkal.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. juli 29-aug. 4.
V. évf. 32. sz. 22-23. lap

M.D.K.

Vasi

"Közgyülés a Medvetóban" c. saját irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. szept 16-22. V. évf. 39. sz. lapszám nincs.

M.D.K.

Vasi

"Erdélyi napló" cimmel irott beszámolóját illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. szept. 23-29. V. évf. 4o. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Szentgyörgyi Elvira: "Őszi divatbemutató" c. írását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. szept. 30-okt. 6.
V. évf. 41. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

A lap hiányossága miatt a közl. cimét nem lehet megállapitani, melyet a müvész illusztrált

Szinházi Magazin. Bp. 1942. okt. 14-2o. V. évf. 43. sz. 19. lap

M.D.K.

Vasi

Szinművészekről készült karikaturákkal illusztrált egy jelenetet, amelynek a cime megállapithatatlan, mivel a lap hiányos.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. okt. 21-27. V.évf
44. sz. 15. lap

M.D.K.

Vasi

Szentgyörgyi Elvira: "Az ártatlan erkély" c. tréfás jelenetét illusztrálta színészekről készült karikaturákkal.

- - -

A müvész fényképét hozza a lap abból az alkalomból, hogy "nagyszabásu humoros freskót festett egy budafoki borpince" számára.
Repr.

- - -

Szinházi Magazin, Bp. 1942.nov. 4-lo. V.évf. 46. sz. 22-23. lap

25. "

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Törvény az örvényben" c. tré
fás irását illusztrálta.
A Nemzeti Szinházban szerepelt szinészek kari-
katurái.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. nov. 11-17.V.évf.
47. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Esküvő és kajakozás" c. tré-
fás jelenetét illusztrálta.
Színészekről készült karikaturák.

Szinházi Élet. Bp. 1942. nov. 18-24. V.évf.
48. sz. 16-17.lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Valahol a Nagymező utcában" c. irását illusztrálta, részben onmagukról készült karikaturákkal.

Szinházi Magazin, Bp. 1942.nov. 25.-dec.1.
V. évf. 49. sz. lapszám megállapithatatlan.

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Helyes gazdálkodás a Gazdátlan asszonnyal." c. irását illusztrálta a darab szereplőinek karikaturáival.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. május 2o-26. V. évf. 22. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Látogatás Zsazsánál" c. irását illusztrálta az Uj Magyar Szinház előadásának szereplőiről készült karikaturáival.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. május 13-19. V. évf. 21. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Az igazi Fráter és a szerelmes fráter" cimmel közölt irását illusztrálta a Fráter Lórándról készült film szereplőinek karikaturájával.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. május 6-12. V. évf 2o. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Megy az Angol-Park" c. irását illusztrálta színészekről készült karikaturákkal.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. ápr. 29-május 5.
V. évf. 19. sz. 30-31. lap.

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Ki a leány a talpán?" c. irását illusztrálta a "Leány a talpám" c. szindarab szereplőinek karikaturáival.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. ápr.22-28. V. évf 18. sz. 16-17. lap.

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Bolondos beszámoló az átköltözött Bolond Ásvaynéről" c. irását a darabban szereplők karikaturáival illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. ápr. 15-21. V. év
17. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

Plakátrajza a 8 Órai Ujság c. lap reklamirozására.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. ápr. 8-14. V. évf. 16. sz. hátsó boritólap belső felén

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Mit láttunk a Vén diófa tövében" c. tréfás irását illusztrálta a darabban szereplő művészek karikaturáival.

Szinházi Ma azin, Bp. 1942. ápr. 8-14. V. évf 16. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Mindenki mást akar" c. tréfás beszámolóját illusztrálta színészekről készült karikaturákkal.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. január 6-12.
VI. évf. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi és Molnár Éva

A "Szinház jelmezbálja" cimmel tréfás verset irt Kálmán Jenő, ezt illusztrálták a művészek a szinészekről készült tréfás rajzokkal.

Szinház, Bp. 1948. febr. 17-23. IV. évf. 8. sz.

M.D.K.

Vasi és Molnár Éva

Kálmán Jenő: "Villámrazzia a szinházakban" cimmel tréfás verset irt és a két müvész tréfás rajzokkal illusztrálta.
A szinházakról és a müvészekről készült rajzoknál külön signatura nem szerepel.

Szinház, Bp. 1948. jan. 27.-febr. 2. IV. évf. 5. sz.

M.D.K.

Vasi

"Itt a fafurulya" c. verset illusztrálta tréfás képekkel.

Szinház, Bp. 1948. febr. 24.-márc. 1. IV. évf 9. sz.

M.D.K.

Vasi

"Karácsony után" cimmel rajzsorozat.

Vasi : "Centenáriuma" cimmel hat kép. Rajzok.

Szinház, Bp. 1948. jan. 6-12. IV. évf. 2. sz.

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Képzelt okoskodás" c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. január 13-19. VI. évf. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Milyen ma a XVIII. század?" irása részére készitett illusztrációkat.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. márc. 17-23. VI. évf. 13. sz. 28-29. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Pezsgő élet a Pezsgőben" c. ir sát illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. márc. 1o-16. VI. évf. 12. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Plakátrajza a "8 Órai Ujság"reklamirozására.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. juli 14-2o. VI. évf. 3o. sz. hátsó boritólap belső oldalán.

M.D.K.

Vasi

Karikatuári müvészekről./Cimet nem lehet megállapitani, mivel a lap hiányos./

Szinházi Magazin, Bp. 1943. juni 30.-juli 6.
VI. évf. 28. sz. 27. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Milyen a Trubadur - hátulról..." c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. juni 23-29.
VI. évf. 27. sz. 30-31. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "A divat, ahogy mi látjuk!" c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. juni 16-22. VI. évf. 26. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "A mezitlábasok sikere" c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. juni 9-15. VI. évf. 25. sz. 16-17. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Rosszmáju sorok Rosmersholm
ról" c. irását illusztrálta színészekről ké-
szült karikaturákkal.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. juni 2-8. VI.
évf. 24. sz. 14-15. lap

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Igy adtok ti interjut" c. irásához Készitett karikaturákat Ajtay Andor, Bajor, Bilicsi, Csikós Rózsi, Básthy, Feleky, Honthy, Jób, Karády, Kiss Manyi, Latabár Kálmán, Mezey Mária, Mihályi Ernő, Rátkay, Somlay Sárdy, Somló, Somogyi Nusi, Tímár József és Turay Ida művészekről.

Szinház, Ep. 1946. dec. 18-31. II. évf. 49-50. sz.

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Igy adtok ti interjut" c. irásához készitett karikaturákat Ajtay Andor, Bajor, Bilicsi, Csikós Rózsi, Básthy, Feleky, Honthy, Jób, Karády, Kiss Manyi, Latabár Kálmán, Mezey Mária, Mihályi Ernő, Rátkay, Somlay, Sárdy, Somló, Somogyi Nusi, Timár József és Turay Ida müvészekről.

Szinház, Bp. 1946. dec. 18-31. II. évf. 49-5o. sz.

M.D.K.

Vasi

A Pódium Szinház tagjairól készitett karikatur-
kat: Békeffy Gábor, Hlatky, Kellér, Pethes,
Major, Dán, Anday,Ujházy, Feleki, Komlós, Her-
cegh, Boross, Komjáthy, Serényi, Verebes, Asel
Ascher, Gyimesi müvészeket, mint karácsonyfa
ágakat ábrázolja.

Szinház, Bp. 1946. dec. 18-31. II. évf.
49-50. sz.

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Tiz kicsi néger" c. tréfás jel
netet illusztrálta.

Szinház, Bp. 1946. dec.11-17. II. évf. 48.
sz.

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Felléptünk a Rádióban" c. tréfás cikkét illusztrálta hatrajzzal.

Szinház, Bp. 1946. dec. 4-lo. II. évf. 47. sz. 18. lap

M.D.K.

Vasi

"Budapest a barátok városa" cimmel tréfás raj
sorozat és karikaturák müvészekről.

"A Gazdasági Főtanács loo év mulva" c. tréfás
rajzát bemutatja a lap a Fészek Klub egyik
falán, amelyet a febr. 8-ra tervezett bál tis
teletére készitett.

Szinház, Bp. 1947. febr. 5-11. III. évf.
6. sz.

M.D.K.

Vasi

"Vasi gyermekszinháza" cimmel rajzsorozat és karikatúrák szinészekről egyes szerepeikben.

Szinház, Bp. 1947. febr. 26.- márc. 4. III. évf. 9. sz.

M.D.K.

Vasi

"Vasi gyermekszinháza" cimmel rajzsorozat és karikaturák szinészekről egyes szerepeikben.

Szinház, Bp. 1947. febr. 26.- márc. 4. III. évf. 9. sz.

M.D.K.

Vasi

Bálmán Jenő: "Megalapítottam a Dugonics Társa-
ságot" c. tréfás irását illusztrálta szinészek-
ről készült karikatúrával.

Szinház, Bp. 1947. febr. 12-18. III. évf.
7. sz.

M.D.K.

Vasi

Kálmán Jenő: "Megalapitottam a Dugonics Társ
ságot" c. tréfás irását illusztrálta szinésze
ről készült karikaturáival.

Szinház, Bp. 1947. febr. 12-18. III. évf.
7. sz.

M.D.K.

Vasi

Fényes, Bárdos, Várkonyi, Jób, Major, Hont, Salamon, Balázs, Zsolt, Veress, Királyhegyi, Werfel, Kellér karikaturáit készitette "Indul a futballszezon" c. tréfájához.

Szinház, Bp. 1947. febr. 19-25. III. évf. 8. sz.

M.D.K.

Vasi

"Hólapda" cimmel szinigazgatókról, rendezőkről és szinészekről készitett karikaturáit bemutatja a lap.

Szinház, Bp. 1947. jan. 8-14. III. évf. 2. sz.

M.D.K.

Vasi

"Emberek és bogarak" cimmel tréfás rajzok és karikaturák a szinházi világ müvésztagjairól.

Szinház, Bp. 1947. jan. 22-28. III. évf. 4. sz.

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "A mezteler Panoptikum" c. tré-
fás irását illusztrálta.

Szinház, Bp. 1947. Jan. 29.-febr.4. III. évf
5. sz.

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "A meztelen Panoptikum" c. tréfás irását illusztrálta.

Szinház, Bp. 1947. jan. 29.-febr.4. III. évf 5. sz.

M.D.K.

Vasi

"Halász Péter és Vasi szilveszteri kabaréja" cimmel hat rajzát hozza a lap.

Szinház, Bp. 1947. jan. 1-7. III. évf.
1. sz. 4 15. lap.

M.D.K.

Vasi

"A nyuszi husvéti dilemmája" cimmel tréfás rajzát hozza a lap.

Szinház, Bp. 1948. márc. 23-29. IV. évf. 13. sz.

M.D.K.

Vasi

Kálmán Jenő: "Május inspekció a Tavaszi hangoknál" cimmel a Magyar Szinház előadásáról közölt kritikáját illusztrálta a szereplőkről készitett karikaturákkal.

Szinház, Bp. 1948. május 11-17. IV. évf. 2o. sz.

M.D.K.

Vasi

"Igy `játsztok ti..." c. sorozatban "Tanner Je
John házassága" c. Shaw-darab szereplőiről
készitett tréfás rajzokat.

Szinház, Bp. 1948. ápr. 2o-26. IV. évf.
17. sz.

M.D.K.

Vasi

"Igy játsztok ti..." c. rajzos beszámolóját hozza a lap a "Varrenné mestersége"-ről, illetve a darab szereplőiről.

Szinház, Bp. 1948. junius 1-7. IV. évf. 23. sz.

M.D.K.

Vasi

"Fehérek és feketék a szinfalak mögött" cim-
mel a "mélyek a gyökerek" c. szindarab sze-
replőiről készitett rajzokat és karikaturá-
kat.

14 karikatura. Repr.-ók

Kálmán Jenő: "Berlin második ostroma" c. irá
sát illusztrálta.

Szinház, Bp. 1948. márc. 2-8 IV. évf.
lo. sz.

M.D.K.

Vasi

/k.-j./: "Mélabus riport a vurstliról" c. tréfás versét illusztrálta.

Szinház, Bp. 1948. juli. 2o-26. IV. évf. 3o. sz.

M.D.K.

Vasi

"Klasszikus foto" cimmel tréfás rajzok az egyes szinmüvek főszereplőiről: "Hamlet", "Bánk bán", "Az ember tragédiája", "Julius Caesar", "Sybill" és a "Lili" c. darabokból. Hat rajz.

Szinház, Bp. 1948. márc. 16-22. IV. évf. 12. sz.

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Jubiláltunk a "Cafe de la Paix"
ben" c. riport illusztrációit készitette.

Hajzkompozició "Szinházi karácsony" cimmel
szinészekről készült karikaturákból egyes
szerepeikben.

"Vasi meséli"cimmel tréfa, a karikatura ön-
magáról.

Szinház, bp. 1946. dec. 18-31. II. évf.
49-50. sz.

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Jubiláltunk a "Cafe de la Paix ben" c. riport illusztrációit készitette.

Rajzkompozició "Szinházi Karácsony" cimmel szinészekről készült karikaturákból egyes szerepeikben.

"Vasi meséli"cimmel tréfa, s karikatura önmagáról.

Szinház, Bp. 1946. dec. 18-31. II. évf. 49-5o. sz.

M.D.K.

Vasi

Balász Péter: "Cirkusz a Klauzál-téren" c. írását illusztrálta.

Szinház, Bp. 1946. szept. 25- okt. 1.
II. évf. 37. sz. 14. lap

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Hallo, itt Rádió Budapest"
c. irását illusztrálta Önmagáról, Vasiról,
Pamlényi Ervinről, Ortutay Gyuláról, Ispánky
és Cserés, valamint Folgár Tiborról készitett
karikaturáival.

Szinház, Sp. 1946. okt. 30.-nov. 5.
II. évf. 42. sz. 18. lap

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Hallo, itt Rádió Budapest"
c. irását illusztrálta önmagáról, Vasiról, Pamlényi Ervinről, Ortutay Gyuláról, Ispánky és Cserés, valamint Polgár Tiborról készitett karikaturáival.

Szinház, Bp. 1946. okt. 30.-nov. 5.
II. évf. 42. sz. 18. lap

M.D.K.

Vasi

"Ki a legszebb cimmel" Szakasits Árpád, Veres Péter, Zsolt Béla, Supka Géza, Paragi György, Gábor Andor, Bónyi Adorján, Király Dezső, Felkai Ferenc, Boldizsár Iván, Vásárhelyi Ferenc, Kálmán Jenő, Királyhegyi Pál karikaturáit készitette el a müvész.

Szinház, Bp. 1946. jan. 15-21. II. évf. 3. sz. 19. lap

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Az eltünt pesti éjszaka nyomában" c. elbeszélését illusztrálta.

Szinház, Bp. 1946. okt. 2-8. II. évf.
38. sz. 14. lap

1887

A.L.S.

M.D.K.

Vasi

A lap körkérdést intéz a müvészekhez, válaszoljanak irásban és rajzban "Ha én szinigazgató lennék" cimmel.
A válaszokat igy cimezi a lap: "Karikaturistáink igy képzelik magukat a direktori székben"

Szinház, Bp. 1946. okt. 9-15. II. évf.
39. sz. 16. lap.

.D.K.

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Napnyugati őrjárat" c. tréfás cikkét illusztrálta a művész.

L. Dominus: "Film – angol" c. tréfás közleményt illusztrálta rajzokkal és angol feliratokkal.
A közl. rovatszerüen folytatásokban jelenik meg az egyes példányokban a művész rajzaival

---

Szinház, Bp. 1946. okt. 9-15. II. évf.
39. sz. 18., 2o. lap

P.D.K.

Vasi

A "Vidám oldal" tréfáit illusztrálta.

Halász Péter: "Nőuralom Pesten" c. irását illusztrálta.

Szinház, Bp. 1946. okt. 9-15. II.évf. 39.sz.
25. lap. " " 16-22. " " 40. "
10. lap

M.D.K.

Vasi

A "Vidám oldal" tréfáit illusztrálta.

Halász Péter: "Nőuralom Pesten" c. irását illusztrálta.

Szinház, Bp. 1946. okt. 9-15. II.évf. 39.sz.
25. lap. " " 16-22. " " 40. "
1o. lap

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Nemcsak az angyalokmak van szárnyuk" c. tréfás cikkét illusztrálta.

"Bucsufia a Terézvárosból" cimmel tréfás rajzsorozata.

Szinház, Bp. 1946. okt. 23-29. II. évf.
41. sz. 11. lap
21. "

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Nemcsak az angyaloknak van szárnyuk" c. tréfás cikkét illusztrálta.

"Bucsufia a Terézvárosból" cimmel tréfás rajzsorozata.

Szinház, Bp. 1946. okt. 23-29. II. évf.
41. sz. 11. lap
21. "

M.D.K.

Vasi

Tréfás rajzsorozata Kálmán Jenő: "Lóri propagandát csinál" c. versének illusztrálására.

Szinház, Bp. 1946. juli. 24-30. II. évf.
28. sz. 12. ⁄ lap

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Csicsóné 3 lánya" c. jelenetéhez készitett tréfás illusztrációkat. A darab szereplőinek karikaturáit a lap a jelenet keretében mutatja be.

Szinház, Bp. 1946. nov. 20-26. II. évf. 45. sz. 13. lap

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Csicsóné 3 lánya" c. jelenetéhez készitett tréfás illusztrációkat. A darab szereplőinek karikaturáit a lap a jelenet keretében mutatja be.

Szinház, Bp. 1946. nov. 2o-26. II. évf. 45. sz. 13. lap

M.D.K.

Vasi

Halász Péter: "Janika" után "Sárdyka" c. tré
fáját illusztrálta a szereplő művészekről k
szült karikaturákkal.

Szinház, Bp. 1946. nov. 27.-dec. 3. II. évf.
46. sz. 16. lap

M.D.K.

Vasi

"Szinigazgató sóhaja" c. tréfás rajzát hoz
za a lap.

"Családi szálloda" c. tréfás irását illuszt
rálta.

Szinház, Bp. 1945. szept. 5-11. I. évf. 4.
sz. 25., 26. lap

M.D.K.

Vasi

Plakátrajza "Kiváncsi? " cimmel a 8 Órai Ujság reklámja.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1940 nov. 15-21.
III. évf. 46. sz. /lapszám nincs/

M.D.K.

Vasi

"Nappal szinház, éjjel mozi" c. tréfás rajzsorozatát bemutatja a lap.

Szinház, Bp. 1947. márc. 19-25. III. évf. 12. sz.

M.D.K.

Vasi

"Tavaszi Zsongás" c. versét illusztrálta tréfás rajzokka.

Szinház, Bp. 1947. márc. 5-11. III. évf. lo. sz.

M.D.K.

Vasi

"A szinész két arca" c. szöveg illusztrálására rajzok és karikaturák.
Bajor Gizi. Somlay Artur. Salamon Béla. és Honthy Hanna/szinmüvészek ról készült karikaturák. Somló István és Türk Berta/
14 rajz.

"Mosolygó szinház" c. rovatban Halász Rudolf tréfáját illusztrálta.

Szinház, Bp. 1947. márc. 12-18. III. évf.
II. sz.

M.D.K.

Vasi

"A színész két arca" c. szöveg illusztrálására rajzok és karikaturák.
Bajor Gizi, Somlay Artur, Salamon Béla. és Honthy Hanna/színművészek ről készült karikatrák. Somló István és Türk Berta/
14 rajz.

"Mosolygó szinház" c. rovatban Halász Rudolf tréfáját illusztrálta.

Szinház, Bp. 1947. márc. 12-18. III. évf. 11. sz.

M.D.K.

Vasi

"Husvéti tojástánc" cimmel kilenc karikaturát hoz a lap a szinházi világ tagjairól.

Plakátrajza "Nikotex Magyar Pajtás" cimmel, cigaretta reklém.

Szinház, Bp. 1947. ápr. 2-8. III. évf. 14. sz.

M.D.K.

Vasi

"A mi kis vurstlink" c. tréfás irást illusztrálta művészekről készült karikaturákkal.

Szinház, Bp. 1947. ápr. 9-15. III. évf. 15. sz.

M.D.K.

M.D.K.

Vasi

"Fehér hollók a zöldben" c. irását illusztrálta a szinházi világ tagjairól készült karikaturákkal.

Szinház, Bp. 1947. ápr. 16-22. III. évf. 16. sz.

M.D.K.

Vasi

"Nő nélkül" cimmel tréfás rajz-sorozat a Pesti Szinházban bemutatott "Férfi nélkül" c. darab karikirozására.

Szinház, Bp. 1947. ápr. 22-28. III. évf. 17. sz.

M.D.K.

Vasi

"Indul a magyar filmgyártás" c. tréfás rajzsorozat.

"Fajvédelem" cimmel tréfás rajz.

Szinház, Bp. 1947. ápr. 29.- május 5. III. évf. 18. sz.

M.D.K.

Vasi

Kárpáti, Stób, Vámos M. Bóka, Gergely, Staud, Márkus, Relle, Székely, Balassa, Mátray, Kellér, Zelk karikaturáit hozza a lap "Ártatlanok" cimmel a kritikusokról.

Szinház, Bp. 1947. márc. 26.- ápr. 1.
III. évf. 13. sz.

M.D.K.

Vasi - Várnai

Fényképeiket bemutatja a lap, amint karikaturákat készitenek Veres Péter, Balogh páter, Rákosi Mátyás, Nagy Ferenc, Dán Klári, Vas Zoltán, Szakasits Árpád politikusokról.

Szinház, Bp. 1947. május 13-19. III. évf. 2o.sz.

M.D.K.

Vasi

"A mi kis kánikulánk" c. tréfás rajzsorozatát
hozza a lap.

Szinház, Bp. 1947. juli 8-14. III. évf.
28. sz.

M.D.K.

Vasi

"Ortutay, mint Hamlet" cimmel karikatura sorozat politikusokról és a szinházi világ tagjairól.

Szinház, Bp. 1947. juni. 17-23. III. évf. 25. sz.

M.D.K.

Vasi

"A mi kis szabadtéri szinpadunk" cimmel tréfás rajzsorozatát hozza a lap.
Szindarabok cimeit rajzzal karikirozza.

Szinház, Bp. 1947. juni 24-30. III. évf. 26. sz.

M.D.K.

Vasi

Tréfás rajzai: "Kellér Dezső konferansza" és Ló a sablonnal" cimmel.

Szinház, Bp. 1947. aug. 19-25. III. évf. 34. sz.

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Jó-Boleróból is megárt a sok?" c. irását illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. febr. 3-9. VI. évf. 7. sz. 14-15 lap

M.D.K.

Vasi

"Mese, mese, mátka" c. közl.-t,-melyet Horto
bágyi Jenő irt- Illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. I/ jan. 27.-febr.
VI. évf. 6. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

Hortobágyi Jenő: "Csak Párissal szép az élet
c. irását illusztrálta .

Szinházi Magazin, Bp. 1943. jan. 2o-26.
VI. évf. 5. sz. 18-19. lap

M.D.K.

Vasi

"Sztárok Szabadtéri Szinpadon"cimü közleményt illusztrálta.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. aug. 18-24. VI. évf. 35. sz. 44. lap

M.D.K.

Vasi

A Nemzeti Szinház tagjairól készitett karikaturáit hozza a lap "A Nemzeti Szinház szezonzáró Faliujságja" cimmel.

"A mi kis Szinészparlamentünk" cimmel a művész karikaturái szinészekről és politikusokról.

Szinház, Bp. 1947. juli 1-7. III. évf. 27. sz.

MDK

Vasi Kálmán

tréfás rajzok xxxxxxx, illusztr.

Szabad száj, III.évf. 1948.dec.18.

Vasi Kálmán Viktor

illusztrálta

Károlyi Amy:

Körhinta. [Mesék.]

Bp. 1947.

ΥΠ ΑΥΤΑΤΜΟΥΝ

Vasi

vajzokat Kesztelt
a Demokrácia

c. lap 1945-ről.
vesszé.

Vasi

rajzai

a Képes Figyelő

1945. évi folyamából

~~Badacsonyi öskori aranyékszerek VI. 127~~

Vasi

rajzok a

Képes Figyelő

1945. évf-ban

Vasi

a Ludasillatyi

II. erfba (1946)

is sürüm rajzol

Vasi

1946-ban rajzolója
a Kabát Szaj
c. diáknak.

Vasi

rajzai a

Szinház 1946.

ed 7 ban.

Vasi Kálmán Viktor

illusztrálta az alábbi könyvet

(Povázsay László – Szondy György): Harmadik könyvünk. Olvasmányok, nyelvi ismeretek, számolás és mérés a falusi iskolák számára. Bp. 1948.

VKM.

igazgató.

MAGYAR KIRÁLYI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRA IGAZGATÓJA

Vasi Kálmán Viktor

rajzoló

főiskolai növendék korábban Kálmán Viktor néven szerepelt a Vasi nevet később vette fel.

Vasi Kálmán Viktor

illusztrálta az
alábbi könyvet.

(Povázsay László – Szondy
György) Harmadik
könyvünk. Olvasmányok,
nyelvi ismeretek, számolás és
mérés. A falusi iskolák
számára. Bp. 1948. VKM
Kiadása. Bp. 1948.
367 l.

a „Hermes" r. t. által kiutott
4000 koronáról szóló ideiglenes
nyugtát.

Vajdahunyad 1915 aug 3.

tisztelettel

Buzek J.

vár felügyelő

Vasilescu János, műgyűjtő

A Budapesti Galériában látható a magángyűjtemények nyilvános bemutatása, melyet a Vasilescu-gyűjteménnyel kezdtek el, – nem véletlenül, – az utóbbi évtizedekben kevés gyűjtemény állt össze ennyi szakértelemmel és műpártoló szándékkal. – Láthatunk sok Országh Lili festményt és grafikát különböző korszakokból. Vasilescu olyasféle szerepet töltött be az Országh Lili-életmű sorsában, mint Gerlóczy Gedeon a Csontváryéban; neki köszönhető, hogy ez a varázsos hatású festménysorozat egyben maradt és most ismét látható a korai művekkel, amelyek így a későbbi fejlődéssel együtt nézve mondanak igazán sokat az emberről és érzelmeiről.

Sz. A.: A Vasilescu-gyűjtemény.

Új Tükör, 1984. ápr. 15. 26. old.

.A.Q.-

Ajd elektrike dasz a mbytmadhe" mad-0591

.f.ßßß...aymadhe" :1ßßR

VASILEAN Gheorghe "D.A.

1926-ban "agybányán a szabadiskola tája

Réti: "agybánya...338.l.

VASICZEK Ferenc gyöngyöspatai kőmüves pallér. Javitja 1850-ben --+ Teklmann J. áccsal a gyöngyöstarjáni rk. plébániaházat.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyen nehézségei voltak az alkotótevékenységében. Nagyanyjánál lakott, nem igen volt alkalmas a munkára., pedig a környezet jószándéka nem hiányzott. 618.old.
A családtagok voltak ebben az időben modelljei.

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4. szám, Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

1945 után Tóth László a Szombathelyi Pamutiparban helyezkedett el segédmunkásként,1948-ban ősszel,pestre került iparai tanulónak.Szorgalmasan látogatta Csepelen a képzőművés kört,amelyet akkor Ék Sándor vezetett,1949-ben felvételt nyert rendkivüli hallgatóként a képzőművészeti Főiskolára. 618.old

HEGEDÜS JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László 616.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész. 1963-65-ben hosszabb időt töltött Mártélyon, Hódmezővásárhely mellett. Itt régi ismerősök, Szalai Ferenc, Németh József, akiket a művésztelepen talá barátilag vették körül. A hódmezővásárhelyi légkör átfor rósította körülötte a levegőt, és ismét tovább vitte fej lődésében. A Tihanyban kitisztult formák leegyszerűsödtek. 619.old.

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László 616.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész.-Főiskolai tanulmányait 1954-ben fejezte be a tanári szakon az általánosnál jobb eredmé-ménnyel, ezért tanítóképző intézeti tanári állást bizto-tottak számára Kalocsán, az állást azonban nem fogadta el. Szmbathelyre jött. A tanítást az szentkiralyi ált.is-kolában kezdte, majd több ált.iskolában tanított/1955-6

618.old.

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész.-Hihetetlen szivóssággal/ának köszö
heti,hogy el tudta végezni a főiskolát,otthonról semmi
támogatást nem kapott,ami pénze pedig volt,aza a festé-
kekre,rajzeszközökre kellett.Abban a ruhában festett,am
amelyben napközben járt. és anyagi nehézségei miatt csa
egyszer,rövid időre kerülhetett nyári művésztelepre.
618.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész.-A főiskolán gyirsan és jól vázolt, vázlatok kompoziciója és színharmóniája felkeltette iránta a figyelmet.Nagyobb méretü képeinél gyakran nehezen juott el a megérlelt befejezésig,ezt látva vasakarattal küzdött és nem kimélte önmagát. 618.old.

HECKENAST JÁNOS: Vasi müvészportrék Vasi Tóth László 618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi festő. Tihanyban az oldottság gyorsan szamolódik fel képein, a formák határozott jelleget öltenek és ez el együtt a szinek nem egymásba folyóan, boritjak vasznait, de a hideg árhyalatu foltok melegszinu felületeknez simulva váltogatják, hangsulyozzák egymast.
619.old

HEGEDÜS JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész.1958-ban megnősült.1964-ben kényelmes lakást kapott.1963-ban baráti ajánlásnak eleget téve és kíváncsiságának is engedve az Alföldre utazott Mártélyra,Hódmezővásárhely közelében,a Tisza számára szokatlan szépségü holt ága mellett fekvő községbe.Csak 3 hetet töltött akkor itt. 619.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László 618.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyre visszakerülése óta rendszeresen részt vesz a megyei kiállitásokon Szombathelyen dolgozó évfolyamtársaival, Horváth Jánossal és Mészáros Józseffel közösen több alkalommal rendeztek külön harmuk részvételével is kiállitást. Önálló kiállitására 1964. ápr-ban kerül sor a Képcsarnok Vállalat termében. 619.old.

HAJKNAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László 618.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész. Jelenleg számos probléma áll nyi
nyitva festészetében, nemcsak a figurális alkotások kér
dése, de egész festésmódja is problematikus, mert az eddig
bomlóban van. Ez szükségszerű, mert helyet kell adni az u
ujnak, melyre pedig rá kell találnia és rá is fog talá
ni. 620.old.

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész. 1958-ban egy hetes tihanyi tartózkodása fordulópontot jelentett számára. Az új táj, sajátos, zárt formáival, a barátságos tó vizével szegett markáns körvonalaival megragadta, türelmetlenül várta a következő év nyarát, hogy ismét Tihanyban lehessen, hogy festhessen, magára találjon. 619.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Az anyagi gondok 1938-ban a családot arra késztették, hogy Szombathelyről Csepelre költözzenek, ahol kedvezőbb munkaalkalmak kínálkoztak. Ezt az egész család megragadta, a nyári szünidőben a Tóth fiuk is szorgalmasan dolgoztak. 618.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XX.évf. 1966
4. szám, Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathely i művész.-1950-ben rendes hallgatója a Képzőmüv.Főiskolának.Szülei ellenezték.-Mesterei:Papp Gyula Fónyi Géza,Hincz Gyula.-Legmélyebb és legértékesebb élményeit és benyomásait Fónyi Gézától kapta. 618.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László 618.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XX.évf. 1966
4. szám, Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi müvész. 1958 után többször fest Tihanyban
A "Tihany igézetében" tovafutó éveknek egyik legszebb
termése: a "Tihanyi bels tó" 1960-ból. 619.old

Olajkép. Szerepelt a Fiatal Képzőmüvészek Stiudiójának
tárlatain.

HECKENAST JÁNOS: Vasi müvészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész.-1965-ben kora tavasszal másfélhónapot és ősszel a teljes októbert töltötte Mártélyon, egy Hódmezővásárhely közelében lévő községben a Tisza holt ága mellett. k ő 619.old.

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László 618.old

SZEMLE

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

1930.ápr.18-án szül.Szombathelyen.Apja vasesztergályos
fiutestvér volt.Az apai nagyszülők házában laktak az eg
kori Eisinger telepen,a Nyár utcában/ma Balassa Bálint
utca.Csak az iskolában kezdett rajzolni,nagyapjától a t
hetség,aki bognár,ügyes fúró-faragó ember volt. 618.old

HEGEDÜS JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész. A város határában, főleg Oladon gyakran festett, Oldott, impresszionisztikus tájképek, kísérték munkálkodását. A fejlődés szempontjából azonban az 1958-ig eltelt idő egy helyben topogásnak tekinthető. 619.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László 618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi müvész.1958 után többször festett Tihanyban.-A" Tihany igézetében"tovafuté évek egyik legszebb termése a: "Könyöklő".cimü olajfestménye.1961.-Szerepelt a Fiatal Képzőmüvészek Studiójjának tárlatain. 619.old.

HECKENAST JÁNOS: Vasi müvészportrék Vasi Tóth László 618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész.-1958 után többször festett Tihanyban.A " Tihany igézetében" tovafutó éveknek egyik legszebb terméseː "Műterem" c.olajfestménye. 1961-ből Szerepelt a Fiatal Képzőművészek Studiójának tárlatain 619.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László 618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész.-A figurális témák is izgatják,de j
jegyzetszerü rajzoknál,vázlatoknál csak pár alkalommal j
jut tovább,ezekkel is elégedetlen.Nagyob elmélyülést,
több energiát igényel e témakör.-pedig ő,az egész éle-
te is erre szoktatta,nem kényelmes ember. 620.old.

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LASZLÓ, festő

Szombathelyi művész.-Mártélyon a már Tihanyban kitisztu
tult formák leegyszerüsödtek, tömegekké, nagy foltokká ren
leződtek vásznain és kifinomult szinkapcsolásokat találha-
tunk a töltéseket, kazlakat, tanyákat ábrázoló festmé-
nyein. 620.old.

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész. Nemcsak hihetetlen szívóssággal dolgozik az eléje tornyosuló festői problémák megoldásán de áldozatokra is képes. Hosszabb fizetésnélküli szabadsá időszakok, félállás félfizetéssel, nála mind a festészet érdekében vállalt feladatok. 620.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi Művészportrék Vasi Tóth László 618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Vasi Tóth László: Tájvázlat,1966./Tus-fapálca,40+28 cm. Fekete repr. 619.old

HEOKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László 618,old

SZEMLE

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész.-Vasi Tóth László: Varju,1965.
/Tus-fapálca 40+30 cm. Fekete repr. 620.old.

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

SZEMLE
VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám Szombathely, 1966

VASI TÓTH LASZLÓ, festő

Szombathelyi művész.-Vasi Tóth László: Kaszakalpáló, /Szén,1964. 34+ 43 cm./. Fekete repr. 515.old.

HECKENAST JANOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László 618.old

SZEMLE

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XX.évf. 1966 4.szám Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész. Vasi Tóth László:Kazlak./Szén, 1963. 30+ 20 cm./. rekete repr. 535.old.

HEGEDÜS JÁNOS: Vasi Tóth László 618.old.

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XX.évf. 1966. 4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész.-Vasi Tóth László: Padlás,1962. /Szén, 27+ 29 cm./ Fekete repr. 546.old.

HEGEDÜS JÁNOS: Vasi Tóth László 618.old.

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966. 4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész. -Vasi Tóth László: Törkoskodó, 1964. /Szén, 45+ 31 cm./ Fekete repr. 562.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi Tóth László 618.old.

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966. 4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Szombathelyi művész. Vasi Tóth László: Halászok.1965.
/Linóleum metszet 34+ 26 cm. /. Fekete repr. 572.old

HECKENAST JÁNOS: Vasi Tóth László 618.old.

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966.
4.szám. Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

A második világháboruban Csepelen a legelső bombázás alk
kalmával egyik órarói a másikra gteljesen hajléktalanná
váltak. Az egész család kénytelen volt visszatérni a nagy
szülőkhöz Szombathelyre. 618.old

HEGEDÜS JÁNOS: Vasi művészportrék Vasi Tóth László
618.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XX.évf. 1966
4.szám. Szombathely, 1966

VÁSI TÓTH LÁSZLÓ,festő

Az egész vasi képzőművészeti tevékenységet bemutató kiállítások mellett többször jelentkezett szükebbkörü kiállitással is a három évfolyamtárs:Vasi tTóth laszló, Mészáros József és Horváth Janos. 438.oldT 1.jegyz

HECKENAST JÁNOS: Vasi művészportrék Horváth janos 436.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966 3.szam Szombathely, 1966

VASI TÓTH LÁSZLÓ, festő

Horváth János festő 1958-tól a szombathelyi tanitóképz
ben tanit. Itt találkozzott és együtt dolgozhatott két fő
iskolai évfolyamtársával, Vasi Tóth Lászlóval és Mészá-
ros József festőkkel. A közös alkotómunka kedvezően ha-
tott mindhármuk művészi tevékenységére. 436.old.

HECKENAST~~JÁNOS~~ JÁNOS: Vasi művészportrék Horvath
János 436.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
3.szám Szombathely, 1966

S. Vasi Ildikó, építész

1. ~~a vizsgál~~ Pusztuló parasztház Zalában. [repr.]

A vizsgálatot az ÉVM MCB megbízásából Petróczy Gáborral (TTI) és S. Vasi Ildikóval (TTI) közösen végezték.

Magyar Építőmuvészek, 1984. 2. 22-old.

A Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának 3/1990. (A.K.3.) MTA

utasítása

a külföldi kiküldetések tervezésének, előkészítésének, megszervezésének és a tapasztalatok hasznosításának rendjéről szóló 1/1985. (A.K.4.) MTA együttes utasítás módosításáról

1. A külföldi kiküldetések tervezésének, előkészítésének, megszervezésének és a tapasztalatok hasznosításának rendjéről szóló 1/1985. (A.K.4.) MTA együttes utasítás 10. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„10. § (1) A szolgálati célú magánútlevéllel utaztatott szakember hazaérkezését követő 15 napon belül írásos útijelentésben számol be külföldi útjáról, abban az esetben, ha az útijelentés készítését a szolgálati célú kiutazás elrendelésekor számára előírták.

(2) Az útijelentést az utazást elrendelő minősíti és a tudományos szempontból hasznos útijelentést véleményével ellátva a Nemzetközi Kapcsolatok Főosztályának megküldi."

2. Ezen utasítás rendelkezését 1990. április 1-től kell alkalmazni.

VASILESCU gyűjtemény

Sz. A. [Székely András]

A Vasilescu-gyűjtemény

Bp. Budapest Galeria

Új Tükör 1984. ápr. 15. XXI. évf. 16. n. 24-25.

szagolható, ízlelhető és tapintható világ, a
gyerek is egy mozdulattal bekapcsolhat, ez
kávézik és technikailag szabályozott minde
kombinációjának segítségével élvezi egy ro
élményeit, s közben még jóleső biztonságé
láttán. Mintha minden valóság és nem pus
totálvevője, a Mundus D. R. P. közvetít.
Nos, a mesterséges érzéki csalódásoknak e
utópia. De már a hangosfilm elég ahhoz, h
talán halott ember szívverését, hallhatóan
előétel például az est nagy slágeréhez: ...
kezünk ügyébe eső képeslapot, amely szem
brilliáns fotóival szórakoztatja. Ez még mi
újságosnál a következő magazin, amely új
a nagyvilág előbbi érzetét. Az új és új való
látványt bekebelező mohóságot csak a láty
felhigítása elégítheti ki. A szem technoid c
mindenki számára minden látható. Ez az
mechanikus felfokozása, mely szerint a tá
mint a recehártya ingerét érzékeljük. A m
fokára jutottunk, ahonnan a lélek is csak
Elértük a lejtő legalját, amire a művészet
megtagadta a középkor földöntúliságát és
meghódítását tűzte ki célul. Mikor megszü

VASILESCU

P. L. E. [P. Lajos Elemér]

A Vasilescu-gyűjtemény

Bp. Budapest Galéria Kiadó, 1987

Magyar Hírlap, 1984. ápr. 20. XXVIII. évf. 16. a. 5.

VASILESCU

(bain): A Vasilescu-gyűjtemény a Budapest Kiállítóteremben. = MN XLVII. évf. 81. sz. 1984. ápr. 6. 8. p.

– Gy. Budapest Kiállítóterem, 1984.

ség közönyével kellett megbirkóznia. Az akadémikus oktatáson nevelkedett Ferenczy természetelvű, a szabad ég alatt adódó színhatásokat is alkalmazó, de nem formabontó piktúrája viszonylag hamar utat talált a város műpártolóihoz. Művészetének érettsége, leszűrtsége is közel vitte a külsőségeket kerülő, zárkózott, nehezen lelkesedő temesváriak ízléséhez.

Ferenczy tisztában volt azzal, hogy a képzőművészet megbonosítására ezt az ízlést kell mindenekelőtt kialakítania és fejlesztenie. Ezért járt közben, elsősorban Benczúrnál, és érte el, hogy a Nemzeti Szalon anyagát két ízben is bemutassák Temesváron: 1906-ban és 1910-ben. Ezért ragadott tollat ő maga, hogy a kiállított művek higgadt és nyíltszívű elemzésével, valamint a külföldi tanulmányútjairól szóló beszámolókkal fejlessze a közízlést. Ezért vállalta el egy festőiskola vezetésének fáradalmait, külön esti tanfolyammal munkások és díszítőiparosok részére. Hogy céljából mennyit sikerült megvalósítania — további kutatásra szorul, ám maga a szándék is jelentős.

1914-ben Ferenczy műtermében szemléltető előadássorozatot tartott félszáz hallgató számára: művészettörténeti előadásokat reprodukciók segítségével, egyes eljárásmódokat, stíluskérdéseket pedig a hallgatók előtt festett példákkal tisztázott.

Számtalan kiállításon mutatta be műveit Románia, Magyarország, Csehszlovákia, Németország városaiban. A húszas években Bukarestben készült önálló kiállítással bemutatkozni, betegsége azonban már megakadályozta ebben.

Visszavonultan, munkájának és családjának élt. Naphosszat nem került elő műteréből, amelyet a Mercy gróf által hajdan emelt várszínházépületek kacskaringós, ki-be szögellő szárnyainak roppant tömegeiben — raktárak, műhelyek, hivatalok, nyomdák, iskolák és kórházak szomszédságában — rendezett be. Talán a szükség kergette oda valaha, s úgy maradt meg, talán jelkép volt ez: ódon, komor várfalak mögött — művészetének féltve őrzött fészke.

Hagyatéki kiállítását az Arany János Társaság rendezte, amelynek 1909-től rendes tagja volt, s amelynek „irodalmi munkáját a képzőművészettel jegyezte el". Jellemző, hogy a bemutatott 126 mű egyharmadát már néhány nappal a megnyitás előtt megvásárolták.

Halála után, a két világháború közé eső szakaszban, Temesváron jeles művészek egész sora tűnt fel, ezek közül nem egy túl is szárnyalta őt, ám övé az úttörés érdeme.

BORGHIDA ISTVÁN

VASILESCU Janos

interju 168 óra III. eúf. 1B. sz. 1991 apr. 2.

14-15. p. ll

M. D. K.

VASILIAD Georghe

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954 310.l.

VASILESCU János mügyüjtő

visszaemlékezései Ország Lilire.

Magyar Hirlap, 1992. január 19. II. p.

Falls nicht zustellbar, bitte an Absender zurück

03704211
DM 18149
E 6594 F

MIHALY DETSHY
TANCSICS U 1
BUDAPEST I
UNGARN

XX

VASILESCU

TASNÁDI Attila: Magángyűjteményel
közszemlén. = Népszava, 112.76. 1984. márc. 30. 6. p.

Bp. MNG. XX. sz. képrőművezete magyar
magángyűjteményeiben c. Ziáll. sorozat
első Ziáll. Vasilescu-gyűjt.

a legadekváltabban. Véleményem szerint szimptomatikus jelenség ennek a stílusnak a Közép-Európa-szerte kimutatható térhódítása; általa a totalitárius rendszerek iránti zsigerekből feltörő, visszafojthatatlan ellenszenv jutott kifejezésre, nem pedig, ahogyan azt némelyek állították, a nyugati „recept" másolásának a kényszere. A hatalommal való polemikus szembehelyezkedés pozícióinak a megszilárdulása ebben a periódusban jól szemléltethető az olyan festők műveivel, mint Graur, Mihalţianu, *Bandalac*, *Mircea Tohatan*, *Ioana Batrinu*, *Andrei Chintila*, *Gheorghe Rasovszky*, *Marilena Preda-Samc* (a szobrászok közül *Darie Dup*, illetve *Mircea Roman* sorolható ide).

Ezzel a transznacionális és transzavantgárd irányzattal szemben érvényesült ugyanakkor egy magának tősgyökerességet vindikáló, egyrészt bizonyos vallásos elvekre, másrészt pedig a XIX. századi román festészet *Ion Andreescu* által képviselt preimpresszionista festészeti hagyományaira hivatkozó irányzat. Az ehhez felsorakozó festők (Bernea posztkonceptualista és szimbolisztikus festészetéből is merítve) részint egyfajta posztbizánci stílust munkáltak ki *(Stefan Ramniceanu, Gruia Florut)*, részint pedig egy olyan plein air látásmódhoz jutottak el, mely nem annyira a kromatikus élmények játékát, mint inkább valamiféle animisztikus szellemiséget, a természet istenisülését volt hivatva kifejezni (itt említendő meg *Mihal Sarbulescu* és a több festőnemzedéket egyesítő *Prológus* csoportosulás). Az olyan államokban, melyekben a hatalom a marxizmus–leninizmus csalhatatlan elveivel hivalkodik, bármilyen vallásos színezetű irányzat magától értetődően ellenzékbe szorul. A szóban forgó irányzat azonban, mivel akaratlanul ugyan, de kiszolgálta a rendszer nacionalista öntömjénezését, afféle félhivatalos ellenzéki státust nyert. A kétértelmű helyzetből adódóan a cso-

VASILESCU gyűjt.

P. Szücs Julianna

Kép-kocrázat — sikerrel

A Vasilescu-gyűjtemény a Buda-
pesti Kiállítóteremben

Budapest Galéria Kiállítóterem

Népszabadság, 1984. ápr. 28. 7. l.

egyetemi tanár korában (1870-ben nevezik ki a középkori építészet szerkezettani és műtörténeti tanszékére ny. r. tanárnak) rendszeres pedagógiai elvvé tette, hogy tanítványaival lerajzoltatva egyes műemlékeket, ezeket a legbehatóbban ismertette meg velük. Maga is részt vett Magyarország csaknem minden jelentős gótikus műemlékének restaurálásában. Igy bő alkalma nyilt Steindl Imrének, hogy a magyarországi gótikus emlékeken keresztül a magyar gótika speciális szellemét magába szívja, hogy majdan az Országházában ezt az egyénien magyar-gótika szellemét meg is valósítsa. A kassai dóm, »a legtipikusabban magyar gótikus templom« (Gerevich) mellett a budapesti belvárosi templom, a bártfai, a máriafalvi és iglói templomokon kívül Vajda-Hunyad várát restaurálja, sőt a kor szellemében néha valósággal rekonstruálja.

A mai helyes álláspont szerint a kornak ez a felfogása erősen vitatható, mert hiszen a restaurálás lázában a stílszerűség nevében igen sok, valódi műbeccsel bíró és hiteles csonka részletet bontottak le, hogy azt a tiszta

Vaskovits Ensebet

Jessö

Laid

Bor Magyarmlex

998 h.

Vaskovics Erzsi

Arcképvázlat, olaj.

Nemzeti Szalon

1939-es Szalon

MDK

Vaskovits Erzsi

Arckép, olajf. Mgt.

KMTárs, 1900/1. téli kiáll.kat.53.l.

Vaskovits Erzsi MDK

özv. Kanizsay Csuka Ferencné arcképe, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Vaskovits Erzsi

Arckép past. Mgt.
Melegedő olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Majus. 22. l.

MDK

Veszkovits Erzsébet, festőm.

A divatos festőművészek közé tartozik. Budán a romantikus Tigris-utcában van műterme. Már gyermekkora óta dolgozik, ez meglátszik művészi tudásán, technikai felkészültségén. Most nagy vásznat fest: "Tavasz" lesz a címe.

Szász Károly: Műteremlátogatás.

Művész-Élet. 1933. 16-21. sz. 10.1.

MDK

Vaskovits Erzsébet, festőm.

Cineráriák. -

Nemz. Szal. - Tavaszi kiáll. 1941.jun.15-29. Kat.

MDK

Vaskovits Erzsi, festőm.

1791 Arcképvázlat. Olf.

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jun.10.-25.-ig.

MDK

Vaskovits Erzsi, festö

Korzó. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1932.junius. Kat.

MDK

Vaskovits Erzsi, festö

Erdei ut. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931. junius, Kat.

MDK

Vaskovits Erzsi, festö

Csend. Olajf.

Nemz. Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

Vaskovits Ernő

Korzó, olaj.

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

Vaskovits Erzsébet, festőm.
19.sz.

573. "Melegedő" J.l.j.: Vaskovits. Vászon.
152 x 104.

Ernst Múzeum aukciói, [redacted] 45.l.
XXI.

Herendi porcellán TV. 139

Vaskovits Erzsébet

szub. Szurákon (Nográd m.)
Zárdai oktatásban részesült
Esztergomban.

1885/86 I. női osztály
1885/86 II. " "
1886/87 I. " "
1886/87 II " "
1887/88 I. " "
1887/88 II " "

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

8. sorsz. Műhelyi minta

Vaskovics Ernst

wod

Münsarnok, 1900 187

.....nevü munkás igazoltam

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

.

ndrényi Imre, Szeged.

Varkovics Ernst

laid

z

Buca. 68. l.

Tarcik

1900 Oban: II. Városmajorutcza.

A Képz. Társ. 1900/1 téli tárlatán:

Arckép. olaf. (609 n)

Kiáll. cat.

Vaskovics Ervsi festōnō.

Tabisi, Bartholome l. Dobozy Bestalan.

Vaskovits Ernsi (Balassáné)

mut. Szirákon 1868-ban

1891/92 Mói ontály

1892/93 I. " "

1892/93 II " "

1893/94 I–II " "

1894/95 I–II " "

1895/96 " "

Mezőkovácsházai gazd. kot. V. 301.

Vaskovics Ernsi

szül. Sirák 1868

Rk

1896/97 női osztály

Csepel-sziget VII. 250

Vaskovics Erzsébet

Művészet 1911-91

~~Ancona~~ ~~[illegible]~~ ~~II. 162.~~

Vaskovits Ezsi

1910-11-ben kiállított
a Művészházban.

Kenyzel, 1848/49-iki szabadságharcban
használt VI. 137.

Vaskovics Ernst

Mücsarnok
1896. mill. kiáll.
1897/98. téli kiáll.
1900–1901. téli kiáll.

Mérlékhitelesítés, román VI. 206.

Vaskovics Ernsi

1921 okt. MKE

kiill. Nemzeti Szalonban

C. Vaskovits Ernsi

1923. nov.

M Akv Pf Egy
kiill. Nemzeti Szalonban

Bakfis, vvif. 300.000.—
Hollandi leaiz, mies vajr
300.000.—
aronos a retto?

Péchyné Rónay Kyn

É

Irta: *Kö*

A gyerek a tűzhely körül szuszmogott.

A zsáraz kukoricakóró pattogva viháncolt a rostély mögött, ahonnan fanyar, égettszagú meleg furakodott a téli, sűrű szobalevegőbe.

A gyereknek össze-összeverődtek a fogai, fázósan dűlt a tűzhelymenti falnak, se nem ült, se nem állt.

A tűzhely horpadt gerincén valami ápolodott illatú káposzta gőzölgött, ebbe mártogatott az asszony is, meg az ember is, a bugyli végére tűzdelt barna kenyér darabokkal.

— Ha hús volna — csámcsogott Dányi.

* Szerzője: ötödik gimnazista.

Vaskovits Erzsébet: „Krisztus"

VASÁRNAP

8

Kath. P 13. Kis B.-A.
Prot. F. 12. Mária

HÉTFŐ

9

Kath. Kláv sz. Péter
Prot. Ádám

KEDD

10

Kath. Tol. Miklós
Prot. Erik

SZERDA

11

Vaskovics Ernőné

1888/89 — 1896/97

Ferkópzomfoisk vk

144. l.

nő szem ~~közt~~ be nézve ~~látható~~. Jobb
baljában országalmát tart. A jo-
halag csavarodik „Jus" kezdetű s „regno"
el. Palástját a nyaknál ~~nagy~~ kerekcsat
zük ruhája piros. A teljesen lehullott feli-
gyes loborban ~~több~~ csikú golyó van. Kö-
letes kerítésből kiemelkedő toronynyal.

éretei 314·5: 62 cm.

62

500

. 29-én az Iparmuvészeti Muzeumban helyez-
)

Vaskovics Ernsi

1911. jan. Koll. Diall.
Művészház
Művészet 1911. 9. l.

t . . .

, ám

yodott

y
essziről,

eleg

nagyszerű

nt

ert ennek a

művé-
annak,
t. Nem
szerez-
eg kell
t. Köz-
monu-
mutá-

MDK

Vaskovics Erzsi

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Vaskovics Erzsébet

festőművész

Budai Szépművészeti Társulat kiállítása - Budai Klub termeiben - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1931.XII.17.

MDK

Vaskovich E: Az otthon művészete

MDK

Vaskovich Erzsébet

Müvész-Élet 1933. ápr. 15. 23 l.

MDK

Vaskovits Erzsi

Györgyffy István, of.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov.
30.l.

Vaskovics Erzsi MDK

Gizi, vizf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

MDK

Vaskovics E., festöm.

Tavasz. Pasztell.
Arlequino és Colombina. "
Mértrészlet. Szines fametszet.

MDK

C.Vaskovits Erzsi, festö

Bakfis. Vizf.
Hollandi leány. Szin.rajz.

A Magy. Akv.- és Paszt.fest. Egy. X.kiáll. 1923 nov.
Nemz. Szal. Kat.

Vaskovits Erzsi MDK

Györffy István, olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

B. Vaskovits E., festöm.

924. Női tanulmányfej. Pasztell. 41x32 J.l.b.
925. Fiúképmás. fej. Pasztell. 36x31 J.l.b.
926. Tanulmányfej. Pasztell. 43x34 J.l.j.
927. Kisleány. Pasztell. 38x25 J.l.j.

Árv. Csarn. 1933. 1.rk.sz. 61.sz. márv. 39.l.

MDK

B. Vaskovits E.

Női tanulmányfej. Pasztell. 41x32. J.l.b.
Fiúképmás. Pasztell. 36x31. J.l.b.
Tanulmányfej. Pasztell. 43x34. J.l.j.
Kisleány. " 38x25. J.l.j.

Árverési Közlöny, 1932. 1.rk.sz. 39.lap

MDK

Vaskovics Erzsébet, festöm.

Gyümölcscsendélet. Olf. Jelz.

Árv. Közl.194c.1.rk.sz. 37.1.

MDK

Vaskovics Erzsi

Szent László és a kun vitéz, olajf.

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

Vaskovics Erzső MDK

Rabszolganő, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

y István antropológus és
Ferenc tegnap hazaér-
az Egyesült Államok -
magukkal hoztak egy le-
amelyet a Pennsylvaniai
Egyetem Embertani Tan-
ek vezetője, a Clevelandi
ai Alapítvány Pathológiai
ya elektronmikroszkópiai
tóriumának vezetője, a
res Erők Pathológiai Intéze-
igazságügyi szakértője írt
Marschall Miklós főpolgár-
-helyettesnek címzett levél
en egy dolgot állít, hogy a
imból hazaszállított cson-
tőfi Sándor nevezetí magyar
csontjai.Egyúttal egy utolsó,
tő DNS-vizsgálatra kérnek
lyt a főpolgármester-helyet-
,vagyis kérik, hogy tegye
vé a Petőfi család Kerepesi
metőben nyugvó tagjainak
airól egy gramm kontrollanyag
t.

VASKOVITS Ernsi

Szij 1990 1Ω.p.M

3929. Emanuel

Sz. Alkmaarban 1607-ben. † A

Templom belseje.

Naptól megvilágított gotic
bronzcsillár lóg és több zászló
a korláton innen, két férfi besz
fordult tarka kutya áll és egy
és ruháját a padon helyezte el
egyikét pedig a falhoz támas
hosszú hajú köpönyeges úrnal
dét kísérő mozdulatot tesz. Jo
lévő lóczán, gyermekét tápláló
leányka van és a ki kosarát i
Legelől a nyitott sírboltnak fe
rudak egyike nyugszik, henge

Vászon, méretei 64 : 52 cm
20000 K. — Dr. Stern Ármin ajánl
910). — Az adományt elfogadta
(1110–910) eln. és az 1911 áp.
továbbá az 1911 szeptember 8-il
leirat. — Bejelentetett 1911 márc

III : S

Aj. 1910.
Stern d.

Vaskovits Ernsi

Az obsitosc
pepe repr.

Magyar Géniusz

1899. marc. 12

M.D.K.

Vaskovits E.

"Morzsafogyasztók" c. képét hozza a lap a "Mentőkéz" c. mellékletben.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 19o1. évf. febr. és márc. havi példányok közé kötött mellékletben.

Vaskovits Erzsi MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Vaskovits Ernsi

Kiállít

MH. 1932. III. 6.

Vaskovits Erzsi

Kiállít a Budai Szépművészeti Társulat
nak a Budai Klub helyiségében rendezett kiállításán.

Magyarság 1935. V. 25.

Vaskovits Erzsi

özv. Kanizsay Csuka Ferencné arcképe, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

MDK

Vaskovits Erzsi

Farsang, of.

Műterem őszi kiáll. 1938. okt.

Indk

Vaskovitz Antal építész

Lett megbízva hogy a Népkertben levő magtár-épületet vendéglővé alakítsa át. Ugyan ekkor 2 medencés ustoda is készül.

Hunyadi Ferenc: Cegléd 1870-től napjainkig
" 1931. 10. l

VASKOVICS ANTAL (építész)

Várady J * Dunamelléki ref templ 1

Gyoma, 1993

29.o.

lel meg" [22./] .

zeltetik azokat az előnyö-

omtudományi szakirodalom

elése és keresése járna.

tban rá kell mutatni a

é s i n f o r m á c i ó -

p o n t o k k ö z ö t t i

: à tezaurusz feladatköre

n i n o l ó g i a i , h a -

n i n f o r m á c i ó k e -

A tezaurusz elkészitése

rsadalomtudományi szaknyelv-

náit, noha némileg csökkent-

s. A tezaurusz ugyanis nem

VASKOVITS Antal épiler

1896 - Cegléd, Vigadó
- ref. tp

Kutatások Pest megyében I.
Szentendre, 1997 296, 297³.
29r

reher lovon ul piros

nál zsákmányolt tár-
Magyarország tulaj-
ajdonban levő doku-
gy részlete, mely az
niai portyázásokról

. eszéki, szerémségi
g szerint a „császári
ceget nem említi a
sem, pedig neki ab-
n" jócskán szerepe
y az ütközet Szavo-

t a festményeken-
társát látni, több-
em, noha 1685-ben
ig tábori marsall.
az Udvari Hadi-
augusztus 12-én
i lejtőn végbement
be", tudta a Nagy

gi harcokban

Párizsban szüle-
kardinális unoka-
ltalán nem vonzó
nye — egy csaló-
szár szolgálatába,
Magyarországon,
gáljon kardjával,
zségével a bécsi

VASKÓ Pál épitész

Egy éve – és ma : Megujult a hanyi kápolna. = Egyházi Épitészet, I.évf. 1.sz.1991 27.p. és ill.

Vaskó László

A 600 as sz. Ipari Szakmunkásképző Intézetben nyílt meg az intorsziakiállítás, melyen Hellán János, Vaskó László művei is szerepelnek.

Dél-Magyarország (Szeged,) 1976. okt. 3

B.Vaskó Ödön.

Müveit kiállíotta a Nemzeti Szalon 1924-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Vaskó Gyula

A 600-as sz. Szakmunkásképző Intézetben nyílt meg az intarziakiállítás, melyen Vaskó Gyula művei is szerepelnek.

Dél-Magyarország/Szeged/, 1976. okt. 30.

Hadjárat.

Az előtérben Bezdány és
megtámadják a honvédeket. A h
nak. Felirata fölül középütt:

XXII. Armee-Bulleti

alól középütt: Verlags-Eigent
No. 427. Vervielfältigun
a bal sarokban: Katzler.
leíró szövegének kezdete: Nac
der Rebellen és befejezése
niedergemacht u. verspreng

Kny., mér. a vk. 24.7

Vasinka Géza

Családi

Nemzeti Szalon

[Tavaszi Szalon

1930.

Térkép.

A koronás czimerrel é
felirat:

TRANSY
Sibenb

Rm., mér. a r

Vasinka Géza

festő

Megpihenés, kréta rajz

Vándor, olaj.

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

Debrecení vonatkozású háborús emlékek

gyűjtése X. 92.

Vasinka Géza

1928. ei

a Nemzetiszy Cél kiáli-
tásán tobb olaszf. szerepelt

654

Klein, Adam

Cimkép.

~~Hat~~ Jelenet a katonaéletből. ~~(Sechs militärische Gegenstände.) 1.) Rm.~~

Rk.

K. 2.

~~M. 124 mm. Sz. 176 mm.~~

124 x 176 mm.

Vasinka Jerá

1928. apr. Tavaszi szalon
(Nemzeti Szalon)
Megpihenés, Kréta rajz
Vándor, olajf

BUDAPEST, IX. K

..... szám.

Nagyságos

Dr. Schönyi Ottó

Vásinka Géza

MAPE kiállításán amit meghívott Anyácska c. akvarell (Műcsarnok 1929. őszi kiáll.)

Vasinka Géza

Jestő Műcsarnok

1931. őszi tárl. XIII. 390, 391

ÚVÉSZETI MUZEUM

T 33—37. SZÁM.

ékek Orsz. Bizottsága elő

ak

Budap

Aréna-

Vasinka Géza
Rákóczi út 13.
Műcsarnok.
1929. őszi kiáll: 348.

Vasinka Géza

"Maródi", vizf.

U.M.E. III. Bpesti kiállitása. Nemz.Szal. 1931.
febr. 11 1.

MDK

Vasinka Géza, festö

Anyácska. Vizf.
Mosókonyha. "

Nemz.Szal.1.-A Független Müvészek Társ. -III.Kiáll.
1930.okt. Kat.

MDK

Vasinka Géza, festőm.

Család.	Vizf.
Krumpliültetők.	"
Valérka.	Tempera.

Nemz. Szal.-VI.Tavaszi Szalon. -1931.ápr. Kat.

Vasinra,

rajzai a tárlat jó dolgai közé tartoznak.

(gy. t.): Függetl. Művészek kiállítása. (V. Sz.)

8 ó. u. 931. XI. 15.

Vasisnka Géza

biblikus krétás-ajzait őszinte egyszerűséggel tolmácsolja. (Kiállítás: Nemz. Szalm.)

(- - ó): Független Művészek Társasága.
P. H. 931. XI. 15.

Vasinka Géza

Alkotása, a Szinyei Társ. tav. tárlatán.

M. 931. IV. 5.

Аннулировано

Vasinka Géza

Alkotása, a Szinyei Társ. tav. tárlatán.

Ujság, 931. IV. 5.

Vasinka

Jó hatással kapott helyet a MAPE kiállításán.

Gy. T.: Őszi tárlat.
8 Ó. U. 931. X. 18.

Archives Canada

Vasinka Géza

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásén.

P.H.932.IV.3.

MDK

Vasinka Géza

Család.
Lilla.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 9, 10.1.

MDK

Vasinka Géza

Vizhordó leany. Vizfestmény.

Az Ernst-Múzeum kiáll.CIV.A Munkacsy-céh
+II.reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat. 8.1.

Vasinka Géza

MDK

Anyácska

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Vasinka Géza MDK

Megpihenés, kréétarajz
Vándor, olf.

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

MDK

Vasinka Géza

Anya gyermekével, vf.

Anyai boldogság, vf.

Képzm. Társ. 1931. őszi kiáll. kat. 41 l.

Vasinka Géza

MDK

Anya gye mekével, vizf.

Anyai boldogság, vizf.

Miccarnok 1931 őszi tárlat

Vasiuha Géza.

Kiállít,

PH. 1932. IV. 3.

Vasinka Géza

Akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban vízfestményeivel szerepelt.

Ujság 930. XII. 14.

Vasinka Géza

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban "Anyácska"-rajzaival szerepelt.

PH. 930. XII. 14.

Vasinka Géza
Gond

Munkácsy-Céh I. kiállitás. Nemz. Szal. 1928. nov.
23 l.

Magyar munka, 1720 körül.
Kistapolcsányból, eredetileg talán a budapesi vízivárosi templomból.
Lepold Katalógus 267. sz.

MÉREI MIHÁLY KELYHE,

aranyozott ezüst, áttört fehérezüst kosárral. Talpán felirat: Eppus Veglien. Canonicus Strigniensis F. F. Anno 1720. Michael Mérei E. Mag. 22 cm.
Magyar munka, 1720.
Mérei Mihály c. püspök, esztergomi kanonok ajándéka, 1720.
Lepold Adatok, 30. l. — Lepold Katalógus 78. sz.

ÚRMUTATÓ,

aranyozott ezüst, vert díszítéssel, drágakövekkel és lapos domborművekkel. Öntött ezüst szobrocskákkal. Barokstílű. A talp peremén bécsi hitelesítő bélyeg és GCM, Georg Caspar Meichel bécsi mester (1702—1728) jegye.
Mag. 94 cm.
Bécsi munka, 1728-ból. Herceg Esterházy Imre prímás ajándéka, 1729.
Kövér Béla: Régi ötvösművek jelző bélyegeinek megfejtése. AÉ, X., 1890., 25. l. — Történelmi Főcsoport, 2394. szám. — Czobor—Szalay, II. kötet, 316. l. (Képe LVII. tábla). — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp. 1906., 288. l. — Lepold—Homor 73. l. — Gerevich PA, 196. l. — Lepold Adatok, 38. l. — Lepold—Lippay 37. l. — Lepold Katalógus 48. sz.

Vasinka Géza festőművész

Hanka
Anyácska
Anyácska

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
XVI. kiállitása, 1930. december N. Salon

Vasinka Géza

Gond

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Bp. 1928. katalogusa 23 lap

Vasinka Géza

Hová?

Munkácsy-Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban, Budapest, 1928. katalogusa 15 lap

Vasinka Géza
Hová?

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov. 15 1.

MDK

Vasinka Géza

Anyácska, vf.

Hollandi anyácska, vf.

Magy. Akverall és paszt. festők 14. kiáll. N. Szal. 1928. okt. 18. l.

MDK

Vasinka Géza

Komposició, krétar.

Család, "

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 16 l.

MDK

Vasinka Géza, festő.

Anyaság,	krétarajz
Krisztus Lévi házában,	"
Levétel a keresztről,	"

Nemz. Szalon. - A Független Műv. Társ. - II. kiáll. 1931 XI. - Kat.

VASILIAD Gy.

M.D.K.

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... N.l.

Nagyságos
Özv. Janitsáry Istvánné
úrhölgynek
Budapest.

Hivatkozással f. évi nove-
ber hó 3-án kelt beadványára
van szerencsém a régi szent Ja-
kosházba terverett gyógyszert
ügyében megtartott ülés jegyzi
könyvének másolatát mely
a Műemlékek Orsz. Bizottság
nak ez ügyben hozott egyhangú
határozatát tartalmazza, csa-
toltan meghüldeni.

Bpest, 1934. nov. 27.

II.

Budapest székesfőváros
tek. Polgármesteri Hivatalá
Helyben.

Vasquez Karl 66, 242

Schoen Anna templ.

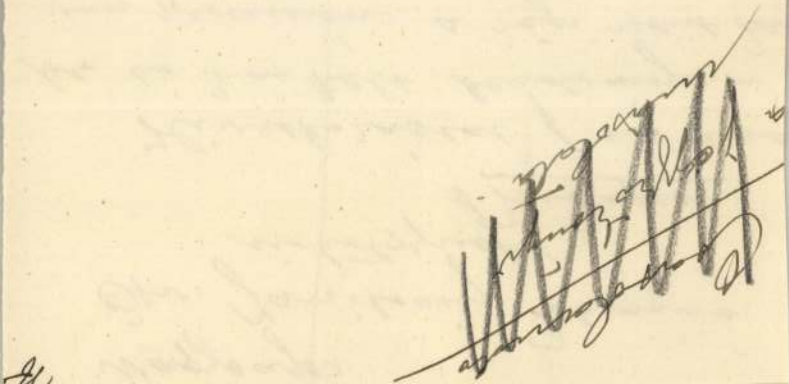

Cerepek VII. 245.

Vasquez Károly

München 1911. 232

Vas cirkalon VII.190

Vasquez Károly gróf

U. 4233. 58. l.

1904. II. 11.

Debreczen ev. ref. (78/1904.)

Katlekovics nuve.

Tafaragás, umbriai II. 29.

Vasquez gróf

fotó

Spb. 10 l.

Vasquez

Esplanade-Plan des Castelles zu Szegedin. 1853. Gez. Vasquez Hauptm. im Geniestab. Mérete 100° = 103 mm.

Szegedi Somogyi Könyvtárban

irod

Cs. Sebestyén Károly: Szeged Középkori vára. Dolgozatok a m. kir. Ferenc József Aud. egyetem arch. intézetéből. Szeged, 1928. IV. 264. l.

Vasquez Karol Gróf

lásd

Brnk 97

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Gróf Vasquez Károly

térképrajzoló és festő

„Buda és Pest sz. kir. városainak táj-
leirása." Gróf Vasquez Károly által.
Örömmel figyelmeztetjük a tisztelt kö-
zönséget Vasquez gróf által levett
és Bécs legügyesebb metszői által
készült neveretet topographiai rajzai-
ra. Buda és Pest városainak. A
tisztán és pontosan dolgozott földab-
roszokmak körzetét a két testvérváros
ban és körülé található neveretes köz
és magányos paloták, kertéknek,
és majorháraknak igen csinosan
metszett és tisztán szinezett hü
másolatai, sőt neveretes családok
s magyar ország megyéinek cimerei
is díszítik. Az egész mü hat royal
ivből áll, és valamint a szinezett rés-
metszvények, ugy a cimlapok is igen
pompásak és dicsöretre méltók.

<> Honmüvész 1838. 797. l

Vasquez Károly gróf

Lásd

Kremnegi Bp. 44. l.

Vasquez Kairsgrof

laid

Athenaeum

1838. II. 816. l.

Vasquez Károly

„Buda és Pest szab. kir. városának tájleírása."

c. művének metszetei

erőt

Győry Aranka dr: Evangélikus templomművészet Budapesten. Bpest, 1935. 17. l.

Vasquez Károly gr.

Vasquez Károly gr. Buda és Pest sz. kir. városainak leírása. Négy lap, középen térképrénletek, körül épületek, város- és utcarénletek egy címlappal és ajánlással. Öt drb. acélmetszet. 70x55.cm.

Strasser R. Tul.

Kr. (2). 541.

Vasquez Károly gróf

A Császármalom (ma Lukácsfürdő) száz év előtt, fenti rajza, repr.

Magyary Kossa Gyula dr

Magyar orvosi emlékek. III. k. Budapest, 1931. 389. l.

...n. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium

4/1940.

..... szám.

-.70
-.44
-.16
-.30
-.20
-.16
1.10
3.06

-.10
-.48
-.44
1.02

BUDAPEST 1940-Máj. 27. 3 P 5

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.Elnökségének,

-.16
1.—
-.26
4.65
-.20
1.80
1.—
4.65
-.26
-.16
-.10
14.24

Budapest, IX.Hőgyes Endre-u.10.

Hivatalból.
...zolgálati ügyben
...j átalányozva.

Vasquez Károly gr

Pesti Dunafürdő az
1830-as években, festő
rajza nyp.

Magyary-Kossa Gyula dr

Magyar orvosi emlékek.
I-K. Budapest, 1929. 148. l.

főváros polgármestere

atáridős!

BUDAPEST
940 APR. 15. 15
LFe 4 LFe

lékek Országos Bizotts

Budapest

IX Hőgyes Endre

Vasquez Károly

47 = Buda és Pest
fájleirása. Pesten
(1830)

ára 3 Ko Pengő

Vasquez

l.

Tanulmányok Bp.
múltjából.
X. 190. l.
képpel.

Vasquez

Pest vármegye régi
megyeháza, repr.

Tanulmányok Bp.
multjából X. k.
190. l.

Vasquez

l.

Tanulmányok Bp
múltjából X.
195. l.

KARTHÁGÓI VÁR
KACZIÁNY ÖDÖN KŐRA

Vasquez gróf

l.

Tanulmányok Bp.
multjából IX.
224, 225. l.

Vasquez Károly gr

ród
i

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört.

T. k. Bp. é. n. 669. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Vasquez Karolyi gróf

l.

Filágr: Magy-nemzet
tört. IX. 74. l.
185. l.
479. l.
505. l.

TÖRZSÖK
VADLAJOS
ujságbizon[illegible]nyos
[illegible]IHARI[illegible]RA

Vasquez K. gróf

ród

Csemegi József itj

A budai Csiszár-
malom eredete.

MMÉEKözl

1942. 157. l.

Vásquez Károly gr

rod
z
Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört.
V. k. Bp. é. n. 267, 268. l.
292. l. 672. l.

IRODALOM

-Magy.Müvelődéstört.III.
544.l.képe.

JEGYZET

Vasquez Karoly Antal gr

l.

M. Bibl. Szemle

1924. 57. l.

60. l.

MDK

Carl Graf Vasquez

Buda és Pest, rézm.

Schoen Csillaggyüjt - 33.

MAGYAR NEMZETI BANK
Pénzforgalmi osztály

147620

Müemlékek orsz. bizottsága
ellátmányszámla,

Budapest
IX. Hőgyes Endre-u. 10.

Hivatalból
Díj átalányozv

Vasquez C. grof

Die Pläne und Ansichten von Budapest, herausgegeben von C. Vasquez. Imp. folio - Lithografirt und alt colorirt.
Hat lapból állott ♀
Wawra aukcio 1901.
ápr. Bécs

Esterházy M. grof tatai metszetgyűjtemenye - 2 pld.

♀ cs. boritékban
mult.

MDK

Vasquez ,rezmetaszö

a Vasquez-iv a Pesti Magyar Szinhaz nezötereröl készült rezmetszetet tartalmazza.
V.rezmetszetgyüjtemény, Szépm.m./

Supka Géza: A százéves Nemzeti Szinház.
Ünnep.1935. 52.sz.

Vasquez ,bécsi ötvös
rézmetszö

alkalmi vázlata szolgált a bécsi ötvös müvének alapjául, mely rézmetszet a pesti evangelikus templ. épületét ábrázolja amint az 1838-iki árvizsujtotta menekülök elött kapuját megnyitja. S ez a jelenet a tárgya az ezüst lemez reliefnek,mely a serleget diszziti,mit Löwa Hermann ékszerész a pesti ev.egyház lelkészének hálából ajándékozott. A serlegreleif ötvöse tehát csak elbeszélés nyomán és közvetett ábrázolásból, nem pedig személyes tapasztalás nyomán dolgozott.

Dr. Schoen Arnold: Az 1838-iki árviz ismeretlen ábrázolásai.
Magyar Müvészet. 1938. 315-319.l.

Vasquez, rézmetsző MDK

A Pest Magyar Szinház nézőtere.
Vasquez-iv rézmetszetgyüjteményéből. Szépm. Muz.
Repr.
1. Széchényi harca Pestmegyével.
2. Mozgositás a napszámostól a hercegig.
3. Megnyitás akadályokkal.
4. Egy uj magyar müfaj megszületése.
5. A százfejü szörnyeteg: a közönség. stb. fejezetek.
Supka Géza: A százéves Nemzeti Szinház.
Ünnep. 1935. 52. sz.

Vasquez

MDK

Az 1838-ban megjelent Vasquez féle metszetsorozatban fenn maradt ábrázolás a Hild által bővitett /1829/ Váci terézvárosi Valero-gyár épületéről.

Szakács Margit: A Valero-gyár. Bp. 1958.
11.1

VASQUEZ KÁROLY

~~Vasquez károly~~

Buda és Pest látképe

Pest térképe és kiemelkedő
városai

Magyarországi városképek

Magyar Nemzeti Múz.

Katalógus: Rózsa György

—// ürtjét

lő leány, ki fölhuzott bal térdén ~~[illegible]~~
ki, mosolyogva hallgatja a vele szem-
t. A fekete ~~[illegible]~~ leány hajf~~onatá~~// zöld
rövid, hátrakötött kendője rojtos, fe-
zó legény pörge kalapot, bő inget és
aczka Ferencz Tolna//Szántó 1900.

75.3 cm.
elt 34044 sz. leirattal 1200 ko-
901: VII. 19-én (247/901.)

1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet.

esztésre (607/901) az 1902: I. 10-én
l (33/902) kiadatott a tolna-megyei

Vid. Muz.

Vasquez Károly gr.

l.

Schoen Pest-Buda

58. l.

a címet, hogy a zolyomi járás főszol-
hivatalos helyiségei után követelt 1600
lakásviszonyoknak, sem pedig azon be-
Bizottság a lakhelyiségek érdekében szi
meg nem felel s oly túl magasan van meg
ncs is azon helyzetbe, hogy ezen bérösz
t a törvényhatósági bizottság meg is
arra, hogy azt a m. kir. belügyminis-

ügyet a törvényhatósági bizottságnak
lemmel fordulok a t. Bizottság elé,
elentésében foglaltak figyelembe véte-
s tárgyává tenni s a követelt bérösszeállítani és arról, hogy ezen összegért
elyiséget a vármegyének átengedni, mi-
jék.

./.

Vasques Karl graf

laid okv.

Gil Ran

1896. sz.

1925. sz

1926. sz

1931. sz.

1932. sz

1933. sz.

1943. sz.

1947, 1978, 1994, 2011, 2014, 2018, 2022, 2023, 2054, 2055, 2085, 2086, 2103, 2107, 2112, 2114, 2120, 2121, 2122, 2131, 2132, 2133, 2142, 2149, 2150, 2153, 2158, 2170, 2171, 2177, 2179, 2181, 2186, 2187. forrd.

Běžní alaprajzok ci vedutek!

V

H. D. K.

UASQUEZ Károly

„A Redoutbeli Kávéház belsője 1830-1840 között" Részlet a nagybecskai és pesti térképen

I. S. Vagel 190.

Vasquez Károly M.D.K.

Valero J.A . selyemgyára /szinezett kőrajz/

repr. ,részlet

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1

167.1.

Vasquez

Schwindt Károly 1839-es aquqtintájá[ak]/Pest-budai életk
pek/ Vigadó-rajzát és Vasquez metszetét emliti

Ozsgány István: A pesti Vigadó épülettörténete.
Építud. 1970. /II.kút./ 1-2-sz-173-260.l.

207-208.l.

le. D. K.

VASQUEZ Károly

„Buda és Pest nab. kir. városainak tájleírása" c. rézkéssorozat (1838.) l. 2. 4. 3. lapja

Preisich Gábor: Bp. városépítészetének története .... Bp. 1960. 136–143. l.

Vasquez

metsző

MDK

Repr.:

A pesti evangélikus templom

Vasquez metszetén

81.o. 41. kép

ZÁDOR ANNA: POLLACK MIHÁLY. Bp. 1960.

Vasquez

MDK

Repr:

A Vigadó kávéház belseje Vasquez metszetén.

275.o. 212. kép.

Zádor Anna: Pollack Mihály. Bp. 1960.

ván bizottsági tag zólyomi ut
di, gyulafehérvári és válaszu
gyulafehérvári utiszámláját p
sági tag visegrádi utiszámláj
vész brassói utiszámláját 115
vezető budapesti utiszámláját
láját egyenként 43 K-ra, 1 dr
érvényesitve tisztelettel vis

Budapest, 1914

Vasquez

rein.

l.

Medriczky Andor

Budapest régi für-
döi. Bp 1942.
47 l. 10 – B.t.
Officina.

MDK

Gróf Vasquez

Schoen Csillaggyüjt . 33.e

le .D. 4

VASSVEZ

Gellértshegy (1837.)

Budapest műemlékei II. kp. 1962 131. l.

M.D.K.

Vasquez.rézmetsző

Katalógus. 4._A Nemzeti Múzeum látképe é.ny.felől. Litográfia.8+10.3 cm.Egy 6 lapos sorozat Pestet ábrázoló egyik lapján.1837-38. Tört.képosarnok. 218.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica.VII.1955.Bp."Művelt Nép"tudományos és ismeretterjesztő kiadó.Bp.1955

M.D.K.

Vasquez.rézmetsző

Katalógus. 4._A Nemzeti Múzeum látképe é.ny.felől. Litográfia.8+10.3 cm.Egy 6 lapos sorozat Pestet ábrázoló egyik lapján.1837-38. Tört.képcsarnok. 218.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica.VII.1955.Bp."Művelt Nép"tudományos és ismeretterjesztő kiadó.Bp.1955

M.D.K.

Vasquez, festő

18[illegible]7-ben Tájleirásainak szegély-képén /LIII. tábla, 1. kép/. a Nemz. Múz. tervezett látképe. 213.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

Vasquez Carl

l.

Schoenkörpvarosh

8. l -

Kézdivásárhely IX. 98.

Vasquez Károly gr

l.

Schoendearteri

6. l. 11. lis 7. tabl

Vasquez Károly, [grafikus?]

Gvadányi József: Egy falusi nótárius budai utazása új kiadását Vasquez K. egykori városképei s Paur Konkoly rajzai díszítik.

Szántó Tibor: Egy esztendő a régi magyar könyv történetében 115–17. l.

KÖNYVBARÁT 1952. március VIII/3.

a Vasquez terképsorozat keretképeiből:

A Károlyi palota 1837

Granarstói Pál bev. Pest-Budai városképek

Magyar Helikon 1969 15. kép

a Vasquez térképsorozat kerekképeiből:

A Terézvárosi templom 1837

Granasztói Pál bev. Pest-Budai városképek

Magyar Helikon 1969 22. kép

Podhoringi lelet VI.92.

Vasquez Karl gr.

l.

Schoenstabaum

11. l.

Vasquez gr

1839

l.

Energéney 1929

47 l.

787. NYOLCRÉSZÜ ELLENZŐ, lakkfestésü, fehér alapon kinai tájképek és virágok. Hollandia, XVIII. sz. 300.—

788. KÉT ÓRIÁS VÁZA, gazdag arab diszitésü áttört réz. India. M. 165 cm. 300.—

789. FÜGGŐ MECSETLÁMPÁS, sárgaréz, gazdag, áttört diszitéssel. Török. 80.—

790. HÁRMAS VIRÁGTARTÓ, vörös zsirkőből faragott. Kina, XIX sz. 10.—

791. FESTETT ZOMÁNCVÁZA, kék alapon szines jelenetekkel. U. n. Kanton-zománc. Kina, XVIII. sz. 40.—

792. ZSIRKŐ-FARAGVÁNY, bambuszlugasban ülő férfi alakjával. Kina, XIX. sz. 15.—

793. KABINETT-SZEKRÉNY, lenyiló ajtóval, fekete lakk alapon aranylakk és gyöngyházas leveles ágakkal. Japán, XVIII. sz. 250.—

794. KÉT LAKKVÁZA, testén fekete, vörös és aranylakk: viz felett lebegő sárkány alakjával. Japán, XVIII. sz. 200.—

795. DOHÁNYZÓASZTAL, négyszögü, lakkdiszitéssel. 25.—

796. KÉTSZÁRNYU ELLENZŐ, fekete lakkalappon csont- és gyöngyház-faragásu domborműves madarak és ágak (helyenként hiányos). Japán, XIX. sz. 100.—

797. DISZTÁL, vörösréz alapon festett zománc, csavaros kék-fehér-barna gerezdekkel. Velence, XVI. sz. 80.—

798. FALITÜKÖR, velencei üveg, cartouche alakban, két világító testtel. XIX. sz. 60.—

799. KÉT OSZLOPOS SZOBORÁLLVÁNY, alabástrom. XIX. sz. 50.—

800. AZ ELSŐ SZERELEM, alabástrom szoborcsoport. XIX. sz. 40.—

801. A RAB ANYA, alabástromszobor. XIX. sz. 40.—

802. HANDZSÁR, ezüst verettel és markolatán korállokkal. Török, XVIII. sz. 30.—

803. DISZKARD, aranyozott rézveretű bársonyhüvelyben. XIX. sz. 30.—

804. KÉT NAGY PAJZSOS FALIKAR, trébelt réz, barok rajzzal, három bronzkarral. XVII. sz. stilusa. 300.—

805. KÉT FALICSILLÁR, négy karral, üveggyöngyökkel. Empire. 150.—

806. ÓRIÁS ÖRÖKMÉCS, ezüstözött és aranyozott réz, a bécsi Alser-templomból. Empire. 400.—

807. DISZVÁZA, köszörült ametiszt-üveg, bronzfoglalatban. Francia, Louis Philip. 120.—

808. NÉGY FALIKAR, aranyozott fa, háromágu. Louis XVI-stilus. 70.—

809. NÉGY FALIKAR, hasonló az előbbiekhez. 70.—

Vasquez

Budáról és Pestről készült térképét emliti, képét közli

Lindner András cikke: Régi térképek.

Budapest, 1969. 6.sz.

48., és ~~[illegible]~~ a címlap belső oldala

Vasquez P. K.

Térképsorozatából készült kőnyomat:
A Károlyi palota 1837-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1271

Vasquez P. K.

Kőmetszet térképsorozatából: A Deák téri evangelikus templom és gimnázium. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1171

Ernst Múzeum aukciói I.

810. 105 KUPFERSTICHE VON JOHN, különféle festmények után. 15.—

811. MAX KLINGER'S RADIERUNGEN: Amor und Psyche. 2 mappában. 15.—

812. BOYDELL'S GRAPHIC ILLUSRTATIONS. Shakespeare drámáinak rézmetszetü illusztrációi. Angol, 1790 k. Bőrkötésben. 250.—

813. MŰVÉSZI KŐNYOMATOK, különféle művészektől. 10 drb. 100.—

814. KÉTSZÁRNYU EKE, kovácsolt vasból, váltókészülékkel és csavarkulccsal. Magyar, XIX. sz. 10.—

815. LOVAGLÓPÁLCA, nyerget és lószerszámot ábrázoló ezüst fogantyuval. XIX. sz. 50.—

816. DISZMAGYAR-ÉKSZER, filigrán, ezüst verettel és kék zománcos rozettákkal: kard, mentekötő, öv,forgó, sarkantyu és gombok. 500.—

817. KÁRTYATARTÓ TÁRCA, bőr, négy festett erotikus jelenettel, benne kártyasorozat áttetsző erotikus jelenetekkel. Bécs, 1840 k. 50.—

818. NÉGYZETES ASZTALI ÓRA, sárga- és vörösréz, vésett diszitéssel, üveg oldalakkal. Jelezve: *Wolfgangus Prenner*. Német, XVII. sz. 200.—

819. KINAI PÉNZ, öntött fémtömb alakjában. 30.—

820. BUDAPEST TÉRKÉPE, szines látképekkel, két cimlap, egy általános térkép és három részlettérkép. Gróf Zichy Ferraris Emanuelnek ajánlja a szerző: gróf Vasquez Pinos Károly, 1837. 200.—

821. ELLENZŐ, kétszárnyu, csontberakásu japán nőalakkal. Japán, XIX. sz. 100.—

822. ELLENZŐ, kétszárnyu csont- és gyöngyházdomborműves két sassal. Japán, XIX. sz. 200.—

823. KÉT SZINES JAPÁN FAMETSZET, madarakkal. 20.—

824. NÉGY VIZFESTMÉNY, virág- és rovartanulmányok. Kina, XIX. sz. 40.—

825. HÁROM VIZFESTMÉNY, rizspapirra festett jelenetekkel. Kina, XIX. sz. 30.—

826. HÁROM KIS TENGERKÉP, keretben. Nápoly, XVIII. sz. v. 10.—

827. FÜRDŐ LEÁNY, fehér márványszobor. Jelezve: Corbellini, Milano, 1873. 400.—

828. LEGYEZŐ, áttört csontküllőkkel, selyem lapján festett római jelenet Francia Louis XVI. 60.—

829. KANDALLÓÓRA, aranyozott bronz, bivalyfogatot ábrázol, a kétkerekü kocsi mögött nőalak halad. Az egyik keréken az óraszámok. Francia empire. A két bivaly régi kinai fajánsz. 1000.—

830. ÁLLÓTÜKÖR, Psiché, mahagonifa, bronzverettel, forgatható tükörrel. Osztrák, empire. 250.—

787. NYOLCRÉSZÜ ELLENZŐ, lakkfestésü, fehér alapon kinai tájképek és virágok. Hollandia, XVIII. sz. 300.—

788. KÉT ÓRIÁS VÁZA, gazdag arab diszitésü áttört réz. India. M. 165 cm. 300.—

789. FÜGGŐ MECSETLÁMPÁS, sárgaréz, gazdag, áttört diszitéssel. Török. 80.—

790. HÁRMAS VIRÁGTARTÓ, vörös zsirkőből faragott. Kina, XIX sz. 10.—

791. FESTETT ZOMÁNCVÁZA, kék alapon szines jelenetekkel. U. n. Kanton-zománc. Kina, XVIII. sz. 40.—

792. ZSIRKŐ-FARAGVÁNY, bambuszlugasban ülő férfi alakjával. Kina, XIX. sz. 15.—

793. KABINETT-SZEKRÉNY, lenyiló ajtóval, fekete lakk alapon aranylakk és gyöngyházas leveles ágakkal. Japán, XVIII. sz. 250.—

794. KÉT LAKKVÁZA, testén fekete, vörös és aranylakk: viz felett lebegő sárkány alakjával. Japán, XVIII. sz. 200.—

795. DOHÁNYZÓASZTAL, négyszögü, lakkdiszitéssel. 25.—

796. KÉTSZÁRNYU ELLENZŐ, fekete lakkalappon csont- és gyöngyház-faragásu domborműves madarak és ágak (helyenként hiányos). Japán, XIX. sz. 100.—

797. DISZTÁL, vörösréz alapon festett zománc, csavaros kék-fehér-barna gerezdekkel. Velence, XVI. sz. 80.—

798. FALITÜKÖR, velencei üveg, cartouche alakban, két világitó testtel. XIX. sz. 60.—

799. KÉT OSZLOPOS SZOBORÁLLVÁNY, alabástrom. XIX. sz. 50.—

800. AZ ELSŐ SZERELEM, alabástrom szoborcsoport. XIX. sz. 40.—

801. A RAB ANYA, alabástromszobor. XIX. sz. 40.—

802. HANDZSÁR, ezüst verettel és markolatán korállokkal. Török, XVIII. sz. 30.—

803. DISZKARD, aranyozott rézveretü bársonyhüvelyben. XIX. sz. 30.—

804. KÉT NAGY PAJZSOS FALIKAR, trébelt réz, barok rajzzal, három bronzkarral. XVII. sz. stilusa. 300.—

805. KÉT FALICSILLÁR, négy karral, üveggyöngyökkel. Empire. 150.—

806. ÓRIÁS ÖRÖKMÉCS, ezüstözött és aranyozott réz, a bécsi Alser-templomból. Empire. 400.—

807. DISZVÁZA, köszörült ametiszt-üveg, bronzfoglalatban. Francia, Louis Philip. 120.—

808. NÉGY FALIKAR, aranyozott fa, háromágu. Louis XVI-stilus. 70.—

809. NÉGY FALIKAR, hasonló az előbbiekhez. 70.—

VASKOVITS Antal kőműves. Egerben 1834-ben említi az adóösszeirás.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyűjtéséből. Voit.

Vaskovics Evrsi festőnő.

1900 ban: II. Városmajorutcza.

A Képz. társ. 1900/1 téli tárlatán:

Arckép. olaf. (609 nr)

Kiáll. cat.

Vasquez P. K.

Kőmetszet 1837-es térképsorozatából Hess András tér. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1001

Vasquez P. K.

térképsorozatából készült kőmetszet: a Valero-féle első selyemgyár a Király utcában. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1661

Vasquez P. k.

Térképsorozatáról készült kőnyomat.
Az óbudai-kiscelli volt trinitárius kolostor 1837-ben. Reprodukció!

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1291

Vasquez Kárl

neutreteinek

felvételei illusztrá lják

a Budapest c. folyóirat 1971.8.számát

36-37. l.

Carl Vasquez

„A pesti klasszicista Duna-part"
Carl Vasquez 1837-ben készített térképlapjáról.
Színezett metszet.
(részl.)

Borsa Lóránt: Budapest története. Tegnapok képekben 1.
Új Tükör, 1980. okt. 5.

Vasquez P.K.

városkép-sorozatából közli az óbudai zsinagóga
kepét

Zolnay László: Fróciális, nemzetiségi és vallási mozgalmak Pest-Budán
Budapest, 1972. 3. sz. 40. l,

Vasquez P. K.

Kőmetszete térképsorozatából: a Vigadó étterme 1837-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia. Budapest, 1970.

384p

Vasquez P. K.

Kőmetszet térképsorozatából: az óbudai zsinagóga 1837-ben. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

4151

Vasquez Károly

Készítette 1838-ban Buda és Pest térkezét. Reprodukció.

Mécskai Vera: I. Források Buda és Pest, Óbuda történetéhez, Budapest, 1971.

331 l

49 l

Vasquez Károly

1838-ból megjelent térkepe a Király utcai Valero selyemgyár ól. Deprodukció.

Bácskai Vera: I. Források Buda, Pest és Óbuda történetéhez, Budapest, 1971.

331 1 961

VASQUEZ, Pina

FODOR Ferenc; A magyar térképirás.
1-3. Bp., 1952-1954

257.M.

Népvándorláskori zabla VI. 132.

Vasquez Pinos

Károly gróf

laisd

=

Schoen Csillaggrüft

137 – 142. 7.

Ó bébai lelatek VII. 244.

Vasquez Károly gr

l.

Schoen Kálvin-téri

13.-l.

Abbazia. Modern kényelem, telefon a házban. Sürgönyczim: Jahreszeiten Abbazia.

*

Abbazia. Bristol szálloda. Előkelő, minden kényelemmel berendezett modern szálloda. A magyarok találkozóhelye. Egész éven át nyitva. Tulajdonos Rudovics Vilmos.

*

Abbazia. Hausner pensió. Gyönyörű fekvéssel, 40 modernül berendezett szoba, magyar és német konyha, magyarok találkozóhelye. Tulajdonos **Braun & Lederer.**

*

Abbazia. Kroutil A. Első mű- és kereskedelmi kertészete. Pálma- és babértenyésztés. Virágpavillon Reichstrasse, szemben a postafeljáróval. Csokrok, koszoruk és diszítések a legszebb kivitelben.

*

Arco, Grand Hotel des Palmes. Modern kényelemmel berendezve, villamos világítás, lift, központi fütés, pensió. Elő- és utóidényben engedmény. Nagy pálmakert.

*

Arco, Szt Pankratius Szanatorium. Gyógyintézet tüdő- és gégebetegek részére. Legmodernebb berendezés. Kitünő gyógyeredmények. Idény szeptembertől májusig.

*

Brassó. Drexler-kávéház utóda. Idegenek találkozóhelye. Összes bel- és külföldi lapok. Jó kiszolgálás. Kitünő italok.

*

Bécs. Hotel Meissl és Schadn. I., Kärnthnerstrasse 16. és Neuer Markt 2. Előkelő, elsőrangú ház. Lift, telefon, fürdők, éttermek. Sürgöny: Schadnhotel.

lakóházak

FÉNY! H

Díjtalan föl

Magyar Benoid -

Arad Telefon 561. Budapest V

Eau de Cologne Johann
Jülichsplatz Kölnben. A
C. Köller Bécs, VI/1. Es

Fiume. Európa kávéház
Kitünő italok, az összes
kiszolgálás. Matcovich J.

Fiume. Hotel Lloyd. Első
lemmel berendezve. Kiti
kiszolgálás, mérsékelt ár

Fiume. S. Georgevic. Első
választéka. Fő-utcza, Llo

Fiume. Wurzer Albano. E
szám 70. Nagy valaszték
fölszerelések, irodai bere
delmi és üzleti könyvekb

Vaspöri rk templom

(Zala vm)

l. Pehm 462.C

Vaspöri rk templom

(Zala vm)

Szt Imre tiszt. építtette
Bíró Márton püspök
XVII. sz.

Pehm. 462. l.

VÁSONYI CSUTORÁS IMRE, csutorásmester

1734. jul. 4-én erősitette meg Sümegen Acsády Ádám veszprémi püsük a veszprémi csutorás céh Articulusait. A kérelmezők között volt: Vásonyi Csutorás Imre, "Veszprém Városunkban lakó becsületes Csutorás czébeli Mester" is. 244. old.

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

VÁSONYI IMRE, csutorásmester

A veszprámi csutorások Nagy Protokulummában az 1739-
január 1-i adat a következő csutorásmestereket sorol-
ja fel /Veszprém Bakonyi Muz/:
16.-Vásonyi Imre, csutorásmester.-241.old. 1.jegyz.
261.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

VÁSONYI IMRE, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891
136.-Vásonyi Imre: Első adat 1739
260.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
VESZPRÉM? L:!L

VÁSONYI FERENC, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891
135.-Vásonyi Ferenc: Első adat 1738
260.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
VESZPRÉM? L:!L

papaver somniferum

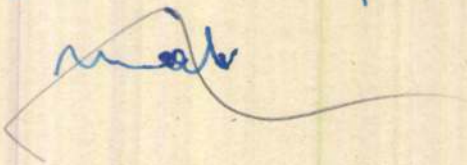

Vasod

csőszi (Veszprém vm)
sálkészítő XIII. 7.

l. Manász alatt.

KUBISCH MARTIN, kovácslegény

VAS MECZŐ JÁNOS deák

Emlitve:-15.-1621.XII.13."Vas Mecző János deáknak az kassai kamarás uraknak pecsetinek megh metsziseirt mas fel tallert attam,mely tött f.3.d.22 1/2".-1634-ben:Pénzverőházi fizetések."Vas Metzo Janos sit 36 f." 27.old.

SZÍSZ PÁL: adatok a nagybányai pénzverő alkalmazottairól xxxx 1530-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-VLII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Bpest. 1958

VASMETSZŐ JÁNOS

Emlitve:-35.-/Talán azonos Hanz Kerberrel/.1636.

Fizetések a pénzverő háznál:"Hanz Kerber Vasmetszeő 13 heti szolgálata f.39." 28.old.

SZÁSZ PÁL: Adatok a nagybányai pénzverő alkalmazottairól 1530-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Bpest. 1958

Vasmegye

(Szabolcsvm)

Ref. templom.

XVII. sz. második felében

A határban levő Apáti dűlőben Klastrom romok.

Római pénzleletek a Klastrom romok körül.

Borovszky Magyarország vm Szabolcs

751.

Vasmegyei ág. hitv. ev. templomok

VI. 301.

MNL VaL. Ltt.

Vasmegyei ev. templomok

EGYETEMI NYOMDA

MÁJUS

31 nap — 18. hét

1 Vasárnap	
2 Hétfő	
3 Kedd	
4 Szerda	
5 Csütörtök	
6 Péntek	
7 Szombat	

84 Vasmegyer
(Szabolcsvm) 5 km.

Ref. templom
Épült 1882. jelentektelen
barokk formajú

Nyirségi utam 1938

Vaskutacska

(Pozsony vm.)

Zádor – Rados

202. l.

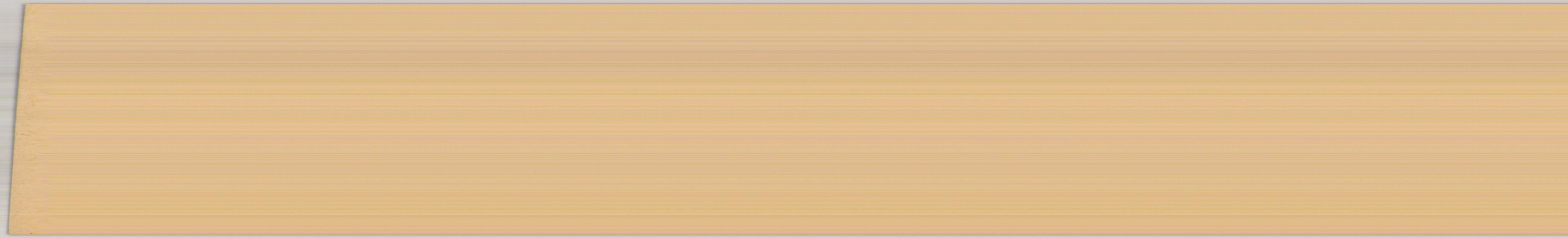

M.D.K.

Vaskovics Mátyás, kőműves

nevét 1834-ben említi
az egri adóösszeírás.

Heves negye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 415. old.

M. D. K.

VASKOVITS Irén festő

1907-ben Nagybányán a Lobod-iskola növendéke

Réti Br. 1954. 327-l.

Vaskovits Irén, MDK

1907-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 84.1.

Római Kőrobor részlete IX. 117.

Vaskovits Jenő.

Nagybánya kiáll kat.

1912.

84.

Vaskovits Erzsébet

Bohóc c. képe
repr.

Művész-Élet
1934. 1-2. 4.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Vaskovits Ernő

elismervő okl.

Közlezrkiáll

1269. l.

Pécs, arêtes

57–59

Vaskovics Ezsi

XXIII. aukcio.

A Gyűjtő 1915. 151. l.

Bokrétás népfölkelő, olajf., a katalogusban repr.

XXIV. aukcio

u. o. 1915. 175. l.

U-az

ADVOKÁT — RECHTSANWALT
Dr. OTTO FEJÉR
ÜGYVÉD
NITRA.

NITRA
9-VII 28 - 19
9

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula
titkár úrnak

Budapest VI.

~~Aréna ut. 41.~~

Hortyniklos ut 63.

Vaskovics Ernsi

festő

Mücs. Kiáll. 1896 tól
Pipics 122. C

LXXXIII. TÁBLA.

nyi
ók
.

Lőcsei sütők 1614.

Maros-vásárhelyi kovácsok 1855.

Ismeretlen czéh kancsója. XVII. század.

Vaskovits Erzsébet

Thieme Becker

XXXIV. 130-l.

(Lyka)

Vaskovits Erzsébet
Cineriák

Tavaszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1941.
junius, 13 l.

MDK

Vaskovits Erzsi

Vizmentén, olaj

Szt.György Céh XVII. műk. 1914. márc.
67 l.

TMÉNYEK

MÁRIA KORONÁZÁSA
Szoldatits Ferenc műve.
69×46 cm.

SZENT ISTVÁN KIRÁLY MELLKÉPE
Magyar munka, XIX. század.
Tondó, átm. 42·5 cm.

SZENT IMRE

SZENT ERZSÉBET
Magyar munkák, XIX. század. Félkörű felső záródással.
Egyenkint 37×26 cm.

FŐPAPI CÍMER

FŐPAPI CÍMER
Magyar (?) munkák, XIX. század.
Egyenkint 51×44 cm.

CÍMER fehér ékkel
Magyar munka, XIX. század.
Tondó, átm. 15·5 cm.

Vaskovics Erzsébet
Irigykedők, olaj

Őszi tárlat. Nemzeti Szalon, 1940. október,

13 l.

A/1

járásbiróságtól 1907 El. 64/4 szám.

A vezetésemre bizott
nak panaszát más-
l, hogy minten a járás-
szoba mellett lévő
ból füstölőnek hasz-
beszüntetése iránt
kedésének eredményé-
ben értesíteni szivas-

november hó 13-án

Martinovics s. k.

Vaskovics Erzsi festőművész
A férjhezadók, olajf.
Rózsák és iriszek, olajf.
Magyar Képzőművésznők tárlatának és Páris Erzsi
gyüjt.kiállitása, Nemzeti Szalon, 1921. okt.

Vaskovics Erzsi.

OMKT.1895.tav.

Vaskovics Erzsi festő.

"Gizi". Vizf.

OMKT.1895.tav.

Vaskovich Erzsébet MDK

Hugom, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

dnokságnak a szkálkai zárda romok

elterjesztését és annak mellékletét

vaslattétel végett visszavárólag

któber hó 21-én

ghagyásából:

(Vasquez Károly)

( ) Buda-Pest sz. kir. városainak tájleirása. 1836.

Repr.

Vass Budanémet

67. l.

Cor

ÁRUHÁZ BLAH

Szentiványi

a Fehérsas téri polg

Őszinte ö

a Corvin Gyermekpályáza

1703 dolgozatból az Öné

A dijakat

Vasquez Károly

Szvrenyi Imre: A pesti vármegyeháza újjáépítése. II. A Vármegyeháza építésének története. Építés-Építészet. 1950. 2. sz. 113, 123. l. Képekkel.

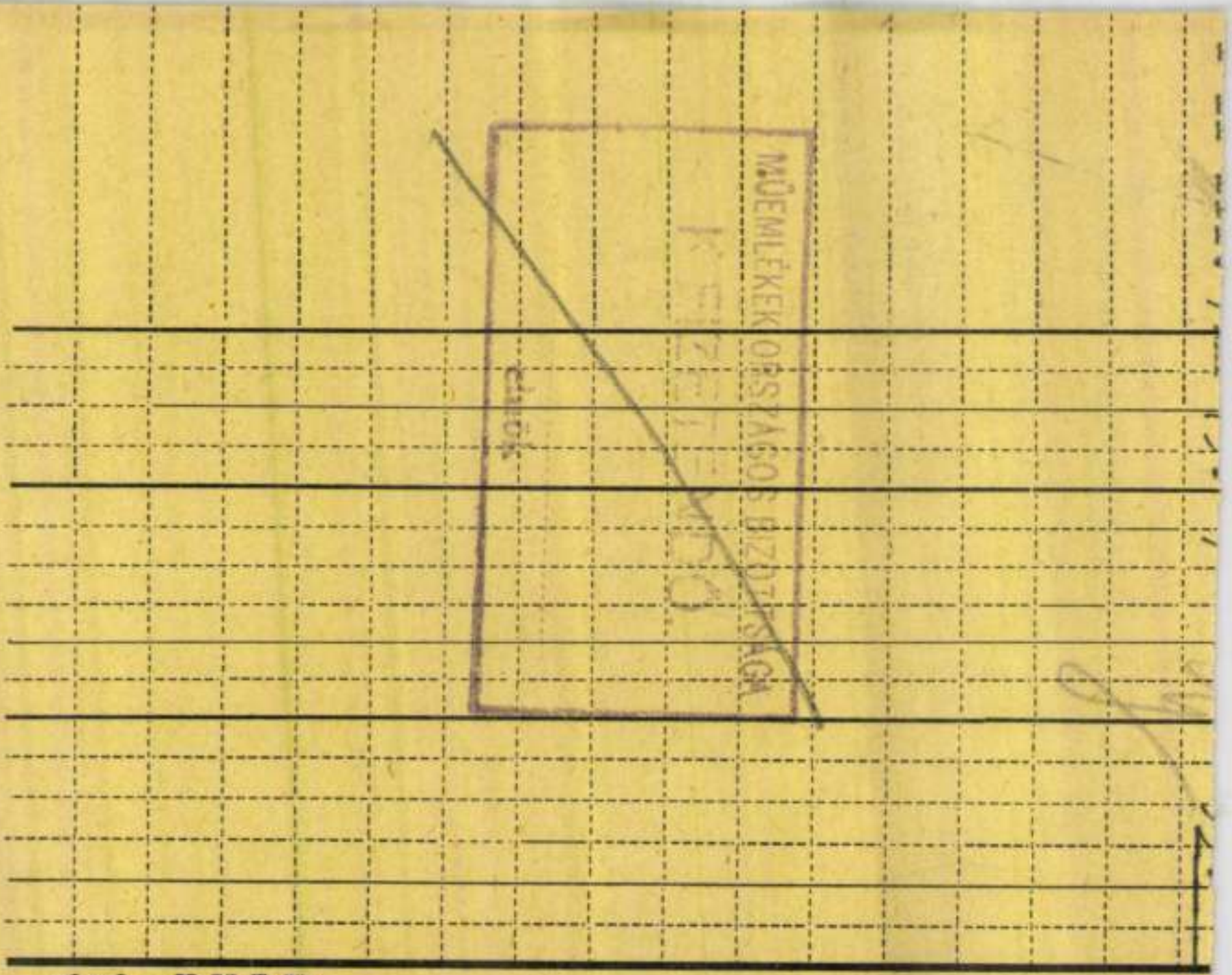

26.738. — K. M. E. Ny.

Vasquez Karolyi

l.

Magy. Mérvénes

1948. 155. l.

Pénzügyminisztérium VI. 310.

Vasquez Pinos Károly
gróf

l.

Schoen 1948

7, 8, 9, 11, 14,
16, 17, 18, l.

MDK

Vasquez Károly gr.

Buda és Pest tájleirása

Szent György czéh lo. müv.aukc. 1912. febr.
75 l.

MDK

gróf Vasquez Pinos Károly

Buda és Pest

Schoen Csillaggyújt 34.l.

ágos bizottságának

Budapest.

a műemlékek országos bizottságát, hogy
tt levél felhasználásával parancsnokná-
tni kegyeskedjék:
ijik királynak alatt épült, mikor, milyen
?
ossai, és kik ma a bistolossai?
fenn, mikor ki által romboltatott le?
ságos bizottságának rólla vagy (:kép:)
feltételek mellett kapható vagy ná-

Vasquez Károly gr

l.

Darvas István dr

Az elsőpesti függőhíd.
Bp. 1948 6.l.

Vasquez Károly M.D.K.

A H elytartótanács épülete Budán /metszet/

repr. /részlet/

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956

176.1.

Keresztury

Vasquez Károly M.D.K.

A budai Várszinház /könyomat/ repr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956
118.1.

M.D.K.

Vasi

"A nők összeesküvése" cimmel tréfás rajzsorozatát hozza a lap.

Szinház, Bp. 1947. juni 3-9. III. évf. 23. sz.

Vasquez Karol

Mag N M Cent 8.l.

MDK

Vass és Székely

Sirkő, repr.

Sirkő, repr.

Uj Idők 1906. XII. 12. sz. 281.l.

MDK

Vass festőművész.

Kállai Ernő: Kassai Nemz. Kiáll. Jelenkor, 1939. dec. 1. 5.sz. 12 l.

Vass Albert

MDK

Zalatnai vásár, pasztell

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

M.D.K.

VASS Albert

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 338.l.

Vass A.

1931. nékesfeh. képzőm. kiáll.

Székesfeh. Hemle
1931. 4.-7.-5.-l.

Székesfeh. Napló
1931. márc. 31. ápr. 1.

Fejér megyei Napló
1931. márc. 31.

MDK

Vass szobraszművész

Művészi siremlék. Vass szobraszművésztől. Repr.

A Kor, 1907. 88.l.

Vass, festöm. MDK

az oslói magyar kiállitáson/melyet Hubay Andor festöm. rendezett/8 résztvett müveivel.

Szépmüvészeti kiállitások. -Oslói magyar kiállitá
? ? jan.7.

M.D.K.

Vass és Takács, bpesti építészek
közös terve, a hiskúnfélegy-
házai székház pályázatra, az
öt egyenlően díjazott legjobb
között volt, melyek szerzőit újabb
szűkebbkörű pályázatra szólítot-
ták fel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

ápr. 6. sz. 7. old.

Vass

Szerepel a Fränkel szalon csoportdiálmitásán

Nemzeti Ujság 1936 VIII. 11

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

ɔn: . . . . . .

. . . . . .

Vass

Kiállít

M. 932. XII. 18.

MDK

Vass és Székely

Sirkő, repr.

Uj Idők 1906. XII. évf. 12. sz. 278.l.

MDK

Vass

Philippel együtt alkotott művészi sirok alkotoja.
A Woerner család sirja.Repr.400.l.
A Watterich család sirja.Repr. 397.l.
Gyermeksir.Repr.396.l.

Uj Idők 1908.nov.l. 45.sz.

MDK

Vass,

24.sz. egész mü: 3ooo K.

Elrendezésében inkább diadalcsarnok, mint Erzsébet királyné emlékmü. Bár eléggé egységes kompozició.

Szobrászati rész: 15oo K. /IV.csoport/

Hermann-Ottmann: A pályázat eldöntése. Erzsébet emlékmü. Magyar Iparmüvészet. 1916. 258-262.l.

Vass MDK

A szabadságharc-szobor
Vállalkozók Közlönye, 1907. jun. 19.

Vass

Szerepel a Nemzeti Szalon
oslói kiállításán

Pesti Hirlap 1937 I-9

Vass

Kerepel a Nemzeti Szalon
oslói kiállításán

Nemzeti Cijság 1937 I. 9.

Vass

Szobrai XX. század

Egy műve az alábbi
Murcumban

Kat Bratislavy

308. l.

Vass Albert

festő

Műcs. kiáll. 1937-től

Pipics 122. l.

Nagyméltóságu Minis

Kegyelmes Uram ! •

F. év október haváb
alapján résztvettünk Mihalik
őrrel a milánói nemzetközi ip
zsürizésében, aholis, amint m
lenteni, a magyar müvészek 26
prix, 4 diplome d'honneur, 1C
intézkedni, hogy egyelőre hé
zsürizés azonban tovább tarto
latai október 11-17-ig tartot
a zsürizés eredményeinek kont
további 5 napot vettek igényb
bizásából, Velencében kiszáll
beszéléseket folytattam a nai

Vass Albert

Pesti Napló

Magyarság

1943. júl. 6.

(Délerdélyi művészek kiállítása Bécsben.)

Vass Albert

nagyenyedi festő
vett ott az alábbi
kiállításon

Az Ország

1943. aug. 14.

(A délerdélyi magyar
képzőművészek kiállí-
tása [Brassóban]).

Déli Hírlap (Brassó)

1943. aug.

M.D.K.

Vass Antàà

A Szegedi Olajközpont tervpályázaton 10ooo Ft-os megvétel

Társtervező: Bíjeska István- Kopcsányi István- Sikl Mária- Vezér Csaba- Kádár István- Halmi Iván- Berczik András

Magyar Építőművészet 1967/5. 2-3.1.

MDK

Vass András

Kós K.: Vágó Gábor. Erdélyi Helikon 1928. I.évf. nov. /7.sz./ 558.l.

Vass Albert és Vass Áron MDK

Marosvásárhelyen tart kiállitást

R.Berde Mária: Marosvásárhelyi kiállitások után. Pásztortüz, 1929. 12. sz. 287 l.

VASS ALBERT

Zalatnai vásár. Pasztell.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

MDK

Vass Albert

Munka közben, of. repr.

Pásztortüz 1929. nov. 17. 551 l.

Vass Albert

festő

A második víkaghábori atak előtt tisztviselői, majd tanári állást vállalt, hogy a megéltelé sét bizitosítsa.

Dr Vita Zsigmond: Egy erdélyi festőművész halála
Művészet, 1970. február – 15 lap.

Vass Albert

festő

1939-ben Olaszországba ment,
onnan az olasz ég és a tenger
vagyogó színeit hozta magával.

Dr Vita Zsigmond: Egy erdélyi festőművésszakálaba
Műveszet, 1970. februar - 15 lap.

Vass Albert

festő

Élete utolsó szakaszában a
maga sajátos világát megtalált
gazdag szenskálájú melegtónusú
művészetet adta.

Dr Vitéz Zsigmond: Egy erdélyi festőművész halála
Művészet, 1970. felszám – 15 kap.

Vass Albert

festő

Nagybányai tanulmányai után
Pesten folytatta, Donyán Árpád, Ronek
Árpád, Dudits Andorinal tanulmá-
nyait

Dr. Vita Zsigmond: Egy eldely festőművesbálada
Müvészet, 1970. februar - 15 i cap.

Vass Albert

festő

Az erdélyi tájfestészet nemes hagyomá-
nyait folytatta. 1928-ban Bánffy Mik-
lós támogatásával végre kijutott Pá-
rizsba a Julian-akadémiára.

Dr. Vita Zsigmond: Egy erdélyi festőművész hálába
Művészet, 1970. február - 15 kap.

Vars Albert

festő

1929-ben Kolozsvárt, Marosvásár-
helyt, Székelyudvarhelyen vendéreti
kiállítást. Szamos aktlanúlmanyt
tájképet és kompozíciót mutatott be.

Dr Vita Zsigmond: Egyerdélyi festőművészhalóla
Művészet, 1970 felmiar – 15 lap.

Vass Albert

festő

Későbbi művében a székely, elbeszélő a torockói nép életét, abrudbanyai vásár nyüzsgését, az enyedi tájat elevenítette meg.

Dr Vita Zsigmond: Egy erdélyi festőművész halála Művészet, 1970. február – 15 lap.

Vass Albert

festő

1933-ban Enyeden telepedett le, művészete itt teljesedett ki. Innem jutott el egy-egy kepe a bukaresti Salonul Oficialba, valamint Pestre.

Dr Vita Zsigmond: Egy erdélyi festő művészkálába

Művészet, 1970. felszmar - 15 kap.

Vass Albert
festő

1896 szeptember 24-én született
Enyeden. Középiskolai tanulmá-
nyait Désen végezte. Az iskola
padjai közül a galíciai harcterek
kerültek.

Dr Vita Zsigmond: Egyetemes festőművészeti lexikon
Művészet, 1970. február - 15 lap.

Vass Albert
festő

Az 1920-as években Nyitott
Nagybányára és ott Thorma
János lett a mestere

Dr. Vita Zsigmond: Egy erdélyi festő művészi balaba
Művészet, 1970. felszar - 15 kap.

Vass Albert

festő

Nagyenyeden 1969 augusztusában 73 éves korában meghalt Nagyenyeden Vass Albert. Fájdalmas veszteség érte a romániai magyar pektorát.

Dr Vita Zsigmond: Egy erdélyi festőművész kálvária. Művészet, 1970. február – 15 lap.

MDK

Vass Áron

Tehénfejés, terr.

Érv. Közl. 1941. 2. rksz. 48 l.

Vass Áron

– idős agyagszobrász

Makfalván

Nagy Pál: Kusztos Endre

Igaz Szó 1975/5 458 old

meghatározását adják.
fogadott, átfogó stilusmeg-
vik-másik szakaszára nálunk is,
jelölés használatos, közülük
rmeier a legismertebbek. Ezek
gyökeresedtek az iparművészet
és a belsőépitészet terén hasz-
en nehezen nélkülözhetők. Hasz-
francia vagy osztrák/ érvényük-
szetről a nagymüvészetre való
ják. Átfogó értelemben egyetemes
kerülnek alkalmazásra, noha az
isérletek egyfelől a rokokó,
us értelmezésének bővitésére;
sszicizmusnak mint korszak-
értelmezésére.
lyzet irányit és erre véleményem
sfogalom sem használható. Tekin-
és az ezzel járó egyenlőtlen

VASS Antal gyűjt.

Építészet és tervezés Magyarországon 1945-1956.
Bp.OMHv.Ép.Muz.,1992

98.

Pesti Napló 34 ebf 37

Műipari minták tanjesztés

Az orsz. iparegyesület

kedelemügyi miniszter

Résztvevők: dr Schnierer

Eöry-Farkas Kálmán, Y

Muderlák Lajos, Csepr

Vidéky János, Fischer Ig

Vita a magyar stílusról

„A szerkesztésre a bizottsa

is Rauscher Lajos, Mudi

Albert unak vállalkozt

VASS Antal építész

Építészet és tervezés Magyarországon 1945-1956.
Bp. OMMv Ép.Muz.,1992 31/

Vas Antal

nevét a mai magyar építészet ismert és elismert alkotói, a mai mesterek között említi

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépitész kiállitás - belsőépitész hivatás. - Magyar Építőművészet, 1971.4.sz. 58-63.l.

63.l.

Vass Antal

Budapesti SZOT üdülő szálloda. - Építész Vass Antal, konstruktőrök Kopcsányi István, Szabó László, statikus Kollár Imre. - Ism.

31-32.l.

Magy.Ép.Ip. 1972. 1.sz.

Vass Antal 2.) Folytatás

a Magyar Képzőművészek Szövetsége Belsőépítész Szakosztályának kiállításán, – melyet az Ernst Múzeumban 1970. dec.-ben nyitottak meg, – munkái szerepeltek.

a miskolci SZOT-Székház nagyterme; a székesfehérvári Megyeháza műemlék épületének kiállítása; a pannonhalmi borozó kialakítása.

(említve.)

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépítész kiállítás – belsőépítész hivatás.

Magyar Építőművészet, Bpest, 1971. 4. 63. old.

Vass Antal 1)

Karosszék a pannonhalmi Borozóban, 1969. (repr.)
a pannonhalmi borozó részlete, 1969. (repr.)

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépítész kiállítás – belsőépítész hívatás.
Magyar Építőművészet, Budapest, 1971. 4. 58–59 old.

Vass Antal, iparművész

--

Művészek, tervezők, akik az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola növendékei/beiratkozott/voltak 1920 és 1944 közt
Vass Antal, bútortervező szakon 55. old

-

Mezei Ottó: Az Orsz. M. Kir. Iparműv. Iskola /1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37. old

Műv. Tört. Ért. 1975. XXIV. 1. sz. Bp

Vass Antal

A Felnonulási térnek és a Hősök terének nagyszabású díszítését tervezte (Szrogh Györggyel és Németh Istvánnal együtt).

Szines fénydekoráció ápr. 4-re; Magyar Hírlap, 1970. N. 3. 2. l.

Vass

1925-ben az Ernst Muzeumban Rippl Rónai, Beron, Gara, Vass és Szülle társaságában állitott ki Vértes Marcell.

Galambos Ferenc: Vértes Marcell
Látóhatár 1970/11-12 1121.old.

Vass [ ], festő

Szerepel a kötetben.

Bodri ferenc. Képzőművészeti Krónika
----- Pictura Hungarica
548-553.

JELENKOR, Pécs, 1972. június XV/6.

Vass Antal építész

Losonci Miklós: Egy építész pályaíve
Vass Antal munkássága

Művészet, 1982. október

Vass Antal

1952-ben a csepeli hulladéktelep
témajára kiírt pályázaton részt
vett és II. díjat nyert Vass Antal,
Hornicsek László és Németh István.

Kovács Anikó: Hornicsek László.
Művészet, 1975. julius – 6 oldal.

Vass Antal

Az 1952-ben kiírt csepli kulturhár pályázatot Hornicsek László-val és Németh Istvánnal kiosztatlan hasztellik.

Kovács Aurelio: Németh István

Művészet, 1975. juli - 13 oldal.

Vass Antal

1954-ben Vass Antal Hovericsek László-val közösen kaptak megbízást a Mezőgazdasági Kiállítás csarnokaira.

Kovács Anikó: Hovericsek László
Művészet, 1975. juli – 6 oldal.

Vass Arthal

Thamóry Judit és Somogyi Pál
szakmai fejlődésének ir ámpi-
tója volt.

Vámossy Ferenc: Az ujabb nemzedék
Müvészet, 1975.december - 38.oldal

Vass Antal

Épülettestelket és belsőt képez – építészek nélkül.

Korzoyk Á.: Belsőépítészetünk helyzete; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 7. l.

Vass Antal
építész

Miskolc, Szakszervezeti székház

1958 - 59

Repr.

Radlos: Magyar építészettört
Miskolc kiad. 1971

368.

Vass Antal
belsőépítész

Bp MÉMOSZ székház 1947 - 48.

Repr.

Rados: Magyar építészettőrt. 401
Műszaki kiad. 1971.

Vass Antal

nőrendéke az Sporműrészeti Főiskolán

Drávai Tomás.

Magyar Képzőműrészek Szövetsége belső-

építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970.

70

Vass Antal

művészeti az Ipar művészeti Főiskolán

Fokvári Iván.

Magyar Képző művészek Szövetsége belső –

építész pályázatának kiállítása, Budapest, 1970

10 l

Vass Antal

növendéke az Iparművészeti Főiskolán

Garajszki József.

Magyar Képzőművészek szövetsége belső-

építész szakosztályának kiállítása, Buda-

pest, 1970

111

Vass Antal

növendéke az Szarmüvészeti Főiskolán

Horváth István.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-

építész szakosztályának kiállítása, Buda-

pest, 1970

170

Vass Antal

tanársegédje az Iparművészeti Főiskolán

Kovács Sándor.

Magyar képzőművészet szövetsége belső-

építész szakosztályának kiállítása, Nyuga-

pest, 1970

240

Vass Antal

nővendéke az Iparművészeti Főiskolán Kőrényi Béla.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-

épitész szakosztályának kiállitása, Budapest, 1970

411

Vass Antal

Lakásterock. Kitűntetései: Szocialista Munkáért Érdemérem, nivódíj.

Magyar Képzőművének Szövetsége belső-építész pakoptályának kiállítása, Budapest, 1970

Vass Antal

Székesfehérvári temető, a lágymányosi pól-
loda, Budapest Rózsadomb SZOT üdülőpól-
ló, BNV acélszerkezetű csarnok, Tatabányai
Columbarium.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-
építész szakosztályának kiállítása, Budapest,
1970 42 P

Vass Antal

Isztambul-i szálloda (társtervezés), a miskolci szakszervezetek Háza; magyar kiállítások Bécsben, Párizsban, Londonban; lágymányosi vásárváros.

Magyar Képzőműcépek Szövetsége belső-épitész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

421

Vass Antal

A győri Állami Áruház (társteroezés), a salgótarjáni Állami áruház, a szekszárdi rendelőintézet; a Brüsszeli világkiállítás magyar pavilonjainak része.

Magyar Képzőműcészek Szövetsége belsőépítész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

42 p

Vass Antal

A Mezőgazdasági Kiállítás állandó jellegű épületeinek tervei, Budapest Róbert Károly körúti ovoda-bölcsőde, EFEDOSZ pékház termei.

Magyar Képzőművének Szövetsége belsőépítész pakoptályának kiállítása, Budapest, 1970

420

Vass Antal

Ibl di jas. Legjelentősebb munkái:
Népköztársaság útja és Váci úti Szikra
könyvüzlet és kulturközpont Budapest.

Magyar Képzőmüvészek Szövetsége belső-
építész pakoptályának kiállítása, Buda-
pest, 1970

421

Vass Antal

Született Nagyváradon 1917-ben. 1946-ban végezte el az Iparművészeti Iskola Főiskolás tagozatát, mestere Kaesz Gyula volt.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belsőépítész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

42 l

Vass Antal

terver alapján végezték a Rózsadombi SzOT-üdülő építését

Nemprémi Miklós: SzOT gyógyüdülő a Rózsadombon.

Budapest, 1971. 3-5. l. sz.

Vass Antal

tervezte a Miskolc-i szakszervezeti székházat 1963. 456. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1431

Vass Antal

tervezte a miskolci szakszervezeti
székházat. 1963. 456. sz. reprodukció!

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

1438

Vass Antal

és Gábriel Frigyes tervezték a bp-i volt MÉMOSZ székház kongresszusi termét.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1221

Vass Antal, építész

MDH

A budapesti „Stadthalle",
városi ~~[illegible]~~ csarnok egyik
tervezője.

Békés Attila: Tervezte: a KÖZTI

3

ESTI HIRLAP

Bu. 1964. nov. 24

K.D.K.

Vass Antal épitész
/KÖZTI/

Szakszervezetek Háza, Miskolc /
repr.
Épitésvezetö: Golenya Pál, Horváth Béla

Magyar Épitömüvészet 1964 / 4 . [illegible] 24-29. l.

MDK

Vass Antal

(Gádoros lajos tőépítésznek, a brüsszeli világkiállítás magyar pavilonja tervezőjének egyik munkatársa.)
(más adat nincs.)

Képzőművészetünk a brüsszeli világkiállításon.

Magyar Ifjúság, Bp. 1958. 4. sz. [1. l.]

Vass Antal, épitész MDK

A Nehézipari Minisztérium pavilonjának tervezője (1949 évi Bpesti Nemzetközi Őszi Vásáron)

repr.

MagyÉp 1945-55.

Vass Antal, MDK

építész

Az 1949. évi Mezőgazdasági Kiállitás főpavilonjának egyik tervezője.

repr. (Körner Józseffel)

MagyÉp 1945-55.

Vass Antal, MDK

építész

Bp. Építő-, Fa-, és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezeti Székházának belsőépitész munkatársa. (Gábriel Frigyessel)

2 repr.: A székház kongresszusi terme
Belső folyosó részlet.

MagyÉp 1945-55.

Vass Antal,
építész

MDK

Az 1954- évi Mezőgazdasági Kiállitáson
A gépesités csarnokának árkádsora.
repr. (Hornicsek Lászlóval)

MagyÉp 1945-55.

Vass Antal,

Építész MDK

Az 1954. évi Mezőgazdasági Kiállitás egyik tervezője. (Hornicsek Lászlóval)

2 repr.

MagyÉp 1945-55.

Vass Antal, építész MDK

Bp. "Szikra" könyvesbolt tervezője.

2 repr.

MagyÉp 1945-55.

Vass Antal épitész

MDK

1954.évi Mezőgazdasági Kiállitás tervezése repr.

Vass-Hornicsek: Az 1954.évi Mezőgazdasági Kiállitás
Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.1-2.sz.50-53.l.

Vass Antal épitész

MDK

Mezőgazdasági Kiállitás uj területének tervezése 1954.

Rácz György: "A régi lacikonyhás..." Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.1-2.sz.54.l.

MDK

Vass Antal épitész

Négy egységből álló szobrász müvésztelep Pasaréten tervrajzai repr.

A Mesteriskola tervei. Magyar Épitőmüvészet, 1955. IV.évf.1-2.sz.23.l.

MDK

Vass Antal épitész

müvésztelep terve

Körner József:Hozzászólások a Mesteriskola kiállitásához Magyar Epitőművészet 1955.IV.évf.6.sz. 188.l.

Vass Antal épitész MDK

szobrász müvésztelep terve

Gebhardt Béla:Hizzászőlás a Mesteriskola kiállitásához Magyar Épitőmüvészet 1955.IV.évf.6.sz.190.l.

Vass Antal

MDK

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége ötvös-belsőépitész-kerámia-ipari formabizottságának tagja lett

Müterem 1958 I. évf. ∅ 11.sz. 9.o.

M.D.K.

VASS Antal

Kiállítási installáció és berendezés
a magyar pavilon „A" csarnok emeletén

Gádoros Lajos:
Brüsszeli Világkiállítás 1958.
Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 54. o.

M. D. K.

VÁGS Antal

Kiállítási installáció és berendezés a magyar pavilon „B" csarnoka földszintjén

Társtervező: Németh István
Gádoros Lajos.

Párizsi Világkiállítás 1958.

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 57. l.

M. D. K

VASS Antal építész
és Zilahy István

Főpavillon belsője Resr.

Szabó István. Az 1956. évi mezőgazdasági kiállitoishoz
Magyar Építőművészet 1957 (VI.) 1-2. Vf.
47 - 50.

1956. évi Pál-díjas

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 1/3. 28
1. l.

M. D. C.

VASS Antal építész

1956. évi Ybl-díjas

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 1/3. 28

1. l.

M. D. K.

VASS Antal építész

Mátrafüredi 280 fős gyermekotthon

Repr.

Weiner Tibor: Három „romantikus" alkotás

Magyar Építőművészet 1956. (V.) 2. sz. 39.-42. l.

Vass Antal, [építész]

MDK

Janáky István - Körner József - Molnár Péter -

Vass Antal és Zilahy István

bemutatták és vitára bocsátották a terveket a Magyar Építőművészek Szövetségében pénteken este. A szakemberek nagy elismeréssel fogadták.

Ö: Bemutatták a magyar építészek isztanbuli szálloda-tervét.

Esti Hirlap: II.évf. 58.sz. 1957.márci 1o. vas.
7. oldal

Vass Antal, építész MDK

A putnoki bányász-lakótelep egy részlete Repr.

–: A házaméves terv vidéki alkotásaitól

Népszabadság, Bp. 1959. febr. 12. 12. l.
[Vidéki]

Vass Antal

Építész. Janáky J. munkálérsa az Isztambul szálló tervezésében. Még: Körner József, Molnár Péter, Zilahy István.

Major Máté: Az építészet uj világa, Nagvető, 1969, 395. l.

A. Vass

Professor a Magyar Iparművészeti Főiskolán. /Építész/.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill., 522 l.

Vass Antal, építén MDK

+ Janáky István – Körner József –
Zikaki István – Molnár Péter

Gárdonyi Hugó: ÖT magyar építén tervezi
Törökország legnagyobb
luxusszállodáját.

Esti Hírlap, II. évf. 8. n. 1957. jan. 11. pé.
8. old.

dr. Tombor Ilona elvtársnőnek,
Műemlékek Országos Bizottsága.

H.

Hőgyes Endre u. 10.

Vass Antal

építész

A Nehézipari Minisztérium pavillonja.

Tervezte fenti

Kósa Nemzetk. vásár

1949.

38. l. Kegyel

A MATI Eretebe

Vass Antal építész a KÖZTI-ben terverte az alábbi vásaron a Magyar-Szovjet Társaság és a Népjóléti Minisztérium pavillonját.

Bor Pál: Mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár 1950. Építés-Építészet. 1950. 332-337. l. képekkel.

Simon Sándorral közösen terverte a Vetőmagellátó N.V. és a Növénytermelő N.V. közös pavillonját és Bakos Istvánnal közösen a Mezőgazdasági és Külkereskedelmi N.V.-k kiáll. pavillonját.

U.o. terverte a Termelőszövetkezeti Gazdaság kiállítási pavillonját az Állami gazdaságok kiállítási anyaga - pavilonját, a Földművelésügyi Minisztérium Tudományos Központ pavillonját, a Mezőgazdasági Tudományos Központ pavillonját, a Mezőgazdasági Tudományos Központ pavillonját, a Mezőgazdasági

M.D.K.

Vass Antal épitész

Bécs 1959

repr.

repr.

Gyögyösi István: Magyar kiállitások külföldön

Magyar Epitőművészek 1961. 4.sz. 40 -47.l.

VASS ANTAL
építész

a miskolci szakszervezeti székház tervezete

ifj. Horváth Béla-Marjalaki Kiss L.-Valentiny Károly
Miskolc, 1962. 265. l.

MDK

Vass Antal építész

Áll.Gazd.Gépüzem kiáll. pavillonja.

Kossa Nemzetk. Vásár, 1949. 41, 43, 45, 46. l.

mdk

Vass Antal építész

tervezte a Szakszervezeti székházat

ifj. Horváth Béla Miskolc.

1962.

109, 265.

58. jegyzet

Vass Antal építész /KÖZTI/ M.D.K.

Szekszárd, Rendelőintézet.

Tervezés ideje:1957-58.,építés kezdete:1959. febr.

befejezése: 1961. febr.

Építésvezető: Videmann István repr.

Magyar Építőművészet 1962 / 5. 19-21.1.

Vass Antal, belső építész

MDk

A kiállítás egyik részét rendezi.
(Tervképek s egyéb dokumentációk bemutatására.)

— : Építőművészek is részt vesznek a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás rendezésében 2.1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. ápr. 3.

Vass Antal építész M.D.k.

B sl tanföldvár beépitési terv. /1962/ repr.

Magyar Építőművészet 1963/5. 28.29.l.

MDK

Vass Antal épitész

Mezőgazdasági pavillon terve

Kósa Nemzetk. Vásár 1949, 45 l.

M.D.K.

Vass Antal építész

KÖZTI építésze

A rózsadombi üdülő szálloda tervei

Lábakon álló szállodaa épül a Rózsadombon

Magyar Nemzet 1966. szeptember 29. 5.1.

M.D.K.

Vass Antal épitész

Az isztambuli üdülőszállónél Janáky István társtervezője , 1956.
A terv nem valósult meg

Kisdi Pál: Janáky István
Magyar Építőművészet 1966/3. 52.l.

Vass Antal M.D.K.

Miskolc SZOT székház [illegible]kszinháztermének kör
töralán karámia burkolat /1962/

Társtervező: Z. Gács György

Üveg,kerámia és porcelán 1966-1967. Bp. 1967. 90.l.

Vass Antal építész

Janákyval közösen résztvett az
/sztambul szálló tervezésében
/ezem épült meg/

Kortárs 1966 V. n. 757 old.

MDK

Vass Antal

Áll. gazdaságok pavillonja

Bor Pál: Mezőgazd.kiáll.... 1950. Építés - Ép.Művészet, 1950. 5. sz. 332-337. lap. képekkel.

MDK

Vass Antal

"A tej utja" pavillon

Bor Pál: Mezőgazd.kiáll.... 1950. Építés - Ép.Művészet, 1950. 5. sz. 332-337. lap. képekkel.

Vass Antal és Simon Sándor

NDK

Vetőmagellátó NV és Növénytermeltető NV közös pavillon.

Bor Pál: Mezőgazd.kiáll.... 1950. Építés - Ép.Művészet, 1950. 5. sz. 332-337. lap. képekkel.

MDK

Vass Antal

"Erdészetek" pavillonja

Bor Pál: Mezőgazd. kiákl. ...1950. Épitás - Ép. Művészet, 1950. 5. sz. 332-337. lap. képekkel.

Vass Antal és Bakos István MDK

~~Bakos Antal~~

Mezőgazd. és Külkeresk. NV pavillonja

Bor Pál: Mezőgazd. kiáll. ...1950. Épitós - Ép. Művészet, 1950. 5. sz. 332-337. lap. képekkel.

MDK

Vass Antal és Hornicsek László

tervezték a Viscosa a Szikra és az Ásványolaj pavillonját.

Kovács Zsuzsa: A centenáris BNV... Uj Építésze 1948, 246. o.

MDK

Vass Antal

Termelőszöv. csoportok pavillonja

Bor Pál: Mezőgazd.kiáll.... 1950. Épitás - Ép.Művészet, 1950. 5. sz. 332-337. lap. képekkel.

Vass Antal

MDK

Az 1950-ben a kiállitási terület beépitési tervére I. dijat nyert Vass Antal, és Németh István terve, Valamint Gebhardt Béla terve.

Kiss László, Vass Antal és Rimanóczy Gyula javasolták a kiállitási terület ~~[illegible]~~ tervezése kapcsán annak céljaira az Óbudai - szigetet.

Granasztói Pál - Polónyi Károly: Budapest holnap. Bp. 1959. 115-116.l.

Vass Antal MDK

Az 1950ében , a kiállitási terület beépitési tervére I. dijat nyert Vass Antal, és Németh István terve, Valamint Gebhardt Béla terve.

Kiss László, Vass Antal és Rimanóczy Gyula javasolták a kiállitási terület ~~rpi~~ tervezése kapcsán ennek céljaira az Óbudai - szigetet.

Gramasztói Pál - Polónyi Károly: Budapest holnap. Bp. 1959. 115-116.l.

MDK

Vass Antal

Magy. Szovjet Társaság pavillonja

Bor Pál: Mezőgazd.kiáll.... 1950. Épitès - Ép.Művészet, 1950. 5. sz. 332-337. lap. képekkel.

M.D.K.

Vass A ntal

Moszkva 1960.

Társtervező: Havas László, Mózer Pál, Németh István
Szilas Elemér

repr.

Gyöngyösi István: Magyar kiállítások külföldön
Magyar Építőművészet 1961. 4.sz. 40- 47.l.

MDK

1957-es Kbl-díjak

Vass Antal

Népakarat 1957. dec. 29.

MDK

Ybl dijat kapott

Vass Antal

Népakarat, 1957.dec. 29.

Vass Antal

Domonkos Jenő és Erjocska István két terve a Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázatán /1967/ megvételben részesült. /Munkatársak: Kopcsányi István, Siklós Mária, Vass Antal, Bardon Katalin, Cser Károly, Halmi Iván./

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 2. l.

T. Műemlékek Orsz

Van szerencsénk ezennel értesíteni,

2000 k

összegben a

Schmidt

leszámítoltuk s ellenértékét fennt nevezett

Tisztelettel kérjük, hogy ezt tudo

Vass Antal

a Nehézipari
Minisztérium pa-
villonja

Kosa Nemzeti Vásár

1949.

46 l.

567
1906.

Edejets: november 22.

arányban nem álló te
helyettesítésével Kassa
Károly nyug. közalap
képviselőnek helyettes
vonatkozó és most ér
költségjegyzékét az ü
zal a felkéréssel közl
ezen költségjegyzék
ében a szükséges
kiutalványozásáról a

Vass Antal

Az Erdőközpont pavillonja.

Terverte fenti

Kósa Nemzesk Vásár

1949.

47. l. Képpel-

MÚEM
2/3/1930
Ed. 1930 ev jun. 5 n.

~~Hörnicsek~~ (o?)

~~Hörnicsek László~~

tovább

~~és~~ Vass Antal

K

tervertek a Viscosa, a Szikra és az Ásvanyolaj pavillonjait

Kovács Zsuzsa: A centenáris B.N.V. kritikája. Új Épitészet 1948. 246. l.

P

Vass Antal,

MDK

Az Iparműv.Társulatnak az Ip.műv.Mus.-ban rendezett 50 éves jub.kiállításának részvevője.

V.A. tervezte a Szinpad-művészet termét. XXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX X

Magyar Iparművészet. 1933. 264.l.

Vass Antal

Siflós Mária, ~~[illegible]~~ Bardon Katalin, Cser Károly, Halmi Iván mint munkatársa Brjeska István és Domonkos Jenő II. tervének mely megvételben (egyénenként 8.000 Ft.) rénesült.

Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázata 1967.

Magyar Építőművészet 1968. 5.sz. 2.1.

Vass Antal –
Siklós Mária, Kopcsányi István, Bardon Katalin, Cser Károly, Halmi Iván – mint munkatársai Brjeska István és Domonkos Jenő tervének
mely megvételben (egyenesként 8.000 Ft) részesült.

Lakókörzetek gyermeknevelési épületegyüttesének tervpályázata 1967.

Magyar Építőművészet 1968.5.sz. 2.1.

MDK

MDK

Vass Antal

Weiner T.: Három "romantikus" alkotás. Magyar Épitőművészet 1956. 39.l.

Vass Áron

székely népművész
ügyes állatszobrok, genre
alakok, az Erdélyi Mé-
hész Egyesület félszázados
jubileumán rendezett kiállí-
tásról.

Pásztortűz 1930. szept. 21.

Nagyapó mesél c.
szobornűve repr.

u. o.

Vass Áron

szobrán

lásd

Gáspár Gyula

A vinzatért Erdély

utikönyvel

Bp [1941]. 36, l.

96307-N3

Vass Áron

Robair

Makkfalva

1929

Sulyfritz

XVI. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Vas Áron

makfalvi székely szobrász
székely földmíves

erdő

Podhorszky-Pálfi

Sándor: Az erdélyi
népművészetek albuma.
II. kiadás. Kolozsvár
1927. 43-44. l.

emberi és állati szobrok,
agyagból gyurva és kicsetre
A kolozsvári áruminta
vásáron magyarok kollekció
val szerepelt

Arcképe nagy
n. o.

VASS ÁRON

Vita Zsigmond:

VASS ÁRON/makfalvi szobrász/halálára.

Utunk, XXXIV.évf. 51. /1625./ sz.
1979. dec. 21. 6.old., képpel.

VASS ÁRON

Vita Zsigmond:

Bucsuzunk Makfalva nevezetes emberétől. /VASS ÁRON népi szobrászmüvész/

Müvelődés, XXXII.évf. 12.sz. 1979. dec. 22.old.

VASS ÁRON

Ádámovits Sándor:

Áron bá is elment. /Vass Áron makfalvi népi szobrász elhunyt./

A Hét, X. évf. 49.sz. 1979. dec. 7. 4. old.

MDK

Vass Áron és Vass Albert

Marosvásárhelyen tart kiállitást

R. Berde Mária: Marosvásárhelyi kiállitások után. Pásztortüz, 1929. 12. sz. 287 l.

Vass Áron

Murádin Jenő: Vass Áron a mezőfolyi állatszobrász

Kolozsvár, 2000

Vass Béla b.

épitész.

Műcsarnok

1932/33. téli kiáll.

582, 584,

Vass Béla

építész

l.

Tér és Forma

1936. 57. l.

Vass Béla

Kassai éjutén

A kassai ferencesek
terének terve

Repr.

Sziklay Kassa

232. l.

mellett.

235. l

236. l.

Vass Béla

a kassai vasuti állomás-
épület homlokratára
kiírt terop. II. dy

MMÉE Közl
1940. 179. l.

Vass Béla ifj

építész

tervezte a Kombathelyi
vároni Kereteshaz
Korszerű épületét

Repr.

Tér és Forma

1933. 36. l.

Képekkel és
alaprajzzal:

Beházak Kombathelyen
terv. fenti Repr.
u. o. 1933. 38. l.
39. l.
Képekkel és alaprajzzal 42. l. 47. l.

A M. KIR. VALLÁS-
ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER
SZÉKELYFÖLDI ÖSZTÖNDÍJÁBAN
RÉSZESÍTETT

FESTŐK KIÁLLÍTÁSA

AZ ORSZ. MAGYAR
SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN

Vass Béla úr

építész

Budapest

Tóth János: Kombathely fejlődése és korszerű építkezései.

Tér és Forma

1933. 36, 38, 39, 42, 47 l.

röviden

1933. 2. 7.

LOM.

August, München VII

..... 1

rta dr. Lázár Béla, Budapest ... 17

..... 19

Vass Béla ifj.

építészmérnök.

A vasi műemlékek gyűjtésének első része.

142 drb fénykép.

Kiállítva a Szombathelyi Ünnepi Hét keretében. 1934 szept. 1–10.

Katalogus Wälder Gula csomagjában.

Ugyanott kollektív kiállítása. Lásd fenti katalogus 25. l.

28 PENGŐ

BOLTI ÁR HELYETT

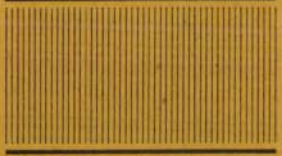

16 PENGŐÉRT

kaphatja meg a kiállitáson dr. Kogutowicz Károly egyetemi tanár DUNÁNTUL ÉS KISALFÖLD IRÁSBAN ÉS KÉPBEN cimü pompás müvét.

A felnőtt ebből ismerheti meg a Dunántul gyönyörü tájait, a serdült ifjuságnak hasznos hazafias olvasmány. A fenti kedvezményt megkapja akkor is, ha a könyvet közvetlenül a Földrajzi Intézettől (Szeged) rendeli meg. A rendeléssel jogot szerez arra is, hogy a közeljövőben megjelenő II. kötetet is hasonló áron kaphassa meg.

Kérjen részletfizetési kedvezményt.

Egyetemi Földrajzi Intézet
Szeged, Zerge ucca 19. sz.

ABLAKA GYÖRGY, SZEGED. KÁLVÁRIA-U.

Vass Béla

Szombathely

perverte az „Trottkó"

c. folyóirat imulapját

1936.

minden fizikai akadály nélkül,kö
dén vetheti a kőre művészi elgon
sait.E kiváló tulajdonságaihoz j
az is,hogy mind anyaga,mind pedi
előállitása a réz- és fametszeth
viszonyitva igen olcsó.Hogy a tö
grafikai ágakat a XIX.század els
felében teljesen háttérbe szorit
annak okát,amazoknak nagyfoku vi
hanyatlása mellett elsősorban,am
kor kispolgár-mecénásának megfel
épen olcsóságában kell keresnünk.
fellendülése a 20-as évek elején
induló francia romantikus festés
tel kezdődik,aminek oka viszont
fönebb vázolt művészi hatásában
A litográfia alkalmas volt a kor
festői törekvéseinek,puha tónusa
nak,érzelgős szentimentálizmusán

Vass Béla

okl. építőmérnök

Magyar Építőművészet.

1941. 293. l. (Polgári fiúiskola homlokhelyiségekkel és alaprajzokkal.)

Fenti tervei alapján kivitelezte Szombathely m. város mérnöki hivatala.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vass Béla ifj

Szombathelyi építész

irod

Magyar Művészet

1936. 121 l.

fontosabb jelentősége. De termés
is produkált. Lántz József tájké
re valló, friss természetmegfigy
lálunk. Kiváló litográfiákat kés
Szerelmey Miklós, Marastoni Józs
esetben bátran összemérhetők a
alkotásuk a multszázadi grafika
~~jelentősebb közöttük a litográfi~~
Miklós a mult század első feléne
hatásu magyar festője.

~~A multszázad első felé~~

mintahogy az a müpártoló közönsé
lás korában Lántz József, Szent
és Torsch Leó a legtöbbet fogla
kor a 30-as évek közepén Barabá
be úgy a ~~az arcképrajzoló~~ portré graf
ja a legtöbb megrendelést, kész

Vass Béla.

Részt vesz az Ady Endre-
emlékpályázaton.

Nemzeti Ujság, 1928. febr. 9.

Vass Béla.

Részt vett az Ady Endre-emlékek elkészítésének pályázatán.

Magyarság, 1928. febr. 9.

dr. Vass Béla szombathelyi festőművész

Dunántúli őszi tárlatan Berzsenyi Társaság oklevéllel tüntette ki.

PH. 929. X. 13.

MDK

Vass Béla ifj.

Ebédlő, terv. fenti

Lakberendezési kiáll. Magyar Iparmüvészet 1929. 60.l.

MDK

Vass Béla, Szombathely

Vidéki centrumok. Képzőművészet, 1929. 19. sz.

~~xxx~~lo2 l.

MDK

Vass Béla /Szombathely/

dicsérő oklevelet kapott

A dunántuli tárlat dijai. Képzőművészet 1929. 25. sz. 233.l.

MDK

Vass Béla

Vasi népi- épités és müvészet emlékei; fenti gyüjtése

MMÉKözl. 1934. jul. 22.

MDK

ifj. Vass Béla épitész -Tóth János ép.
a debreceni hősi meuzóleum tervpályázata
I.dij

Épitő Ipar-Épitő Müvészet, 1931.II.15. 23 l.

'6-.

ygyár, 1883/, s elsősorban a belga
élete iránt. Szobrászi rajzossággal
kiszinesett festményei mellett 1885-
ötkoreszaka első szobrának, a Kohómun-
. A szénbányák és iparvidék

M.D.K.

ifj. Vass Béla, építés

Tóth Jánossal közös terve első díjat nyert a debreceni közök temetőjében felállításra kerülő emlékmű pályázatán. Cikkező kivatkozik a lap jan. 14-i számában már közöltekre — itt az egész pályázatról ad általános bezámolót

Vállalkozók Lapja. Bp. 1931. LII. évf.

febr. 8. sz. 5 old.

NDK

ifj. Vass Béla épitészm.

MM és ÉE kidll. Szombathely, 1934. kat. szept.

M.D.K.

Vass Béla, kassai építész

második díjat nyert
a MÁV. kassai állomásépü-
letének pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.
szep. 22. sz. 5. old.

MDK

Vass Béla,ép.-ip.müv.

hallrészletét Mahunka Imre rt. kivitelezte.

az épitö ipamüvészek a magyaros otthonra való törekvésüket bizonyitották terveikkel. Az interieurök nemes anyaggal a korszerü követelményeknek megfelelve mutatkoztak be.

? Ipamüv.kiállitás. ?
Müvészet.1938.III.évf.22.sz. 166.l.

Vass Béla

építőipar

l.

Magy. Ipar.

1938: 218 l.

Vass Béla

épitőiparm-

+ 1939

l

Magy. Iparm

1939. 202. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
486 1915 szám
Kk.: 915 67 nov. 1.5 19 n.

A vall. és közokt. m. kir. mini
115.553. sz. a. kelt s a IX. l
rendeletének másolata:

A Műemlékek Orsz. Biz
előadó, Surányi Károly középisk
számellenőr részére egyenként k
részére pedig ötven /50/ K össz
szersmindenkorra szóló rendkivü
az állampénztárt, hogy ezen öss
táira, a katonai tényleges szol
illetőleg pedig az 1873. évi Pó

M.D.K.

Vass Béla, kassai építész

második díjat nyert
a MÁV. kassai állomás-épü-
letének tervpályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.
aug. 22. sz. 5. old.

Vass Béla

építész

Szombathely

koll. kiáll.

szombathelyi mérnö-

ki kiáll. 1934.

szept. 1-10.

Wälder Gyulá-

nal

van a katalogus

W. 1. dobor

1948 XI. 10

II.

Gyüjtsünk papirost!
(Beszid)

(Ezelő) Kedves barátaim! Ezelőtt kéthéttel kihirdettek az osztályban, hogy gyüjtsünk papirost. Tanár úr felhívta a figyelmünket arra, hogy élénken vegyü

mDK

Vass Béla, ép.

terve a Társulat épitöiparmüvészeti tervpályázatának eredménye I/B feladat.
városkörnyeki ki s családiház és berendezése.
II.dijat nyert. 2 kép. 176.l.

Szablya János:
Az uj magyar otthon.- magy.Iparmüészet. 1939. 6.sz.

MDK

Szente Lajos és ifj. Vass Béla építészek.

Családi lakóház Szombathelyt. Képpel és alaprajzzal.

Tér és Forma. 1934. 163.l.

ifj. Vass Béla MDK

tervező mérnök

Tavasszal felépitik a debreceni hősök mauzoleumát.
Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1931. febr. 15. 23.o.

Vass Béla ifj.

Alkotása szerepelt a vasi képzőművészek tav.tárlatén.

P.H.932.III.25.

MDK

Vass Béla, ifj. és Tóth János

Debrecen város hősök mauzóleumára irt pályázat

I. díját nyerte

Magyar Iparmüvészet 1931. 28.1.

Vass Béla

Kiállít

P. H. 932. XII. ~~20~~ 20.

Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "
mely a terület épitészeti állagának a tö

M

MDK

Vass Béla ifj. és Tóth János

szombathelyi épitészek

Debrecen város Hősök emléke tervének pályázatán
I. dij.

MMÉEKözl. 1931. 74 l.

MDK

Vass Béla ifj. és Tóth János

Debrecen város Hősök mauzólaumára irt pályázaton

I. dijat kapta

Magyar Iparmüvészet 1931. 28.1.

MDK

Vass Béla ifj. és Tóth János szombathelyi épitész

A debreceni hősi emlékmü pályázat, I.dij

Vállalkozók Lapja, 1931. febr. 5.

Vass Béla ifj

és Tóth János

szombathelyi építészek

Debrecen város Hősök
emlékre terveinek beszer-
zésére kiírt pályázatot

I. díj.

MMÉE Kösl

1931. 74 l.

K

MDK

Vass Béla

Hálószoba, repr. Tervezte fenti

Magyar Iparművészet 1907. 136.l.

MDK

Vass Béla

Gyermekszoba, r epr.

Gyermekművészeti kiáll. Magyar Iparművészet 1914. 247.l.

MDK

Vass Béla

Pohárszék tölgyfából, repr.

Lakásművészeti kiáll. Magyar Iparművészet 1911. 384.l.

MDK

Vass Béla

Az O.M.Iparműv.Társ. Lakásművészeti Kiállitásán hálószoba terve.

Gerő Ödön: Hogyan rendezzük be lakásunkat.

Magyar Iparművészet, 1933. 2-4.l.

Vass Béla

iparmüvész

Lakásmüvészeti kiállítás - Technológiai Muzeumban terveivel szerepel. Ude reinekben tartott üzi lakásrasba

Femzeti Ujság
1933.I.22.

Vass Béla

Afőváros bútorpályázatán dijat nyert

M.933.X.29.

Vass Béla

iparművész

Iparművészeti Társulat kiállitása - Technológiai Iparmuzeumban - terveivel szerepel. Lakóház

Ujság -
1930.I.22.

MDK

Vass Béla

Magy.Iparművészet 1939. 124 l. Társulati közlemények

MDK

Vass Béla

tervezőművész

Lakásberendezési kiáll. Magyar Iparművészet, 1911. 312. o.

MDK

Vass Béla

Kassai iparm. kiáll. Magyar Iparművészet, 1911.

311. l.

MDK

Vass Béla

Gerő Ö.: Hogyan rendezzük be lakásunkat. Magyar Iparművészet 1933. 3.1.

MDK

Vass Béla

Női lakószoba, repr. Tervezte fenti

Magyar Iparművészet 1933. 9.l.

MDK

Vass Béla iparművész

Az Iparműv.Társ. a Székesfővárossal karöltve, egy- és kétszobás tipusberendezésekre kiirt pályázatán 200 pengős dijat nyert tervével.

Cikk: Pályázatok.

Nagy.Iparművészet,1934. 3-4.sz.

MDK

Vass Béla, ép.-ip.müv.

tervezte a "Dolgozó nő szobáját" ,elkészitette a Curtos-cég.

Az Iparművészeti Társulatnak az Ipvm.muz.-ban rendezett 50 éves jub.kiállitásának résztvevői.
Magyar Iparművészet.1935.266.l.

Vass Béla

íparm.

l.

Magy. Iparm

1938. 298. l.

MDK

Vass Béla iparmüvész

az alábbi pályázaton /II. csoport A. feladat: városi bérház kétszobás lakásának terve/ 2oo pengős II. dijat nyert

Az Orsz. Magyar Iparm. Társ. tervpályázatának eredménye. Magyar Iparmüvészet 1939. 122.l.

MDK

Vass Béla iparmüvész

az alábbi pályázaton /I. csoport B. feladat: városkörnyéki kis családi ház és annak berendezése/ 250 pengős II. dijat kapott

Az Orsz. Magyar Iparm. Társ. tervpályázatának eredménye. Magyar Iparmüvészet 1939. 122.l.

Vass Béla, iparművész M.D.K.

250 P-ös második díjat nyert az Iparművészeti Társulat „Városkörnyéki kis lakások tervpályázatán. Ugyancsak 200 P-ös második díjat is nyert „Városi bérház kétszobás lakására" kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1939. IX. évf.

jun. 15. sz. 8. old.

MDK

Vass Béla, terb.ip.müv.

Dolgozó nö szobája. Képpel.

Magyar Iparmüvészet.- 1935. 26c.,259.l.

MDK

Vass Béla,ép.-ip.müv.

hallrészletét Mahunka Imre rt. kivitelezte.

az épitö iparmüvészek a magyaros otthonra való törekvésüket bizonyitották terveikkel. Az interieurök nemes anyaggal a korszerü követelményeknek megfelelve mutatkoztak be.

? Iparmüv.kiállitás. ?
Müvészet.1938.III.évf.22.sz. 16o.l.

Vass Béla - MDK

tervezőművész

Lakásberendezési kiáll. Magyar Iparművészet, 1911. 312. o.

MDK

Vass Béla, ip.müv.

az 1932 év folyamán meghirdetett lakberendezési pályázaton tervével a nyertesek közé került.

Pályázatok. I. pály.: Butorok és ip.müv. tárgyak.
MIP. 1933. 79.l.

Ip. műv. Társ.

MDK

Vass Béla

Városi bérház kétszobás lakásának berendezése. A társulat épitőiparmüvészeti tervpályázatán II. dijat nyert. Repr.

Magyar Iparmüvészet 1939. 179.1.

MDK

Vass Béla

résztvett az alábbi pályázaton

Kik pályáztak az Ady-síremlékre? Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

Vass Béla
iparművész

Iparművészeti Társulat jubiláris kiállitása - rendezi a szimpadi dekorációs részt. -

Nemzeti Ujság
1935.VII.26.

Vass Béla

iparművész

Iparművészeti Társulat jubiláris kiállitása - Iparművészeti Múzeumban - lakásmüvészeti munkákkal - szobatervekkel - szerepel.

Pesti Hirlap
1935.XII.4.

Vass Béla

iparművész

Iparművészeti Társulat jubiláris kiállitása - Iparművészeti Muzeumban - lakásberendezési tervekkel szerepel. Dolgozó nő szobája.

Budapesti Hirlap
1930.XII.4.

Vass Béla

~~xxxxxx~~iparmüvész

Iparmüvészeti Társulat jubiláris kiállitása - Iparmüvészeti Muzeumban - lakberendezési tervekkel szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.XII.5.

bobockai Vass Béla MDK

Családi ház építészet

Városi mosoda

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Vass Béla

díjat nyert a főváros bútor-pályázatán.

PH. 1933. X. 29.

MDK

Vass Béla iparmüvész, II. dij, 25o P

Iparmüv. Társ. magyar otthon tervpályázata.
Pesti Napló, 1939, jun. 14. 12 l.

MDK

Vass Béla iparmüv.

II.dij 2oo P

Iparmüv. Társ. magyar otthon tervpályázata.
Pesti Napló, 1939, jun. 14. 12 l.

MDK

Vass Béla

O.M.Iparmüv. Társ. gyermekmüvészeti kiáll. Bp. 1914.

Németkér /Tolna/

R.k.templom, homlokzati tornyán
hajó, egyeneszáródásu szentély,

/Stippek József, 1945/

MDK

Vass Béla, Szombathely

Gál E: Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll.
Képzőművészet, 1928, 6.sz. 24 l.

MDK

Vass Béla, Szombathely

Akt, olaj
Tanulmányfő, olaj

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N. Szal.
1928. jan. 12 l.

MDK

Vass Béla 2oo pengős dij

Pályázatok. Magy. Iparművészet 1933. 2o4 l.

MDK

Vass Béla

Jubilál az Iparműv. Társ. Színházi Élet, 1935.4.sz.
64 l.

MDK

Vas Béla

Margitay E: A Műhely kiállitása. Magyar Iparművészet. 1908. évf. 347-349 l.

Vass Béla

iparnuvén

l

Keleny: Föv. Könyvt. tört

54. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Vass Béla

Dolgozónő szobája

Hallrészlet

Repr.

Nádailakás

36, 46, tábla

KOVÁCS NAGYSZÁLLODA R-T
SZOMBATHELY

Szombathely, 193 .....

Vas Béla

ipartmüvész

Erőd

Vádai 68. l.

táblázat

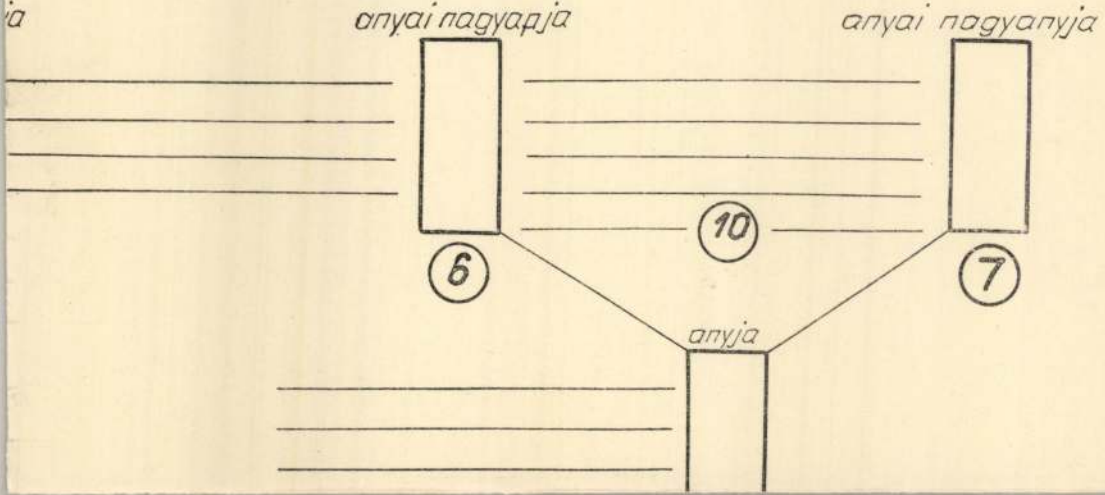

Vass Béla ifj

l.

Orsz M Iparmkongr

Gyarapodás.

ól elválasztott haja, szemöldöke, bajusza
ek gallérja lehajtott, nyakkendőt nem vi-
bbváll felett: »Venezia 845«

26.9 cm.
VIII. 28-án (453/901.)

874

A Hesz és Társa (F*AG Schweinfurti golyóscsapágygyár vezérképviselete) **pavillonja**

A Mahunka Imre r. t. pavillonja
Tervezte: Vas Béla

Foto: Belvárosi (Marschowszkyné)

Vas Béla
Műépítész. 1938, 104. l.

Foto: Seidner

Vass Béla

Dolgozó nő szobája

Terverte fenti

Repr.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1935. 259. l.

Vas Béla

---

ipar művész

hosszabb idény

Gödöllőn

lakott

sa gödöllői mű-

veszteleps

tagja volt

Piemont [illegible]. V. 203

Vas Béla

iparművész

iróa

Magyar Iparművészet

1909. évi.

Ngs. 936 V/20

Dr. Szentiranyi Gyula
urnak

1 öltöny jarítás ár p. 1.50

köszönettel Lanszky

Vas Béla

Művészet 1904. 209

Fena

Vas Béla

U. 994

1997/908

Süss

„Két kolvajjelző készülék szerelése" a

368

655 Klein, Adam.

~~Hat~~ Jelenet a katonaélet ből. ~~(2.) (Sechs militärische Gegenstände.) Rm.~~

Rk.

~~M. 124 mm. Sz. 176 mm.~~

K. 2.

124 x 176 mm.

Vas Béla

szobrán

1928. ápr. tavaszi szalon

(Nemzeti szalon)

Leányfej, szinezett gipsz

HELYSÉG

KISTORNYA.

VÁRMEGYE

Zemplén.

ÖRZÉSI HELYISÉG

ref. egyház.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Ötv

KOR

XV

MÉRET

14'6

TÁRGY

Serleg.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

Részenként aranyozott e
renaissance diszitő elemein
véséssel.

FÉNYKÉP, RAJZ

Vass Béla I.

festő

életr. archeppel

leírá okv.

Fehér Szombathely

158, 159. l.

MOB kos.

2039. l.

39. Ismeretlen festő.
A XVIII. századból.

39. II. Rákóczy Ferencz.

361

Derékon alól, jobbra for
övét fogja, baljával pedig az aszt
van tetején kereszttel. Rövid haja
arcza leberetvált. Köntöse piros,
dalán kard lóg. Felirata a kép ala
Serenis. Franciscus Rákoczy Prince
Podolinensi cum a periculo vitae N
1703.

Vászon, méretei 95: 65 c
Báró Révay József ajándé
~~A Nemz. Mus. képtárából.~~
~~József Nagy. Képt. 377.~~
Kifüggesztésére vonat

1894: VI. 224.

904: V. 2.

200

Vas Béla

l,

Deines Jenő.
Körösfői Kriesch
Aladár, Bp. 1939.
81. l.

Dunai tartományok X. 51.

Vass Béla

festő Szombat

Akt és Tanulm

c. olaffestményei a

Képzőművészek Vi

következése 1928.

tárlatán –

M.D.K

VASS Antal építész

Salgótarján, árúház (Repr.)

Magyar Építőművészet 1958 (VII) 1-3. sz. 58. l.

Castrum, roman II. 194.

Vass Béla

1922. máj. MROE

kiáll. Nemzeti Szalonban

Csendélet, olaj - 5000.-

Vass Béla

nekr.

Magyar Művészet

1934. 21. l.

MNK

Vass Béla, festöm.
Szombathely.

Akt. olt.
Tanulmányfö. "

Nemz. Otal. 338.kiáll.
Képzőművészek vidéki szövetségének 1.kiáll.
1928. jan. Kat.

MD

Vass Béla festőmüv. Szombathely

Dunántuli Tav.t[illegible]l. Kitüntetettjai. Képzőmüvészet 1928. 1o.sz.

MDK

Vass Béla festőművész.
A Nemzeti Szalon 65.csoportkiállitása.

Képzőművészet,1929.21.sz.143.l.

MDK

Vass Béla /Szombathely/

Műveivel résztvett a Képzőm.Vidéki Szöv.I. kiállitásán.

Gál Endre dr.: A Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiall.

Képzőművészet,1927.6.sz. 24.l.

MDK

Vass Béla, Szombathely

nagy ezüst plakettet kapott

Képzőművészet 1929. 19. sz. 103.l.

Vas Béla.

A Műcsarnokban bemutatott Ady-szeremlékpályázaton pályaműre szerepel, melyen Adyt gyermekekkel ábrázolja. (említve.)

A Reggel, 1928. febr. 13.

MDK

Vass Béla

Csendélet, of.

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. N.Szal,
1922. máj. 23 l.

MDK

Vass Béla, Szombathely

ezüst éremdijat kapott

A Dunántuli Tav. tárl. kitüntetettjei. Képzőművészet 1928.lo. sz. 137.l.

MDK

Vass Béla

Kis tryptichonja, a kaposvari Berzsenyi Dániel Társaság kollekciójaban, a Nemzeti Szalon 65.csoportkiallitasan.

Cikk: A Nemzeti Szalon 65.csoportkiall.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Vass Béla

Husvéti kiállitások. Képzőművészet 1930. 30.sz. 122.l.

Vass Béla

festőművész

Hatvanötödik csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.5.

MDK

Vass Béla festőművész

Kaposváron a Dunántuli Tav. Tárlaton az aranyérmet Vass Béla szombathelyi festőművész nyerte meg.

Cikk: A Dunántuli Tav.Tárlat ...

Képzőművészet, 1930. 30.sz. 128.lap

Vass Béla

diszitő festő –

1933. végbiz. jó

Iparm. Isk. Évk.

1930–34. 47. l.

Vass Béla
festō
1929
Eimisk 1930
89 l.

8121/1932.szám.

III.

K a u t

M a r g i t n a k, a Műemlé

gépirónőjének T a m á s n

zése iránt közvetlenül hozz

Bizottságot, hivja fel neve

a t. Bizottság útján egy ol

beigazolást nyer, hogy neve

setképtelen, mivel csak eze

banforgó családi pótlék eng

Vass Béla

festő

1929-33

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 46. l.

p Mátyás király kálváriáján.

211. l. (Képe 210. l. és XLII. táblán.) — Éber László: Könyvismertetés. AÉ, XVIII., 1898., 173. l. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 17. és 81—86. l. (Képe 82. és 84. l.) — Molinier: Histoire generale des arts appliques. IV. kötet, Páris, é. n. 259. és 266—271. l. (Képe XVII—XIX. tábla.) — Radisics—Szendrei: Magyar műkincsek. III. kötet, Bp. 1901., 39—40. l. — Divald: A régi Buda és Pest művészete Zsigmond és Mátyás király és a Jagellók korában. A M. Mérnök- és Ép.-Egyl. Közl. XXXV., 1901., 379. l. — Mihalik József: A zománc. Pozsony, 1901., 48—49. és 124. l. (Képe 47. l.) — Divald: Budapest művészete a török hódoltság előtt. Bp. é. n. (1903.) 149., 150—151. l. (54. kép.) —Forster:

Vass Béla

festőművész

Dunántuli Művészszövetség kiállitása - Kaposvárott a Turul-szálló nagytermében - képével szerepel.

Határjárás Zalaegerszegen

Pesti Hirlap
1930.IV.9.

MDK

Vass Béla, Kassa

Emlékmü, szén
Falusi templomterv, szén

Felvidéki és Kárpátaljai képzőmüv. kiáll. Nxxxxxx
N. Szal. 1943. febr. 13 h.

MDK

Vass Béla /Szombathely/

Dunántuli Tavaszi Tárlat. Kaposvár. Képzőművészet 1929. 19. sz. 102.1.

M. D.K.

JASS Béla

1913.-ban Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagybánya.. Bp., 1954. 331.l.

MDK

Vass Béla festőm.

Remete, festm.

Vidéki censrumok. Képzőművészet, 1929. 25.sz.

Szombathely 238. l.

Vass Béla

A Technológiai és Iparmüvészeti Muzeumban rendezett lakásmüvészeti kiállitást Orbán Dezső ismerteti.
Nemes, Mérő, Skuteczky, Vass Béla, Meller Rezső, Fehérkuti Bálint, Szécsenné Nagy Etelka, Nagy Ida, Lesznai Anna, Majoros Károly mutatták be lakásberendezéseiket és lakásdiszitő tárgyaikat a kiállitáson.

Vass Béla: románstilü ebédlőjét a kritika kissé idegenszerünek találja.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 3. III. évf.
49. sz. 1497. 1498. lap.

M. D. L.

VASS Dénes építész

Szervizépület 2 gépkocsi óránkénti

" 3 "

felszerelésére

4 teher v. társasgépkocsi egyidejű javí-

tását ellátó futójavító műhely

MNOT 171-57., 172-57., 173-57.

Vállaló Gáborral

Mnot katalógus 1958. 223-225. l.

MDK

Vass Dénes épitész

Sztálinvárosi pu.felvételi épület repr.

Kelemen László:Közlekedésüzemi épitészetünk tiz éve
Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.3-4.sz.119.l. 121.l.

M.D.K.

Vass Dénes
építész

A győri pályaudvar egyik
torvezője

Urbach Zsuzsa: A győri pályaudvar ismép zőrművészeti díszítése.
Művészet, 1961. szeptember — 24 l.

...ő és Bottka Sándor

...ásfejlesztésről

...zileg fej- ...ozási ...nden ...szná- ...ndta nél- *szaki* ...gnap hazai ...téről ...ditált ...omá- ...földi ...üksé- ...en *is* *...építés* ...tt. Ez ...ezdő- ...k be ...ei, s ...zaki- ...nem-

kia számára mintegy 5 millió ECU-s támogatást helyezett kilátásba a kutatásfejlesztés finanszírozásának elő-mozdítására, és szó van egy lényegesen nagyobb, 50 millió ECU-s támogatás lehetőségéről is.

Bottka Sándor, az OMFB elnök-helyettese az elnök szavait kiegészítve rámutatott: hazánknak leginkább a fejlett ipari országokkal kell kapcsolatot keresnie, különös figyelmet fordítva az Európai Közösségre, az észak-amerikai és a távol-keleti régióra. Ezeknek a kapcsolatoknak *lényeges szerepe* lehet ugyanis hazánk gazdaságának átalakításában és a piaci kapcsolatok bővítésében. A regionális együttműködés mellett a szakember fontosnak ítélte a kétoldalú együttműködést is — jelenleg már több mint 10 ilyen szerződés létezik —, példaértékűnek mondva az *Amerikai—Magyar Kutatásfejlesztési Alap* ke-

VASS Dániel

Svájc, Bregaurónа

Szij 1990. 22.

Vass Csaba

"Leányfej" címmel a lap bemutatja a müvész alkotását.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. febr. 24.
XVII. évf. 8. sz. 12. lap.

Vass Csaba

festőművész (Rókában tanult.

benélgetés Hajósan a Vicprőművénisti táborban

Magyarország 1983
1983 sv 4
3. műsor 11°-

Vass Béla felsőipariskolai tanár

Tervezte Uher Ödön fényképészeti mütermeit. A több helyiségből álló, nagyszabásu müteremben az első helyiség egy belga stilusban épitett szalon, a következő egy oldalvilágitásos nagy atelier, ahonnan hatalmas, faragott portál vezet egy kis biedermeier férfiszalonba, ezzel szemben, egy felsővilágitásu kisebb müterembe nyilik a bejárat. Utána helyezkednek el a női öltözők és a mühelyek. A kritika igen nagy elismeréssel ir a müvész munkájáról.

A HÉT, Bp. 1911. okt. 16. XXII. évf. 42. sz. 679. lap.

Vass Béla tanár

Az Iparművészeti kiállitásról számol be a lap a Művészet c. rovatban. A tárlat elrendezését a művész tervezte. Ezenkivül tervezett előcsarnokot, férfiszobát, ebédlőt, szalont, biedermeier és empire motivumok felhasználásával, ami azt eredményezte, hogy kisé gyászosak, komorak lettek szobái. Az előcsarnok tervet külön igen nagyra értékli a kritika.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 4. XX. évf.
14. sz. 234-235. lap.

VASS BÉLA, festő

A Független Művészek Társaságavés a Szombathelyi Szent Márton Céh karöltve olasz-magyar kiallitast rendezett Szombathelyen 1928 szeptemberében.
Neves olasz és magyar mesterek vettek részt azon.
A szombathelyiek közül Vass Béla festőművész is kiallitott azon. 546.old.

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa Istvan, 542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szam, Szombathely

Vass Béla

"AZ otthon müvészete" cimmel, Tövis:a MÜHELY kiállitásáról ir, melyet az Urániában rendeztek.
A müvész tervezte -a tárlaton bemutatott-hálószobát és a massziv, finom anyagu ebédlőt .
A MÜHELY modern müvészek és iparmüvészek Egyesülete.

A HÉT, Bp. 1908. dec. 2o. XIX. évf.
51. sz. 835. lap.

Vass Gaba

Leányfej (repr.)

Élet és Irodalom.
1943. febr. 24.

Vass Csaba, szobrászművész

Ötödik, alkalommal szol a tudósítás a hajósi X nyári, képzőművészeti tábor eseményeiről, az ott folyó munkáról. — Szerepelnek a kiállításon a művész érzékeny szobrai.

Csoltói Gyula: Jegyzetek a hajósi képzőművészeti alkotótábor kiállításáról.
Petőfi Népe, 1983. febr. 8. 5. old.

VASKOVICS Mátyás ács. Az egri városi adókönyvek 1834-ben említik az adózó iparosok között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyűjtéséből. Voit.

VASKOVICS Mátyás ács. Az egri városi adókönyvek 1834.évi kötete említi nevét.

A Hevesmegyei Topográfiaadatgyüjtéséből.Voit.